

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

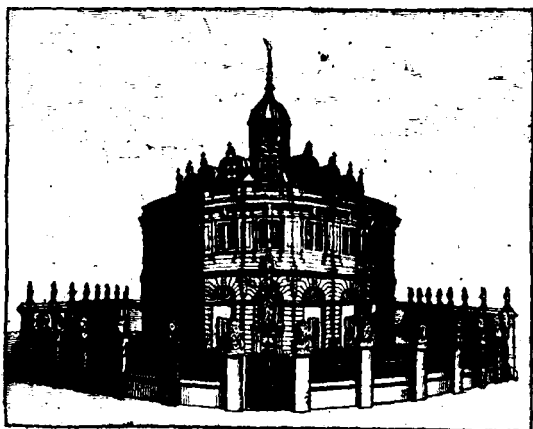
ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΟΝΙΝΟΥ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ

Τῶν εἰς ἑαυτὸν Βιβλία 16'.

MARCI ANTONINI
IMPERATORIS

Eorum quæ ad seipsum Libri XII.

Recogniti & notis illustrati.

O X O N I Æ,
E THEATRO SHELDONIANO.
Anno MDCCIV.

Impensis Ant. Peisley, & Geor West Bibliop.

Imprimatur,

GUL. DELAUNE,

Vice-Can. Oxon.

December. 22. 1704.

REVERENDO VIRO
GEORGIO ROYSE

S. T. P.

COLLEGII ORIELENsis

PRÆPOSITO

ET ECCLESIAE BRISTOLIENSIS

DECANO

IN lucem dento emissus Te ultro invisit *Antonius*, ingratus illis futurus hospes, qui præ suis ipsorum vitiis haud æquo animo alienas intuentur virtutes; Tibi autem gratissimus, qui omne genus literas, quas feliciter adeo excoluisti, ad vitam agendam non ad ostentationem adhibes, cuique quicquid in *Antonini* moribus vel scriptis præclarum est, non admirationi est cum multis, sed imitationi cum paucis.

Communis est Vestrum utriusq; laus, ad virtutem tendentibus non solum viam indicasse, sed & exemplo præisse; & sapientiæ nomen non tam verborum quam vitæ gravitate meruisse: par etiam plane

in utroque humanitas; vitia sanare, non exprobrare, nec errantes odisse, sed emendare utriusque est: hoc Te excellere fateamur necesse est, quod ut *Ethnicæ* *Illæ* *virtutis*, Tu *Christianæ* decus & splendorem addideris; & eo plus dignitatis ad veram religionem, quam ad falsam *Ille*, adjeceris, quod adstricto *Illius* & *Stoico* dicendi genere ad flectendos hominum animos, & vitia corrigenda efficacior est eloquentiæ Tuæ vis & copia. Eam præcipue in Philosophia disciplinam ille sectatus est, quæ omnem aspernata florem orationis, solo argumentorum pondere & momentis, id quod proposuit, effecit: in Te autem, cujus absolutissimam differendi rationem stupemus, summam loquendi elegantiam & suavitatem non desideramus. Id *Ille* egit, ut virtus per se sine ornatu placeret: Tu nihil adjumenti ei deesse oportere putas, quod ad illius cultum quemvis affliceret.

Non temere igitur est, *Vir Ornatissime*, quod Tuum præcipue nomen *Antonino* prælucere voluerim, cum, si quibus minus placuerit Magnus hic morum magister, quod nonnunquam forsan præ tenebris *Ethnicis* paulisper cæcutierit, vel, ut *Scholæ* *Spicæ* discipulus, nitor non multum studuerit, habere hinc possit, quo famam multis jam sæculis confirmatam apud eos tueatur, quoties meminerint assiduum *Illius* lectionem ad mores Tuos formandos, & ingenium fingendum non minimum contulisse.

Tibi omni officio

Deyn&issimus

R. I.

Præfatio.

Nonnullis forsan mirum sit, novam nunc demum adornari Antonini editionem post repetitas hac in re tot clarissimorum virorum curas, quæ nihil aliena industria vel ingenio reliquisse videantur. Verum cum ille, qui de Antonino optime meritus est, Gatakræus, eas ediderit annotationes, quæ, multa & varia licet eruditione refertæ, præ mole tamen lectori etiam minime fastidioso possint esse satietati: Alii, in nonnullis plus satis prolixæ, multa, quæ interpretis opæ indigebant, intacta reliquerint: non ingratum me Antonini amantibus facturum speravi, si ex omnium annotationibus selectis quæ in rem essent, novis etiam, si quando opus esset, adjectis, eum commentarium conficerem, quæ & auctori lucem afferret, nec tamen lectori tedium.

Quibus autem adminiculis adjutus hoc perficere studuerim, si quaras, Lector & scias vellem imprimis me plurimum debere Viro Clarissimo & amicissimo, Bibliothecæ Bodleianæ Præsede, quæ pro singulari ejus in litteris promovendis studiis operis hujus suscipiendi auctor & suscepti adjutor fuit; dein iis editionibus me non parum acceptum referre, quæ hanc meam præcesserunt, quas & hic recensere non pigebit. Ex iis temporibus non dignitate princeps est Xylændri prima, qui Antoninum latine à se versum, brevibusque notis illustratum,

P R Æ F A T I O.

stratum, Tiguri edidit A. D. 1558. in quo tamen famæ suæ ex hujusmodi studiis quasita, & doctorum expectationi minime respondet, propter philosophiæ veteris & præcipue Platonici ignorantiam, ut Casaubono videtur. Hanc secuta est altera Basileæ A. D. 1568. superiore non multo præstantior: mendas quidem typographicas haud paucas in latina versione sustulit, at quæ propria erant ipsius παραρρηματα typographicis longe molestiora pleraque reliquit: in Græco vero contextu emendando parum aut nihil præstitit, ut ait idem Casaubonus: (hanc enim ipse non vidi.) Xylandrum multis post annis secutus est Annotator Lugdunensis, qui Antoninum edidit A. D. 1626. verum illi quam Xylandro infelicius successit; cum illius errores suis auxerit. Multo felicius in hoc opere versatus est Mer. Casaubonus, Magni Isaaci Filius: qui Antoninum cum versione latina & notis eruditissimis edidit Londini A. D. 1643. Anglicam etiam ejus versionem dedit, quæ tamen caruisse potuissemus propter ingeniosam Cl. Collieri versionem, qui id in Antonino effecit, ut non minus delectare possit, quam prodesse. Casaubono proximus erat Gatakerus, qui Antoninum nova versione à se donatam Cantabrigiæ edidit A. D. 1652. una cum erudito, sed longo nimis, commentario, cui & inseruit notas & emendationes nonnullas à Viris Clariss. Salmasio, Boetio, & Patricio Junio secum communicatas. Oxoniæ etiam prodit Antoninus à Theatro Seldonsiano, A. D. 1680. Typis sane elegantibus & nitidis. Gatakeri editio Londini etiam prodit A. D. 1697. cura Cl. Stanhopii: ut & Trujetti ad Rhenum, A. D. 1698. cum cæteris Gatakeri operibus criticis. Atque hæc sunt, quibus usus sum, Antonini editiones: de cæteris, si quæ sint, non fui multum sollicitus. unam Gallicam Dacieri frustra à me quesitam moleste tuli:

P R Æ F A T I O.

tuli: hanc tamen curam mihi magna ex parte leniit Cl. Stanhopius; qui præcipuas Dacierii observationes, à se latine conversas, in suæ editionis calcem rejecit.

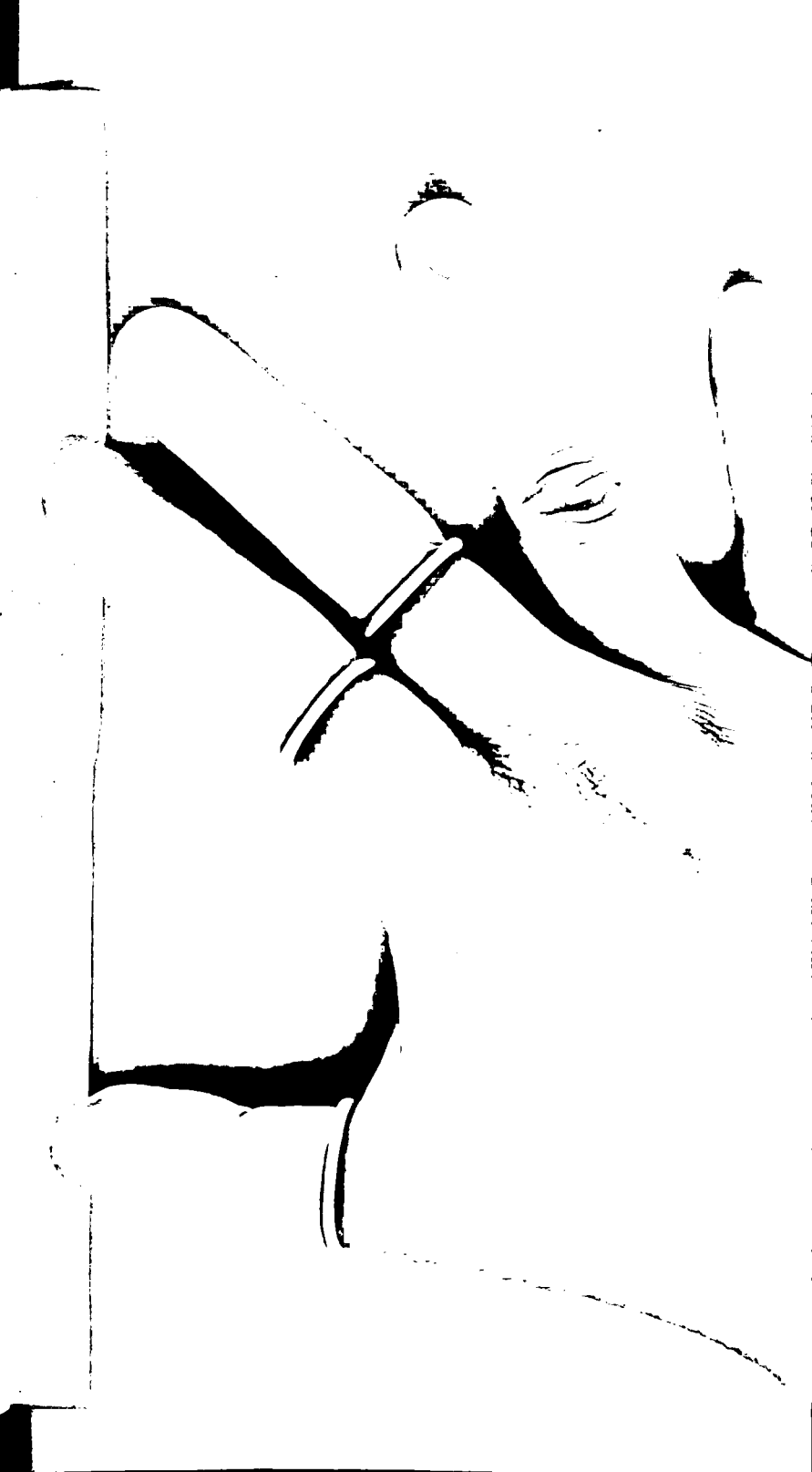
Quid ipse his omnibus adjumentis instructus præstiterim, paucis accipe. Antonini Textum exhibendum curavi, prout editus est à Gatakero, cujus & distinctionem in sectiones retinui, ut & ejus versionem, licet nonnunquam paululum à me immutatam, cum vel Antonini mens vel perspicuitatis aut latinitatis ratio postulare visa est; latinitati tamen non adeo studui, ut omnia quæ non essent Ciceroniani ævi vocabula repudiarem, modo auctoris sensum bene exprimerent. ex Gatakero autem, & cæteris omnibus, notas, quæ mihi maxime placuerunt, excerpsti; quibus & meas, parcius licet, addidi. In variantibus lectionibus, & doctorum conjecturis, de quibus nonnulli majore, quam par est, studio decertare solent, modum adhibendum censui: ut enim eas apposui, quæ ad auctorem intelligendum, vel illustrandum quicquam conferre videbantur; sic eas, quæ ineptæ, falsæ, inutiles essent, præterire religioni non habui; cum ii, quibus divina Marci sapientia placet, hujusmodi minutis delectari non possint.

Præter hosce duodecim Marci libros epistolas etiam quasdam illius nomen præferentes ex variis auctoribus imprimendas curavi, ut & nonnullas aliorum ad eum datas, quo clarior esset illius in singulis scopus. quamvis de eis omnibus, utrum genuinæ sint, inter doctos non satis conveniat, lectoris tamen judicio submittendas censui, ne quid Antonini a me prætermisum quereretur: orationes vero duas ex Herodiano, & Dione Cassio, quæ tamen exstant in priore editione Oxoniensi, utpote ab Historicis ipsis confectas consul-

PRÆFATIO.

to omisi: duos etiam indices, quo nihil huic nostræ editioni deesset, adjeci. Si quid præstiterim, Lector, quod Tibi usui esse possit, me hujus, quicquid est, operæ non pænitebit: sicubi impegerim, aut Tibi minus satisfecerim, æquiores tamen Temet (uti spero) præbebis, cum plus laboris quam gratiæ hujusmodi conatibus inesse solet.

TESTI-

TESTIMONIA

DE

Marco Vero Aurelio Antonino IMPERATORE.

Suidas in Mappi.

ΜΑΡΚΟΣ βασιλεὺς Ῥωμαίων· ὃν ἐκπλάττειν οὐκ ἔστι μᾶλλον, ἢ ἐπαινεῖν ἔσθλον, ἔδινός τοι ταῖς τῷ ἀνδρὶ ἀρεταῖς ἐξισουμένη. ἐκ νεότητος γὰρ ἂν ἡλικίας, εὐταδῇ τε καὶ εὐτυχίᾳ βίον ὑποσημαίνοντος, ὅτε κατὰ δίκην, ὅτε καὶ ἡδονῇ τραπεῖς τὸ πρῶτον αὐτὸν πᾶντο. ἐπαινεῖ δὲ ὅτι φιλοσοφῶν τὰς ἀρετὰς τῆς σφῆς, καὶ τῷ ἀρετῶν ἐκείνων μιμητής, ὃ μόνον κατὰ τὴν ὅτι ἀφαιτημάτων ὀλιγίστου, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ὅτι μαθημάτων συνέλκεν. ὅτε γὰρ ἐκ νέας κομῶν ἡλικίας δέλαμπν, ὃς πολλὰς τὴν Ἀδριανὸν ὅτι τῶν ἐδελῶσαι τὴν τῆς βασιλείας ἀρετῶν κλῆρον, ἐπεὶ δὲ ἔρδασεν τὸν Εὐσεβίον, ὅτε κατὰ τὸ μόνον ποιησάμενος, ἐκείνῳ μὲν τὴν ἀρετῇ ἀφελῶν ἐπὶ αὐτῷ. τῶν δὲ συν-οικῶν ἐγὼ διὰ τῆς ἀγαθίας τοῦ Εὐσεβίου, ὃς αὖ κατὰ τὴν τῷ ἡμῶν διαδοχῇ εἰς τὴν ἡγεμονίαν παρέλθοι, τὸν τε γὰρ ἰδὼν βίον ἐν ἰσχυρίᾳ τῆς πολλῆς Ῥωμαίων ἐβίω, ἔδινον ἢ ἰσχυροῦς τῷ ἡμῶν ἀλλοιωθεὶς καὶ ἐπὶ παλαιῶν εἰς τὴν ἡγεμονίαν, κατὰ μόνον ἡμῶν ἐξελθὼν, καὶ ἄρκεν δυναστείαν κατεπύρετο, ὅτε ἐδελῶσαι ἀλλοιωθεὶς

MARCUM regem Romanorum silentio admirari, quam pro dignitate laudare facilius est: cum nulla ejus virtutes consequi & verbis exprimere eloquentia possit. Ab ineunte enim ætate mox vitam tranquillam stabilemque adeo sibi instituit, ut nunquam vel timore vel voluptate vultum mutasse visus sit. Stoicos præ cæteris Philosophos laudabat: eosque non vivendi tantum genere, sed etiam doctrinæ opinionumque studio sectabatur. Tam luculentum autem ejus admodum adolescentis adhuc ingenium fuit, ut sæpenumero Adrianus de transferenda in ipsum imperii successione cogitaverit. Sed cum Pium jam antea sibi legitime adoptasset, suam illi successionem servavit: Marcum vero affinem ei & familiarem esse voluit, ut ita generis successione ad imperium perveniret. Vixit autem Marcus privatus adhuc adeo modesto, ut nemini popularium Romæ se anteferreret, nec adoptione generis ingenium mutaret. Et ad imperium evehctus, cum omnia jam solus gubernaret, & summa mæraque potestate frueretur, nullum unquam arrogan-

TESTIMONIA.

riæ signum edidit. sed & beneficis collocandis liberalis ac copiosus fuit: & in gentium ac provinciarum gubernatione bonus ac moderatus.

ἡσυχία πάντοτε. ἀλλὰ ὡς ἐλεύθερος
καὶ δαφνὺς ἐν τοῖς κύρμασι. ἀ-
γαθὸς δὲ καὶ μέτριος ἐν ταῖς ἡ-
συχίαις διοικήσει.

Herodianus histor. l. 1.

IMperator Marcus filias quidem suscepit complures, mares autem duos. Horum alter natu minor, adolescentulus admodum, fato est functus. Verissimo nomen fuit. Alterum vero Commodum nomine, magna diligentia, curaque pater educavit, acciis undique viris doctrina clariis, maximeque proposita mercede, uti mores pro se quisque filii iugeniumque excolerent. Filias porro, quum adolevisent, optimis ex ordine senatorio viris collocavit. Neque enim qui longam generis seriem præferrent, aut qui opes nimias ostentarent, sed qui morum probitate atque modestia, vitæque innocentia præcellerent, eos sibi generos deligendos putabat. Hæc enim sola animi bona certa esse stabiliaque ducebat.

II. Virtutem nullam non magis exercuit, adeo literarum antiquitatis studiosus, ut nemini sit in eo genere Græcorum Romanorumque secundus. Argumenta sunt permulta, quæ ab illo dicta atque conscripta ad nos usque pervenerunt.

III. Adeo vero civilem sese & commodum omnibus principem præstabat, ut adeuntium cuivis dextram placide daret, neminemque à suis custodibus prohiberi aditu pateretur: solusque Imperatorum sapientiæ stu-

Τὸ βασιλεύοντι Μάρκῳ θυγατέρας μὲν ἔχοντο πλείους, ἄρρενες δὲ δύο. ἧς δὲ ἀρρένων τέτων ὁ μὲν ἔτι κομῶν νέος τὴν βίον μετέπλεξε. Βελίσιμος δὲ ἂν ὄνομα αὐτοῦ. ὃ περιδόντα κόμμοδον καλέ-
μηνον, ὁ πατήρ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἀνεδρέψατο, πάντα δὲ τὰς ἐν ταῖς ἔδουσι δὴ λόγοις διαμνησάμενος ὅτι σωτήριον ἐκ ἐκταφροσύνης κα-
λῶν, ὅπως σωόντες αἱ παιδίσκην αὐτοῦ τὴν ὕδιν. τὰς τε θυγατέρας ἐν ὥρᾳ γυναικείᾳ ἐξέδοτο ἀνδράσι, τὰς συγκατὰ βούλῃ τοῖς ἀρίστοις. ἡ δὲ τὰς ἡμέρας διαδοχῇς ὑπατεύ-
σας, καὶ τὰς πλείους πελοποιῶν λαμ-
πρῆς, καὶ τὸν ἀσπασί, καὶ σὺ-
φρονας τὴν βίον, καὶ τὸν γένεσθαι θέλων. ταῦτα δὲ μόνον ἰσχυρῶς ἰδὲ καὶ ἀναφαίρετα ἡγήτο κτήματα.

Β'. Αἰτίας δὲ πάσης ἐμὲν αὐτοῦ λόγων τε ἀρχαῖων τε ἡρώων, ὡς μνησθέντος μὲν Ρω-
μαίων μὲν Ἑλλήνων δὲ πλείων-
δαν δὴ καὶ δὲ ὅσα καὶ εἰς ἡμᾶς ἡλθον, ἡ λήγοντα πρὸς αὐτὸν, ἡ
χαρῆντα.

γ'. Παρεῖχε δὲ καὶ τοῖς ἀρχο-
μένοις αὐτὸν ὅπρην καὶ μέτριον
βασιλείαν. τὰς τε προσέχοντας δεξιό-
μηνον, καὶ τὸν τὰς αἰῶν αὐτὴν
δορυφόρος ἀποδοῖν τὰς ἐν γυμνα-
σίου τὰς μόνον τε βασιλείαν φιλοσο-
φίαν

TESTIMONIA.

φίαν ἔ λόγοις, ἐδὲ δ' ὁγμάτων γνώ-
αισι, σέμνη δ' ἦδει, καὶ βίῳ σώφρονι
ἐπιστάτο. πολὺ τε πλεονάζει ἀν-
δρῶν σοφῶν ἡγεῖται ἢ ἑξ ἑκείνων
καμῶν φρεσίν. φιλεῖ γὰρ πῶς αἰετὸ
ἐπικροῦν, ζήλω τῆς τοῦ ἀρχόντος γνώ-
μης βίβειν.

dium, non verbis aut decretorum
scientia, sed gravitate morum,
vitæque continentia usurpavit.
Quo factum est, ut magnum sa-
pientium virorum proventum æ-
tas illa extulerit. Solent enim
plerumque homines vitam prin-
cipis æmulari.

Dio Cassius hist. Rom. l. 71. ex Joan. Xiphilini epitome.

Ο μὲν Μάρκος, αἰετὰ δὲ πα-
των ἑξ ἑνὶ κράτει πῶς ἡμο-
μόρων ἀρχάς, ὅπως μνηστῆρα, εἶχε
μὲν γὰρ καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς, πλείστον
ἦ ἐν ἐπιγνώσει διήγειν αὐτὸς μὲν γὰρ ἀ-
πάντων ἑξ ἑκείνων ἀμαρτημάτων ἀπέχετο,
καὶ ὅτε ἐκὼν ὅτε ἀκὼν ἐπισημείλει
τὰ δὲ δὴ ἑξ ἑκείνων ἄλλων ἀμαρτήματα,
καὶ μάλιστα τὰ τῆς γυναικὸς, ἔφερε,
καὶ ὅτε ἐπολυπραγμώνει, ὅτε ἐκόλα-
ζε. καὶ εἰ μὲν τις χερσὶν τι ἐπρατ-
τεν, ἐπῆναι καὶ ἐχρήτο ἐς ἐκείνο αὐτῶς,
τὸ δὲ ἐπὶ τῶν ἐς σεραπειοποιεῖτο. καὶ ὅτι
ἐ σεραπειοποιεῖτο, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς πάν-
τα ἐπραττεν, ὡς δὴ λέγει. ἦν γὰρ ὁκτὰ
καὶ πεντήκοντα, καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἡμέ-
ρας τε εἴκοσι καὶ δύο ζήσας καὶ τῶν
πῶς τε αἰετὸν Ἀντωνίνῳ συγχρὸν χρόνον
ὑπάρχας, καὶ αὐτὸς ἐννέα καὶ δεκά-
ετη, καὶ ἐνδεκά ἡμέρας αὐταρχήσας,
ὅμοιόν τ' ἑξ ἑκείνων ἐβίβει, καὶ ἐν
ἀδελφῇ ἀλλοιωθῆναι. ὅπως ὡς ἀλλοιωθῆναι
καὶ ἀντὶς ἦν, καὶ ἐδὲν σεραπειοποιεῖτο
εἶχε. πάμπαν μὲν γὰρ καὶ ὑπὸ
παιδείας ἀφελῆναι ἐν τῇ τοῖς ἑπταει-
κοῖς, ἐν τῇ τοῖς ἐκ φιλοσοφίας λό-
γοις ἀσκηθεῖν. — πλείστον δὲ
ὅμοιόν τ' ἑκείνων ἐβίβει, καὶ ἐν
ἀντὶς ἐκείνοις ὁμιλῶσαι, ἰσχυρῶς ὡς
ἀντὶς ὡρμητο. τοῖς τε γὰρ συγγενέσι
μάγνῳπερὶ contendebat ad studium virtutis: qua in re propin-

Itaque Marcus inter omnes,
qui cum aliqua potentia fu-
erunt, optime administrato impe-
rio, sic decessit. multis enim &
aliis virtutibus præditus fuit,
sed præsertim beneficentia. Nam
ipse quidem ab omnibus pecca-
tis abstinebat, quum nec sponte,
nec imprudens delinqueret, sed
etiam aliorum peccata, & maxi-
me uxoris ferebat, nec curiosè
inquirebat, nec puniebat. si quis
autem boni quid faceret, eum
laudabat, & ad illud illo uteba-
tur, ceteros vero non curabat.
Ac quidem nihil simulate, sed
omnia ex virtutis præscripto e-
gisse perspicuum esse potest ex
eo, quod cum octo & quinquaginta
annos, mensesque decem,
ac dies viginti duos vixerit, in
iisque sub Antonino patre diu so-
cius imperii fuerit, ipseque de-
cem ac novem annos & dies un-
decim regnaverit, tamen sui si-
milis in omnibus, nec ulla un-
quam in re mutatus fuit. Itaque
vere fuit vir bonus nec quic-
quam simulatum habuit. mag-
num ei adjumentum attulit eru-
ditio, nam rhetoricis, & phi-
losophiæ præceptis exercitatus
fuit. — Plurimum tamen ab ip-
sa nature ovesus fuit. Ate-
quam enim cum iis versaretur,
quis

TESTIMONIA.

quis suis, qui multi erant & potentes, & locupletes, ita satisfaciebatur puer, ut omnibus maxime carus esset: atque ob eam causam præsertim ab Hadriano adoptatus in familiam, nihilo magis insolens fuit tam Græcis, quam Latinis, tam eloquentiæ quàm philosophiæ præceptis semper imbuebatur.

πῶς πολλοὺς καὶ δυνατοὺς πλουτοὺς
τε ἴσας, ὅτι πῶς αὐτῷ ὡς ἡρώδῃ,
ὡς ὑπὸ πάντων ἀγαπᾶσθαι καὶ
ἀπὸ πάντων ὑπὸ τοῦ Ἀδριανῆος, ὅτι μέ-
λυστα οἷς τὸ γένος ποικίλοις, ἔχοντες
φρονήσιν. Ἑλληνικῶν τε καὶ Λα-
τίνων, ἡγετορικῶν τε καὶ φιλοσοφικῶν Ἀδ-
ριανῆος αἰεὶ διήκοντα.

Julianus in Symposio.

TUM Marcus visus est cætera planè admirandus vir, & præcipuè prudentia excellere, tanquam, credo, qui probe nosset, ubi loqui & tacere deceret.

Ἐδοξε δὲ ἔν τῳ Ὁ Μάρκος, τὰ τε ἄλ-
λα θαυμάσιος τις εἶναι, καὶ σπουδῆς
διαφορῶντος, ὅτι οἷμαι διακρίνοσθαι,
λέγειν ὅθεν χρὴ καὶ σιγᾶν ἅπασαν.

Justinus apologia 2. ad Adrianum, Antoninum Pium, Marcum, & Lucium.

PII & philosophi, & iustitiæ custodes & eruditionis amatores ubique auditis.

Ἐπισκοπεῖτε, καὶ φιλοσοφοῖτε, καὶ φιλα-
κίης δικαιοσύνης καὶ ἐρασαὶ παι-
δείας ἀκρίβειαν πάντα χρῆ.

Melito lib. ad Imperatorem apud Euseb. hist.

Euseb. l. 4. c. 26.

TE vero, quippe qui idem quod illi de nobis sentias, imo etiam longe humanius atque sapientius; tanto magis confidimus omnia esse facturum quæ rogamus.

Σὲ δὲ καὶ μᾶλλον εὖ καὶ τέτοιον τιμῶ
αὐτῷ ἐκείνους ἔχοντα γνώμην,
καὶ πολὺ μὲν φιλανθρωποτικῶν καὶ φι-
λοσοφικῶν, πεποισμένα πάντα πρό-
σεν, ὅσα σε δέοντα.

Jul. Capitolinus in Marco.

Marco Antonino in omni vita philosophanti viro, & qui sanctitate vitæ omnibus principibus antecellit, &c. Erat enim ipse tantæ tranquillitatis, ut vultum nunquam mutaverit mœrore vel gaudio. Philosophiæ deditus Stoicæ, quam & per optimos quosque magistros acceperat, & undique ipse collegerat.

TESTIMONIA.

Quamvis esset constans, erat etiam verecundus: erat frugi, sine contumacia; verecundus sine ignavia; sine tristitia, gravis.

In imperio ita civiliter se gessit, ut lenitatem Pii nemo desideraret.

Dabat totum se philosophiæ, amorem civium affectans.

Cum populo non aliter egit, quam est actum in civitate libera.

Fuit per omnia moderatissimus, in hominibus deterrendis à malo, invitandis ad bona, remunerandis copia, indulgentia liberandis; fœsitque ex malis bonos, ex bonis optimos. Cum igitur in amore omnium imperasset, atque ab aliis modo pater, modo frater, modo filius, ut cujusque ætas sinebat, diceretur, & amaretur, octavo-decimo anno imperii sui, sexagesimo & primo vite, diem ultimum clausit. tantusque illius amor die regii funeris claruit, ut nemo illum plangendum censuerit; certis omnibus quod à diis commodatus, ad deos rediisset. Denique priusquam funus conderetur, ut plerique dicunt, (quod neque antea factum fuerat, neque postea) Senatus populusque non divisis locis, sed in una sede propitium Deum dixit.

Tantum sane valet boni principis vita, sanctitas, tranquillitas, pietas, ut ejus famam nullius proximi decoloret invidia. Denique Antonino, cum suos mores semper teneret, neque alicujus insusurracione moveretur, non obfuit gladiator filius, uxor infamis; Deusque etiam nunc habetur.

Aurel. Victor in Breviario.

Iste virtutum omnium, cœlestisque ingenii exstitit, ærumnisque publicis quasi defensor objectus est. Etenim nisi ad illa tempora natus esset, profecto quasi uno lapsu ruiscent omnia status Romani.

A principio vitæ tranquillissimus, ut ab infantia vultum nec ex gaudio nec ex mœrore mutaverit.

Philosophiæ studens, literarumque Græcarum peritissimus.

Quod de Romulo ægre creditum est, omnes pari sensu præsumperunt; Marcum cœlo receptum esse.

TESTIMONIA.

Æl. Spartianus in Severo.

Quid Marco felicius fuisset, si Commodum non reliquisset heredem?

Claudianus de Honorii consulatu 4.

NON tantis patriæ studiis ad templa vocatus
Clemens Marce redis. — *Et mox.*

— *omne tonantis*
Obsequium Marci mores potuere mereri.

Fra. Petrarca, de officio & virtutibus Imperatoris.

Adde his M. Aurelium Antoninum longe sapientissimum,
eum dico, qui philosophicum maluit quam Cæsareum
nomen.

Idem in Libro Augustali.

Fuit enim magnus philosophus, sanctitate vitæ omnibus
præponendus; nunquam mutans vultum. qui vir tan-
tæ virtutis, poterat dici felix, si uxorem Faustina, & fi-
lium Commodum non habuisset.

Lilius Gyraldus, hist. de poëtis dial. 3.

Fuit hic unus inter Cæsares omnes æquissimus, ac opti-
mus, expressum illud certe in eo est, quod à philoso-
phis quæri solet, cur ex optimis parentibus pessimi plerum-
que filii nascantur. Nam quo M. Antoninus melior & ju-
stior, eo filius Commodus immanior & sceleratior.

De

TESTIMONIA.

De hoc SCRIPTO.

Anonymus quidam eis βιβλίον Μάρκου, quod ex vetustis membranis exhibuit Cl. Salmasius ad Vulcatii Cassium.

ΕΙ λύπης κρατεῖεν ἐδίλεις,
 Τίω δὲ μάκαρ' ἀναστήσων
 Βίβλον, ἐπέρχειο ἐν δόκῳ.
 Ἡς ὑπὸ γράμῳ ὁλβίσις
 Ρεῖδ' καὶ ὄψαι, τοσοῦτον,
 Οντων, ἢ δὲ παροχιδίων,
 Τερπώλει ἀνίλω τε
 Καπνὶ μὲν δὲν ἀρεσιτέρῳ.

Gul. Canterus novar. lect. l. 7. c. 1.

DUODECIM conscripsit de officio suo libros; maxime pietatis, humanitatis, temperantiae, eruditionis, aliarum rerum præclararum testes plenissimos. Et cum quibus multorum philosophorum operosa præcepta collata merito sordere possint.

Annotator Lugdunensis.

MARCI Philosophi scriptio abscessa & horrida est, sed firma & potens, quæ sapit Imperatorem, & in qua multa silentur quæ suppleri oporteat. Utitur vocibus plane suis, quas raro apud alios auctores invenias.

ERRATA

ERRATA sic emendentur. *In Textu.*

P. 2. l. 10. pro τῆς lege τῆς p. 31. l. penult. συνεκδομῆς p. 48. l. 24. δ. p. 49. l. 8. ἀπομαρτυρήσῃ p. 59. l. ult. ταῦτα p. 61. l. 12. καὶ καὶ p. 62. l. 4. ποταμοὶ l. 21. ἀφελήσῃ p. 74. l. penult. ἀνάλυσεν p. 81. l. 24. ἐπὶ γοῖα p. 116. l. 22. contristare. p. 140. l. 9. & 10. μεταλλάξαι, ὅτι p. 216. l. 5. ἀξίον. p. 229. l. 31. opportuno. p. 235. l. 10 & 11. quantula.

In Notis.

P. 31. l. 4. δευτερίως p. 63. l. 4. ἵνα ἴδῃ, ἀπὸ γένους καὶ p. 83. l. 2. ⁵ Locom. p. 88. l. 18. ipse p. 137. l. 2. δὲ πρ. p. 144. l. 21. ⁶ Tā ibid. l. 22. ⁷ Subintelligi p. 151. l. 2. ² Vide p. 155. l. penult. post refringamus inferre Gasak, p. 159. l. 5. quando. p. 206. l. 9. nonnunquam. p. 224. l. 2. depravatus.

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ

Ἰ Τῷ εἰς ἑαυτὸν Βιβλίῳ α'.

MARCI ANTONINI
IMPERATORIS

Eorum quæ ad seipsum Lib. I.

α'. Π ΑΡΑ τοῦ πάππου
Ουήρου, τὸ καλόη-
θες, ἔ ἀόργητον.

β'. Παρὰ τῆς δόξης, καὶ μνή-
μης τ' ἐπὶ ἑ ἡμνήσαντ', τὸ
αἰδῆμον, καὶ ἀρρενικόν.

γ'. Παρὰ τ' μητρὸς, τὸ θεοσε-
βές, καὶ μετὰδοτικόν· καὶ ἐφεκτικόν
ἔ μόνον ἔ κακοποιεῖν, ἀλλὰ καὶ ἔ
ἐπὶ ἐννείας γίνεσθαι ταύτης. ἐπὶ
τὸ λιτὸν κατὰ τὴν δαίαν, ἔ πύ-
ρῳ τ' πλυσιακῆς διαγωγῆς.

δ'. Παρὰ τῆς ἐρωπίας, καὶ
τὸ μὴ εἰς δημοσίας διατελεῖν
φειτῆσαι· καὶ τὸ ἀγαθοῖς διδά-

1. A B avo meo Vero ac-
cepisse agnosco, mor-
ibus esse candidis, &
ab iracundia alienis.

2. A fama memoriaque ge-
nitoris mei, modestam simul ac
masculam indolem.

3. A matre, pietatis studium;
& largiendi promptitudinem :
nec à malo patrando tantum, sed
cogitando etiam, continere. tum
victu simplici, quique ab opulen-
torum more ac instituto absce-
dat quam longissime, contentum
esse.

4. A proavo, quod publi-
cas exercitationes adierim; quod-
que bonis præceptoribus priva-
tim

1 Hic Titulus à viris doctis varie explicatur. verisimile tamen est, ut pu-
tat *Dacierius*, hoc titulo insignitos fuisse hosce libros, quia continent me-
ditationes quas secum privatim habuit *Antoninus*, & quia per totum opus
ad se unum loquitur. 2 Τὸ μὴ εἰς δημοσίας, sive τὸ εἰς δημόσιον. ἔ. c. negativa
prorsus expuncta, legit *Meric. Casaub.* ductus illis *Capitolini* verbis. *Frequen-*
tavit ἐν declamatorum Scholas publicas. Negativam retinet *Dacier.* & illa *Ca-*
piolini verba intelligit de *Marco* nostro, viro factò, & imperium adeptò,
non puero, prout hic locus intelligi debet.

tim firm usus; & quod in res istiusmodi impense erogandum intellexerim.

5. Ab educatore, ne in certamine equestri Praefinx aut Venetæ factioni, neve in gladiatorio Thraci aut Secutori fautor fierem: ut labores sustinerem; minimo contentus agerem; operi manus admoverem: negotiis alienis me neutiquam immiscerem; nec delationem faciliis ullam admitterem.

6. A Diogneto, ne rebus inanibus studium impenderem: neve eis fidem haberem, quæ à præstigiatoribus magisq; de incantationibus, deque dæmonibus averruncandis, aliisq; ejusmodi imposturis dicuntur: ne coturnices ad pugnam alerem, neve infana rerum istiusmodi admiratione tenerer: utq; libere dicta æquanimiter sustinerem. eidem debeo, quod Philosophiæ me addixerim; quodque Bacchium primum, tum Tandafidem, & Marcianum audive-

σκάλοις κατ' οἶκον χρήσασθαι·
ἔ τὸ γινῶναι, ὅτι εἰς τὰ τοιαῦτα
δεῖ ἐκπνῶς ἀναλίσκειν.

ε'. Παρὰ τοῦ τροφοῦ,
τὸ μῆτε Περσιστῶος, μῆτε Βε-
ντιανῶος, μῆτε παλμυλάριος
ἢ σκατάρου γνέσθαι· καὶ τὸ
Φερέππου, καὶ ὀλιγοδείης, ἔ αὐ-
τρυγικὸν καὶ τὸ δολιχόπραγμον,
καὶ τὸ δ' ἀσπυρόδικτον διαβολῆς.

ς'. Παρὰ Διογνήτου, τὸ ἀκε-
νόαυτον· καὶ τὸ ἀπιστητικὸν τοῖς
ἐπὶ τῶν πτερυγομένων, καὶ
γοήτων πρὸς ἐπιδῶν, καὶ πρὸς
δαίμονων δόπομπῆς, καὶ τῶν
ποιχτῶν λεγομένων· καὶ τὸ μὴ
ὀρυζοτροφεῖν, μηδὲ πρὸς τὰ
τοιαῦτα ἐπ' ὀνείδαι· καὶ τὸ ἀνέ-
χεσθαι παρρησίας· καὶ τὸ οἰ-
κειωθῆναι φιλοσοφία· καὶ τὸ
ἀκρόσασθαι, πρῶτον μὲν ἑκατόν, καὶ
εἰτα ἑκατόν, καὶ ἑκατόν, καὶ ἑκατόν,
καὶ ἑκατόν.

1 *Singuriorum* legendum censet Lips. Saturn. l. 2. c. 24. ita ut parmularius sit, qui Thracibus, parnas gestantibus; secutorius sive secutorianus, qui Secutoribus favebat. De his videbis Lipsium & antiquitatum scriptores. 2 Legendum cum *Gataker* ἀσπυρόδικτον. 3 Ὀρυζοτροφεῖν Suid. Ludi genus Græcis familiare, de quo consuli possunt Suidas & Pollux. l. 9. c. 8. *Gatak*. 4 Forlan *Εὐρυχίης*: nam *Eurychius* *Proculus* *Siccensis* inter grammaticos Latinos, quibus *Marcus* usus est, à *Capitolino* ponitur. *Gatak*. 5 *Cassab.* ad *Capitol.* *Andronem* legi debere censet, hoc enim *Magistro Musico* ac *Geometra* usus est *Marcus*. nec minus probabilem fore conjecturam putat *Gatakerus*, si legatur *Basilides*, quem *Marco* præceptorem quoque fuisse memorie proditum est. 6 Pro *Marciano*, *Metianum* substituendum esse suspicatur *Gatak*. de quo *Capitol.* *Studuit & Juri*, *Audiens L. Volusium Metianum*: vel cum *Cassab.* *Marianum*, quæ proclivior erit mutatio. † Prius erat rebus istiusmodi animum adjicerem, quod vim verbi ἐκτρέφειν non satis exprimit. de eo enim hoc dicitur, qui præ infano alicujus rei studio apud se vix est, & amantium insanias præcipue denotare solet. Sic *Lucianus*, ἐς γυναικὸς ἐκτρέφειν, & in fragmento *Sapphus* apud *Longinum*. Τὸ μοι τὰν κερδῶν ἐκτρέφειν, quod vertit *Catullus*. Misero quod omnes “ Eripit sensus mihi.

κιοῦ· καὶ τὸ γράψαι διαλόγους
ἐν παιδί· καὶ τὸ σκίμπος καὶ δο-
ραὶς ἐπιθυμῆσαι, ὥστε ¹ τοιαῦτα
τῇ Ἑλληνικῇ ἀγωγῇ ἐχόμενα.

ζ'. Παρὰ Ρωμαίους, τὸ λα-
βεῖν Φαβίασαν τῇ χρῆσει δι-
ορθώσεως, καὶ θρασυαίας τοῦ
ἥθους· καὶ τὸ μὴ ἐκτραπῆναι εἰς
ζῆλον σφιστικόν, μηδὲ ² τῇ συγ-
γράφῃ περὶ τῶν θεωρημάτων,
ἢ περὶ τραπεζικῶν λογαρίων δι-
λέμους, ἢ φαβιασπολήκτους
τὸν ἀσκητικόν, ἢ τῷ ³ ἐνεργητικῷ
ἀνδρὶ ὀπιδέσμευσαι· καὶ τὸ δὲ πα-
στῆσαι ῥητορικῇ καὶ ποιητικῇ, καὶ
⁴ ἀστερολογίᾳ· ὥστε τὸ μὴ εἶναι ἐν τῇ
κατ' οἶκον περὶ παλίν, μηδὲ τὰ
τοιαῦτα ποιεῖν· καὶ τὸ τὰ ὀπι-
σίλια ἀφελῶς γράφειν, οἷον
τὸ ὑπὸ αὐτῶν τῶν δὲ Σι-
νέως τῇ μητρὶ μὲν γράφειν·

rim: quod dialogos, puer ad-
huc, conscripserim: quodque
pro stratis grabatulum ac pellem
expetiverim; cæteraque institu-
tionis Græcanicæ adminicula.

7. A Rustico, quod in eam co-
gitationem devenerim, morum
correctione, curationeque indige-
re me: quodque ad æmulationem
ambitionemque Sophisticam nul-
lus declinaverim, vel de theore-
matibus aliquid conscribendo, vel
oratiunculas hortatorias decla-
mando, vel exercitia obeundi
operasq; edendi peritiam osten-
tando, quo ad stuporem ac admi-
rationem mei homines traherem:
quod rhetoricæ item, poeticæque,
& dictionis elegantioris † studia
desierim: ac ne togatus intra ædes
obambulare, neve ejusmodi a-
lia, quæ factum resisterent, face-
rem: epistolas etiam simpliciter
scriberem, ad normam scilicet earum
quas Sinuessa ad matrem meam
idem

1 Eorum nempe qui à Philosophis Stoicis instituebantur. *Casaub.* ad
Perf. Sat. 3. v. 53. 2 Tò legi vult *Gatak* vel τὸ cum *Mer. Casaub.* quod &
expressit in versione. 3 *Ἐνεργητικῷ Xyland.* optime, opinor: quod bifa-
riam potest intelligi, vel de eo qui occupatissimum esse se simulat, cujusmo-
di est ille apud *Martialem* l. 1. epigr. 80. *Semper agis causas & res agis At-
tiale semper* &c. vel de eo qui virium roborisque corporei ostentandi gratia
se exercet. *Gatak*. 4 *Ἀστερολογίας Xyland.* Ego tamen nihil isthic mo-
vendum censuerim, cum *ἀστερολογία* sermonis elegantiam, seu festivitatem
indiceret, cujus studium cum *Rhetorica* & *Poetica* apertissime conjungitur. *Ga-
takerus*. 5 Stola fuit vestis muliebris ut & Citharœdica, & Scenica, at tali
amictu nec domi nec foris *Marcus* noster honeste uti potuit. Stolum ita-
que laxius noster hic usurpasse videtur, pro toga, sive prolixiore quavis
veste, qua induti in publicum procedere solebant. *Gatak*. † *Studiis ab-
stinuerim* vertit *Gatak*, verum non crediderim *Antoninum* adeo sui oblitum
esse, ut dicat se ab his studiis penitus abstinuisse, cum paulo supra, in parte
laudis pueritiæ suæ ponat, quod dialogos puer scripserit, γράψαι διαλόγους
ὡς παιδί. Neque hoc à discipulis suis exigunt Stoici, cum ut ait *Seneca*
(*Epist.* 88.) *Studia liberalia sunt hæcenus uilia, si præparant ingenium, non
desinens.*

idem ipse dederat : adhæc ut placabilis & reconciliatu facilis essem adversus eos, qui offensionis causam dederint, aut deliquerint aliquid, simulatque illi in gratiam redire vellent : porro ut accurate legerem, nec comprehensione summaria contentus essem ; nec garrulis quibusvis temere assentirer ; *huic denique debeo*, quod Epicteti commentarios legerim, quorum is è domo sua copiam mihi fecit.

8. Ab Apollonio, ut liber essem ; firmumque ac certum citra fluctuationem omnem consilii ingenique tenorem retinerem ; neque aliud quicquam, vel minimum, præter rationem solam, intrueret : ut idem semper essem, in doloribus acerrimis, in liberorum amissione, in morbis diuturnis : adhæc, quod in ipso, tanquam in exemplari vivo evidenter conspexerim, posse eundem, *prout occasiones se dabant*, & vehementissimum & remissum esse ; sed & quod in disciplinis tradendis neutiquam morose se gereret : quodque hominem viderim, qui peri-

ἔ τὸ πρὸς τὰς χαλεπήσαντας
ἢ πωλημελήσαντας ἑυανα-
κλήτως ἢ εὐδαιλέκτως, ἐπι-
δὲν τὰς αὐτῶν ἐπαγγελίῃν
ἐβλήσωνσι, ἀρκεῖσθαι. ἔ τὸ ἀ-
ρκεῖσθαι ἀναγινώσκειν, καὶ μὴ
ἀρκεῖσθαι περὶ νοσήσας ὁλοκαυρῶς,
μηδὲ τοῖς ἐπιλαλῶσι παχέως
συγκατατίθεσθαι. ἔ τὸ ἐντυχεῖν
τοῖς ἐπικτηθείοις ὑπομνήμα-
σιν, ὧν οἴκοθεν μετίδωκε.

ἦ. Παρὰ Ἀπολλωνίου, τὸ
ἐλεύθερον, καὶ ἀναμφισβότως
ἀκύνετον ἢ πρὸς μηδὲν ἄλ-
λο ἀποβλέπειν, μηδὲ ἐπὶ ὀλί-
γον, ἢ πρὸς τὸ λόγον καὶ τὸ αἰ-
όμοιον, ἐν ἀληθείᾳ οὐδεὶς,
ἐν ἀποβολῇ πένου, ἐν μα-
κράϊς νόσις. ἢ τὸ ἐπὶ ὧρα-
δέγματος ζῶντος ἰδεῖν ἐν-
αργῶς, ὅτι δυνάται ὁ αὐτὸς
σφοδρότατος εἶναι καὶ ἀναι-
μῦτος καὶ τὸ ἐν ταῖς ἐξηγή-
σεσι μὴ δυσχεραντικόν καὶ τὸ
ἰδεῖν ἀνδρῶν σαφῶς ἐλά-
ττω

1 Translatum videtur à re militari. ἀνακλήτως enim est classicum, quo receptum signum datur. εὐανακλήτως itaque ἀρκεῖσθαι, prout Marcus noster loquitur, proprie is dicitur, qui ad classicum illud exaudiendum promptus est, & ad pugnam intermittendam proclivis, atque hinc ducta metaphora, qui ad similitudinem deponendas facilem se exhibet. Gataker. 2. Εὐδαιλέκτως Hyland. quod sequitur Gataker. 3. Περὶ [ἄλλων] [vel περὶ [αὐτῶν] λαλοῦσι Hyland. ut vel de calumniatoribus, vel de Ardelionibus, quos Græci dicunt περιαιτολόγους, intelligatur. verum retineri potest illud περιαιτολῶν, ut blaterones, garruli, nugacesque designentur. Gataker. 4. Hominis est qui certo semper proposito, & consilio res agit, qui non fluctuat in deliberatione sua nec quicquam incertis fortunæ calibus, eorum quæ acturus est, permittit, quod qui faciunt, κυρτεῖν τοῖς πράγμασι Græci eos dicunt. Salmasius.

χρὸν τ' ἑαυτῇ παλῶν ἡγάμεν-
ον τὴν ἐμπειρίαν, καὶ τ' ἐντρέ-
χθαι τὴν πρὸς τὸ πρᾶξι δίδοναι
πρὸς θεωρήματα· καὶ τὸ μαθεῖν
πῶς δεῖ λαμβάνειν τὰς ἑκα-
στὰς χάριτας πρὸς φίλων, μή-
τε ἐξηγητῶμεν διὰ ταῦτα, μή-
τε ἀναμνηστικῶς παραπέμποντα.

θ'. Παρὰ ² Σέξτου, τὸ εὐ-
μερές· καὶ τὸ πρᾶξι εὐμα-
ρῆς τῇ οἰκῇ τῇ πατρικοῦ μακροῦς· καὶ
τὴν ἐννοιαν τοῦ κατὰ φύσιν
ζῆν· καὶ τὸ σιμὸν ἀπλάτως·
καὶ τὸ ³ συχαστικὸν τῶν φίλων
κηδεμονικῶς· καὶ τὸ ἀνεκτικὸν
τῶν ἰδιωτῶν, καὶ τὸ ⁴ ἀφω-
ρητὸν τῶν οἰομένων· καὶ τὸ
πρὸς πάντας εὐάρεστον, ὥστε
καλακείας μὲν πάσης πρὸς ὅ-
ποιον ἴσθαι εἶναι τὴν ὁμιλίαν αὐ-
τῇ, αἰδεσιμώτατον δὲ αὐτοῖς
ἐκείνοις παρ' αὐτὸν ἐκείνων τὸν
καιρὸν εἶναι· καὶ τὸ καταλη-
πτικῶς καὶ ὁδῶ ἐξελβετικῶς τε
καὶ τακτικῶς τῶν εἰς βίον ἀ-

tiam suam & in theorematibus
tradendis solertiam, bonorum su-
orum minimum existimare se, pa-
lam faceret : ab isto didici, & quo
modo beneficia, quæ dicuntur, ab
amicis accipere oporteret, ut nec
acceptis obnoxius fierem, nec ci-
tra sensum tamen omnem trans-
mitterem.

9. A Sexto, benevolum erga ali-
os affectum : familiæq; affectu pa-
terno administratæ specimen : ac
de vita naturæ convenienter in-
stituenda cogitationem : gravita-
tem item neutiquam personatam :
& sedulam amicorum observatio-
nem : & imperitorum, eorumque
qui citra considerationem opini-
one mera ducuntur, toleratio-
nem : & mores quibuscumque accom-
modatos, ita ut quamvis consue-
tudo ipsius adulationem omnem
suavitate vicerit, in veneratione
tamen eisdem ipsis eodem ipso
tempore non minus existerit :
ad hæc dilucidam ac methodicam
cum inventionem, tum disposi-
tionem decretorum ejusmodi ,
quæ ad vitam recte instituendam

con-

1. Sic infra c. 16. τὰς δακτύλους πρὸς, ut & l. 4. c. 3. τῶν ἀφημεῖν δακτύλων.
quia hoc loco multa vulgo habentur, quæ Stoici eo nomine neutiquam di-
gnanda censent. *Gatak.* 2 Sexto sc. Charonenſi, *Plutarchi* nepote. *Gatak.*
ex *Capitolino* & *Eutropio*. 3 In consulendo amicis sagacitatem vertit *Xyl.* ut
ἐκζητῶν hic sit conjectari, & conjectando sagaciter indagare quid quis velit, quo-
ve opus habeat. Atque ita *Marcus* usus est infra, c. 14. Μὴ δειδῶν ἐκζητῶν
τὰς φίλους. Sed melius *Casaub.* Amicorum ingenia sedulo observare, ut ἐκζητῶν
isthic sit observare, & observando rationem alicujus habere, quo ad ingenium
ejusdem se accommodet. *Gatak.* 4 Legendum fortasse δὲ ἀφωρητῶν τῶν οἰο-
μένων. i. e. inconsiderantiam eorum qui leviter res perpendunt, & solam ὁμοίαν
pro attentiore & distinctiori examinatione afferunt. *Salmas.* Forſan & δὲ ἀφωρη-
τῶν οἰομένων, eosque quæ citra considerationem opinantur, & de rebus quibuscumque te-
mere statuant. *Gatak.*

conducerent: quodq; nec iracundia, nec perturbationis alius aliqujus, indicium exhiberem; sed cum affectibus immunis prorsus existerem, ad affectum genuinum essem tamen propensissimus: favore promptus, sed sine strepitu: varieque, citra ostentationem, eruditus.

10. Ab Alexandro Grammatico, increpationibus abstinere; nec probrose excipere, si quis barbarum quid, vel solœcum, vel absouum protulerit, sed illud tantum, quod dici debuerat, dextre proponere; idque sub specie vel respondendi, vel calculum dictis adjiciendi, vel de re ipsa, non autem de dictione, una dispiciendi, vel per aliam aliquam istiusmodi scitam, sed quæ oblique facta sit, commonefactionem.

11. A Frontone, ut scirem, quæ invidentia, versutia, simulatio tyrannidem consequatur: quodque ut plurimum qui patricii nobis nuncupantur, ab effectu genuino alieniores existant.

12. Ab Alexandro Platónico, ne crebro, neve nisi necessitate

ναγκαίων δογμάτων· καὶ τὸ μὴδὲ ἔμφασιν ποτὶ ὀργῆς, ἢ ἄλλας πινὸς πάθους ὡρᾶσθαι, ἀλλὰ ἅμα μὲν ἀπαδέεσθαι εἶναι, ἅμα ὃ φιλοσοργῶνται· καὶ τὸ ἔμφημον, καὶ τὸ ἀψοφητὶ καὶ τὸ πολυμαθὲς ἀνεπιφάντως.

1. Παρὰ Αλεξάνδρου ὁ γραμματικῶς, τὸ ἀνεπίπληκτον· καὶ τὸ μὴ ὀνειδιστικῶς ὀπιλαμβάνεσθαι τὸ βαρβαρον, ἢ σολοικόν τι, ἢ ἀπληγὲς ὡς ἀνεγκαμῶν, ἀλλ' ὀπιδεξίως αὐτὸ μόνον ἐκείνο, ὃ ἔστι εἰρηδὸς, ὡς φέρεσθαι, ἐν τρέπῳ δόποκρίσεως, ἢ συνεπιμαρτυρήσεως, ἢ συνδολήψεως ὡς αὐτὸ ὁ πράγματις, ἔχει ὡς ὁ ῥήματος, ἢ δι' ἐπέρας πινὸς πιαυτὴς ἐμμελὲς παρυσπομένησεως.

1α. Παρὰ Φρόντωνος, τὸ ὀπισησθαι, οἷα ἡ τυραννικὴ βασκανία, καὶ ποικιλία, καὶ ὑπερβολὴ· ὅτι ὡς ὀπιπταν οἱ καλὲς μῶνοι εἶναι παρ' ἡμῖν εὐπατεῖσθαι, ἀσοργώτεροι πῶς εἰσὶ.

1β. Παρὰ Αλεξάνδρου τὸ πλάτωνικοῦ, τὸ μὴ πλάγῃς, μὴδὲ

1. Quod bene passim audiret, idque sine strepitu, quum nec ipse sc. sibi plauderet, & aliorum plausus nihil moraretur, sed suppresseretur potius: quod de servatore nostro Evangelistæ. Atque hoc sensu ἔμφημον accepit Casaub. ac si τὸ ἔμφημον idem esset, quod τὸ σιδᾶν. Verum cum pro honorifica existimatione externis indiciiis palam facta quæ solet aliis exhiberi, frequentissime adhibeatur, ut & ab ipso Marco infra. c. 13. hunc sensum in versione expressit Gatak. 2. Ut scirem vertit Xyland. potius ut considerarem, ἀνιμαδυσσεμεν, est enim ἀνιψιγμῇ, non ἀνιπίτῃ. Gatak.

μηδὲ χωρὶς ἀνάγκης λόγην πρὸς
τινα, ἢ ἐν ᾧπιτολῇ γραφῇ, ὅτι
ἀρχολός εἰμι· μηδὲ διὰ τοῦτο
τῶν πρὸς συνεχῶς παραιτῶν τὰ
κατὰ τὰς πρὸς τὰς συμβαιντάς
σχέσεις καθήκοντα, περὶ αὐτῶν
μένον τὰ πρὸς αὐτὰ πρᾶγμα.

γ'. Παρὰ Καίωνα, τὸ μὴ
ὀλιγώρως ἔχει φίλον αἰνῶμεν
καὶ, καὶ τὴν ἀλόγως αἰνῶμε-
νος, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν ὡς δοκῶν
εἶναι ἴππιν τὸ σῶμα· καὶ τὸ πρὸς
τὴν διδασκαλίαν ἐκ φύσεως εὐφη-
μον, ὅτι τὰ πρὸς Δομίτιον καὶ Ἀθη-
νοδότῃ δοκῶν μὴ μόνον ἀλλὰ καὶ
τὸ πρὸς τὰ τέκνα ἀληθινῶς ἀ-
γαπήκον.

ιδ'. Παρὰ τῶν ἀδελφῶν μου
Σεβήρου τὸ φιλοκλῆτον, καὶ φιλό-
λητες, καὶ φιλοδικαίον· καὶ τὸ δι-
αὐτὸν γινῶναι Θερασίαν, Εὐβό-
διον, Κάτωνα, Δίωνα, Βρότον,
καὶ Φαντασίαν λαβεῖν πολιτείας
ισονόμους, κατὰ ἰσότητά καὶ ἰσηγο-
ρίαν διοικημάτων, καὶ βασιλείας
πρώτης πάντων μάλιστα τὴν ἐ-
λευθερίαν τὴν ἀρχομένων· καὶ
ἐν παρ' αὐτῶν τὸ ἀμελές, καὶ

adactus, aut dicto aut scripto
significem alicui, non vacare
me: neve hoc modo sub ne-
gotiorum me graviter distinen-
tium prætectu officia ea, quæ
pro cuiusque conditione vitæ
hujus necessitudo à nobis exi-
git, solens deferam.

13. A Catulo, ne neglectui
haberem amicum de re quavis
apud me querentem, etiam si for-
san ejus querimoniis ratio nul-
la subesset, sed in statum ipsum
pristinum restituere anniterer:
ut præceptores prompte impen-
seque prædicarem; quod de Do-
mitio atque Athenodoto refer-
tur: liberosque meos affectu sin-
cero prosequeretur.

14. A fratre meo Severo,
familiares diligere; veri justi-
que rationem habere: item quod
per eundem Thraseam, Hel-
vidium, Catonem, Dionem,
Brutum nosse ceperim; & quod
imaginem animo conceperim
status popularis, in quo per æ-
qualitatem jurisque æquabilita-
tem res administrantur; reg-
nique, in quo subditorum li-
bertate nihil antiquius habeat-
ur: ab eodem item didici, sim-
pliciter

1 Οὐδὲν legendum censet Jos. Scal. ad Euseb. & Salmas. ad Capitol. quod
& ipse aliquando suspicatus eram ex Dione Cass. & Capitol. apud quos Verus
Marci frater adoptione & imperii consors toties occurrit. sed cum Verus il-
le vitæ fuerit impurissimæ, Claudium Severum Philosophum Peripateticum,
quem inter cæteros audivisse Marcum nostrum auctorem habemus Capito-
linum, intellexisse crederem; nisi quod non constat, qua ratione fratrem
illum appellaret, ideoque pro ἀδελφῷ quid si legamus φίλον? Gatax Se-
verum Peripateticum hic intelligi putat Dacier. & fratrem cum Marcum ap-
pellare, quia eum fratris loco dilexit.

pliciter vivere, & in philosophiæ cultu constanter persistere; prompte benefacere, impense largiri; spes bonas fovere, & de amicorum dilectione nihil ambigere: quin & eum, quorum mores minus probaret, palam id præ se ferre; nec, quid vellet nolletve, familiaribus conjectu difficile relinquere; sed aperto se prodere.

15. A Maximo, mei compotem esse; nec ulla in re transversum abripi: atque animo bono esse, cum in morbis, tum & in aliis casibus adversis: moribus esse probe temperatis, suavis, verendis: negotia objecta citra quiritationem conficere: adhæc *ita se gerere*, ut fidem quibulvis faceret, quæcunque diceret, ex animi sententia dixisse; quæcunque faceret, animo haud malo fecisse: tum etiam nihil admirari, ad nihil obstupescere, nusquam festinum, aut segnem esse; nusquam perplexum, aut dejectum, aut ringi solitum: nec rursus iracundiæ, aut suspicionibus deditum: adhæc ad benefa-

ρόμωτον εν τῇ τιμῇ τῇ φιλοσοφίαι· καὶ τὸ εὐποιήλικόν, καὶ τὸ εὐμετάδοτον ἐκτενῶς· καὶ τὸ εὐελπί, καὶ τὸ πισυλικόν· ὡς τὰ ἐπὶ τῇ φίλων φιλεισθ· καὶ τὸ ἀνεπίκρυπτον πρὸς τὰς καταγνώσεως ὑπ' αὐτῶν τυγχάνοντας· ἔτι τὸ μὴ δεῖσθαι σοχατμῆς πρὸς φίλους αὐτῶν ὡς τὰ τί θέλει, ἢ τί ἐθέλει, ἀλλὰ δῆλον εἶναι.

ιε. 1 Παράκλησις Μαξίμου, τὸ κρατεῖν ἑαυτῶν, καὶ κατὰ μηδὲν 2 παρίφορον εἶναι· καὶ τὸ εὐθυμον εἶναι τῇ ἄλλαις ὡφειστέσει, καὶ ἐν τῇ νόσις· καὶ τὸ εὐκραῖον τῇ ἡδυσ, καὶ μελίχιον, καὶ γαστρον καὶ ἐφελίως καταπρασιπὸν τῶν περικλυδίων· καὶ τὸ πάντας αὐτῶν πτεῦειν, περὶ ὧν λέγοι, ὅτι ἔτως φρονεῖ, καὶ περὶ ὧν πρᾶττοι, ὅτι ἐκ κακῶς 3 πρᾶττη· καὶ τὸ ἀπαύμασον, καὶ ἀνέκωληκτον, ἔτι μηδ' αὐτῶν ἐπὶ κλυδίων, ἢ ὀκνῶν, ἢ ἀμνηχανῶν, ἢ κατηφῆς, ἢ 4 ὡφειστέσει πρὸς, ἢ πάλιν θυμῶν κλυδίων, ἢ ὑπορώκλων·

1 Legendum videtur vel cum *Mer. Casaub.* Παρὰ Κλ. Μαξίμου. vel cum *Salmas. & Gatak.* Παρὰ Μαξίμου. 2 Ita *Basil.* sed perperam: itaque legendum est vel ὡφειστέσει cum *Junio*, vel παρίφορον cum *Mer. Casaub.* Prius in versione sequitur *Gatak.* 3 Πρᾶττη *Gatak.* 4 Προσιπύσει *Gatak.* Vertit *Xyland.* Gaudii nimium: *Casaub.* ridere, sed ita ut risus excessum designet. At *Gatakernus* vertit, ringi, i. e. tacitum stomachari, cum aliud præ se feras, uti explicat *Donatus* in *Terent.* Σιωπήναι enim est dentibus renidere, & usurpatur plerumque de risu simulato, qualis eorum qui Græcis γυναικὸς ἀποστελέας, Latinis, malis alienis ridere dicuntur, vel etiam de indignatione diffimulata, & quæ istiusmodi oris habitu se prodit, qui risum vel irrisionem præ se fert. *Gatak.*

εἰς μὲν καὶ τὸ εὐεργητικόν, καὶ τὸ
συγγνωμονικόν· καὶ τὸ ἀψόδης,
καὶ ἀδίστατον μᾶλλον ἢ δι-
ορθωμένον φαντασίαν παρέχειν·
καὶ ὅτι ἔτι ἂν ᾔθῃ ἂν ποτὶ τις
ὑπερορᾶσαι ὑπὸ αὐτῶ, ἔτι
ὑπὸ μείναι ἂν κρείττονα αὐτῶ
αὐτὸν ὑπολαβεῖν· καὶ τὸ ἐν-
χαλεπὸν ἰδέσθαι.

15. Παρὰ τῷ πατρὸς, τὸ ἡ-
μερον, καὶ μητρικὸν ἀστυλεύτως
ᾧ τῶν ἐξηκουσμένων κερδέν-
των· καὶ τὸ ἀκανόδοξον περὶ τὰς
δοκίμας τιμὰς· καὶ τὸ φιλόπικρον
καὶ ἐνδελεχὲς· καὶ τὸ ἀκυστικὸν τῶν
ἐχόντων τι κινῶ φιλὲς εἰσφέρειν·
καὶ τὸ ἀνὰ ῥαγέ πῶς εἰς
τὸ καλὸν ἀξίαν δαπανητικὸν ἐ-
κείνῳ· καὶ τὸ ἐμπειρον, τῶ μὲν
χρεῖα ἐλάττω, τῶ δὲ ἂν ἀνέσ-
ως· ὅ τὸ πᾶσαι τὰ περὶ τὰς
ἐρώτας τῶν μετράκιων· καὶ
ἡ κοινονομησιὺν· καὶ τὸ ἐ-
φείδαι τοῖς φίλοις μή τι σιω-
δεσπῇ αὐτῷ πάντως, μή τι
συναποδημῇ ἐκπαιγνῆς· ἀ-
εὶ δὲ ὁμοίον αὐτὸν καταλαμ-

ciendum & ignoscendum promp-
tum esse : ac veracem se præbere,
atque hominis ejusmodi speci-
men dare, qui perverti nesciret po-
tius, quam qui corrigi unquam o-
pus haberet : *denique* quod nemo
quisquam inventus fuerit, qui vel
contemptui ab illo haberi se exi-
stimaret, vel præstantiorem se illo
opinaretur : & quod urbanitatis
laudem neutiquam affectaverit.

16. A patre mansuetudinem, &
in rebus accurate jam decretis
constantiam immotam : in istis,
qui habentur, honoribus gloriæ
inani nihil concedere : laboribus
ferendis cum libentem tum & as-
siduum se dare : ad eos audien-
dum promptum esse, qui adfer-
re quid poterant, quod in publi-
cum conducirer : à nemine pos-
se abduci quin pro merito suo
unicuique rependeret : probe nosse,
ubi vehementius, ubi remissius
agere opus esset : ab adolescen-
tium amoribus se coercere : civi-
liter admodum se gerere : amicis
vel coenandi secum, vel abstinen-
di optionem liberam permittere,
nec peregre euntem comitandi
nisi ipsis allubesceret necessitatem
imponere : nec iis immutatum depre-

1 Cum hoc verbum non alibi occurrere putat *Gatakerus*, legi vult ἡ χα-
ρμητιζῶν, & sic vertit. At receptam lectionem retinent *Xyland. Casaub. &*
Dacier. & hic designari volunt, *facetas homine liberali & ingenio dignas.*
2 Vocabulum compositione nova, vel a nostro fabricatum vel à suis recep-
tum : hoc enim Stoicis familiare fuit nova subinde, prout usus postula-
ret, procudere vocabula. *Gatak.* Vertit *Xyland.* quod *militari publicæ omnes*
curas impendebat. At *Isaac. Casaub. & Salm.* ad *Hist. Aug.* explicant de
civilitate, & *virtute illa, per quam censei communi cum cæteris civibus jure,*
æquo animo aliquis possit.

deprehendi, etiam si occasione aliqua impediti, eum neutiquam essent comitati: in consiliis, quid facto opus esset, accurate perquirendo constanter insistere, nec in specie rerum obvia quavis acquiescentem, indagationem incidere: etiam amicorum retinendi studiosum esse, nec fastidio mutantem, nec insane diligentem: in statu quocunq; forte contentum esse, vultuq; serenum: è longinquo futuri præfatum: & de minimis quibusque citra tumultum providum: acclamationes omnemque adulationem reprimere: imperio quæ necessaria erant sedulo custodire, sumptus caute attemperare, de rebus istiusmodi fugillantes patienter sustinere: nec in Deis colendis superstitiosum, nec in hominibus, aut muneribus, aut blanditiis auram captare popularem, sed in rebus quibusque sobrium, solidum, nusquam ineptum, aut novitatis studiosum. Porro ad vitam commodius transigendam conducentibus rebus, quarum copiam illi uberrimam fors suppeditabat, citra fastum, nec libere tamen minus uti, ut & præsentibus simpliciter frueretur, neque absentia multum desideraret:

ἐάνειδ' ὑπὸ τῶν διὰ χρείας
πᾶς ἀπολειφθέντων· καὶ τὸ
ζητητικὸν ἀκριβῶς ἐν τοῖς συμ-
βουλίαις, καὶ ὀπίσμων, ἢ ἀλλ'
ἢ τὸ περὶ αὐτῆς τῆς ἐρεῦνης ἀρ-
κευθεῖς ταῖς προχείροις φαν-
τασίαις· καὶ τὸ διατηρητικὸν τῶν
φίλων, καὶ μηδ' αὖ ἀφ' ὧν, καὶ
μηδ' ὀπίσμων· καὶ τὸ αὐτάρ-
κεις ἐν παντί, καὶ τὸ φαιδρὸν·
καὶ τὸ πῶρ' ὡς περὶ τοῦ καλῶς· ἔ-
τ' ἐλαχίστων περὶ τοῦ καλῶς ἀ-
τραγώδως· καὶ τὸ τὰς ὀπίσμων
σῆς, καὶ πῶσιν ἐλαφρύνει ἐπ'
αὐτῇ· ἐλαφρύνει· καὶ τὸ φυλα-
κτικὸν αἰετὶ τῶν ἀναγκαίων τῇ ἀρ-
χῇ, καὶ ταμιευτικὸν τῆς χορηγί-
ας, καὶ ὑπομνητικὸν τῆς ὅτι τῶν
τοιούτων· τῶν κατὰ τὴν αἰσχύ-
νην· καὶ τὸ μήτε περὶ τῆς θεᾶς δει-
σιδαιμονίης, μήτε περὶ ἀνθρώπων
δημοκρατικῶν, ἢ ἀρεσκευτικῶν, ἢ
ὀχλοχαρῶν, ἀλλὰ νῆφον ἐν πᾶ-
σι, καὶ βέλαιον, καὶ μηδ' αὖ ἀπει-
ρόκαλον, μηδ' αἰσχρολόγον. καὶ τὸ
πᾶς εἰς εὐμαρείαν βίαν φερα-
σὶν, ὡς ἡ τύχη παρέχει δα-
ψίλειαν, χρηστικὸν αὐτῶν ἀ-
μα καὶ ἀποφασίως, ὥς
παρόντων μὲν ἀνεπιτηδεύτως
ἀπ' ἑαυτοῦ, ἀπ' ἑαυτοῦ ὅτι μὴ δεῖν·
καὶ

1 Καὶ ὅτι ἐπερὶ αὐτῆς ex conjectura corrigit Gatach. 2 Συμπεληναι Xyland. verum mutatu nihil opus: cum & εἰδικῶς & ἐλαφρύνει, comprimendi, reprimendi que sensum obtineat. Gatach. 3 Τῶν Xyland. cui assentit Gatach.

καὶ τὸ μῆτι ἂν τινα εἰπῶν, μῆτι ὁ-
 ῖ σοφιστής, μῆτι ὁ ῖ οἰχοῦντος ἐ-
 ρναίετος, μῆτι ὁ ῖ σχολαστικός,
 ἀλλ' ὁ ῖ αὐτὸς πέπρωτος, τέλειος,
 ἀκολάκιστος, περιεστῆναι δυνά-
 μως καὶ τῷ ῖ ἑαυτοῦ καὶ ἄλλων.
 πρὸς ταῦτοις ῖ καὶ τὸ πηλικὸν τῷ
 ἀληθῶς φιλοσοφῶντων, τοῖς ῖ
 ἄλλοις ἐκ ἐξορκιστικόν. ἐπὶ ῖ τὸ
 εὐόμιλον, καὶ εὐχαρεῖ ἐ κατα-
 κόρως· καὶ τὸ τῷ ῖ ἰδὲ σώματος
 ὀπμηλικὸν ἐμμέτρως, ῖ πρὸς ῖ
 ἂν τις φιλόζωος, ῖ πρὸς καλ-
 λωπισμὸν, ῖ πρὸς ῖ ὀλιγώρως·
 ἀλλ' ὡς διὰ τῷ ῖ ἰδίαν περισ-
 χνῶν, εἰς ὀλίγους ἰατρικῶν
 χειρῶν ῖ φαρμάκων καὶ ὀπμη-
 μάτων ἐκείνους. μάλιστα ῖ τὸ πα-
 ραχωρητικὸν ἀβασκάντως τοῖς
 δυνάμειν ῖνα κεκτημένους, οἷον
 τῷ φραγκῶν, ῖ τῷ ῖ ἐξ ῖ
 ρίας νόμων, ῖ ἐθῶν, ῖ ἄλλων τινῶν
 πραγμάτων· καὶ συσθεσιακὸν
 αὐτοῖς, ῖνα ῖ κατὰ τὰ ῖ ἰδία
 περιστάματα εὐδοκιμῶσι. πάν-
 τε ῖ κατὰ τὰ πατρία πράσων,
 ἐπὶ αὐτὸ τῷ ῖ ἐπιτηδεύων φαί-
 νεαῖς, τὸ τὰ πατρία φυλάσσειν.
 ἐπὶ ῖ τὸ μὴ εὐμετακίνητον ῖ ῖ
 πηλικόν, ἀλλὰ ῖ τόποις, καὶ πρᾶ-

à nemine aut sophistam, aut ver-
 naculum, aut scholasticum dici,
 sed virum maturum, consumma-
 tum, adulatione superiorem, re-
 bus & propriis & alienis ad-
 ministrandis idoneum. adhæc ve-
 re philosophantes in honore ha-
 bere, cæteris nihil exprobrare. in
 congressibus facilem & festivum,
 nec ad fastidium id tamen: corpo-
 ris sui curam tam probe attempe-
 rare, ut nec vitæ avidus videretur,
 aut elegantiae studiosus, nec ne-
 glectui tamen id habere; sed per
 suam ipsius diligentiam efficere,
 ut medicorum pharmacis fo-
 mentisve externis quam mini-
 me indigeret. quod maximum
 est, citra invidentiam eis concede-
 re, qui in facultate aliqua claru-
 erunt, sive oratoria, sive legum
 vel morum vel aliarum qua-
 rumvis rerum notitia: sed &
 operam illis conferre suam ut
 pro eis, quibus maxime præ-
 cellebant, dotibus, existimatio-
 nem singuli suam consequeren-
 tur. cum secundum majorum
 instituta omnia exsequeretur, ne
 hoc quidem affectare, ut ma-
 jorum instituta præcise observa-
 re videretur. adhæc nec dimoveri
 proclivem esse nec divagari, sed
 cum locis, tum & rebus eif-
 dem

1 Vocem hanc è margine in textum irrepisse putat *Mer. Casaub.*

2 Transponenda illa τῶν τῶν & legendum τῶν τῶν. Verum deesse vocula aliqua videtur cui articulus prior innitatur. Itaque ἐμπειρίαν post πρᾶ-
 γμάτων supplet *Patr. Jacinus*, qui & ἱστορίας nomine non *Historiam* vult in-
 telligi, sed peregrinationem, & locorum disquisitionem lustrationem: ego notitiam o-
 pinor quoquo modo acquiritam. *Gatak.*

dem, immorari solere: post capitis, quibus affici solebat, dolores, recentem statim vegetumque ad consueta munera *re-dire*: arcana haud multa, sed pauca admodum & rarissima habere, eaque quæ ad rempublicam duntaxat pertinerent: prudentiam item & moderationem, in spectaculis exhibendis, fabricis exstruendis, congiariis largiendis, aliisque istiusmodi; utpote cum is esset, qui non ad celebritatem ex rebus à se gestis acquirendam, sed id duntaxat quod factum erat opus, respiceret. non illi intempestivus balneorum usus: non ædificandi studium infanum: non de victu, non de vestium textura tincturave, non de servitorum specie exquisita curiositas: toga, qua Lorii utebatur, à villa inferiore compa-

γμασι τῆς αὐτῆς ἐνδιατρι-
ππικόν. Ἐπὶ μετὰ τὰς παροξυ-
σμους δὲ κεφαλαλγίας, νεαρὸν
εὐθὺς καὶ ἀκμαῖον πρὸς τὰ σωτή-
ρη ἔργα καὶ τὸ μὴ εἶναι αὐτῷ πολ-
λὰ τὰ ἀπέρρητα, ἀλλὰ ὀλίγιστα
καὶ σπανιώτατα, Ἐπὶ ταῦτα ὑπερ-
τὴ κοινῶν μόνον καὶ τὸ ἔμφρον ἔ-
μεμετηρημένον ἐν τῇ θεωρίᾳ
ἐπιπλέσσει, Ἐργῶν κατασκευ-
αῖς, καὶ Διανομαῖς, καὶ τῆς
1 τοῖς τοῖς ἀνθρώποις, πρὸς αὐτὸ
ἵ τὸ δέον πρᾶχθῆναι διδορκό-
τος, καὶ πρὸς τὴν δὴ τῆς πρᾶ-
χθεὶς εὐδοχίαν. ἐκ [2^{ος}] ἀ-
ωρεὶ λέγεται· ἔχει Φιλοκοδό-
μος· καὶ περὶ τὰς ἐδωδὰς ἐ-
πινοητῆς, καὶ περὶ ἐοδητῶν ὑ-
φᾶς καὶ χρέας, καὶ περὶ 3 σω-
μάτων ὥρας· ἡ δὲ ἀπὸ χρεῶν
σολῆ, ἀνάγκαστα ἀπὸ τῆς κατω-
παύλεως,

1 Loco huic sine dubio corrupto sic medetur *Salmas.* qui legit τοῖς τοῖς ἀνθρώποις. διὰ πρὸς αὐτὸ τὸ δέον πρᾶχθῆναι διδορκότως. vel etiam τοῖς τοιαυτοτρόποις. πρὸς αὐτὸ τὸ δέον πρᾶχθῆναι διδορκότως. 2 En illud exhibet *Bassl.* omittit *Salm.* & *Lugd.* retinet *Casaub.* ego vel expunxerim, vel si retinere visum, ἀν-
είλα legerim. *Gatak.* 3 Συμμετα hic pro servis live famulis usurpatur, sic
Antholog. l. i. συμμέτα πολλὰ τέρεται i. e. Servos. & *Aristot.* *Rhetor.* l. i. c. 5.
εὐδοκίαν κτημάτων καὶ συμμέταται, μοχ συμμέταται illud quasi explicans quid
velit, ἀνδραπόδων inquit πλῆθει καὶ μεγέθει, καὶ καὶ διαφερόντων. *Romanorum*
autem hac in parte curiositatem, an luxuriam, tangit inter ceteros *Juvu-*
nal. Sat. 5. v. 55. & *Seneca. epist.* 95. *Gatak.* 4 *Επιχρέαι*, vel ἐπὶ Λωρεῖς
Salmas. si prius legatur, intelligendus est de veste indigena, non exotica.
Sin hoc, quod etiam editio *Lugd.* exhibet, *Lorium* villam designat, in qua
Pius & educatus & versatus plurimum: palatium enim ibi construxit, &
tandem ibidem defunctus est, auctore *Capitolino. Gatak.* 5 Intellige vel de
vico quodam hoc nomine *Roma* appellato, in quo vulgares togæ fiebant,
ac venum ibant, vel potius de villa aliqua rustica infra *Lorium* ubi ejus-
modi togæ fiebant. *Salmas.*

παύλεως, ¹ καὶ τ' ἐν Λανυ-
βίῳ τὰ πολλά· τῷ ² τελώνῃ ἐν
Τέσκλοις παύλεως ὡς ἐ-
χρήσατο, καὶ πᾶς ³ ὁ τοῦ-
τος τρόπος. ἔδ' ἐν ἀπηνῆς, ἔδ' ἐ-
μὲν ἀδυσώπητον, ἔδ' ἐλάρων,
ἔδ' ὡς ἂν τινα εἶπεν ποτε, ὡς
ιδρῶτ'· ἀλλὰ πάντα διήλημ-
μένα λελογίσθαι, ὡς ἐπὶ σχολῆς,
ἀταράχως, τῆς αὐγμένως ἐρῶ μέ-
νως, συμφῶνως ἐαυτοῖς. ἐφαρ-
μόσθαι δ' ἂν αὐτῷ τὸ περὶ τῆς
Σωκράτους μνημονόμοτον, ὅ-
τι καὶ ἀπέχεσθαι καὶ ἀπολαύ-
ειν ἐδιώατο τῶντων, ὧν πολλοὶ
πρὸς τὰς ἀπχὰς ἀσθενῶς,
καὶ πρὸς τὰς ἀπολαύσεις ἐνδο-
λικῶς ἔχουσι. τὸ ἢ ἰσχύειν καὶ
⁴ ἐπὶ καρβερεῖν καὶ ἐννήφειν ἐκα-
τίρω, ἀνδρὸς ἐστὶν ἄριστον καὶ ἀν-
τήλον ψυχρῶ ἔχειν, ὅσον ἐν τῇ
νόσῳ τῇ Μαξίμῳ.

17. Παρὰ τ' Θεῶν, τὸ ἀγαθὸς
παῖς παῖς, ἀγαθὸς γονεὺς, ἀγα-
θὴν ἀδελφὴν, ἀγαθὸς διδά-
σκαλὸς, ἀγαθὸς οἰκείος, συγγε-

rata: Lanuvii tunicatus plerumq; :
in Tusculano, sed quod excusare
solebat, pænulatus : totius denique
vitæ facies hæc fuerat. nihil im-
mite, nihil immodestum, nihil ve-
hemens, aut de quo usurpari pos-
set, quod solet vulgo dici, *Ad
sudorem usque* : sed quasi per o-
tium cum consideratione matu-
ra, placide, tranquille, compositæ,
strenue, consentanee sibi invicem
disposita universa. ita quadrabat
in illum, quod de Socrate per-
hibetur, quod & abstinere & frui
rebus eis norat, quibus plerique
nec per infirmitatem abstinere,
nec frui citra intemperantiam
possunt. posse autem in altero
tolerantem, in altero temperan-
tem se præstare ; illud vero ve-
re viri est animo consummato
invictoque plane præditi. qua-
lem denique in Maximi ægrota-
tione se exhibuit.

17. Deis acceptum fero, quod
bonos avos, bonos parentes, bo-
nam sororem, bonos præcepto-
res, bonos familiares, necessarios,
ami-

1 Forſan, ἔχων ἐν Λανυβίῳ τὰ πολλά, ut intelligat ſine tunica Lanuvii
eſſiſſe Pium, quod in Catone minore notat Plurarchus, κατὰ τοῦ εἰς τὴν ἀγορὴν ἀ-
νοπέδης, καὶ ἔχων. Vel etiam ἐν χιτῶνι, ſeu χιτῶν ἐν Λανυβίῳ τ. π. ut in ſola
tunica ſecceſſum illum Lanuvium tranſeſſiſſe dicatur, quomodo plerumq;
Romani ruri ſolebant & in provinciis. Hinc tunicata quies tam ſæpe Mar-
tiali laudata. l. 10. ep. 51. Salmaſ. 2 Τῷ τελῶνῃ ἐν Τέσκλοις, an Τέσκοις, πα-
ρατυμένως ἐχρήσατο. cum in Tuſcos, an Tuſculanos agros ſecederet non jam
tunicatus ibi agebat ut Lanuvii, ſed penulam ſuperinduebat : quod cum
faceret, excuſabat tamen ſe & quaſi veniam deprecabatur, hoc eſt quod ait
παρυτυμένως ἐχρήσατο. Salmaſ. 3 Ο τοῦτος τοῦτος Boet. 4 Conſpicit Ga-
iak. ἐπιμαρτυρεῖν, vel ἰμαρτυρεῖν. 5 Οἷος Gatak,

amicos, bona omnia fere habuerim. tum quod adversus neminem eorum temere aliquid deliquerim, etiamsi ita affectus fuerim, ut, si occasio incidisset, ejusmodi aliquid admisisssem. cæterum numinis beneficio factum est, quod nulla ex rerum concursu occasio contigerit, quæ affectum illum proderet: ab iisdem fuit, quod apud avi concubinam non sim diutius enutritus: quod ætatis florem indehbatum fervaverim, nec ante tempus justum virilitatis specimen dederim, sed ultra etiam quam opus erat, id facere distulerim. quod principi patrique eidem subditus fuerim, qui me à fastu omni alienum redderet; fidemque faceret, posse in aula ita degi, ut nec satellitio, nec vestitu insigniore, nec funalibus statuisque istiusmodi, atque apparatu confimili opus sit: sed posse eum, qui rebus præest, ita contrahere sese, ut ad privati speciem proxime accedat, nec propterea tamen, vel demissius, vel remissius se gerat in eis, quæ pro republica ad morem imperatorium sunt exsequenda. quod fra-

νῆς, φίλος, ἡ χεὶρ ὅν ἅπαντα
χρῆν. καὶ ὅτι περὶ οὐδένα αὐ-
τῶν παρέπεσον πλημμελήσῃ, ἡ,
καὶ περὶ Διόθεσιν ἔχων τοιαύτω,
ἀφ' ἧς, εἰ ἔτυχεν, καὶ ἐπ' ἐργά-
τῃ τοιούτῳ τῷ Θεῶν ἡ εὐπεία τὸ
μηδελίαν συνδρομῶν πρα-
γμάτων γενέσθαι, ἧς ἐμελλέ με
ἐλέγξαι. καὶ τὸ μὴ πλέον ἐκτρα-
φῆναι ὡς τῇ παλλακῇ ἢ
παίππῳ καὶ τὸ τῶν ἄνδρων Διόσω-
σαι τὸ μὴ πρὸς ἄνδρα ἁνδρῶν ἡ-
ναί, ἀλλ' ἐπὶ καὶ ὁμιλεῖν τῷ
χρόνῳ. τὸ ἄρχοντι καὶ πατρὶ ὑπα-
ταχθῆναι, ὃς ἐμελλεν πάντα
τὸ τόπον ἀφαιρῆσαι μὲν, καὶ
εἰς ἐννοίαν ἄγειν τῷ, ὅτι δυνα-
τὸν ἐστὶν ἐν αὐτῇ βιῶντα, μήτε δο-
ρυφορήσεων χρῆζεν, μήτε ἐσθί-
των σημειωτῶν, ἢ μήτε λαμπρό-
δων, ἢ ἀνδρείων τῶν τοιῶν δέ τι-
νων, καὶ τῷ ὁμοίᾳ κόμπῳ ἀλλ'
ἔξῃ ἐν γυμνασίῳ ἰδιώτῃ συσέλλειν
ἑαυτὸν, καὶ τῇ Διό τῷ τοιαύτω
νότῳ ἢ ῥαθυμότῳ ἔχον πρὸς
τὰ ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἡγεμονί-
κῳς πραχθῆναι δεόντα. τὸ
ἰσχυρῶς τοιούτῳ τυχεῖν, δυνα-

ιδύς

1 Supplendum ἀγαθόν, quod excidisse existimem, ut sit ἀγαθὸν ἡ χεὶρ ὅν ἅπαντα χρῆν. *Gatakr.* 2 Est de tempore, quod liberum datur, aliquid sumere, quo cum possis frui nolis tamen. Phralis duriuscula, & insolens. *Gatakr.* 3 *Lipsius* ad *Tacit.* principatus insignia intelligi vult, inter quæ ignis prelatio, de quo more *Herodianus* passim. Verum *M. Casaub.* in adversum contendit, *Lampadasque* & *statuas* sive *imagines* eodem refert, ad *simulacra* sc. *lampadas* manibus gestantia, de quibus *Lucret.* l. 2. v. 25, & *Homer.* *Odyss.* ἡ. v. 100. *Casaubono* accedit *Dacier.* 4 Legendum cum *Gatakr.* καὶ διὰ, sive ut *M. Cas.* καὶ διὰ καὶ διὰ τούτο. 5 Quis hic sit *Marci* frater, se nescire profitetur *Gatakr.* at intelligi vult *Dacier.*

μὴ μὲν Διὶ ἤθεες ἐπι-
 γεῖραί με πρὸς ἐπιμέλειαν ἐ-
 μαυτῶ, ἅμα δὲ καὶ ἡμῇ καὶ
 σουργῇ εὐφραίνοντίς με· τὸ παι-
 δια μοι ἀφύη μὴ γνέσθω, μη-
 δὲ κατὰ τὸ σωματίον Διαιτρο-
 φα· τὸ μὲν ἐπιπλέον με προσκό-
 ψαι ἐν ῥητορικῇ, ἔν ποιητικῇ, ἔν
 τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδεύμασι, ἐν οἷς
 ἴσως ἀν καλέομαι, εἰ ἡρόδω μὲν
 ἐμαυτὸν εὐδῶς περὶόντα. τὸ
 φθάσαι, τὰς τροφὰς ἐν ἀξιώ-
 ματι καταστήσει. ἔδῃ ἐδόκην
 μοι ἐπιθυμῆναι, καὶ μὴ ἀναβαλέ-
 σθαι ἐλπίδι, τῷ μὲν, ὥστε νῆ-
 ος εἴη ἥσαν, ὕστερον αὐτὸ πράξειν.
 τὸ γινῶναι Ἀπολλώνιον, Πάριον,
 Μάξιμον. τὸ Φαίλαδιῶναι πε-
 ρὶ τῶ κατὰ φύσιν βίᾳ ἐναρ-
 γῶς καὶ πλεονακίᾳ, οἷος τίς ἐστὶ
 ὥστε ὅσον ἐπὶ τοῖς Θεοῖς, καὶ
 ταῖς ἐκείθεν Διαιδύσεσι καὶ
 συλλήψεσι, καὶ ἐπινοίαις, μη-
 δὲν κωλύειν ἤδη κατὰ φύσιν
 ζῆν με, ἢ διπολεῖσθαι ἐπὶ τῷ
 τῷ ὡς τὸ ἐμὲν αἰτίαν, καὶ
 ὡς τὸ μὲν Διαιτῆρην τὰς ἐκ
 τοῦ Θεῶν ἐπινοίας, καὶ μονον-
 οχί διδασκαλίας· τὸ ἀντιχεῖν
 μοι τὸ σῶμα ἐπὶ τοῦτον ἐν τοι-

trem eum nactus sim, qui ad cu-
 ram mei agendam suis moribus
 me exstimularet, quique simul
 honore affectuque erga me suo a-
 nimum mihi oblectaret: quod
 liberi mihi neque ingenio tardi,
 nec corpore distorti obtigerint:
 quod progressus non fecerim
 ampliores in rhetorica, poetica,
 studiisque aliis ejusmodi, quæ me
 forsan præpeditum detinuissem, si
 in eis me feliciter profecisse sen-
 sissem. quod nutritios meos ad
 honores, quod expetere ipsi vi-
 debantur mihi, mature evexe-
 rim, nec spe distulerim, cum
 juvenes adhuc essent, deinceps
 id facturum me. quod Apol-
 lonium, Rusticum; Maximum
 norim. quod de modo vitæ na-
 turæ convenienter agendæ, cla-
 ras satis ac frequentes eas cogita-
 tiones in animo habuerim: ut,
 quantum ad Deos attinet, ac sug-
 gestiones, adjutationes, inspiratio-
 nes ab ipsis profectas, nihil obstat
 omnino quo minus juxta naturæ
 præscriptum confestim vivam,
 nisi ipse tandem in culpa sim, qui
 Deorum submonitiones, & tan-
 tum non claras præceptiones
 neutiquam observem: quod in
 vita, qualis ea fuerit, corpus
 mihi tam diu perduraverit:
 quod

*cier. de Lucio Vero imperii consorte, quem licet vitæ impurissimæ unice
 Marcum nostrum amasse testem affert Capitolinum. 1 Pro μὲν, με ad-
 scripti sensu exigente. Gatak. 2 Επινοίας mavult Gatak. atque ita
 Mar. Cas.*

quod nec Benedictam, nec Theodotum attigerim: sed & postea, ex affectibus amatoriiis, quibus correptus fueram, ad sanitatem redierim: quod cum Rustico sæpe succenserem, nihil ultra admiserim, cujus poenitere me posset. quod mater mea, quamvis juvenis esset decessura, mecum tamen novissimos ætatis annos transegerit. quod quotiescunque animus fuit pauperi alicui, aut alias indigo, opem ferre, nunquam responsum est, non suppetere nummos mihi unde id fieret: quodque nulla mihi unquam talis necessitas obtigerit ut ab alio sumere cogerer. quod uxor ejusmodi mihi obvenerit, tam obsequens, tam amans, tam simplex: quod ea fuerim illorum copia instructus, qui ad liberos educandos mihi idonei existerent. quod per insomnia remedia mihi fuerint indicata, cum alia, tum adversus sanguinis excretionem & capitis vertiginem: quod & Cajetæ aliquando fa-

ἔτω βίω· τὸ μήτε Ἰ Βενεδίκτης ἀΨαδς, μήτε Ἰ Θεοδότῃ· ἀλλὰ καὶ ὑστερον ἐν ἐρωτικαῖς πάθεσι γυμνοῦμαι ὑγιαίνει· τὸ χαλεπὴν αὐτῇ πολλὰκις Ρυστικῷ, μηδὲν πλέον πράττειν, ἐφ' ᾧ αὐτὴ μετέγων. τὸ μέλλουσαν νέαν πελάγειν ἢ πελάγειν, ὅμως οἰκῆσαι μετ' ἐμῇ τῇ πελώτατῃ ἔτη. τὸ ὁσάκις ἐβλήθην ἐπιχερῆσαι ἐνι πενομένη, ἢ εἰς ἄλλό τι χρῆσθαι, μηδέποτε ἀπέσται με, ὅτι οὐκ ἐστὶ μοι χρέματα, ὅθεν γήηται· καὶ τὸ αὐτῇ ἐμοὶ χρεῖαν ὁμοίαν, ὡς παρ' ἐτέρῃ μεταλαβεῖν, μὴ συμπεσεῖν τὸ ἢ ἢ γυναικα ποιαύτῃ εἶναι, ἔτωσι μὲν παιδιῶν, ἔτω ἢ φιλόστοργον, ἔτω ἢ ἀφελῇ· τὸ ἐπιτηδεύων τροφῶν εἰς τὰ παῖδια εὐπρόσται. τὸ δὲ ἀειράτων βοηθήματα δοθῆναι, ἀλλὰ τε, καὶ ὡς μὴ πύσει αἷμα καὶ μὴ ἰλιγγίαν, καὶ τὰς ἐς Καίτη ὡς περ χρέσται.

1 Ex pellicibus aulicis videtur illa fuisse, ex exoletorum numero iste. *Gauak.* 2 Uxor ejus fuit *Faustina*, *Pii* filia, mulier famosissima, & moribus nequissimis, si de ea vera narrant Historici: quod tamen, ut ait *Capitolinus*, *Antoninus* vel nescivit vel dissimulavit, cum ea *laudata penitus* a senatu ut honores illi mortuæ ædemque decernerent, & in illius memoriam quam plurima fecit, prout videre est apud *Capitolinum* in ejus vita. 3 Ita *Xylandrin* not. & vertit quomodo *maris*. at in versione *sicut Cæsæ*, ut sit nomen proprium loci alicujus. *Χρύση* legit *Mer. Cas.* & alludi putat ad *Chrysen* Homericum *Phæbi* sacerdotem Deis vota facientem *παρὰ θύμῃ πολυφλοισβοῖο ἡλιάσεως* 1λ. α. nam *Cajeta* oppidum *Campaniæ* maritimum. *Χρύση* etiam legit *Dacier*. Sed intelligi vult de loco, non homine, erat autem *Chrysa* villa in *Troade* sita, *Apollini* sacra. *Gatakerus* in versione sequi videtur lectionem *Salmasii*, καὶ τὰς ἐν Καίτῃ εὐτυχῆσαι.

χρήση. ὅπως τε ἐπιθύμησαι φι-
λοσοφίας, μὴ ἐμπισθεῖν ὅς τινα
σοφιστῶν, μηδὲ ² ἀποκαθῆσαι
ἐπὶ τὰς συγγραφάς, ἢ συλ-
λογισμὸς ἀναλύειν, ἢ περὶ τὰ
μετεωρολογικὰ καταγίνεσθαι.
πάντα γὰρ ταῦτα θεῶν βοηθῶν
ἐ³ τύχης δέεται.

Τὰ ἐν Κεάδοις πρὸς τῷ Γρανῆα.

ctum est. quod cum philoso-
phandi cupiditas incessisset, non
in sophistam aliquem inciderim,
nec commentariis evolvendis,
vel syllogismis resolvendis, vel
meteorologicis discutiendis, tem-
pus deses contriverim. etenim
ista omnia Diis adjutoribus ac
Fortuna indigebant.

Quæ apud Quados ad Granuam.

1 [Τὸ] ὅπως τε *Salmās*. τὸ ὅπως ἰκ. *Gaiak*. 2 Forsan ἀποκαθῆσαι. *Gaiak*.
3 Τύχης nomine providentiam divinam intelligere videtur, vel casus potius
fortuitos, rerumque contingentiam providentia divina dispositam & guber-
natam. Stoici enim omnia fato fieri statuebant, & fortuita etiam quæ di-
cuntur eodem referebant. *Gaiak*. Sic l. 2. c. 3. Τὰ τῆς τύχης ἐκ αἰτιῶν φύσεως,
ἢ συγκατάσεως καὶ ἐπιπλοκῆς τῶν αἰτιῶν διοικεῖται.

C

Lib. II.

LIB. II.

BIBΛION β'.

MANE prædicere me-
mento tibi, Hodie
futurum est, ut rem
habeam cum curioso aliquo, in-
grato, protervo, dolofo, invido,
illiberali. obveniunt illis ista om-
nia à bonorum malorumque in-
scitia. ego vero, cum & natu-
ram boni norim, quod honestum,
malique, quod inhonestum sit,
ipsamque adeo delinquentis na-
turam, quod congener mihi sit,
non tam quod sanguinis semini-
que ejusdem, quam quod men-
tis ac portionis divinæ mecum
particeps; nec lædi posse me ab
horum ullo compertum habeo:
(neque enim inhonesta re aliqua
me quisquam involverit) sed nec
succensere congeneri possum, e-
umve odisse. siquidem ad mu-
tuas operas nati sumus; quo
modo pedes, manus, palpebræ,
dentium superiorum inferiorum-
que ordines. adversari itaque fi-
bi invicem præter naturam. ad-
versantis est autem succensere &
aversari.

ΕΩθεν ὡσεύλαγν ἑαυτῷ,
Συμψεύχομαι πατέρων,
ἀχαρίτω, ὑβριστῇ, δολε-
ρῷ, βασκάνῳ, ἀκροινωτήτῳ. πάντα
ταῦτα συμβέβηκεν ἐκείνοις παρὰ
τὴν ἀγνοίαν τῶν ἀγαθῶν ἔκ κακῶν.
ἐγὼ δὲ πεθεωρηκὼς τῇ φύσιν ἔ-
αγαθὸν, ὅτι καλὸν, καὶ τὸ κακὸν,
ὅτι ἀχαρὸν, καὶ τὸ αὐτὸ τῷ ἀ-
μαρτάνῳ τῇ φύσιν, ὅτι μοι
συγγνήης, ἔχῃ αἵματος, ἢ σπέρ-
ματός τῷ αὐτῷ, ἀλλὰ νῦν, καὶ
θείας δομοίρας μέτοχος, ἔ-
πε βλαβύλαι ὑπὸ τινος αὐ-
τῶν δυνάμαι. ἀχαρῶ γὰρ με ἔ-
δῆς ὡσεύλαγν ἔπε ὀργίζεσθαι
τῷ συγγενῇ δυνάμαι, ἔπε ἀ-
πέχθεσθαι αὐτῷ. γέγονα μὲν γὰρ
ὡς συνεργίαν, ὡς πόδες, ὡς
χεῖρες, ὡς βλέφαρα, ὡς οἱ σῶ-
χοι τῶν ἄνω καὶ τῶν κάτω ὁδόν-
των. τὸ οὖν ἀντιπράξαι ἀλλή-
λοις παρὰ φύσιν ἀντιστακτικὸν
τὸ ἀγανακτεῖν ἔστι ἀπερφέεσθαι.
β'. ο.

1 Subintelligendum δὲ, κατὰ μέγεθος, vel tale quid. *Gatake*. 2 Αἰχρῶ περι-
εβάλλω, ut & κατὰ περιβάλλον infra c. II. metaphora ab amictu ducta,
qui corpori circumjicitur. Sic *Psal.* 109. v. 18, 19. ἐνδύσατο κατὰ ὡς ἰ-
μῶται. — γὰρ ἦτο αὐτῷ ὡς ἰμῶται ὁ περιβάλλων. *Gatake*

β'. Ο, τί ποτε τὸ εἶμι, 1 σαρκία ἐστὶ καὶ πνύμαλιον, καὶ τὸ ἡγεμονικόν. ἄφες τὰ βιβλία· μηκέτι σπῶ. 2 ἔδεδόται· ἀλλ' ὡς ἡδη δόποθ' ἴθσκων, τῶν μὲν σαρκίων καταφρόνησον· λύθρῳ καὶ ὀστέοις, ἔ 3 κροκύφαντον, ἐκ νεύρων, φλεβίων, ἀρτηριῶν παλεγμάπιον. θέασαι ἥ καὶ τὸ πνεῦμα ὁπῖόν τι ἐστὶν· αἵματος· ἐδὲ αὖτὶ τὸ αὐτὸ, ἀλλὰ πάσης ὥρας ἐξέρχόμενον, καὶ πάλιν ῥοφᾶμενον· τρίτον ἔν ἐστὶ τὸ ἡγεμονικόν. ὧδε 4 δόποθ' ἴθσκει· γάρων εἰ· μηκέτι τὸ τὸ εἰσῆς δὲ λυῖσθαι· μηκέτι καθ' ὁρμὴν 5 ἀκοινωνήτων νεοροσπασθῆναι· μηκέτι τὸ εἰμαρμένον, ἢ παρὸν διαχερᾶναι, ἢ μέλλον 6 ὑποδέσθαι.

γ'. Τὰ τῶν θείων προνοίας

2. Quicquid sum, constat id omne caruncula, animula, & parte principante. proinde mitte libros: nec distrahere amplius: (nihil obstat, quo minus hoc facias) sed tanquam qui jam statim moriturus sis, carnes istas contemnas: cruor est, & officula, & reticulum ex nervis, venulis, arteriisque contextum. Quin & animam considera, qualis sit: spiritus est, sive aër; nec is semper idem, sed qui jugiter efflatus denuo resorbetur. tertium restat, pars illa principatum gerens. tu ergo sic tecum: senex es: partem tui principem servire ulterius ne siveris: sed nec motibus à communione humana alienis raptari: nec fatum, vel praesens inique ferre, vel futurum pavere.

3. Deorum opera providentia

1 Eandem distributionem habes saepius repetitam l. 3. c. 16. l. 12. c. 3. Idem fere aliis verbis *Apostolus* ad *Thesal. ep.* 1. c. 5. v. 23. Τὸ πνεῦμα, ἔ 1 ψυχὴ, καὶ τὸ σῶμα. quo loco τὸ σῶμα est quod *Marco* hic *σαρκία*. i. ψυχὴ, quod πνεύματος τὸ πνεῦμα, quod τὸ ἡγεμονικόν. *Gatak.* 2 Forſan ἐρωτηστικῶς legi debet ἔδεδόται; annon datur? annon in tua potestate positum est, ut hoc facias? h. e. ut distractione & perturbatione omni immunem te reddas. *Gatak.* 3 Sic *Gatak.* verum omnes, quas vidi, editiones habent κροκύφαντος genere masculino. Hoc autem nomine nec *omeium* cum nonnullis, nec *aiem* cum *M. Casaub.* designari existimat *Gatak.* sed contextum illum intergrum qui per corpus totum permeat, venarum, nervorum, arteriarum intercurrentium, sibi que invicem implexorum, quo corporis moles quasi continetur & constringitur. 4 Forſan ἐκποθ' ἴθσκει. *Gatak.* 5 Ὁρμὴ ἀκοινωνήτος videtur motus sive impulsus ejusmodi denotare qui à natura communis generisve humani communione ac commoditate alieni fins. Inculcat enim *Marcus* passim, esse hominem ζῶν καὶ κοινωνικόν l. 5. c. 16. 30. &c. & ab eo actiones eas motusque exigit, qui sint ὁρμὴ καὶ προεξίς κοινωνικῆς l. 11. c. 37. *Gatak.* 6 Subterfingere vertit *Xyl.* quem & *Mr. Casaub.* sequitur. Forſan ergo ὑποδέσθαι legerant, at malim ego ὑποδίστασθαι, pavere. *Gatak.*

tix plena sunt. nec quæ fortuna sunt, absque naturæ ope proveniunt, aut sine connexu implexuque rerum earum quæ providentia dispensantur. inde profluunt omnia: accedit & necessitas quædam, & totius mundi, cujus tu pars es, utilitas. illud est autem parti unicuique bonum, quod universi fert natura, quodque ad eandem conservandam conducit. porro conservant mundum hunc, sicut elementorum, ita & concretorum ex his mutationes. Ista tibi sufficiant: decretorum vice jugiter sint. librorum vero sitim pelle; ut ne murmurans moriaris, sed vere propitius, Deoque ex animo gratus.

4. Memento, quamdiu ista distuleris, & quoties opportunitates à Diis tibi oblatas neglexeris. tandem advertas oportet, cujusnam mundi pars sis, & cujusnam mundi rectoris propago: sed & præscriptum esse tibi temporis terminum: quod nisi ad *animum* serenandum accommodaveris, avolaturum est illud, te simul abrepto, nec deinceps rediturum.

5. Cura hæc jugiter incubat tibi, ut quicquid in manibus est, strenue peragas, prout Romanum, virumque decet, cum exquisita, nec accersita tamen,

μετά τὰ τὴ τύχης ὅσα ἀνὰ φύσεως, ἢ συγκλώσεως, καὶ ὁππλοκῆς τῇ προνοίᾳ διοικημένων. πάντα ἐκείθεν ῥεῖ· πρῶτον ἢ τὸ ἀναγκάιον, καὶ τὸ τῷ ὅλῳ κόσμῳ συμφέρον, καὶ μέρος εἶ. παντὶ ἢ φύσεως μέρος ἀγαθόν, ὃ φέρει ἢ ὅλα φύσις, καὶ ὃ ἐκείνης ἐστὶ σωτήριον. σώζουσι ἢ κόσμον, ὥσπερ αἱ τῇ σιχρίων, ὥσπερ καὶ αἱ τῇ συγκεκμημένων μεταβολαί. ταῦτα σοὶ ἀρκείτω, αἱ δὲ δόγματα ἔσω. τίθω ἢ βιβλίῳ διψαν ῥίψον, ἵνα μὴ γογγύων ἀποδείξης, ἀλλὰ ἡλεως ἀληθῶς, καὶ διὰ καρδίας εὐχαρίσῃ τοῖς θεοῖς.

δ'. Μέννησο ἐκ πύσιν ταῦτα ἀναβάλλῃ, καὶ ὅποσιν περὶ σμίαν λαβὼν παρὰ τῇ θεῶν, καὶ χεῖρα αὐταῖς. δὲ ἢ ἡδη ποτε αἰσθόσθῃ, τίος κόσμος μέρος εἶ, καὶ τίος διοικῶντες τὸν κόσμον ἀπαρροία ὑπέρσης· καὶ ὅλα ἔρος ἐστὶ σοὶ περιγεγραμμένος καὶ χρόνος, ὃ ἐάν τις τὸ μὴ ἀπαιθεῖν αὐτῇ χρήσῃ, οὐχί σέταται, ἔστι οὐχί σῃ, καὶ αὐτῇ ὅσα ἔχεται.

ε'. Πάσης ὥρας φρονίμως διαβίῃς, ὡς Ῥωμαῖος, καὶ ἄρρεν, τὸ ἐν χερσὶ μετὰ τῇ ἀκρίβει καὶ ἀπλάστῃ σεμνότητι,

1 Transito à numero ad numerum haud infrequens. sic Pythag. *ασο. Carm.* βελύχον δὲ πρὸ ἔργου, ὅπως μὴ μωρὸν πέλῃται. *Gatax.* 2 Legendum transpositis vocalis ὃ ἐάν μὴ εἰς τὸ ἐπ. vel. ὃ ἐάν τ. ε. μὴ χρήσῃ. *Gatax.*

πῆτ' ὅ, καὶ φιλοσοφίας, καὶ
ἐλευθερίας, καὶ δικαιοσύνης
περίσσει· καὶ πολλὰ σωτῶν δό-
πισιν τῶν ἄλλων φαντασιῶν πο-
εῖν. ποιεῖς ὅ, ἂν ὡς ἐχά-
τῳ δ' βίῃ, ἐκάστῳ πράξῃ ἐνε-
ργῆς, ἀπηλλαγμένη πάσης ἐ-
κατότης, καὶ ἐμπαθῆς δόπο-
φῆς δὲ τῶν αἰρέντων λόγων,
καὶ ὑποκρίσεως, καὶ φιλαυτίας,
καὶ δυσπρεσβείας πρὸς τὰ συμ-
μεμοιρεμένα. ὁρᾷς πῶς ὀλίγα
εἰσιν, ὧν κρατήσεως τις, δύναται
εὖραν καὶ θεοδῆ βιωσάμεν· καὶ γὰρ
οἱ θεοὶ πλέον ἔδεν ἀπατήσεσθαι
τῶν ταῦτα φυλάσσοντων.

5. Ἐβριζε, ὑβριζε αὐτῷ,
ὦ ψυχὴ· καὶ ἡμῶν σεαυτῷ
ἐκείνῳ καιρὸν ἔχεις· εὖ γὰρ ὁ
βίος ἐκάστω. ἔπος δ' ἐστὶ
χερόν διένυσται, μὴ αἰδευμένη
σεαυτῷ, ἀλλ' ἐν ταῖς ἄλλων
ψυχαῖς ημετέρῃ τῷ σὺν
ἐμμοιρίαν.

6. Περαιῶν τί σε τὰ ἔξω-
θεν ἐμπίπτοντα· καὶ πολλὰν παρε-
χε σεαυτῷ· καὶ πρὸς μανθάνειν
ἀναθὸν ἔχει, καὶ παῦσαι ῥεμβό-

tamen, gravitate, humanitate, li-
bertate, justitia : animumque in-
terim ab aliis omnibus cogita-
tionibus abducas. abduces autem,
si tanquam vitæ tuæ novissimam,
actionem unamquamque perege-
ris ; temeritate omni liberam, &
declinatione per affectus vim à
rationis dictamine ; simulatione
eidem, & amore sui, eorumque
quæ à numine destinata sunt
aversione. Vides, quam pau-
ca sint, quæ si quis tenuerit,
prosperam ac divinam prope-
modum vitam degere detur.
siquidem & dii ipsi nihil am-
plius exigent ab eo, qui ista
observaverit.

6. Ignominia, ignominia, in-
quam, te afficis, ὦ anima. hono-
rem autem tibi tuum vindican-
di, haud erit amplius opportu-
nitas. fugit enim unicuique
brevis ætas. ea verò tibi pro-
pe confecta est, dum tui ipsius
reverentiam nullam habes, sed
in aliorum animis felicitatem tu-
am collocas.

7. Ne te distrahant, quæ
extrinsecus obveniunt tibi : sed
otium tibi præstes, quo boni a-
liquid addiscas, & huc illuc fer-

ri

1. Ἀπὸ τῆ κρείττονος λόγου rescribi postulat *Annotator Lugd.* Sed nihil mutan-
dum, & vertendum, à dictante ratione, sive à rationis dictamine. Usitatum est
λόγος αἰρεῖ. i. e. αἰρεῖ, dictat, poscit, exigit. *Gatak.* 2. Ὑβριζεις, vel ὑβρίζεις
vult *Gatak.* at *M. Casaub.* lectionem receptam sequitur, & quasi ἐπιπρόσθεν
dictum accipit. 3. *M. Casaub.* legendum autumat, ὁ βίος ἐκείνῳ [τῷ σεαυτῷ]
vel etiam repetito quod mox sequitur, [αὐτῷ μόνῳ ἑαυτῷ.] ut sensus sit, felici-
tas cuiusque pender à seipso : vel felicitas cuiusque in eo consistit, ut reverentiam sub
habeas. Verum proclivior fore emendationem putat *Gatak.* si legatur
φύγει γὰρ ὁ βίος ἐκείνῳ. vel ut *Salmas.* βραχύς ὁ βίος. vel ut legit *Ross.* ὡς γὰρ ὁ
βίος. 4. Legere videtur *M. Casaub.* τί περαιῶν σε, ego malim μὴ περιπατεῖν σε.
Gatak.

I Ex

ri definas. cæterum & alia hic hal-
lucinatio cavenda est. nugas fi-
quidem agunt actuosi haud pau-
ci, dum vitam agendo conte-
runt, sed scopum, ad quem co-
natus suos cogitationesque om-
nes dirigant, sibi propositum
nullum habent.

8. Vix, aut ne vix qui-
dem quisquam ideo infeliciter
agere deprehensus est, quia in
alienis animis quid ageretur non
animadverterit : cæterum qui a-
nimorum suorum motus non at-
tendunt, hi vero infeliciter agant
necesse est.

9. Horum meminisse semper
oportet, quæ universi, quæ tua
natura sit, quomodo hæc ad il-
lam affecta, qualisque pars qua-
lis universi existat ; quod etiam
nemo sit, qui prohibere te possit,
quo minus ea facias dicisque sem-
per, quæ naturæ illi, cujus pars
es, consentanea fuerint.

10. Philosophice Theophrastus,
in peccatis inter se conferendis
(prout vulgo conferri solent) di-
cit ; graviora esse quæ per cupi-
dinem, quam quæ per iram ad-
mittuntur. etenim, qui irascitur,
cum dolore quodam & contra-
ctione animi occulta à rationis
tramite declinare videtur : qui
vero per cupidinem delinquit,
quia voluptate vincitur, intem-
perantior quodammodo, & in
peccando effoeminatior vide-

ιδμ. ἤδη δὲ καὶ τὴν ἐπίρραν
περιφορὰν φυλακτιον. ληρῶσι
καὶ καὶ διὰ πρῶτων, οἱ κε-
κμηκότες τῷ βίῳ, καὶ μὴ ἔ-
χοντες σκοπὸν, ἐφ' ὃν πᾶσαν
ὁρμὴν καὶ καθάπαξ φαντα-
σίαν ἀποδύνασθαι.

η'. Παρὰ μὲν τὸ μὴ ἐφιστά-
ναι, τί ἐν ἄλλῃ ψυχῇ γί-
γνεται, ἡ ῥαδίως ἵς ὠφθῇ κατὰ
κοδαιμονίων· τὰς δὲ τοῖς τῆς
ἰδίας ψυχῆς κινήμασι μὴ πα-
ρακολουθῶντας, ἀνάγκη κακο-
δαμονεῖν.

θ'. Τῶν αἰὶ δὲ μεμνησθῆναι,
τίς ἡ τῶ ὅλων φύσις, καὶ τίς ἡ ἐ-
μὴ, καὶ πῶς αὕτη πρὸς ἐκείνῃ
ἔχει, καὶ ὁποῖόν τι μέρος, ὅπως
ὁ ὅλος ἔσται, καὶ ὅτι ἐδῆς ὁ κο-
λύων τὰ ἀκόλουθα τῇ φύσει, ἥς
μέρος εἶ, πράσσειν τι αἰὶ ἐλέγχειν.

ι'. φιλοσόφως ὁ θεόφραστος
ἐν τῇ συγκρίσει τῆ ἀμαρτημα-
τικῆς, αἰὲς ἂν ἵς κοινώτερον τὰ τοῖς
αὐτὰ συγκρίνῃς, φησὶ, βαρύτερα
εἶναι τὰ κατ' ἐπιθυμίαν πηλημε-
μελέμενα τῇ κατὰ θυμὸν. ὁ γὰρ
θυμὸς μετὰ ἵκνους λύπης ἐ-
λεληθῆναι συγκαλῆς φαίνεται τῇ
λόγον διανοητικῆς φύσεως· ὁ δὲ κατ'
ἐπιθυμίαν ἀμαρτανῶν, ὅφ'
ἡδονῆς ἡτρώμενος, ἀκολουθεῖ-
ρός πως φαίνεται, καὶ θηλύτερος.

ἐν

ἐν ταῖς ἀμαρτίαις· ὁρῶντος οὖν καὶ φιλοσοφίας ἀξίως ἔφη, μείζονος ἐγκλήματος ἔχοντα τὸ μετ' ἡδονῆς ἀμαρτανόμενον, ἢ περ τὸ μετὰ λύπης. ὅλος τε ὁ μὲν περηδικημένος μᾶλλον εἰσιν, ἢ Διὰ λύπην ἡναγκασμένος θυμωθῆναι· ὃν αὐτὸς περὶ τὸ ἀδικεῖν ὥρμηται. φερόμενος ἐπὶ τὸ πρᾶξαι ἵνα κατ' ἐπιθυμίαν.

ια'. Ως ἡδὴ διωατῇ ὄντ' ἐξίεναι τῇ βίᾳ, ὅπως ἕκαστε ποιεῖν ἢ ἀγνοῶντα. τὸ ἢ ἐξ ἀνθρώπων ἀπελθεῖν, εἰ μὲν θεοὶ εἰσιν, ὅδ' ἐν δαιμόν. κακῷ γάρ σε σὺκ' ἂν περιβάλοιν· ἢ ἢ εἰ ἔκ' εἰσιν, ἢ ἢ μέλει αὐτοῖς τ' ἀνθρώπων, τί μοι ζῆν ἐν κόσμῳ κενῷ θεῶν, ἢ παρνοίας κενῷ; ἀλλὰ καὶ εἰσι, ἢ μέλει αὐτοῖς τ' ἀνθρώπων· ἢ τοῖς μὲν κατ' ἀλήθειαν κακοῖς, ἵνα μὴ πεπιπῇ ὁ ἀνθρώπος, ἢ αὐτῶν τὸ πᾶν ἔθεντο τῶν ἢ λοιπῶν εἰ ἢ κακὸν ἔω, ἢ τῇ αὐτῶν περὶ δόξῃ, ἢ αὐτῶν τὸ πᾶν τὴν μὴ πεπιπτεῖν αὐτῶν. ὃ ἢ χεῖρ μὴ ποιεῖ ἀνθρώπων, πῶς ἂν τῇ βίῳ ἀνθρώπου χεῖρ ποιῇ; ἢ τὸ δὲ κατ' ἀγνοίαν, ἢ εἰδὼς μὲν, ἢ μὴ διωαμένη ἢ περὶ φυλάξας.

tur: recte igitur, nec indigne philosopho, pronuntiavit, amplioris esse criminis, quod cum voluptate, quam quod cum dolore admittitur. atque omnino alter ei similior existit, qui prior læsus doloris ratione ad irascendum adigitur: cum is sponte sua ad lædendum feratur, qui ad perpetrandum quidquam cupidine ducitur.

II. Ita quæque facias cogitesque oportet, ut qui confestim è vita hac possis discedere. humanis autem excedere, siquidem Dii sunt, nihil est grave. neque enim malo ullo illi involvent te. si vero, vel nulli sunt, vel nullam rerum humanarum curam gerunt, quid attinet tandem vivere in mundo vel Deorum vel providentiæ inani? cæterum & sunt illi, & res humanas curant: & ne in ea, quæ vere mala sunt, incidat quisquam, in ipsius arbitrio prorsus posuere: reliquorum siquid malum existeret, & de hoc utique pariter prospexissent, quo in ipso situm foret, in istud quoque ne incideret. at vero, quod hominem deteriore non facit, vitam hominis deteriore efficere qui possit? nec imprudens autem, nec prudens utique, sed præcave aut corrigere impotens, univèr-

1 Ei δὲ ἢ ex conjectura adscribit *Gata*. 2 Observat *Mer. Casaub.* recte tangere isthic & ex parte corrigere *Marcum*. Stoicum dogma quoddam, quod potentia divinæ impie detrahit, quo censebant illi ideo bona malaque externa hac quibuscumque ex æquo obvenire, quod Deus aliter ista disponere nequibat. Sic *Arrianus* in *Epict.* l. i. c. i & *Seneca* passim. *Gata*.

niverſi natura neglexit iſta : nec errorem tam immanem admiſſet unquam, five per impotentiam, five per imperitiam, ut bona ac mala, bonis malisque ex æquo hominibus, nullo facto diſcrimine, contingere pateretur. atqui mors, & vita, honor & ignominia, dolor & voluptas, opes & paupertas, iſta omnia bonis pariter malisque contingunt, cum nec honeſta ea, nec inhoneſta ſint. nec bona itaque, nec mala ſunt,

12. Facultatis rationalis eſt, conſiderare, quam velociter evaneſcant omnia, in mundo corpora, in ævo eorundem etiam memoria : cujuſmodi ſint omnia quæ ſub ſenſum cadunt ; horumque ea maxime, quæ vel voluptate alliciunt, vel dolore percellunt, vel cum faſtu celebrantur:quam vilia,quam contemnenda,quam ſordida, caduca, mortua ſint. quinam ii ſint, quorum opinioniones vocesque claritatem *largiuntur*. quid ſit ipſum mori : quodque ſiquis rem ipſam per ſe intueatur, cogitationeque ab illa ſubmove-rit ea omnia, quibus tanquam larvis horrendis inſtructa imaginationi noſtræ ſe objicit, nihil eſſe aliud comperiet quam opus naturæ. opus autem na-

ἡ διορθώσασθαι ταῦτα, ἢ τ' ὅλων φύσις παρεῖδεν ἂν· ὅτε ἂν τηλικῶς τὸν ἡμεῖς, ἤτοι παρ' ἀδυναμίας, ἢ παρ' ἀπαιχρίας, ἵνα τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ ἴσθης τοῖς π ἀγαθοῖς ἀνθρώποις ἔτις κακοῖς πεφυρμένως συμβαίνει. θάνατος δὲ γὰρ ἔστι ζωὴ, δόξα καὶ ἀδοξία, πόνος καὶ ἡδονή, πλῆθος καὶ πενία, πάντα ταῦτα ἴσθης συμβαίνει ἀνθρώπων τοῖς π ἀγαθοῖς καὶ τοῖς κακοῖς, ὅτι καλὰ ὄντα, ὅτι αἰσχροτά. ὅτι ἂν ἀγαθὰ, ὅτι κακὰ ἐστὶ.

16. Πῶς πάντα ταχέως ἐπαφάνιζε, τῷ μὲν κόσμῳ αὐτὰ τὰ σώματα, τῷ δ' αἰῶνι αἱ μνήμαι αὐτῶν ; οἷά ἐστι τὰ αἰσθητὰ πάντα, καὶ μάλιστα τὰ ἡδονὴν δελεάζοντα, ἢ τῷ πόνῳ φοβόντα, ἢ τῷ τύφῳ ἀπεβόημένα· πῶς εὐπλή καὶ εὐκαταφρόνητα, καὶ ῥυπαρὰ, ἔτι εὐφθάρτα, καὶ νεκρά, νοεῖας διωάμεως ἐφίστανται. τί εἰσιν ὅτι ὦν· αἱ ὑπολήψεις καὶ αἱ φαντασίαι εὐδοξίαν. τί ἐστὶ τὸ δοποθῆναι καὶ ὅτι εἰς τὸ μόνον εἶδῃ, καὶ τῷ μερισμῷ τ' ἐνοίας ἀγαλῶσθαι τὰ ἐμφανιζόμενα αὐτῶν, σκέψαι ἄλλο ἢ ὑπολήψεται αὐτὸ εἶναι ἢ φύσεως ἔργον. φύσε-

ω5

I Supplendum παρέχουσι, χαρίζονται, aut aliud ejusmodi. Iſta enim maximam quam cum *Ἀποστολῇ* Lugd. ἀφαιρέσει, niſi ſi utrumque, quod & poteſt, ſupplere libuerit. *Gatak.*

I Legendum

ως ἡ ἔργον ἢ ἡς φοβεῖται, παι-
διον ἐστὶ τῷ μέντοι ἔ μόνον φύ-
σεως ἔργον ἐστίν, ἀλλὰ καὶ συμφέ-
ρον αὐτῇ πῶς ἀπὸ τῆς ἀνθρώ-
που, ἔ κατὰ τὴν αὐτῆς μέρος, καὶ
ὅταν πῶς ἔχῃ διακρίνεται, τὴν
τῆς ἀνθρώπου τῶν μέρος.

13. Οὐδὲν ἀθλιώτερον τῶν
πάντα κύκλῳ ἐκπεριερχομένων,
ἔ τὰ νέρθεν γῆς, φησὶν, ἐρω-
νῶντων, καὶ τὰ ἐν τῆς ψυχῆς
τῶν πλεόντων διὰ περὶ μέσεως
ζητῶντες, μὴ αἰδομένους, ὅτι
ἀρκεῖ πρὸς μόνον τῶν ἐνδον ἐ-
αυτῶν δαίμονι εἶναι, καὶ τῶν
γῆσιως θεραπεύειν. Θεραπεία
ἡ αὐτῶν καθαρόν πάθος δια-
τηρεῖν, καὶ εὐκαίριος, καὶ δυσ-
επείστος τὸ πρὸς τὰ ἐκ θεῶν καὶ
ἀνθρώπων γνώμην. τὰ μὲν γὰρ
ἐκ θεῶν αἰδέσιμα δι' ἀρετῶν
τὰ δὲ ἐκ ἀνθρώπων φίλα διὰ
συνγένειαν· ἐστὶ δὲ ὅτι ἔ τρεῖς
ἵνα ἐλεεινὰ, δι' ἀγνοίαν ἀγα-
θῶν ἔ κακῶν· ἐκ ἐλάττων ἢ
πῆρωσις αὐτῇ τὴν περιουσίαν
διακρίνεται τὰ λευκὰ καὶ μέ-
λαινα.

turæ ullum quisquis expavescit,
puer est. verum enimvero mo-
ri non est opus tantum naturæ,
sed quod eidem & conducat: e-
jusdem denique facultatis fuerit,
considerare, homo Deum quo-
modo, & qua sui parte contin-
gat; quoque pacto habitura se sit
pars ista, ubi corpore soluta fuerit.

13. Nihil homine illo mi-
ferius est, qui omnia undique
pervagatur, & cum ea quæ sub-
ter terram sunt, quod ille ait,
scrutatur, tum quæ in animis
alienis, conjectura nititur inda-
gare; nec intelligit interim suffi-
cere sibi, ut cum eo, quem intra
se gerit, genio versetur, eum-
que legitime colat. colet autem, si
affectibus immunem custodie-
rit, & temeritate alienum, nec
offensum re aliqua, quam vel
Dii vel homines egerint. quæ e-
nim Dii agunt, virtutis nomine,
veneranda; quæ homines, cognationis
ratione, sunt amica: sed
& modo quoddam miseranda
quandoque ob bonorum ma-
lorumque ignorationem. nec
sane defectus hic minor est
illo, qui alba & nigra internof-
cere prohibet.

14.

1 Legendum videtur cum *Gataker* πῶς ἔχῃ ὅταν διακρίνεται quomodo se habeat
anima, ubi permeaverit, sive pertigerit; ad Deum ipsum nimirum, vel ad lo-
cum illum, quicumque ille tandem fuerit, sibi divinitus destinatum, post-
quam a corpore sejuncta fuerit. Vel etiam cum *M. Casaub.* ὅταν διακρίνεται
ubi diffusa & dissipata fuerit, corporis nimirum compage soluta. Varias
autem hac in parte Stoicorum sententias apud *Lipsum* legas *Physiolog.*
Stoic. l. 3. c. 14. *Gatak.* 2 Pindari verba sunt à *Socrate* in *Platonis Theætet.*
de genuino philosopho usurpata. *Gatak.* 3 Mentem cujusque nunc
Daemonem nunc & Deum dicit. sic *l. 3. c. 3.* & *l. 3. c. 5.* ut & alibi. *Gatak.*
4 Legendum μέλαινα, prout margini adscripsit *Gatak.*

14. Etiam si ter mille annos vi-
cturus esses, & totidem insuper
myriadas, illud tamen meminisse
debes, nec ullam aliam vitam ab ea,
quam degit, amittere quenquam:
nec aliam ab ea, quam amittit,
degere. eodem ergo redit longis-
simum ætatis spatium, cum eo
quod est brevissimum. præsens
liquidem tempus est omnibus æ-
quale: & quod amittitur ergo
æquale est omnibus: eademque
ratione id quod amittitur, mo-
mentaneum tantum esse constat.
neque enim aut præteritum aut
futurum amittere quis potest. nam
quis cuiquam id, quod non habet,
abstulerit? horum itaque duorum
meminisse oportebit: alterius ni-
mirum, quod omnia ab æterno
confimilia fuerint, & in orbem fe-
rantur: itaque nihil interesse, per
centum annos, an per ducen-
tos, an per tempus intermina-
tum, eadem quis visurus sit. al-
terius vero, quod is qui quam di-
utissime vixerit, & is qui quam
celerrime mortuus fuerit, tan-
tundem vitæ prorsus amittit ut-
terque. præsens liquidem dun-
taxat uterque tempus amittit, cum
hoc duntaxat habeat, nec amit-
tere possit quis, quod non habet.

15. In opinione sita sunt
omnia. docent hoc, quæ à

ιδ'. Καὶν τριχίλια ἔτη βι-
ώσασθαι μέλλης, καὶ πσαυτά-
κισ μύρια, ὅμως μέμνησθαι, ὅ-
τι ἔδεις ἄλλον ἀποβάλλει βίον,
ἢ τῶτον ὃν ζῇ· ἔδεις ἄλλον ζῇ, ἢ
ὃν ἀποβάλλει. εἰς ταὐτὸ ἐν κα-
θίστηται τὸ μήκιστον τῷ βραχυ-
τάτῳ. τὸ γὰρ παρὸν πᾶσιν ἴσον,
1 [εἰ] καὶ τὸ ἀπολλύμενον, ὅσα
ἴσον· καὶ τὸ ἀποβαλλόμενον ἕτως
ἀκαριαῖον ἀναφαίνεται. 2 ἔτι
γὰρ τὸ παρωχικός, ἔτι τὸ μέλ-
λον ἀποβάλλει ἂν τις. ὁ γὰρ ὅσα
ἔχει, πῶς ἂν τις τῷτο αὐτῷ ἀ-
φελοίτο; τῶτων οὖν τῷ δύο δέ-
μεμνήσθαι· ἐνὸς μὲν, ὅτι πάντα
ἐξ αἰδίδος ὁμοειδῆ καὶ ἀνακυ-
κλόμενα, καὶ ἔδεν ἀλγέφerei,
πότερον ἐν ἐκατὶν ἔτεσιν, ἢ ἐν δια-
κοσίοις, ἢ ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ
τὰ αὐτὰ τις ὄψει. ἐπεὶ δὲ, ὅτι
καὶ ὁ πολυχρονιώτατος, καὶ ὁ
τάχιστα τελευτήσας, τὸ ἴσον
ἀποβάλλει. τὸ γὰρ παρὸν ἐστὶ μό-
νον, 3 ἔτι στερήσασθαι μέλλει,
3 ὅπερ γὰρ ἔχει καὶ τῷτο μό-
νον· καὶ ὁ μὴ ἔχει τις ὅσα ἀ-
ποβάλλει.

ιε'. Οἱ πᾶν ὑπόληψις.
4 δῆλα μὲν γὰρ τὰ πρὸς
τὸν

1 Hanc lectionem retinent *M. Casaub.* & *Dacier*. Verum ad *Marci* men-
tem accommodatior videtur *Gatakeri* conjectura, qui legit ἐ τὸ ἀπολλύμενον
ἐν ἴσῳ. particulam etiam εἰ delet *Suidas*. 2 Tota hæc ratiocinatio argu-
tias Stoicas nimium sapit. Nemo quidem præteritum tempus amittit, amiserunt
tamen omnes, quod eodem redit. 3 Οἶσι, vel ὡσπερ *Gataker*. 4 Δηλοῖ
Gataker. 5 Legendum videtur πρὸς τὸ Κλητὸ Μοίμω. Fuit autem hic *Μο-
nimus*

τὸν Κωϊκὸν Μόνιμον λεγόμενα·
δῆλον ὅτι καὶ τὸ χρήσιμον ἔλε-
γομένον, εἰάν τις αὐτὸ ἐπὶ τὸ νόστιμον
μέχρι τῆς ἀληθείας διεκρίται.

15. Ὑβρίζει εἰαυτὸν ἢ τῷ
ἀνθρώπῳ ψυχῇ, μάλιστα μὲν
ὅταν διπόσημα μὲν καὶ οἷον φύ-
μα τῷ κόσμῳ, ὅσον ἐφ' εἰαυτῷ
γίγνηται. τὸ γὰρ διαχειραίνειν πρὸς
τὴν γνομένην, διποσησὶς ἐστὶ τῆς
φύσεως, ἥς ἐν μέρει, ἐκάστω τῷ
λοιπῶν φύσεις παρέχονται. ἐπι-
τα ὅταν ἀνθρώπων ἵνα ἀ-
ποσραφῇ ἢ καὶ ἐναντία φέρηται,
ὥς βλάψασαι, οἷα εἰσὶν αἱ τῶν
ὀργισομένων. τρίτον ὑβρίζει
εἰαυτὸν, ὅταν ἡσυχάζῃ ἡδονῆς,
ἢ πόνου. τέταρτον, ὅταν ὑποκρίνη-
ται, καὶ ὁμιπλασῶς, καὶ ἀνα-
λήθως τι ποιῇ, ἢ λέγῃ. πέμ-
πτον, ὅταν πράξῃ ἵνα εἰαυτοῦς ἐ-
ὀρμῶν, ἐπ' ἑδῆνα σκοπὸν ἀφίη,
ἀλλὰ εἰκῇ, καὶ ἀπαρακαλεσθέντως
ὅτις ἐν ἐνέργειᾳ δέον καὶ τὰ μικρό-
τατα, κατὰ τὴν ὁμίαν τὸ τέλος
ἀναφορὰν γίνεσθαι. τέλος ὅτι λο-
γικῶν ζώων, τὸ ἐπειδὴ τῷ ὅτι
πόλεως καὶ πολιτείας τῆς πρεσβυ-
ταίτης λόγῳ καὶ θεσμῶ.

Monimo dicta sunt. horum au-
tem utilitas comparebit, si quis
quæ festive ab illo conscripta
sunt, quatenus veritatem habent
patrocinantem, admiserit.

16. Contumelia se afficit ani-
ma humana : imprimis, quando
abscessus & quasi struma mundi,
quantum in ipso est, evadit. ab-
scissionem enim facit à natura,
in cujus parte aliqua reliquorum
omnium cujusque natura conti-
netur, qui re aliqua obveniente
offenditur. deinde cum vel ho-
minem quemcunque averfatur,
vel lædendi consilio adversatur
alicui, hujusmodi sunt autem iras-
centium animæ. tertio contume-
lia se afficit, cum voluptati vel
dolori succumbit. quarto, cum
simulat, ac fecte vel falso agit
quicquam, loquiturve. quinto,
quoties actionem aut conatum
suum ad nullum certum scopum
destinat, sed temere agit, & ne-
scia ipsa, quid velit : cum etiam
minutissima quæque ita sint a-
genda, ut ad finem ipsum refe-
rantur : finis autem animantium
rationis participum hic est, ut
civitatis ac politiæ antiquissimæ
rationi legibusque obsequan-
tur.

17.

nimus Diogenis & Cratesis sectator, Laert. l. 6. quænam vero hujus dicta hic
respexit Marcus, incertum est. *Gatak.* 1 Hoc ideo dictum est, quia Mo-
nimos, teste Laetio, γράφει πάγην ἀπὸ τῆς λαληθῆς μεμνημένος, i. e. *Ludicra*
quædam scripsit, quibus seria subest. *Gatak.* 2 Orbem urbis ac civitatis in-
stituta habere vult, in qua homines universi cives cum sint, civitati illius le-
gibus ac institutis se conformare per omnia debent. sic. l. 3. 11. ἀνθρώπους
πολίτας εἶναι πόλεως τῆς ἀνωτάτης, ἥς αἱ λοιπαὶ πόλεις ὡς περ δικαίαι εἰσιν, &c. l. 4.
3. ὁ κόσμος ἀπὸ τοῦ πόλεως, & alibi. *Gatak.* 1 Πέμπος

17. Vitæ humanæ tempus, punctum est : natura, fluxa : sensus, obscurus : corporis universi fabrica, putrescere prona : anima, vaga : fortuna, res impervestigabilis : fama, quiddam iudicii expers : & ut verbo dicam, omnia, corporis quidem fluvius ; animæ vero, somnium & fumus : vita, militia, & hospitis in peregrino mora : fama posthuma, oblivio mera. quidnam est ergo, quod *hominem* deducere & transmittere possit ? res sola & unica est, philosophia. ea autem in hoc consistit, ut genium quis suum interim conservet integrum, contumelia ac læsione omni immunem, voluptate ac dolore omni superiorem, nihil temere aut fecte simulateque agentem, sibi sufficientem, cum, ut alii faciant aut ne faciant quid, opus nihil habeat : porro quæcunque eveniunt ac destinantur sibi ita exipientem, tanquam inde obvenientia unde venerit ipse : mente denique propitia placidaque mortem ipsam expectantem, tanquam elementorum eorum dissolutionem, ex quibus animal unumquodque consistit. si autem elementis ipsis nihil grave contin-

ἴ. τῆ ἀνθρώπινῃ βίῃ ὁ μὲν χρόνος, στιγμή· ἢ ὅτι ἐστὶν ῥέεσσι· ἢ ὅτι αἰσθησις, ἀμυδρά· ἢ ὅτι ὅλα τῶ σώματος σύγκρισσις, εὐσηπί· ἢ ὅτι ψυχῇ, ῥόμβος· ἢ ὅτι τύχη, δυστέκμαρτον· ἢ δὲ φήμη, ἀκρίτων. συνελόντι δὲ εἰπεῖν, πάντα, τὰ μὲν τῶ σώματος, ποταμός· τὰ δὲ τῆ ψυχῆς, ὄνειρος ἐν τῷ φθίον· ὁ δὲ βίος, πόλεμος καὶ ξένος ὅππιδμία· ἢ ὑπεροφημία δὲ, λήθη. τί ἐν τῷ ὡραπέμψαι διωάμενον ; ἐν καὶ μόνον φιλοσοφία. τῶ τῷ, ἐν τῷ τηρεῖν τὸν ἐνδον δαίμονα ἀνύβριστον, καὶ αἰσινῇ, ἡδονῶν καὶ πένων κρείσσονα, μηδὲν εἰσὶν ποιεῖν, μηδὲ διεψυσμένως ἐν μετ' ὑποκρίσεως, ἀνευδῶ τῶ ἄλλον ποιῆσαι ἢ, ἢ μὴ ποιῆσαι· ἐπὶ δὲ τὰ συμβαίνοντα καὶ ἀπονεμόμενα δεχόμενον, ὡς ἐκεῖθεν ποθεν ἐρχόμενον, ὅθεν αὐτὸς ἦλθεν· ὅτι πᾶσι δὲ τὸ θάνατον ἴλεω τῇ γνώμῃ περιμένοντα, ὡς καὶ ἄλλο ἢ λύσιν τῶ στοιχείων, ἐξ ὧν ἕκαστον ζῶον συγκρίνεται. εἰ δὲ αὐτοῖς τοῖς στοιχείοις μηδὲν δεινὸν ἐστὶ τῷ ἕκαστον δι-

1 Πίμπος Xylond. quod sequitur Gatak. 2 Rationem, cur oblivionem dixerit famam, petas licet ex l. 3. 10. & l. 4. 35. Gatak. 3 Metaphora, vel à deductione honorifica, vel à funebri pompæ & exsequiarum sollemnitate traducta. Una est, inquit, virtus, quæ magnifice transmittere potest, non ad rogos, sed ultra rogos, ad posteros. Gatak. 4 Vide ad c. 17. hujus libri.

διανεκῶς εἰς ἕτερον μεταβάλλειν, διὰ τί ὑπάρχει τῇ τῶ πάντων μεταβολῇ καὶ ἀγίλῳ; κατὰ φύσιν γάρ· οὐδὲν δὲ κακὸν κατὰ φύσιν.

git, quod in alterum unumquodque eorum jugiter transmutatur, cur illam, quæ omnibus accidit, mutationem ac dissolutionem metuat aut suspectam quis habeat? secundum naturam quippe fit: nihil est autem malum quod est naturæ consentaneum.

Τὰ ἐν Καρνέντι.

Quæ Carnunti.

LIBER III.

BIBΛION γ'.

I. **N**ON est hoc tantum nobis cogitandum, singulis diebus absumi vitam, minoremque ejusdem superesse portionem: sed & illud reputandum, quod, si quis diutius vitam protraxerit, incertum sit, utrum mentis vires pariter idoneas sit habiturus ad rerum intelligentiam, & ad contemplationem eam quæ ad rerum divinarum humanarumque peritiam contendit. nam si delirare coeperit, perspiratio forsan, & nutritio, & imaginatio, & appetitus, & istiusmodi reliqua, neutiquam deficient: ea vero vis, qua sese uti possit, & officii sui numeros omnes absolvere, & quæ animo conceperit distincte explicare, & de hoc ipso, an mortem sibi consciscere debeat, considerare, & ejusmodi universa, quæ rationem probe subactam desiderant, hæc, inquam, vis jam prorsus extincta jacebit. Festinandum itaque, non hac sola

α'. **Ο**Υχὶ τὸ πρῶτον μόνον δὲ λογίζεσθαι, ὅτι καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀπαναλίσκεται ὁ βίῳ, καὶ μέγας ἐλαττον αὐτὸ καταλείπεται· ἀλλὰ καὶ ἐν λογισμῷ, ὅτι εἰ ὅτι πλεον βιώῃ τις, σκῆνός γε ἄδηλον, εἰ ἐξαρκεῖται ὁμοίᾳ αὐτοῖς ἡ ἀλγένοια πρὸς τὴν σωτηρίαν τῶν πραγμάτων, καὶ τῶν θεωριῶν τῶν σωτηριῶν εἰς τὴν ἐμπειρίαν τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρωπείων. εἰ γὰρ ὡς ἀληθεῖς ἀρχῇ, τὸ μὲν ἀγαπᾶσθαι, καὶ τρεφῆσθαι, καὶ φαυλαῖσθαι, καὶ ὀρμαίνεσθαι ἄλλα πρῶτα, ὥστε ἐνδεῆσαι τὸ ἑαυτῷ χρῆσθαι, καὶ τὰς τῶν καθηκόντων ἀρετὰς ἀκριβοῦν, καὶ τὰ περὶ αὐτοῦ μὲν διὰ τὸν αὐτὸν τῶν, εἰ ἤδη ἐξακτεῖν αὐτὸν ἐφιστάνειν, καὶ ὥστε πρῶτα λογισμῷ συγγυμνασμένον πάντῃ χρῆσθαι, περὶ αὐτοῦ ἐπ' ἐκείνῳ.

I Stoicorum hoc est dogma, licere, immo oportere, quandoque è vita sese educere; & ἔκτασθαι ἐκ ζωῆς eam nuncupabant, cum justa causa, quam illi censebant, demigrandi daretur. ut Cic. Tusc. l. I. & Laert. in Zenon. εὐλόγως τί φασὶ ἐκτεῖν ἑαυτὸν τῷ βίῳ τὸν σφόν, ὡς περὶ πατρὸς, καὶ ὑπὲρ φίλων, καὶ ἐν σκληροτέρῃ γένεταί αὐτοῦ, ἢ πρὸς τὴν, ἢ νόσοις ἀνάτοις. vide & Senecam ep. 70. & alibi. Gaiak.

ὁ μόνον τῷ ἐγγυτέρῳ τῇ θανάτῳ
ἐκάστω γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ
διὰ τὸ τ' ἐνόησιν τ' πραγμά-
των ἐτ' ὠδρακολήθισιν ὡς
ἀπολήθην.

Β. Ἡ χρὴς ἐπὶ ταῖς πιαῦται πα-
ραφυλάσσειν, ὅτι καὶ τὰ ὅπτι-
γινόμενα πῶς φύσιν γινόμενοις,
ἔχει καὶ εὐχαιρὴ καὶ ἐπαγωγόν.
οἷον ἄρτις ὀπλῶμενος ὠδραρρή-
γνυται ἵνα μέρη καὶ ταῦτα ἐν
τὰ δέχοντα ἕτως καὶ τρέ-
πον ἵνα ὠδρὰ τὸ ἐπαγγέλμα
τῆς ἀρτοποιίας ἔχοντα, ὅπτις ἐ-
πὶ πῶς, καὶ περιθυμίας πρὸς
τὸ τρέφειν ἰδίως ἀνακινεῖ. πάλ-
ιν τε τὰ σῦκα, ὅπῃ ὡραιό-
τάτα ἐστὶ, κέχνηεν. καὶ ἐν ταῖς
δρυπείοις ἐλαίαις, αὐτὸ τὸ
ἐγγὺς τῇ σήψει, ἰδίον καὶ κάλ-
ῳ τῷ κάρῳ πρὸς τὴν ὥσιν.
οἱ εἰσὶ καὶ κατὰ νεύοντες,
καὶ τὸ τῷ λέοντος ὅπτις κύνιον,
καὶ ὁ τῷ συῶν ἐκ τῷ σώματος ῥέων
ἀφρὸς, καὶ πολλὰ ἔτερα, κατ'
ἰδίαν εἰς τὴν σκοπίῃ, πρῶτον ὅτι
τῷ εὐαιδῶς, ὅμως διὰ τὸ πῶς
φύσει γινόμενοις ἐπακολυθεῖν,
σωκεσθαι καὶ ψυχαγωγεῖν. ὡ-
ς εἰς τοὺς ἔχει πῶς καὶ ἐννοεῖται βα-

ratione, quia mortem propius
per momenta singula acceditur,
sed hac insuper, quia rerum
confideratio & intellectus, ante
mortem nos sæpenumero desti-
tuit.

2. Etiam istud est observatu
non indignum, quod ea quoque
quæ à natura genitis superveni-
unt, gratiam suam quandam &
venustatem obtinent. quemad-
modum panis cum coquitur par-
ticulas quasdam diffindi cerni-
mus: attamen intercisa & hian-
tia ista, quamvis ab artis pisto-
riæ instituto aliena, decoris spe-
ciem quandam præ se ferunt, &
comedendi desiderium suo modo
irritant. ficus quoque, ubi plene
maturuerint, dehiscunt. sed & in
olivis præmaturis, illud putredi-
ni vicinum, gratiam peculiarem
quandam baccæ conciliat. spicæ
itidem deorsum vergentes, & le-
onis supercilium, & aprorum
ab ore diffuens spuma, multaque
alia istiusmodi, quæ seorsim si-
quis intueatur, sunt venustate om-
ni procul; quia tamen rebus na-
turalibus adnascuntur, & orna-
tum illis adjiciunt, & contem-
plantium quoque animos affici-
unt. proinde, si quis animum ac
cogitationem norit altius defigere
in

1 Id hic agit Marcus, ut ostendat, illis, quæ nonnulli tanquam deformia, inutilia, aut etiam noxia inculant, suam nec deesse venustatem nec utilitatem. Dacier. 2 Δρυπείοις Xylæ. quod rectius videtur. dictas enim δρυπείας sive ἐλαίας, sive ἰχθυόσας, κατὰ τὴν πίπτειν αὐτὰς ἐν τῷ δένδρῳ πίπτουσας; monet Eustath. ad Il. 6. & Odyss. μ'. ut & Suidas. at vero δρυπείας secundum Hesych. κατὰ τὸ πίπτειν, ut significet αὐτὰς διὰ τὸ δένδρῳ πίπτουσας, ὡς καὶ.
Gatake. 1 Gloriar.

in ea quæ in universo hoc sunt, nihil fere etiam in eis, quæ quasi appendicis cujusdam loco *res naturales* consequuntur, deprehendet, quod non etiam cum oblectatione quadam huic ipsi commendare sese videatur. quin & idem ferarum rictus veros haud minore cum voluptate contuebitur, quam pictorum fictorumve arte per imitationem expressos. tam vetulæ item vetulive maturitatem quandam ac decorem, quam & quicquid in pueris venustatis animum allicientis deprehenditur, castis oculis spectare poterit. denique contingunt multa hujusmodi, quæ non cuivis sunt grata, sed illi duntaxat qui adversus naturam operaque ejusdem animum habuerit probe conciliatum.

3. Hippocrates, ubi multos sustulerat morbos, morbo tandem & ipse sublatuſ est. Chaldaei, cum multorum mortem prædixissent, morti demum & ipsi concesserunt. Alexander, Pompeius, C. Cæsar, cum tot urbes funditus evertissent, tot hominum myriades in prælio cecidissent, ipsi quoque tandem vita excesserunt. Heraclitus, de mundi conflagratione cum pro-

γυρίσαντες πρὸς τὰ ἐν τῷ ὅλῳ γινόμενα, σχεδὸν ἔδεν ἔχει δόξει αὐτῷ καὶ τῶν κατ' ἐπακολούθησιν συμβαπόντων ἡδέως πως Ἀριστοτέλει. ἔ- τως ἢ καὶ θηρίων ἀληθῆ χάσματα, ἐκ ἧσων ἡδέως ὄψεται, ἢ ὅσα γραφαῖς καὶ πλάσαις μιμέμενοι δεικνύουσιν. καὶ γράς καὶ γέροντες ἀκμῇ τινα καὶ ὥραν, καὶ τὸ ἐν παισὶν ἐπαφρόδιον, τοῖς ἑαυτῶ σῶφροσιν ὀφθαλμοῖς ὁρᾶν διωήσεται. καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἐ παντὶ ² πιθανὰ, μόνῳ ἢ τῷ πρὸς τὸ φύσιν, καὶ τὰ ταύτης ἔργα γησίως ἀκείωμένῳ ³ θεωρησάται.

γ'. Ἰπποκράτης πολλὰς νόσους ἰασάμενος, νοσήσας ἀπέθανεν. οἱ Χαλδαῖοι πολλῶν θανάτους προσηγόρευον· εἴτα ἔαυτὸς τὸ πεπεσμένον κατέλαβεν. Ἀλέξανδρος, καὶ Πομπήιος, καὶ Γάιος Καῖσαρ, ὅλας πόλεις ἄρδην πσσωτάκις ἀνελόντες, ἐν ὧρα καὶ πολλὰς μυριάδας ἱππέων καὶ πζῶν καὶ ἀκόφυαυτες, καὶ αὐτοὶ πολλὴ ἐξήλθον ἐβίβαν. ⁴ Ἡρακλείδης, περὶ τῶ κόσμου ἐκφυρώσεως

¹ Glossæ. Διασύνεσις, constituo, instituo. potest tamen & in commendandi sive conciliandi significato sumi, qui τῷ συνιστάει sollemnis est. Gatak.
² Non cuius credibilia vertit interpretes uterque. ego malim, non cuius grata, gratiam enim, decorem, venustatem, supra inculcaverat. & πιθανόν, gratum, blandum, lepidum, elegans. sic Lucian. πολὺ τὸ πιθανόν καὶ ἱκανόν. Aristid. καλὸν καὶ ἡδὺ κόσμος ἐ μέγα πιθανόν τῷ πλήθει. Gatak.
³ Προσπορεύεται Gatak.
⁴ Vide Laertium. l. 9. 1 Atqui.

ἐκπυρώσεως τῶν αὐτῶν Φυσολο-
γῆσαι, ὕδατος τὰ ἐν τῷ πη-
ρωθεὶς βολβίτω κατακχε-
σμένος ἀπὸ τῶν. ¹ Δημόκριτος
ἢ οἱ Φθῆρες, Σωκράτῳ δὲ
ἄλλοι ² Φθῆρες ἀπὸ κλειαν. π
ταῦτα; ἐνέθης, ἐπὶ λούσις, κα-
τήχης· ἐκκηθῇ. εἰ μὲν ἐφ' ἐ-
προν βίον, εἰδὲν θεῶν κενόν,
εἰδὲ ἐκεί. εἰ δὲ ἐν ἀναγκησίᾳ,
παύσῃ πόνων καὶ ἡδονῶν ἀνε-
χόμενος, καὶ λατρεύων τὸ εἶ-
τω χείρονι ³ τῷ ἀγρίῳ. ⁴ ἢ
ὡς εἴς τὸ ὑπερηγεῖν· τὸ μὲν γὰρ
νῦν ἐδαιμῶν, τὸ ἢ γὰρ χυλῦθρος.

δ'. Μὴ κατατρέψῃς τὸ ὑπε-
ρίπιδμον εἰς βίος μέρος ἐν τῷ πε-
ρὶ ἐτέρων φαντασίαις, ὅπου τὰν
μὴ τ' ἀναφορὰν εἴπῃ ἢ κοινω-
φελὲς ποιῇ. ἦτοι γὰρ ἄλλῃ

lixē differuisset, aqua *intercute*
viscera distentus, stercoreque
oblitus bubulo, interiit. Demo-
critum pediculi, Socratem etiam
pediculi, sed aliufmodi, sustule-
runt. quorsum ista? navem con-
scendisti, navigasti, appulisti: e-
grederere. si ad vitam alteram; ni-
hil, ne ibi quidem, numinis
est inane. sin sensu cariturus
sis, defines voluptatibus ac do-
loribus distineri; defines vasi
tanto deteriori inservire. an
non enim præstantius est id
quod inservit? cum alter mens
& genius, alter limus & fa-
nies sit.

4. Quod superest vitæ reli-
quum, ne conteras in cogi-
tationibus de rebus alienis,
nisi siquid ad communem u-
tilitatem spectaverit; puta,
cogitando, quid iste vel ille

agat,

I Atqui Laert. l. 9. ex Hermippo, senio confectum duntaxat obiisse tra-
dit, & quamvis diversa à se invicem de Democriti obitu tradant auctores,
à Marco tamen omnes dissentiant. Gatak. 2 Anytiam & Meliniam
innuit, quos pediculus non absurde nominat, quasi animalcula vilissima.
de lenonibus paria Plautus *Comul. Act. 4. Sc. 2.* Item genus est lenoniam inter
homines, meo quidem animo *Uti muscæ, culicesque, pedesque, pulicesque.* Ubi
pedes, pro pediculis. Ideoque non opus est ut quicquam mutet *Xyland.* qui
substituit, historiam, ut ait, secutus, *Socratem cicina absumpsit.* Gatak. 3 Cor-
pus ἀρσενιον sive vasculum appellat, quomodo οὐσῶς Apost. ad Thess. ep. 1.
c. 4. v. 4. & Cicero Tusc. l. 1. Corpus est quasi vas animi aut aliquod receptaculum.
Gatak. 4 Locus proculdubio perperam habitus. Legendum opinor vel
εἰς πικρίαν, quo, illud quod inservit, præstantius est: vel ἢ [εἰ] πικρίαν τὸ ὑπερι-
πιδμον præstantius est id quod inservit? Gatak. 5 Lego ἢ τῷ γὰρ (vel ἢ γὰρ τῷ)
ἄλλῃ ἔργῳ τήρειναι, ταῦτα, φανταζόμενος &c. quod quidem σαλευφάνης esse
videtur, locutionis tamen genus nec Marco nostro nec aliis scriptoribus in-
solens. vide ad l. 4. 48. Potest tamen tota perioche ita concipi: Μὴ κατα-
τρέψῃς τὸ ὑπερίπιδμον τῷ βίος μέρος ἐν ταῖς περὶ ἐτέρων φαντασίαις ταῦτα, φαν-
ταζόμενος πῶς οὕτως πράσσει, καὶ πῶς ἵπταναι, εἰ πὶ λέγει, εἰ πὶ ἰδυμῆται, καὶ πὶ τεχ-
νιάζονται, ὅσα βιώντα. ἢ γὰρ τῷ ἄλλῃ ἔργῳ τήρειναι, ποῦ ἀποτήμειται &c. Gatak.

agat, & quorsum hoc vel illud agat, quid loquatur, quid cogitet, quid machinetur, & cætera. etenim operis alieni observatio, à mentis propriæ custodia cogit evagari. oportet itaque in cogitationum serie frustraneum, & superfluum omne declinare: curiosum autem & malignum multo magis: affu-
facere vero te debes, ut ea dun-
taxat cogites, de quibus siquis subito te requisiverit, quid nunc in animo versas? libere statim re-
spondere queas, istud vel illud: unde palam fiat extemplo, esse om-
nia apud te simplicia benevolaque, animalis sicut socialis, & cogita-
tiones omnes neglectim haben-
tis, quæcunque voluptatem aut luxum ullo modo respiciant; aut æmulationem etiam, aut in-
videntiam & suspicionem, aut aliud quidlibet, de quo prolo-
qui pudeat, hoc te vel illud in animo habuisse. Vir ita compo-
situs, quo minus in optimorum numero censeatur, jam nihil est, cum deorum sacerdos ac minister quidam existat, eoque, quod in-
tra se gerit, numine, rite utatur, quod hominem utique præstat intaminatum voluptatibus, do-
lore omni illæsum, contumelia intactum, improbitatis ne sen-

εργα εἶρη, τὰ πρὸς Φαῖλα ζῴμιος
τί ὁ δεῖνα πράσσει, ἔτινος ἐνε-
κεν, ἔτι λέγει, καὶ πένθυμῃ, καὶ τί
τεχνάζει, καὶ ὅσα ποιεῖται, ποιεῖ
ἀπορρεμβέας τῶ ἰδὶα ἡγεμονι-
κῇ παρατηρήσεως. χρὴ μὲν ἐν ἔ-
τῳ εἰκῇ καὶ μάτην ἐν τῷ εἰρμῷ τῇ
Φαῖλασιων περιήσασθαι, πολὺ γὰρ
μάλιστα τὸ περιεργον, ἔτι καὶ ἐθέ-
λει καὶ ἐθιστέον ἑαυτὸν, μόνον Φαν-
ταζέας, ὡς εἰ ὡς ἂν ἴδῃ δι-
ανέροιτο, τί νῦν διανοῇ; μετὰ
παύρησίᾳ παραχρήμα ἀν ἀπο-
κριναι, ὅτι τὸ ἔτι ὡς ἐξ αὐ-
τῶν εὐθὺς δὴ λαβεῖν ὅτι πάντα
ἀπὸ αὐτῶν καὶ εὐδυνῇ, καὶ ζῶς κοινο-
νικῇ, ἔτι ἀμελῶντος ἡδονικῶν,
ἢ καὶ παρὰ δόξαλαυτικῶν Φαν-
τασματῶν, ἢ φιλονεικίας πινός,
ἢ βασκανίας καὶ ὑποψίας, ἢ ἄλ-
λα πινός, ἐφ' ὃ ἀν ἐρυθρίασας
ἐξηγέμενος, ὅτι ἐν νῦν αὐτὸ εἶ-
χες. ὁ γὰρ τοι ἀνὴρ ὁ τοῖς τοῖς,
ὅτι ἐν ὑπερπιδέμενος, τὸ ὡς ἐν
ἀρίστοις ἡδὴ εἶναι, ἱερεὺς τις καὶ
ὑπεργλὸς θεῶν, χρώμενος καὶ τῷ
ἐνδονιδρυμῶ αὐτοῦ, ὁ παρεχόμε-
νον ἀνθρώπων ἀχραντον ἡδονῶν,
ἄτρωτον ὑπὸ παντὸς πόνου, πεί-
σης ὕβρεως ἀνέπαφον, πάσης ἀ-

ναϊόθητον

1 Stobæus Tom. I. l. 2. de Stoicis: Λέγουσι γὰρ ἔτι ἱερεῖς μόνον εἶναι τὸν σοφόν, φαῖλον δὲ μηδὲνα. & Porphyry. de abstinent. I. 2. Ο ὄντας φιλόσοφος, τῷ ἐπὶ πᾶσι θεῶν ἱερεὺς. ita viri Sancti in sacra pagina nuncupantur, Βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς τῷ Θεῷ Apocal. I. 6. & 5. 10. Gatak. 2 Injuria live contumelia intactus. Siquidem injuria ad sapientem non pervenit. Vid. Senecam de constant. sap. c. 5. Gatak. 3 Improbitatis, alienæ sc. ne sensu quidem ullo affectus. h. e. adversus eam perinde affectus ac qui ne sentiat quidem. Gatak. 1 Lo-

καίδηλον πονηρίας, ἀθλητὴν ἀθ-
 λειν τῆς μερίδος, τὸ ὑπομνηδένος
 πάθος καταβληθῆναι, δικαιο-
 σύνην βεβαιωμένην εἰς βάθος,
 ἀσπαζόμενον μὲν ἐξ ὅλης τῆς
 ψυχῆς τὰ συμβαίνοντα καὶ ἀπο-
 νεμόμενα πάντα· μὴ πολλὰ κίς
 ὅ, μηδὲ χωρὶς μεγάλης καὶ
 κοινωφελῆς ἀνάγκης φαντα-
 ζόμενον, τί ποτε ἄλλος λέγει, ἢ
 πρῶτος, ἢ Διονυσίου· μόνον γὰρ τὰ
 ἑαυτοῦ πρὸς ἐνέργειαν ἔχει, καὶ τὰ
 ἑαυτοῦ ὥς τὸ ὅλων συγκλωθό-
 μενα διανεκῶς ἐννοεῖ· καί κεν
 μὲν καλὰ παρέχει, ταῦτα δὲ ἀ-
 γασθὰ εἶναι πέπεισται. ἢ γὰρ ἐ-
 κὰς νεμομένη μοῖρα· συνε-
 φέρειται τε καὶ συνεμφέρει· μέμνη-
 ται, καὶ ὅτε συγγινῶς πᾶν τὸ λογ-
 κόν, καὶ ὅτε κηδεσθῆναι πάντων ἀν-
 θρώπων κατὰ τὴν τῶ ἀνθρώπου
 φύσιν ἐστὶν δόξης ὅτι ἔχει τὸ ὡρῶν
 πάντων ἀνδεκτόν, ἀλλὰ τὸ ὁ-
 μολογικῶς τῇ φύσει βιῶντων
 μόνον. οἱ δὲ μὴ ἔτιως βιῶντες, ὁ-
 ποῖοι ἴνες οἶκοι τε καὶ ἔξω τῶ οἰ-
 κίας, καὶ νύκτωρ καὶ μετ' ἡμέραν,
 οἱοὶ μετ' οἶων φέρων, μεμνη-
 μένος διατελεῖ. καὶ πόινω ἑδὲ τὸν
 ὡρῶν τῶ τοιῶντων ἐπαινον ἐν λό-
 γῳ τίθει, ὅτι ἑδὲ αὐτοὶ ἑαυ-
 τοῖς ἀρεσκύνται.

tientem quidem; certaminis
 præstantissimi, ne ab affectu sci-
 licet uilo subvertatur, athletam;
 iustitia penitus imbutum; ex
 animo prorsus amplexantem
 quæcunque ex lege divina illi
 attributa contigerint: qui raro
 admodum, nec citra magnam
 aliquam atque in commune uti-
 lem occasionem advertat, quid
 alius quispiam dicat, faciat, co-
 gitet. suis enim duntaxat agen-
 dis intentus est; sibi que ab uni-
 verso destinata cogitat assidue:
 & illa quidem honesta præstat,
 ista optima esse persuasum ha-
 bet. fors enim unicuique affig-
 nata & conducit ei, & in eum
 finem est eidem collata. memi-
 nit etiam, cognatum esse ra-
 tionale omne: & naturæ ipsius
 humanæ rationem ab unoquo-
 que hoc exigere, ut hominum
 quorumvis curam habeat. por-
 ro nec à quibuscumque existima-
 tionem esse amplectendam, sed
 ab eis tantum, qui naturæ con-
 sentaneam vitam agunt. qui
 fecius vivunt, quales sint
 domi, quales foris, quomodo
 noctu, quomodo interdiu
 se gerant, quales cum qua-
 libus volutentur, in memo-
 ria habet. itaque laudem il-
 lorum nihili pendit, qui ne
 sibi quidem ipsis placent.

5. Ne-

1 Locus obscurus, eoque magis quod vocabula ista nusquam alibi depren-
 disse meminerim. Forſan tamen hoc voluit, & præſcriptum eſt, à mundi
 nimirum adminiſtratore Deo, & conducit etiam, ut idem ſit τὸ συνεμφέρει
 quod τὸ συμφέρει; vel, & in nos inferitur, & nos etiam ſecum fert, eo nimirum quo
 deſtinamur. *Galat. 2 Seneca epiſt. 9. Niſi ſapiēti ſua non placat. omnis ſtultitia la-*

5. Neque invitus *quicquam* agas, neque societatis communis immemor, nec nisi re probe prius explorata, aggressus, nec *affectibus* abreptus. sed nec sensus tuos exornet sermonis elegantia; nec dictionis multæ fueris, nec negotiū multi avidus. faxis vero, ut qui in te refidet Deus, præsēs sit animantis masculi, ætate provecti, reipub. studiosi, Romani, principis; qui ita se composuerit, ut qui promptus decedere, classicum duntaxat, quo è vita avocetur, expectet. quique nec juramento proprio, nec alius cuiusquam testimonio opus habeat. porro vultus adsit hilaris, animusque ita comparatus, ut nec externo aliquo indigeas ministerio, nec tranquillitate ea, quam ab aliis suppeditari necesse sit. rectum denique, non surrectum esse oportet.

6. Si quid in vita humana prehenderis præstabilius iustitia, veritate, temperantia, fortitudine, &c, ut uno verbo absolvam omnia, animo ita affecto, ut in eis quæ secundum rationis dictamen peragenda sunt, sibi met ipsi, in eis quæ citra consilii proprii opem obveniunt, fato acquiescat: si quid, inquam, præstan-

εἰ. Μήτι ἀγκύσει¹ ἐνέργει, μήτι ἀκρίνω²νητ³, μήτε ἀνέξε-
πας⁴, μήτε ἀντελκόμεν⁵.
μήτε κομψεία τῷ Διανοοίαν
σε καλλωπίζετω⁶ μήτε πολυ-
λύρημων, μήτε⁷ πολυπράγ-
μων εἶσθ. ἐπὶ ᾧ⁸ ὁ ἐν σοὶ θεὸς
ἔστω πρῶτος ζῶν ἄρρεν⁹,
καὶ πρεσβύτερ, ἔ πολιτικῶ, καὶ
Ρωμαίῳ, καὶ ἄρχοντι¹⁰, ἀνα-
παύχους ἑαυτὸν, οἷ¹¹ αὖ ἐν
τις παθόντων τὸ ἀνακλητικὸν
ἐκ τῆ βίης¹² εὐλυτ¹³. μήτε
ὄρκω δέομεν¹⁴, μήτε ἀνδρῶ-
ν πινὸς μάρτυρος. ¹⁵ ἐν δὲ τὸ
Φαίδρον, καὶ τὸ ἀπερσδεὲς
τῆς ἐξωθεν ὑπερσείας, καὶ
τὸ ἀπερσδεὲς ἡσυχίας, λὺ ἄλ-
λοι παρέχουσιν. ὁρθὸν ἔν εἶναι
χρὴ, ἔχι ὁρθόμενον.

5¹. Εἰ μὲν κρεῖττον εὐερίσκῃς
ἐν τῷ ἀνθρώπινῳ βίῳ δικαιο-
σύνης, ἀληθείας, σωφροσύνης,
ἀνδρείας, καὶ κατὰ τῆ ἀρ-
κείᾳ ἑαυτῇ τὴ διανοοίαν σε ἐν οἷς
κατὰ τὸ λόγον τὸ ὀρθὸν πρᾶσσονταί
σε παρέχει¹, καὶ ἐν τῇ ἐμαρμένῃ,
ἐν τοῖς ἀπερσδεέτως ἀπνεμο-
μένοις² εἰ τῶν, Φημί, κρεῖσσόν
τι

bona fastidio sui. & Aristot. Ethic. l. 9. c. 4. Δυσχερὲς αὐτοῖς οἱ φῶλοι, ἔστιν ἡ μὲν
ἐπιθυμία, ἀλλὰ ἡ ἐύλογος. *Γατὰ* 1 Vide L. 4. c. 24. De sapientibus ex Stoico-
rum sensu *Laert.* l. 7. in Zenon. *Απερσδεέτως* τι εἶναι ἐκκλίνον γὰρ τὸ κατὰ τὸν. *Γατὰ*.
2 Vide ad l. 2. 13. 3 Forſan εὐλύτως, ut infra, c. 7. εὐλύτως ἄπνοι. *Γατὰ*.
4 Vitiosa proculdubio scriptura. existimaverim legi posse ἐν δὲ, vel, quia
id forſan Poetarum est peculiare, ἐν ᾧ, ἀπὸ τῆς, ἡσυχίας, vel quia moniti seu
præcepti rationem præcedentia habent, ἐν δὲ, aut ἐν τῷ δὲ. *Γατὰ*. 5 Eū illud
abesse debere putat *Γατὰ*.
1 Le-

πὶ ὁρᾶς, ἐπ' ἐκείνο ἐξ ὅλης
 τῆ ψυχῆς τραπόμενος, τὴ ἀ-
 εῖς εὐρισκομένην δόξαναι. εἰ
 ἢ μηδὲν κρείττον Φαίνῃ αὐτὸ
 τὴ ἐνιδρυμένην ἐν σὺ δαίματος,
 τὰς τῆ ἰδίας ὁρμᾶς ὑποπιπα-
 χότῃ ἐαυτῷ, καὶ τὰς φαντα-
 σίας ἐξετάζοντῃ, καὶ τῇ αἰσθη-
 τικῶν πίσεων, ὡς ὁ Σωκράτης
 ἔλεγεν, ἐαυτὴν ἀφελκυκότος, καὶ
 τοῖς θεοῖς ὑποπιπαχότος ἐαυ-
 τὸν, καὶ τῇ ἀνθρώπων ψευκη-
 δομένην· εἰ τὰς πάντα τὰ ἄλλα
 μικρότερα ἢ εὐτελέστερα εὐρί-
 σκῃς, μηδὲν χωρὶν δίδω· ἐτέρῳ,
 πρὸς ὃ ῥέψας ἀπαξ καὶ δακτύ-
 λους, ἐκ ἑλ' ἀποεισπάσας τὸ ἀ-
 γασθὸν ἐκείνο τὸ ἴδιον ἢ τὸ σὺν
 πρὸς ἡμᾶν διωήσῃ· ἀντικα-
 θήσας γὰρ τῷ λογικῷ καὶ
 ποιητικῷ ἀγασθῷ, ἢ θεοῖς,
 ἢ δὲ οὐκ ἐν ἐπιορῆσι, οἷον τῇ
 παρὰ πολλῶν ἐπαμνῶν, ἢ ἀρχαῖς,
 ἢ πλεονέκῳ ἢ δολαφύσεσι ἡδονῶν.
 πάντα ταῦτα, καὶ πρὸς ὁ-
 λίζον ἐναρμόζον δόξῃ, κα-
 τακράτησεν ἄφνω, καὶ παρή-
 νεγκεν. σὺ δὲ, Φημί, ἀπλῶς
 καὶ ἐλαφρῶς ἐλθὲ τὸ κρείτ-
 τον, καὶ τὰς ἀντίχας κρείττον
 δὲ τὸ συμφέρον, εἰ μὲν τὸ ὡς
 λογικῷ, τὸτὶ τῆρε· εἰ δὲ τὸ

tius hoc adverteris, eo te vertas,
 eodemque tanquam bono præ-
 stantissimo, quo fruaris, toto
 animo fac incumbas. sin præsta-
 bilius nihil offenderis, genio in
 te collocato, cum ita fuerit com-
 paratus, ut motus suos omnes
 sibi subjecerit, & visâ quæque
 diligenter exploret, & à sen-
 suum affectionibus quod Socra-
 tes dicebat, sese abstraxerit,
 Deis autem se regendum per-
 miserit, hominibusque quibus-
 vis curam lubens impendat:
 si animo sic affecto inferiora
 vilioraque cætera omnia de-
 prehendis, nulli alii rei cui-
 quam locum concedas, ad quam
 animo divergente si inclinave-
 ris quicquam, bonum illud
 proprium & peculiariter tuum
 quo minus libere colas præfe-
 rasque, obstabit: bono siquidem
 rationali & publicum spectanti
 nihil extraneum ex-adverso
 consistere fas est; vulgi, puta,
 existimationem, principatus, di-
 vitias, aut vitam voluptuariam.
 hæc enim omnia, si vel mi-
 nimum convenire visâ fuerint,
 prævalebunt confestim & a-
 bripiant te. at tu simpliciter
 libereque id quod præstantius
 est eligito, eique strenue ad-
 hærescito. præstat autem id
 quod conducit. itaque si con-
 ducere tibi videbitur, quatenus
 ratione præditus es, retineas; sin,
 quatenus

1 Lego πολιτικῷ, cum codices excusī perperam ποιητικῷ habeant.
 Sic enim l. 7. 72. ἢ λογικῷ καὶ πολιτικῷ δύναμις. & l. 10. 2. ἢ τὸ λογικὸν ἐν-
 θὺς καὶ πολιτικόν. Gatake.

quatenus animatus es tantum, repudies; iudiciumque, quo minus externa rerum facie specieque corrumpatur, integrum servare curæ sit, quo rerum examen exquisitius instituas.

7. Nihil unquam in pretio pro utili habeas, quod eo te adigat, ut fidem fallas, modestiam deferas, oderis quemquam, suspectum habeas, execreris, simules, appetas quicquam quod parietes circumjectos velamentaue consideret. qui enim mentem geniumque eundem suum, & virtutis huiusce ritus sacros, cæteris omnibus antetulerit, is tragediam nullam excitat, non ingemiscit, non solitudine, non frequentia opus habet: quod est maximum, victurus est, *mortis* nec appetens, nec metuens: quin nec tantillum interesse censebit, spatio temporis prolixiore an contractiore anima sua corpore inclusa utatur: utpote qui, si statim demigrandum fuerit, perinde promptus sit decedere, ac aliud quid agere, quod modestè & decore agi oporteat. hoc autem unum per vitam totam cavet religiose, ne mens sibi quicquam eorum subterfugiat, quæ animantis rationalis & civilis propria sunt munera.

ὡς ζῶω, ἀποφύλαι, καὶ
ἀτύφως φύλασσε τὸ κρεί-
σιν μόνον, ὅπως ἀσφαλῶς
τὴν ἐξέτασιν ποιήσῃ.

ζ'. Μὴ τιμῆσης ποτὲ ὡς συμ-
φέρων σεαυτῷ, ὃ ἀναγκασθὲν σέ
ποτε τὸ πίνιν ἐξουθενῆναι, τὸ αἰδῶ
ἐγκαταλιπεῖν, μισῆσαί τινα,
ὑποπιεῦσαι, κατὰ κράσιον, ὑ-
ποκρίνασθαι, ὅτι τιμῆσαι πῶς
τοίχων καὶ ὀφθαλμοποιμάτων
δεομένης. ὁ γὰρ τὸ ἑαυτῷ νῦν καὶ
δαίμονα, καὶ τὰ ὄργανα τὰς
ἀρετῆς παρελόμενος, τραγω-
δίαν ἐποιεῖ, ἐξανάζει, σὺν ἐ-
ρημίας, ἐπολυπληθείας δέει-
σε¹. τὸ μέγιστον, ζῆσθαι, ἢ μήτε δι-
ώκων, μήτε φεύγων· πεπερημένον δὲ
ὅτι πλέον διάστημα χρόνος τῷ
σώματι περιεχομένη τῇ ψυχῇ,
ἢ ἐπὶ ἑλασσον χρησέ², ἐδὲ ὁ-
πιᾶν αὐτῷ μέλει· καὶ γὰρ ἤδη ἀ-
παλλάσσεσθαι δεῖ, ὅπως ἐνυλίστως
ἄπρῳ, ὡς ἀλλοῦ τὸ αἰδημόνως
καὶ κερμαίως ἐνεργεῖσθαι δυναμέ-
νων ἐνεργήσεων· τὰ το μόνον παρ'
ὅλον τὸ βίον ἐνυλαδόμενος, τὸ
τὸ ἀλγόνιστον ἐν τῷ οἰκείῳ νοε-
ρῷ πολιτικῷ ζῶει τροπὴ γενέσθαι.
η'. Οὐ-

1 *Αὐτοφον* mavult *Gatak*. 2 A mysteriis Ethnicis translatio. *ἔργα* *Edle*. *Lugd.* male, nec melius *Annotator* *ἔργα*. *Gatak*. 3 *Διήσται* *Lugd.* quod & inavult *Gatak*. 4 Aliquid deesse videtur quod sic supplet *Gatak*. [τὸν Θείον] μήτε διώκων μήτε φεύγων. 5 *Αἰσθῆ*. *Lugd.* *αἰσθῆ*. atque ita proflus accipit Interpretes uterque. Sed salius uterque: *τροπὴ* siquidem hic *fuga*; & ἐν *τροπῇ* *γενέσθαι* in *fuga* esse, i. e. *fugere*, *subterfugere*. metaphora ab iis qui *ἐν πόλεμῳ* in *πρᾶτι* superati in *fugam* veruntur. *Gatak*.

η. Οὐδὲν ἂν ἐν τῇ Διανοίᾳ
 ὃ κεκορασμένον καὶ ἐκκεκαθά-
 ρμένον πῶδες, ἔδῃ μὲν μεμο-
 λυσμένον, ἔδῃ ὕπλον εὐροίς. ἔ-
 δῃ ἀσωτελῇ τῷ βίον αὐτῷ ἢ πε-
 πρωμένη καπιλαμβάνῃ, ὡς ἂν
 ἴς ἐπι τῷ τραγῳδόν, πρὸ τῆς
 τελέως ἐν Διὰ δραματίσσει, ἀ-
 παλλάττει. ἐν τῷ ἔδῃ δὲ ἄλλον,
 ἔδῃ κομψόν, ἔδῃ πεσοδεδε-
 μένον, ἔδῃ ἀπερσιμένον, ἔδῃ
 ὑπεύθυνον, ἔδῃ ἐμφωλεῦον.

θ. Τὴν ὑποληπτικὴν διῶα-
 μιν οὕτως ἐν ταύτῃ τὸ πᾶν, ἵνα ὑ-
 πόληψις τῷ ἡγεμονικῷ οὕτως μη-
 κέτῃ ἐγγὴς ἢ ἀνακόλυσθαι τῇ φύ-
 σι, ἐν τῇ δὲ λογικῇ ζῶσι κατε-
 σκώῃ. αὕτη δὲ ἔπαγγέλλε-
 ται ἀποπρωσία, καὶ τῷ πρὸς
 ἀνθρώπους οἰκείωσιν, καὶ τῷ
 τοῖς θεοῖς ἀκολουθίᾳ.

ι. Πάντα ἔν ῥίψας, ταῦτα
 μόνον τὰ ὀλίγα σιῶεχε καὶ ἐν
 συμνημόνευσι, ὅτι μόνον ζῇ ἕκα-
 στος τὸ παρὸν τῷ τῷ, τὸ ἀκαριαῖον
 τῷ ἢ ἄλλα, ἢ βεβίω, ἢ ἐν ἀδῇ-
 λῷ. μικρὸν μὲν ἔν τῷ ζῇ ἕκα-
 στος, μικρὸν δὲ τὸ τῷ γῆς γω-

8. In hominis castigati atque
 expurgati animo, nihil suppu-
 rati, nihil impuri, nihil subdoli
 offendas. neque vero vitam hu-
 jus non consummatam fatum
 unquam abruperit, perinde ac
 si tragœdum dixerit quis ante
 fabulam peractam scena cessisse.
 quin nec servile quippiam in
 eodem aut affectatum depre-
 hendas, aut addictum, aut ab-
 scissum, aut quod censuram re-
 fugiat, aut quod latebras re-
 quirat.

9. Facultatem opinatricem
 venerare. in hoc enim sita sunt
 omnia, ut menti tuæ nulla in-
 sit cogitatio, quæ vel naturæ,
 vel animantis ratione præditi
 conditioni non sit consentanea.
 postulat autem ista, ut nihil
 temere statuamus, ut homini-
 bus benevoli, Deisque obse-
 quentes simus.

10. Missis itaque rebus cate-
 ris, pauca ista apud te habeas :
 meminerisque insuper, unum-
 quemque præfens tantummodo
 ætatis spatium, quod puncti in-
 star obtinet, vivere ; reliquum
 tempus vel jam exactum, vel in
 incerto plane situm. exiguum est
 itaque quod vivit quisque ; exi-
 guus

1 Απορρίπτει τὸν, ὃ μὴ θίλει τὸ συμβαῖνον, ἢ ὃ ἀκροάνηται πρῶτον, ut
 explicat l. 8. c. 34. 2 Ανακόλυσθαι Lugd. quod amplectitur Gatak. 3 Illius
 animæ est proprius veritas Xyland. malim, postulat animæ, sive exigit ista. sic enim
 Suid. ἐπαγγέλλεται, ἀξιοί. Gatak. 4 Αποπρωσία definit Zeno apud Laert.
 l. 7. ἐπιστήμη ὃ πῶς διὰ συγκριτικῶς, καὶ μή. Est igitur ἡ ἀποπρωσία, sive
 (ut l. 4. 49. & 7. 55.) τὸ ἀποπρωτικὸν ἀ temere assentiendi proclivitate ac præ-
 cipitania immunitas. eodem fere sensu occurrit hoc verbum, apud Plutar-
 chum, Diobanum, & Ἀππιανum in Epictet. Fallitur ergo Budæus (& eum secu-
 tus Stephanius) cum legi vult ἀποπρωσία. Gatak.

guus & telluris, in quo vitam agit, angulus: exiguum quiddam, quæ & diutissime prorogatur, posthuma fama; eaque hominum morti celerrime concedentium, qui ne seipsum probe norint, nedum jam olim defunctum quempiam, successionibus propagata.

II. Eis quæ dixi monitis salutariis, istud unum adjectum fit: ut definitio sive descriptio fiat semper rei illius quæ sub cogitationem cadit: quo ipsa per se nuda ex natura sui, eademque integra, per partes sui universas, quale quid sit, distincte possis dijudicare; utque apud te perpendas, & quodnam sit nomen ejus, quæque eorum ex quibus constat, & in quæ futurum est ut resolvatur denuo, nomina. nihil enim perinde magnanimitatem ingenerat, atque expedite vereque discutere posse unumquodque eorum quæ in vita contingunt; eademque sic intueri semper, ut mentem simul subeat, quali mundo qualem usum hoc præbeat, quamnam universi respectu dignitatem obtineat; quamnam, hominem quod attinet, qui civem agit civitatis supernæ illius, cujus reliquæ civitates istæ quasi fa-

νίδιον ὅπερ ζῆ' μικρὸν δὲ καὶ ἡ
μηκίστη ὑπεροφημία, καὶ αὐ-
τῇ δὴ κατὰ διανοχὴν ἀνθρώ-
πων τὰ χεῖρα περὶ τὴν ζομένην;
καὶ οὐκ εἰδόντων ἑδὲ ἑαυτοὺς,
ἔτι γε τὸν πρόπαλαι περὶ τὴν ζομένην.

ια'. Τοῖς ὅτι εἰρημένοις ἡ πα-
ραστήμασιν ἐν ἑλῶ περὶ τὴν ζομένην, τὸ
ὅρον ἡ ὑπογραφήν αὐτὴ ποιῶ-
ν τῇ ὑποπλήντος φαντασίᾳ,
ὥς αὐτὸ ὅποιον ἐστὶ κατ' εἰσὶν
γυμνόν, ὅλον δὲ ὅλων διηρημέ-
ως βλέπειν. ὅτι τὸ ἴδιον ὄνομα
αὐτῶν, καὶ τὰ ὀνόματα ἐκείνων
ἐξ ὧν συνεκρίθη, καὶ εἰς ἃ ἀνα-
λυθήσεται, λέγειν παρ' ἑαυτῶν.
ἔδεν γὰρ ἔως μεγαλοφροσύνης
ποιήσας, ὥς τὸ ἐλέγχειν
ὁδῶν καὶ ἀληθείας ἐκαστον τῶν
τῶ βίῳ ὑποπλήντων δύνα-
σθαι, καὶ τὸ αὐτὸ ἔως εἰς αὐτὰ
ὄραν, ὥς συνεπιβάλλειν ὅ-
ποιον τινὶ τῶ κόσμῳ, ὅποιον
τίναν τῶτο χρεῖαν παρέχόμε-
νον, τίναν μὲν ἔχει ἀξίαν ὥς
πρὸς τὸ ὅλον, τίναν δὲ ὥς
πρὸς τὸ ἀνθρώπον, ὅτι πολί-
τεω ὄντα πόλεως τῆς ἀνωτά-
της, ἥς αἱ λοιπαὶ πόλεις ὥσπερ
οἰκίαι

I Præceptis vertit Xyland. ac si παρακλήσεις vel παραστήματα legisset. M. Casaub. auxiliis, quo sensu παρστήματα nusquam occurrit: quia tamen παρστήματα est βοηθεῖν, adesse, auxiliari, fieri potest ut Marcus παραστήματα hic dixerit, quæ infra βοηθήματα l. 4. c. 50. Potest forsitan & documentis reddi: nam παρστήματα quod ejusdem est originis, etiam pro documentis sumi quandoque, docet Budens. Galat. 2 Vide ad lib. 2. 16.

οἰκίαι εἰσὶν· τί ἐστὶ, ἔστι τῶν
 σωγέμεται, καὶ πόσι χρόνον
 πέφυκε ὡς φησὶν τῷ, πὶ τὸ
 φαντασίαι μοι τοῦ ποιῶ· καὶ
 τὸς ἀρετῆς πρὸς αὐτὸ χροία,
 οἷον ἡμερότης, ἀνδρεία, ἀλη-
 θεία, πίστις, ἀφελείας, αὐ-
 ταρκείας, τὸ λοιπὸν διὸ δὲ ἐφ'
 ἐκάστῃ λέγειν, τῷ μὲν ὡς
 θεῷ ἡ καὶ τῷ κατὰ τὴν σύλ-
 ληξιν, καὶ τὴν συμμηρουμένην
 σύγκλησιν, καὶ τὴν πιαυτίῳ σὺ-
 τεύειν καὶ τύχην· τῷ δὲ
 ὡς ἐκ συμφύλης καὶ συγγενῆς
 καὶ κοινῆς, ἀγνοῦντι μὲντοι
 οἷα τί αὐτὰ κατὰ φύσιν εἰν· ἀλλ'
 ἐγὼ ἐκ ἀγνοῶ. Ἀλλὰ τῷ πρώ-
 μῳ αὐτὰ κατὰ τὸ κοινότητος
 φυσικὸν νόμον, εὐνοῶς, καὶ δι-
 καίας· ἅμα μὲντοι καὶ ἀξί-
 ας ἐν τοῖς μέσσις συσχεζομαι.

16. Εἰς τὸ παρὲν ἐπερχῆς,
 ἐπὶ μὲν τῷ ἐφ' ὧ λόγῳ ἐ-
 σπαδασμένως, ἐρρωμένως, εὐ-
 μῶως, ἔτι μὲν παρὲν πό-
 ρωμα, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ δαίμονα
 κατὰ τὸν ἐς ὧτα τηρῆς, ὡς εἰ
 καὶ ἤδη διὰ τὸ εἶναι δέοι· εἰς

milis existunt: quidnam sit, &
 ex quibusnam principiis con-
 sistat, & quamdiu durare na-
 tum sit, quod phantasiā mihi
 afficit impræsentiarum: qua-
 nam item virtute adversus rem
 eam sit usus; mansuetudine, pu-
 ta, fortitudine, veritate, fide,
 simplicitate, frugalitate, an alia
 aliqua: de singulis ergo rebus
 dicendum est; Hoc divinitus
 venit; hoc à fati serie connexa
 contextaque, vel à concursu
 fortuito istiusmodi: hoc à con-
 tribuli, congenere, sodale; qui
 ipse quidem quid naturæ suæ
 consentaneum sit nescit. cæte-
 rum ego cum norim, ideo ad-
 versus illum benevole iuste-
 que me gero, juxta societatis
 legem à natura latam: interim
 tamen in mediis istis pro rei
 cujusquæ æstimatione rationem
 ejusdem habeo.

12. Si rationi rectæ obsecu-
 tus, id quicquam est, quod jam
 instat, sedulo, strenue, placide
 egeris, nec extra opus institu-
 tum accessorium aliquid *respexe-
 ris*; sed genium tuum purum
 integrumque servaveris, ac si
 illum statim redditurus esses:
 huic

1 Ex qua totus ex me artus sum vertit Xyland. æquanimis, Casaub. ego,
 frugalitate: ita Polybius usurpavit Budeo referente, ἄλλος ὁ αὐτὸς ἐπαρκεῖσθαι τὴν καὶ
 τὴν καὶ τὴν, καὶ τὴν δὲ τὴν αὐτοκείας τὴν βίαν. frugalitatis nomine cum primis. Ga-
 rak. 2 Τὸ καλὸν, h. e. honesto, utpote quod summum immo solum bonum consuebant,
 μαρτυροῦν ἀξίως tribuebant Stoici. Cætera omnia etiam si pro μέσσις h. e.
 adiaphoris ducerent, quædam tamen ex iis in pretio atque æstimatione
 aliqua habebant, quæ ideo ἀπορριπτόμενα, vocabulo a Zenone excogitato, i. e.
 producta, (ut Senec. ep. 74.) promota sive præposita (ut Cicero de fin. l. 3.) nuncia-
 pabant. Garak. 3 Deesse videtur verbum aliquod, ποιῶ puta, vel ἐπιζητῆς.
 Garak.

huic, *inquam*, si adhæseris, nihil ulterius expectans, nihil fugitans: sed quod præ manibus est juxta naturæ dictamen agere, & in dictis quibusque animo heroico veritatem libere proloqui contentus, prospere plane victurus es. hoc autem quin facias, qui impediat, nullus est.

13. Quemadmodum chirurgi instrumenta & ferramenta sua ad curationes subitaneas semper habent ad manum: ita tu dogmata in promptu apud te habeas, quorum ope res cum divinas tum & humanas dignoscas; & rem quamque, etiam levissimam ita peragas, ut qui memineris duo ista esse invicem connexa. neque enim, homines quod spectat, quicquam recte egeris sine habito ad res divinas respectu; nec vice versa.

14. Ne diutius evageris: neque enim futurum est, ut commentarios tuos perlegas, aut Romanorum ac Græcorum priscorum res gestas, aut ex auctoribus *variis* excerpta, quæ, quo in senectute usui tibi essent, reposuisti: ad finem itaque festina, & spes vanas mittens, si rationem tui ullam habes, tibi consule; quod licet.

15. Nesciunt quam variae significationis sint vocabula ista, furari, serere, emere, quiescere, quid facto opus est videre, quod quidem non oculis corporeis, sed visu quodam aliufmodi efficitur.

ἰ τὰ πρὸς σωτηρίαν, μηδὲν ὀφείδωμι, μηδὲ φεύγων, ἀλλὰ τῇ παύσει κατὰ φύσιν ἐνεργῶν, καὶ τῇ ὧν λέγεις ἐφθίγγῃ, ἡρώϊκῃ ἀληθείᾳ ἀρκέμεν, ἐξωθήσεως. ἐπὶ δὲ ἐδδείς ἐ τὰ πρὸς καλῶσαι δυνάμει.

ιγ'. Πατερ οἱ ἰατροὶ αἱ τὰ ὄργανα καὶ σιδήρεα πρὸς ἑαυτοὺς ἔχουσιν πρὸς τὰ αἰσθητὰ τῶν θεραπευμάτων· ἔτω καὶ δόγματα σὺ ἔπιμα ἔχεις πρὸς τὰ πρὸς θεῖα καὶ ἀνθρώπινα εἰδέναι, καὶ πᾶν καὶ τὸ μικρότερον ἔτω ποιῆν, ὡς τῆς ἀμφοτέρων πρὸς ἀλλήλα συνδέσεως μεμνημένος. ἔτι γὰρ ἀνθρώπινον ἡ ἀνδρὶ ἐπὶ τὰ θεῖα σιῶναι φορὰς εὖ πράττει, ἔτι ἔμπροσθεν.

ιδ'. Μηκέτι παλαιῶν ἔτι γὰρ τὰ ὑπομνημάτων σου μέλλεις ἀναγνώσκειν, ἔτι τὰς τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων ἐκ τῶν Ἑλλήνων πράξεις, καὶ τὰς ἐκ τῶν συγγραμμάτων ἐκλογάς, ἀς εἰς τὴν γῆρας σαυτῷ ἀπετίθῃς· ἀπεῦθε ἔν τις τέλος, καὶ τὰς κενὰς ἐλπίδας ἀφείς, σαυτῷ βοηθήσει, εἰ τί σοι μέλει σαυτῷ ὡς ἔχῃς.

ιε'. Οὐκ ἴσασιν, πόσαι σημαίνει τὸ κλέπειν, τὸ ἀπείρειν, τὸ ὠνεῖσθαι, τὸ ἡσυχάζειν, τὸ ὁρᾶν τὰ πρακτικά, ὃ ὅσον ἐφθάλμοις γινέται, ἀλλ' ἐπὶ τὰς ἑνὶ ὄψει.

ις'.

15. Σῶμα, ψυχὴ, γῆς· σώματος αἰσθήσεις, ψυχῆς ὅρμαι, νῦ δόγματα. τὸ μὲν τυπῶδες φανταστικῶς, καὶ τὸ βοσκομημάτων τὸ ἰδιότροπον αἰσθῶδες ὁρμητικῶς, ἔστι θηρίων καὶ τῶν ἀνδρογυνῶν, καὶ φαλαγγίδων, καὶ Νέρωνος· τὸ [ἦ] δὲ νῦν ἡγεμόνα ἔχειν ὅπτι τὰ φανόμματα καθήκοντα, καὶ τὸ θεὸς μὴ νομιζομένων, καὶ τὴν παρεῖδα ἐγκαταλείπειν πάντων, ἔστι πεινῶντων, ἐπεὶ δὲ ἀν κλείσσει πᾶς θύρας. εἰ ἔν τῃ λοιπᾷ κρινά ἐστι πρὸς τὰ εἰρημμένα, λοιπὸν τὸ ἴδιόν ἐστι τῷ ἀγαθῷ, φιλεῖν μὲν ἔστι ἀσπάζεσθαι τὰ συμβαίοντα, καὶ συγκλωθόμενα αὐτῷ· πῶς ἂν εἶδον ἐν τῷ στήθει ἰδρυμένον δαίμονα μὴ φύρειν, μηδὲ θορυβεῖν ὅχλῳ φαντασιῶν, ἀλλὰ ἵλεων διατηρεῖν, χρομῶς ἐπόμενον ὡς θεῷ, μήτε φθεγγόμενον ἢ παρὰ τὰ ἀληθῆ, μήτε ἐνεργῶντα ὡρὰ τὰ δίκαια, εἰ ἦ ἀπιστοῦσιν αὐτῷ πάντες ἄνθρωποι, ὅτι ἀπαλῶς καὶ αἰδημένως καὶ εὐθύμως βίῳ, ἔτι χα-

16. Corpus, anima, mens: corporis sensus sunt, animæ affectus, mentis decreta. visorum imagines admittere, etiam pecudum commune est: affectibus tanquam fidiculis agitari, atque abripi, feris quoque competit, & effœminatis, & Phalaridi, & Neroni, & Deos negantibus, & patriam deferentibus, & postquam fores sibi occluserint, quidlibet perpetrantibus. Si cætera ergo eorum, qui jam dicti sunt, communia fuerint, restat, ut viri boni hoc sit peculiare, in eis quæ officii sui esse videbuntur, mentis ductum sequi, & fati volventibus casus vitæ intextos lubenter amplexari; genium vero intra se in pectore situm, nec polluere, nec visorum congerie perturbare, sed placidum servare; huic tanquam Deo, decenter obsequi, nihil à veritate alienum proloquendo, nihil à iustitiæ ratione devium exsequendo. Quod si nemo illi fidem habuerit, quod simpliciter, modeste, tranquille degat, neque id à quoquam ægre ferre

1 Vide ad l. 2. c. 2. 2 Sic dicti sunt non solum qui ambigunt inter marem & saminam sexu nati sunt (ut loquitur Liv. l. 27.) verum etiam molles, effeminati, imbelles. Ἀνδρόγονος, ἀδινῆς, ἀνδρογυνός. Hesych. & Pollux de cinædis usurpatori docerit. l. 6. c. 20. Γαλακ. 3 Locus misere luxatus, quem sic restituit Gatak. Νέρονος, καὶ τὸ θεὸς μὴ νομιζόντων, καὶ τὴν τῇ παρεῖδα ἐγκαταλείποντων ἔστι τῶν [ὁπῶν] (αἰσθῶν ὁπῶν Xyl. πάντων Ἀπολαύσας Lugd.) ποιόντων, ἐπεὶ δὲ ἀν κλείσσει πᾶς θύρας. tunc inchoata nova periodo legit εἰ ἔν τῃ λοιπᾷ κρινά ἐστι πρὸς τὰ εἰρημμένα, λοιπὸν ἴδιόν ἐστι τῷ ἀγαθῷ, τὸ τὸν νῦν ἡγεμόνα ἔχειν ὅπτι τὰ φανόμματα καθήκοντα, καὶ φιλεῖν μὲν &c.

ferre, aut à via ea, quæ ad vi-
tæ finem ducit, ideo diverte-
re: ad quem par est accedere
purum, pacatum, promptum,
sponte sua fato suo sese accom-
modantem.

λεπείναι τὴν τῶτων, ἔτι παρὰ
τρέπεται ἢ ὁδὸν ἢ ἀγέλης ὅτι
τὸ τίλθ' ἔβίβ, ἐφ' ὃ δὲ ἐλ-
θὴν καὶ παρὸν, ἡσύχιον, εὐλυτον,
ἀδικίᾳ τῆς ἐκείνης μοίρας σκυ-
νημοσμένον.

BIBΛION δ'.

LIBER IV.

α'. **Τ**Ο ἔνδον κυρεῖται, ὅ-
ταν κατὰ φύσιν ἔ-
χη, ἔτις ἐσηκε
πρὸς τὰ συμβαίνοντα, ὥς αἰ
πρὸς τὸ δυνατὸν καὶ διδόμενον
μετατίθεσθαι φάσις. ¹ ὅλιν
ᾧ δόποτα γυμνῶν ἐδεύει
φιλεῖ· ἀλλὰ ὁρμῇ μὲν πρὸς
τὰ ² ἡγέμενα ³ μετ' ὑπεξαί-
ρέσεως· τὸ δὲ ἀντισταγόμενον ὅ-
λιν αὐτῷ ποιῇ ὥσπερ τὸ πῦρ,
ὅταν ἐπικρατῇ τ' ἐμπηλίωνων,
ὅφ' ὧν αὖ μικρὸς ἵς λύχνος ἐ-
σβέσθῃ· τὴν λαμπρὸν πῦρ τὰ-
χιστα ἐξωκείωσεν αὐτῷ τὰ ὀπ-
φορέμενα, ἃ κατηνάλωσεν, ἃ ἐξ
αὐτῶν ἐκείνων ἐπὶ μεῖζον ἤρθη.

β'. Μηδὲν ἐνέργημα εἴκη, μη-
δὲ ἄλλως ἢ κατὰ θεώρημα συμ-

1. **Q**UÆ intra nos pars
principatum obtinet,
ubi secundum natu-
ram habuerit se, adversus ea quæ
contingunt ita est comparata, ut
ad id quod potest & concessum
est facile se transferat. neque
enim de materia certa ulla soli-
cita est : sed ad ipsa etiam præ-
posita cum exceptione fertur :
& quicquid eorum loco adver-
si se ingerit, id pro materia, in
qua exerceat se, habet : quemad-
modum ignis validior, ubi ea,
vel obvia facta, vel injecta, cor-
ripuerit, quæ lucernam exilera-
cito exstinxissent, accommodat
sibi & absumit, & ex eis ipsis
incrementa capit.

2. Nihil operis est frustra te-
mereve exequendum, neque a-
liter

1 Possis reddere attributam & assignatam sibi materiam. At Junius vult
ὑποτιταγμένην subjektam sibi materiam, quod & Xyland. forsan legerit. Hoc
est quod vult, de materia circa quam se exercent non est sollicitus (neque
enim hoc in potestate ipsius situm est, eligere quam ipse velit) sed quo-
modo circa eandem se gerat. materiam, ergo assignatam sibi nullam diligit, quia
medium quiddam i. e. adiaphorum esse novit. Gatak. 2 ἡγοούμενα Xyland.
as Gatak. legi vult ὑπογύμνα, vel ὑπογύμνα, ea quæ posteriora videntur, præ-
posita. Vid. ad l. 3. c. 11. 3 Loco huic lucem afferet Seneca locus quem
adducit Gatak. ex l. 4. de benef. c. 34. Sapiens ad omnia cum exceptione venit,
si nihil incidit, quod impediat. Ideo omnia illi succedere dicimus, & nihil contra
opinionem accidere, quia præsumis animo, posse aliquid intervenire quod destinata
prohibeat.

liter quam ut artis regulis quam exactissime respondeat.

3. Recessus sibi requirunt *multi multos*, villas agrestes, litora, montes : istiusmodi loca & ipse plurimum soles appetere. hoc autem totum vulgarium cum primis est hominum, cum liceat, quocunque ipse volueris tempore in teipsum secedere. nusquam enim aut quietior aut otii amplioris cuiquam secessus datur, quam in suam ipsius animam: præcipue, si quis ea intra se reposita habuerit, quorum contemplatione summam extemplo tranquillitatem consequatur: tranquillitatem eam dico, quæ in animi probe compositi statu consistit. hoc itaque recessu jugiter usus, te renova. habeas autem penes te brevia quædam & principalia documenta, quæ statim, ubi succurrerint, omnem animi molestiam eluere tibi possint, remittantque te nihil ægre ferentem eorum, ad quæ reverteris. ecquid est enim, quod ægre ferre debeas? nunquid hominum improbitatem? perpendens tecum dogma illud, homines, alterum alterius

πληρωτικὸν τῆς τέχνης ἐνεργείτω.

γ'. Αναχωρήσεις ἰ αὐτοῖς ζητῶσι, ἀγροικίας καὶ αἰγιαλῆς, Ἐὐρη εἰώθας ἥ καὶ σὺ τὰ πιαῦτα μάλιστα ποθεῖν. ὅλον ἥ τὸτο ἰδιωτικώτατον ἐστίν, ἐξοῦ ἥς ἂν ὥρας ἐφελήσῃς εἰς ἐαυτὸ ἀναχωρεῖν. ἔδα μὲν γὰρ ἔτε ἡ συχιώτερον, ἔτε ἀπεργαυμονέστερον ἀνθρώπου ἀναχωρεῖ, ἥ εἰς τὸ ἐαυτὸ ψυχλὴ μάλιστ', ὅστις ἔχει εἶδον πιαῦτα, εἰς ἃ ἐγκύψας, ἐν πάσῃ εὐμαρείᾳ εὐθὺς γινεῖται. ἴην ἥ εὐμάρταν λέγω ἔδεν ἄλλο, ἥ εὐκυσμίαν. συνεχῶς ἐν διδασταυτῶ ἑαυτῷ τὸ ἀναχωρήσιν, καὶ ἀνανεῶσται. βραχεία ἥ ἐξω καὶ σοιχλωδή, ἃ εὐθὺς ἀπαντήσαντα ἀρκέσει εἰς τὸ πᾶσιν αὐτῷ δοποκλύσαι, καὶ δοποτέμψαι σε, μὴ δυσχεραίνοντα ἐκείνοις, ἐφ' ἃ ἐπ' ἀνέρχηται γὰρ δυσχεραίνεις τῇ τ' ἀνθρώπων κακίᾳ; ἀναλογισαίμεθα τὸ κέρμα, ὅτι τὰ λογικὰ ζῶα ἄλλῃ-

1 Margini adscripta *Gatak* αὐτοῖς. 2 Renova te, vel renova memoriam tuam, eorumque quæ apud te habes reposita, ut mox ἐπισπωσάμενος: vel recrea te. Sic enim *renovare* etiam Latinis in usum pro reficere, vel recreare. *Quintil. inst. l. 6. c. 4. Gatak*. 3 Elementaria i. e. elementorum vicem obtinentia, ut *Xyland*. sive quæ elementa contineant doctrinæ universæ, ut *Cassanb*. Quid si *summaria* dixerimus? quæ rerum *summulae* comprehendant. *Gatak*. 4 Si hæc lectio retinetur αὐτῷ ad τὴν ψυχὴν referendum est: sed, quia τῆς ψυχῆς nulla in præcedentibus fit mentio, *Gatak*erus ad *Xylandrium* accedit, qui vertit, qui omni se molestia liberem, ut animam aut legerit aut legendum saltem censuerit. 5 *Kojus* idem est hic, quod alibi *δύγμω* decretum, prout reddit *Seneca ep. 95. Gatak*.

ἀλλήλων ἔνεκεν γένηεν· καὶ
ὅτε τὸ ἀνέχουσιν, μέρος τὸ δι-
κασιμῶς· καὶ ὅτε ἀκόντες ἀ-
μαρτάνουσιν· καὶ πόσοι ἤδη δι-
εχθρεύσαντες, ὑποπτεύσαντες,
μισήσαντες, ¹ διαδοραζόμενοι
ἐκτίτανται, πτεφρώνται·
παύει ποτέ. ἀλλὰ καὶ πῶς ἐκ
τῶ ὅλων δόπημοις δυσχε-
ραίνει· ἀναπνοαίμην τὸ
διεζυγμένον, ἥτις πρόνοια, ἡ
ἀπμοι, ἡ ἐξ ὅλων ἀπεδείχθη,
ὅτι ὁ κόσμος ὡσαυτὶ πόλις.
ἀλλὰ τὰ βωμολύχια σε ἀψυ-
ται· εἴ τι ² ἐνοήσας ὅτε σὺ θη-
μύγνυται λείως ἢ τραχέως
κινεῖσθαι πνεύματι ἢ λήθῃ, ἡ
ἐπιδὼν ἀπαξ ἐαυτῷ δόπο-
λάβῃ, καὶ γνωρίσῃ τὴν ἰδίαν
ἐξουσίαν, καὶ λοιπὸν ὅσα ὡς
πόνος καὶ ἡδονῆς ἀκίχθας,
καὶ συγκατέβῃ. ἀλλὰ τὸ δο-
ξάζειν σε ³ περὶ σπῆναι. ἀπ-
δὼν εἰς τὸ τάχος τὸ πάν-
των λήθης καὶ τὸ χάος· ὃ
ἐφ' ἐκάτερα ἀπείρα αἰῶνες,
καὶ τὸ κενὸν τῆς ἀπηχίσεως,
καὶ τὸ εὐμετάβολον, καὶ ἀ-
κράτον ⁴ τῶν ἐφ' ἡμῖν δοκούν-
των, καὶ τὸ σενὸν ὃ τῶν ἐν
ὧ περιγράφεται. ὅλη τι γὰρ ἡ γῆ

caussa natos esse: tum æquanimi-
tatem esse justitiæ portionem;
porro invitos delinquere; deni-
que quam multi ubi inimicitiiis
exercendis, suspicionibus foven-
dis, odiis, litigiis, vitam exegis-
sent, tandem defuncti & in cine-
res redacti sint, desine tandem ti-
bi molestiam facessere. At universi
ipsum administratio, & inde ob-
venientia, ægre tibi faciunt. re-
duc tibi in memoriam disjuncti-
vum illud, aut numinis provi-
dencia, aut atomorum concursu
constans universus: vel ea etiam ar-
gumenta quibus liquido demon-
stratur, mundum istum civitatis
instar obtinere. Verum tangunt
anguntque te ea quæ corpus at-
tingunt: at tu considera, men-
tem tuam, ubi semel agnita vi
propria subduxerit sese, spiritui si-
ve leniter sive aspere moto neuti-
quam immisceri. quibus adjicias
licet & quæ de dolore ac volup-
tate audieris aliquando, & assensu
tuo comprobaveris. Sed gloriolæ
cupidus forsan te torquet. cogita
quam cito oblivione sepeliantur
omnia, quamque vastum chaos
infiniti ævi utrinque consistat:
tum quam inanes plane applausus
isti: quam mutabile & judicii ex-
pers faventium vulgus; quam an-
gusto denique spatio laus ista ter-
minetur. siquidem & terra tota

puncti

¹ Consoβι veritē Xyland. malim volūptates, se se multo impotentes. Δοκούν-
τες, δοκῶσι μεχόμενοι Hesych. inde διαδορατῖμοι, velitationes infra l. 7. 3.
Gatak. ² Ενοήσας Lugd. ³ Περίσας Xy. ⁴ Τῶν ἐν φανερῶν δυνάμεων lego,
sensu exigente, Gatak.

puncti instar habet; hujusque ipsius angulus quam exiguus incolitur? istic autem *agentium* quata pars, & hi quales sunt, qui te celebraturi sint? proinde, memento tandem in particulam istam secedere: & cum primis cave distrabaris, cave obnitaris, liber esto potius, resque ipsas intueri, ut vir, ut homo, ut civis, ut animal mortale. Ista autem duo præ reliquis ad manum tibi sint maxime, ad quæ jugiter intendas. alterum, quod res ipsæ animam non attingunt, sed extrinsecus immotæ manent: molestiæ autem ab opinione sola proveniunt. alterum vero, quod universa quæ hic vides, mox sunt mutatura, nec futura amplius. sed & perpende tecum, quam multarum rerum mutationibus interfueris ipse. alteratione mundus *constat*, opinione vita.

4. Si intellectus nobis communis est, etiam ratio qua rationales dicimur communis est. si ratio, etiam ea quæ quid agendum, quid omittendum præscribit, ratio communis est. si hæc, lex quoque communis est. hoc si conceditur, cives sumus: & hoc dato, politiæ aliquis participes: & ex conse-

τηγμή, ἐ ταύτης πόσον γαί-
διον ἢ κατέκρησις αὐτῇ; καὶ οὐ-
ταῦθα πόσοι, καὶ οἰοί τινες οἱ ἐ-
παγεσόμενοι; λοιπὸν ἐν μέμνη-
σιν τῷ ὑποχωρήσας τῷ ἐς τὰ το-
τὸ ἀρεθρόδιον ἐαυτῶν καὶ περὶ
παντὸς μὴ ἀπὼ, μηδὲ κατὰ εἶναι,
ἀλλὰ ἐλεύθερος εἶναι, καὶ ὅρα τὰ
πράγματα ὡς ἀνὴρ, ὡς ἀν-
δραπύτης, ὡς πολίτης, ὡς θνη-
τὸν ζῶν. Ἐν τῇ τοῖς περὶ χει-
ροτάτοις εἰς αὐτὴν ἐγκύψεις, ταῦ-
τα ἔσω τὰ δύο. ἐν μὲν, ὅτι τὰ
πράγματα ἔχον ἀπείρατα τῷ ψυ-
χῆς, ἀλλ' ἔγωγε ἐσηκην ἀρε-
μῆνται· αἱ δὲ ὁχλήσεις ἐκ μόνης
τῇ ἐνδον ὑπὸ λήψας. ἔπειτα δὲ,
ὅτι πάντα ταῦτα ὅσοι ὄρεται, ὅ-
σον ἐδέξω· μεταβάλλει, καὶ ἐκ-
τείνεται καὶ ὅσον ἤδη μεταβαλὼς
αὐτὸς περὶ τυττύχης σιω-
χῆς διανοῆς. ὁ κόσμος, ἀλλοίω-
σις· ὁ βίος, ὑπολήψις.

5. Εἰ τὸ τοιοῦτον ἡμῶν κοι-
νὸν, καὶ ὁ λόγος καθ' ὃν λα-
γικοί εἰμεν κρείστος· εἰ τὸ το-
ιοῦτον, καὶ ὁ περὶ αὐτῶν τῶν
ποιητῶν, ἢ μὴ, λόγος κοι-
νός· εἰ τὸ τοιοῦτον, καὶ ὁ νόμος κοι-
νός· εἰ τὸ τοιοῦτον, πολίτης εἰμεν·
εἰ τὸ τοιοῦτον, πολιτεύματος τινος
μετέχοντες· εἰ τὸ τοιοῦτον, ὁ κόσ-
μος

1 In cor nimirum, quod mentis domicilium statuebant Stoici. Laert. 7. in Zenone, τὸ ἀγαμέμνονι εἶναι ἐν τῇ κοίτῃ. vid. & Plutarch. de Philosoph. placis. l. 4. c. 5. Gatake. 2 Μικροβελίον. 3 Νοεῖον Gatake.

μοις ὡσαύτῃ πόλιν ἐστὶ. τίνος γὰρ
 ἄλλα φήσῃ τις τὸ τῶν ἀνθρώ-
 πων πᾶν γένος κρινεῖ πολιτεύ-
 ματος μετέχον; ἢ κείθεν ἢ ἐκ
 τῆς κρινῆς ταύτης πόλεως, καὶ αὐ-
 τὸ τὸ νοερὸν καὶ λογικὸν καὶ νομικὸν
 ἡμῖν, ἢ πόθεν; ὡς περὶ γὰρ τὸ γινώ-
 δεις μοι δοτὶ τίνος γῆς δοτομέ-
 λεται, καὶ τὸ ὑγρὸν ἀφ' ἐπίρας σπι-
 χεύει, καὶ τὸ πνέυματικὸν δοτὶ
 πηγῆς τίνος, ἢ τὸ θερμὸν καὶ πυ-
 ρῶδες ἐκ τινος ἰδίας πηγῆς (ἐ-
 δὲν γὰρ ἐκ τῆς μηδεὸς ἐρχε-
 ται, ὡς περὶ μηδὲ εἰς τὸ οὐκ
 ὄν ἀπέρχεται) ἔγω δὴ καὶ τὸ
 νοερὸν ἡκεῖ ποιεῖν.

ε'. Οὐ γὰρ αὐτὸ ποιεῖται, οἷον
 γένεσις, φύσεως μυστήριον. σύγ-
 κρησις ἐκ τῶν αὐτῶν στοιχείων
 εἰς ταυτά. ὅλως δὲ οὐκ
 ἐφ' ὧν ἂν τις αἰσχυρθεῖη. καὶ
 γὰρ ὡς περὶ τὸ ἐξ ἧς ζωῆς νοερῶς ζῶω,
 ἐπεὶ ὡς περὶ τὸ λόγον τὸ παρα-
 σκεύης.

ς'. Ταῦτα ἔτις ὑπὸ τῶν ποιεῖ-
 ῶν πέφυκε γίνεσθαι ἐξ ἀνάγκης. ὁ
 γὰρ πρὸς τὴν θέλων θέλει τὸ σκελεῖν ὁ-
 πὸν μὴ ἔχον. ὅλως δὲ ἐκείνο μέ-
 μνησθαι, ὅτι ἐν τῷ ὀλιγίστῳ χρόνῳ καὶ
 σὺ καὶ ἕτερος πρὸς ἡμετέρας μέλας βρα-

quenti, civitatis instar mundus
 est. eequam enim aliam exco-
 gitaverit quisquam politiam,
 cujus universum genus huma-
 num sit particeps? unde ergo
 nobis intellectu, ratione, atque
 adeo lege agere posse, nisi inde,
 è communi illa civitate? sicut
 enim quicquid in me ter-
 reum existit, à terra aliqua mihi
 pro parte mea obvenit; quic-
 quid humidum, ab elemento di-
 verso; quicquid aëreum, à fon-
 te suo aliquo; quicquid calidum
 & igneum item à fonte aliquo
 peculiari: (nihil enim aut ex nihi-
 lo provenit, aut ad nihilum redit)
 sic & intellectus alicunde manat.

5. Tale quiddam mors est
 quale nativitas; naturæ *utrum-*
que mysterium est. ex iisdem
 elementis concretio illic, in qua
 istic resolutio, nihil omnino,
 cujus quenquam pudeat. cum
 nil subsit, quod animali intel-
 lectu prædito non congruat,
 vel constitutionis ejusdem ratio-
 ni repugnet.

6. Ab ejusmodi hominibus fi-
 eri istiusmodi necesse est. si quis
 aliter vult esse, idem sicut suc-
 co carere velit. illud inte-
 rim omnino memineris, brevi
 futurum, ut vestrum uterque
 defungatur: tum paulo post ne
 nomina

1 Deesse videntur voces aliquot necessario supplendæ, ut sensus sit in-
 teger. [καὶ διακρίσεις] εἰς ταῦτα, vel ut l. 10. 7. [καὶ διαλύσεις] εἰς ταῦτα. Gatak.
 2 Abrupta ista, nec cum prioribus coherrentia. Monitum continent ad-
 vertus injurias & contumelias ab improbis illatas: *Talia*, inquit, *ab istius-*
modi perpetrari solenne est. Gatak.

nomina quidem utriusque superfutura.

7. Opinionem tolle, tollitur simul & *querimonia* illa, læsus sum. hoc sublato, tollitur damnum *omne*.

8. Quod hominem ipsum se deteriore non facit, nec illius vitam fecerit deteriore; sed nec damno aut interiore aut exteriori affecerit.

9. Commodi sui causa natura facere hæc cogitur.

10. *Cogita*, etiam iuste contingere, quicquid contingit: id quod si sedulo observaveris, facile deprehendes. non ex connexionne duntaxat necessaria, sed ex ratione iusta *consequi universa*, & tanquam ab eo, qui pro dignitate cuique suum tribuit, provenire hoc itaque prout coepisti, observare pergas: & quicquid feceris, bonum te præstes, quomodo bonus quis proprie dicitur. in omni actione tua serves istud.

11. Tu ne ea opineris, quæ is autumat, qui contumelia te afficit; vel etiam quæ ille autumare te vult: verum res ipsas, quomodo vere se habeant, cogites.

1 Legit *Gatak*. *ἡνάγκασται ἕνεκα τῆ συμφέροντος ἡ φύσις τὸ τοιοῦτον ποιῆν*. Commationem autem hoc superioribus adfigit *Casaub.* sequentibus præfigit *Xyland.* cum neutra fati cohæret: dictionis series hiulca est, & deesse aliquid videtur. ad sequentia potius dicti mens vergit, ut rationes varias simul congerat, ob quas æquanimiter contingentia quæque ferre oporteat: quia nempe necessaria, utilia, iusta. *Gatak*. 2 *Ἀεὶ ὡς Gatak*. 3 *Τὸ Λugd.* quod probat *Gatak*. 4 *Virum bonum dicit, non quomodo omnes candidatos bonos viros, quomodo obvios, si nomen non succurrit dominos salutamus, (ut Seneca ep. 3.) sed perfectum, absolutum, quæcumque malum facere nulla vis, nulla necessitas possit.* Itaque τὸ ἰδίως νενοημένον hic opponitur τῷ κοινότερον λεγομένῳ ς. 20. *Gatak*.

χὺν ᾧ ἐδὲ ὄνομα ὑμῶν ὑπολειφθήσεται.

ζ'. Ἀρον τὸ ὑπὸ πληψιν, ἢ εἴ τὸ βέβλαμμα. ἄρον τὸ βέβλαμμα, ἦρται ἢ βλάβη.

η'. Ο χεῖρω αὐτὸν ἐαυτῷ ἄνθρωπον ἐποιεῖ, τὸ τὸ ἐδὲ τὸ βίον αὐτῷ χεῖρω ποιεῖ, ἐδὲ βλάβη, ἔπε ἔξωθεν, ἔτε ἐνδοθεν.

θ'. Ἠνάγκασται ἢ ἐ συμφέροντι φύσις τὸ τοιοῦτον ποιῆν.

ι'. Οἱ πᾶν τὸ συμβαῖνον, δι-καίως συμβαίνει· ὁ εἰς ἀκριβῶν ὡραφυλάσεως, εὐρήσεως. ἐ λέγω μόνον κατὰ τὸ εἶδος, ἀλλ' ὅ, ἡ κατὰ τὸ δίκαιον, καὶ ὡς ἂν ὑπὸ τινος δοτινέμοντος τὸ κατ' ἀξίαν. ὡραφυλάσας ἔν ὡς ἡρῶ καὶ, ὅ, τι ἂν ποιῆς, σὺν τῷ πῶς, σὺν τὸ ἀγαθὸς εἶναι, κατ' ὃ νενόηται ἢ ἰδίως ὁ ἀγαθός. τὸ τὸ πᾶσις ἐνεργείας σῶζε.

ια'. Μὴ τοιαῦτα ὑπὸ λάμβανε, οἷα ὁ ὑβρίζων κρίνει, ἢ οἷα σε κρίνῃ βλάττει· ἀλλ' ἴδε αὐτὰ, ὅποια κατ' ἀλήθειαν ἐστὶ.

ιβ'. Δύο

ιβ'. Δύο παύτας ἐπιμότη-
 τας ἔχειν αἰεὶ δεῖ· τὸ μὲν, πρὸς
 τὸ πρᾶξαι μόνον, ὅπερ ἀνὸς ἰ-
 βασιλικῆς ἔ νομοθετικῆς λό-
 γος ὑπεράλλη, ἐπ' ὠφελείας
 ἀνθρώπων. τὸ δ', πρὸς τὸ μετα-
 θεῖσθαι, εἰς ἄρα πρὸς περὶ διορ-
 θῶν ἔ μεταγωγῶν διὰ τῶν οὐ-
 σεως. τὸ μὲν τὴν μεταγωγὴν,
 αἰεὶ διὰ τῶν πρὸς πρᾶξιν ὡς
 δικαίαι, ἢ κοινωνικαῖς γίνεσθαι,
 καὶ τὰ πρᾶξιμα πρᾶξιμα
 μόνον εἶναι δεῖ, ἔχοντα ἢ ἢ
 ἐνδοξον ἐφάνη.

ἰγ'. Λόγον ἔχεις; ἔχω. τί ὄν ἔ-
 χρα; τέτα γὰρ τὸ ἐαυτῷ ποιῆν-
 τ^{ος}, πῖ ἄλλο θέλεις;

ιδ'. Ενυπέσης, ὡς μέρος.
ἐναφανισθήσῃ τῷ γηθηταίνῃ·
μᾶλλον ᾧ ἀναληφθῇ εἰς ² τὸ
λόγον αὐτῷ τὸ σπερματικὸν κα-
τὰ μεταβολήν.

ἰ. Πολλὰ λιβανωτῆ βωλά-
 ρα ὅτι ἔ αὐτῆ βωμῆ, τὸ
 μὲν προκατίπυσεν, τὸ ὅ ὕστερον.
 Διαφέρει δι' ὅδεν.

15'. 3 Εἰς τὸς δέκα ἡμερῶν
θεὸς αὐτοῖς δόξῃς, οἷς νῦν θηρί-

12. Duo ista in promptu tibi semper sunt habenda: alterum, nihil ut facias, nisi quod partis regere legemque dare natæ ratio suggererit, *idque* ad generis humani utilitatem. alterum, ut in partem diversam transeas, si quis affuerit, qui te corrigan, & sententiam tibi mutet. veruntamen *sententie* mutatio ista niti semper debet probabilitate aliqua, vel iustum esse, vel in publicum utile, vel aliud huiusmodi, id ad quod transitur, non autem quod iucundum aut gloriosum existat.

13. Ratione præditus es? Sum-
cur ergo ea non uteris? hæc e-
nim si quod suum est fecerit, ec-
quid est amplius quod requiras?

14. Tanquam pars *universi* *hujus*, exististi. in id quod produxit te evanesces: vel potius mutatione quadam interveniente in rationem feminalem recipieris.

15. Multæ thuris glebulæ in ara eadem ; alia citius, alia ferius decedit : *citius autem arferius*, nihil interest.

16. Intra decimum diem Deus illis ipsis videberis, quibus
nunc

1 Hoc est, τὴν ἡμετέραν, sive *menis*, quam & τὸ κυρίον supra c. 1. & τὴν κυριότητα l. 7. 64. vocat. *Gatak*. 2 Id est, *Deum* ipsum unde decisus, & cujus pars es secundum Stoicos. *Gatak*. Vid. infra c. 21. 3 Possunt haec intelligi vel de mutatione ac metamorphosi illa stupenda quam in sapiente suo predicabant Stoici, & exagitat *Plutarch.* in *Paradox. Stoic.* vel de vulgi mutabilitate, cui hodie quis *belina* aut *simia*, eique rursus intra paucos dies idem *genius* aut *Deus*. *Gatak*.

nunc pro bellua & fimia haberi, si ad decretâ rationisq; cultum te retuleris.

17. Tu ne tanquam annorum millia aliquot adhuc victurus, *rem geras*. instat fatum: dum vita suppetit, dum datur, bonusesto.

18 Quantum is otii lucratur tibi, qui non animadvertit, quid proximus quis dixerit, egerit, cogitaverit: sed quid ipse tantum agat quo id iustum sit piumque; nec, ut Agatho loquitur, mores nigros quod respiciat. non est itaque circumspiciendum, sed lineæ insistendum, per quam citra evagationem omnem recta curras.

19. Qui de fama posthuma anxie sollicitus est, non cogitat foreut unusquisque eorum qui ipsius meminerint, mox fato sit concessurus: & qui huic successerit, ipse pariter; donec tandem memoria omnis per stupentes eodemque mox extinctos propagata, & ipsa prorsus extinguatur. finge, vero & immortales, qui tui meminerint, memoriamque tui & ipsam immortalem fore, quid hoc ad te tamen? nec ad mortuum jam dico, sed ad superstitem ipsum laus quid facit? nisi

ρίον κ' πήνηκος, εἰς δ' ἀποκάμψης ὅππ' αὖ δόγματα, κ' τ' εὐβασμὸν ἔ' λόγῃ.

17. Μὴ ὡς μύρια μέλλων ἔτη ζῆν. τὸ γὰρ ἐπ' ἡγήρηται· ἕως ζῆς, ἕως ἔξῃ, ἀγαθὸς γῆρας.

18. Ὅσῳ ἄρχολίαν κερδαίνει, ὁ μὴ βλέπων, τί ὁ πωλησίον εἶπεν, ἢ ἔπραξεν, ἢ διενόησεν· ἀλλὰ μόνον τί αὐτὸς ποιεῖ ὥς αὐτὸ τῆτο δίκαιον ἢ, κ' ὅσον, ἢ κατὰ τὸ ἀγαθὸν μὴ μέλαν ἥθος περιβλέπειτο, ἀλλ' ὅππ' ἔ' γράμῃς τεύχειν ὀρθόν, μὴ διερριμμένον.

19. Ὁ περὶ τὸ ὑπεροφημίαν ἐπισημνόμενος, ὁ φανταζόμενος ἑκάστῳ τῷ μεμνημένων αὐτὸς τάχιστα κ' αὐτὸς ἀποθανεῖται. εἴτα πάλιν κ' αὐτὸς ὁ ἐκείνων διαδέξασθαι, μέχρι κ' πᾶσαι ἡ μνήμη δόσῃ 213 ἐπισημνόμενων κ' σβεννυμένων περιῖσσι. ὥς δ' ὅπ' ἐ' ἀθάνατοι μὲν οἱ μεμνησόμενοι, ἀθάνατοι δ' ἡ μνήμη· τί ἔν τῆτο πρὸς σέ; ἐ' ἐδὲν λέγω, ὅπ' πρὸς τὸν τεθνηκότα; ἀλλὰ πρὸς τὸν

1 *Euxochian Gatak*. 2 Locus corruptus, in quo restituendo laborant docti. Legit *Junius* ὅσον, κ' ἀγαθόν. καὶ μετὰ γωβείας περιβλέπειτο. *Xylander* pro ἀγαθόν, ἀγαθὰ substituit, cuius illud, τὸ μέλαν ἥθος, fuerit. *Gatakerus* *Xylanderi* lectione ex parte admissa, legit ἢ κατὰ τὸν ἀγαθόν μὴ μέλαν ἥθος ἢ. δὲ δὴ μὴ περιβλέπειτο. Caterum *Boos*. legi mavult περιτέπειτο, ut respondeat τὸ τεύχειν ὀρθόν quod mox sequitur. 3 Vid. ad lib. 1. c. 6.

τὴν ζῶντα τί οἱ ἔπαινος, πλὴν ἄρα
δι' οἰκονομίαν τινα; ²παῖρες γὰρ
νῦν ἀκαίρως τ' φυσικὴν δόξαν, ἄλ-
λ' ἐπὶ τὸν ἐχόμενον λόγον λοιπόν.

κ'. Πᾶν τὸ καλὸν ὅπως ἔστι καλόν,
ἐξ ἑαυτῆς καλόν ἐστι, καὶ ἐφ' ἑαυ-
τῷ καταλήγει, ὅτε ἔχον μέ-
ρ' ἑαυτῆς τὸν ἔπαινον· ἔτι
γὰρ χεῖρον ἢ κρεῖττον γίνεται τὸ
ἐπαινεύμενον. τὰ τὸ φημι ὅτι
τὸ κοινότερον καλῶν λεγομένων
οἷον ὅτι τὸ ὑλικῶν, καὶ ἐπὶ τὸ τε-
χνικῶν κατασκευασμάτων. τὸ
δὲ ὄντως καλόν ἐστὶν ἡ χρῆσις
ἔχει, ὅτι μᾶλλον ἢ νόμος, ὅτι μᾶλ-
λον ἢ ἀλήθεια· ὅτι μᾶλλον ἢ εὐνοία,
ἢ αἰδώς. τί τῶν διὰ τὸ ἐπαι-
νεῖσθαι καλόν ἐστιν, ἢ ψευδόμενον
φθίρει; σμαράγδον γὰρ ἑαυτῆς
χεῖρον γινέσθαι, ἐὰν μὴ ἐπαινῇ; τί
ἡ χρυσὸς, ἐλέφας, πορφύρα, μα-
κάριον, ἀνδύλλιον, δένδρ' ὄφιον;

κα'. Εἰ διαμένουσιν αἱ ψυ-
χαὶ, πῶς αὐταὶ ἐξ αἰδῆς χω-
ρεῖ ὁ αἶψ; πῶς ἡ γῆ χωρεῖ τὰ
τῆς ἐκ πᾶσιν αἰῶνος διαπτόμενα
σώματα; ὥστε γὰρ ἐνθάδε, ἢ
τῶν πρὸς ἡμᾶς ἢ τὰς ἑπιδια-
μονῶν μετεβολῇ καὶ διάλυσις
χώραν ἄλλοις νεκροῖς ποιεῖ.

forſan ratione diſpenſationis cu-
juſdam? omittis enim intempe-
ſtive id quod in te natura poſuit,
dum ab aliorum interim ſermo-
nibus pendes.

20. Bonum etiam qualecunque,
ex ſe bonum exiſtit, & in ſeſe
terminatur, nec partem ſui ullam
laudem habet. itaque laudando nec
melius nec deterius efficitur. at-
que hoc de eis quoque dico, quæ
vulgari ſermone bona dicuntur:
puta, de rebus corporeis artium-
que operibus. quod eſt igitur ve-
re bonum, id nihilo ulterius
indigebit, non magis quam lex,
quam veritas, quam benevolen-
tia, quam modieſtia. ecquid e-
enim horum vel laude fit bonum,
vel corrumpitur vituperio? ſma-
ragdus num deterior fit, niſi
laudatur? quid aurum, ebur,
purpura, pugio, ſoſculus, ar-
buſcula?

21. Animæ ſi perennant, quo-
modo eas ab æterno ceperit ær?
quomodo vero, quæ ab ævo
tam immenſo in ea condita ſunt
corpora terra capit? ſicut enim,
hic corpora, ubi ad ſpatium a-
liquod temporis in terra per-
maſerint, mutata & diſſipata,
cadaveribus aliis locum conce-
dunt:

1 Sic Chryſippus & Diogenes (ut Cicero de fin. 1. 3. 57.) Utilitate detracta, ne
digitum quidem ejus (i. e. bonæ famæ) cauſa porrigendum eſſe dicebant; atque
hoc eſt quod Marcus hic dicit ei μὴ κατ' οἰκονομίαν τινα. Gatake. 2 Παῖρες,
vel παῖδες, & poſtea ἱχώμενος. Gatake. Παῖδες ἱχώμενος λόγον. tunc incho-
ata nova periodo Λατὼν πᾶσι legit Boos. 3 [Οὐ] πῶς vel τίς; interrogat-
ive legendum cenſet Gatake. 4 [Μετὰ] πόσῃν τιμῇ. Gatake.

dunt : ita & animæ, in aërem translatae, ubi aliquandiu ibi perstiterint, mutantur, funduntur, succenduntur, in seminalem universi rationem receptæ : locumque hoc pacto faciunt aliis intra sedes easdem insuper recipiendis. hoc respondere licebit, si pro concessio sumatur, animas corporibus esse superstites. quin & reputanda est non sepulchrorum tantum hoc modo corporum multitudo, sed & animalium, quæ quotidie tum à nobis, tum à bestiis, comeduntur. quam ingens enim horum turba absumitur, & in vescantium visceribus hac ratione quasi sepelitur ? & tamen capit hæc omnia locus iste, dum partim in sanguinem, partim in aëriam, igneamque naturam transmutantur. quænam est istic veritatis notitia ? elicitur ea per distributionem rei in materiam & formam.

22. Noli divagari, sed in omni conatu tuo iustitiæ ratio habeatur : in omni viso intellectus integer fervetur.

ἔτις αἱ εἰς τὴν αἶρα μετατρέμεναι ψυχὰς, ἐπὶ πόσον συµµείνασθαι μεταβάλλασθαι καὶ χεῖρον, καὶ ἐξάπλην, αἰς τὴν ὅλων σπερµατικὸν λόγον ἀναλαµβανόμεναι, ἐπεὶ τὴν τὴν τρόπον χώραν τὴν προσηνοικιστομένην παρέχουσι. τὰς δὲ ἀντις ἀποκρίναις ἐφ' ὑποθέσει τὰς ψυχὰς διαµορῶν. χρὴ ὅτι μὴ μόνον ἐνθυµεῖσθαι τὸ πλῆθος τῶν πεπορῶν ἔτις τῶν σωμάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ τὴν κάστης ἡμέρας ἐδιομένων ζώων, ὑφ' ἡµῶν καὶ τῶν ἄλλων ζώων. ἔστις γὰρ ἀριθµὸς καὶ ἀναλίσκει, ἐπεὶ ἔτις πῶς φαίνεται ἐν τοῖς τὴν τρεφομένων σώμασι, καὶ ἔτις δέχεται ἡ χώρα αὕτη, διὰ τὰς ἐξαίμακας, διὰ τὰς εἰς τὸ αἰρῶδες ἢ πυρῶδες ἀλλοιώσεις. τίς ὅτι τὰς ἡσυχίας τῆς ἀληθείας ; διαίρεσις εἰς τὸ ὑλικόν, ἐπεὶ εἰς τὸ αἰνῶδες.

κβ'. Μὴ ἀποτρέψαις, ἀλλ' ὅτι πίσις ὁρμῆς τὸ δίκαιον ἀποδιδόναι καὶ ἐπὶ πίσις φαντασίας σώζειν τὸ καθάληπτον.

κγ'. Πᾶν

1 Allatum ad eorum dogma, qui animam igneam statuebant: in quo censum cum aliis haud paucis, & Stoici. vid. Plutarch. de Philosoph. placit. l. 4. c. 3. Gatak. 2 Vnam animam communem & universalem somniabant Stoici, unde reliquæ omnes essent quasi decissæ, siue quæ reliquarum omnium fons quidam existeret; in quem etiam denuo quali refunderentur. Gatak. 3 Προσηνοικιστομένης Gatak. 4 Αὐτὴ Gatak. 5 Formam [seu causam ut vertit Casaub.] i. e. Deum. Sic enim de Stoicis Laert. l. 7. in Zenon. Δοκεῖ ὅτι αὐτοῖς ἀρχὴς εἶναι τῶν ὅλων δύο, τὸ πᾶν καὶ τὸ πᾶχος. τὸ μὲν εἰς πᾶχος εἶναι τὴν ἔσχατον ὑπὸν, τὴν ὕλην. τὸ δὲ πᾶν, τὸ εἰς αὐτὴν λόγον, τὸν Θεόν. Seneca epist. 64. Univerſa ex materia & Deo constant &c. Gatak.

κγ'. Πᾶν μοι συναρμόζει, ὃ
σοι εὐάρμοστον ἐστὶ, ὡς κόσμος. ἔ-
δεν μοι πρόωρον, ἔδδ' ὄψιμον,
τὸ σοι εὐκαιρον. πᾶν μοι καρ-
πὸς, ὃ Φέρουσιν αἱ σοὶ ὥραι, ὡ
φύσις. ἔκ σ' ἔ πάντα, ἐν σοὶ
πάντα, εἰς σὲ πάντα. Ἐκεί-
ν[Ⓢ] μὲν φησι, ἂ πᾶσι φίλη
Κέκροπος· σὺ ᾗ ἔκ ἐρεῖς, ὡ πᾶ-
σι φίλη Διός;

κδ'. Ὀλίγα πρῆσαι, φησὶν,
εἰ μέλλεις εὐθυμήσθαι. ἂ μή ποτε
ἄμεινον τ' ἀναγκαῖα πρᾶσθαι,
καὶ ὅτε ὁ τῷ φύσει πρῆλκῃ
ζῶα λόγος αἰρεῖ, καὶ ὡς αἰρεῖ. Ἰε-
το γὰρ ἔ μόνον τ' ἀπὸ τῷ καλῶς
πρᾶσθαι εὐθυμίαν φέρει, ἀλ-
λὰ καὶ τ' ἀπὸ τῷ ὀλίγα πρᾶ-
σθαι. πᾶ πλεῖστα γὰρ ὧν λέγο-
μεν καὶ πρᾶσομεν, ἔκ ἀναγ-
καῖα ὄντα ἐάν τις παρῇ, εὐ-
χολώτερον καὶ ἀπερακτότερον
ἔσται. ὅθεν δεῖ καὶ παρ' ἑκάστη
ἑαυτὴν πομπιμῆσαι, μὴ ἵ
τῷ τ' ἀπὸ τῶν ἀναγκαίων; Δεῖ
ᾗ μὴ μόνον πρᾶξαι τὰς μὴ ἀ-
ναγκαίας παρῇ, ἀλλὰ ἔ
φαντασίας· ὅτως γὰρ ἔδδ' ἐπ' αἰ-
ρεῖς παρῇ καὶ ἐπ' αἰρεῖς παρῇ
σῶσι.

1 *Mundus* Stoicis *Deus* ipse. *Ephiphan.* *Hæres.* *Στωϊκοὶ τὸν αἰσθητὸν τῶν
ἡρώων Θεὸν νομίζουσιν.* & *Seneca.* *quæst. nat. l. 2. c. 45.* *Vis Deum mundum vo-*
care? non falleris. Ipse enim est totum quod vides, totus operibus suis inditus &c.
Gatak. 2 Ex tragœdo aliquo desumptum. *Gatak.* 3 Hoc dixisse *De-*
motocrinum, docet nos *Seneca* de ira l. 3. c. 6. & de tranquill. c. 12. *Gatak.*
4 *Μηδὲν ἄμεινον τῷ ἀναγκαῖα πρᾶσθαι* legit *Xyland.* & eum secutus *Casaub.*
priorem lectionem retinet *Gatak.* & ὅρα, βλάπτει, vel istiusmodi aliquid deesse
putat, 5 Vid. ad l. 2. c. 5.

23. Quicquid tibi convenit,
ὁ Munde, convenit & mihi. ni-
hil mihi immaturum vel serum
est, quod est tibi tempestivum.
fructus instar id est omne mihi,
quod tempestates tuæ, ὁ Natu-
ra, ferunt. à te omnia sunt, in
te consistunt, ad te redeunt. O
Urbs amica Cecropis, inquit ille :
tu vero non dicturus es, O *Urbs*
amica Jovis?

24. *Pauca* agas, inquit, si tran-
quillus esse cupis. an non præsti-
terat dixisse, quæ necessaria sunt
agas, quæque animantis civilis
ratio dicat, & quo modo dicat.
istud enim non eam duntaxat,
quæ bona agendo, sed & eam
quæ pauca agendo comparatur,
tranquillitatem producit. plera-
que enim eorum quæ dicere &
facere consuevimus, cum neces-
saria non sint, si amputaverim-
us, à negotiis multo vacabit
magis, minusque perturbata fu-
tura est nobis vita nostra. opor-
tet itaque ad singula sibi sug-
gerere, an non istud ex earum
numero est, quæ non sunt ne-
cessaria? nec actiones tantum,
sed cogitationes etiam minus ne-
cessariæ sunt recidendæ. siqui-
dem id agendo fiet, ut nec actio-
nes consequantur supervacaneæ.

25. Peri-

1 Perstringere

25. Periculum facito, quomodo procedat tibi vita viri boni: *eum dico*, qui rebus ab universo sibi assignatis acquiescit, & propria actione, quæ justa, affectione, quæ benevola sit, contentus agit.

26. Illa vidisti? & ista vide. ne te conturbes. simplicem te præstes. peccat aliquis? sibi peccat. boni aliquid tibi obvenit? ab initio tibi, quicquid contingit, ab universo destinatum & fato certo assignatum est. huc summa redit; brevis est vita: quod inest tempus lucrandum est, considerate justequæ agendo. in animo remittendo sobrie te geras.

27. Mundus vel est ordine justo dispositus, vel miscela temeraria, congesta quidem ea, sed, ut mundus sit tamen. quid enim? fierine potest, ut in te mundus quidam sit & dispositio concinna, in universo vero inconcinnitas mera? idque rebus omnibus ita *quamquam* discretis ac diffusis, conspirantibus *tamen*.

28. Mores nigri, effoeminati, præfracti, belluini, pecuini, pueriles, stolidi, subdoli, scurriles, perfidi, tyrannici.

29. Si peregrinus in mundo est, qui ignarus est eorum, quæ

κέ. Πάρασσιν, πᾶσι τοῖς κατὰ τὴν ἀρετὴν ἀνθρώπων βίῳ, τῷ ἀρεσκομένῳ μὲν τοῖς ἐκ τῶν ὅλων διανοημένοις, ἀρεσκόμενος δὲ τῇ ἰδίᾳ πράξει δικαία δὲ διαθέσει εὐμνη.

κς'. Εὐρακάς ἐκείνα; ἴδε καὶ ταῦτα. σταυτὴν μὴ πάρασσιν. ἀπολωσὴν σταυτὸν. ἀμαρτανή τις; ἐαυτῷ ἀμαρτανεῖ. συμβεβηκέναι ἢ καλῶς; ἐκ τῶν ὅλων ἀπ' ἀρχῆς σοι συγκαθεύμαρτο, καὶ συνεκλώθετο πᾶν τὸ συμβαῖνον· τὸ δὲ ὅλον, βραχύς ὁ βίος. κερδαλέον τὸ παρὸν σὺν εὐλογιστίᾳ καὶ δίκῃ. νῆφε ἀνειμένος.

κζ'. Ὁ τοῦ κόσμου διατάγμενος, ἢ κυκεῶν· συμπεφορημένος μὲν, ἀλλὰ κόσμος. ἢ ἐν τοῖς μέν τις κόσμος ὑφίσταται διῶν; ἐν δὲ τῷ παντὶ ἀρεσκεία; καὶ ταῦτα ἔτι πάντων διακεκριμένων καὶ διακεχυμένων καὶ συμπαθῶν.

κη'. Μέλαν ἦθος, θῆλυ ἦθος, περισκελές ἦθος, θηριῶδες, βοσκηματῶδες, παιδαριῶδες, βλακικόν, κίβδηλον, βωμολόχον, καπηλικόν, τυραννικόν.

κθ'. Εἰ ξένος κόσμος, ὁ μὴ γνωρίζων τὰ ἐν αὐτῷ ὄντα,

εἷχ

1 Perstringere hic videtur *Epicurum* & ejus sectatores. 2 Mores varios atque ingenia hic recenset *Marcus*, quos stylo suo perstringeret, atque vitandos moneret. *Gatak.* 3 Mercenarii vertunt nonnulli. Malim cum *Gatakero* perfidi; à Cauponibus sc. ductum, quorum perfidia & fraudes adeo notæ, ut in proverbium abierint; sic *Horat.* Sat. 1. l. 1. *Perfidus hic Compo.*

ἔχῃ τι ἴδιον ζῆν¹· καὶ ὁ μὴ γινώσκων τὰ γινώσκοντα. Φυγὰς, ὁ Φεύγων τὸ παλιπρότερον λόγον· τοφλὸς, ὁ κατεμύων τῷ νοῦ ὁμματι· πτωχὸς, ὁ ἐνδεὴς ἐπὶ τῷ, καὶ μὴ πάντα ἔχων παρ' ἑαυτοῦ τὰ εἰς τὸν βίον χρήσιμα. Δοτόσημα κότες, ὁ ἀφιστάμενος, καὶ χωρίζων ἑαυτὸν τὰ τὸ κοινῆς φύσεως λόγῳ, διὰ τὸ δύσασθαι τῷς Συμβαίνεισιν. Ἐκείνη γὰρ φέρεται τῷ, ἢ καὶ σὲ ἤνεγκεν. Δοτόχισμα πόλεως ὁ τὸ ἴδιαν ψυχρὸν τῶν λογικῶν δοτοχίζων, μίαν ἔσθῃ.

λ'. Ο μὲν ὁ χωρὶς χιτῶν² φιλοσοφῶν, ὁ δὲ ὁ χωρὶς βιβλίου· ἄλλος ὁ ἔσθῃ ἡμίγυμνος. ὁ ἄρτιος οὐκ ἔχω, Φησὶ, καὶ ἐμμένω τῷ λόγῳ· ἐγὼ δὲ προφάς τις ἐκ μαθημάτων οὐκ ἔχω, ὁ ἐμμένω.

λα'. Τὸ πεχνίνον, ὁ ἐμαθὴς

in mundo existunt: perinde certe in mundo peregrinus est, qui ignarus est rerum quæ in eodem geruntur. profugus, qui rationem civilem fugit: cæcus, qui mentis oculos clausos habet: mendicus, qui alterius cuiusquam indiget, neque apud se habet quicquid ad vitam conducatur. abscessus mundi, qui abscedit, seque à naturæ communis ratione sejungit, dum eis quæ contingunt offenditur. hoc enim quicquid est, profert eadem, quæ & te protulit. abscessus civitatis, qui animam propriam à rationalium reliquorum anima, quæ una omnium est communis, abscindit.

30. Iste sine tunica philosophatur; ille sine libro: alius quispian feminudus. panes, inquit, cum desint, rationi tamen insisto: mihi vero, inquit alter, cum nec ex disciplinæ exercitio, qui præberi solet, commeatus suppetat, persisto tamen.

31. Quam didicisti artem, eam

1 Ignarus rerum quæ in mundo geruntur is est, qui attonitus infortuniis hæret animo; quo se verrat nescius, & quod accidit inique ferens. *Dacier.* 2 Ita Cynici. *Salmas.* ad *Tertull.* Soli Cynici præter omnium Græcorum morem tunicam non gerebant. & *Lucian.* τί ποτὶ, ὁ ἄρτιος, πόρπον μὲν ἔχεις καὶ κόμην, χιτῶνα δὲ οὐκ ἔχεις; *Gatak.* 3 *Cleanthen* fortasse respicit, qui cum præ extrema rerum inopia libros tabulasque unde emeret non haberet, à *Zenone* prælegente excerpta in Lateribus, & Conchis, necnon Ossibus bovinis descripsisse perhibetur. *Dacier.* Vide *Laert.* l. 7. segm. 174. 4 *Malim*, ἔσθῃ. *Gatak.* 5 De Cynicis *Cyprian.* orat. de patient. *Exerti ac semimundæ pectoris inverecunda jactantia.* De *Alicidamante* Cynico *Lucian.* in sympos. Es τῷ δαφνὸς καταπόσιν ἑαυτοῦ, ἔπειτα ἡμίγυμνος. *Gatak.* 6 Hoc vult: nihil impedire, quo minus quispiam, etiam in summa rerum omnium indigentia, operam det philosophiæ, in eaque persistat. Sic *Senec.* ep. 17. *Licet ad philosophiam etiam sine viatico pervenire.* *Gatak.*

eam diligit, eidemque acquiescito. quod autem vitæ reliquum est, *ita* exigit, ut qui Diis tua omnia ex toto animo commiseris; nullique homini vel servum vel tyrannum te exhibeas.

32. Cogita, verbi gratia, tempora sub Vespasiano *acta*, eadem prorsus omnia, quæ nunc sunt, deprehendes: nuptias contrahentes, liberos tollentes, ægrotantes, mortem obeuntes, militantes, ferias agentes, mercaturam exercentes, agros colentes, adulationi deditos, arroganter pervicaces, suspicionibus indulgentes, infidias struentes, mortem aliquorum expetentes, de rerum statu præsentē quiritantes, amantes, opes congerentes, consulatus, regnive appetentes. ita transiit, nec jam usquam est illorum vita. Rursus ad Trajani tempora te transferas: eadem denuo cuncta comperies. istorum quoque vita morte jam commutata est. pari modo tempora alia nota peculiariter aliqua designata, vel etiam gentes totas contemplare; simulque considera, quam multi cum in rebus istiusmodi enixe se contendissent, paulo post occiderint, & in elementa sua resoluti sint: illi vero cum primis sunt memoria recolendi, quos ipse noris aliquando se rebus inanibus disti-

φίλει, τὰτῶ παρσαναπαύει. τὸ ἢ ὑπολοιπὸν δ' εἰς διέξελθε, ὡς θεοῖς μὲν ἐπιτεροφῶς ἰα σταυρῶ πάλαι ἐξ ὅλης τ' ψυχῆς, ἀνθρώπων ἢ μηδενὸς μήτε τύραννον, μήτε δ' ἄλλον ἐαυτὸν καθιστᾷς.

λβ'. Επινόησον λόγῳ χάριν τὰς ὁπὶ Οὐρανῶσιν αἰωνοῦς, ὅψαι τὰ πάντα· γαμῶντας, παιδοτροφῶντας, νοσηντας, δοποθήσκοντας, πολεμῶντας, ἐορτάζοντας, ἐμπορευομένους, γεωργῶντας, κυλακεύοντας, αὐθαδέζομένους, ὑποπτεύοντας, ὁπλιτεύοντας, δοποθαρῶντας, εὐχομένους, γοητεύοντας ἐπὶ ταῖς παρῶσιν, ἐρωήντας, θησαυρίζοντας, ὑπατείας, βασιλείας ἐπιθυμῶντας. ἐκὼν ἐκείνος μὲν ὁ ἕταρος βίος, ἐκ εὐδαιμονίας. Πάλιν ἐπὶ τὰς καίρας δ' Τραϊανῶς μετάβηθι· πάλιν τὰ αὐτὰ πάντα. τίθηκε καὶ ἐκείνος ὁ βίος. ὁμοίως καὶ ταῖς ἄλλαις ὁπὶ γραφαῖς χρόνων ἐὼς ὅλων ἐθνῶν ἐπιθεώρει, ἔβλεπε, πόσοι κατεπταθέντες, μετὰ μικρὸν ἔπεσον, καὶ ἀνελεύθησαν εἰς τὰ σπινθήρια. καὶ μάλιστα ἢ ἀναπολητέον ἐκείνους, ὅς αὐτοὺς ἔγνωσαν κενὰ σπωμένους, ἀφέντας ποιῆν τὸ κατὰ τὴν ἰδίαν

κατα-

1 Ταῦτα vel τὰ αὐτὰ vult Gatake. 2 Periodos vertit Casaub. Malim, signaturas, sive signationes; ut ἐπιγραφαὶ χρόνων, sint tempora regis alicujus imperio, aut ejusmodi nota aliqua insigniore designata. Gatake.

κατασκευῶν, καὶ τέττα ἀ-
πεῖξ ἔχοντα, καὶ τέττω ἀρ-
κείοντα. ἀναγκαῖον δὲ ὧδε
τὸ μνησθαι, ὅτι καὶ ἡ ὀπι-
στροφὴ καὶ ἐκάστῳ πράξιν,
ἰδίαν ἀξίαν ἔχει καὶ συμμε-
τρίαν. ὅτως γὰρ οὐκ ἀποδυσ-
πνήσεις, ἐὰν μὴ ἐπὶ πλεον
ἢ περὶ σῆκε πρὸς τὰ ἐλάσσονα
καταγῶν.

λγ'. Αἱ πάσαι σωήθεις λέ-
ξεις. ¹ γλωσσήματι νῦν. ὅτως
ἐν ᾧ τὰ ὀνόματα τῶν πάσαι πα-
λυμνήτων, νῦν πρόπον πινὰ
γλωσσήματά ἐστι, Κάμιλλοι,
² Καίσιων, ³ Οὐόλοσος, ⁴ Λεοννά-
τοι, κατ' ὀλίγον ἢ Σκιπίων,
καὶ Κάτων, εἴτα καὶ Αὐγῆστοι, εἴ-
τα καὶ Ἀδριανὸς, καὶ Ἀντωνῖνοι.
ἔξῃτηλα γὰρ πάντα, καὶ μυθώ-
δη ταχὺ γίνεσθαι ταχὺ ἢ καὶ παν-
τελὲς λήθη κατέχουσιν. Ἐταῦ-

nuisse, cum id interim facere,
quod conditioni propriæ consen-
taneum erat, huic firmiter inhæ-
rere, eodemque contentum esse,
neglexerint. illud etiam istic me-
minisse oportet, in actione una-
quaque eam, quæ adhibetur, cu-
ram, pro rei dignitate ac congru-
entia esse attemperandam. ita fiet,
ne quando fastidio corripiaris, si
in rebus minoris æstimationis,
non diutius, quam par est, fue-
ris occupatus.

33. Quæ fuerunt usitata quon-
dam vocabula, glossematum lo-
co nunc *habentur*. pari modo &
eorum, qui quondam celeberrimi
fuerunt, nomina, quasi gloss-
semata quædam nunc facta sunt :
Camillus, Cæso, Volefus, Leon-
natus : paulo post Scipio, & Ca-
to : tum Augustus etiam : de-
in Hadrianus, & Antoninus. e-
vanida enim sunt omnia, cito-
que fabularum instar obtinent :
mox & oblivione prorsus ob-
ruuntur. atque hæc de eis dico,
qui

1 Male accepit ista Xyland. cum vertit *Usitata quondam vocabula, nunc in-
terpretationis loco sunt*. Potius interpretatione opus habent. *Glossmata* enim
sunt voces minus usitate, ut interpretatur *Quintil.* l. 1. & *Dionys. Halicarn.*
in *Timoclidis* historia observat quædam γλωσσήματα καὶ ἀπερηχασμένα, &
δυστάκτα τοῖς πολλοῖς. *Gatak.* 2 *Cæsonis* nomine insignes plures exstiterunt.
ἐ quibus *Cæso Fabius*, de quo *Liv.* l. 2. *Unus ille vir ipse Consul rempub. susti-
nuit*; &c. *Cæso* etiam *Quintius*, de quo idem *Liv.* l. 3. *Unus impetus tribuni-
tios popularesque procellas sustinebat. Gatak.* 3 *Volefi* cuiusdam sævitia at-
que immanitate insignis meminit *Seneca* de ira l. 2. c. 25. *Volefus* nuper
sub *Divo Augusto* proconsul *Asiæ* cum CCCima die securi percussisset, incedens
inter cadavera vultu superbo, quasi magnificum quiddam conspiciendumque fecisset,
Græce proclamavit; O rem regiam! Quid hic rex fecisset? *Gatak.* 4 *Λιονατος*
Suide; qui *Philippo* Macedoni sanguine materno conjunctum refert fuisse,
& ab eodem una cum *Alexandro* filio, cujus æqualis erat, educatum. *Leona-
tus* item *Curtio* & *Iustino*. Verum *Diodoro* *Siculo*, & *Arriano* *Leonatus*, ut
Marco hic, dicitur. *Gatak.*

qui cum admiratione hominum aliquando claruerunt. cæteri enim statim atque exspiraverint, ignoti ac ne fando quidem auditi fiunt. porro quidnam est hoc ipsum memoriam æternam consequi? mera vanitas. ecquid est igitur, in quod studium conferre par sit? unum hoc, ut mens sit iusta, actio socialis, † sermo mendacii expers, affectio prompta ad amplectendum quicquid contigerit, ut necessarium, ut familiare, ut principio fonteque istiusmodi profluens.

34. Fato sponte tua te dedas; ei permittens, quibuscunque libuerit rebus te destinet.

35. Dieculæ fere unius sunt, & quod commemorat & quod commemoratur.

36. Hoc jugiter confidera, omnia ista quæ fiunt, mutatione fieri: & affuesce te cogitationi isti, nihil æque diligere universi naturam, ac ea quæ jam existunt mutare, & ex eis sic mutatis novæ prioribus similia refingere. seminis enim rationem habet quandam quicquid est, ad id quod ex eodem futurum est. etenim semina ea sola opinari, quæ in terram utrumque deijciuntur, plebejum est nimis.

37. Jamjam moriturus es: necdum simplex es, impertur-

λέγω ἐπὶ τῷ θαυμαστῶς πως λαμψάντων. οἱ γὰρ λοιποὶ ἅμα τῷ ἐκπνεῦσαι, αἴσαι, ἀπύσαι. τί ἢ καὶ ἐστὶν ὅλως ἀείμαρτον ἢ ὅλον κενόν. τί ἔν ἐστι, πᾶσι δὲ σπᾶδὴν εἰσφέρειαι; ἐν τῇ πρὸς διάνοια δικαία, καὶ πράξις κοινωνικαὶ, καὶ λόγος οἰκὸς μήποτε διελκυσταῖς, καὶ διαθεσις ἀσπαζομένη πᾶν τὸ συμβαῖνον, ὡς ἀναγκαῖον, ὡς γνωρίζον, ὡς ἀπ' ἀρχῆς πιαύτης, καὶ πηγῆς ῥέον.

λδ'. Ἐκὼν σεαυτὸν ἢ κλωθοῖ συνεπιδίδε, παρέχων σωῆσθαι, οἷς ἰσὶ ποτε πράγμασι βέλεῖ.

λε'. Πᾶν ἐφήμερον καὶ τὸ μνημονεῦσθαι, καὶ τὸ μνημονευόμενον.

λς'. Θεῶν δὲ δυνεκέως, ἡ πᾶντα κατὰ μεταβολὴν γινόμενα γίνεσθαι, καὶ ἐδίξας ἐνοεῖν, ὅτι ἐδὲν ἔτῳ φιλεῖ ἢ τῷ ὅλῳ φύσις, ὡς τὸ τὰ ὄντα μεταβάλλειν, καὶ ποιεῖν νέα ὅμοια. σπέρμα γὰρ ἐρόποι ἵνα πᾶν τὸ ὄν τῷ ἐξ αὐτῷ εἰσμένει. σὺ ἢ μόνον σπέρματι; φαντάζεσθαι τὰ εἰς γῆν, ἢ μήτερον καταβαλλόμενα; τῷ τῷ λίαν ἰδιωτικόν.

λζ'. Ἡδὴ πενήτη, καὶ ἔγωγε ἔτι ἀπλῶς, ἔτι ἀπείραχος, ἔτι ἀνύ-

ποπτος

1 Adspexit *Telemachi* verba apud *Homerum* *Odyss.* d. v. 242. Οἶχον αἴσαι, ἀπύσαι. *Gatax.* 2 Ὁν, vel πᾶς π. vel mox γινώσκει legendum censet *Gatax.* 3 Φαντάζην vel φαντάζεις *Cassiod.* † Ratio te nunquam fallat. *Xyland.*

παρὰ τὸ βλαβέωσθαι ἐξωθεν, ἔτι ἵλαως πρὸς πάντας, ἔτι τὸ φρονεῖν ἐν μόνῳ τῷ δικαιοπραγεῖν ἡδέμεν.

λγ'. Τὰ ἡραμονικά αὐτῶν διάβλεπε, ἔτι τὰς φρονίμους, οἷα μὲν φεύγειν, οἷα δὲ διώκειν.

λδ'. Εἰ ἀλλοτρίῳ ἡραμονικῷ κακὸν σὸν ἔχ' ὑφίσταται· ἐδὲ μὲν ἐν ἡνι τροπῇ καὶ ἐπερώσῃ¹ ἔτι ποιεῖχοντ². πᾶς γὰρ ὅπου τὸ περιεκακῶν ὑπολαμβάνον στί ἐστι. τῷτο γὰρ μὴ ὑπολαμβάνετω, καὶ πάντα εὖ ἔχει. καὶ τὸ ἐνυπνίῳ αὐτῷ, τὸ σωμαίνειν, τέρμη³, καίη⁴, ἀσπύισκηται, σήπηται, ὅμως τὸ ὑπολαμβάνον ποιεῖ τέτων μόρον, ἡσυχάζετω⁵. πῶς τὸν ἐστὶ, κρίνεται μήτε κακὸν ἢ εἶναι, μήτε ἀγαθόν, ὃ ἐπίσης διώκῃ κακῷ ἀνδρὶ καὶ ἀγαθῷ συμβαίνειν. ὃ γὰρ⁶ καὶ τῷ κατὰ φύσιν βιβεῖν ὁπίσης συμβαίνει, ἔτι τῷτο κατὰ φύσιν ἐστίν, ἔτι ποιεῖ τὸ φύσιν.

με'. Ως ἐν ζῶον ἢ κόσμον, μίαν ἐσίαν καὶ ψυχλὴν μίαν ἐπέχον, συνεχῶς ὁπίσθιν καὶ πῶς εἰς αἰσθησιν μίαν ἢ τέτα,

batus, nihil suspicans extrinsecus tibi posse damni afferri, cunctis propitius, iuste agere upicam prudentiam ratus.

38. Mentēs illorum intuerē, & studia etiā, qualia fugiant, qualia prosequantur.

39. In alterius mente malum tuum non est situm: sed nec in mutatione & alteratione corporis animam ambientis. ubi ergo? in ea nimirum parte tui, quæ de malis opinatur. ista malum nihil opinetur, & bene se habitura sunt omnia. etiamsi, quod huic proximum est corpusculum, secetur, uratur, suppuretur, putrescat, quiescat tamen pars ea quæ de istis opinatur. h. e. ne censeat aut malum aut bonum esse, quod viro malo bonoque pariter potest obvenire. quicquid enim & secundum naturam & præter eandem viventis ex æquo contingit, id ipsum neque secundum neque præter naturam est.

40. Cogita jugiter, mundum esse animalis unius instar, quod materiam unam, animamque unam obtineat: item quomodo ad sensum huiusce, unum & illud

¹ Τὰς φρονίμους Gatac. ² Caelum vertit Xylaud. atque ita τὸ περιέχον crebro sumitur, pro coelo sive aere ambiente. Ego vero cum Casaub. corpus potius ipsum intelligi existimo, quod animam quasi ambit. de hoc enim mox verba facit; de coelo nihil. Sed & τῷ σωματικῇ τὴν ψυχὴν περιέχοντα dicit l. 3. 7. Gatac. ³ Τέρμη Xylaud. quod in versione expressit Gatac. ⁴ Deest alterum distributionis membrum, ita supplendum; ὃ γὰρ [τῷ κατὰ φύσιν] καὶ δεκ. Gatac.

lum, omnia referantur: unoque quasi impetu ferantur universa, & ad omnia producenda concurrant: quis denique rerum connexus & contextus sit.

41. *Animula es cadaver gestans*; aiebat Epictetus.

42. Nihil mali est rebus mutationem subeuntibus: sicut nec boni eis quæ mutatione interveniente consistunt.

43. Flumen quoddam & torrens rapidus est ævum, ex eis quæ hic fiunt *consistens*. simul enim atque comparuerit quicquam, abripitur; & aliud quidem abripitur, illud vero denuo inferetur.

44. Quodcunque contingit, tam consuetum, tamque notum est, quam aut rosa vere, aut æstate fructus. tale quiddam & morbus, & mors, & calumnia, & infidix, & quicquid fatuos homines vel exhilarat vel contristat.

45. Subsequentia antecedentibus semper apte annectuntur. neque enim est quasi enumeratio *simplex* rerum à se invicem discretarum, quæ necessitate tamen quoddam contineantur; sed rationi consentanea connexio; & quemadmodum ea quæ in mundo existunt, concinne admodum certo inter se ordine componuntur: ita & quæ fiunt, non successionem nudam, sed admirabilem quandam concinnitatem præ se ferunt.

πάντα ἀναδίδοι. Ἐπὶ ὅπως ὁρμημὶα πάντα πρῶτος. Ἐπὶ ὅπως πάντα πάλιν τῶν γινομένων συνάλλα. καὶ οἷα ἴσῃς ἡ συνήσεις καὶ συμμήρυσις.

μα'. Ψυχάριον εἰ βασιλεὺς νεκρὸν, ὡς ἐπίκτητος ἔλεγε.

μβ'. Οὐδὲν ἐστὶ κακὸν, τοῖς ἐν μετὰ βολῇ γινομένοις. ὡς ἐδὲ ἀρχθὸν ἐκ μέτ᾽ βολῆς ὑφίσταμένοις.

μγ'. Ποταμός τις ἐκ τῶν γινομένων καὶ ῥεύμα βίαιον, ὁ αἰὼν. ἅμα τε γὰρ ὠφθη ἕκαστον, ἔπαρνήνετο, καὶ ἄλλο παραφέρει. τὸ δὲ ἐκτελεσθῆται.

μδ'. Πᾶν τὸ συμβαῖνον ἔως συνήθεις καὶ γνώριμον, ὡς τὸ ῥόδον ἐν τῷ ἔαρι, ἔσπῳρα ἐν τῷ θέρει. τοῖς δὲ γὰρ καὶ νόσος, καὶ θάνατος, ἔβλασφημία, καὶ ὀπίθελη, ἔσῳας τὰς μωρὰς εὐφράνει ἢ λυπῇ.

με'. Τὰ ἐξ ἧς αἰετὶ τοῖς πωρηγινομένοις οἰκείως ὀπλύνεται. καὶ γὰρ οἷον ἡ κατὰ ἐλθμήσις τις ἐστὶν ἀπρητημῶν, ἔμῳνον τοῦ κατὴν ἀγνασμένον ἔχουσι. ἀλλὰ συνάφεια εὐλογος. καὶ ὡς περ συντέτακτο σωτηρισμῶν τὰ ὄντα, ἔως τὰ γνώριμα καὶ διαδοχῇ φιλέω, ἀλλὰ θαυμαστέοντα οἰκειότητι ἐμφαίνει.

μς'. Αἰε

1 Pulchram admodum ejus, quod voluit Antoninus, imaginem exhibet hæc similitudo. Numeri nempe sibi invicem non connectuntur: addas licet, vel demas quantum libet, quod reliqui est perinde integrum manet. *Dacien*.

1 Inter

μς'. Αὐτὸ τῷ Ἡρακλεῖτις
 μεμνηθεὶς ὅτι γῆς θάλαττα ὕ-
 δωρ γένεσθαι, καὶ ὕδατος θάλα-
 ττα αἶρα γένεσθαι, καὶ αἶρος πῦρ,
 εἰ ἐμπάλιν. μεμνηθεὶς ὅτι καὶ ὁ
 Πυλάων πανομῶνς ἦ ἡ ὁδὸς ἀγὰρ
 καὶ, ὅτι ὧ μάλιστα δυνάμει ο-
 μιλῶσι λόγῳ, τῷ τὰ ὅλα διοι-
 κῶν τὰ τῶ διαφέρειν. καὶ οἷς
 καθ' ἡμέραν ἐγκυρῶσι, ταῦτα αὐ-
 τοῖς ζῆνα φαίνεται. καὶ, ὅτι εἰ
 δεῖ ὡς περ καθ' ἐξουσίαν ποιεῖν, εἰ
 λέγειν καὶ ὅτι τότε δοκῶν ποιεῖν
 καὶ λέγειν καὶ ὅτι εἰ δὲ
 παῖδας τρέφειν, ὡν τὰ τῶ ἐστὶ,
 κατὰ ψιλὸν, κατὰ οὐκ ἀποδεχόμε-
 νον.

μς'. Ὡς περ εἴ τις οὖν θεῶν
 εἴπῃ, ὅτι αὐτὸν περὶ τῆς ἡμέρας
 πάντως εἰς τρεῖς, ἐκ τῶ ἂν
 παρὰ μέγα ἐπὶ τὸ εἰς τρεῖς
 μάλλον ἢ αὐτὸν, εἰ γὰρ μὴ ἐξ ἁ-
 λῶς ἀρχὴν εἰς. πόσον γὰρ ἐστὶ τὸ
 μεταξὺ; ἔτι καὶ τὸ εἰς πολ-

46. Dictum illud Heracliti in
 memoria semper habeatur; *ter-
 ra mors est, aquam fieri; aqua
 mors est, aërem fieri; aëris vero,
 ignem fieri*: & è converso. illius
 quoque meminisse profuerit; qui
 quo via duceret, oblitus est. quod-
 que plerique à ratione illa dissen-
 tiunt, qua cum vel maxime con-
 versantur jugiter, quaque univer-
 sa administrantur, & peregrina
 eis videntur, quibus quotidie oc-
 currunt: item nihil tanquam per
 somnum agendum, dicendumve,
 siquidem dormientes quoque
 multa agere, & dicere videmur:
 sed nec puerorum instar *quic-
 quam agendum b. e.* ex mera tra-
 ditionis ratione, quia à parenti-
 bus sic accepimus.

47. Quemadmodum si Deo-
 rum quis prædiceret tibi, aut
 cras, aut summum perendie, mo-
 riturum te, haud in magno po-
 neres, nisi animi esses abjectissi-
 mi, perendie potius quam cra-
 stino mori. quantulum enim in-
 teresset? pari modo nec magni
 quicquam

1 Inter Heracliti dogmata apud Laert. 1. 9. πικνύμενοι τὰ πῦρ ἐξ ουρανίου, σπινθήματα τι γίνεσθαι ὕδωρ. πυκνύμενοι δὲ τὸ ὕδωρ, εἰς γῆν τρέπεσθαι. πάλιν τι αὐ-
 τὴν τὴν γῆν χεῖρος, ἐξ ἧς τὸ ὕδωρ γίγνεται. &c. & Plut. de Ei Delphi. εἰ γὰρ μόνον, ὡς
 Ἡράκλειτος εἴρηκε, πρὸς θάνατον. αἶρα γένεσις, καὶ αἶρος θάνατος ὕδατι γένεσις.
 ἀλλ' ἔτι &c. Galak. 2 Videtur vel ad Historicum aliquid, vel ad dictum
 aliquod proverbiale respexisse, de homine ignaro, quo via, quam insitit,
 ducit. Accommodari potest vel ad eos, qui nullo certo vitæ actionum-
 que fine proposito sibi, temere huc illuc divagantur. Vel ad eos etiam
 qui ad bonum aliquid tendere sese opinantur, cum ad exitum suum pro-
 perant. Galak. 3 Locus depravatus, quam sic restituere velim, ὅτι εἰ δὲ [ἡ-
 ρακλῆ] πᾶντας, τὰ τῶ, κατὰ ψιλὸν, καθὼς τὴν ταύτην παρελήφαμεν. non
 oportere nos agere puerorum instar, hoc est mere nudeque, absque justo diligen-
 tiæ examine; juxta illud quicquid tandem fuerit, quod à parentibus nostris
 accepimus. ut κατὰ ψιλὸν idem hic Marco valeat, quod κατὰ ψιλὸν πίπῃ εἰ
 ἄλλοι οἱ Ὀρίγει adn. Cels. 1. 1. Galak.

quicquam existimes, ad millesimum annum potius, quam ad crastinum diem.

48. Crebro apud te reputa, quot medici sint mortui, qui super decumbentes, *tanquam conclamatos jam*, supercilia contraxerint: quot mathematici, qui aliorum fata quasi magnum quid esset *id posse*, prædixerint: quot philosophi, postquam de morte & immortalitate tam multa disse-ruissent: quot strenui bellatores, cum multos trucidassent: quot tyranni, postquam vitæ necisque potestatem, tanquam extra mortis aleam positi, diro cum fastu exercuerant: quot etiam urbes, ut sic dicam, intermortuæ sint; Helice, Pompeji, Herculaneum, aliæque innumerabiles. Percurre itidem quoscunque noveris ipse, qui vice frequenti, alii alios ubi sepelierant, & ipsi tandem elati sunt: quamque exiguo hæc omnia tempore contigerint. horum summa huc redit, ut humana omnia semper sic aspicias tanquam

λογὸν ἔτῃ μᾶλλον ἢ αὐ-
ριον, μηδὲν μέγα εἶναι νό-
μιζε.

μη'. Εὐνοεῖν συνεχῶς· ποῖσι
μὲν ἰατροῖς δότυθι νήκασι, πολ-
λάκις τὰς ὀφρῦς ὑπὲρ τῶ ἀρρώ-
στων συσπᾶσαντες· ποῖσι δὲ μα-
θηματικῇ, ἄλλων θανάτους,
ὥς τι μέγα θεωροῦντες· ποῖσι
δὲ φιλόσοφοι, περὶ θανάτου ἢ αἰ-
θανασίας μυρία διατείνά-
μενοι· ποῖσι δὲ ἀρχαῖς πολλὰς
ἀποκτείναντες· ποῖσι δὲ τύ-
ραννοι, ἐξουσία ψυχῶν μετὰ δέ-
νῃ φρουράγματι, ὡς ἀθάνατοι
κεχηρημένοι· ποῖσι δὲ πόλεις ὀ-
λαι, ὡς ἔτιως εἶπω, περὶ νήκα-
σιν, ² Ελίκη, καὶ ³ Πομπηῖοι, καὶ
⁴ Ηερίκλανον, καὶ ἄλλοι ἀναριθ-
μητοί. ἐπιθὶ δὲ καὶ ὅσας οἶδας,
ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ, ὃ μὲν τῷ τῷ
κηδεύουσιν, ἔτι ἐξελιάθη, ὃ δὲ ἐκ-
κῆ-
νον· πάριθ' ἐν βραχέϊ. ⁶ τὸ γὰρ
ὅλα κατεδὲν αἰεὶ τὰ ἀνθρώπινα
ὥς

1 Interpretatur Dacierius de medicis, qui super egros (non conclamatos ut vult Gatak.) sed præter spem sanatos, supercilia contraxerint prout solent qui derequa-
vis superbiunt. Veretur autem Cl. Stanhopius ne Dacierii expositio verbo minus
conveniat, quum fastuosus solenne sit non συσπᾶσαι, sed ἐπ' αὐτοῖς ποῖσι τὰς
ὀφρῦς. 2 Helice, Achaiae urbs, de qua Plin. Hist. nat. l. 2. c. 92. Helicen ἐν
Buxam in sinu Corinthio portus abstulit. vid. & Strab. l. 1. & Senec. Quæst. Nat.
l. 6. c. 26. Gatak. 3 Campaniæ oppidum, de qua Tacit. l. 15. Annal. Mo-
tu terræ, celebre Campaniæ oppidum Pompeii, magna ex parte prorsit. Vid. & Se-
nec. Quæst. Nat. l. 6. c. 1. Gatak. 4 Campaniæ etiam oppidum, quod secun-
dum Senecam 12. Quæst. nat. terræ motu periit. Aliter tamen Cassius l. 66.
Gatak. 5 Σολοικοφανὴς sive ἀνακόλυσον esse videtur, quod loquendi tamen
genus & apud nostrum (infra c. 50.) & apud alios non raro occur-
rit. Eurip. πολλὰ δὲ Πάλοι περὶ κόψας, & ποῖσι πολλὰ με δεῖ. ἐν Terent. Nos
omnes quibus est alicunde objectus labor, Omne quod est interea tempus, priusquam
id rescitum est, lucro est. Gatak. 6 Τὸ γὰρ ὅλον Casaub. quod sequitur Gatak.

ὡς ἐφ' ἡμέρας καὶ εὐτελῆ· ἔρχεται
μὲν ὁ μυχῶδες, αὐριστὸν τὰρι-
χος, ἢ πύρα. ἰδὲ ἀκαριαῖον ἐν ἰσ-
τῇ χροῖα καὶ αὖ φύσιν δαλθῆναι,
καὶ ἰλεων καὶ αὐτοῦ ὥσαντι ἐλαίᾳ
πίπτοντες ἡμιόλιον ἐπιπλεῖν, εὐφρο-
νισαὶ τὴν ἐσπεύσαν, καὶ χάριν
εὐδῆσαι τῷ φύσιν δένδρῳ.

μὲν. Ομοίον εἶναι τῇ ἀκρῇ,
ἢ δυνάμει τὰ κύματα πρὸς ὅσον
ἐξῆσθαι· ἢ ὅτι ἔστηκε, καὶ περὶ αὐτὴν
κοιμῆσαι τὰ φλεγμώδη τὰ ἰσ-
τῇ αὐτῇ. Αὐτοῦ ἐγὼ, εἴ τι τῶ-
ν μοι συνέβη. ἔμενεν· ἀλλ' εὐφρο-
νισαὶ ἐγὼ εἴ τι μοι συμβέβη-
κεν, ἀλυστος διατελῶ, ὅτι ὑπὸ
παρόντος θρασύμηνος, ὅτι ὅτι
φοβέμεθα. συμβέβηκε μὲν γὰρ
τὸ πῶς τὴν πῶς εὐδῆσαι· ἀλυσ-
τος ὅτι ὅτι τῇ τῇ αὐτῇ
τίλεται. Διὰ τὴν ἐκείνην μάλ-
λον ἀτύχημα, ἢ τῇ εὐτύχη-
μα; λέγεις ὅτι ὅτι ἀτύχημα
ἀνθρώπου, ὅτι ἐκείνη· ἀτύχη-
μα τὸ φύσει· ἀνθρώπου;
ἀτύχημα ὅτι τῇ φύσει τῇ
ἀνθρώπου εἶναι σοὶ δοκεῖ, ὅ μὴ

quæ diurna & vilia sint : quod
enim heri mucus fuerat, cras
falsura fit aut favilla. utque tem-
poris ideo punctum hoc infeca-
bile naturæ convenienter transi-
gas, ac propitius decedas : per-
inde ac oliva maturitatem adep-
ta ceciderit, † *naturam* quæ
protulit collaudans, arborique
ἐ qua prodiit gratias agens.

49. Promontorii par esto, cui
fluctus jugiter cum allidantur,
ipsum tamen consistit, undarum-
que circumfufum sibi æstum
compescit. Infelicem me, *inquit*
ille, quod mihi istud contigerit:
imo, felicem me quod etiam si
contigerit, nil doleam tamen,
nec aut præsentibus frangar, aut
futura reformidem. accidere e-
nim ejusmodi quid cuivis poterat:
at non quivis citra animi ægritu-
dinem *casum* ejusmodi tulisset.
quamobrem ergo illud infelicitatis
potius, quam felicitatis istud
loco habetur? num illud hominis
infortunium dicis quod naturam
humanam sine suo excidere
non efficit? an id autem, ut ti-
bi videtur, naturam humanam
sine suo excidere efficit quod non
fit

† Errat Xyland. (ut & H. Stephanus in Thesaur.) cum μυχῶδες nomen
piscis esse putat. Est enim diminutivum a μύξα mucus: hujusmodi di-
minutiva sunt Stoicis familiaria, prout videre est apud Epictetum, ut &
Marcium nostrum supra c. 20. μακρόμοι, μακρόμοι, μακρόμοι. atque hæc eo fine
illi usurpasse videntur, quo τῶν μίσων καὶ ἀδιαφορῶν istorum contemptum
quendam innuere. Galak. 2. Quod nature humane adversatur vertit Ga-
lak. laxè nimis; cum, ut ipse observat, ἀπώτευμα est frustratio, aberratio à
sine scopoque sibi proposito: & hoc loco nature humane ἀπώτευμα di-
citur, quod eam impedit, quæ nimis finem sibi propositum assequatur: hunc igitur
sensum in versione expressi. † Terram, Dacier. & Casaub.

fit præter ejusdem voluntatem? quid autem ea velit, non est ut nunc discas. nunquid casus ullus prohibeat te, justum esse, magnanimum, temperantem, prudentem, assentiendi temeritate, errore immunem, modestum, liberum, aut aliud quid eorum, quæ ubi affuerint, natura humana sua obtinet universa? meminervis deinceps, quoties incidere quicquam quod ad tristitiam impellat te, decreto hoc uti: Non est infelix casus iste, sed fortiter ferre hoc felicitatis est.

50. Vulgare quidem hoc est, efficax tamen ad mortem contemnendam adminiculum, si eos recolas qui vitæ avidi eidem fuerint diu immorati. quid enim amplius illis, quam immature defunctis *contigit*? Omnino jacent alicubi *defuncti* & illi, Caudicianus, Fabius, Julianus, Lepidus, aut si quis alius hujusmodi, qui postquam multos extulerant, efferebantur & ipsi. exiguum enim omnino intercedit spatium; idque per quot *molestias*, cum quibus *hominibus*, in quali corpusculo exantlatum? ne ergo pro re momenti alicujus

ὡς δὲ τὸ βέλημα τῆ φύσεως αὐτῶ ἐστὶ; ¹ τί ἐν τῷ βέλημα, μεμάθηκας; μή τι ἐν τῷ συμβεβηκὸς τῷ το καλύψει δικαίον εἶναι; μεγαλόψυχον; σώφρονα; ² ἀσώφρωντων; ἀδελφύς; αἰδέμενον; ἐλεύθερον; ³ ἄλλα δὲ συμπαρόντων ἡ φύσις ἢ τῷ ἀνθρώπῳ ἀπέχει τὰ ἴδια; μέμνησθαι λοιπὸν ὅτι πάντες τῶ εἰς λύπῃ σε προαγομένῃ, τῷ τῷ χρεῶς τῷ δόγματι ⁴ ἐχέτω τῷ αὐτοχρημα, ἀλλὰ τὸ φέρει αὐτὸ γυναικῶς, εὐτύχημα.

ν. ἰδωπικὸν μὲν, ὅμως ἡ ἀνυλικὸν βοήθημα πρὸς θανάτου καταφρόνησιν, ἡ ἀναπόλησις τῇ γλῶσσῃ ἐν διατελευτάντων τῷ ζῆν. τί ἐν αὐτοῖς πλεον, ἢ τοῖς αἰσίοις; πάντως πᾶς ποτε κένται, ⁵ Καδικαῖος Φάβιος, Ἰδλιανός, Λέπιδος, ἢ εἰς ἡσίοις, τοῖς πολλὰς ἐξελύεγκαν, εἴτα ἐξηνέχθησαν. ὅλον μικρόν ἐστι τὸ διαίσθημα, καὶ τῷ δὲ ὅσων, καὶ μεθ' ὅσων ἐξαντλήμερον, καὶ ἐν οἷσιν σωματίῳ; μὴ οὖν ὡς

¹ Forſan ſic diſtinguendum: Τί ἐν τῷ βέλημα; μεμάθηκας. Quidnam eſt igitur quod vult natura? didiciſti jam pridem; ipſe ſatis noſti. quid id autem ſit, in ſequentibus indicat. *Gatak.* ² Vid. ad lib. 3. 9. 3 Forſan, ὅν συμπαρόντων. *Gatak.* ὅν etiam MS. *Heſchel.* habere teſtatur *Casauib.* qui & prius illud ex ſolo errore typographico natum cenſet. ⁴ Ὅτι ἐχέτω *Gatak.* ⁵ Longævus nemo ſub *Auguſto Cæſare* & ad *Adrianum* uſque ſophiſticeſ ſeu rhetoriceſ *Romæ* profeſſuſ eſt: dignus omnino qui in hoc cenſu collocetur, cum inter utriuſque horum imperium ſeculum ſolidum intercedat. *Gatak.* ⁶ Sententia *ἐναγλῶ-δος.* vide ſupra c. 48. *Gatak.*

ὡς πρᾶγμα. Ὡς περὶ ὀπίσω
τὸ ἀχανές τῷ αἰῶνι, καὶ τὸ
πρὸς ἄλλο ἄπειρον. ἐν δὲ
τάτῳ, τί διαφέρει ὁ τετρί-
μερος τῷ τετραγώνῳ;

να. Ἐπὶ τῷ σῶντι αἰεὶ
τρέχει. σῶντι ᾧ ἢ κατὰ
φύσιν ὥς κατὰ τὸ ὑγιές, ὡς
πάν λέγειν καὶ πράσσειν. ἀ-
παιτιάσκει γὰρ ἡ τιανύτη πρὸς
θυσίαν, κόπον, στρατείαν, καὶ
πείραν, οἰκονομίαν, καὶ κω-
ψείας.

habeto. si enim ævi præteriti im-
mensitatem adverteris & futuri
itidem infinitatem, quid tan-
dem distabit, triduanus qui fue-
rit, ab eo qui secula tria trans-
egerit?

51. Via compendiaria semper
incedas. compendiaria est ea, quæ
secundum naturam est, in omni
nimirum cum dictione, tum ac-
tione, veri rectique curam habe-
re. etenim propositum istiusmo-
di molestiis militiaque, sed &
dissimulatione omni atque offen-
tatione immunem præstabit.

1 Innuuntur omnes istæ ægritudines Principibus familiares, quas Pru-
dencia civilis male comparata, & officiosum peperit Majestatis tuendæ stu-
dium. *Dacier.* 2 Contentione vertit *Casaub.* sensu metaphorico, qui huic
loco magis quidem videtur convenire. Dubitat tamen an apud pro-
fanum aliquem scriptorem *στρατεία* aut *στρατινία* hoc sensu unquam oc-
currat. illud tamen *St. Jacobi* huic non multum absumile putat. Πόθεν πύ-
λας καὶ μέγας ἐν ὑμῖν; ἐκ ἐνότητος, ἐκ τῶν ἰδίων, ᾧ στρατιομένῳ ἐν ταῖς μέγαις
ἐμῶν; 3 *Solerian* etiam possis dicere seu prudentem morum *Compositionem*.
Dacier.

LIBER V.

BIBAIION ε'.

I. **M**Ane, cum gravatim exurgis, in promptu sit tecum hoc modo differere; Ad opus humanum jam expergiscor: num vero ægre feram, si ad ea agenda proficiscor, quorum gratia natus & in mundum productus sum? aut nunquid ad hoc conditus sum, ut stragulis involutum decumbens me foveam? At hoc, inquis, oblectat magis. Nunquid ergo ad oblectandum te natus es? non autem ad faciendum aut agendum aliquid? an non arbutulas, aviculas, formicas, araneas, apiculas vides, eam quam in mundo stationem obtinent, excolere satagentes? tu autem, quæ hominis sunt, facere recusas? & non properas potius ad id, quod naturæ tuæ convenit? At quiete quoque opus est, inquis. Est fateor; sed quiescendi modum etiam natura præscripsit. præscripsit & edendi atque bibendi: tu vero ultra modum, ultra id quod sufficit, in istis procedis. cæterum in agendo fecus te geris, & intra id quod poteras, contines te. etenim vere

a'. **O**ΡΘΡΑ ὅταν δυσὸ-
κως ἐξεγείρη, πρὸς
χρόνον ἔσω, ὅτι ὅτι
ἀνθρώπου ἔργον ἐγείρομαι· ἢ
ἐν δυσκολαίῳ, εἰ πορεύομαι ὅτι
τὸ ποιεῖν, ὡς ἐνεκεν γέγονα, καὶ
ὡς χάριν πρὸς ἡμᾶς εἰς τὸν
κόσμον; ἢ ὅτι τὰ τοιαῦτα κατε-
υκνύασμαι, ἵνα κατακαμῶ
τοῖς σωματικαῖς ἐαυτὸν θάλα-
πω; ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα πρὸς τὸ
ἡδέειν ἐν γέγονας; ὅπως ἢ
ἐπρὸς ποιεῖν, ἢ πρὸς ἐργάζαν;
ἐβλέπεις τὰ φυτάρια, τὰ σπε-
ρμα, τὰς μύμηκας, τὰς
ἀράχνας, τὰς μελίσσας, τὰ καθ'
αὐτὰς συγκοσμέους κόσμον;
σύ ἐθέλεις τὰ ἀνθρώπινα
ποιεῖν; ἐτρέχεις ὅτι τὸ κατὰ
σὺ φύσιν; ἀλλὰ δεῖ καὶ ἀνα-
παύεσθαι δεῖ. ἔδωκε καὶ τὰ τέ-
μετρα ἡ φύσις. ἔδωκε μὲν τοῖς
καὶ ἐσθίειν, καὶ πίνειν καὶ ὅμως σὺ,
ὑπὲρ τὰ μέτρα, ὑπὲρ τὰ ἀρ-
κῆντα προχωρεῖς. ἐν τῷ πράττε-
σι ἢ ἐκ ἔπι, ἀλλ' ἐπὶ τὸ δυνάμει.
ἐγὼ φιλεῖς σεαυτὴν. ἐπεὶ τοῖς

τὸ φύσιν αὐτῶν, καὶ τὸ βέλημα ταύτης ἐφίλης· ἄλλοι τι τὰς τέχνας ἐαυτῶν φιλεῖντες, συγκαταστήσαντες τοῖς καὶ αὐτὰς ἐργοῖς, ἀλλὰ καὶ ἄσπιτοι. σὺ δὲ φύσιν τὴν σαυτῆς ἐλαοσον ἑμαῖς, ἥ οὐ ταρνευτῆς τὴν ταρνευτικὴν, ἥ οὐ ὀρχηστῆς τὴν ὀρχηστρικὴν, ἥ οὐ φιλάργυρος τὸ ἀργύριον, ἥ οὐ κενόδοξος τὸ δόξαν, καὶ ἔτι, ὅταν πρὸς παθῶσιν, ἔτι φαγεῖν, ἔτι κοιμηθῆναι θέλῃς μᾶλλον, ἢ αὐτὰ συναυξάνειν πρὸς ἀφαιρούμεναι. καὶ αἱ κοινῆς καὶ πράξεις τελεσιτελεῖται φαίνονται, καὶ ἡσυχίας ἀφαιρούμεναι;

Β. Ως εὐχολον, ἀπώσσειται καὶ ἀπαλείψαι πᾶσαν φαντασίαν τὴν ὀχληράν ἢ ἀνείκαιον, καὶ εὐθύς ἐν πάσῃ γαλήνῃ εἶναι.

Γ. Ἀξιὸν ἐαυτὸν κρίνει πάντας λόγους καὶ ἔργα τὰ κατὰ φύσιν. Ἐμὴ σε παρεκπᾶται ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ἰσχυροῦ μέμψις ἢ λόγος. ἀλλὰ ἐκαλὸν πεπεραχθαι, ἢ εἰρηάζει, μὴ σταυρῶν ἀπαξίω. ἐκείνοι μὲν γὰρ, ἰδίαν ἡγεμονικὴν ἔχοντες, καὶ ἰδίαν ὁρμὴν ἔχοντες, ἀπὸ μὴ ἀφαιρούμεναι, ἀλλ' εὐθεῖαν πέραν, ἀκολουθῶν τῇ φύσει τῇ ἰδίᾳ καὶ τῇ κοινῇ. μέγα δὲ ἀφαιρούμεναι τῶν ἰδίων ὁδῶν.

temet non diligis. alioqui naturam tuam, quæque illa vult, diligeres: siquidem artes suas qui diligunt artifices, earundem operibus etiam intabescunt, illuvie inediaque affecti. tu vero naturam tuam minoris æstimas, quam tornator tornaturam, aut histrio histrioniam, aut avarus argentum, aut ambitiosus gloriolam. & isti enim, ubi rebus hisce addicti fuerint, nec cibum, nec somnum capere magis expectant quam ista, ad quæ tam enixe feruntur, promovere: num autem tibi actiones societatem humanam spectantes sordeant magis, quam ut pari industria dignæ censeantur?

2. Quam facile est imaginatio- nem omnem vel turbulentam vel inconvenientem ita amoliri & abstergere, ut in summa statim tranquillitate consistas?

3. Nullum aut sermonem aut actionem indignum te censeas, qui naturæ fuerit consentaneus: neque avertat ab eo te, quæ se- qui possit, quorumlibet hominum reprehensio aut vituperatio. sed si dictu factuve honestum fuerit, indignum te ne existimes. habent enim illi mentem propriam, proprioque ducuntur impulsu: Quæ tu noli attendere, sed recta perge, naturæ tum propriæ, tum & communis obsecutus. eadem enim est harum utriusque via.

4. Per

1 γὰρ. ἵνα quod aridet Gataker. 2 Ceteræ omnes, quas vidi, editiones habent ἐκ καλῶν prout requirit sensus & margini adscriptis Gataker.

1 Ceteræ

4. Per ea quæ naturæ sunt consentanea incedo, donec occumbens tandem conquiescam, eo exspirando, unde spiritum quotidie haurio, eoque recidendo, unde & seminium mei pater, & sanguinem mater, & lac nutrix collegit; unde quotidianum per tot annos cibum potumque accepi, quod calcantem, & ad tam varios usus eo abutentem me sustinuit.

5. Acumen tibi non est, quod sit admirationi cuiquam. multa tamen sunt alia, de quibus dicere nequeas, non esse te *ad ea aptum* natum. hæc itaq; præsta, quæ in te omnino sunt sita, animum sincerum, gravem, laborum tolerantem, voluptatum abstinentem, forte contentum, paucorum indigum, mitem, liberum, luxu alienum, serium, sublimem. an non intelligis quam multa præstare jam possis, ad quæ quin habilis sis & aptus, nihil est quod causere, infra hæc tamen sponte persistis? num & per conditionis naturalis defectum aliquem obmurmurare, restrictum esse, adulari, corpusculum tuum inculcare, assentari, ostentare te, animo tantopere jactari,

δι'. Πορεύομαι διὰ τὴ καλῆς φύσιν, μέχρι πτωχὸν ἀναπαύομαι, ἐναππνεύσεις μὲν ἴστω, ἐξ ἧ καθ' ἡμέραν ἀναπνέω, πτωχὸν ἵπτι τέτω, ἐξ ἧ καὶ τὸ σπέρμα-
λιον ὁ πατήρ μου συνέλεξε, ἔτι αἱ-
μάλιον ἡ μητὴρ, καὶ τὸ γαλάκτιον ἡ τροφός· ἐξ ἧ καθ' ἡμέραν πο-
σάσεις ἐπιπο βόσκομαι, ἔτι ἀρ-
δεύομαι, ὃ φέρει με παλῆθαι, καὶ εἰς
ἰσοπύλιν ἀποχωρῶ μόνον ἐαυτῷ.

ε'. Δερμυτήτι σε ἐκ ἐχθροῦ
θαυμάσω, ἐς ὧ ἀλλὰ ἐπὶ πρῶ-
τῷ, ἐφ' ὧν ἐκ ἐχθροῦ εἰπὲν, ἡ γὰρ
πέφυκα. ἐκείνα ἐν παρέχεσθαι, ὅ-
περ' ὅλα ἐστὶ ἐν σοι, τὸ ἀκίβδηλον,
τὸ σεμνόν, τὸ φερέπνον, τὸ ἀφι-
λήδονον, τὸ ἀμεμφίμοιρον, τὸ
ὀλιγοδέεις, τὸ εὐμενές, τὸ ἐλεύ-
θερον, τὸ ἀπέρικτον, τὸ ἀφλύα-
ρον, τὸ μεγαλεῖον. ἐκ αἰδοῦναι,
πῶσαι ἡδὴ παρέχεσθαι δυνάμειος,
ἐφ' ὧν ὁδεμία ἀφύπιας ἔστι ἀνε-
πιτηδεότητος πρὸς φασίς, ὅμως
ἐν κάτω μὲν ἐκείνῳ; ἡ καὶ γογ-
γύειν, καὶ γλίσχρυνεσθαι, ἔτι κε-
λακεῖν, καὶ τὸ σωματίον κατα-
ῤῥῆσθαι, ἔτι ἀρεσκύνεσθαι, καὶ περ-
ρεύνεσθαι, ἔτι πταῦτα ῥιπιάζεισθαι
τῇ

1 Cæteræ editiones habent ἀπέρικτος, quod & stare posse fatetur Gatak. cum eodem sensu apud *Plutarchum* occurrat περὶ παιδ. ἀγρωῆς. 2 Dissident à se invicem annotatores in vocabulo isto explicando apud *Paulum* Apostolum 1 Cor. 13. 4. Ego crediderim commodissime posse verti, non *effere se*; non est jactationi aut vanæ ostentationi dedita. Ita *Heisig*. Πίπτω, κατὰ βλακείαν ἰπαιρῖμι. Πίπτω, κατὰ πείραν. Σπύλας etiam, Πίπτω, ὁ κατὰ βλακείαν ἰπαιρῖμι. Gatak.

τῇ ψυχῇ, διὰ τὸ ἀφυῶς κα-
ποσκευάσθαι, ἀναγκάζει; ἔ, μα-
λὺς θεός· ἀλλὰ τῶν μὲν πάλαι
ἀπηλλάχθαι ἐδύνασα· μό-
νον ᾧ, εἴ αἶρα ὡς βραδυπυρος, καὶ
δυσπαρακαλεσθῆτις πύρος· καὶ ἀ-
γνώσκουσα, καὶ ἴστω ᾧ ἀσκητὴν,
μὴ² παρρησιασμένη, μηδὲ ἐμ-
φιληδονὲν τῇ³ νοθείᾳ.

5. Ο μὲν τίς ἐστιν, ὅταν ἡ δε-
ξιὸν περὶ πνα πράξει, πρόσχρος
καὶ λογιστοῦ αὐτῷ τὸ χάριν. ὃ ᾧ
πρὸς ἴστω μὲν ἔ πρόσχρος,⁴ ἄλ-
λως μὲν τι παρ' ἐαυτῷ, ὡς πε-
ρὶ χρεώσε διανοῆς, καὶ οἶδεν ὃ
πεποίηκεν. ὃ δὲ ἵς τρόπον ἵνα εἴδῃ
οἶδεν ὃ πεποίηκεν· ἀλλὰ ὁμοίως
ἐστὶν ἀμπελὼ βότρυν ἐνεγκάσθαι καὶ
μηδὲν ἄλλο προσεπιζητήσει, με-
ταί τὸ ἀπαξ τὸν ἴδιον καρπὸν ἐν-
λωοχέειναι. ἵππος δραμῶν, κύων
ἰχθυόσας, μέλισσα μέλι ποιήσαι-
σα, ἄνθρωπος δὲ εὖ ποιήσας,
ἐκ ἐπιβοῆς, ἀλλὰ μετὰ βαίνεσθαι
ἐπαρῶν, ὡς ἀμπελος ἐπὶ τὸ πάλαι
ἐν τῇ ὥρᾳ τὸ βότρυον ἐνεγ-
κεῖν. ἐὰν τῆς ἑν δὲ εἶναι, πῶς
τρόπον ἵνα ἀπαρκαλεσθῆται
αὐτὸ πᾶσι; ναί· ἀλλ' αὐτὸ ἴσ-

cogeris? nequaquam, per Jo-
vem; sed his omnibus jam o-
lim licuit tibi esse immunem. hoc
tantummodo nomine si notari
poteras quod tardiori hebetiori-
que ingenio natus sis, exer-
citatione vitium istud corrigere
conandum fuerat, hebetudinem
tuam neque insuper habendo, ne-
que in eadem tibi complacendo.

6. Est, qui ubi gratum quid
alicui fecerit beneficium imputare
proclivis sit. est, qui etiam si
imputare haud ita proclivis sit,
pro debitore tamen apud se ha-
bet eum cui benefecit, quidque
fecerit, novit. est &, qui quid
fecerit, quodammodo ne novit
quidem; sed viti similis est, quæ
racemum ubi tulerit, fructumque
sibi proprium semel dederit, ni-
hil ulterius requirit. sicut equus
ubi cucurrerit, canis venatus fue-
rit, apes mel confecerit; ita iste
ubi benefecerit, non clamore
prosequitur, sed ad aliud ejus-
modi opus se transfert; quem-
admodum vitis ad racemos alios
denuo suo tempore producen-
dos. in horum ergo numero esse
oportet, qui quid faciant, ipsi quo-
dammodo ne intelligunt quidem?
ita

1 Καταγνώσκουσα, vel καταγνώσκουσα [μύτης] legendum putat Gatak. 2 Ne
eum subito cogitares, vertit Xyland. ne ea nimium afficiaris, Casaub. Potius, non
negligens, non negligens habens, sed quantum in te est, tarditatem hebetudinem-
que tuam corrigere & sanare contendens. παρρησιασμένη enim animus non
advertere, negligere. [Artian.] Epist. l. 4. c. 3. Καὶ μὴ αἰτὸς ἴκων, ὑποπαρρησιασμένη
ᾧ, ἀπώλυσεν. Si vel parum neglexerit, animus non adverterit. Marcus ipse l. 6.
c. 20. ποτὶ παρρησιασμένη, negligens multa. Gatak. 3 Lego νοθεία, vel ut
Annotator Lugd. νοθρία. Gatak. 4 Forſan ἀλλὰ, vel αἶμα ἔς. Gatak.

ita plane. At hoc ipsum, inquis, quid agas intelligere necessarium est. est enim societatis legem colentis proprium hoc, ut sentiat se secundum legem illam agere; & ut velit etiam, per Jovem, eum quocum sic agit, id persentiscere. Verum est, fateor, quod dicis: veruntamen, quod jam dictum est, si secius ceperis, ex eorum numero futurus es, quorum prior loco memineram: siquidem & illi rationis specie quadam probabili abducuntur. tu autem, si id quod dixeram recte intelligere volueris, noli metuere, ne hac de causa benefaciendi occasionem ullam sis omisurus.

7. Atheniensium votum erat, *Plue, plue, chare Jupiter, super Atheniensium arva & prata*. aut nihil omnino precari, aut hoc modo simpliciter & ingenue precari par est.

το δὲ παραπολαβεῖν. ἴδιον γὰρ, φησὶ, τὴ κοινωνικῇ, τὴ αἰδιότατοι οὐκ κοινωνικῶς ἐνεργεῖ, καὶ νῦν δὲ βέλτερον καὶ τὴ κοινωνὸν αἰδιότατοι. ἀληθὲς μὲν ἐστὶ τὸ λέγειν τὸ νῦν λεγόμενον: παρακδέχθη, δὲ τὰ τοῦτο ἔσθ' ἕως ἄρ' ἐκείνων, ὡς πρότερον ἐπιμνήσκει καὶ γὰρ ἐκείνοι λογικῇ ἡνι πρὸς αὐτῶν τὸ ἐξελίσσονται. εἰάν τ' ἐξελίσσῃς σωθῆναι τί ποτε ἐστὶ τὸ λεγόμενον, μὴ φοβῆ, μὴ παρὰ τὰ τοῦτο ἐξελίσσῃς τὴ ἔργον κοινωνικόν.

ζ'. Ἐὐχὴ Ἀθηναίων, ὕψον, ὦ φίλε Ζεῦ, κατὰ τὴ ἀρετῆς τῆς Ἀθηναίων καὶ τῶν πόλεων. ἥτοι ὅτε εὐχόμενος, ἡ ἔτι, ἀπλῶς καὶ ἐλευθερίως.

η'. Οὐκ ἔστιν

1 Particulam ἀν deesse puto, ut sit [ἀν] παρακδέχθη, si secius ceperis. Ita enim significat τὸ παρακδέχθη. Euseb. Hist. Eccles. l. 3. c. 39. Papiam narrat, πρὸς ἀποστολικῶς παρακδέχμενον διηγήσας, ex relationibus Apostolicis secius acceptis, commentitia multa tradidisse. Gatak. 2 Utrum Athenienses laudet, ut qui non privatim sibi suisque, sed universæ simul Reipub. bona optarent: an vituperet, quod suæ tantum Reipub. non universæ hominum communitati, & humano simpliciter generi; ambiguum putat Casaub. Posterius Xylandro, prius Dacierio placer. 3 Ελευθερίως legit Casaub. ad Pers. Sat. 2. qui & τὸ ἀπλῶς καὶ ἐλευθερίως εὐχόμενος opponi censet precii etaci, prout loquitur Persius; quam interpretatur, vel eam quæ habet conjunctum sacrificium majoris alicujus victimæ, aut votum rei consecrandæ; vel quæ toties fuit repetenda, & tam assidue ac λιπαρῶς καὶ ἐκτινῶς facienda, ut hoc ipsum pretii loco censerī possit. Mihi videtur Marco, τὸ ἀπλῶς εὐχόμενος orationis simplicitatem quandam denotare, qualis illa Atheniensium formula, quæ generali quadam ac familiari ratione Jovem compellat, nec terminos illi rerum tribuendarum anxie sollicitèque præscribit: At τὸ ἐλευθερίως ejusmodi orationem, quæ alios etiam contribules, conterraneos, aut extraneos etiam nobiscum una comprehendat. Gatak.

ἡ. Ὅπῃ ὅν ἐστι τὸ λεγόμενον, ὅτι συντάξεν ὁ Ἀσκληπίος τῶν ἰππασίαν, ἢ ψυχρολασίαν, ἢ ἀνυπνοσίαν· πινύτων ἐστὶ καὶ τὸ συντάξεν τῶν ἡ ἢ ὅλων φύσιν νόσον, ἢ πῆρυσιν, ἢ δόσιν, ἢ ἀλλῶ τι τῶν πινύτων. καὶ γὰρ ἐκεῖ τὸ συντάξεν, πινύτων ἢ σημαίνει, ὅτι ἐπὶ τὸ πρὸς τῶν, ὡς κατὰλληλον εἰς ὑγίαν· ἔτι αἰθερὶ τὸ συμβαῖνον ἐκαστῶν πινύτων πρὸς αὐτὸ κατὰλληλον εἰς τὴν εἰμαρμένην. ὅπως γὰρ καὶ αὐτὰ συμβαίνειν ἡμῖν λέγομεν, ὡς καὶ τὸς περὶ αἰώνους λέγεις ἐν ταῖς τέχναις, ἢ ἔνθα πυραμίστι συμβαίνει οἱ περὶ τὴν λέγεις, συναρμύζοντες ἀλλήλοις τῇ πινύτι συντάξεν. Ὅπως γὰρ ἀρμοῖα ἐστὶ μία. καὶ ὡς αἰθερὶ ἐκ πάντων τῶν σωμάτων ὁ κόσμος πινύτων σώματι συμπληρῶται· ὅπως ἐκ πάντων τῶν αἰτιῶν ἡ εἰμαρμένη τῆς αὐτῆς αἰτίας συμπληρῶται. νοῦσι δὲ ὁ λέγεις, καὶ οἱ περὶ ἰδιώτη. Φασὶ γὰρ, τῶν ἰφίερων αὐτῶν ὑπὸν τῶν τετῶν ἰφίερον, ἔστι τῶν τῶν συντάξεν.

8. Cujusmodi illud est, quod dici solet, *Æsculapium* huic vel illi *coordinasse*, ut equitet, ut frigida proluatur, ut discalceatus incedat: ejusmodi quiddam est, & quod huic vel illi coordinavit universi natura, ut morbo teneatur, corpore mutiletur, *liberes* amittat, aut aliud tale quippiam. siquidem & ibi *coordinavit* illud, sensum hunc habet, ac si diceretur, hoc ad illud ordinavit, tanquam quod ad ejusdem sanitatem conducatur: atque istuc pariter, quicquid unicuique contingit, ad illud ordinatur quodammodo quod fato congruum existat. atque hinc est quod ea convenire nobis dicimus, quomodo lapides quadratos in mœnibus aut pyramidibus convenire dicunt artifices, cum sibi invicem scite compositi coaptantur. omnino enim una quedam est rerum *ordinatio* compages. & quemadmodum ex cunctis corporibus mundus iste, quo corpus ejusmodi fit, consummatur, ita ex causis universis, quo causa fit ejusmodi fatum, conficitur. intelligunt hoc quod dico etiam rudissimi quique dicunt enim, tulit hoc illi; *sors nimis*.

hoc

1 *Æsculapium* medicinæ præsidem Deum per insomnia remedia sibi suggere opinabantur. in quo argumento frequens admodum est *Aristides* in orationibus sacris. Orat. 1. ἀσκήσιον προστάττει ὁ θεός. & ibid. ἀσκήσιον ἐπιτάττει. *Gatak*. Potest tamen, ut putat *Casaub.* Ἀσκληπίος hic κενὸς pro quovis medico accipi, cum ita *Max. Tyrtius* differt. 30. usurpet. 2 Corrige ex MS. *Heschel.* ἔστι τῶν τετῶν ὡς κατ'. & πρὸς ἡλικίας πρὸς αὐτὸ κατ'. *Casaub.* 3 *Ad fatum*, sive fato congruens & consensuarius. ita *Dioscoridi* περὶ τοῖς νοῦσι κατὰλληλοι, alimentis egrotantibus congruentia. & *Marco* nostro φαρμάκων κατὰλληλα, cognationes congrue. l. 7.2. *Gatak*.

hoc itaque illi ferebatur; istud-
que illi coordinabatur. proinde
ita excipiamus ista, quomodo ea
solemus, quæ Æsculapius præce-
perit. multa siquidem & in illis
aspera sunt, quæ sanitatis spe ta-
men libenter admittimus. ejus-
modi itaque quiddam videatur
tibi, eorum quæ naturæ commu-
ni visa sunt, perfectio & consum-
matio, cujusmodi, est valetudo
tua. eodemque modo, quicquid
e venerit, quamvis asperius vi-
sum fuerit, libens admittito,
quandoquidem ad mundi inte-
gritatem Jovisque prosperitatem
atque felicitatem ferat. neque e-
nim tulisset is, nisi ad universi bo-
num contulisset. cum nec natura
quælibet quicquam ferat, quod
non *ei mundo*, qui ab ipsa admi-
nistratur, congruens existat. ita
duplici ratione diligas oportet,
quicquid e venerit tibi. altera,
quod tibi natum & tibi coordi-
natum, & ad te quodammodo
affectum est, à causis antiquissi-
mis retro tibi contextum. altera,
quod universi gubernatori pro-
speritatis & consummationis, at-
que adeo permanſionis ipsius
procurandæ ex parte causa sit.
mutilatur enim integrum ipsum,
si quid vel minimum abscindas.

πτο. δεχώμεθα ἔν' αὐτὰ, ὡς ἐ-
κείνα ὁ Ἀσκληπιοσ σωπᾷτ-
ται. πολλὰ γὰρ καὶ ἐν ἐκεί-
νοις ἐστὶ τραχέα· ἀλλὰ ἀσπα-
ζόμεθα τῇ ἐλπίδι τῆς ὑγίαιας.
ποῖόν τιν' ἔσσι δοκέτω, ἀνυσσι καὶ
σωπῆλθα τῇ τῇ κρινῇ φύσει δο-
κάντων, οἷον ἡ σὴ ὑγίαια. καὶ ἔ-
τως ἀσπάζεσθαι πᾶν τὸ γινώσκον,
καὶ ἀπλῶς ἐρεον δοκῇ. διὰ τὸ
ἐκεῖ ἄγειν, ὅτι τῇ τῇ κέσμα
ὑγίαν, καὶ τῇ τῇ Διὸς εὐδοκίαν
καὶ εὐπραγίαν. καὶ γὰρ ἂν τῇ τῇ
τὸ ἡ ἐφέρειν, εἰ μὴ τῷ ὅλῳ
σωπῆφεν. καὶ γὰρ ἡ τυχῶσι
φύσις φέρεται ἡ, ὃ μὴ τῷ διοι-
κῆρῳ ὑπ' αὐτῆς καταλλήλῳ
ἐστὶ. ἐκὼν κατὰ δύο λόγους
ἐρεγγεῖν χρὴ τὸ συμβαῖνόν σοι.
καθ' ἓνα μὲν, ὅτι σοι ἐγίνετο,
καὶ σοι σωεσθῆτε, καὶ πρὸς σέ
πως εἶχεν, ἀνῶθεν ἐκ τῶν
πρῶτοντων αἰτίων συγκλω-
δόμενον. καθ' ἓτερον δ', ὅτι τῷ
ὅλῳ διοικῆρι τῆς εὐδοκίας, καὶ τῇ
σωπῆλαιας, καὶ τῇ Διᾷ, τῇ συμ-
μονῆς αὐτῆς αἰτίον ἐστὶ. πη-
ρῶται γὰρ τὸ ὁλόκληρον, εἰ
καὶ ὅτι ἐν διακρίσει τῆς σωπῆ-
φείας

1 Legit *Gatax* ἢ vel [α] ὁ Ἀσκληπιοσ. 2 Hoc inter Stoicorum non παρά-
δειγμα tantum sed παράλογον etiam merito reputes, quod malis hisce etiam nu-
minis divini felicitatem provehi somniabant. quanquam & ad gloriam di-
vinam illustrandam conducere ista, nec nos inficiamur. Verum mundum
illi pro Deo habebant. vid. ad l. 4. 23. *Gatax*. 3 Forſan ἡ αὐτὴ π. *Gatax*.

4 Ita l. 2. 3. *καὶ γὰρ ἡ κέσμα αἰ ματῶν*. *Gatax*.

φείας, & συνεχείας, ὥσπερ τῶ μο-
ρίων, ἔτω ὅτι αἰτίων. διακρί-
πῆς ὅσον ἐπὶ σοι, ὅταν δυσχε-
ρῆς, & τρέπον πινὰ ἀναμῆς.

θ. Μὴ σπχαίνειν, μηδὲ ἀ-
παυδαῖν, μηδὲ δόποδυσπείην,
εἰ μὴ καταπυκνῶται σοι τὸ δόπο-
δογμάτων ὀρθῶν ἕκαστα πρᾶσ-
σιν· ἀλλὰ ἐκκρεβάτεις, πάλιν
ἐπανιέναι, & ἀσμενίζειν εἰς τὰ
πλεῖα ἀνθρωπικώτερα, & φι-
λαῖν τῷ, ἐφ' ὃ ἐπανέρχῃ· καὶ
μὴ ὡς πρὸς τὴν περὶ αὐτῶν τὴν
φιλοσοφίαν ἐπανιέναι· ἀλλ' ὡς
οἱ ὀφθαλμῶντες πρὸς τὸ σπυ-
γείον καὶ τὸ ὠόν, ὡς ἄλλοι
πρὸς κατὰ πλάσμα, ὡς πρὸς
καταμόνησιν. ἔτως γὰρ ἔδεν² ἐ-
πιδείξει τὸ περὶ αὐτῶν τῶ λό-
γῳ, ἀλλὰ προσωποπαύσῃ αὐτῷ.
μέμνησο ὅτι φιλοσοφία μόνον
θέλει ἂν ἡ φύσις σε θέλει· σὺ
γὰρ ἄλλο ἤθελες ἐκ κατὰ φύσιν.
τί γὰρ τῶν προσωπώσεων; ἢ
γὰρ ἡδονὴ ἔχει⁴ ἀλλὰ τὰς σφάλ-

à connexion & continuitate, ut
partium universi, ita & causā-
rum. abscindis autem quantum
in te est, quando moleste fers
aliquid, tollisque quodammodo.

9. Noli ægre ferre, aut ani-
mum despondere, aut stomachari,
si juxta decreta recta agere
volenti, haud perinde semper
sucefferit. verum, *ubi excussum
aliquando te senseris*, regredere,
pluribusque pro officii humani
ratione gestis contentus sis, atque
illud, ad quod regrederis, fac
diligas. nec, tanquam ad pæda-
gogum, ad philosophiam redeas;
sed quomodo ad ovum & peni-
cillum, qui oculis laborant, quo-
modo ad emplastrum alius, alius
ad perfusionem, *confugit*. ita nihil
deerit ulterius, quod rationis ob-
sequelæ conciliet te, sed ei spon-
te tua acquiesces. illud autem
memineris, philosophiam ea so-
la velle, quæ natura tua ipsa ve-
lit: tu vero aliud aliquid velis,
quam quod naturæ tuæ convenit.
ecquid enim istis blandius fue-
rit? voluptas autem nonne hac
ratione

1 Vult nos ad philosophiam recurrere, non ægre & gravatim, quomo-
do ad pædagogum Scholamve pueri, sed tanquam laborantes ad medi-
cinam, quæ dolorem mitigat, morbum amoveat. *Gatak.* 2 Locus, ut mi-
hi videtur, mendii manifestus: legendum forsan, ἔδεν ἐπὶ δόποις [eis] τὸ π.
nihil amplius opus erit, quod inducat te ad obsequendum rationi; Vel, ἔδεν ἐπὶ κτί-
σιν [i] τὸ π. nihil aliud desiderabis, nisi ut rationi obsequaris. At Boet. ἐπιδείξας
inavult: sic Senec. ep. 103. Ipsam philosophiam non debes jactare: & mox; Li-
ces sapere sine pompa. atque eo etiam Casaub. abit. *Gatak.* 3 Forlan legen-
dum, ἄλλο ἤθελες ἢ κατὰ φύσιν. *Gatak.* 4 Lego cum Xyland. ἀλλὰ τῷ σοφ.
quia προσωπώσεων π. blandius quiddam esse videtur, cum nihil minus existat.
Inde Platonis dictum, *Esam malorum esse voluptatem, qua capiuntur homines,*
ut hamo pisces. Cicer. de Senect. *Gatak.*

ratione nos fallit? sed vide, gratiorne sit magnanimitas, liberalitas, simplicitas, æquanimitas, sanctitas. ipsa vero prudentia quid gratius *compereris*, cum facultatem intelligentia scientiaque in te præditam ejusmodi cogitaveris, quæ nusquam impingat, sed in omni re prospere feratur?

10. Res quidem ipsæ adeo sunt abditæ, ut philosophis haud paucis, nec vulgaribus eis, omnino percipi nil posse visum sit. quin & Stoicis perceptu difficiles admodum videntur. *est-que revera* assensus noster omnis labilis & mutabilis. ubinam enim gentium est, qui sententiam falsus quandoque non mutaverit? ad subjecta jam ipsa si transferis, quam caduca, quam vilia sunt; quæque etiam cinædo, scorto, latroni in possessionem cedere possint. mores autem eorum, quibuscum degis, si adverteris, tales esse comperies, ut etiam gratissimum quemlibet vix sustineas, ut ne adjiciam seipsum etiam vix sustinere quenquam. in hujusmodi itaque caligine ac sorde, tantoque materiæ, temporis, motuum, rerumque

λει; ἀλλὰ θεώσῃ εἰ πρὸς ἡμῶν μεγαλοψυχία, ἐλδοθεῖα, ἀποότης, εὐγνωμοσύνη, ὁσιότης. αὐτῆς γὰρ φρονήσεως τί πρὸς ἡμῶν; ὅταν τὸ ἀπαιτῶν, καὶ εὖραν ἐν πᾶσι τῇ παρακληθητικῇ καὶ ἐπισημονικῇ διωάμεως ἐνθυμηθῇς.

1. Τα μὲν πρῶτα ἐν τῇ αὐτῇ τῇ ὁδῷ ἐγκαλύψῃ ἐστίν, ὥστε φιλοσόφοις ἐκ ὀλίγοις καὶ τοῖς τυχεῖσιν ἐδόξε ἡ πάντας ἀκατάληπτα εἶναι. πλὴν αὐτοῖς καὶ τοῖς Στωϊκοῖς δυσκατάληπτα δοκῶν. Ἐπᾶσι ἡ ἡμετέρα συγκατάθεσις, μέγα πῶλῃ πᾶσι ὁ ἀμετάπῳλος; μετὰ τὸν αὐτὸν ἐπ' αὐτὰ τὰ ὑποκείμενα ὡς ὀλιγόχρονα, καὶ εὐτελῆ, καὶ διωάμενα ἐν κτήσιν κιναιδῶν, ἡ πόρνης, ἡ ληστῶν εἶναι. μετὰ τῶν ἐπὶ τῇ τῇ συμβεβηκότων ἡ γὰρ ὡς μόλις ἐστὶ καὶ τῇ χαριεστῆ ἀνασχέσει, καὶ μὴ λέγω, ὅτι καὶ ἐαυτὸν ὡς μόλις ὑπομένει. ἐν τοιαύτῳ ἐν ζῳῳ καὶ ῥύπῳ καὶ τῇ αὐτῇ ἡ ῥήσις τῆς τῇ εὐταξίας καὶ τῇ χρεῖας, καὶ τῇ κινήσεως, καὶ τῇ

κινημένων,

1 Id Antonino erat in animo, ut omnibus patefaceret, quantum à recta via aberraverint, dum in Scientia, Opibus, Voluptatibus, Negotiis, Rebus denique externis quibuscunque spem suam & summum bonum collocarent. *Dacier.* 2 Delendum censet illud *Cassiod.* cum eo ablato perfecta sit oratio, servato manca. 3 *Χαριστῆ* illud, vel ad eum referri potest casus mores ferantur. *Vix est, etiam gratissimi ac urbanissimi istorum mores ferre.* Vel ad eum etiam, qui viventium una mores ferat: quod vix fecerit etiam qui gratissimi ac maxime cum comitate se gesseris. Sed illud potius. *Gatac.* 4 Vid. ad l. 3. 4. 5 *Lego μέγα, vel μέγα, ut infra c. 23. ἡ τῇ ἐν τῇ πᾶσι, ἡ ἐν τῇ πᾶσι.* *Gatac.*

κινεμένων, τί ποτ' ἐστὶ τὸ ἐκεί-
νηθῆναι, ἢ τὸ ὅλως σπαρα-
σθῆναι διωάμενον, ἐδὲ Ἰππο-
νόῳ. τῶναντίον γὰρ δὴ πῶς αὖ-
θις μὲν ἐαυτὸν ἐπιμελόμενος τ' Ὀυ-
σικλῷ λύσσει, καὶ μὴ ἀρχάλλειν
τῇ Διαιτρίβῃ, ἀλλὰ τῆτοις
μύθοις περὶ ἀναπαύσεως ἐνὶ μὲν
τῷ, ὅτι ἐδὲν συμβήσεται μοι,
ὃ ἔχει κατὰ τὴν τ' ὅλων φύσιν
ἐστὶν ἐτέρῳ, ὅτι ἔχει μοι με-
δὲν πράσσειν πῶς τ' ἐμὸν θεὸν,
καὶ δαίμονα. ἐδὲ γὰρ ὁ ἀναγ-
κάσων τῆτον πῶς εἰδῆναι.

ια'. Πρὸς τί ποτε ἄρα νῦν χρῶ-
μαι τῇ ἐμαυτῇ ψυχῇ; παρ' ἐ-
καστον τῶν ἐπιτελεσθῆναι ἐαυτὸν,
καὶ ἐξετάσσειν τί μοι ἐστὶ νῦν ἐπι-
τελεῖν τῷ μορίῳ, ὃ δὴ ἡγεμονικὸν
καλεῖται καὶ ἵκνους ἄρα νῦν ἔχω
ψυχῇ; μή τι παρδίδωμι; μή τι μελα-
κίς; μή τι γυναικαίρις; μή τι τυ-
ράννι; μή τι κηλεύει; μή τι θηρίῳ;

ιβ'. Οποῖα ἵκνους ἐστὶ τὰ τοῖς
πολλοῖς δοκῶντα ἀγαθὰ, καὶ ἐν-
τεῦθεν λαβεῖν. εἰ γάρ τις Ἰππονό-
σῃ ἐν ὑπάρχοντάς τινα ὡς ἀλη-
θῶς ἀγαθὰ, οἷον φρόνησιν, σω-
φροσύνην, δικαιοσύνην, ἀνδρείαν,
καὶ ἂν ταῦτα περὶ πνοήσας, ἐπὶ
ἀκρίβειαν διωθεῖται, τί τῷ

motarum fluxu, nihil possum
comminisci, quod æstimatione
studiove dignum videatur.
contra potius solari se quem-
que par fuerit, dissolutionem
sui naturalem operiendo, mo-
ramque interea haud gravate
ferendo, dum duobus hisce
acquiescit prorsus; altero ni-
mirum, nihil obtingere sibi pos-
se, quod non sit universi natu-
ræ consuetaneum: altero, in sua
esse potestate situm, ut nihil fa-
ciat præter genii Deique sui vo-
luntatem. hanc enim transgre-
di qui cogat, nullus est.

11. Quam ad rem anima nunc
utor mea? hoc te jugiter inter-
roga, simulque te percontare;
Ecquid mihi nunc versatur in
parte mei illa, quæ principalis
dici solet? aut cuiusnam ego
nunc animam gero? num pue-
ruli? num adolescentuli? num
mulierculæ? num tyranni? num
jumentum? num bellæ?

12. Cuiusmodi sint quæ ple-
risque bona videntur, hinc licet
deprehendere. si quid eorum quæ
revera bona sunt mente quis-
piam conceperit, puta, pruden-
tiam, temperantiam, iustitiam,
fortitudinem, ista, inquam, si a-
nimo præconceperit, non susti-
nebit adjectum huic audire quic-
quam, quod non rei bonæ pro-
be congruat. at vero quæ vul-

1 Loculus depravatus: Legendum forsan, Τί, ἵνα τῷ ἀγαθῷ ἐκ ἰσχυροῦς
ἐδῇ, inquit, eorum aliquid, quæ vere bona sunt, puta iustitiam. &c. animo
ac cogitatione præceperit, his semel mente præceptis nihil vel ipse subiungere, vel
adjectum ab alio quoriam audire sustinebit, quod non aptissime cum boni natura
congruat. Gatake.

go pro bonis habentur, ubi animo præconceperit quis, auribus æquis accipiet, facileque admittet, tanquam apte adjectum id, quod à comico quandoque dictum est. ita etiam vulgus hominum differentię istius habent aliquam notitiam. alioqui enim non offenderet & tanquam dictu indignum repudiaretur, si de illis enunciaretur; cum de divitiis eisque fortunę bonis quę ad luxum pompamve ferunt, tanquam apte sciteque dictum admittamus. Eas nunc & quęras licet, utrum in honore habendę, aut in bonis censendę sint res huiusmodi, quibus animo prius conceptis illud commode possit adjici, homini istis instructo præ opulentia sua *non suppetere, ubi ventris onus deponat.*

13. Forma consto & materia: harum neutra in nihilum interibit, quemadmodum nec ex nihilo processit. omnis ergo pars mei, mutatione interveniente, in mundi partem aliquam pro ratione sui redigetur. & hæc rursus in aliam mundi partem mutabitur: & sic in infinitum. mutationis autem huiusmodi opera & ipse existiti, & qui me genuerant, atque ita retro in a-

ἀραθῶ γδ ἐφαρμόσι. τὰ δὲ γε τοῖς πολλοῖς φαινόμενα ἀραθὰ πρὸς ἐπινοήσεως ἴσιν, ἐξ ἀκρίβειας, καὶ ραδιῶς δέξεται, ὡς οἰκείως ὁ πλεονόμοις τὸ ὑπὸ τῶ καμικῶ εἰρημένον. ἔτι καὶ οἱ πολλοὶ φαντάζονται τὴν διὰ φοβάν. ἡ γδ ἂν τῷ μὲν ἐπεσσομένην ἐκ ἀπῆλξιν. τὸ δὲ ὅτι τῶ πάλαι καὶ τῶ πρὸς τευφλῶν ἡ δόξαν εὐκληρημάτων παρεδεχόμεθα, ὡς ἰκνηιδύως καὶ ἀσείως εἰρηιδύον. πρὸς δὲ ἔν καὶ ἐρώτα, εἰ ἡμετέον καὶ ἀραθὰ ὑποληπτέον τὰ παλαιά, ὡς πρὸς ἐπινοήσεων, οἰκείως ἂν ὁ πλεονόμοις, τὸ τὴν κληιδύον αὐτὰ ὑπὸ τῶ εὐπορίας ἐκ ἑχῆν ἐποιχέση.

14. Εξ αἰτιώδους καὶ ὁλικῆς αὐτοῦ καὶ ἀδέπρον τῶ τῶτων εἰς τὸ μὴ ὄν φητέρεται ὥσπερ ἀδὲ ὅτι καὶ μὴ ὄντος ὑπέστη. ἐκ δὲ κατὰ χθίστηται πᾶν μέρος ἐμὸν κατὰ μεταβολὴν εἰς μέρος ἑξ ἑστέμ. ἐπάλιν ἐκείνο εἰς ἑτέρον μέρος ἑστέμ μελαβαλεῖ. ἑξ ἑδὲ εἰς ἑστέμ κατὰ ἑστέμ. καὶ αὐτῶν τῶ μελαβολῶν καὶ γὰρ ὑπέστην, καὶ οἱ ἐμὲ γυνήσους, καὶ ἐπανιόντι εἰς ἄλλο

1 Illud utique quod in periochæ huius extrema clausula ponitur. *Gatach.* 2 Lego, ἡ γὰρ ἂν τῷ μὲν [ἐπ' ἐκείνῳ] ἐπεσσομένη καὶ ἀπῆλξιν. ἐπὶ τῷ π. vel cum *Salmas.* ἡ γδ ἂν ἐπὶ τῷ μὲν ἐπεσσομένη, φ. forsan & sequentia tunc ita concepta fuerint: ἡ πρὸς ἐκείνῳ τῷ. ἐπὶ δὲ τῷ πλ. *Gatach.* 3 Forsan *Aristophanis* illud in *Concion.* respicit, *Αἰὲν καὶ πᾶσι πᾶσι καὶ ἡμῶν τύχοι;* At *Boet.* legendum existimat, *ἅπαντες δὲ ἡμῶν.* ut sit locupletis alicujus conquarentis, non suppetere amplius ubi opes suas terponat. *Gatach.*

ἄλλο ἄπειρον. ἔδ' ἐν γὰρ κα-
λύει ἔτως φάναι, καὶ κα-
τὰ περὶ ὁδοῦς πεπερασμέναις ὁ
κρόμος δυνάμει.

ιδ'. Ὁ λόγος καὶ ἡ λογικὴ
τέχνη δυνάμεις εἰσὶν ἐαυταῖς ἀρ-
κούναι, ἐξ ὧς καθ' ἐαυτὰς ἐρ-
γοῖς. ὁρμῶνται μὲν ἐν ὁδοῖς τῇ
οὐκ ἐκείναις ἀρχῇ· ὁ δὲ οὐκ ἐστὶν ὁ
πρὸς τὸ περὶ ἐκείνους τέλος. καθὼ κα-
τορθώσας αἱ τοιαῦται πρᾶξεις ὁ-
νομαζονται, τὴν ὁρμῶνται τῇς
ἑδ' σημαίνονται.

ιε'. Οὐδὲν τῶν ῥητῶν ἀν-
θρώπων, ἀ ἀνθρώπων, καθὼ
ἀνθρώπων, ἐκ ὁπτιβίων. ἐν
ἐστὶν ἀπειρήματα ἀνθρώπων, ἔδ' ἐ
ἐπαγγέλλει αὐτὰ ἡ τῇ ἀνθρώ-
πων φύσις, ἔδ' ἐ πλειότητις εἰσι
τῇ ἀνθρώπων φύσεως, ἐ τοί-
νυν ἔδ' ἐ τὸ τέλος ἐν αὐτοῖς ἐστι
τῇ ἀνθρώπων κείνους, ἔδ' ἐ συμ-
πληρωτικὸν τῇ τέλει τὸ ἀρ-
θρον. ἐπὶ αἱ τῇ τῇ τῇ τῇ τῇ
βίων τῇ ἀνθρώπων, ἐκ αὐτῶν τῇ
ὑπερφρονεῖν αὐτῶν, καὶ καλεῖται
ἐκείνους, ὁπτιβίων τῇ. ἔδ' ἐ ἐπαγ-
γεῖται τῇ, ὁ ἀπερὸς τῇ τῇ τῇ τῇ
αὐτὸν περὶ ἐκείνους. ἔδ' ἐ αὐτὸν

liud infinitum. nihil enim vetat,
quo minus hoc dicam, etiam si
secundum periodos, finibus cer-
tis terminatas mundus iste di-
geratur.

14. Ratio atque ipsa rationa-
lis, facultates sunt, quæ sibi o-
peribusque suis ipsæ sufficiunt.
à suo itaque cientur prodeunt-
que principio; at ad proposi-
tum sibi finem recta profiscun-
tur. unde & recte factorum ap-
pellationem fortitæ sunt actio-
nes istiusmodi, quæ viæ rectitu-
do significetur.

15. Nihil horum hominis
esse dicendum est, quod non
ad hominem qua homo est,
pertinet. ista enim nec ab ho-
mine exiguntur, nec pollice-
tur ea natura humana, nec ad
eam perficiendam ferunt. nec
proinde in istis consistit, aut
naturæ humanæ finis, aut bo-
num aliquod quod ad finem
hunc conficiendum conducatur.
tum siquid istorum ad hominem
pertineret, hominis non esset ea
despectui habere eisque sese op-
ponere: nec laude dignus habe-
retur, qui istis minus indigen-
tem se præstiterit. imo ne bo-

nus

i Vid. l. 10. 7. Apud *Laert.* l. 7. in *Zenon*. Stoici volunt Deum mundi
conditorem, καὶ χρῆται πῶς περιόδους ἀναλίσκων εἰς αὐτὸν τὴν ἀπασαν εἶναι, καὶ
πάλιν ἐξ αὐτοῦ γενέσθαι. Inde περιόδικαι ille καλεῖται, quarum meminit *Mar-*
cus l. 11. 1. ubi vide. Cæterum & ante Stoicos *Heraclitus* ἐκπερὶ τὸν ἡγο-
μεν κατὰ πῶς περιόδους assererat auctore *Laertio* l. 9. *Gatak.* 2 Non asse-
culus est *Xyland.* quid hic *Marcus* vellet. Monet autem, quod & sæpe alibi
inculcat, rationem artemque rationalem esse ejusmodi facultates, quæ sibi
ipsæ sufficiunt, nec ullius rei extra se adminiculo opus habent, vel ad o-
pus suum exercendum, vel ad finem consequendum. *Gatak.*

i Scribe

nus quidem vir esset, qui sibi horum alicui interdixerit, siquidem ea vere bona existerent. atqui contra, quo quis horum hisque similibus plura sibi detraxerit, aut ab aliis detracta æquanimiter sustinuerit, eo melior merito censetur.

16. Talis futura est mens tua, qualia ea sunt quæ creberrime cogitaveris. imbuatur enim cogitationibus anima. imbue ergo illam cogitationibus istiusmodi: verbi gratia; ubicunque vivere, ibidem & bene vivere licere. in aula vero vivere licere: ergo & in aula bene vivere dari. & rursus, cujus gratia quidque conditum est, ad id agendum esse conditum; ad quod autem agendum conditum est, ad id ferri: ad quod fertur vero, eo finem suum situm habere: in quo autem finis rei cuiusque situs est, eodem utile bonumque eiusdem constare: bonum itaque animantis ratione prædicti, societas est. ad hanc enim natos esse nos, supra demonstratum est, an non enim liquet plane, deteriora quæque præstantiorum gratia esse condita præstantiora sui invicem præstantia autem inanimatis quidem animata; ex animatis vero quæ ratione sunt prædicta.

17. Quæ fieri nequeunt, sectari insanum est. fieri autem non potest, quin istiusmodi quædam improbi agant.

λατῶλκός ἐαυτῷ ἐν ἑνὶ τέτῳ ἀγαθὸς ἦν, ἔπειτα ταῦτα ἀγαθὰ ἦν. νῦν δ' ὅσω περ πλείω ἢ ἀφαιρῶν ἐαυτῷ τέτῳ ἢ τοιούτων ἐτέρων, ἢ καὶ ἀφαιρέματα ἢ τέτῳ ἀνέχητο, τούτωδε μάλλον ἀγαθὸς ἐστὶ.

15. Οἷα ἂν πολλάκις φαντασθῇς, τοιαύτη σοι ἔσται ἡ διαίτῃς. βράβη) γὰρ ὑπὸ τῷ φαντασιῶν ἢ ψυχῇ. βράβη δὲ αὐτῷ τῇ συνεχείᾳ τῶν τοιούτων φαντασιῶν ὅσον, ὅτι ὅπως ζῆν ἐστὶν, ἐκεῖ καὶ εὖ ζῆν. ἐν αὐτῇ δ' ὅπως ζῆν ἐστὶν ἐστὶν ἄρα ἐν εὖ ζῆν ἐν αὐτῇ. καὶ πάλιν, ὅτι ὅπως ἐνεκεν ἐκαστον κατισκεύασται, πρὸς ὃ κατισκεύασται, πρὸς τὰ τοιαῦτα φέρεται. πρὸς ὃ φέρεται δ', ἐν τῷ τῷ τέλος αὐτῷ. ὅπως δ' πρὸς τέλος, ἐκεῖ ἐν τῷ συμφέρον, ἐν ταῖς ἀγαθῇς ἐκαστον. πάλιν ἀγαθὸν τὸ λογικὸν ζῆν, κοινωνία. ὅτι γὰρ πρὸς κοινωνίαν γενναίον, πάλαι δέδεικται. ἢ ἐκ τῆς ἐκείνης, ὅτι τὰ χείρω τῷ κρείττωνων ἐνεκεν, πρὸς τὸ κρείττω ἀλλήλων; κρείττω δ' ὅτι μὲν ἀφύχων, τὰ ἐμψυχὰ τῷ ἐμψύχων τὰ λογικά.

15. Τὸ τὰ ἀδύνατα δυνάμει, μαρτυρῶν ἀδύνατον δ' ὅτι τὰς φαντασίας μὴ ποιεῖν τὰ ἵνα ποιεῖν.

16. Οὐκ

1 Scribo, ἀφαιρέματα τῶν τετῶν ἀφαιρέματα ἢ τ. quod eodem redit. Cas. 2 Κατισκεύασται, [ἵνα τὸ κατισκεύασται] legendum censet Gualt.

1 Immu-

ση'. Οὐδ' ἐν ἐδρῇ συμβαίνει,
 ἢ ὅ ἐχ' ἑκάστον πίφκειν φέρειν
 αὐτῷ. ἄλλω τὰ αὐτὰ συμβαίνει,
 καὶ ἢ πρὸ ἀγνοῶν ὅτι συμβέβηκεν, ἢ
 ἐπιδέκνυτο μένος μεγαλοφροσύνης
 εὐσεβεῖ, καὶ ἀνάκατος μύσει. δέ-
 ρον ἐν ἀγνοίᾳ ἔαρεσκ' ἰσχυ-
 ροτέρως εἶναι φρονήσεως.

ιβ'. Τὰ πράγματα αὐτὰ ἐδρῇ
 ὁπωσίαν ψυχῆς ἀπὲρ ἢ ἐδρῇ ἐχ' ἢ
 εἰσοδὸν πρὸς ψυχὴν ἐδρῇ πρέ-
 ψαι, ἐδρῇ κινήσει ψυχὴν δύ-
 να'. πρέπ' ἢ καὶ κινήσει αὐτὴ ἐαυ-
 τὴν μόνη. Ἐοίω ἂν κριμάτων
 καὶ ἀξιώσει ἐαυτὴν, τοιαῦτα ἐαυ-
 τῇ ποιεῖ τὰ πρὸς σφραγίσματα.

κ'. Καθ' ἕτερον μὲν λόγον ἡ-
 μῖν ἐστὶν οἰκειότατον ἀνθρώπῳ,
 καθ' ὅσον εὖ ποιητὴν αὐτὸς καὶ
 ἀνεκτίον· καθ' ὅσον ἢ εἰς αὐτὴν
 πινεῖ εἰς τὰ οἰκῆα ἔργα, ἐν ἧ ἢ
 ἀδελφοῖν μοι γινέ' ὁ ἀνθρώ-
 πος, ἐχ' ἥσαν ἢ ἡλῖος, ἢ ἀνεμὸς, ἢ
 θηρίον. ὑπὸ τέτων ἢ ἐνέγκει μὴ
 τοι ἐμποδίσῃ ἂν. ὁρμῆς ἢ καὶ
 ἀδελφείας, ἢ γίνεταί ἐμπόδια
 ἢ ἀπὸ τῶν ὑπερβαίσεων, καὶ τὴν
 περὶ τὴν πρὸς τὴν πρὸς τὴν πρὸς τὴν
 θέσει πᾶν τὸ ἐνέργειας κώλυ-
 μα ἢ διάνοια εἰς τὸ πρὸς τὴν

18. Nihil cuiquam contingit,
 quin à natura habeat, ut id fer-
 re possit. aliis eadem. contingere,
 qui vel casuum suorum ignari, vel
 animi magni specimen dare cu-
 pidi, immoti illæsq; manser-
 runt. indignum est autem igno-
 rantiam & arrogantiam pruden-
 tia plus posse.

19. Res ipsæ nulla ratione a-
 nimam attingunt; neque adi-
 tum ullum ad eam habent; ne-
 que mutare eam, aut movere
 possunt. ipsa sola sese mutat mo-
 vetque. qualia autem decreta
 fuerint, quibus ipsa in se locum
 dederit, talia facit sibi adven-
 titia quæque.

20. Alia quidem ratione nobis
 conjunctissimus est homo; qua-
 tenus officii est nostri juvare
 illos ac sustinere. at quatenus
 in actionibus debitis obfistunt
 nobis quandoque, hac ratione
 inter res medias etiam mihi cen-
 setur homo, nihilo minus quam
 aut sol, aut ventus, aut bellua.
 hæc enim omnia actum impe-
 dire mihi possunt. Verum cona-
 tus aut affectus impedimentum
 non datur, exceptionis atque
 circumversionis beneficio. cir-
 cumvertit enim mens, transfert-
 que effectiois impedimentum
 omne ad id quod est potius. *ita*
fit

1 Immutandæ vocalæ, ut sic legatur; ἢ ἐχ' ἑκάστον πίφκειν φέρειν αὐτῷ. ni-
 hil homini cuiquam contingit, quod ipsum is non natus sit ferre. ad ferendi enim
 potestatem a natura tributam respexisse Marcium subsequētia docent, quibus
 alios eadem pertulisse monet, vel per ignorantiam vel ostentationem.
 Galak. 2 Vid. ad l. 4. 1. 3 Vid. Ibid.

fit, ut & quod opus meum hoc inhihet, ad opus conducat; & ad viam conferat, quod viæ initæ obstabat.

21. Eorum quæ mundus cõmplectitur, quod præstantissimum est colito: hoc est autem illud, quod *cæteris* omnibus utitur, quod *reliqua* omnia administrat. pari modo & quod in te præstantissimum est, colito: hoc est autem, quod superiori illi affine est. istud enim est, quod cæteris in te omnibus utitur; & à quo vita tua gubernatur.

22. Quod civitati non est noxium, nec civi nocet. hanc ad ea omnia regulam adhibe, quibus noceri tibi posse videbitur: si civitati ab hac re nihil nocetur, nec mihi: quin & etiam si civitati nonnihil inde nocumenti accederet, ne sic quidem succensendum esset civitatem lædenti, sed ostendendū in quo delinquat.

23. Sæpe cogita, quanta cum celeritate abripiantur & subtrahantur, quæ sunt fiuntque universa. est enim *rerum* natura instar fluvii cujusdam, qui in jugi sit fluxu: effectiones vero mutationibus continuis, & causæ ipsæ conversionibus innumeris subjacent: nec quod consistat fere quicquam est. *cogita* itidem vastum istud utrinque adjacens præteriti ac futuri temporis immensum, quo conduntur uni-

μυρον· & πρὸ ἔργα γίνε) τὸ ἔργα τὰτα ἐφεικτικόν· & πρὸ ὁδῶ, τὸ τὸ ὁδῶ ταύτης ἐνταυλικόν.

κα'. Τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τὸ κρείττον· τίμα· ἐστὶ ἡ τὰτα τὸ πᾶσι χρώμενον, & πάντα διέπον. ὁμοίως ἡ καὶ τῶν ἐν σοὶ τὸ κρείττον· τίμα· ἐστὶ ἡ τὰτα, τὸ ἐκείνῳ ὁμογενές. καὶ γὰρ ὅτι σὺ τὸ τοῖς ἄλλοις χρώμενον, τὰτα ἐστὶ, καὶ ἡ σὺς βίβ) ὑπὸ τὰτα διοικε).

κβ'. ¹ Ο τῇ πόλει οὐκ ἐστὶ βλαβερὸν, εἰ δὲ τὴν πόλιν βλάπτει. ὅτι πάσης τῆς βλάβης φθαί, φαντασίαις τὰτων ἐπαγε) τὸ κανόνα· εἰ ἡ πόλις ὑπὸ τὰτα μὴ βλάβῃ, εἰ δὲ ἐγὼ βέβλαμμαι· εἰ δὲ ἡ πόλις βλάβῃ, ἐκ ὀργισέον τῷ βλάπτοντι τὴν πόλιν. ² τί τὸ παρερώμενον.

κγ'. Πολλάκις ἐνθυμῶ, τὸ πάχος τῶν ἀποφθεῖς ἐν ὑπεξαγωγῇ τῶν ὄντων τε & γινόμενων. ἡ τε γὰρ εἰσία οἷον ποταμὸς ἐν δολυνεκαὶ ῥύσει· & αἱ ἐνέργειαι ἐν συνεχέσι μεταβολαῖς, & τὰ αἵτια ἐν μυρίαῖς τροπαῖς· & ὅτι δὲ ἐξ ὧς, & τὸ παρεγῆς. τὸ ἡ ἀπὸρον ἔτε παρεωχηκότος & μέλλοντος ἀχανές, ὡς πάντα ἐναφανίξει).

¹ Per *civitatem* hic mundum ut sæpe alibi intelligit. Vid ad l. 2. 16. ² Locum hunc sine dubio mutilum sic supplet *Gatah*. [δυνάμιον δὲ] sive [ἀλλὰ δεικτικόν] π. ³ Vitiola interpunctio. Lego, εἰ δὲ ἰσῆς. & τὸ παρεγῆς τοῦ ἀπὸρον &c. *Gatah*.

Φανίζεται. πῶς ἔν' ἔ μωρὸς
ὁ ἐν τέτοις φουσάδῳ, ἢ
αἰώμενος, ἢ σχετλιάζων, ὡς
ἐν πνι χρόνῳ ἔστι μικρὸν ἐνο-
χλήσαντα;

κδ'. Μέμνησο τ' συμπάσης
ἕσσης, ἥς ὀλίγιστον μετεχεις
καὶ ἔ σύμπαντον αἰῶνα, καὶ
βραχὺ καὶ ἀκαρτερίον σοι Δι-
σσημα ἀφώρισται καὶ τ' εἰμαρ-
μύης, ἥς πῶτον εἰ μέρος;

κε'. ΑΛΛΑ ἀμαρτάνει καὶ εἰς
ἐμέ; ὁ ψεῖται ἰδίαν ἔχει Δι-
θεσιν, ἰδίαν ἐνέργειαν. ἐγὼ νῦν
ἔχω, ὃ με θέλει νῦν ἔχειν ἢ
κοινή φύσις, ἔ πείσσω ὃ με νῦν
πείσσειν θέλει ἢ ἐμὴ φύ-
σις.

κς'. Τὸ ἡγεμονικὸν καὶ κυριεῦον
τ' ψυχῆς σε μέρος, ἀντρεπὸν
ἔστω, ὑπὸ τ' ἐν τῇ σαρκὶ λείας
ἢ τραχείας κινήσεως καὶ μὴ συγ-
κερμένειν, ἀλλὰ περιεγραφεῖται
καὶ αὐτὴ, ἔ περιερίζεται τὰς πεί-
σας ἐκείνας ἐν τοῖς μορίοις. ὅταν
τ' ἀναδιδῶνται κατὰ τ' ἐπὶ τὴν
συμπάθειαν εἰς τὴν διάνοιαν, ὡς
ἐν σώματι ἡνωμένον, τότε πρὸς
μὲν τ' αἰσθήσιν, φυσικῶς ὅσιν, καὶ

versæ. qui igitur non pro fatuo
merito habeatur, qui istis vel in-
flatur, vel cruciatur, vel de re
aliqua, quæ ad spatium perbre-
ve molestiam exhibeat, quiritat-
tur, quasi diu id fiat?

24. Memineris & naturæ uni-
versæ, cujus particulam exiguam
admodum obtines; & universi,
cujus spatium breve & momen-
taneum tibi assignatum est; &
fati, cujus quantilla es parti-
cula?

25. Peccat quis aliquid adver-
sus me? ipse viderit: propriam
habet dispositionem, operatio-
nem propriam. ego nunc ha-
beo, quod nunc habere me
vult rerum natura; facioque
quod nunc me facere vult
natura mea.

26. Quæ principatum ac do-
minium obtinet pars animæ tuæ,
immota maneat, ad levem vel
asperum carnis tuæ motum: nec
se carni immisceat, sed circum-
scribat sese, & intra membro-
rum limites coerceat affectiones
istas. quod si alia ratione se ad
mentem subvexerint, quatenus
nempe ea corpori unita est, tunc
sensui, cum a natura sit, non est
obnitendum;

1 Id est, a voluptate vel dolore. eadem periphrasis supra l. 4. 3. λείας ἢ τρα-
χείας κοινά. Gatak. 2 Legendum potius αὐτὸ. Gatak. Locum hunc il-
lustrabit Seneca locus quem affert Gatak. ex l. 2. de ira c. 2. Omnes motus qui
non voluntate nostra sunt, irrevocabiles sunt: ut horror frigida aspersus,
ad quosdam ictus aspernatio, ad peiores nuncios subriguntur pili, & rubor ad impro-
ba verba suffunditur, sequiturque vertigo prærupta cernentes. quorum quia nihil in
nostra potestate est, nulla quo minus fiant, ratio persuadet. sensum enim hominis nulla
ex his vitare.

obnitendum: sed sistenda partis principalis censura, ne de his tanquam aut bonis aut malis sententiam ullam ferat.

27. Cum Deis vivendum. hoc autem faciet, qui animum exhibuerit ita jugiter affectum, ut rebus sibi destinatis acquiescat; faciatque quæcumque genus ille voluerit, quem sui particulam à se avulsam Jupiter cuique attribuit, præsidem ducemque eidem futurum. hic autem cujuique mens est & ratio.

28. Num succenses ei qui hircum olet? num ei, cui halitum gravem os emittit? quid enim fecerit? ejusmodi os huic, illi alæ sunt, ut fieri nequeat quintale quid ab utroque se proferat. at homo, inquis, ratione præditus est, potestque si advertat, dignoscere quid delinquat. Bene tibi sit. proinde tu quoque, ratione cum sis præditus, rationali facultate tua eandem in illo excitato, errorem ostendito, commonefacito. siquidem enim te audiverit, sanasti eum, nec ira amplius opus jam erit. [Nec tragoedus, nec scortum.]

29. Quo modo vivere cogitas vita mox excessurus, eodem, si volueris, vivere jam licet. fin id

πειρατέον ἀντιβαίνειν· τὸ δὲ ὑπο-
ληψιν, τὸ ὡς περὶ ἀγαθῆς ἢ κα-
κῆς, μὴ περὶ οὐδενὸς τὸ ἡγεμονι-
κὸν εἶναι αὐτῆς.

κζ'. Συζῆν θεοῖς. συζῆν δὲ
θεοῖς ὁ συνεχῶς δεικνὺς αὐτοῖς
τὸ ἑαυτοῦ ψυχρῶ ἀρεσκομενῶν
μὲν πῖς δόξα μοιδοῖς, ποιῶ-
σιν δὲ ὅσοι βέλεται) ὁ δαίμων, ὃν
ἐκαστῶ περὶ αὐτῶν καὶ ἡγεμόνα ὁ
Ζεὺς ἐδωκεν, ἀποσπασμα ἐαυτοῦ·
ἕως δὲ ἐστίν, ὁ ἐκαστὸν καὶ λόγος.

κη'. Τῷ γράσαντι μὴτι ὀργί-
ζη; μὴτι τῷ ὀργισμένῳ ὀργίζη;
τί σοι ποιήσῃ; τοῖς τὸν σῶμα ἔχον-
τι αὐτῶν μάλας ἔχον, ἀνάγκη
τοιαύτῳ δόξαφορὰν δόξα τοῖς
τῶν γίνεσθαι. ἀλλ' ὁ ἀνθρώπου
λόγον ἔχον, φησὶ, καὶ διῶκα) σω-
νοῖν ἐφιστάνων τι πωλημελεῖ.
εὐ σοι γήροιστο) τοιγαρὲν καὶ σὺ λό-
γον ἔχον, κίνησον λογικῇ δι-
αθέσει λογικῇ. ἀλλ' ἔστιν
δείξον, ὑπομνησθῶν. εἰ γὰρ ἐπαίει,
παραπύσει, καὶ ἐχρεία ὀργῆς.
[ἔτι τραγωδός, ἔτι πόρ-
νη.]

κθ'. Ὡς ἐξελθὼν ζῆν ἀγαθῶν,
ἔτιως ἐνταῦθα ζῆν ἔστιν. εἰ δὲ
μὴ

1 Corpus ita affectum non potest non ejusmodi odorem emittere: nec improbi animus talibus dogmatibus imbutus, non ejusmodi actiones edere. *Gatak.* 2 Verba hæc, de quorum sensu non convenit inter interpretes, à cæteris sejungit *Dacier.* & sic explicat. *Ab ignava demissione simul et à tumida elatione animi temperandum vult.* Scortorum moribus propior est illa, quibus nihil aut sordet aut pudorem incutit. *Tragicos hæc spirat, quæ personam exnere nescii vanissimo surgenti fastu, et Thrasones nunquam non agunt.*

μηδ' ὀπιτρέπωσι, ὅτι καὶ τῷ ζῆν
ἔχθρ' ἔσται μὲν τοι, ὡς μηδὲν
κακὸν πάχων. ² καὶ κακὸς ἐστὶ
ἀπέρχομαι. ³ τί αὐτὸ πρῶγμα
δοκεῖς; μέχρι δὲ με τιθεῖται ἔ-
δεν ἐξαγει, μὲν εὐεθρῶς,
καὶ εὐδὲς με κώλυσε ποιεῖν
ἃ θέλω. θέλω δὲ κατὰ φύ-
σιν τῷ λογικῷ, καὶ κοινωνικῷ
ζῶν.

λ'. ὁ δ' ὅλας νῦν κοινωνίας.
πεποίηκε γὰρ τὰ χέρω τ' κρεί-
ττων ἐνεκεν. Ἐπὶ τὰ κρείττω ἀλ-
λήλοις σωήρμουσιν. ὁρᾷς πῶς
ὑπέταξε, συνέταξε, καὶ τὸ κατ'
ἀξίαν ἀπένεμεν ἐκάστας, Ἐπὶ
κρατίζέοντα εἰς ὁμόνοιαν ἀλ-
λήλων σωήρμα.

λα'. Πῶς προστελέσθαι μέ-
λει νῦν θεοῖς, γονεῦσιν, ἀδελ-
φοῖς, γυναικί, τέκνοις, διδα-
σκάλοις, τρεφεῦσι, φίλοις, οἰ-
κείοις, οἰκέταρς· εἰ πρὸς πάντας
σοι μέλει νῦν ἐστὶ τὸ μή τι λυα-
ρέσθαι ἐξ αίσιον, μή τι εἰπεῖν. ἀ-
ναμνησκῶ δὲ καὶ δι' οἶον δι-
λήλυθας, καὶ οἷα ἤρκεις
ὑπομένειν. καὶ ὅτι πλήρης

minus permiserint, quibuscum hic
degit, exeat licet è vita; ira tamen,
ut qui nihili mali passus est. si fu-
mus molestus est mihi, discedo. cur
hoc momenti alicujus esse videat-
ur? interim vero dum nihil me ad
educendum me adigit, liber ma-
neo; utpote quem nemo prohibere
possit, quo minus faciam quæ ve-
lim: velim autem quæ & animan-
tis ratione imbuti & ad societa-
tem nati naturæ sunt consentanea.

30. Univerſi mens communio-
nis mutux amans est. itaque de-
teriora quæque præstantiorum
cauſſa fecit: præstantiora sibi in-
vicem conciliavit. vides ut res ſin-
gulas ordine juſto ſubdiderit, con-
geſſerit, pro dignitate ſua ſuum
cuique attribuerit, præſtantiffi-
mas mutuo ſibi invicem conſen-
ſu devinxerit.

31. Recole tecum quo modo te
hactenus geſſeris erga Deos, pa-
rentes, fratres, conjugem, libe-
ros, præceptores, educatores,
amicos, familiares, famulos;
nunquid hactenus adverſus ho-
rum aliquem, quod minus deceat,
quicquam vel factò, vel dictò e-
tiam admiferis. recole quoque
quæ tranſegeris negotia, quibus-
que ſuſtinendis ſufficeris. cogita
8c

1 Stoicum hoc dogma pietati parum consentaneum: de quo vide ad l.
3. 1. Gatah. 2 Legendum, εἰ κακὸς ἐστὶ, ἀπέρχομαι. Si me frangit in loco a-
liquo, ubi verſari tunc contingit, vexat maleque habet, discedo, exeo. Alludit-
ur ad diverbium, quo tria notantur, quæ domo exigant, ſuntus, fillicidium,
et mulier rixosa. Vid. Dmsf. Proverb. claſſ. 2 l. 1. adag. 2 13. Emendationem
ex [Attiani] Epiſtolo adfirmo, cujus iſta ſunt, diſſert. l. i. c. 25. κακὸν πρὸς αἰ-
σιν ἐν τῷ οἴκῳ. ἀν' αἰσιν, μὲν. ἀν' αἰσιν πολλὰ, ἐξέρχομαι. Gatah. 3 Quid
hec rei eſſe putat? verit. Xyland. immo cur hæc græve ducis, (vita ſc. diſcedere)
aut tanquam moleſtum quiddam horreſcis? ita ſiquidem τὸ πρῶγμα uſur-
patur ſupra l. 4. 30. μὴ εἰς πρῶγμα. Gatah.

1 Vide

& vitæ tuæ historiam jam esse consummatam, munereque tuo te jam defunctum. *recole* itidem, quot præclara videris; quot voluptates ac dolores spreveris; quot pro gloriosis habita neglectui habueris; quot improbis denique æquum te exhibueris.

32. Quorsum arte instructum ac peritum quenquam rudes animæ imperitæque conturbent? verum quænam est anima perita arteque instructa? Ea quæ principii finisque rerum est gnara, rationisque illius quæ res omnes permeat, ac per ævum omne statim periodis universum hoc administrat.

33. Cinis jamjam *futurus es*, aut ossa nuda; nomenque tantum, vel ne nomen quidem *tui*, *superfuturum est*. nomen autem ipsum nihil est aliud quam sonitus *inanis* & echo quædam. quin & illa ipsa, quæ in hac vita tanto habentur in pretio, vana sunt, putida, exilia, canicularum instar: invicem rixantium, aut puerulorum secum invicem litigantium, & ridentium modo, mox plorantium. Cæterum fides, modestia, justitia & veritas, ad cælum, à terra longe lateque patente, *se se contulerunt*. ecquid igitur restat quod te istic detineat? si quidem res sensui subjectæ, mutari pronæ, & consistere nesciæ;

ἤδη σοι ἱστορία ἔβίς καὶ τελεία ἢ λειτουργία· καὶ πῶς ἄπται καλὰ· καὶ πῶς μὲν ἡδονῶν καὶ πόνων ὑπερείδες· πῶς ᾧ ἐνδοξὰ παρείδες· εἰς ὅσας ᾧ ἀγνώμονας, εὐγνώμων ἐγένε.

λβ'. Διὰ τί συγχέουσι ἀπαιχνοὶ καὶ ἀμαθεῖς ψυχὰς ἐπαιχρον καὶ ὁπσιήμονα; τίς ἐν ψυχῇ ἐπαιχρῶν ἔστι ὁπσιήμων; ἢ εἰδῶς ἀρχὴν καὶ τέλος, καὶ τὸ διὰ τὸ ὅσους διήκοντα λόγον, καὶ διὰ πάντας τὰ αἰῶνες· κατὰ περιόδους πεπραγμένας οἰκονομῶνται τὸ πᾶν.

λγ'. Οὐκ ἔδ' ἐπεὶ σποδὸς ἡ σκέλετο, καὶ ἦτο ὄνομα, ἢ ἔδ' ἐπὶ ὄνομα· τὸ δ' ὄνομα, ψόφοι καὶ ἀπήχημα. τὰ δ' ἐν τῷ βίῳ πλουτίμματα, κενὰ, καὶ σαπρὰ, καὶ μικρὰ, καὶ κυνῖδια διαδακνόμενα, καὶ παιδιὰ φιλόνεκα, γελῶντες, ἢτα εὐθὺς κλαίοντες. πῶς δὲ καὶ αἰδώς, καὶ δίκη καὶ ἀληθεία, πρὸς ὀλύμπον, ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης. τί ἐν εἰς τὸ ἐσταῖν θά κατέχον; ἔγωγε πᾶ μὲν αἰσθητὰ εὐμετάβλητα, καὶ ἔχ' ἐς ὧτα· τὰ δὲ αἰσθητῆρα,

1 Vide supra. c. 13. 2 Ex Hesiodi oper. 1. i. v. 193. Καὶ τίτι δὲ πρὸς Ὀλύμπου δαίτην ὀρεοδείης ἀθροίσαντες μετὰ φύλοι' ἴτοι, πρὸς ἑλπίαν· ἀνδρῶν καὶ Νημεσίς. *Greek*

τήρια, ἀμυδρὰ καὶ εὐωδῶν-
 πωτα· αὐτὰ δὲ π ψυχάρμον,
 ἀναθυμιάσις ἀφ' αἱμάτων· τὸ
 ἡ εὐδοκίμειν ὡρᾷ τοῖς κα-
 νόν· ¹ τί ἔν περ μένεις ; ἴλεως ἔ-
 ἔστι ² σέβειν ἔτι μετὰ τῶν. ἔως
 δὲ σκάνης ὁ καιρὸς ἐφίσταται τί
 ἀρκεῖ ; τί δ' ἄλλο ἢ θεὸς μὲν
 σέβειν ἔ ἐφημῖν· ἀνθρώπου
 δὲ εὐ πειν, καὶ ἀνέχεσθαι αὐ-
 τῶν καὶ ἀπέχεσθ' ἔστι δὲ ἐκ τῶν
 ὄρων τῶν κρεατῶν, καὶ τῶν πιδ-
 ματῶν, ταῦτα μεμνήσθαι μή τι σὺ
 ὄντα, μή τι ὅτι σὺ ;

λδ'. Δυνάσται ἀνὲρ εὐροῖν,
 ἦγε καὶ ὁδεύειν, εἴγε καὶ
 ὁδῶν ἐπολαμβάνειν, καὶ
³ πρᾶσσειν δύο ταῦτα κοινὰ,
 τῆς τῶν θεῶν, καὶ τῆς τῶν ἀν-
 θρώπων, καὶ ⁴ παντὸς λογικῶν
 ζῶν ψυχῆ· τὸ μὴ ἐμποδι-
 ζεσθαι ἑκάτερον ἄλλω· καὶ τὸ
 ἐν τῇ δικαίᾳ διαθέσει καὶ
 πράξει ἔχειν. τὸ ἀγαθόν,
 καὶ ἐν ταῦτα ὁρεῖν διαπολήγειν.

λε'. Εἰ μή τι κακία ἐστὶ τῶν

sensus ipsi hebetes & imagines
 falsas admittere proclives : ani-
 mula ipsa, exhalatio à sanguine
 emissā : apud eos, qui istiusmodi
 sint, celebrem esse, inane quid-
 dam. quin ergo expectas placi-
 dus, vel extinctionem tui, vel
 translationem ? istius tempus do-
 nec obvenerit, quid suffecerit ni-
 si ut Deos colas celebresque, ho-
 minibus beneficias, sustineas eos
 eisdemque abstineas ; memine-
 risque ea omnia, quæ extra cor-
 pusculi animulæque tuæ termi-
 nos consistunt, nec tua esse, nec
 in potestate tua sita ?

34. Prospere tibi res tuæ sunt
 perpetuo processuræ, si rite ince-
 dere potueris, rectaque methodo
 & opinari & agere. communia
 sunt animæ ratione præditæ,
 sive Dei, sive hominis, sive
 alius alicujus animantis duo
 ista : alterum, quod ab a-
 lia re nulla possit impediri ; al-
 terum, quod in animi affectione
 actioneque iusta bonum suum si-
 tum habeat, nec ultra hæc quic-
 quam appetere necesse habeat.

35. Si nec aut vitiositas hæc
 mea

I Τὸ ἐπεμύσσειν ἴλεως τ. legis *Gatak*, & sic vertit. Verum sensus, quem ex
 recepta lectione alij exprimunt, *Marci* menti videtur accommodatior : Sc.
 Cum hæc ita sint vilia & nihili, *Quid hic opereris ?* quid est quod te hic diu-
 tius detineat ? ad quod ipse quasi respondet ; ἴλεως τῶν &c. non quod harum
 rerum alicujus amore capior, sed quia vellem placidus, & æquo animo expectare
 meam ipsius sive extinctionem sive translationem. 2 Ambigue hic loquitur
 ut sæpe alibi. Vid. supra l. 4. 21. & l. 8. 25. *Gatak*. 3 Distinctio plena post
 ἀγαθόν est collocanda. *Gatak*. 4 Hoc ideo, quia philosophi λογικῶν ζῶν,
 sive animal ratione instructum non homini soli, sed Deo etiam, demonibus
 & heroibus genus commune constituebant ; uti ex *Plutarch.* de oracul.
 ess. patet. *Gatak*.

mea sit, aut effectum vitiositatis meæ; nec communitas ea læditur, cur de re ista ipse differor? communitatem autem quid læserit?

36. Ne imaginatione ulla temere abripiaris: sed *opis tuae indigis*, prout potes & par est, opem feras. nec si in rebus mediis hisce detrimentum sustinuerunt, ideo lædi eos existimes. nihil enim mali subest. sed quemadmodum senex discedens alumni turbinem poscebat, cum turbinem tamen, *hoc est, ludicrum quiddam*, esse meminisset: ita & istic te geras. ad rostra ubi declamitans fueris,

τὴ μὴ, μήτι ἐέργῃς κατὰ κακίαν ἐμὴν, μήτι τὸ κοινὸν βλάπῃ, τί ὑπὲρ αὐτῆς διαφέρωμι; τίς δὲ βλάβη τῆς κοινῆς;

λζ'. Μὴ ὀλοαχέρως τῇ Φαντασίᾳ συναρπάζειν, ἀλλὰ βοηθεῖν μὲν κατὰ δυνάμειν καὶ κατ' αἰσίαν. καὶ εἰς τὰ μέσαι εἰασι τῶν, μὴ ὡς τοὶ βλάβην αὐτῇ φανταζέσθω. + κακὸν γὰρ εἶδος. ἀλλ' ὡς ὁ γέρον ἀπελθὼν τὸν ἑθελπίαν ῥόμβον ἀπῆτει, μεμνημένος, ὅτι ῥόμβος ἔτιος ἐν καὶ ὡδε. ὁ πρὸς τοὺς γῆνη καλῶν ὅτι τ' ἐμὸς.

1 Quomodo sc. *læditur communitas* (i. e. mundus) licet forsan mali aliquid tibi obtigerit: immo potius si id recte feras, ἅμα καὶ τὴν τῷ κοινῷ ὠφελίαν, καὶ τὴν τῷ Διὶ εὐδοκίαν καὶ εὐσεβίαν. ut loquitur supra c. 8. 2 Hoc velle videtur, ne in opem egenis afflictisve aliis quibuscvis ferendo, id statim admittamus, quod imaginatio forsan suggererit: miserum nimirum hominem illum esse, sive mali aliquid illi obtigisse; unde & nos ipsi pariter afficiamur. id quod l. 7. 43. dixit, μὴ συνεπιθροῦν, μηδὲ σφύζειν. & *Epiclito*. enchir. c. 22. Όταν κλαίοντες ἴδῃς τινα &c. *Gatak.* 3 Oloaχέρως hic ut l. 9. 3. ἀπὸ τῆς ἀσέπειως, temere, temerarie, positum existimo ut ὀλοαχέρως συναρπάζειν idem sit *Marco*, quod ταχέως συναρπάζειν *Epiclito* enchir. c. 33. re sc. ipsa non satis sedulo & accurate perpensa. *Gatak.* 4 Forsan fuerit, κακὸν γὰρ εἶδος. *Gatak.* 5 Ad fabellam quandam *Marci* respexisse, aut etiam verba hæc ex Poeta quodam sive Comico sive Tragico attulisse suspicantur interpretes. Hoc autem vult. debere nos ad aliorum ingenium ἐν τοῖς μέσοις quantum licet, nosmetipsos demittere & accommodare: & ut senex ille in fabula ab alumno suo discessurus ῥόμβον i. e. turbinem (qui inter crepundia puerilia numeratur) in ejus memoriam quasi rem pretiosissimam servaturus magna verborum pompa postulans inducitur, non quod ipsi expeteret, aut momenti alicujus esse duceret, *quid ῥόμβος sit, & quomodo per se faciendus, hæc ignarus*, sed quo puerulo ludibundus (ut sit) adblandiretur, atque ei gratum faceret: Sic etiam illis, quibus mali aliquid, prout vulgo habetur, obtigerit, non acumine philosophico, & rationum pondere probatum iredebamus se nihil mali passos: hoc enim non feret æger eorum animus: sed potius ad eorum ingenia descendere, atque illis solatio & auxilio esse, quasi mali aliquid revera perpeffi essent, cavere tamen interim ne hac imaginatione ipsi abripiamur, atque ita se rem habere sentiamus. 6 Καλῶν illud pro participio habeo. *Quando ad rostra clamitans fueris*, sive honorem ac dignitatem aliquam aut tibi ipsi, aut cui saves cupiam ambiendo, sive li-

ἐμὸλων· ἄνθρωπε, ἐπιλάβου τὴν
 ταῦτα ἤν; καὶ ἀλλὰ ἵσταις ὡς
 σπ' ὁδῶσαι. διὰ ἵσταις ἄν; σὺ μω-
 ρὸς ἦν; ἢ ἐγὼ μάλιν ποτὶ ὅπως
 δῆποτε καταλαβῶμαι, εὐμοι-
 ρος ἄνθρωπος· τὴν ἢ εὐμοιρος, ἀ-
 γαθὴν μοῖραν σιαιτῶ δ' ὁπινεί-
 μαι· ἀγαθαὶ ἢ μοῖραι, ἀγαθαὶ
 τροπαὶ ψυχῆς, ἀγαθαὶ ὁρμαὶ,
 ἀγαθαὶ πράξεις.

an oblitus es, homo, hæc quid-
 nam sint? memini satis, inquis:
 verum ea sunt, in quibus isti pre-
 cium studiumque ponunt. num
 ergo & te faruum esse necesse est,
 quia illi sunt? quocunque loco
 deprehensus, felix esse poteris.
 felix est autem qui sortem sibi
 bonam comparaverit fors vero
 bona si quid sit quæras, ea mo-
 ribus bonis, moribus bonis, bo-
 nis denique actionibus constat.

tem aliquam vel propriam vel alienam prosequendo. Ita *Gatak*. Verum ad
 usitatam mortuorum pro rostris laudationem referunt *Casaub.* & *Dacier*. ita
 ut perstringat Stoicos nonnullos, qui hujusmodi conciones improbant,
 atque ideo ab iis religiose nimis abstinebant; dum ipse pro ea, qua erat
 morum facilitate, consuetudini invalescenti in τοῖς μέτοις obsecutus officium
 hoc amicis cognatisque demortuis præstare nunquam detrectabat (prout vi-
 dere est apud *Capitolinum* in ejus vita) etsi aliter forsitan de rebus huius quam
 vulgus hominum senserit, & instar senis supra memorati, quanti essent,
 probe meminerit. 1 Locus adeo vel obscurus vel corruptus, ut nego-
 tii plurimum interpretibus facerent. Legit *Gatak*. γίνε ποτὶ, ἐπὶ δὲ ποτὶ κα-
 ταλαβῶμαι, εὐμοιρος &c. atque hæc à superioribus sejungenda putat, ut perio-
 cham integram cum iis quæ sequuntur conficiant. Verum si admittatur *Da-
 cieri* sensus quem supra exposuimus, apte satis hæc cohzrent, modo cum
Boetio legamus γίνεαι ποτὶ, ἐπὶ δὲ ποτὶ καταλαβῶμαι &c. ita ut sit quasi ad
 priora responsio; v. g. quærens aliquis inducitur, Num Tu igitur stultus fu-
 istis sis? quia sunt & alii. Minime, inquit, non opus est. Poteris enim ubi-
 que deprehensus fueris, & inter quoscunque versari contigeris, felix esse,
 & proinde non stultus. felicitas enim cujusque non ab externo aliquo pen-
 det, sed (ut in sequentibus est) in bona mentis dispositione, bonisque conatibus at-
 que actibus inde profueritibus consistit.

LIBER VI.

BIBAION 5'.

1. **U**niversa materia obsequens est & parere prompta: mens rectrix ejusdem, nullam in se maleficii causam habet: cum malitiam in se nullam habeat; neque malefacit cuiquam, nec ab ea quicquam læditur. secundum hanc vero fiunt & perficiuntur universa.

2. Pari loco habeas, frigore rigens, an calore fatus, quod est officii tui feceris: item utrum dormituriens, an somni satur; male audiens, an collaudatus; moriens itidem, an aliud quid agens. nam ex vitæ hujus officiis, hoc est etiam, quod morimur: & in hoc ergo sufficit, quod præ manibus est rite disponere.

3. Introspice, caveque ne rei cujusquam qualitas dignitasve propria te fugiat.

4. Præsentia hæc omnia quam citissime mutabuntur; & vel in exhalationem abibunt, (siquidem unita sit rerum omnium substantia) vel dissipabuntur.

α. **H** τῶν ὅλων ἔσθια, ἐκ πλῆθους, καὶ εὐτρεπής· ὃ δὲ ταύτῃ διοικῶν λόγῳ ἐδεμίαν ἐν ἑαυτῷ αἰτίαν ἔχει· κακοποιεῖν· κακίαν γὰρ ἐκ ἔχει, ἐδὲ καὶ κακῶς ποιεῖ, ἐδὲ βλάβη ἐστὶ καὶ ἐπὶ ἐκείνῃ. πάντα δὲ κατ' ἐκείνον γίνεται καὶ περιγίνεται.

β'. Μὴ διαφέρῃς, πότερον ῥιγῶν, ἢ θαλάσσης· τὸ πρῆπον ποιεῖς· καὶ πότερον νυθαίρων, ἢ ἰκανῶς ὑπνῶν ἔχων· καὶ πότερον κακῶς ἀκέων, ἢ εὐφημῶν· ἐπὶ πότερον δόποθνήσκων, ἢ πρᾶτων πὶ ἀλλοῖον. μία γὰρ τῶν βιωτικῶν πράξεων καὶ αὕτη ἐστὶ καθ' ἣν δόποθνήσκει· ἀρκεῖ ἔν καὶ ὅτι ταύτης τὸ παρὸν εὖ θεᾷ.

γ'. Ἐσὼ βλέπε· μηδενὸς πρᾶγμα ἰσχυρὸς μήτε ἡ ἰδία ποιότης, μήτε ἡ αἰτία, ὡς ἀποτρέχεται σε.

δ'. Πάντα τὰ ἐπὶ τοῖς αἰσθητοῖς μεταβάλλει, καὶ ἡτοι ἐκδυμιαθήσεται, εἴπερ ἡνωται ἡ ἔσθια, ἢ σκεδαθήσεται.

ε'. 10

1. Marcum hic ad diversas Philosophorum de hac re sententias respexisse putat Dacierius. quorum illi unam & communem omnium rerum essentiam & materiam statuunt, unde originem suam vel ipsa Elementa habuerunt. & in quam res omnes, cum pereunt, instar exhalationis aut vaporis abeunt & evanescunt. alii ipsa Elementa totidem rerum principia, à se invicem

ε'. Ὁ διοικῶν λόγῳ οἶδε
πῶς διακρίμνος, & τί ποιῇ,
καὶ ὅτι τίνος ὕλης.

ς'. Αἰσῶς τρόπος τῷ ἀμύ-
νησιν, τὸ μὴ ἐξομοιῶσθαι.

ζ'. Ἐνὶ τέρπῃ & προσωπα-
παύσ, τῷ δὲ πρᾶξιν καὶ νω-
νικῆς μεταβαίνῃ ὅτι πρᾶξιν
καὶ νωνικῆς, σὺν μνήμῃ θεῷ.

η'. Τὸ ἡγεμονικόν ἐστὶ, τὸ ἐαυ-
τὸ ἐγείρον καὶ τρέπον, καὶ ποιῆν μὲν
ἐαυτὸ οἷον αὐτὸ ἐθέλει, ποιῆν δὲ
ἐαυτῷ φαίνεσθαι πᾶν τὸ συμβαί-
νον, οἷον αὐτὸ ἐθέλει.

θ'. Κατὰ τὴν τὴν ὅλων φύ-
σιν ἕκαστα περαίνεσθαι. καὶ γὰρ κατ'
ἀλλήλῃ γὰρ τινὰ φύσιν, ἥτοι ἐξω-
θεν ὡς ἐχέουσιν, ἢ ἐμπεριεχο-
μένῃ ἐνδον, ἢ ἐξω ἀπηρητημένην.

ι'. Ἦτοι κυκλῶν καὶ ἀντιμε-
πλοκῆ, καὶ σκεδασμὸς ἢ
ἐνώσις καὶ πᾶσις, καὶ ὁρῶσις.
εἰ μὲν ἐν τῷ ὁρῶσι, τί καὶ
ἐπιθυμῶν φικαίῳ συγκρίματι καὶ
φουρμῷ πᾶσι τῷ ἐνδιατρίβειν; τι
lud, quid est, quod desiderem in
istiusmodi ulterius commorari?

5. Novit mens universi rectrix,
quomodo se habeat, quid faciat,
& in qua materia versetur.

6. Optimus injuriam ulciscen-
di modus est, inferenti ne sis si-
milis.

7. Hoc uno te oblecta, in eo-
que acquiesce, ut ab una, quæ
communitatem juvet, actione,
ad alteram transcas, numinis
memor.

8. Pars animæ principalis se
fufcit, se vertit; se facit, qua-
lem ipsa voluerit; quæque con-
tingunt quælibet, talia sibi vide-
ri facit, qualia ipsa voluerit.

9. Secundum universi naturam
perficiuntur singula. neque enim
secundum aliam ullam, quæ vel
exterior contineat, vel interior
contineatur, vel † extra etiam
quasi appensa sit.

10. Univerſum aut est cinnus
quidam rerum, nunc concursu
fortuito invicem implexarum,
mox dissipatarum denuo: aut est
compages rerum in unum ordi-
ne iusto convenientium, quæ
providentia regatur. si prius il-
temeraria miscela colluvieque
aut cur aliud quicquam mihi
curæ

vicem toto genere diversa putant, atque adeo res omnes partibus earum dis-
junctis separatisque, in sua tandem resolvi, unde ortum duxerant, Eleme-
ta. 1 Incertum est utrum hæc ad priora pertineant, an alio spectent, & seor-
sim ponenda fuerint. Illud Casaubono, hoc Xylandro placuit: quod & ipse
secutus sum. De sensu convenit. Menti universi rectrici, quid de singulis
faciat, & quo fine quidque faciat, & quale id sit, in quo se vimque suam exer-
ceat satis perspectum ac prospectum esse, etiam si ista nos quam creberrime
lateant. Gatac. 2 Legit Gatac. [καὶ] ὁρῶσις. † Foris solutam, & vagam seu
independentem Casaub. ut l. 4. 45. καὶ περὶ θρησκείας τις ἐπὶ ἀπηρητημένης, πᾶσι-
τινι ἀνεξαρτήτως reddit.

curæ sit, quam ut quoquo modo in terram redigar? quorumum etiam perturbor? quicquid enim egero, superveniet aliquando dissipatio. sin quod posterius est positum, rectorem veneror, eodemque fretus, firmus animi consisto.

11. Siquando à rebus circumstantibus per vim quandam adactum perturbari te senseris, cito ad te redi, nec plus quam necesse est, ab *animi* tenore congruo recede. tenoris enim servandi valentior fies, ad eum jugiter recurrendo.

12. Si novercam simul matremque haberes, etiam si & illam coleres, ad istam tamen frequentissime te reciperes. harum instar habeant apud te, aula & philosophia: ad hanc sæpius accede, hac quiesce, cujus ope, cum quæ ibi occurrunt tibi futura sunt toleratu facilia, tum & ipse in eis toleratu facilis.

13. De obsoniis atque eduliiis ejusmodi cogitare licet, hoc piscis esse cadaver, hoc avis, hoc suis: ac rursus de falerno, esse uvulæ succum; de purpura, esse oviculæ capillos conchylii cruore tinctos; de coitu, esse intestini frictionem, mucique cum convulsionem quadam excretionem: cogitationes enim istæ ita res ipsas πὶ τῇ κατὰ τὴν σωτηρίαν, ἐντερίας παράτριψις, καὶ μετὰ τίνος σπασμῷ μυζαεὶς ἐκκρεμῖς. * οἷαν δὲ αὐτῇ εἰσιν αἱ φαντασίαι κα-

δὲ μοι καὶ μέλει ἄλλης ἡνὸς, ἢ τῆ ὅπως ποτὶ αἴα γίνεσθαι; πὶ καὶ παράδοξοι; ἤξει γὰρ ἐπ' ἐμὲ ὁ σκεδασμὸς, εἴ μὴ αὖ ποῖω· εἰ γὰρ ἴαπερ ἐστὶ, σέβω Ἐὐσταθίῳ, καὶ θαυμάζω τῷ διοικεῖν.

ιδ'. Οταν ἀναγκασθῇς ὑπὸ τῶν περιεσηκῶτων οἰονεὶ ἀγαπαρχθῆναι, ταχέως ἐπάνιθι εἰς αὐτὸν, καὶ μὴ ὑπὲρ τὰ ἀναγκαῖα ἐξίστασθαι τῶν ῥυθμῶν, ἔσθ' ὅσον ἐγκρατέστερος τῆ ἀρμονίας, τῷ σωεχῶς εἰς αὐτὸν ἐπατέρχεσθαι.

ιβ'. Εἰ μητρὶν ἂν τι ἄμα εἴχης Ἐ μητέρα, σκενῶν τ' ἂν ἐθεράπιδες, καὶ ὁμῶς ἡ ἐπάνοδος σοι πρὸς τὴν μητέρα συνεχῆς ἐρίνετο. τὸ τοι νῦν ἐστὶν ἡ αὐλή, καὶ φιλοσοφία· ὥδε πολλὰ κίς ἐπάνιθι, καὶ προσαναπαύεσθαι τῷ τῇ, διὰ καὶ τὰ ἐκεῖ σοι ἀνεκτὰ φαίνεσθαι, Ἐ σὺ ἐν αὐτοῖς ἀνεκτός.

ιγ'. Οἷον δὲ τὸ φαντασίαν λαμβάνειν ἐπὶ τῶν ὄψων καὶ τῶν οἰκτῶν ἐδωδῶν· ὅτι νεκρὸς ἔσθ' ἰχθύς, ἔσθ' ὅτι νεκρὸς ὄρνις, ἢ χοίρ'· Ἐ πάλιν, εἴ μὴ ὁ φάλερνος, κυλάριόν ἐστι σφυλίσ· Ἐ ἡ περιπόρφυρος, τριχία πρὸς βαλίσ· αἱ ματὶώ κόγχης δεδευμένα· καὶ ἐπὶ τῇ κατὰ τὴν σωτηρίαν, ἐντερίας παράτριψις, καὶ μετὰ τίνος σπασμῷ μυζαεὶς ἐκκρεμῖς. * οἷαν δὲ αὐτῇ εἰσιν αἱ φαντασίαι κα-

διεγέρμεναι

* Allusum monet *Xylind.* ad *Ilad.* v. 99. Αἱ ὁμοίαι μὴ πάντες ὅσων ἐ γαίης γίνονται. 2 Lege vel οἷαν δὲ, vel οἷαν δὲ. *Graek.*

Θανάμωμα αὐτῶν τ' πραγμά-
των κ' διεξιῶσαι δι' αὐτῶν, ὥστε ὁ-
ρᾶν ὅτινα ποτ' εἰν. ἔτιως δ' εἰ
παρ' ὅλον τὸν βίον ποιεῖν, ἔ' ὅπ' α-
λίαν ἀξιοπιστίατα πράγματα
φανήσεται, ἀπογυμνῶν αὐτὰ, κ'
τὴν εὐτέλειαν αὐτῶν καθαρῶν, κ'
τὴν ἰσχυρίαν, ἢ ὅφ' ἡ σεμνότης, πε-
ριαρθεῖν. δεινὸς γὰρ ὁ τῷ φ' οὖς πα-
ραλογιστής κ' ὅτι δοκεῖς μά-
λιστα πρὸς τὰ ἀπ' αὐτῶν ἀγαθῶν
νεωδ', τότε μάλιστα καθάροισιν.
ὅρα γὰρ ὅτι ὁ Κράτης, τί πε-
ρὶ αὐτῶν τῶν ξυνοκράτους λέ-
γει.

ιδ'. Τὰ πλεῖστα ὧν ἡ ψυχὴ
θῶς θεωρεῖται, εἰς γυμνάσια
ἀνάγεται, τὰ ὑπὸ τῶν ἑξῶς ἢ
φύσεως συνεχόμενα, λίθους,
ξύλα, σικαῖς, ἀμπέλους, ἐ-
λαίας· τὰ δ' ὑπὸ τῶν ὀλί-
γων μετρίδιόντων, εἰς τὰ ὑπὸ ψυ-

attingunt, easdemque perva-
dunt, ut quænam eæ sint, pe-
nitius per hoc cernere de-
tur. ad eundem modum per vi-
tam totam agendum est, ut res
etiam, quæ comprobata dig-
nissimæ videbuntur, prorsus de-
nudemus, vilitatemque earum
intueamur, & tollamus eam,
qua evehi solent, narrationis
pompa omnem. gravis enim
impostor fastus est; & tum
maxime effascinat, cum circa
ea quis versatur, quæ studio
digna videntur. Vide igitur
de Xenocrate ipso Crates quid
dixerit.

14. Eorum quæ vulgus homi-
num admiratur, pleraque ad ge-
neralissima rerum capita referun-
tur, quæ vel forma mera, vel natu-
ra continentur; qualia sunt lapides,
ligna, ficus, vites, oleæ: quæ autem
moderatiores paulo suspiciunt, ad
ea referuntur, quæ anima sunt

præ-

1 Potius ip' h. Gatak. 2 Crates hic Atheniensis an Thebanus, qui &
Cynicus? hic opinor. Cæterum Crates hic de Xenocrate quid dixerit non
reperio. Videri potest ex antegressis Cynicum suo, hoc est canino more
Xenocrati saltum objecisse, prout Diogenes objecerat aliquando Platoni, cum
illum tamen ἀποφάττων existisse asserat Laert. l. 4. Gatak. Τύφω, sive, ut alibi
Antoninus, σεμνοφίας suspitione laborasse Xenocratem ex Diog. Laert. qui
συνείναι eum & σκιδνωπὸν fuisse, imo vero (quod hic Antonini verbum est) ἐξί-
πτεον σφοδρῶς in ejus vita commemorat, facile quis intelliget. Casaub. 2 Εἶν
definit Galenus, auctore Stephano, πνεῦμα σπινθηρὸν κ' συγκρατῆν τὰ μέγα σπιν-
θιον ἰλλαν, qui partes compingit & continet: spiritus autem appellatione forma
designatur. Εἶν igitur hoc in loco, vel compagem corpoream vite inanem vel
formam potius meram, sive spiritum ζωτικὴν δύναμιν, i. e. facultatis vitalis ex-
ortem significat: quam ψιλὴν εἶν quasi meram ὕπαινον, sive existentiam Sex-
tus Empir. adv. Math. l. 8. c. 2. nuncupat, & ἀπὸ τῆς φύσεως Marcus hic distin-
guat. Philo etiam de mund. immortal. quatuor gradus rerum naturalium con-
stituit; εἶν, φύσιν, ψυχὴν, τὴν. εἶν λίθον, φύσιν φυτῶν, ψυχὴν ζώον, τὴν ἀνθρώ-
πων, eodem plane ordine quo hic Marcus. quin, ne quid desit eorum quo-
rum Marcus hic meminit, subjungit, ἀπὸ τῆς οὐρανίας τιμωρίας. Gatak.

prædita, veluti greges, & armenta: quæ vero politiores adhuc afficiunt, ad ea pertinent, quæ anima continentur rationali, non quidem universali illa, sed qua artium cultrix, aliasve solers existit, aut qua mere talis, ut servitiorum turbam possidere. cæterum qui animam rationalem universalem ac civilem veneratur, is, reliquis rebus omnibus insuper habitis, in hoc præcipue incumbit, ut animam in eo statu suam conservet, quo rationi ac communioni consentaneæ se habeat geratque, & congeneri suo *civilibet*, ut hoc ipsum præstet, operam itidem mutuatur suam.

15. Quædam fieri properant, quædam fuisse: & illius etiam quod fit, aliquid jam abscessit. fluxus & mutationes mundum perpetim renovant, sicut temporis successio nunquam intermissa ævum interminatum exhibet novum subinde. in hoc igitur flumine, in quo consistere non datur, quorsum quis horum sic præterlabentium quicquam in precio habeat? perinde ac si avicularum præter-

χῆς, οἶον, ποιμένας, ἀγέλας· τὰ ᾧ ὑπὸ τῷ ἔλῃ χαρμετέρων, εἰς τὰ ὑπὸ λογικῆς ψυχῆς, ἢ ἐμῆς καθολικῆς, ἀλλὰ καθότι πηχυνκῆ, ἢ ἄλλως πως ἐστρεχῆς, ἢ κατὰ ψιλόν, τὸ πλεονθος ἀγδραπῶδων κεκτηθεῖς. ὁ ᾧ ψυχῇ λογικῇ καθολικῇ καὶ πολιτικῇ τιμῶν, ἐδὲν ἐπὶ τῷ ἁλῶν ὁπιστρέφεται· πρὸς ἀπάντων ᾧ τῷ ἑαυτῷ ψυχῇ λογικῶς καὶ κοινωνικῶς ἔχουσιν, καὶ κινεῖσθαι διὰ τὴν αἰσθῆσιν, καὶ τῷ ὁμογενεῖ εἰς τὰς συνεργείας.

16. Τὰ μὲν σπεύδει γίνεσθαι, τὰ ᾧ σπεύδει γεγονέναι, καὶ τὰ γινομένης δὲ ἤδη τι ἀπέσθῃ· ῥύσας καὶ ἀλλοιώσεις, ἀνανεῶσι 3 [τὸν ἄπειρον αἰῶνα] τὸν κόσμον ὁλνενκῶς, ὥσπερ ἡ ἔχρησ ἀδύλακτος ποταμὸς νεὸν αἰὲ παρέρχεται. ἐν δὲ τῷ τῷ πλεονμῶ, τί ἂν τις τῶν τῶν παρθεόντων ἐκτιμήσκειν, ἐφ' ᾧ εἴηται ἔκ ἐξέσιν; ὥσπερ εἰς τι τὸ παραπετομένων στραβίων φιλεῖν ἀρχοι-

1 Substantias anima præditas in tres classes dividit Antoninus. Harum prima Bruta complectitur. Secunda generis humani complures, quibus anima quidem suppetit rationalis; ita tamen ut præterquam quod artibus habiles præstet, & rebus exquisite effingendis idoneos, nihil ultra pertingere videatur. Tertia denique viros vere sapientes, animas illustres, puras, & lumine plenas, ipsi cognatas & similes Deo, cujus etiam genuinas se sentiunt particulas. *Dacier* 2 Vel homini nempe, ut l. 2. i. vel Deo etiam, ut l. 5. 2 i. de illis *Xyland.* de isto *Casaub.* intellexit. ego utrumque opinor respexisse. *Gatacr.* 3 Loco mota sunt illa τὸν ἄπειρον αἰῶνα, ad sequentis clausulæ extremum rejicienda, & post πρὸς ἐξέσιν collocanda. *Gatacr.*

I Allusum

ἀρχοιτο· τὸ δ' ἤδη ἐξ ὀφθαλμῶν ἀπελήλυθεν. τοιοῦτον δ' ἡ καὶ αὐτὴ ἡ ζωὴ ἐκάσθη, οἷον ἡ ἀφ' αἵματος ἀναθυμίασις, καὶ ἡ ἐκ τοῦ αἵματος ἀναπνοήσις. ὁποῖον γὰρ ἐστὶ τὸ ἀπαῖξ ἐλκῦσιν τὸ αἶμα ἐκ τοῦ σώματος, ὅπερ παρέκασιν τοιοῦτον ἐστὶ τὸ τῶν ἀναπνευστικῶν δυνάμιν, ὡς χθὲς καὶ πρῶτον ἀποπνεύθεις ἐκτίσῃ, ἀποδύναται ἐκτῇ, ὅθεν τὸ πρῶτον ἔσπασται.

15. Τίμιον, ὅτε τὸ ἀναπνεύειν, ὡς καὶ φυτὰ ὅτε τὸ ἀναπνεῖν, ὡς καὶ βοσκήματα καὶ τὰ θηρία· ὅτε τὸ τυπῶσαι κατὰ φαντασίαν· ὅτε τὸ νόσσοι ἀσθενεῖν καὶ ὁρμῶν· ὅτε τὸ συναγαλλάσθαι· ὅτε τὸ τρέφεσθαι· τὰ γὰρ ὁμοίον τῷ ἀποκρίναι τὰ πειτρώματα τῷ τροφῇ. τί ἔν τίμιον; τὸ κροτεῖσθαι; ἔχι. ἔκινον ἔδὲ τὸ ὑπὸ γλωσσῶν κροτεῖσθαι· αἱ γὰρ τῶν πολλῶν εὐφημίαι, ἡ κρότος γλωσσῶν. ἀφῆκας ἔν καὶ τὸ δοξάζειν, τί καταλείπεται τίμιον; δοκῶ μὲν, τὸ κατὰ τὴν ἰδίαν κατασκευὴν κινεῖσθαι, καὶ ἰσχυρῶς, ἐφ' ὃ καὶ αἱ ὀπτιμέλειαι ἄγασθαι καὶ αἱ

volantium aliquam diligere quis inciperet, cum ea è conspectu statim abscesserit. huiusmodi res est & vita cuiusque, quasi exhalatio nempe quædam à sanguine orta, & ab aëre spiritus attractio. quale enim quiddam est aërem semel traxisse, mox reddere, quod momentis singulis facimus; tale quiddam est & totam illam respirandi facultatem, quam heri & nudiustertius in ortu acceperas, eo redonare, unde primo hauseras.

16. Non est æstimatione multa dignum aut perspirari, quod & plantarum est; aut respirare, quod & pecudum & belluarum est, aut à sensibus rerum imagines impressas admittere; aut ab affectibus sigillarium instar impelli; aut gregatim convenire; aut nutriri: hoc enim perinde est atq; alimenti quod est superfluum excernere. ecquid est igitur, quod precio aliquo dignum sit? num plausibus excipi? nequaquam. itaque nec linguarum strepitu excipi. quid enim sunt aliud vulgi acclamationes, quam linguarum strepitus? ita cum & gloriolam missam feceris, quid tandem supererit precio dignum? hoc unum opinor, secundum conditionis suæ rationem, moveri sequē sistere, hoc est, ad quod studia reliqua artesque nos ducunt.

1 Allusum putat Dacier. ad Euripidis dictum in *Hecuba* ubi vocat famam γλῶσσαι κήρυκας. 2 ἰσχυρῶς habent ceteræ editiones, prout margini adscriptum ἰσχυρῶς.

ducunt. omnis enim ars ad hoc collineat, ut quicquid producit, ad opus illud aptum sit, ad quod productum est. siquidem hoc vinitor qui vites colit, hoc qui equos domat, hoc qui canes curat, intendit. quin & puerorum institutiones & disciplinæ ad quid aliud contendunt? istic ergo reperitur quod in precio sit habendum. atque hoc bene si habuerit, nihil aliud quod acquiras, opus erit. non tu defines tandem in precio alia multa habere? nec liber itaque futurus es, nec tibi sufficies, nec perturbationibus immunis eris. etenim necesse erit invidere, æmulari, eos suspectos habere, qui his privare te possunt, eis struere insidias, qui id, quod tu tanti æstimas, possident. omnino necesse erit macerari te, ubi horum tibi aliquid defuerit; & de Diis etiam sæpenumero conqueri. at contra mentem propriam si in veneratione ac honore habueris, & tibi gratum id te faciet, & communioni accommodum, & Diis consentientem, dum quæcunque illi attribuunt ac constituunt, laudas.

17. Sursum, deorsum, in orbem feruntur elementa. virtutis vero motus nulla harum via fertur. sed divinius est quiddam, viaque haud facili apprehensu progrediens, prospere semper procedit.

18. Quale, *quæso*, hoc est,

αἱ τέχναι. ἢ τι γὰρ τέχνη πῶσαι τὸ τοιοῦτόν ἐστιν, ἵνα τὸ κατασκευασθὲν ἐπιτηδείως ἔχῃ πρὸς τὸ ἔργον πρὸς ὃ κατασκευάσται· ὃ τι φυτὸς ὁ ἡμετέριος, ὃ τὸ αἰμπέλαιον, ὃ τὸ παλωδάμνης, ὃ τὸ κυνὸς ἡμετέριον, τὸ τοιοῦτόν ἐστιν. αἱ δὲ παιδαγωγίαι, αἱ διδασκαλίαι ἐπὶ τί σπουδάζουσιν; ὧδε ἐν τῷ ἴμιον. καὶ τὸ μὲν αὖ εὖ ἔχῃ, ἔδεν τῶν ἄλλων περὶποίησι σεαυτῷ. ἡ παύση καὶ ἄλλα πολλὰ ἡμῶν; ἔτι ἐν ἐλεύθερῳ ἔσῃ, ἔτι αὐτάρκης, ἔτι ἀπαθής. ἀνάγκη γὰρ φθονεῖν, ζηλοτυπεῖν, ὑφορᾶσθαι τὰς ἀφελείας ἐκείνων, διωκόμενοι, ἡμετέριον πῶσαι ἔχουσι τὸ ἡμῶν μόνον ὑπὸ σοῦ ὅλως πεφύρθαι ἀνάγκη τὸ ἐκείνων ἡμῶν ἐνδεῖν. περὶ τῇ πολλὰ καὶ τοῖς θεοῖς μέμψασθαι· ἢ τῇ ἰδίᾳ διανοίᾳ αἰδώς ἐν ἡμῖν, σεαυτῷ περὶ ἀρετῶν σπουδάζειν, καὶ τοῖς κοινωνικοῖς ἐνάρμοστον, ἐπὶ τοῖς θεοῖς σύμφωνον, ταῦτα ἐστίν, ἐπαγγέλλοντα ὅσα ἐκείνοι διανέμονται καὶ διατηρήσασιν.

19. Ἀνω, κάτω, κύκλῳ, φορεῖται τῶν στοιχείων. ἢ τῇ ἀρετῇ κίνησις ἐν ἐδαιμῷ ταύτων, ἀλλὰ θεοῖς πρόν ἡ, καὶ ὁδὸν δυσσεπνοήτω περιῆσαι εὐδοκίαν.

20. Οἷόν ἐστιν, ὃ πῶσαι; τὰς μέν

μὲν ὅτι ὁ αὐτὸς χρόνος, καὶ μετὰ
ἐαυτῶν ζῶντας ἀνθρώπους εὐφη-
μεῖν ἐθέλουσιν αὐτοὶ ὅτι ὑπὸ τῷ με-
ταγχευτέρων εὐφημηθῆναι, ὥς ἔτι
ἔδον ποτὶ ἔτι ὄψοι, ὡς πολλὰ
ποιῶν. τὸ δὲ ἐγγὺς ἐστὶ τῷ
λυπηθῆναι αὐτῶν, ὅτι καὶ οἱ
προσφύεσσι ὡς ἐκ λόγου εὐ-
φήμους ἐπιῶντι.

ιβ'. Μὴ εἰς αὐτῷ σοὶ δυσκα-
ταπνῆται, τὸ ἀνθρώπῳ ἀ-
δυνάτῃ ὑπλάμβανειν. ἀλλ'
εἰς ἀνθρώπῳ δυνατῶν καὶ οἰ-
κείων, τὸ καὶ σκαυτῷ ἐφι-
κτὴν νόμιζε.

κ'. Ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ
ὄνυχι κατέδρυψέ τις, καὶ τῇ
κεφαλῇ ἱερραγείς πληγὴν
ἐποίησεν. ἀλλ' ἔτι ὁ ἐπιστημονό-
μεθα, ὅτι προσκέρτομον, ὅτι
ὑφορώμεθα ὕστερον, ὡς ὁπίσ-
θεν· καὶ τοὺς φυλαττόμεθα, ὅτι μὲν
τοὶ ὡς ἐχθρόν, ὅτι δὲ μετὰ ὑποψί-
ας, ἀλλ' ἐκκλίσις εὐμενῆς.
τοῖς τὸν τοὺς γυμνασίου, καὶ ἐν τοῖς
λοιποῖς μέρεσι ὁ βίβας· πολλὰ
παρεδυμώμεθα, τὸ οἷον προσ-
γυμναζομένων. ἔχει γὰρ, ὡς

quod faciunt *homines*? eos qui
eodem secum tempore vivunt,
laudare cum renuant; ipsi à
posteris, qui eos nec norint
unquam nec viderint, celebra-
ri plurimi faciunt. hoc autem
idem est prope, ac si quis
contristaretur, quia *homines*
prisci encomiis eum non sint
prosecuti.

19. Noli, siquid tibi fuerit
effectu difficile, opinari *ideo*,
hominem nullum id posse. Sed
siquid fuerit, quod possit quis-
quam, hominisque sit munus,
id te quoque assequi posse ex-
istimes.

20. Inter exercendum siquis
unguibus lancinaverit, aut capite
alliso plagam impegerit, nullam
indignationis notam edimus, nec
offendimur, nec tanquam insidia-
torem deinceps suspectum hunc
habemus. cavemus tamen nobis
ab eo quantum possumus, sed nec
tanquam ab hoste, aut tanquam
suspicientes, verum ita, ut animo pa-
cato declinemus tantum. eodem
plane modo & in reliqua nos vita
geramus: ne advertamus illis ani-
mum, quæ ab eis, qui nobiscum in
vita quasi committuntur, huius-
modi multa contingunt. licet enim

1 Προαγωγὴς legit *Appianus* Long. quod minus placet; quia à scriptura
vulgata longius abicedit. Forſan ἱερραγείς pro ἱερραγείς fuerit, quod apud *Li-*
banium in vitæ suæ historia reperitur. Τοῖς δὲ μέσῳ τῷ κίοντι λίθοις ἐπὶ κεφαλῇ
τὴν κεφαλὴν. *Gatak*. Legendum putat *Casaub.* τὴν κεφαλὴν ἱερραγείς. πληγὴν ἐποίη-
σι, ἀλλ' ἔτι &c. vel τὴν κεφαλὴν ἱερραγείς πληγὴν ἐποίησι. 2 Τὸ ἐπιστημονόμαχος in
malam partem hic usurpatur, prout & apud *Appian.* ἐμφυλίου 1.5. de milite,
qui ludis in subellia equitum ascenderat. ὁ δὲ δημοὺς ἐπιστημονόμαχος. *populus mur-*
murare indignitatem rei testatur est. *Xyland.*

nim *illos*, ut dixi, cavere & declinare citra suspicionem ullam aut odium.

21. Si quis convincere me poterit, palamque mihi facere, quod in re ulla minus recte vel sentiam vel me geram, læto lubentique animo mutabo. sector enim veritatem, à qua nemo unquā læsus est. lædatur vero, qui in errore suo & ignorantia persistit.

22. Ego, quod mei est officii, exsequor. reliqua me neutiquam sollicitum habent. aut enim anima, aut ratione carent, aut aberrantia sunt, viæque nescia.

23. Animantibus, adeoque omnibus in universum rebus ac subjectis rationis exfortibus, utpote ratione præditus ipse qui sis, magno liberoque utaris animo. homines vero, cum rationis sint tecum participes, tanquam societate tibi conjunctos habeas. in cunctis vero opem divinam advoces: nec interesse existimes, quamdiu hæc facturus sis: suffecerint enim sic exactæ vel horæ tres.

24. Alexander Macedo, ejusdemque mulio, cum mortui sint, ad idem plane redacti sunt. vel enim in eisdem mundi rationes seminales recepti, vel in atomos pariter sunt dissipati.

25. Cogita tecum, quot intra nostrum unumquemq;, & tam in corpore, quam & in anima, uno eodemque temporis momento

ἔφην, ἐκκλίνει, καὶ μὴδὲ ὑποπίπτει, μὴδὲ ἀπὲρ χρεάται.

κα'. Εἴ τις με ἐλέγξει, ἔτι παρρησιᾷ μοι, ὅτι ἐκ ὁρθῶς ὑπολαμβάνω, ἢ πράσσω, διῶκα), χαίρων μεταθήσασθαι. ζητῶ γὰρ τὸ ἀληθὲς ὑφ' ἧς ἐδίδες πώποτε ἐβλάβη. ἐλάττει) ἢ ὁ ἐπιμύμων ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἀπάντης καὶ ἀγνοίας.

κβ'. Εγὼ δὲ ἑμαυτὴ καθεήκην πρὸς τὰ ἀλλὰ με ἐπεσπᾶν) ἦτοι γὰρ ἀψυχὰς, ἢ ἀλογα, ἢ πεπλανημένα, καὶ τὸ ὁδὸν ἀγνοῦντα.

κγ'. Τοῖς μὲν ἀλόγοις ζώοις καὶ καθόλου πράγμασι ἔτι υποκαίμνοις, ὡς λόγον ἔχων, λόγον μὴ ἔχον, χρῶ μεγαλοφρόνως καὶ ἐλθιδέως. τοῖς δὲ ἀνθρώποις, ὡς λόγον ἔχον, χρῶ κοινωνικῶς. ἐφ' ἅπασιν δὲ θεὸς ὁπικαλῶ καὶ μὴ διαφέρει πρὸς τὸ πῶς χρόνῳ ταῦτα πράττει. ἀρκῶσι γὰρ ἔτι τρεῖς ὥραι ταῦτα.

κδ'. Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν, καὶ ὁ ὁρσικόμοδος αὐτὸς ἀποθανόντες εἰς τὸ αὐτὸ κατήσθαι) ἦτοι γὰρ ἐλήφθησαν εἰς τὰς αὐτὰς τῆς κόσμου σπερματικῆς λόγους) ἢ διεσκεδάσθησαν ὁμοίως εἰς τὰς αἰτήσεις.

κε'. Εὐθυμήθητι πῶς κατὰ τὸ αὐτὸν ἀκαρτερίαν χρόνον ἐν ἐκάστῳ ἡμῶν αἶμα γίνεται, σωματικὰ

ἡκὰ ὁμῶς καὶ ψυχικά. καὶ ἕτως
 ἔθαιμασθε, εἰ πολὺ πλείω,
 μᾶλλον ὅτι πάντα τὰ γινόμενα ἐν
 τῷ ἐνὶ τῇ σύμπαντι, ὃ δὴ κόσ-
 μον ὀνομάζομεν, ἅμα ἐνυφίστα).

καὶ. Εάν τις σοι προσβάλῃ,
 πῶς γράφει τὸ Ἀντωνίνου ὀνο-
 μα, μήτι καταψύχοντες προσεί-
 σθη ἕκαστον τῶν στοιχείων; τί ἐν ἑαυ-
 τῷ ὀργίζονται, μήτι ἀνταρῇ; μή-
 τι σὸν ἐξαεθμήσῃ πρῶτος,
 προείων ἕκαστον τῶν γραμμα-
 τῶν; ἕτως ἔν καὶ ἐνθάδε
 μέμνηται, ὅτι πᾶν καθήκον
 ἐξ αἰσθημάτων πῶς συμπαλη-
 ρῆται. ταῦτα δὲ τηρεῖται, καὶ
 μὴ θορυβέμενον, μηδὲ τοῖς
 δυσχεραίνουσιν ἀνιδυσχεραίνον-
 τα, πρᾶν δὲ ὁδῷ τὸ προ-
 κείμενον.

καὶ. Ὡς ὁμῶς ἐστὶ μὴ ἐ-
 πιστρέπειν τοῖς αἰσθηματικῶν ὀρ-
 μῶν ἐπὶ τὰ φαινόμενα αὐτοῖς
 οἰκεία καὶ συμφέροντα. καὶ τοῖς
 τρέφουσιν καὶ συγχωρεῖς αὐ-
 τοῖς ταῦτα ποιεῖν, ὅπως ἀνακα-
 χθῇς ὅτι ἀμαρτάνουσιν. Φέρον-
 ται γὰρ πάντως ὡς ἐπὶ οἰ-
 κεία καὶ συμφέροντα αὐτοῖς.
 ἀλλὰ σὸν ἐχθρὸς ἕτως. ἀλλὰ δὲ

simul fiant. ita fiet, ne mira-
 culo sit, si multo plura, vel
 cuncta potius quæ sunt, in
 hoc uno, quem mundum uti-
 que vocamus, universo, simul
 producantur.

26. Si quis te rogaverit, An-
 tonini nomen quomodo scriba-
 tur, nunquid cum vocis inten-
 sione elementa singula profer-
 res? quid igitur? si irascuntur
 tibi, num tu vicissim illis suc-
 censebis? & non potius literas
 singulas placide enumerare per-
 ges? proinde & istic pari modo
 memineris, officium omne qua-
 si numeris quibusdam absol-
 vi: quibus observatis oportet
 te nec perturbatum, nec
 indignationem alia indignatione
 pensantem, sed recta per-
 gentem, perficere quod præ
 manibus est.

27. Crudele quiddam est, non
 permittere hominibus, ut ad ea
 ferantur, quæ ad se pertinere si-
 bique conducere opinantur. at-
 qui hoc tu illis quodammodo
 non permittis facere, cum pec-
 care illos ægre fers. feruntur o-
 nim proflus, *sunt peccantes*, ad ea
 de quibus ipsi sic opinantur. Ve-
 rum res, *inquis*, aliter se habet.
 tu itaque illos doce, erroremque
 illis

1 Marcus hoc voluisse existimo. Sicut Antonini nomen amplius non
 efficitur, si è litteris quibus constare debuerat, unica tantum inter scriben-
 dum prætermittatur; Ita illorum, quæ viri boni officium constituunt si-
 mul, quoties animus cunjussibet vel unum habuerit neglectui, Totum defi-
 cit, & ut ait Jacob. 2. 10. Quisquis totam legem servaverit, impeerit autem in
 uno, omnes tenetur. Dacier. 2 Πῶς ἐκ ὧν ἐστὶ; ἢ ἢ ὡς ὁμῶς ἐστὶ Marcus
 scripsisse putat Gatak.

illis ostende, sed absque iracundia.

28. † Mors finem imponit sensuum impressioni, & affectuum impulsui, & mentis discursui, & obeundo circa carnem ministerio.

29. Turpe est in vitæ tuæ instituto, prius animam tibi deficere, quam corpus deficiat.

30. Cave ne in mores Cæsareos transeas, ne inficiaris: solet enim hoc fieri. itaque ferva te simplicem, bonum, integrum, gravem, serium, iusti amantem, pium, placidum, affectu genuiuo præditum, in officio præstando strenuum. contende, talis ut persistas, qualem facere te philosophia volebat. Deos verere, homines tuere. brevis est vita. fructus unus hic terrestris vitæ istius, dispositio pia, actioque benefica. Tanquam Antonini discipulus, *σεράζεις κοιωνικά, πάντα, ὡς*

δασκί, καὶ δέικνυε μὴ ἀρνακτῶν.

κῆ, Θάνατος ἀνάπαυλα αἰδητικῆς ἀντιτυπίας, καὶ ὀρμητικῆς νευροσπασίας, καὶ διανοητικῆς δεξιόδου, καὶ τῷ πρὸς τὸ σῆμα καὶ λειτουργίας.

κθ'. Διχρόν ἐστὶ ἐν ᾧ βίω τὸ σῶμα σοι μὴ ἀπαυδᾷ, ἐν τῷ τῷ τῷ ψυχῇ παρὰ παυδᾷ.

λ'. Οὐρα μὴ ἀποκαταρῶθῃς, μὴ βαφῆς γίνῃ γαίης. τήρησαι τὴν σεαυτὸν ἀπλάν, ἀγασθὸν, ἀκέραιον, σεμνὸν, ἀκαμψον, τῷ δικαίᾳ φίλον, θεοσεβῆ, εὐμενῆ, φιλόστοργον, ἐρῶμεθρον πρὸς τὰ πρέποντα ἔργα. ἀγώνισαι, ἵνα τοῖς τῷ συμμείνης, οἷόν σε ἠθέλησε ποιῆσαι φιλοσοφία. ἀδᾷ θεὸς, σῶζε ἀνθρώπους. βραχὺς ὁ βίος· εἰς καρπὸς τῷ ἐπιγείᾳ ζωῆς, διάθεσις οὐρα, καὶ Ἀντωνίνου μαθητὴς· τὸ ὑπὲρ τὸ κατὰ

1 Frustra est hic *Xyland.* cum τῷ ἀποκαταρῶθαι suspicatur significari, imperia aut rerum summa deponi. quem tamen secutus est Jo. Meursius in Lexic. Græco-Barb. ubi τὸ ἀποκαταρῶθαι, adducto etiam Marci loco hoc ipso, à Cæsaris dignitate dejici, exponit. Est enim ἀποκαταρῶθαι in Cæsarem converti, in mores Cæsarianos transire, vocabulum sc. a Marco confectum, eadem analogia; qua ἀποσαρκῶθαι, in carnem concresecere, Aristot. probl. 1. 1. ἀποθηρῶθαι, feram bestiam fieri, Polyb. 1. 1. ἀποδιδρῶθαι Plotino &c. Est igitur ὅρα μὴ ἀποκαταρῶθῃς, cave ne postquam ad imperium adscitus fueris, instituti pristini vitæque philosophicæ oblitus, in Cæsarium mores totius transeas. quales autem Cæsares atque Imperatores Romani plerique exstiterint, & quomodo sese in imperio gesserint, notius est quam ut dicto opus sit. *Gatak. 2 Pii* sc. cui in adoptionem ab Adriano datus est Marcus. *Gatak. †* Mors quies est pugnantium inter se sensuum, & in contraria agitationis ad res suscipiendas, & discrepantium mentis discursuum. *Is. Casaub. ad Pers. Sat. 5.*

κατὰ λόγον πρασομένην εὖ-
 τονον ἐκείνη, καὶ τὸ ὁμαλὲς
 πανταχῶ, καὶ τὸ ὅσιον καὶ τὸ
 εὐόδιον τῷ περὶ σώπῃ, καὶ τὸ μὴ
 λίχιον, καὶ τὸ ἀκενόδοξον, ἔτι τὸ πε-
 ρὶ τὸ κατὰ λήψιν τῶν πραγμάτων
 φιλότιμον· καὶ ὡς ἐκείνος ἐκ ἀνὴ-
 ὤλων παρήκει, μὴ περὶ τὸν εὖ
 μάλα κατεδῶν, ἔτι σαφῶς νοή-
 σαι· ἔτι ὡς ἔφειρεν ἐκείνος τὰς α-
 δικίας μεμφομένης μὴ ἀντιμεμ-
 φόμενος· καὶ ὡς ἐπ' αὐτὸν εἰσπυ-
 δειν· ἔτι ὡς διαβολὰς ἐκ εἰδέχον·
 καὶ ὡς ἀκριβὲς ἔτι ἐξέταστος ἦν
 ἐπ' αὐτῶν· καὶ ἐκ ἀνδριότητος, καὶ ψο-
 φιδείας, ἐκ ὑποπλῆς, καὶ σοφιστῆς·
 καὶ ὡς ὀλίγοις ἀρκέμενος, οἷον οἰ-
 κήσῃ, σρωμῇ, ἐσθῇ, τροφῇ, ὑ-
 πηρεσίᾳ· καὶ ὡς φιλόπονος, καὶ
 μακροθύμος· καὶ οἷος· μὲν ἐν τῷ
 μέτρῳ εἰσπύρας διὰ τὸ λιτὴν
 διαίταν, μὴ δὲ τῷ ὑποκρίναι τῷ
 περὶ τιμῶματι φῶς τὸ σωτήριον
 εἶναι χρῆζον· καὶ τὸ βέβαιον καὶ
 ὁμοιον ἐπὶ τῆς φιλίας αὐτῆ· καὶ
 τὸ ἀνέχεσθαι ἀντιπαιδείαν παρ-
 ῥησιαστικῶς τῆς γνωματῆς αὐ-
 τῆ, ἔτι χαίρειν ἐπὶ δεικνύει κρείτ-
 τον· καὶ ὡς θεοσεβὲς χωρὶς δει-
 σιδαμονίας· ἔτι ὡς εὐσεβὲς
 δῆτω σοὶ δῆλός τῃ ἢ τελευτήσῃ
 ὥρα, ὡς ἐκείνη.

fac quaecunque facis. imitare
constantem illius in rebus rite
gestis tenorem, in cunctis æqua-
bilitatem, pietatem, vultus fere-
nitatem, comitatem, gloriæ ina-
nis contemptum, in rebus inda-
gandis studium; utque ni-
hil omnino præterierit, prius-
quam sedulo considerasset &
liquido perspexisset: utque tu-
lerit immerito reprehendentes,
nec eos vicissim redarguerit.
ut nihil enixe aut festine mo-
litis fuerit: ut delationes non ad-
miserit: ut morum actionum-
que accuratus explorator fue-
rit; non conviciator, non me-
ticulosus, non suspiciosus, non
sophista. ut paucis contentus, te-
cto nempe, strato, veste, victu,
servitio: ut laborum amans, i-
raisci tardus: eodem loci ad
vesperam usque, diætæ tenuis
beneficio, manere potis; nec
excernere, nisi tempore con-
sueto, necesse habens. adhæc
constantiam & æquabilitatem
in amicitiiis colendis. utque
sententiis ipsius libere se op-
ponentes sustinuerit; gavisus
etiam, si quis melius quic-
quam proferret. denique ut ci-
tra superstitionem fuerit reli-
gius. hæc inquam imitare, ut
probe conscio tibi, sicut illi o-
lim superveniat hora novissi-
ma.

Exper-

1 Eὐδοκὸς Xyland. quod approbat Gatac.
 Gatac.

2. Lego, μέντοι ἐν τῇ [αὐτῇ] μ.

31. Expergiscere, teque revoca. & somno excusso, ubi intellexeris, somnia mera fuisse, quæ te conturbant, ista vigilans jam denuo intueri, quo modo illa es intuitus, quæ in somniis vidisti.

32. Ex corpusculo atque anima consto. corpusculo indifferentia sunt omnia: neque enim res distinguere novit. menti vero indifferentia sunt, quæcunque non sunt peculiariora ejusdem opera. quot vero sunt peculiariora ejusdem opera, hæc omnia in potestate sua sita habet: & ex his etiam ea sola *ad eam pertinent*, quæ circa id quod in manibus jam est, versantur. futura enim & præterita illius opera, & ipsa eadem jam sunt indifferentia.

33. Nullus est pedi aut manui præter naturam labor, dum pes quod pedis est, manus, id quod manus est, faciat. pari modo nec homini, qua homo est, labor *ullus* est præter naturam, dum id quod hominis est, faciat. si autem præter naturam illi non est, nec malum est ei.

34. Quanta voluptate perfunduntur *etiam* latrones, cinædi, parricidæ, tyranni?

35. Nonne vides, ut artifices mechanici, etiam si hominibus

λα'. Ἀνάγηθε καὶ ἀνακαλῶ
σταυρῶν. Ἐξυπνιοθεῖτε πάλιν καὶ
ἐπινοήσατε, ὅτι ὄντοί σι ἡνώχλων,
πάλιν ἐξηγοῦντες βλέπετε ταῦτα,
ὡς ἐκεῖνα ἐβλεπες.

λβ'. Ἐκ σωματίου ἐμὶ καὶ
ψυχῆς. τῷ μὲν ἂν σωματικὸν
πάντα ἀδιάφορα· ἐδὲ γὰρ διῶνα
Ἰδιαφάραξ ἢ διανοία ἀδιά-
φορα, ὅσοι μὴ εἰν αὐτῆς ἐνεργή-
ματα. ὅσοι δὲ γὰρ αὐτῆς εἰν ἐ-
νεργήματα, ταῦτα πάντα ἐπ' αὐ-
τῇ εἰν. Ἐἴτα τιν μὲν τοι, ὃ περὶ
μόνον τὸ πρὸν πρᾶγμα εἶναι; τὰ
γὰρ μέλλοντα καὶ παρωχὴχότα ἐ-
νεργήματα αὐτῆς, Ἐ αὐτὰ ἤδη
ἀδιάφορα.

λγ'. Οὐκ εἰν ὁ πόνος τῇ χερὶ
ἐδὲ τῷ ποδὶ πᾶσι φύσιν, μέ-
χρῃς ἂν ποιῇ ὃ πᾶς ὁ πόνος, καὶ ἡ χερὶ τὸ τῇ χερὶ. ἔτι
ἂν ἐδὲ ἀνθρώπων ὡς ἀνθρώπων
πᾶσι φύσιν εἰν ὁ πόνος, μέχρῃς
ἂν ποιῇ τὰ ὅτι ἀνθρώπων. οἱ γὰρ
παρὰ φύσιν αὐτῶν εἰν, ἐδὲ κα-
κὸν εἰν εἰν αὐτῶν.

λδ'. Ἡλικίας ἡδονὰς ἡδονῶν
σιν ληστές, κινεῖται, πατέρα-
λοῖται, τύραννοι;

λε'. Οὐχ ὅπως πῶς οἱ βλά-
πτουσι ταχύνει ἀρμόζον; μὲν αὖ

χρη

1 Hic loci seipsum statim à somnis videtur allocutus, occasione ab infomnio quodam minus jucundo congruenter latis arrepta. *Dacier.* 2 Τὸ *Lucd.* 3 Hinc efficitur contra *Epicurum*, voluptatem summam hominis bonum esse non posse, quæ omnibus nullo competir discrimine. *Dacier.*

χρητὸς πρὸς τὰς ἰδιώτας, ὅ-
θεν ἥσσαν μὲν τοιαύτην) ἢ λό-
γος τῆ τέχνης, καὶ τὰς δαπάναις
ἐκ ὑπομνήσεων, καὶ δὲ πρὸς οἱ ἄρ-
χιτέκτων, ἔτι ὁ ἰατρὸς μᾶλλον
αἰδέσθην) τῆ ἰδίας τέχνης λό-
γον, ἢ ὁ ἄνθρωπος τῆ αὐτοῦ, ὅς
αὐτῷ κρινός ἐστι πρὸς τὰς θεάς;

λς'. Ἡ Ἀσία, καὶ Ἑυρώπη, γω-
νίαι εἰς κόσμον πᾶν πύλας, γε-
γώνευσεν ὁ κόσμος Ἀθως βωλάριον
τῷ κόσμῳ πᾶν τὸ ἐκείνως τῷ χρό-
νῳ, ἐγγυμὴ τῷ αἰῶνος. πάντα μι-
κρά, εὐτρεπία, ἐναφανιζόμενα.
πάντα ἐκείνῃ ἐρχεῖται, ἀπὸ ἐκεί-
νῃ τῷ κρινὸς ἡγεμονικῆς ὁρμή-
σονται, ἢ κατ' ἐπακολούθησιν καὶ
τὸ χάσμα ἐν ᾧ λέσθης, καὶ τὸ δη-
λητήριον, καὶ πῶσι κακουργία, ὡς
ἀκαταστασία, ὡς βόρβορος, ἐκείνων
ἐπιδηνήματα τῶν σεμνῶν καὶ κα-
λῶν. μὴ ἐν αὐτὰ ἀλλότρια τέ-
τα, ἢ σέβας, φαντάζου, ἀλλὰ τὴν
πάντων πηγὴν ἐπιλογίζου.

λς'. Οὐτὰ νῦν ἰδὼν, πάντα
ἐώρακεν, ὅσα τε ἐξ αἰῶνος ἐγέ-
νηται.

imperitis quadantenus conce-
dant, artis tamen suae rationem
nihilominus enixe adversus il-
los tueantur, nec ab ea quic-
quam abscedere sustineant? num
ferendum ergo, architectum
medicumve artis suae rationem
pluris facere quam hominem
suae, quae est illi cum Diis ipsis
communis?

36. Asia, Europa, orbis sunt
anguli: mare quodvis orbis
guttula: Athos mons, ejusdem
glebula: tempus instans omne,
punctum ævi. parva omnia,
caduca, evanida. proveniunt
indidem universa, à mente
communi illa vel directe pro-
fecta, vel per consequentiam
necessariam; etiam rictus leo-
nis, & venena, & noxium
quidvis, sicut spina, & lutum,
quæ rerum illarum speciosa-
rum ac pulcrarum appendices
sunt. noli ergo ista ab eo quem
colis aliena opinari: sed re-
rum universarum originem te-
cum perpende.

37. Qui præsentia videt, cun-
cta vidit, tum quæ ab æterno
fuerit,

1 Sic Apollodorus architectus (ut est apud Dion. Cass. l. 69.) cum de operibus
suis apud Trajanum verba habenti, Flavianus obstreperet, Απὸ, inquit, καὶ
τῶν κελυκῶν γεφύρι. τέττοι γὰρ ἐδὲν ἐπίσταται. Gatak. 2 Iniquius hoc An-
tonini, de medicis judicium videri possit, qui sordidis eos artificibus, ut
Xyland. verterat, aut vulgaribus, ut nos emollivimus, accenset. Sed vi-
tio illi verti non debet, quod partim Platonius, partim Stoicus, cum Pla-
tone Stoicisque locutus sit, quibus quicquid ad moralem philosophiam, aut
Θεολογίαν sive Dei cognitionem non pertinet, vulgare sordidumque. Seneca.
ep. 88. Sole liberales sibi (artes nim.) imo ut verius dicam, libera, quibus cura
vitiis est. & Plato in Sympo. Καὶ ὁ μὲν περὶ τοῦ τιναῦτος (de Deo & Dæmoni-
bus illic sermo) σοφίης, δαίμωνιος αἰσθε. ὁ δὲ ἄλλος τι σοφίης ἂν, ἢ περὶ τῶν τέχνης, ἢ
χειρουργίας τῶν, βίαιων. Casaub. 3 Οὐ μόνοντος vult Casaub.

fuere, tum quæ in æternum futura sunt. cuncta enim cognata sunt & uniformia.

38. Pèrpende tecum jugiter rerum omnium, quæ in mundo sunt, connexionem mutuam, quamque ad se invicem affectionem habeant. sunt enim omnia quodammodo sibi invicem implexa, atque ea ratione sibi invicem amica. alterum enim alterius consequens est, & per connexionem localem, & per conspirationem mutuam, & per materiæ continuitatem.

39. Quibus destinatus es rebus. eis te accommoda; & quibuscum *vivere* fortitus es, homines eos, idque veraciter fac diligas.

40. Organum, instrumentum, vas quodlibet, si id ad quod conditum est facit, bene se habet. ibi tamen opifex, qui condiderat, jam abiit. at in eis, quæ à natura continentur, intus est, ibique residet, quæ ea condiderat, vis. proinde magis illam vereri oportet; existimandumque tibi, si secundum illius voluntatem te habueris degerisque, omnia tibi ex animi sententia se habere. sic autem & universo ex animi sententia sui habent se sua.

41. Siquid eorum, quæ extra arbitrium tuum sunt, bonum malumve esse præsumpe-

νεν, ἔ' ὅσαι εἰς τὸ ἀπέρων ἔσται πάντες γὰρ ὁμογενῆ, καὶ ὁμοειδῆ.

λη'. Πολλὰ κίς ἐνδυμῆ τ' ὀπισθώδεσιν πάντων τ' ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ὁρίσιν πρὸς ἀλλήλα. τρόπον γάρ τινα πάντα ἀλλήλοισι ὀπισθώδεσιν, ἔ' ὅσαι εἰς τὸ ἀπέρων ἔσται πάντες γὰρ ὁμογενῆ, καὶ ὁμοειδῆ.

λθ'. Οἷς συγκεκλήρωται πρῶγμασι, ἴσταις συνάρμοζε στενωπῶν, καὶ οἷς συνείληχας ἀνθρώποις, τέτρες φίλῃ, ἀλλ' ἀληθινῶς.

ι'. Ὁργανον, ἐργαλεῖον, σκεῦος πᾶν, εἰ πρὸς ὃ κατεσκευάσται ποιεῖ, εὐῖχει, καὶ τοι ἐκεῖ ὃ κατεσκευάσται ἐκποδῶν. ὅτι τ' ὑπὸ φύσεως (συνεχομένων, ἐνδόν ἐστι, καὶ ὡραζομένη ἡ κατασκευάσται δυνάμεις. καθὼ καὶ μᾶλλον αἰδεῖσθαι αὐτῷ δεῖ καὶ νομίζειν, εἴαν κατὰ τὸ ἐκτέλεμα ταύτης ἔχῃς καὶ διεξαγωγῆς, ἔ' ὅσαι πάντα κατὰ νῦν. ἔχει τ' ἔτι καὶ τῷ πατρί κατὰ νῦν τὰ ἑαυτῶ.

να'. Ο, ἡ ἀντ' ἀπροαιρέτων ἐπιτοκῆς αὐτῷ ἀγαθόν, ἡ κακόν, ἀνάγκη, κατὰ τ' πε-

εἰρήσιν

1 Κίνησιν *Xyland.* καὶ ἄλλῃσιν *Casaub.* σύντησιν *Gatakr.* 2 Syntaxis verborum ἔχει postulat, quæ & *Mf. Hæschel.* lectio est. *Casaub.*

ῥήϊωσιν ὅς τι κακὸν κακῶς, ἢ τὴν ἀποτυχὴν ἢ τοιοῦτον ἀγαθὸν μέμψασθαι σε θεοῖς, καὶ ἀνθρώποις ἢ μισῆσαι τὰς αἰτίας ὄντας, ἢ ὑποπτεῖν τομὴν ἐστὶν, ὅς ἀπολύτως, ἢ τὸ περιττώσεως· καὶ ἀδικῶν δὴ πολλὰ, ἢ ἀλλὰ τὸ πρὸς πάντα ἀλγοφραν. εἰς ἣ μόνον τὰ ἐφ' ἡμῖν ἀγαθὰ καὶ κακὰ ἢ κινῶν, ὅδε μία αἰτία καταλείπεται, ὅτι θεῶν ἐγκαλέσαι, ὅτι πρὸς ἀνθρώπων εἶναι αἰτίαν ἢ πολεμίας.

μῦ. Πάντες εἰς ἐν ὑποτί-
λεσμα συνεργῶν, οἱ μὲν εἰ-
δότως καὶ ὡς ἀκολογητικῶς, οἱ
ἢ ἀνεπιστάτως. ὡς περὶ τὰς
καθεύδοντας, οἱ μὲν, ὁ Ἡράκλει-
τος ἐργάτας εἶναι λέγει, καὶ
συνεργῶς τὸ ἐν τῷ κόσμῳ γινο-
μένων. ἀλλὰ ἢ κατ' ἄλλο
συνεργῶς ἐκ περιστάσεως ἢ ὁ μεμ-
φόμενος, καὶ ὁ ἀντιθετὴν πρὸς ὁ-
μῶς, ὁ ἀναρρεῖν τὰ γινόμενα, καὶ
ἢ τὰ τοιοῦτα ἐχρηζεν ὁ κόσμος.
λοιπὸν ὅτι σύντες εἰς ἴνας εἰαυτὸν
καταπίπτει· ἐκείνος μὲν γὰρ πάντως

ris, necesse erit, ut ubi istiusmodi vel in malum incideris, vel bo-
no excideris, Deos incuses; o-
deris homines, qui horum al-
terutrius tibi vel autores fue-
rint, vel etiam fore suspicaris.
quin & multa inique agimus,
dum ad ista contendimus. at si
ea sola, quæ arbitrii sunt nostri,
bona malaque censuerimus, nul-
la jam supererit amplius causa,
aut Deum incusandi, aut inimi-
citas adversus hominem quen-
quam gerendi.

42. Ad unum eundemque
effectum operam conferunt u-
niversi suam, alii scientes ac
intelligentes, alii effectum in-
scii. quomodo dormientes quoq;
Heraclitus, opinor, operarios ef-
se dixit, & ad ea quæ in mundo a-
guntur, operas conferre. alius ve-
ro alio modo operam confert. ex
abundanti vero & is qui quiri-
tatur, & qui in adversum ni-
ritur, & qui ea quæ fiunt, tol-
lere conatur. nam & sic affe-
ctis mundus opus habebat. pro-
inde cogita tandem, quorum
in numerum te referas. siqui-
dem rector ille universi omni-
no

I Propter hanc rerum differentiam vertit Xyland. si cum opinione differentie
ad res istas inclinaverimus. Casaub. quali ἀλγοφραν τὸ ἀλγοφρῶν opponatur.
Verum Marco τὸ ἀλγοφρῶν πρὸς τὸ, est ad rem aliquam adipiscendam, vel sim-
pliciter ferri vel cum sollicitudine & animi anxietate ferri, & quali d'ferri:
sicut Plautus, amore differri, dixit Milit. 4. 4. idemque cupidine differri,
Pœnul. 1. 1. Verto itaque, dum ad ista comendunt non in eo sensu comenden-
di vocabulo sumpto, quo ἀλγοφρῶν πρὸς τὸ, de re aliqua contendere, sed
quo πρὸς τὸ, ad rem aliquam, quam studiose persequitur, contendere quis dici-
tur. & sic usus est Marcus l. 9. 27. 40. & l. 11. 10. Gatak. 2 Legendum
cum Gatakero κεκομῶν. 3 Scribe πολῖμα. Casaub. 4 Forſan, ἀντιπρὸς τὸ, εἰς
Gatak.

no te probe utetur, teque in operariorum operasque mutuas conferentium partem recipiet. tu vero cave pars ejusmodi sis, qualis in fabula vilis & ridiculus versus ille, cujus meminit Chrysippus.

43. Nunquid Sol pluviae minus ambit, aut telluris Æsculapius? quid fidera ipsa, nonne diversa quamvis sint, ad unum tamen idemque efficiendum operas mutuas conferunt?

44. Siquid de me eisque quæ mihi sunt obventura Dii consuluerint, omnino bene consuluerunt. etenim consilii expertem Deum nec cogitare facile fuerit. ut autem male mihi facerent, ecquid eos impelleret? ecquid enim vel illis ipsis, vel universo, cujus præcipue curam gerunt, inde accederet? quod si de me speciatim nihil consuluerint, at de rebus universi saltem omnino consuluerunt; quibus & mea cum consecutione necessaria cohzereant, amplecti hæc debeo eisque acquiescere. sin de nulla prorsus re consilia ineunt, quod tamen impium est credere, quorsum tunc immolemus, supplicemus, juremus, alia faciamus, quæ facimus finguli,

οἱ καλῶς χρήσῃ ὅλα ὅλα δοικῶν, καὶ παραδέχεται σε εἰς μέρος τοῦ συνεργῶν καὶ συνεργηλικῶν. ἀλλὰ σὺ μὴ τοῖς τοῦ μέρος χήμ, τοῖς οὐν-τελής καὶ γελοῖος εἶχος ἐν τῷ δράματι, καὶ Χρύσιππος μέμνηται.

μγ'. Μήτις ὁ ἥλιος τὰ τέλει τῶν ἀγίων ποιεῖν; μήτις ὁ Ἀσκληπιὸς τὰ τῆς καρποφόρας; τίς τῶν ἀστρονόμεων, καὶ διαφορά μὲν, συνεργῶν τὴν πρὸς τὰ αὐτὰν;

μδ'. Εἰ μὲν ἔνδεκα λέουσιν περὶ ἐμὴν καὶ τῶν ἐμοὶ συμβεβηκότων οἱ θεοὶ, καλῶς ἐβλεψάντων ὁ ἄβελον γὰρ θεὸν εὐδὲ ἐπινοήσας βλάδιον. κακοποιήσας δὲ με διὰ τὴν αἰτίαν ἐμελλόν ὀρμαῖν; τί γὰρ αὐτοῖς, ἢ τῷ κοινῷ, καὶ μάλιστα προσωπῶν, ἐκ τῶν περιεχόντων; εἰς τὴν μὴ ἐβλεψάντων κατ' ἰδίαν περὶ ἐμὴν, περὶ γὰρ τῶν κοινῶν πάντως ἐβλεψάντων, οἷς καὶ ἐπακολούθησιν καὶ ταῦτα συμβαίνοντες, ἀσπάζεσθαι καὶ εὐχεσθαι. εἰ δὲ ἄρα πρὸς μηδεὶς βλεψάντων, πτερεῖν μὲν καὶ ὀσίων, ἢ μηδὲ θύωμεν, μηδὲ εὐχόμεθα, μηδὲ ὀμνύωμεν, μηδὲ τὰ ἄλλα προσώπων, ἀπερὲν ἔκαστος ὡς πρὸς παρόντας καὶ συμβαίνοντας.

1 Chrysippi verba apud Plutarchum sic se habent: Ὡς γὰρ αἱ κοινῶν ἐπιγνώμματα γελοῖα φέρονται, καὶ καθ' ἑαυτὰ μὲν ἐν φαύλῃ, τῷ δὲ ὅλῳ ποιήματι χάριν τινὰ προστιδόντων ὥς τῆς ψυχῆς ἀν' αὐτῇ ἐφ' ἑαυτῆς τῇ κακίᾳ τοῖς ἄλλοις ἐκ ἀχρεῖας εἶναι. Interest tantum, quod Marcus ἔχει ἰταλῶ, Chrysippus ἐπιγνώμματα φαύλα, sed uterque γελοῖον dixerit: ille ad hominem pravum, hic ad pravitatem hominis ipsam retulerit. Gatak.

βιῶντες τὰς θεὰς πράσομεν. εἰ
 ᾗ ἄρα περὶ μηδεὸς τῇ καθ' ἡ-
 μῶν βαλεύοντι, ἐμοὶ μὲν εἴστι
 περὶ ἐμαυτῶν βαλεύοντι. ἐμοὶ δὲ
 ἐστὶ σκέψις περὶ τῶν συμφέρον-
 τος· συμφέρεται ἡ ἐκάστω, τὸ κα-
 τὰ τὴν αὐτῶν κατασκευὴν καὶ
 φύσιν. ἡ ᾗ ἐμὴ φύσις λογικὴ
 καὶ πολιτικὴ· πόλις καὶ πικτεῖς, ὥς
 μὲν Ἀθωνίνῳ μοι ἡ Ρώμη, ὥς
 ᾗ ἀνθρώπῳ, ὁ κόσμος. τὰ ἥ
 πόλεις ἐν ταύταις ὠφέλιμα,
 μόνα ἐστὶ μοι ἀγαθὰ.

μέ. Ὅσοι ἐκάσῳ συμβαίνει, ταῦτα τῷ ὅλῳ συμφέροι· ἤρκει τὸ πᾶν ἄλλ' ἐπὶ σκεῖνο, ὡς ἐπίπαιον ὅψει παρὰ φυλάξας, ὅσοι ἀνθρώπων ἢ ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις. κοινότερον γὰρ νῦν τὸ συμφέρον ἢ πρὸς τῶν μέσων λαμβάνεσθαι.

μς'.² Ὅσπερ προσέειπαι σοί
 τὸ ἀμφὶ τῷ θανάτῳ καὶ τοῖς
 τοῖς τοῖς χωρίοις, ὡς αὐτὸ τὰ αὐ-
 τὰ ὁρώμενα, ὅτι ὁμοφθές, προς-
 κορῇ τινὶ θεῶν ποιῇ τὸ πρὸς
 ὅλα τὰ βίβλια πάσῃ. πάντα γὰρ
 αὐτὸν κατὰ τὰ αὐτὰ, καὶ ὡς
 τὰ αὐτῶν. μέγας τις ἐστὶν;

μζ. Ἐνὸς σωτηρῶς παντῶν
ἀνθρώπων, καὶ παντῶν μὲν
ἐκκλησιῶν πάντων, παντὸς πᾶν

tanquam si Deos præsentes & conversantes nobiscum habeamus? at si de nulla re, inquam, nostra consilia ineunt; quidni egomet mihi consulam? mihi autem deliberatio competit, de eo quod conducatur *mihi*. conducit vero unicuique, quod est constitutioni & naturæ ipsius consentaneum. porro natura mea rationalis & civilis est: civitas & patria qua Antoninus Roma; qua homo, mundus. hisce civitatibus quæ utilia, & mihi sunt bona.

45. Quaecunque unicuique con-
tingunt, universo conducunt. hoc
sufficere poterat. sed & illud ad-
jiciatur, quod in universum ob-
servatione habita deprehendes,
quicquid alicui *conducit*, etiam
aliis *conducere*. conducibilis ve-
ro vocabulum in sensu commu-
ni nunc sumatur, cum de re-
bus mediis adhibetur.

46. *Quemadmodum afficere*
re solent ea quæ in theatro locif-
que ejusmodi repræsentantur,
ut eadem semper uniformiter
exhibita, spectandi satietatem
pariant: eodem modo & in vi-
ta tota sis affectus. universa e-
nim sunt sursum deorsum ea-
dem, & ex eisdem. quousque
igitur?

47. Istud jugiter cogita, omnis generis, omniumque tam studiorum, quam & nationum homines

i Legendum forsitan & irripere. hoc est, ea quae hominam alicui eveniunt,
non universo tantum, sed hominibus etiam aliis aliquo modo conducere. Gatak.
& Quæ Xyland. ἀντιπρὸς Λογ.

nes, mortem obiisse. descende hoc modo usque ad Philistionem, Phœbum, Origanionem. tum ad alias classes te transfer. eo nimirum nos concedere oportet, quo tot oratores disertī, tot philosophi verendi, Heraclitus, Pythagoras, Socrates; tot Heroes prisci, tot hos secuti imperatores, tyranni: Eudoxus insuper, Hipparchus, Archimedes; alia acuta, sublimia, industria, versuta, arrogantia ingenia: ipsi vitæ hujusce caducæ & in dieculam durantis subsannatores, qualis Menippus, illiusque similes. hos omnes jam olim occubuisse memineris. at ecquid inde illis mali? ecquid & illis, quorum ne nomina quidem supersunt? unicum ergo istic est, quod sit plurimi faciendum, ut veritatem justitiamque colens ipse, cum mendacibus injustisque benevole degas.

48. Oblectare te si quando libuerit, virtutes eorum, qui tecum vivunt, cogita; hujus industriam, illius modestiam, alterius liberalitatem, alterius aliam aliquam. nihil enim ani-

ἡ ἐθνῶν, πινυνῶτας· ὥς τε κατέ-
ναι τὰ το μέγχε· Φιλιστίωνος, καὶ
φοίβου, καὶ Οριγανίωνος. μέγχε
νῦν ὅτι πᾶς ἄλλα φύλα. ἐκείνῃ
μεταβαλεῖν ἡμᾶς δεῖ, ὅπως π-
σῶται μὲν δέοντι ῥήτορες, πᾶς-
ται ἡ σεμνοὶ φιλόσοφοι, Ἡρά-
κλειδος, Πυθαγόρας, Σωκράτης.
Ἰσοῦται ἡ ἥρωες πρότερον· πᾶς π-
ἡ ὑπερὸν στρατηγῶν, τυράννων· ὅτι
τάτοις ² ἡ Εὐδόξος, ³ Ἰππαρχ-
ος, Αρχιμήδης, ἄλλαι φύσεις
ὄξειαί, μεγαλόφρονες, φιλόπο-
νοι, πανῆργοι, αὐταῖς αὐτῆς
ἐπικέρει· ἔφη μέρει τῶ ἀνθρώ-
πων ζωῆς χλευσασαί, οἷον Μέ-
νιππος καὶ ὅσοι τοιοῦτοι. ὡς πᾶν-
των ἰσχυρῶν ἐννόη, ὅτι πάλα μὲν ἡ
πᾶς ἐν ἴσῳ δέον ἀνθρώποις; πᾶς καὶ τοῖς
μηδὲ ὀνομαζομένοις ὅλως; ἐν
ᾧ πολλὰ ἄξιον, τὸ μὲν ἀληθεί-
ας καὶ δικαιοσύνης εὐμνη τοῖς
ψεύσεσιν καὶ ἀδικοῖς διαβίαν.

μή. ὅταν εὐφραναι σ-
αυτὸν θέλης, ἐκ θυμῷ τὰ προ-
πρήματα τῶν συμβαινόντων. οἷον,
τῷ μὲν, τὸ δραστήριον· τῷ ἡ
τὸ αἰδῆμον· τῷ δὲ τὸ εὐμνη ἀδο-
λον.

¹ Philistio poeta Comicus erat Socratis ætate. quinam autem fuerunt
Phæbus & Origanio, non certo notum est. Dacier. ² Εὐδόξος Αἰγίνου, Κιθίου
ἀστρολόγος, γεωμέτρης, ιατρὴς, νομότης. τῷ τῷ ἀπὸ τῷ Εὐδόξῳ, εὐδόξου ἱκάδου, ἀπὸ
τῶν λαμπρότερον τῆς φήμης Λαέρτ. l. 8. qui & vitam ejus breviter descripsit. Ga-
zæ. Olymp. 99. ac deinceps etiam 103, claudit. Vossius de Scient. Math.
c. 33. 13. quem vide. ³ Hipparchus Nicæus, insignis Mathematicus; quem
consiliorum naturæ participem vocat Plin. hist. nat. l. 2. c. 12. vid. & ibid. c. 26.
Gazæ. Olymp. 154, ac novem sequentibus floruit. Vid. Vossium de scient.
Mathemat. c. 33. 4.

τον ἄλλω δὲ ἄλλό τι. ἔδεν γὰρ ἔ-
τως εὐφραίνεσθαι καὶ ὁμοιωμα-
ταῖς ἰσχυρίων, ἐμφανόμενα τοῖς
ἡθεσι τῶν συζώντων, καὶ ἀθρόα
ὡς οἷόν τε συμπιπτόντα. διὸ καὶ
πρόχθρα αὐτὰ ἐκτίον.

μὴ Μήτι θυχεραίνεις, ὅτι πε-
σῶν δὲ πινῶν λιτρῶν εἶ, καὶ ἐπεί-
ακροῖων; ἔγωγε δὲ καὶ ὅτι μέχρι
πινῶν ἢ ἐπὶ βιωτῶν σοι, καὶ ἐ-
μέχρι παλαιοῦς ὥσπερ γὰρ τῆς
ἐσθλῆς, ὅσον ἀφώριστά σοι εἴργας,
ἔτως καὶ ἐπὶ τῷ χρόνῳ.

ν. Πειρώμεν πείθειν αὐτὸς.
πράττει ἢ καὶ τὸ ἀκόντων, ὅταν τῷ
δικαιοσύνης ὁ λόγος ἔτως ἄγῃ.
εἰ μὲν μὴ πείθει ἡς παροχρώμε-
νος εἰσέηται, μετὰ βίας ἐπὶ τῷ
εὐαρεστον καὶ ἀλυπτον, καὶ συγχρῶ
εἰς ἄλλω ἀρετῇ τῇ καλύσει καὶ
μέμνηται ὅτι ἡμεῖς ὑπεξαίρε-
τως ὁρμῶμεν, ὅτι καὶ τῶν
ἀδυνάτων οὐκ ὀρέγμεν. τὸ
εἶναι; τῷ πείθει δὲ τῷ ὁρ-
μῶμεν. τὰ τε ἢ τυγχάνεις, ἐφ'
οἷς παροχρώμεν, ταῦτα γίνεσθαι.

να. Ο μὲν φιλόδοξος ὁλ-
λοτρίαν ἐπείργειν ἰδίῳ ἀγαθῷ
παροχρώμεναι ὅτι φιλήδονος,

num oblectat magis, quam vir-
tutum imagines in moribus eo-
rum qui una degunt nobiscum
exferentes se, &c, quam fieri potest
confertissime, mentis oculis se in-
gerentes. in promptu itaque sint
tibi.

49. Nunquid quod tot pon-
do, non autem trecentorum sis,
ægre fers? nec itaque, quod
tot annos, non autem plures,
victurus sis, ægre feras. Sicut
enim staturæ, sic & temporis,
quantum assignatum est tibi, tan-
to contentus sis oportet.

50. Aliis quæ iusta sunt, per-
suadere annitamur. Sed invi-
tis etiam facito, quod iustitiæ
ratio exegerit. quod si quis vi
adhibita obstiterit tibi, tu ad
æquanimi- tatem & tranquillita-
tem te transfer, eoque quod ob-
stat ad virtutis alterius exerci-
tium fac utare. memineris etiam,
quod cum exceptione opus ag-
grediebare, nec id appetebas,
quod fieri non potest. quid
ergo? conatum istiusmodi. hunc
autem assequeris, etiam si ea
quæ conatus fueras, non fiant.

51. In actione aliena ambi-
tiosus bonum suum situm o-
pinatur: in passione sua volup-
tuarius:

1 Vid. ad lib. 4. 1. 2 Lege καὶ ὅτι & postea αἰετῶν. Gatake. 3 Deesse vi-
detur aliquid. Supplenda forsan conditionalis particula ut sensus sit in-
teger, [αἱ] ἐφ' οἷς παροχρώμεται. atque ita sensisse videntur interpretes. Malim
tamen adjecta etiam negativa [αἱ καὶ] ἐφ' οἷς παροχρώμεται, ταῦτα [αἱ] γίνεσθαι.
nos quod nostrum est, hoc est, conatos esse consequimur, etiam si ea ad quæ im-
pulsæ sumus, nunquam fiant, neque exitum fortiantur conatus nostri. ὁρμῶμεν
liquidem, i. e. actum nostrum, non & effectum, quod in aliena potestate
situm, nobismet ipsi proponebamus. Vel etiam persona eadem contigua-
ta, καὶ ἐφ' οἷς παροχρώμεται, ταῦτα μὴ γίνεσθαι. Gatake.

tuarius: in actione sua vir prudens.

52. Licet de re hac vel illa nihil opinari, atque ita animi perturbationem omnem effugere. neque enim habent in se res ipsæ vim ullam judicia nostra eliciendi.

53. Affuesce eis quæ ab alio dicuntur animum sedulo adhibere, & quantum poteris dicentis animo penitus interesse.

54. Quod examini non conducit, nec api conducit.

55. Si gubernatori nautæ, medico ægroti maledicerent, æquem alium auscultarent? aut quo modo exsequerentur illi, quod navigantibus salutem pareret, ægrotantibus sanitatem?

56. Quam multi eorum, quibuscum in mundum intraveram, ex eodem jam excesserunt?

57. Aurigine affectis mel amarum videtur; à cane rabido morbis, aqua formidabilis: contra pueris pila pulchrum quid. quare igitur cuiquam succenses? an minus posse putas mentis errorem, quam apud æquatum bilem, apud lymphaticum virus?

58. Quo minus secundum pa-

ιδίαν πᾶσιν· ὁ δὲ νῦν ἔχων, ἰδίαν περᾶν.

νβ. Ἐξεσι παρὶ τῶν μηδὲν ὑπολαμβάνειν, καὶ μὴ ὀχλησθῇ τῇ ψυχῇ· αὐτὰ γὰρ τὰ περὶ γράμματα ἐκ ἑκείνου φύσει ποιητικὴν τῇ ἡμετέρῳ κρίσιν.

νγ. Ἐπισυνστασὶν πρὸς τὸ ὑφ' ἐπὶ λαομαχίᾳ γίνεσθαι· ἀπαρενθυμήτως, καὶ ὡς οἶόν τι ἐν τῇ ψυχῇ τῷ λέγοντι γίνεσθαι.

νδ. Τὸ τῷ σμήνι μὴ συμφέρον, ὡδὲ τῇ μελίᾳ συμφέρει.

νε. Εἰ ὁ κυβερνῶν οἱ αὐτοῦ, ἢ ἰατροῦ οἱ κάμνοντες κακῶς ἔλεγον, ἄλλω τίνι αὖ περὶ εἶχον; ἢ πῶς αὐτοὶ ἐπερροῖν, τὸ τοῖς ἐμπόλεμοι σωτήριον, ἢ τὸ τοῖς θεραπευομένοις ὑγιανόν;

νς. Πόσι μετ' ὧν εἰσῆλθον εἰς τὸν κόσμον, ἤδη ἀπληλύθασιν;

νζ. Ἰκτερίῳσι τὸ μέλι πικρὸν φαίνει. Ἐλυσοθήκῃσι τὸ ὕδωρ φοβερόν· καὶ παυδίοις τὸ σφαιρίον καλόν. τί ἂν ἐργάζομαι; ἢ δοκῇ σοι ἔλαστον ἰαχύν τὸ διεψόσμενον, ἢ τὸ χολίον τῷ ἰκτερίῳ, καὶ ὁ ἰὸς τῷ λυσοθήκῃ;

νη. Κατὰ τὸν λόγον τῆς σῆς

1 Legendum cum *Quædam* νβ, vel postea κρημνισί. 2 Vid. ad lib. 5. 3 Recte monet *Gen. Canon* van. lect. l. 7. c. 1. Legi debere κυβερνῶντι, ἢ κυβερνῶντι *Genal*.

τῆς φύσεως, βίβν σι ἔδεις
καλύσει· ὡς δὲ τὸν λόγον
τῆς κοινῆς φύσεως, ἔδειν σοι
συμβῆσται.

ιβ'. Οἷοί εἰσιν, οἷς θέλω
σιν ἀρέσκειν, καὶ δι' οἷα παρ-
γνόμενα, καὶ δι' οἷων ἐπιρ-
γείων· ὡς παρὰ τὴν εἰσὶν
πάντα καλύψει, καὶ ὅσα εἰ-
κάλυψεν ἤδη.

turæ tuæ rationem vivas, ne-
mo te coëgerit. præter ratio-
nem vero naturæ communis
nihil tibi contigerit.

59. *Perpendo tacite*, quales
sint quibus placere cupiunt *quam*
plurimi, & quarum rerum potius
di causa *id velint*, quibusque offi-
ciis *ista demereantur*. item quam
cito ævum omnia condet, quot-
que etiam res jam condiderit.

LIBER VII.

BIBΛION Ζ΄.

1. **Q**UID est vitiositas? hoc, quod sæpe vidisti. in omni casu occurrat idem, hoc est quod sæpe vidi. omnino sursum deorsum eadem deprehendes, quibus refertæ sunt historiarum priscæ, mediæ, præsentis; quibus civitates atque familiæ scatent. nihil est novi. consueta & caduca sunt omnia.

2. Dogmata in te aboleri quo modo poterunt, nisi cogitationes his congruæ exstinguantur? quas resuscitare tibi, quoties libuerit, licet. possum de re ista, quod oportet, opinari. si possum, quid perturbatur mihi animus? nihil quicquam ad mentem faciunt, quæ extra mentem sunt sita. hoc modo sis affectus, & rectus consistis. reviviscere tibi licet. res ipsas intueri prout prius vidisti: hoc est enim reviviscere.

3. Pompæ studium inane, fabulæ scenicæ, greges, armen-

α'. **Τ**Ι ἐστὶ κακία; τῆς ἐστὶν, ὁ πᾶσι κακίαις ἐστὶν. Ἐπὶ πάντας ὁ συμβαίνοντος πρόχρον ἔχει, ἐστὶ τῆς ἐστὶν ὁ πᾶσι κακίαις ἐστὶν. ὅπως αὐτὰ κατὰ τὰ αὐτὰ εὐρήσῃς, ὧν μετὰ αἱ ἱστορίαι αἱ παλαιαί, αἱ μέσαι, αἱ ὑπογυνοῦν νῦν μετὰ αἱ πόλεις καὶ οἰκίαι· ἔδεν καινόν· πάντα. Ἐσυνήθη ὀλιγοχρόνια.

β'. Τὰ δόγματα πῶς ἄλλως δύναται νεκραθῆναι, εἰ μὴ αἱ κατάλληλαι αὐτοῖς φαντασίαι σβεσθῶσι; ὡς δὲ μετὰ τὴν ἀναζωπυρεῖν ἐπὶ σοὶ ἐστὶ δυνάμει περὶ τῆς, ὁ δὲ, ὑπολαμβάνειν. εἰ δύναμαι, τί παράδοξα; καὶ ἔξω τῆς ἐμῆς διανοίας ἔδεν ὅπως πρὸς τὴν ἐμὴν διάνοιαν τῆς πᾶσι, καὶ ὁρθὸς ἐστὶν ἀναβιβῆναι σοὶ ἔστιν· ἴδε πάλιν τὰ πράγματα, ὡς ἐώρας· ἐστὶ τῆς τῶ γὰρ τὸ ἀναβιβῆναι.

γ'. Πομπῆς κενωσασθῆναι, ἐπὶ οὐκ ἐμῆς δράματι, ποιμένα, ἀγέλαι,

1 Σύνθεσις καὶ Γαλῆ. 2 Ab opinione de rebus Phantasie obvenientibus, & parum ab intellectu perspectis temere judicante, jam antehac sæpe evictum est mala nostra oboriri omnia; nec dubium est quin idem hic loci voluerit Antoninus. Dacier. 3 As Galat. 4 Vana viliæque varia coacervat; quibus hominum vita conteri solet. confamilia istis habuimus supra l. 5. 33. nec ab similia prorsus infra c. 48. Galat.

ἐργαλαί, διαδορασμοὶ, κυνιδίοις
ὀστέριον ἐπὶ μύδων, ψαμίαν εἰς
ταῖς τ' ἰχθύων δεξαμεναῖς, μυρ-
μήκων παλαιπωρίαι, καὶ ἀχθο-
φορίαι, μυιδίαν ἐπὶ σπηλιδίων δια-
δρομαί, σιγιδάρια νευροσπα-
τάμενα. καὶ ἔτι ἐν ταύτοις εὐμε-
νὸς μὲν καὶ μὴ φρυαλίτμενον ἐσά-
και· παρακαλεθὲν μὲν τοι, ὅτι το-
σούτῃ ἀξίως ἀναστρέψῃ ὅσα ἀξία
ἐστὶ ταῦτα περὶ αἰῶνός σου.

δ'. Δὲ κατὰ λέξιν ὡς ἔρακο-
λεθὲν ταῖς λεγομένοις, καὶ ἐ-
κάστην ὁρμήν γινόμεναις. Ἐπὶ
μὲν τὰ ἐπὶ εὐδύς ὁρᾶν, ἐπὶ τῷ
σκόπῳ ἢ ἀναφορᾷ· ἐπὶ δὲ τὰ ἐ-
τέρω, ὡς ἀφωλάσσειν, τί τὸ ση-
μαινόμενον.

ε'. Πότερον ἐξαρκεῖ ἡ διανοία
μὲν πρὸς τὰ πρῶτα, ἢ ὅτι· εἰ μὲν ἐξαρ-
κεῖ, χρῶμαι αὐτῇ πρὸς τὸ ἔργον,
ὡς ἐρεῖται ὡς εἰς τὸ ὅλον φύ-
σεως δοθέν. εἰ δὲ μὴ ἐξαρκεῖ, ἡ-
τοι ὡς ἁπλοῦς τὰ ἔργα τῶν δύ-
ναμεων κρεῖττον ὀπτιλέσται, εἰ δὲ
ἄλλως τὰ πρῶτα μὴ καθήκη· ἢ πρᾶσ-
σω ὡς δυνάμει, ὡς ὁ παρὰ
λαβὼν τὸ δυνάμενον καὶ ὡς ὁ
χρησὼν ὅτι ἐμὲ ἡγεμονικᾶς ποιῇ-
σαι τὸ εἰς τὴν κοινωνίαν τοῦ καί-
ριον καὶ χρησίμον. ὅτι γὰρ ἂν δι-
εμαυτῶ, ἢ σὺν ἄλλῳ πῶς, ὡ-

ta, velitationes, catulis proje-
ctum officulum, offula in pi-
scinam immissa, formicarum æ-
rumnæ & bajulationes, mu-
sculorum perterritorum discus-
sus, figillaria verticillis cita.
hoc genus sunt externa cuncta. In
his igitur benevolum placidum-
que consistere par est, non au-
tem insolescere: intelligere ni-
hilominus, tanti quemque esse,
quanti illud est in quo studium
posuerit.

4. In sermone, eis quæ
dicuntur; in congru omni, eis
quæ fiunt animum advertere
oportet: & in altero quidem,
quid designetur; in altero ve-
ro, quorsum referatur, confide-
randum.

5. Sufficitne ad istud mens
mea, necne? si sufficit, ea
tanquam instrumento ab uni-
versi natura mihi dato ad hoc
efficiendum utor: si non suffi-
cit, aut opus illi concedo, qui
me melius id efficere potest,
nisi aliter ad officium meum
pertinuerit; vel quod possum
facio, eo adscito qui mentis
meæ opera usus id possit,
quod ad societatem humanam
est hoc ipso tempore tempe-
stivum ac utile. quicquid enim,
vel per me, vel cum alio fece-
ro,

1 Aut ista è loco suo mota sunt, aut, quæ ad membra priora pertinent,
ἀλλοιῶς ipse subiungit. Hæc itaque in vertendo ordinem sequi præ-
cipiam. Γενικῶς.

ro, ad id duntaxat tendere fas est, quod est societati utile & congruum.

6. Quam multi qui celebres admodum olim exstiterē, oblivioni nunc sunt traditi? quam multi etiam eorum, qui istos celebraverant, jam olim penitus aboliti sunt?

7. Auxilii ne te pudeat. hoc est enim tibi propositum, ut quod est muneris tui facias, quomodo militi in dimicatione murali. quid ergo, si ad propugnaculum ascendere solus, quia claudus es, nequeas, ab altero vero adjutus possis?

8. De futuris sollicitus ne sis. accedes enim ad ea, si ita necesse fuerit, ratione instructus eadem, qua nunc ad praesentia uteris.

9. Omnia sunt sibi invicem implexa, & vinculo quodam sacro sibi invicem sic devincta, ut nihil alterum ab altero sit alienum. coordinantur enim simul, eundemque mundum cohoneant. etenim & mundus unus, & Deus unus est in omnibus, & † materia una, & lex una; ratio nampe animantium intelligentium omnium communis, & veritas una. siquidem & perfectio una animan-

δε μόνον χρη σιωπῶν, εἰς τὸ κοινῇ χρησίμον & εὐάρμοστον,

5. Ὅσοι μὲν πολυῦμνητοι γένετο, ἤδη λήθη ᾧ δέδον; ὅσοι δὲ τέτρες ὑμνήσαντες πάλας ἐκπεδῶν;

ζ. Ἢ αἰσχύνε βοηθέμενος; πρόκειται γὰρ σοι ἐνεργεῖν τὸ ὀπιδάλλον, ὡς στρατιώτῃ ἐν τειχομαχίᾳ. τί ἔν ἐάν σὺ μὲν χαλαίνων ἐπὶ τ' ἐπιληξὶν ἀναβῆναι μόνον μὴ δύνῃ, σὺν ἄλλῳ δὲ δυνατὸν ἢ τῷ;

η. Τὰ μέλλοντα μὴ παρασέτω. ἤξεις γὰρ ἐπ' αὐτὰ, ἐάν δεῖσῃ, φέρων τὸν αὐτὸν λόγον, ὥ νῦν πρὸς τὰ παρόντα χρᾶ.

θ. Πάντα ἀλλήλοις ἐπιπλέκεται & ἡ σύνδεσις ἱερὰ, καὶ σχεδὸν ἡ ἐδὲν ἀλλότριον ἄλλο ἄλλῳ. συγκατατίταται γὰρ, & συγκοσμεῖ τ' αὐτὸν κόσμον. κόσμος τι γὰρ εἰς διὰ πάντων, θεὸς εἰς διὰ πάντων, καὶ εὐσία μία, καὶ νόμος εἰς, λόγος κοινὸς πάντων τῶν νοερῶν ζώων, & ἀλήθεια μία. εἴγε & τελειότης μία τ' ὁμογενῶν

† Periochen superius proximam, à librario aliunde interjectam censet Xyland. quia quæ hic dicuntur eodem pertineant, quo priora illa c. 4. Sunt quidem argumenti ejusdem & hæc & illa periocha: verum nihil obstat, quo minus ita fuerint à Marco ipso digesta, qui prout in mentem nunc hæc nunc illa venerant, chartis illinere solenne habuit. *Γαῖα* † Natura Xyland. substantia Casaub.

ῶν, καὶ ἔσ' αὐτῷ λόγῳ μετεχόντων ζώων.

ι'. Πᾶν τὸ ἐνυλον, ἐναφανίζεται ταχιστα τῇ τ' ὅλων ὁσία· καὶ πᾶν αἴλιον, εἰς τ' τ' ὅλων λόγον ταχιστα ἀναλαμβάνεται· καὶ πάντες μνήμη ταχιστα ἐγκαταχώννυται τῷ αἰῶνι.

ια'. Τῷ λογικῷ ζῳῷ ἡ αὐτὴ πρᾶξις κατὰ φύσιν ἐστὶ, ὥς κατὰ λόγον.

ιβ'. Ορθὸς, ἡ ὀρθόμηνος.

ιγ'. Οἷόν ἐστιν ὅτι ἡνωμένοις ταῖς μέλεσι τῶ σώματος, τῶτον ἔχει τὸν λόγον ἐν διεσῶσι ταῖς λογικαῖς, πρὸς μίαν πινὰ συνεργίαν κατασκευασμένα. μᾶλλον δέ σι ἡ τέσσα ἰότησις περσπισσῆται, εἰς πρὸς ἑαυτὸν πολλάκις λέγης, ὅτι μέλος εἰμὶ ὅτι ὅτι λογικῶν συστήματος. εἰς ἡ δὲ ὅτι ῥῶ σιχηίς μέλος εἶναι ἑαυτὸν λέγης, ὅτι πῶ δὸτὸ καρδίας φιλεῖς τὰς ἀνθρώπους· ὅτι πῶ σὲ καταληπτικῶς εὐφραίνει τὸ εὐεργετὴν· ὅτι ὡς πρὸς αὐτὸ ψιλὸν ποιῇς· ὅτι πῶ ὡς αὐτὸν εὐ ποιῶν.

ιδ'. Ο θελεῖ, ἔχων περσ-

tium sibi invicem congenerum, ejusdemque rationis participum.

10. Materiale omne, in universi substantiam quam celerime evanescit: † causale omne, in universi rationem non minus cito resorbetur; memoria denique rei cujusque pari celeritate in ævo quasi defossa sepelitur.

11. Animalī ratione prædito eadem actio est, & secundum naturam, & secundum rationem.

12. Aut rectus, aut erectus sis.

13. Quomodo se habent in continuis corporis membra, eodem se habent in diffitis quæ ratione sunt prædita, cum ad mutuas rei eidem conficiendæ operas conferendas nata sint utraq; consideratio hæc animum tuum magis attinget, si te frequenter sic allocutus fueris, Membrum sum ego compagis istius quæ ex ratione præditis componitur. sin partem duntaxat esse te dixeris, homines ex animo nondum diligis: hoc ipsum benefacere per se nondum oblectat te: adhuc tanquam quod fieri deceat tantum facis, nondum perinde ac si tibi ipsi benefacias.

14. Quicquid voluerit, eis ex-

1 Verba illa δὲ τῷ ῥῶ σιχηίς glossēma forsan fuerint. Gatak. 2 Καταληπτικῶς legi vult Gatak, ita nempe delectat ut ulterius nihil requiras. eadem vox reperitur l. 9. 42. ubi vide. verum καταληπτικῶς retinet Dacier. & vertit, Veram istam & solidam quæ à totius corporis consensu proficiunt, nondum percipis voluptatem. Id enim agit Antoninus, ut membrum quod cæteris facit bene, eadem opera benefacere & sibi & eodem affici gaudio, evincat, quo illa quibus beneficit, perfunduntur. † Spirituale Dacier.

trifecus accidat, quæ casibus istiusmodi affici possunt. ipsa enim, quæ affecta sunt, conquerantur, si velint. ipse nisi malum censuero id quod contingit, nondum sum læsus. in me autem situm est, nihil tale opinari.

15. Quicquid vel fecerit vel dixerit quisquam, probum esse me oportet. haud aliter, quam si aurum aut smaragdus aut purpura ita jugiter diceret. Quicquid fecerit dixeritve quisquam, smaragdum esse me oportet, nitoremque meum retinere.

16. Mens an non ipsa perturbat se? verbi gratia, an non ipsa in formidinem, in molestiam impellit se? an non se ipsa cupiditate incendit? alius quis si terrefacere eam aut contricare possit, faciat. in ipsius voluntate situm est, ut ne ad motus istiusmodi opinando se commoveat. corpusculum ne quid patiatur, sibi curæ habeat, si possit; & quando patitur quicquam, conqueratur: animula vero, quæ timet, quæ dolet, quæ super his omnino aliquid opinatur, nihil horum patietur, nisi si ipse in iudicium istiusmodi demiseris. nullius rei alterius per

πιπίετω¹ πῶς παθεῖν ἐκ τῆ προοπτικώσεως ταύτης δυναμένοις. ἐκείνα γὰρ, εἰάν θηλήσῃ, μέμψε² τὰ παθόντα· ἐγὼ δὲ, εἰάν μὴ ὑπολάβω ὅτι κακὸν τὸ συμβεβηκός, ἄπω βέβλαμμαι. ἔχει δέ μοι μὴ ὑπολαβεῖν.

15. Ὁ, ὅ, ἂν τις ποιῇ ἢ λέγῃ, ἐμὲ δὲ ἀγαθὸν εἶναι. οἷς ἂν εἰ ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ σμαράγδος, ἢ ἡ πορφύρα τῷ τοιαύτῳ ἔλεγον, ὁ, ὅ, ἂν ποιῇ, ἢ λέγῃ. ἐμὲ δὲ σμαράγδον εἶναι, καὶ τὸ ἐμαυτῷ χράμα ἔχειν.

16. ³ Τὸ ἡγεμονικόν, αὐτὸ ἐαυτῷ οὐκ ἐνοχλεῖ, οἷον, λέγω, ἔφθεβεῖ αὐτὸ εἰς ἐπιθυμίαν. εἰ δὲ τις ἄλλῃ αὐτὸ φθεῖσαι ἢ λυπῆσαι διώκῃ, ποιέτω. αὐτὸ γὰρ ἐαυτὸ ὑποληπτικῶς ἔτρεψεῖ εἰς τοιαύτας τροπὰς. τὰ σωματίον μὴ πάθῃ τι, αὐτὸ μερμηνάτω, εἰδωλῷ, καὶ λέγέτω, εἴ τι πάσχει τὸ ψυχάρον, τὸ φθεβόμενον, τὸ λυπόμενον, τὸ περὶ τέτων ὅλως ὑπολαμβάνον, ἔδεν μὴ πάθῃ. ⁴ ἔστι γὰρ ἔχεις αὐτὸ εἰς κρίσιν τοιαύτην. ἀποσσεδέες ἐστὶν ὅσων

1 Hoc est, corpusculi mei membris. *Gatak.* 2 Lego, ὅ, τι ἂν τις π. *Gatak.* 3 Manca hæc esse ex sequentibus satis patet. *Boetius* per interrogationem concipi postulat: cui ego libens assentior; & quæ desunt, ita supplenda existimarem. ἐκ ἐνοχλεῖ; οἷον λέγω, ἔφθεβεῖ αὐτὸ; [ἐ λυπῶ;] εἰς ἐπιθυμίαν [ἐ παθεῖ;] vel ἐκ ἄγει;] *Gatak.* 4 Εἰ ἐκ ἄλλης, vel περιέχεις αὐτὸ εἰς κ. *Salmas.* quam lectionem in versione expressit *Gatak.*

ὅσον ἐφ' ἐαυτῶν, τὸ ἡγεμονικὸν, εἰς
μη' ἐαυτῶν ἐνδύσαντι καὶ τὰ ταῦτα
ἢ καὶ ἀπὸ τοῦ σώματος, εἰς αὐτὴν ἐνδύ-
σασθαι, καὶ ἐμπεδίσθαι.

15. Εὐδαιμονία ἐστὶ δαίμων
ἀγαθὸς, ἢ ἀγαθόν. τί ἂν ὦδε
ποιῆς, ὦ φαντασία; ἀπέρχου,
2 τὰς θεῶν σοι, ὡς ἡλθε· ἢ γὰρ
χρήσω (8). ἐλήλυθας ἢ κατὰ
τὸ ἀρχαῖον εἶδος. ὅσοι οὐκ ἔ-
μαςί σοι· μόνον ἄπειρ.

16. Φοβέται τις μεταβολὴν
τὴν δυνάμιν χωρὶς μεταβολῆς
ἡμετέρας; τί δαί φιλίππον ἢ οὐ-
κρίνοισιν τῇ τ' ὅλων φύσει; σὺ
ἢ αὐτὸς λίσσασθαι δυνάσασθαι, εἰς
μη' τὰ ξύλα μεταβάλλης τραφῆ-
ναι ἢ δύνασθαι, εἰς μη' τὰ ἐδάδι-
μα μεταβάλλῃ ἄλλο δὲ τί τ' χρη-
σίμων δυνάμει συντελεσθῆναι
χωρὶς μεταβολῆς; ἔχ' ὁρᾷς ἂν,
ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ σὲ μεταβάλλειν ὁ-
μοίον ἐστὶ καὶ ὁμοίως ἀναγκαῖον
τῇ τῶν ὅλων φύσει;

17. Διὰ τὴν τ' ὅλων φύσιν, ὡς

se indiga est mens, nisi ipsa si-
bi indigentiam creaverit. ca-
demque ratione & perturba-
tione & impedimento omni
immunis, nisi ipsa se pertur-
baverit aut impediverit.

17. Felicitas est bonus ge-
nius, five mens bona. quid i-
gitur facis hic, ὁ phantasia? facisse hinc, per deos, uti ac-
cessisti: nihil enim opus te ha-
beo. more antiquo accessisti.
nec succenseo tibi tamen: fa-
cesse tantum.

18. Cur mutationem quis me-
tuat? ecquid enim fieri potest
absque mutatione? ecquid au-
tem aut gratius aut familiarius
universi naturæ? ipse num bal-
neo uti poteris, ni ligna mu-
tationem subeant? num nutri-
ri, ni edulia itidem mutantur?
nunquid aliud utile quicquam
perfici, nisi interveniente mu-
tatione? an non vides simile
quiddam esse & mutationem
tui, nec universi naturæ minus
necessarium?

19. Per mundi substantiam,
tanquam

1. Deesse vocabulum aliquod videtur, quod membrum posterius expleat.
forſan [ἡγεμονικόν] ἀγαθόν, fuerat, in hoc enim Marco cenſente τὸ πᾶν. Idem-
que eidem ὁ δαίμων iſte. I. 2. 13. 17. & I. 10. 13. quo loco ait τὸν εἶναι, ubi
voluerit, ἀγαθὸν δαίμονα fieri. Conjecturam meam firmat, quod ex Platone
Clemens Stromat. I. 2. Αὐτὸς δὲ ὁ Πλάτων τὴν εὐδαιμονίαν, τὸ εὖ τὸν δαίμονα ἔ-
χειν δαίμονα ἢ λόγον, τὸ τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἡγεμονικόν. Gatake. 2 Forſan [τὴν] τὰς
Θεῶν. atque ita Caſaub. Sed nec fortasse in particula illa interjecta opus fue-
rit. ſiquidem Salmaſius formulam uſitatam eſſe monet τὰς Θεῶν εἶναι, ſubaudi
ἡμῶν, eamque locutionem occurrere in Anacreonte carm. 31. Αἴψα μοι, τὰς
Θεῶν εἶναι, Πῶς πᾶσι δαίμονι. & Arrian. in Epiſtet. Diſſert. I. 3. c. 26. Πᾶσι μοι,
τὰς Θεῶν εἶναι, ἡμῶν μοι τῇ ψυχῇ. Locus ergo ſincerus & integer eſt. nec
ulla ratione admittenda Annotatoris Lugd. interpolatio ἀπέρχου ὡς τὰς
Θεῶν εἶναι. Gatake.

tanquam per torrentem, corpora transeunt universa, ipsa universo, prout membra sibi invicem nostra, coalita & eidem coöperantia. quot Chrysippos, quot Socrates, quot Epictetos jam dudum absorpsit ævum istud? idem tibi de quovis tum homine, tum re succurrat.

20. Hoc unum me sollicitum habet, nequid ipse faciam, quod hominis conditio vel minus velit, vel secus velit, vel nunc nolit.

21. Instat tempus, quo tu omnium oblitus eris; instat, & quo omnes tui.

22. Hominis est, etiam eos qui offendunt, diligere. hoc fiet, si una succurrat tibi, tum esse tibi cognatos, tum incios invitosque peccare: adhæc, paulo post utrosque vestrum morti concessuros; præ omnibus denique, nihil eos te læsisse. neque enim mentem tuam deteriorem facere possunt, quam prius fuerat.

23. Universi natura ex communi rerum omnium materia, tanquam è cera, nunc equuleum effingit; quem mox denuo diffingit, ejusdemque materia ad arborem producendam abutitur; tum ad homuncionem, dein ad aliud quidpiam. horum autem quodlibet ad breve temporis spatium subsistit. istis autem, sicut arcæ, dissolvi nihilo magis molestum est, quam compingi primo fuerat.

διὰ χημάριος διεκπρεσύνει πάντα τὰ σώματα, τῷ ὅλῳ συμφυῇ ἐσυνεργῶν, ὡς τὰ ἡμέτερα μέρη ἀλλήλοις. πῶς ἤδη ὁ αἰὼν Χρυσίππῳ, πῶς Σωκράτῃ, πῶς Ἐπικτήτῃ καὶ ἀπέπαυεν; τοῦ δ' αὐτοῦ καὶ ἐπὶ πάντες ἔπιουσιν οἱ ἀνθρώποι καὶ πράγματα πῶς πιπτεῖν.

κ'. Εἰ μὲν ἐν μόνον θεωρεῖται, μή τι αὐτὸς ποιῶν, ὃ ἡ κατωσκευὴ ἔανθρώπων ἔθελαι, ἢ ὡς ἔθελαι, ἢ ὁ νῦν ἔθελαι.

κα'. Ἐγγὺς μὲν ἡ σὴ θεωρεῖται πάντων λήθη. ἐγγὺς δὲ ἡ πάντων περί σου λήθη.

κβ'. Ἴδιον ἀνθρώπου φιλεῖν καὶ τὰς παλαιότητας. τὰ τε δὲ γένεα, εἰαν συμπαραστήσῃ σοι, ὅτι ἐσυνγενεῖς, καὶ δι' ἀγνοίαν, ἔακοντες ἀμαρτανεύσεις, καὶ ὡς μετ' ὀλίγον ἀμφοτέρω τεθνήξετε, καὶ πᾶντων, ὅτι ἐκ ἐβλαψέ σε, καὶ γὰρ τὸ ἡμαμονικὸν σε χειρόν ἐποίησεν, ἢ πρὸθεν ἦν.

κγ'. Ἡ τῶν ὅλων φύσις, ὅτι ὅλης ὁσίας, ὡς κηρῶ, νῦν μὲν ἰππῆριον ἐπλάσσει, συγχέασσι δὲ γένηται, εἰς δὲ ἄνδρα φύσιν συνεχρήσεται, ἢ ὕλη αὐτῶν εἴτα εἰς ἀνθρώπου ἰππῆριον, εἴτα εἰς ἄλλο τι ἕκαστον δὲ τέτων πρὸς ὀλίγον ὑπῆσθαι. διὸν καὶ ἔσθ' ἐν τῷ διαλυθῆναι τῷ κτενώ. ὡς περ ἐστὶ τὸ συμπυκνῆναι.

κδ'. τὸ

κδ'. Ὡς δὲ ὁπότεν τὴν ψυχὴν
 σώμα λίκον ἀφ' οὗ φύσις, ὅταν
 πολλάκις ἐκποθήσκειν ἢ πρό-
 ρημα, ἢ τὸ πλεονέχον ἀπι-
 στέδω, ὥς ὅπως ἐξαφθίμω
 μὴ δυνάμει αὐτῷ μετέτω πα-
 ρακαλεῖται πικρῶ, ὅτι ἀφ' οὗ τ'
 λόγον. εἰ γὰρ καὶ ἡ συναισθησις ὅ-
 σμάρβανεν οἰχίσταται, τίς ἔτι
 τὴν ζῆν αἰτία;

κε. Πάντα ὅσα ὁρεῖς, ὅσον ἔπω
 μετὰ βαλεῖ ἢ τὰ ὅλα διοικῶσι
 φύσις, καὶ ἄλλα ἐκ τῆς φύσεως, αὐτῶν
 ποιῶν ἐπ' αὐτῶν ἄλλα ἐκ τῆς ἐκεί-
 νων φύσεως, ἵνα αἰνέται ὁ κόσμος.

κε'. Ὅταν τις ἀμάρτη πρὸς
 σέ, εὐθύς ἐκ θυμῷ τὴν ἀρετὴν ἢ
 κακὸν ἐπιλαβὼν ἡμαρτι. τῷ-
 πο γὰρ ἰδὼν, ἐλεήσεις αὐτὴν, ὅ-
 ὅτι θαυμάσιος, ὅτι ὀργισθῆς.
 ἢτοι γὰρ ἐκ αὐτῆς τὸ αὐτὸ ἐκεί-
 νω ἀρετὴν εἴη ἐπιλαβάνεις,
 ἢ ἄλλο ὁμοειδές. δεῖ γὰρ συγ-
 γινώσκειν. εἰ δὲ μήκετι ἐπι-
 λαβάνεις τὰ πονηρὰ ἀρετὰ
 καὶ κακὰ, ῥᾶν εὐμνήτης ἔσῃ
 τῷ παροῦντι.

κε'. Μὴ τὰ αἰνέταις ἐννοῶν,
 ὡς ἡδὴ ὄντα· ἀλλὰ τὰ παρόν-
 των τὰ δεξιότατα ἐκλογίζε-

24. Torvitas vultus est valde
 præter naturam. ubi ei sæpius
 affueverit quis, immori solet;
 vultusque decor ita inde extin-
 guitur, ut denuo reaccendi om-
 nino nequeat. ex hoc ipso autem
 intelligas licet esse præter ratio-
 nem. Siquidem enim *ita vultum*
quis obfirmaverit, ut peccati sen-
 sus omnis aufugerit, quorum ho-
 mo sic affectus vitam protrahat
 amplius?

25. Quæcunque vides univer-
 sa mox est mutatura universi re-
 ctrix natura, aliaque ex eorum
 materia effectura, & ex horum
 rursus alia, ut mundus perpe-
 tim renovetur.

26. Cum adversus te quicquid
 peccaverit quis, considera statim,
 quid bonum malumve esse ra-
 tus id egerit. hoc enim per-
 specto, misereberis illius, nec aut
 miraberis, aut succensebis. for-
 san enim vel idem illud, quod
 ille, vel aliud quidpiam ejusmo-
 di, ipse bonum esse opinaris.
hoc si fuerit, & illite ignoscere
 oportet. sin ejusmodi nec bona
 nec mala censueris, ex errore
 animi delinquentem æquanimi-
 ter feras.

27. Non tam quæ defunt tibi,
 quam quæ adfunt, cogita. ex
 his autem selige quæ gratissima
 fuisse

1 Periochen hanc misere mutilatam ac vitiatam esse, satis indicant tam
 discrepantes à se invicem interpretum versiones. Boetio tamen assentior qui
 sic effert Τὸ ἐπὶ τῇ τῇ ψυχῇ σώμα λίκον παρὰ φύσιν, ὅταν πολλάκις [γίγνηται,
 (vel etiam transpositione tantum facta)] ἐκποθήσκει. καὶ τὸ πρόχρημα τὸ τι-
 λιστάειον ἀπορρίπτει, ὥς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν καὶ δύναμιν. Gatac. 2 Hæc à superio-
 ribus tanquam alio spectantia sejungit Dacier.

sunt tibi, quo reputes tecum quanto cum studio ea, ni jam adessent, tibi requireres. cave tamen interim, nedum istis lubenter acquiescis, eo in pretio habere assuescas te, ut si quando deesse contigerit, turberis.

28. Internet convolutus esto. mens etenim rationalis ita est natura comparata, ut sibi sufficiat ipsa iusta agens, & hoc ipso nacta sibi tranquillitatem.

29. Imaginationes absterge. affectuum motus compesce. tempus præfens circumscribe. dignosce, quicquid vel tibi vel alii cuiquam contingit. rem subiectam quamque divide & parte in formam & materiam. horam novissimam cogita. quod alteri peccatum est, ibi, ubi existit, relinque.

30. Eis quæ dicuntur, animum simul intende: in ea quæ fiunt faciuntve, mente altius descende.

31. Exorna te simplicitate, modestia, affectu adversus res medias indifferenti. genus humanum dilige. Deo obsequere.

Certa, inquit ille, decurrunt omnia lego.

quid vero si elementa sola? meminisse suffecerit, lege certa ple-

σχ, ἐ τέτων χάριν ὑπαμμένη-
σκεσθ, πῶς ὦν ἐπιζητεῖ, εἰ
μη παρὶν ἄρα μόντοι φυλάσ-
σθ, μη δὲ εἴ εἴ τις ἀσμενί-
ζω αὐτοῖς, ἐδίσσης ὀκλήμαν
αὐτὰ, αἷς, εἰν ποτε μὴ παρῇ,
ταραχθῆσασθαι.

κη. Εἰς αὐτὸν συνδλῃ. Φύσιν
ἐχθρὸν λογικὸν μηχανικόν, εἰ αὐτῷ
ἀρκεῖα δὲ δικαιοπραγῶν, εἰ παρ
αὐτὸ τὴν τοιαύτην ἔχοντι.

κθ. Εξάλειψον τὸ φαντα-
σίαν. ἤσπον τὸ νευροπάσιαν. περι-
γραψον τὸ ἐκείως ἔχρον.
γιώρισον τὸ συμβαῖνον, ἢ σοι, ἢ
ἄλλω. διέλε εἰ μέρισον τὸ ὑπο-
κείμενον, εἰς τὸ αἰτιώδες καὶ ὑλι-
κόν ἀπόσπον τὸ ἐξάταυ ὥραν. τὸ
ἐκείνῳ ἀμαρτηθεῖ, καὶ κα-
τάλιπε, ὅπως ἀμαρτία ὑπέστη.

λ. Συμπαρεκτείνον τὸ νόσον
πῆς λεγόμενους εἰσδύοντες τὸν
εἰς τὰ γινόμενα εἰ ποῖνται.

λα. Φαίδρυον σταυτὸν ἀ-
πολόγη καὶ αἰδοῖ καὶ τῇ ὥσθς τὸ
αἰνὰ μέσον ἰσότης καὶ κακίας, ἀ-
διαφορία. Φίλησον τὸ ἀνθρώπινον
γένος. ἀκαλύθησον θεῷ.

τεκνῶντες μὲν φησιν, ὅτι
ἀπὸ ταυ νομισί.

2. ἔτι εἰ δαίμονα τὰ στοιχεῖα ἀρ-
κῇ δὲ μεμνησθαι, ὅτι τὰ πᾶν

1. Hominis sibi videtur poete alienius: ideo praemisit, καὶ τὸν ποῖνται. 2. Locus corruptus. Legit. εἰς [μὲν] καὶ τὸν ποῖνται. 3. Ictionem autem Casauboni τὸ δὲ καὶ τὸν ποῖνται, in vasisque expressit. 4. καὶ τὸν ποῖνται.

τα νομισὶ ἔχει, ἢ δηλίαν ὀλίγα.

λβ'. Περὶ θανάτου· εἰ σκεδάσμος, ἢ ἀπαιμοί, ἢ κένωσις, ἢ τρισβόσις, ἢ μετάρσις.

λγ'. Περὶ πίνε· τὸ μὲν ἀφ' ὅρου, ἔχ' αἶμα· τὸ δ' χρονίζον, φερρὸν· καὶ ἡ θάλασσα τὴν ἑαυτῆς γαλλεύει κατὰ τὸ πτόληψιν διατηρεῖ, καὶ ἡ χεῖρον τὴν γαμονικὸν γέγονεν. τὸ δ' κακὸν μῦμα μέρη ὑπὸ τῆς πίνε, εἰ δὲ διώταται, πρὶ αὐτῆς ἀποφηνάσθαι.

λδ'. Περὶ δόξης· ἴδε τὰς θάλασσας αὐτῶν, οἷαι, καὶ οἷα μὲν φεύγουσιν, οἷα δ' διώκουσιν. Ἐπὶ τῶν αἰθινῶν ἀλλὰ ἐπ' ἀλλὰ σπυρρομέδμαι κρύπτουσι τὰ πύρρα· ὅπως ἐν τῷ βίῳ, τὰ πρότερα ὑπὸ τῆς ἐπενεχθέντων πύρρα ἐκαλύφθη.

λε'. Πλατωνικὸν· ὡς ἂν ὑπάρχει θάλασσα μετὰ λοπερεπῆς, καὶ θεωρία πάντος μὲν χρόνου, πύρρος δ' ὅσας, ὅρα οἷε τάτω μέγα τι δοκεῖν εἶναι τὸν πύρ-

raque ferri, aut paucis saltem duntaxat exceptis.

32. Ad mortem quod attinet, siue fuerit dissipatio, siue in atomos redactio, siue exinanitio; vel est extinctio vel translatio.

33. De dolore sic habeam. si ferri non potest, interimit: si diutius duraverit, ferri potest. mens interim opinionis opè tranquillitatem servat suam; nec deterior quicquam inde fit pars animi princeps. corporis vero membra, quæ dolore sunt afflicta, ipsa, si quid possunt, de eo statuant.

34. Quod ad gloriam, animos eorum à quibus ea experitur, considera, & qualia tum fugiant, tum & sectentur. illud item dispice, sicut arenarum cumuli, alii aliis superingesti, priora abscondunt; perinde in vita contingere, ut antegressa à succedentibus quam celerrime abscondantur.

35. Platonis dictum. Cui igitur animus sublimis fuerit, quique & tempus omne, & substantiam omnem contempletur; nihil huic magnum quiddam putas posse videri hominis

1 Εἰ μὴ λίαν ὀλίγα Boet. quod sequitur Gatak. 2 Xylend. & Casaub. pro αἰ legunt ἢ potest tamen retineri conditionalis particula, ut dicatur siue dissipatio, siue resolutio, siue annihilatio datur, omnino unum ē duobus istis consequatur necesse est, ut vel exstinguatur anima vel transferatur. Gatak. 3 Per ἀπόληψιν intelligit Casaub. obfirmatam animi constantiam, qua doloribus corporis fortiter obnititur, & aditus ad se quasi præcludit omnes. verum ὑπόληψιν legit Gatak. ut idem sit τῇ ἑαυτῆς γαλλεῖν κατὰ ὑπόληψιν διατηρεῖν, quod supra c. 14. μὴ ὑπολαμψάσθαι ἐπὶ κακῶν τὸ συμβόληός. 4 Elegans similitudo, ab arenis mutuata, quarum acervi cumuli que, siue ventorum siue fluctuum vehementia ac violentia adacti, alii aliis superveniendo illos isti adoperientur obraunt que. Gatak. 5 Ex libro 6. de Repub. p. 486. Tom. 2. Edit. Stephan.

nis vitam? Fieri, inquit, non potest. Neque mortem igitur grave quid reputabit. Minime vero.

36. Antisthenis illud. Male audire, cum benefacias, regium est.

37. Indignum est, vultum animo obsequentem, pro ejus imperio conformare & componere semet; ipsum autem animum ad sui ipsius arbitrium non conformari & componi.

38. Nam neutiquam hominem rebus irasci decet:

Nil qui percurant ipsæ.

39. Diis leto exemptis ac nobis gaudia dones.

40. Spicas velut frugiferas, sic vitam meti:

Ut hic sit, ille non sit.

41. Si me meosque liberos Dii negligant,

Hujus etiam constet ratio.

42. Æquum bonumque à me est.

43. Lamentantibus ne colla-
menteris, neve commovearis.

θρόνον βίον; αδύνατον, ἢ δὲ
ὅς. ἐκὼν ἔθανται ἐδιδόντες ἡ-
γήσει ὁ πῦρτος. ἤκιστα γε.

λγ'. Ἰ. Ἀνθοδενικόν. βασιλι-
κὸν μὲν εὖ πράττειν, κακῶς
ἢ ἀκρίβειαν.

αζ'. Αἰσχρὸν ἐστὶ τὸ μὴ πρόσ-
ωπον ὑποήκον εἶναι, καὶ σχημα-
τίζεσθαι, καὶ κατακρομεῖσθαι ὡς
κελεύει ἡ Διότις, αὐτὴν δὲ
ὑφ' ἐαυτῆς μὴ σχηματίζεσθαι καὶ
κατακρομεῖσθαι.

λη'. 2. Τοῖς πράγμασιν ὅ
ἐχὶ θυμῷ χρῆται.
Μέλει ὅ αὐτοῖς ἔδεν.

λθ'. 3. Ἀθανάτοισι περ θεοῖς καὶ
ἡμῖν χάριματ' αἰδοῖται.
μ'. 4. Βίον διερίζου, ὥς κάρ-
πμον εἶχον.

Καὶ τὸ μὲν εἶναι, τὸ ἢ μὴ.
μα'. 5. Εἰ δὲ ἡμελήθῃς ἐν
θεῶν καὶ παιδὶ ἐμῷ.

Εχει λόγον καὶ τὸ πρῶτον.
μβ'. 6. Τὸ ὅτι μετ' ἐμῷ καὶ
τὸ δίκαιον

μγ'. Μὴ συνεπιθρηνῇς, μὴ
σφύζου.

μδ'. Πλά-

1 Ex Arrian. in Epictet. dissert. l. 4. c. 6. Gatak. 2 Euripidis sunt ex
Bellerophonte, ut docet Stobæus, Tom. 2. Tit. 108. Gatak. 3 Cujus epici ista
sunt, nondum comperi. Videntur parentis alicujus verba, filium ad rem
probe strenneque gerendam adhortantis. Gatak. 4 Euripidis esse ex Hy-
psipyle auctor est Stobæus Tom. 2. Tit. 108. apud quem ut & apud Plutarch.
ad Apollon. posterior versus sic concipitur; Καὶ τὸν μὲν εἶναι, τὸν δὲ μὴ. Ga-
tak. 5 Ex incerto Tragico, sed pietatis prægnans professio. Gatak. 6 Est
Aristophanis ex Acarn. act. 2. [sc. ult.] quod in proverbialem loquendi for-
mulam cessit Ita usurparunt Cicer. ad Attic. l. 6. ep. 1. & l. 8. ep. 8. & Clem. Alex.
Strom. l. 6. Gatak.

μηδ'. Πλατωνικά. Ἐγὼ δὲ
 ἴστω ἂν δίκαιον λόγον ἀντεῖποι-
 μι· ὅτε ἐκαλῶς λέγεις, ὦ ἄν-
 θρωπε, εἰ εἶς δὲν κίνδυνον ὑ-
 πολογίζεσθαι· ὅτι ζῆν, ἢ πεθάναι
 ἀνδρα, ὅτε καὶ σμικρὸν ὄφε-
 λος· ἀλλ' ὅσον ἐκείνο μόνον σκο-
 πεῖν ὅταν πράτῃ, πότερον δι-
 καία ἢ ἀδίκᾳ πράτῃ, καὶ ἀνδρὸς
 ἀγαθῆς ἔργα ἢ κακῆς.

μηδ'. Οὕτω γὰρ ἔχει, ὦ ἄν-
 θρες Ἀθηναῖοι, τῇ ἀληθείᾳ, ὅ-
 ἃν τις αὐτὴν πείσῃ ἡγεσάμενος
 βέλτερον εἶναι, ἢ ὑπὸ ἀρχόντος
 περὶ τῆς ἐνταῦθα δέει, ὥς ἐμοὶ
 δοκεῖ, μὴ μόνον κινδυνεύειν, μη-
 δὲν ὑπολογιζόμενον, μήτε θά-
 νατον, μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ
 τῆς αἰσχρῆς.

μηδ'. Ἀλλ', ὦ μακάριε, ὅ-
 ρα μὴ ἄλλο καὶ τὸ γυμναῖον, ἢ τὸ
 ἀγαθόν, ἢ τὸ σωζέμεν καὶ σώ-
 ζεσθαι. μὴ γὰρ τὰ τοιαῦτα μὲν, τὸ ζῆν
 ἀποσπῇ χρόνον, τὸν γε ὡς ἀλη-
 θῶς ἀνδρα, ἑαπτόν ἐς καὶ ἐφι-
 λοψυχητόν, ἀλλ' ἐπιτρέψαν-
 τε πρὸς τὰς τῶν θεῶν καὶ
 πιστεύσαντε ὅτι γυναιξίν, ὅτι
 εἰμαρμένῳ ἐφέεις ἂν ἐκφυ-

44. Platonis ista. Ego huic
 responsum hoc, justumque il-
 lud, referrem. Parum recte cen-
 ses, mi homo, si hominem,
 qui vel ullius sit usus, existi-
 mas mortis vitæque discrimen in
 numero aliquo habiturum; nec
 hoc dumtaxat consideraturum, id
 quod agit, justum an injustum,
 hominisque probi an improbi
 sit.

45. *Ejusdem.* Sic enim se re-
 vera habet, viri Athenienses;
 quocunque loco semet colloca-
 verit quis, statum eum sibi op-
 timum ducens, aut à principe
 fuerit collocatus, eum hunc tue-
 ri (uti mihi videtur) oportet,
 etiamsi cum discrimine conjun-
 ctum id sit, nec ullius rei cujus-
 quam, ne mortis quidem, præ eo
 quod est turpe, rationem habere.

46. *Ejusdem.* Verum, ὁ bone
 vir, illud videris, annon aliud
 quid generosum esse bonumque
 existat, quam servare & servari.
 neque enim hoc est, quod, vir
 vere qui sit, tantopere expetere
 debeat, ut temporis tantundem
 vivat; neque vitæ oportet avi-
 dum esse; sed istis Deo per-
 missis, & mulierculis etiam fide
 habita, fieri non posse ut fa-
 tum

1 Ex Platonis Apolog. p. 28. Tom. 1. Edit. Stephan. 2 Plato Ibid. 3 Ex
 Platoni Gorgia. p. 512. Tom. 1. 4 Εὐκρίτος legitur apud Platonem. 5 Le-
 ctionem hanc sollicitat Xyland. quia sc. minime muliebris hæc sententia
 videatur. Annotator Lugd. etiam τῶς γυναιξίν audacter deleri jubet. Verum
 nihil movendum ex Platone liquet. suntque etiam mulierculis decantata
 ista, Fatum esse inevitabile, neminemque sibi destinatum unquam effugere va-
 luisse. Gatake.

tum quisquam quoquo modo effugiat; hoc deinceps ei perpendendum, quomodo tempus hoc, quo victurus sit, quam optime exigat.

47. Astrorum cursus contemplare, tanquam una cum illis circumactus. elementorum etiam mutationes mutuas animo jugiter revolve. istiusmodi enim cogitationes vitæ hujus terrestris sordes expurgant.

48. Præclarum est & Platonis illud. Quin & de hominibus sermonem instituentem, contemplari oportet, quasi de specula quadam desuper, terrestria quoque ista, per coetus, exercitus, agriculturas, nuptias, inducias, ortus, mortes, fori tumultus, loca deserta, barbarorum gentes varias, festa, funera, nundinas, miscelam omnigenam, *mundumque* ex rebus contrariis conflatum & instructum.

49. Præterita recale, totque imperiorum mutationes. inde licet & futura prospicere. ejusdem enim generis omnino futura sunt; nec possunt eorum quæ nunc fiunt modulum transgredi. proinde par est, per annos quadraginta vitam perlustrare humanam, atque per annorum decem millia. quid enim amplius sis visurus?

γοι, τὸ ὅτι τὴν τέττω σκαπτιόν, τίνα ἂν τρέπον, τέττω, ὅν μάλιστα χρόνον βιώναι, ὡς ἀρίστα βιώνῃ.

μζ'. Περισκοπεῖν ἄστρον δρόμους, ὥστε ὁ συμπεριθρονηθεὶς τὰς τῶν στοιχείων εἰς ἀλλήλα μεταβολὰς συνεχῶς ἐννοεῖν. ἀποκαθαίρει δὲ αἱ τέτων φαντασίαι τὸ ῥύπον τῆς χαμαὶ βίης.

μη'. Καλὸν τὸ τῆς Πλάτωνος. ἡ δὲ περὶ ἀνθρώπων βίης λόγους ποιῶμεν, ὅπως περισκοπεῖν δεῖ καὶ ἐπιγνῆαι, ὥστε ποθὲν ἀνωθῆναι, κατὰ ἀγέλας, στρατεύματα, γέωργια, γάμους, διαλύσεις, γιενές, θανάτους, δικαστηρίων ὑόρυξον, ἐρημὰς χώρας, βαρβάρων ἔθνη ποικίλα, ἐορτὰς, θρήνους, ἀγοράς, τὸ παμμιγές, καὶ τὸ ἐκ τῶν ἐναντίων συγχροσώμενον.

μβ'. Τὰ περὶ γεγονότα ἀναθεωρεῖν τὰς ποικίλας τῆς ἡγεμονιῶν μεταβολὰς. ἐξῆς ἐστὶ ἐπὶ μὲν περὶ μεταφορῶν. ὁμοειδὴ δὲ πάντα εἶσαι, ὅτι οἷον τὸ ἐκ τῶν νῦν ῥυθμῶν τῶν νῦν γινομένων ὅθεν καὶ ἴσως ἵστοι σαράκοντα ἔτι πρὶν ἰσθῆται τὸ ἀνθρώπινον βίον, ὥστε πρὶ ἐτὴ μύρια. τί δὲ πλέον ἂν;

ν'. Καὶ

1 Tanquam mente tua & cogitatione sidera in motu cursuque suo rapidissimo illo comitatus & coniectus. Vel, vitæ tuæ momenta tanquam una cum cœlestibus illis corporibus transvolantia considerans. *Gatah*
2 Ubi Plato hæc habeat, mihi non dum succurrit. *Gatah*

1 Euripides

ν'. Καὶ τὰ ἐκ γῆς μὲν
Φύεται, εἰς γαῖαν· τὰ δ' ἀπ'
αἰθέρος βλαστῶνται γόνι, εἰς αἰ-
θέριον πάλιν ἤλθε πάλιν. ἡ
τῷτο Διόλυσις τῶν ἐν τῷ αἰ-
μοῖς ἀντημπλοκῶν, ἡ πῦ-
ρς ἵς σκορπισμὸς τῶν ἀπαθῶν
συχρίων.

να'. ³ [Καὶ] σίπσις ἔχ' ὕπσις,
ἔχ' μαγανύμασι

Παρεκτρέποντες ὀχρὸν, ὥστε
μὴ θανεῖν.

⁴ Θεόθεν ἡ πνέοντ' ἔρον

Ανάγκη τλῆναι καμάτοις

⁵ ἀνοδύρσις.

νβ'. ⁶ Καθβαλιώτερος ἀλλ'

50. *Retroque meant, quæ terra
dedit Iterum ad terram; ac
quod ab ætherio
Venerat ortu, calesce poli
Repetit templum.*—

aut hoc est atomorum invicem
implexorum dissolutio, aut ele-
mentorum sensus expertium dis-
persio.

51. *Potu, ciboque atque id ge-
nus cupediis*

*Cursum moramur, cita mors ne
nos obruat.*

*Divinitus at spirantem auram
Pati necesse est cum labore &
lacrymis.*

52. *Est quisquam te luctæ
peri-*

1 Euripidis ista sunt ex Chryssippo, quod ex Clemence Alex. Strom. 6. didi-
cimus. refert & Philo de mund. immortal. ex quo sic restituenda & dispo-
nenda sunt. Χρησὶ δ' ἐπίσω τὰ μὲν ἐκ γαῖας Φύεται· εἰς γαῖαν τὰ δ' ἀπ' αἰθέρος
βλαστῶνται γόνις εἰς αἰθέριον Πάλιν ἤλθε πάλιν. Gatak. 2 Lego, ἡ τῷτοτος. vel [τῷ] τῷ
τ. Gatak. 3 Sunt isti apud Euripidem versiculi quibus id agit ille ut ho-
munciones ridendos omnibus detestandosque propinaret, qui de vita adeo
sunt anxii, ut ista curent cogitentque sola, quæ ad hanc producendam
conducunt: in potu sc. ciboque & id genus cupediis super modum solliciti, cæ-
terorum negligentes. Dacier. Kai istic superfluum videtur. Versus sunt ex
Euripid. supplic. à Plutarcho etiam in Consol. ad Apollon. laudati. sunt au-
tem varie admodum in Euripidis codicibus, apud Marcum, apudque Plutarchum
concepti quod est vitiatorum indicium satis clarum. Apud Plutarchum sic
se habent, Βρωτοῖσι καὶ ποτοῖσι καὶ μαγνύμασι. Ego vel Marcum sequar lubens
vel Plutarchum, qui ut verbulo differant, sensu conveniunt. Gatak. 4 Hæc
aliunde sunt. Gatak. 5 Quid si ἀνοδύρσις, minime stendis ans lugendis, ver-
terimus? ut sint κάματοι ἀνοδύρσις, labores, si cum Flacco loquamur, illachry-
mabiles; five qui lugendi non sunt, sed strenue alacriterque perferendi. quan-
quam & ἀνοδύρσις est θρῆνῃ, κλαίειν, Suidæ. atque inde poterit τὸ ἀνοδύρσις
deduci. Gatak. 6 Proferior vertit Boos. ut sit δὲ τὸ τῷ κρησάμενον dependere,
improvidere, insinere. Ego malim κρησάμενους & cum Xylend. luctæ peri-
torem intelligi. κρησάμενους dejicere, prostrernere de colluctantibus est frequen-
tissimum. Emistath. ad Idom. II. l. v. 206. Τὸ κρησάμεν, ἢ ἀπλῶς ἀντὶ τῷ βυλ-
λεν, ὅ ἐστι ἰδίω. ἡ κατακτείνω εἶναι εἶναι κατεπίβητο. ἔτι καὶ ὁ παλαιὸς κρησάμενους
ἐν τῷ πάλιν & apud Plutarch. in Apoph. Spartanus quidam de antagonista suo,
à quo in certamine superatus & prostratus fuerat, dixisse fertur; ὁ μὲν ἐν
κρησάμεν, ἀλλὰ κατεπίβητος. quo & respexisse Marcum probabile admo-
dum videtur. Gatak.

peritior. at *vide* ne liberalior, sit ne modestior, ne ad casus quofvis obsequentior, ne adversus aliorum errata placidior.

53. Ubicunque effici poterit opus ullum secundum rationem eam, quæ mortalibus est cum Diis ipsis communis, nihil ibi potest esse grave. ubi enim fructum consequi licet æctionis prospere fluentis, & juxta conditionis propriæ naturam progredientis, nulla ibi superest damni suspicio.

54. Omni loco omnique tempore, in te situm est, & in casu præsentis pie acquiescere, & cum hominibus præsentibus secundum jus fasque versari, & visa præsentia perite explorare, nequid incomptum clam subrepat.

55. Nolito aliorum mentes circumspicere, sed eo recta intruere, quo natura te ducit; natura, *inquam* universi, in eis quæ tibi contingunt, & tua etiam, in eis quæ tibi sunt agenda. illud autem est unicuique agendum, quod est conditioni ipsius consentaneum. porro, condita sunt, reliqua quidem rationalium gratia, quemadmodum & in re omni alia, deteriora præstantiorum; rationalia vero sui invicem. itaque in hominis natura primum ac præci-

ἄχι κοινωνικώτερος, ἔδ' αὖ μὴ μονέστερος, ἔδ' εὐτακτικώτερος ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσιν, ἔδ' εὐμηνέστερος πρὸς τὰ τ' ἀλλοτρίων παροράματα.

νγ'. Ὅπως ἔργον ὑπὸ πειλῶδες δύναται κατὰ τὸν καιρὸν θεοῖς καὶ ἀνθρώποις λόγον, ἐκεῖ ἔδ' ἐν δυνόν' ὅπως γὰρ ὠφελείας τυχεῖν ἔστι διὰ τῆς εὐδοχίας, καὶ κατὰ τὸ κατασκοπὴν περὶ τῆς ἐνεργείας, ἐκεῖ ἔδ' ἐμὴν βλάβην ὑποφρατέον.

νδ'. Πάντα καὶ διανοεῖς ἐπὶ σοὶ ἐστὶ, καὶ τῇ παρέσῃ συμβασι θεοσεβῶς εὐαρεσεῖν, καὶ τοῖς παρεσὶν ἀνθρώποις κατὰ δικαιοσύνην προσφέρειν, καὶ τῇ ἑστῇ φαντασίᾳ ἐμφιλοτεχνεῖν, ἵνα μὴ ἀκατάληπτον παρφορῇ.

νε'. Μὴ διεστέλεπας ἀλλότρια ἡγεμονικά, ἀλλ' ἐκεῖ βλέπε καὶ εὐθύ, ἐπὶ τί σε ἡ φύσις ὁδηγεῖ, ἥ τι τῶν ὅλων διὰ τὴν συμβαίνοντων σοι, καὶ ἡ σὴ, διὰ τὴν πρακτικῶν ὑπόστασιν. πρακτικόν ὃ ἐκάσῃ τὴν ἐξῆς τῇ κατασκοπῇ κατασκευάσει, ὃ τὰ μὲν λογικῶν ἐνεκεν, ὥσπερ καὶ ὑπὸ πάντων ἀλλων, τὰ χεῖρα τῶν κρηττόνων ἐνεκεν, τὰ ὃ λογικὰ ἀλλήλων ἐνεκεν. τὰ μὲν ἐν προσήγεμνον ἐν τῇ τῶ ἀνθρώπου κατασκευῇ, τὸ κοινὸν

νικόν

νικόν ὅτι δεύτερον ᾗ, τὸ ἀνένδο-
 τὴν πρὸς τὰς σωματικὰς πεί-
 σεις. λογικῆς γὰρ ἔνοερᾶς κινή-
 σεως ἰδίον περιελάμβανεν αὐτήν, καὶ
 μήποτε ἡττάδῃ μὴτε αἰσθητι-
 κῆς μὴτε ὀρμητικῆς κινήσε-
 ως ζώωδεις γὰρ ἑκάτεραι. ἡ
 ᾗ νοερά ἐθέλει πρωτιστεύειν,
 καὶ μὴ κατακρατεῖσθαι τῶν
 ἐκείνων. δικαίως γὰρ πέφυκε
 γὰρ χρηστικῇ πᾶσιν ἐκείνοις.
 τρεῖς τὸν ἐν τῇ λογικῇ κατασκευῇ
 τὸ ἀπρόπρωτον καὶ ἀνεξαρτή-
 τον. τῶν ἑν ἐχόμενον τὸ ἡ-
 γημονικὸν εὐθεὶα περιαιρέτω, καὶ
 ἔχει τὰ αὐτῆς.

νς. Ὡς λοιπὸν ἐννοεῖται δὲ
 καὶ μέχρι νῦν βεβαιώσεται, τὸ
 λοιπὸν ἐκ τῆς περιάντη, ζῆ-
 σαι κατὰ τὴν φύσιν.

νζ. Μόνον φιλεῖν τὸ αὐτῶν
 συμβαῖνον καὶ συγκλωδύμι-
 νον. τί γὰρ ἀρεσώτατον;

νη. ΕΦ' ἑκάστῃ συμβαίμα-
 τος ἐκείνης προσημασμένων ἔχον,
 αἷς τὰ αὐτὰ σιωδαίνεν, ἐπὶ τα
 ἡχθοντο, ἐξενίζοντο, ἐμέμφον-
 το· νῦν δ' ἐκείνοι πῃ; ἔδω-

puum est societatem colere;
 secundum, corporis affectioni-
 bus neutiquam succumbe-
 re. est enim hoc motus ra-
 tionalis & intellectualis pro-
 prium, circumscribere semet,
 & nec sensus nec affectus
 motibus unquam superari:
 animalis enim uterque est.
 vis autem intellectualis princi-
 patum sibi vendicat, nec ab eis
 in ordinem redigi patitur. jure
 quidem. etenim *intellectus* na-
 tus est eis omnibus uti. ter-
 tium in natura rationali est;
 lapsū & errore immunem esse.
 his igitur adhærens mens recta
 procedat, habetque quiesquid
 suum est.

56. Tanquam vita jam fun-
 ctus, ejusdemque munere defun-
 ctus plane, quod reliquum est
 tanquam ex abundanti, naturæ
 convenienter fac vivas.

57. Id solum diligas, quod
 obvenit, & à fato destinatum
 est tibi. ecquid enim magis est
 congruum?

58. In omni casu eos ob o-
 culos habeas, quibus eadem
 cum contigissent ægre tulerunt,
 pro infueto habuerunt, quiri-
 ti sunt. at ubi tandem jam illi à

musquam

1 Genuina hujus articuli mens subobscura, ni me fallat plurimum, isthoc
 demum recidit. Quod, quemadmodum si nobis esset hodierno die mo-
 riendum, nihil esset terrorem omnium quod efflagitaremus magis, quam
 melius vivendi ut spatium protrahatur: idem, quo nunc sunt res no-
 stræ loco, agendum sedulo: Ut ij nempe simus homines, qui potissimum
 esse volumus, quantum fieri poterit primum: & consilia maturando, mor-
 tem quantumvis celeriter appetentem prævertamus. *Dacier.*

nusquam plane. cur tu igitur horum similis esse velis? aut cur non potius motus alienos eis relinquas, qui his alios afficiunt & afficiuntur ipsi; ipse totus in hoc intentus, quo modo casibus istiusmodi utare? etenim recte uti poris; *virtutisque* materiam tibi sup-
peditabunt. tu tantum attende tibi, atque in omni actione tua bonum præstare te velis. denique in utroque horum memineris, medium quiddam esse illud, circa quod actio versatur.

59. Introspecte te. intus est boni fons, qui perenniter scatebit, si jugiter foderis.

60. Corpus etiam fixum esse oportet, ut nec motu, nec gestu, temere jactetur. quale enim in vultu specimen sui exhibet mens, dum scite cum atque decenter componit; tale quiddam & in toto corpore exigitur. cæterum ista citra affectationem sunt observanda.

61. Ars vivendi est luctato-

μῦ· τί ἔν καί σὺ θέλεις ἐ-
μοίως; ἔχῃ ᾗ τὰς μὲν ἀλ-
λοτριὰς τροπὰς καταλιπὼν
τοῖς τρέψασιν καὶ τρεψιμέ-
νοις; αὐτὸς ᾗ πρὸς τὸ πῶς
χρησάμεν αὐτοῖς ὅλῳ γίνε-
σθαι; χρῆσις γὰρ καλῶς· ἔ-
ϋλη· σὲ ἔσται· μόνον ὁ πρόσ-
εχς, καὶ θέλει σταυρῶν κα-
λὸς εἶναι ὅπῃ παντὸς ὁ πρᾶσ-
σας· ὁ καὶ μέμνηται ἀμφοτέ-
ρων ὅπῃ ἔστι ἀδιάφορον ἐφ' ὃ ἡ
πράξις.

ἢ· 4. Ἐνδὸν βλέπεις, ἔνδον ἡ
πηγὴ τῆς ἀγαθῆς, καὶ αἰεὶ ἀναβαλὺς
δυναμὴν, εἰάν τις σκαπῇ.

ἔ· Δεῖ καὶ τὸ σῶμα πεπηγέ-
ναι, καὶ μὴ διερρίφθαι, μήτε ἐν
κινήσει, μήτε ἐν ἡσυχίᾳ. εἶεν γὰρ
πᾶσι ὅτι ἐπεσταύρω πάρεχέ· ἡ
ἀλγίνοια ὁ σωτὴρ αὐτὸ καὶ εὐ-
χρημεν σωτηρῆσαι, τοῖς τε καὶ ἐπὶ
ὅλῳ τῷ σώματι ὁ ἀπαυτησιον.
πάντα ᾗ αὐτῷ σὺν τῷ ἀνεπητή-
δευτῷ φυλακτῆρι.

ἔ· 5. Ἡ βιωτικὴ τῇ παλαιᾳ
καὶ

1 Σοί, malim. *Gatak*. 2 Πρόσχει σταυρῶν, καὶ θέλει καλὸς εἶναι legendum censet
Gatak. 3 Legendum forsan, καὶ μέμνηται ἐπ' ἀμφοτέρων, ὅτι ἀδιάφορον, ἐφ' ὃ ἡ
πράξις. In utrisque autem illis, hoc est, tum in illis sibi dimittendis, qui
secius se gerunt, tum & in rerum istarum quæ contingunt, usu medium
quiddam esse nec bonum sc. nec malum, illud circa quod actio tua versa-
tur. *Gatak*. 4 Bona scilicet indoles, & mens recte disposita, fortis ad
instar vivi, donec haurias fuit perennis: sin cessas, arefcit illico, nec se dif-
fundit amplius. Hæc utique bonis operibus crebro repetitis fovenda, qui-
bus dum incumbimus strenui, excitatur indies atque reficitur; sin otiosam
permittas, languescit prolixius & brevi exstinguitur. *Dacier* 5 Συμπίσιν
gi debere suspicatur *Cassanb.*

ἢ ὁμοιοτέρεα ἢ περ τῇ ὀρχηστικῇ,
κατὰ τὸ πρὸς τὸ ἐμπιπλόντα
καὶ ὁ παρεγνωσμένα, ἐτοιμῶς
καὶ ἀπλῶς ἐστάναι.

Ἑβ'. Σιωπῶς ἐφιστάμαι, τί-
νες εἰσὶν οἱ ὑφ' ὧν μαρτυρεῖ-
σθαι θέλεις, ἢ τίνα ἡγεμονικὰ
ἔχουσιν. ἔτι γὰρ μέμψῃ πῶς ἀ-
κρίτως πικαίεσιν, ἔτι ὅτι μαρτυ-
ρήσεως δέησιν, ¹ εἰ βλέπων εἰς
τὰς πηγὰς τῆ ὑπολήψεως καὶ
ὁρμῆς αὐτῶν.

Ἑγ'. Πᾶσα ψυχὴ ἀκρῶς,
² Φησὶν, ἐρεται ἀληθείας· ἔ-
ως ἂν ἢ δικαιοσύνης ἢ σω-
φροσύνης, καὶ εὐδμείας, ἢ παν-
τὸς τῶν τοιούτων. ἀναγκαζόμεν
ἢ τὸ διηνεκῶς τέχτ μεμνηδῶς. ἔ-
στι γὰρ πρὸς πάντας περὶ αὐτοῦ.

Ἑδ'. Ἐπὶ μὲν παντὸς πόνου,
πρόχειρον ἔστω, ὅτι οὐκ αἰσχρὸν,
ἐδὲ τὸ Διαινοῖαν τὸ κυβερνῶσαν
χείρῳ ποιῆ· ἔτι γὰρ καθὼς ὁ ὑλικὴ
ἐστίν, ἔτι καθὼς κοινωτική, Διαι-
φθείρῃ αὐτῶν. ὅτι ὑπὸ τοιῶν
πλείων πόνων, ⁴ ἢ τὸ τῶν Ἐπι-
κράτους βοηθεῖται, ὅτι ἔτι ἀφί-
ρητον, ἔτι αἰώνιον, εἰάν τ' ὅρων
μνημονεύεις, ἢ μὴ πρὸς τοσοῦτον
κακίαν ἢ μέμνησθαι, ὅτι πολλὰ

riæ quam saltatoriæ similior: cum
in hoc sit posita, ut adversus con-
tingentia improvise in procinctu
semper quis ac immotus confi-
stat.

62. Crebro tecum perpende,
qualesnam sint à quibus proba-
ri & prædicari velis, qualique
sint mente præditi. ita neque
aut inculabis eos, ubi impin-
gunt inviti, nec approbationem
eorum expetes, si opinionis
affectuumque fontes quos ha-
beant, perspexeris.

63. *Omnis anima*, inquit ille,
veritate privatur invita: quin &
justitia pariter, & temperantia
& æquanimitate, & hujusmodi
quavis virtute. hoc jugiter me-
minisse cum primis necessarium
est. eris enim erga omnes mi-
tior.

64. In dolore omni hoc præ-
sto fit, nec turpem eum esse, nec
mentem gubernatricem facere
deteriorem. neque enim eam, aut
quatenus materiale quiddam, aut
quatenus societatis est studiosa,
corrumpit. in plerisque vero
horum Epicuri illud tibi adfit,
nec intolerandum nec æternum
esse, si terminorum memor fue-
ris, nec opinionem adjeceris.
illud etiam memineris, multa
tædio

1 Legendum videtur vel εἰς ὅλινον aut εἰ ὅλινος cum Gatakero: vel, ὅ-
λινον, prout in MS. Hæschel. extare testatur Casaub. 2 Plato in Sophist.
Gatak. 3 Δογματὴν scribendum putat Casaub. 4 Vide supra c. 33. 5 Occulto
modo, sive clam & citra sensum nostrum molesta sunt, interpres uterque. at quo-
modo nec sentientibus molesta esse possunt? itaque interpunctione inu-
tata, & post λαθεῖναι adhibita, verito, multa quæ tædio nos afficiunt, non ani-
madvertimus ejusdem esse cum dolore naturæ. Gatak.

tædio nos afficere, quæ non advertimus eandem quam dolor rationem habere, verbi gratia, dormire, *quando vigilare libet*, æstu affici, fastidio laborare. quoties ergo horum aliquid ægre fers, dic tibi, dolori succumbere te.

65. Cave erga inhumanos sic afficiaris, quomodo ipsi erga homines solent.

66. Unde constat nobis Socratem clara fuisse reliquisque præstantiore indole? neque enim hoc sufficit, quod mortem gloriosissime optebat; aut quod cum sophistis acutissime differebat; aut quod in frigore summo patientissime sub dio pernoctabat; aut quod Salaminium illum sistere jussus, resistere generosissime malebat; aut quod per compita fastuose incedebat; quod tamen an verum fuerit merito dubitaveris. verum illud considerare oportet, quo modo affectam animam habuerit Socrates. utrum hoc contentus agere poterat, quod

πόνῳ τὰ αὐτὰ ὄντα, λαμβάνει δυσχεραίνοντα, οἷον τὸ νυσθίζειν, καὶ τὸ καυματίζειν, καὶ τὸ ἀνορεκτεῖν· ἔταν ἔν ἡνι τέτων δυσμενῆς, λέγει ἑαυτῷ, ὅτι πόνῳ ἐνδίδως.

Ξ'. Οὐρα μήποτε τοῖς τὸν πάθης πρὸς τὰς ἀπανθρώπους, οἷον οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὰς ἀνθρώπους.

Ξς'. Πόθεν ἴσμεν, εἰ τὴ τηλαύγης Σωκράτης, καὶ διήθιστον κρείστων ἡν· ἔγδ ἀρκεί, εἰ Σωκράτης ἐνδοξότερον ἀπέθανεν, καὶ ἐντρεχέστερον τοῖς σοφιστῆς διέλεγτο, καὶ καρτερικώτερον ἐν τῷ πάλῳ διενεκτέρευεν, καὶ τὸ Σαλαμίνιον κελευθεὶς ἀγειν γενναιώτερον ἐδόξεν ἀντιβῆναι, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐβρενθύετο· πῶς ἔχῃ μάλιστα ἂν ἡς ὁ πειρήσθην, εἴπερ ἀληθὲς ἡν· ἀλλ' ἐκείνο δ' εἰ σκοπεῖν ποῖαν τινὰ τὴ ψυχὴν εἴχε Σωκράτης, ἥ εἰ ἐδιώτατο ἀρεκείῳ τῷ δίκαιος εἶναι τὰ πρὸς ἀν-

1 Ἀπὸ ἀνθρώπων Gatak. 2 Τηλαύγης; legit Menagius ad Laertium l. 2. Segm. 24. & 61. & eum secutus Dacier. & Telaugem philosophum intelligi putant Pythagoræ filium, & Empedoclis magistrum, quem dialogo quodam Telaugis nomine insignitum perstrinxit Æschines. Vid. Menagium locis supra nominatis, ut & in historia mulierum Philosopharum in capite de Theano. 3 De excubiis in Pago (Martio forsan) frequentius habitis intelligit Casaub. 4 Salaminium iste Leo dicebatur (neque enim quod interpretes sensisse videntur, Salaminus illi nomen fuerat) homo locupletissimus, ad quem comprehendendum, quo morte afficeretur, nulla iusta de causa, Socrati una cum quatuor aliis in mandatis dederant triginta tyranni, penes quos summa rerum tunc Athenis residebat. Verum is eorum jussis obtemperare recusabat. Vid. Platon. Apolog. & epist. 7. Laert. 2. &c. Gatak. 5 Alludit ad illud Aristophanis de Socrate in Nubib. Ὁ πρηνὲς ἐν ταῖσι ὁδοῖς, καὶ τῷ ὀρθαλμῷ παρασάλλει. Gatak. 6 Ἀπειρήσθην Gatak. I Σ

ἀνθρώπων, καὶ ὅσος τὰ πρὸς
θεὸς, μήτε εἰκὴ πρὸς τὴν κακίαν
ἀνομιῶν, μηδὲ μὴν δαλεύων
ἵνους ἀγνοίας, μήτε τὴν δόξα-
μένων ἐκ τῆς ὁλῆς ὡς ξένον τι δε-
χόμενος, ἢ ὡς ἀφόρητον ὑπο-
μείνων, μήτε πῶς τῶν σαρκικῶν
πάθεσιν ἐμπαρέχων συμπάσῃ
τῇ νῦν.

ζζ'. Ἡ φύσις ἔχ' ἕτως συν-
εκέρασε ἰ τῷ συγκρίματι, ὡς
μὴ ἐφείδῃ περὶ ἑαυτὴν ἐαυτὴν,
καὶ τὰ ἐαυτῆς ὑφ' ἐαυτῶν ποιῶν.
λίαν γὰρ ἐνδέχεται θεῶν ἀνδρα-
γμῆας, καὶ ὑπομηδενὸς γνωρι-
σθῆναι τὰς μέμνησιν αἰ. καὶ
ἐτι ἐκείνους, ὅτι ἐν ὀλίγοις καὶ
τὸ εὐδαίμονως βιώσθαι. καὶ μὴ
ὅτι ἀπῆλπισας διαλεκτικός ἐ-
φυσικός ἔσται, διὰ τῆς ἀπο-
γνῶς καὶ ἐλεύθερος, καὶ αἰδήμων,
καὶ κοινωνικός, καὶ εὐπειθής
θεῶν.

ζη'. Αἰδώςως διαζήσεται ἐν
πλείεσσι θυμηδία, καὶ πάντες
καταβόωσιν ἅπανα βέλονται,
καὶ τὰ θεῖα διασπᾷ τὰ με-
λῦδρια ἔ 3 περὶ τῶν ἀντιμέθεν
τὰς φυράματα. τί γὰρ
καλύψει ἐν πᾶσι τέτοις τὴν
ἀγνοίαν ὥς ἐν ἐαυτῷ ἐν
γαλήνῃ, καὶ κρίσει περὶ τῶν
περιεσηκότων ἀληθείᾳ, καὶ χρή-

in rebus humanis justus, in di-
vinis pius existeret, nec mali-
tiae cujuscquam frustra indigna-
tus, nec cujuscquam infcitiae af-
fentatus, nec ab universo assi-
gnatum quicquam, aut tanquam
peregrinum quid excipiens, aut
tanquam intolerandum susti-
nens, nec carunculae affectioni-
bus mentem passus coaffici.

67. Non ita commisit natura
compagem tui, ut tibi nequeas
terminos figere, & quae tui sunt
muneris per te exsequi. omnino
enim fieri potest, ut divinus ho-
mo quis sit, & ignotus tamen cun-
ctis degat. hoc semper memine-
ris; sed & illud, paucissimis ad
beate vivendum opus esse. quod-
que etiamsi desperes dialecticae
aut naturalis scientiae peritiam,
nihil esse tamen quod animum
despondeas, quasi liber & mo-
destus fieri nequeas, & commu-
nitatis cultor, & obsequens
Deo.

68. Vi omni immunem, in
summa animi hilaritate, vitam
transigere licet, etiamsi quae li-
buerit adversus te vociferentur
homines universi, etiamsi mas-
sa istius corporeae coalitae &
circumdatae tibi membra feræ
discerpant. quid enim obstat
quo minus inter hæc omnia
mens tranquillam se servet, de
rebus circumstantibus verè judi-
cet,

1 Σὶ τῷ συγκρίματι Gatax. Τὸ οὖν συγκριμένον Salmaf. 2 Ελευθέρως
Cassaub. 3 Vide ad l. 12. 1.

cet, objectisque commode utatur? ut iudicium occurrenti ac irruenti rei cuius dicat, Hoc es revera, etiamsi opinione aliud esse videaris: usus dicat eadem, Te quærebam. etenim semper mihi præsens res omnis materiam præbet virtutis rationalis & socialis, artisque prorsus vel humanæ vel divinæ *exercendæ*. siquidem quicquid contingit, vel ad hominem spectat vel ad Deum, nec aut novum est aut tractatu difficile, sed familiare & facile.

69. Hoc in se habet morum perfectio, quod diem omnem tanquam novissimum exigit, nec aut festinat, aut torpescit, aut simulate quicquam agit.

70. Dii, immortales cum sint, non ægre ferunt tamen, quod per ævum tam immensum ipsos oporteat omnino, tot talesque qui sint, improbos jugiter sustinere. imo quod amplius est, omnimodam horum curam gerunt. tu vero, qui mox es desiturus, *malos tolerando* defetisceris? idque cum ex eorum ipse sis numero.

71. Ridiculum est malitiam cum tuam, quod potes, non effugas, fugere te *velle*, quod non potes, alienam.

72. Quicquid intellectualis socialisque facultas, nec ad intellectum nec ad usum socialem fa-

σι τῷ ὑποβεληµένῳ ἐπιµησῶς
τὸ μὲν κρίσιν λέγειν τῷ περὶ
πῶς, τὰ τοῦ ἀρχῆς καὶ ἐσίου,
καὶ καὶ δόξαν ἀλλοίῳ φάνη-
ται ἢ χρῆσιν λέγειν τῷ ὑποπι-
πῶν, σὲ ἐζήταν· αἰεὶ γάρ μοι τὸ
παρόν, ὕλη ἀρετῆς λογι-
κῆς καὶ πολιτικῆς, καὶ τὸ
σύνολον τέχνης ἀνθρώπου ἡ
θεῶ. πᾶν γάρ τὸ συμβαῖνον,
θεῶ ἢ ἀνθρώπῳ ἐξοικειῶ, καὶ
ἔτι καὶ νῦν, ἔτι δυσμεταχει-
ρῶν, ἀλλὰ γνώριμον καὶ εὐεργές.

ζβ'. Τὰ τοῦ ἐχθροῦ τελευτῆς τῆς
ἡμέρας, τὸ πᾶσαν ἡμέραν ὡς τε-
λευτήσαν διεξάγειν, καὶ μήτε
σφύζειν, μήτε νάρκαῖν, μήτε
ὑποκρίνασθαι.

ο'. Οἱ θεοὶ ἀθάνατοι ὄντες,
καὶ δυσχεραίνουσιν, ὅτι ἐν πύκτω
αἰῶνι δεήσει αὐτοὺς πάντως αἰεὶ
πίπτων ὄντων καὶ πύκτων φά-
λων ἀνέχεσθαι περὶ ἢ καὶ κή-
δου αὐτῶν παντοίως. σὺ ἢ ὅσον
ἐδέξω λήγειν μέλλων, ἀ-
παυδαῖς; καὶ ταῦτα, εἰς ἃν
τῶν φάλων;

οα'. Γελοῖον ἐστὶ τὸ μὲν ἰδίαν
κακίαν μὴ φεύγειν, ὃ καὶ δυνα-
τὸν ἐστὶ τῷ ἄλλων φεύγειν,
ὅπερ ἀδύνατον.

οβ'. Ὁ ἂν ἡ λογικὴ καὶ πολι-
τικὴ δύναμις εὐρίσκη μήτε νοερόν,
μήτε

1 Præter sensum illum quo supra c. 43. usurpatur σφύζειν, est etiam Σκιάς
ἐπίκλησις. *Gaiak.*

μήτε κοινωνικόν, εὐλόγως κα-
ταδέεσθαι ἐαυτῆς κρίνει.

ογ'. Όταν σὺ εὖ πεποιηκὼς
ἦς, & ἄλλῳ εὖ πεποιηθὼς, τί
ἐπὶ ζητεῖς τρίτον ὡς ταῦτα,
ὥστε οἱ μωροὶ, τὸ καὶ δοῦναι
εὖ πεποιηκέναι, ἢ τὸ ἀμοιβῆσαι
τοῦ κακοῦ;

οδ'. Οὐδὲὶς κάμνει ὠφε-
λόμενος. ὠφέλεια δὲ πρῶ-
ξις κατὰ φύσιν. μὴ ἔν κάμνει
ὠφελόμενος, ἐν ᾧ ὠφε-
λεῖται.

οε'. Ἡ δ' ὅλα φύσις ἵπτι τ' κοσ-
μοποιῖαν ὥρμησεν· νῦν δ' ἥτοι
πάν τὸ γινόμενον κατ' ἐπιτακ-
τικὴν γίνεσθαι, ἢ ἀλόγιστα
καὶ τὰ κυριώτατα ἐσιν, ἐφ' ἃ
ποιεῖται ἰδίαν ὀρμὴν τὸ τῆς κό-
σμου ἡγεμονικόν. εἰς πολλά σε
χαλινώτερον πείσσει, τῷτο μνη-
μονεύμενον.

cere deprehenderit, id ipsum in-
ferius se merito iudicat.

73. Ubi bene tu alicui feci-
sti, & beneficio ille affectus est,
quid stultorum instar tertium
quippiam ultra hæc quæras, pu-
ta, benefici hominis existima-
tionem, aut beneficii accepti
remunerationem?

74. Emolumentum capiendo
nemo defatigatur. atqui emo-
lumentum est actio omnis natu-
ræ consentanea. noli ergo defa-
tigari emolumentum in eo capi-
endo, quod alteri præstas.

75. Ad mundum condendum
universi natura olim se inten-
dit. nunc vero, aut quicquid
fit, consequentiæ necessariæ le-
ge certa producitur, aut prin-
cipalia etiam illa, ad quæ mundi
mens peculiariter intenta est, ra-
tione nulla gubernantur. in mul-
tis tranquilliores fecerit te, hoc
in memoria si habueris.

Legendum contendit Casaub. ἢ τὰ λογικὰ καὶ κυριώτατα ἐσιν, vel etiam, ἢ
ἀ λογικὰ, τὰ κυριώτατα ἐσιν. ut sit sensus rationales creaturas esse objecta prin-
cipalia, circa quæ peculiaris illa cura, ἐν providentia versatur. Ego tamen nihil
mutandum cenfeo. hoc enim velle videtur Marcus. Ad mundi hujus fa-
bricam producendam ac constituendam, peculiari quodam motu, uni-
versi natura accessit. deinceps autem, vel quæcunque in ea contingunt, vi
nexus cuiusdam & consequentiæ necessariæ lege certa tunc constitutæ e-
veniunt, vel principalia illa, ad quæ universi mens præcipue & quasi pe-
culiariter sese intenderit, nulla ratione, sed temere disposita fuerint. at
hoc esset absurdissimum, mentem universi, cum ad ista producenda ac con-
stituenda peculiari motu processisset, de futura dispositione atque ordina-
tione legem nullam tulisse, sed temere ferenda casui fortuito permisisse.
Gagel.

LIBER VIII.

BIBΛION η'.

1. **H**O C etiam ad inanis gloriæ studium minuendum conducit, quod vitam totam, eam saltem quæ à juventute hæctenus transiit, non potes præstare philosophice ductam. siquidem cum aliis haud paucis, tum & tibi ipsi comper- tum est, à philosophia longe te abesse. conturbatæ sunt itaque rationes tuæ: neque adeo aut facile est tibi philosophi existi- mationem comparare; & vitæ etiam institutum adversatur, proinde si vere perspexisti in quo res ipsa sita sit, missa existi- matione, in hoc duntaxat in- cumbe, ut vitæ quod superest, quantulumcunque id fuerit, pro naturæ tuæ ductu ac dictamine transigas. tu itaque illa quid ve- lit, intueri, nec te aliud quic- quam molestum habeat. etenim expertus jam es, per quam mul- ta divagatus vitam bonam bea- tamque nusquam inveneris; non in syllogismis, non in divitiis, non in gloria, nec in volu-

α. **Κ**ΑΙ τὸ πρὸς τὸ ἀ-
κενόδοξον φέρει, ὅτι ἐκ
ἐπὶ διώσασαι τὸ βίον
ὅλον, ἢ τὸν γε ἀπὸ νεότητος φι-
λόσοφον βέβιωκέναι· ἀλλὰ πολ-
λοῖς τε ἄλλοις, ἔστω δὲ σεαυτῷ
δηλὸν γέγονας, πρῶτον φιλοσο-
φίας ὦν. πέφυκται ἔν' ὥστε τὸ
μὲν δόξαν τὸ δ' φιλοσόφου κή-
σασθαι, ἐκείνῳ σοὶ ῥάδιον· ἀντα-
γωνίζεται ἡ καὶ ἡ ὑπόθεσις· εἰ-
περ ἔν' ἀληθῶς εἰώρακας πᾶς καί-
ται τὸ πρᾶγμα, τὸ μὲν, τί δόξης,
ἄφες· ἀρκέσθαι τὴν καὶ εἰ καὶ τὸ
λοιπὸν τῆς βίης, ὅσον δὴ ποτε ἡ σὴ
φύσις θέλει βιώσκειν. κατανόη-
σεν ἔν' τί θέλει, καὶ ἄλλο μη-
δὲν παραιτάτω· πεπείρασται γὰρ
παρὰ πᾶσι πλανηθεὶς, ἐδάμει
εὗρες τὸ εὖ ζῆν· οὐκ ἐν συλ-
λογισμοῖς, οὐκ ἐν πλάτῳ,
οὐκ ἐν δόξῃ, οὐκ ἐν ἀπο-
λαύσει,

1 Legit Boet. ὅσον δὴ ποτε ἡ σὴ φύσις θέλει, βιώσκειν. emendationi assentior: Verum mihi aliquod insuper, quod desit, supplendum esse videtur. Sequitur enim, κατανόησεν ἔν' τί θέλει. considera ergo quid ea velit. non quamdiu, sed quomodo te vivere velit. unde liquet, de ea te monitum aliquod antecessisse. forsan ergo legendum, εἰ καὶ τὸ λοιπὸν τῆς βίης, ὅσον δὴ ποτε, [ὥς] ἡ σὴ φύσις θέλει, βιώσκειν. Galak.

λαύσῃ, ἔδαμῃ. πῶς ἔν ἐστιν ; ἐν
τῷ ποιεῖν, ἃ ὁπλίζηται ἡ δ' ἀν-
θρώπων φύσις· πῶς ἐν ταῦτα
ἰπιήσῃ ; ἐπὶ δόγματα ἔχει,
ἃ φ' ὧν αἱ ὁρμαὶ καὶ αἱ πράξεις.
τίνα δόγματα ; τὰ περὶ ἀγαθῶν,
καὶ κακῶν ὥς ἐδενὸς μὲν ἀγαθῆς
ὄντος ἀνθρώπου, ὃ ἔχει ποιεῖ δι-
καιον, σώφρονα, ἀνδρείον, ἐλεύ-
θερον, ἐδενὸς δ' κακῆς, ὃ ἔχει ποιεῖ
πάναντία τοῖς εἰρημόμοις.

β'. Καθ' ἐκάστῳ πράξιν ἐ-
ρώτα στυτὸν, πῶς μοι αὐτῇ
ἔχει ; μὴ μετανόησω ἐπ' αὐ-
τῇ ; μικρὸν καὶ τίθνηκα, καὶ
πάντ' ἐκ μέσθ. τί πλεον ἐ-
πιζητῶ, εἰ τὸ παρὸν ἔργον ζῶς
νοεῖ, καὶ κοινωνικῶ καὶ ἰσινό-
μῳ θεῷ.

γ'. Αλέξανδρ' δὲ καὶ
Γάϊ', καὶ Πομπήϊος τί πρὸς
Διογῆνη, καὶ Ἡράκλειτον, καὶ
Σωκράτην ; οἱ μὲν γὰρ εἶδον
τὰ πράγματα καὶ τὰς αἰ-
τίας, καὶ τὰς ὕλας, καὶ τὰ ἡγε-
μονικὰ ἢ αὐτῶν ; ταῦτα· ἡ ἐκεί

ptate, nec ullibi. in quonam er-
go consistit ? in eis faciendis quæ
exigit natura humana. at hæc
quomodo quis faciat ? si decre-
ta nactus sit, à quibus appeti-
tiones actusque *istiusmodi pro-*
fluunt. quænam, *inquis,* decreta ?
de bonis malisque, ut nihil ni-
mirum homini bonum censeat,
quod non justum, temperantem,
fortem, liberalem faciat, nihil
malum, quod non istis contra-
rium.

2. In omni actione interroga-
te, quomodo ista mihi sese ha-
bet ? num futurum est, ut ejus
pœniteat me ? prope adest tem-
pus, quo moriturus sum, om-
niaque mihi transitura. quid er-
go expeto ulterius, si illud quod
impræsentiarum ago, opus sit ani-
mantis rationalis, socialis, eadem-
que cum Deo ipso lege agentis.

3. Alexander, Cajus, Pom-
pejus, quid ad Diogenem, He-
raclitum, Socratem ? isti siqui-
dem res ipsas perspectas habe-
bant, † formasque earundem &
materias. atque hoc modo in-
structæ erant mentes horum. il-
lis vero, de quam multis solici-

tos

1 Ποιήσι [πρὸς] Γαϊά. 2 Ελευθέριον *Casaub.* 3 Lectionem hanc si ad-
mittimus, sensus erit, *Eadem erant mentes illorum : live, per omnia sibi in vi-*
cem consensiebant. Cæterum *Casaub.* ταῦτα legisse videtur : & *Xyland.* τοιαῦ-
τα, cum vertit, *ita erant eorum mentes instructæ.* ejusmodi nimirum mentes
habebant, quæ in rerum naturas acutius introspicere, & sagacius intro-
mittere se poterant. hunc sequor. inde ergo factum, ut cum rerum natu-
ram perspectam haberent, & cui usui inservirent, nec multis opus esse sibi
ad bene ac feliciter agendum intelligerent, nec avidius quicquam, quam
par erat, appeterent. *Gatak.* 4 Sic restituit *Gatak.* cum prius sine interro-
gatione legeretur. Est autem hoc ad reges & imperatores supra nominatos
referendum (ut volunt *Gatak.* & *Casaub.*) non ad philosophos prout
vult *Xyland.* † *Causas Casaub.*

tos esse necesse fuit? quam multis rebus inservire?

4. Eadem nihilominus facturos *memineris*, etiamsi tu te ruperis.

5. In primis ne commovearis. *obveniunt* enim secundum rerum naturam universa: ipse autem paulo post, nullus, nusquam futurus es: quomodo & Hadrianus, & Augustus. tum rem ipsam penitus intuitus, eam in se considera. simul memineris, probum esse te oportere. quod autem hominis à te natura exigit, hoc constanter facito, quodque justissimum videbitur, loquitor; placide duntaxat, modeste, citraque dissimulationem.

6. Universi natura hoc solenne habet; quæ istic existunt illo transferre, res mutare, hinc tollere, illic deponere, omnia vices has subeunt: usitata sunt omnia, ut metuendum non sit, nequid novi emergat. Siremps denique omnibus de istis lex.

7. Natura omnis sese prospere procedente contenta est: prospere autem procedit rationalis natura, ubi in cogitando nec falso, nec incerto assentitur, impulsus suos ad opera quæ societatem juvent, sola dirigit, appetitiones

ἢ ὅσων πρόνοια; καὶ δαλεία πόνων;

δ'. Ὅτι ἐδὲν ἤτιον τὰ αὐτὰ ποιήσῃς, καὶ σὺ διαρραγῇς.

ε'. Τὸ πρῶτον μὴ ταρασσῶ πάντα γὰρ κατὰ τὴν τῶ ὅλα φύσιν καὶ ὀλίγα χρόνῳ ἐδὲς ἐδαμῶ ἐστὶν ὥσπερ ἐδὲ Ἀδριανὸς, ἐδὲ Αὐγύστης. ἔπειτα ἀντίσας εἰς τὸ πρᾶγμα, ἴδε αὐτὸ καὶ συμνημονεύσας, ὅτι ἀγαθὸν σε ἀνθρώπων εἶναι δεῖ, καὶ τί τῷ ἀνθρώπῳ ἡ φύσις ἀπαγεί, πρᾶξον τὰ τοιαῦτα ἀμετασρεπτί. καὶ εἰπὲ, ὡς δικαιοσύνη φαίνεται σοι μόνον εὐδυνῶς, καὶ αἰδημόνως, καὶ ἀνυποκρίτως.

ς'. Ἡ τῶ ὅλων φύσις τὰ τοιαῦτα ἔχει, τὰ ὧδε ὄντα ἐκεί μεταπιθέει, μεταβάλλει, αἶρειν ἐνθεν καὶ ἐκεῖ φέρειν. πάντα τροπῇ ὥστε φοβηθῆναι, μή τι καινόν· πάντα σωθήναι ἀλλὰ καὶ ἴσται αἱ δυνάμεις.

ζ'. Ἀρκεῖ πᾶσαι φύσεις εἰς τὴν εὐδαιμονίαν· φύσις ἡ λογικὴ εὐδοκεῖ, ἐν μὲν φαντασίαις, μή τι ψευδεῖ, μή τι ἀδήλων συγκατατίθειναι τὰς ὁρμὰς ἢ ὅτι τὰ κοινωνικά ἔργα μόνον ἀπὸ θύναται τὰς ὁρέξεις δὲ καὶ ἐγκλί-

1 Hoc, inquit, animo obversetur, ubi hominum aut injuriis, aut flagitiis commoveri te senseris, eadem facturos etiamsi tu te indignatione confeceris. *Gatak* 2 Transposita videntur ista: sic forsitan collocanda: πάντα σωθήναι ὥστε ἐκεί φοβηθῆναι, μή τι καινόν. *Gatak*.

ἐγκλίσις τῇ ἐφ' ἡμῖν μόνον πε-
ποιημένη τὸ ἵσως τῇ κινήσει φύ-
σεως ἀπονεμόμενον πᾶν ἀσπα-
ζομένη. μέρθ. γὰρ αὐτῆς ἐστὶν ὡς
ἡ δὲ φύλλα φύσις τῇ δὲ φύλῃ φύ-
σεως, πλὴν ὅτι ἐκείμην ἡ δὲ φύλ-
λα φύσις μέρθ. ἐστὶ φύσεως, καὶ
ἀνακατήχεται, καὶ ἀλόγως, ἔμπρο-
σθεν ἐκείνης διωσμένης. ἡ δὲ δ' ἀν-
θρώπου φύσις, μέρθ. ἐστὶ ἀν-
εμποδίστης φύσεως καὶ νοεῖας καὶ
δικαίας. ἡ δὲ ἴσως ἔκαστ' α-
ξίαν τὰς μερισμὰς χρόνων,
κρίσεως, αἰτίας, ἐνεργείας, συμ-
βάσεως, ἐκείνης ποιῶνται σκό-
πη δὲ ἡ, μὴ εἶ τὸ ὥς τὸ ἐν ἴσων
εὐρύσις ἐπὶ πάντας, ἀλλὰ εἰ συλ-
ληθῶμεν τὰ πάντα τὰς δὲ, πρὸς
ὁμοῖα τὰ δὲ ἐπὶ τῆς.

ἡ. Αναγνώσκων ἐκ ἔξωθεν.
ἀλλὰ ὅσον ἀνείργει ἔξωθεν. ἀλ-
λά ἡδονῶν ἔκαστων καὶ περτε-
ρεῖν ἔξωθεν. ἀλλὰ ἡ δὲ ὁμοῖα ὅσον
περὶ αὐτὴν εἶναι ἔξωθεν. ἀλλὰ ἀνα-
κατήχεται καὶ ἀχαρίσις, μὴ θυμῷ
δὲ, προσετι κηδεῖται αὐτῶν ἔξωθεν.

& averfationes, ad ea sola, quæ
in nobis sita sunt, adhibet, à re-
rum natura denique quicquid
assignatum fuerit, amplectitur.
hujus enim pars est, ut folii natu-
ra pars naturæ est arboris, hoc
tantum interest, quod ibi folii
natura pars est naturæ sensus
rationisque exfortis, & im-
pedimento obnoxia. cum ho-
minis natura pars sit naturæ im-
pediri nesciæ, rationalis, justæ.
hæc autem & tempora, & ma-
teriam, & formam, & faculta-
tes, & casus ex æquo distribuit
singulis quibusque pro uniuscu-
jusque dignitate. id quod depre-
hendere licebit, si non seorsim
unum aliquod in re ulla consi-
deraveris, sed istius omnia cum
alterius alicujus confertim sump-
tis contuleris.

8 † Adeo es illiteratus, ut nec
legere possis. at potes contume-
lia abstinere, potes voluptate &
dolore superiorem te præstare,
potes gloriolam nihili face-
re, potes stupidis & ingratis
non succensere, imo & illo-
rum curam gerere.

9. Nemo

1 Legit *Casaub.* ἡ, quod probat *Gatak.* 2 Τὸ ἐν ὥς τὸ ἐν *Casaub.* 3 Di-
vulsa vitataque ista prout prius legebantur πᾶντα. τῷ δὲ τῷ. feliciter,
mutatione levissima sic restituit *Casaub.* Proportionis istius, inquit, æquali-
tatem deprehendas licet, non si unum aliquod in unoquoque consideres;
[vel, unum aliquod in hac re cum uno aliquo in alia conferas, si ad-
mittatur *Casaub.* lectio τὸ ἐν ὥς τὸ ἐν] sed si, istius quæque, cum alterius
cujusquam affectibus ac dotibus à natura eidem collatis universis simul
sumptis contuleris. Ita liquidem unumquodque in suo genere perfectum
exhibere patet, nec muscæ aut culicis magis quicquam deesse, quod ad
muscæ culicisve naturam pertineat, quam elephantis aut leoni. *Gatak.*
† Legere non vacat. *Casaub.*

9. Nemo, aut vitam aulicam, aut tuam etiam, infimulantem te audiat.

10. Poenitentia est suiipfius reprehensio quædam, ut qui utile aliquid omiserit: bonum autem quodque necessario etiam est utile; quodque est ejusmodi, id viro bono proboque curæ esse oportet. at neminem virum bonum probumque poenituerit, quod voluptatem unquam ullam omiserit. neque utile itaque, neque bonum voluptas est.

11. Hoc quidnam in se est ex constitutione sua? quænam illius substantia sive materia? quæ forma? quid in mundo facit? quamdiu consistit?

12. Quando somnum gravatim excutis, reminiscere, & conditioni tuæ & naturæ humanæ consentaneum esse ut actiones ad communitatem conducentes edas, cum dormire etiam brutis animantibus commune sit. quod autem est naturæ cujusque consentaneum, hoc & familiarius, & aptius, & jucundius est utique.

13. Assidue, in omni, quantum potes, visô menti oblato, considera, quænam ejus natura, ad mores quid faciat, quid in se habeat veritatis.

14. Ubi quenquam conveniris, statim tu tecum, iste quæ-

θ'. Μηκέτι σε μηδεὶς ἀκέσῃ κατὰ μεμφομένον τ' ἐν αὐτῇ βίῳ, μηδὲ τ' σεαυτῷ.

ι'. Ἡ μετάνοιά ἐστιν ὁπίληψις πρὸς ἑαυτῷ, ὡς χρήσιμόν τι παρεικότ' ὅ· τὸ δ' ἀγαθὸν χρήσιμόν τι δὲ εἶναι, ἔστιν ἐπιμελητέον αὐτῷ τῷ ἀγαθῷ ἔστι καλῶ ἀνδρὶ· ἐδὲ δὲ ἀν καλὸς καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ μετανοήσκειν, ὅτι τῷ ἡδονῇ τινα παρεκέναι· ἔστι ἄρα χρήσιμον, ἔστι ἀγαθὸν ἡδονή.

ια'. Ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐστὶν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τῇ ἰδίᾳ κατασκευῇ· τί μὲν τὸ ἐσιωπῆσαι αὐτῷ καὶ ὑλικόν; τί δ' ἐπὶ ἀνὴρ καλὸς; τί δ' ἐπὶ ποιῆσαι ἐν τῷ κόσμῳ; πόσον δ' ἐπὶ χρεόν ἐφίσταται;

ιβ'. Οταν ἐξ ὑπνὸς δυαχερῶς ἐγείρῃ, ἀναμνησθεὶς, ὅτι κατὰ τὴν κατασκευὴν σε ἐστὶ καὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπικὴν φύσιν, τὸ πρᾶξαι καὶ νωνικὰς διδοιδόνας, τὸ δ' ἐπὶ καθεύδειν κοινὸν ἔστι αἰσίων ζώων· ὁ δ' ἐπὶ κατὰ φύσιν ἐκάστω, τὰ τοιαῦτα οἰκώτερον καὶ περισφύεστερον, ἔστι δὲ περισφύεστερον.

ιγ'. Διλωκῶς καὶ ὅτι πάσης εἰς οἶον τι φαντασίας, φυσιολογεῖν, παιδολογεῖν, διαλεκτικεύειν.

ιδ'. Ω, ἀνὴρ τυγχάνῃς, εὐθὺς σεαυτῷ πρὸς λέγει· ἔστι τινα δόγματα

δόγματα ἔχει περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν; ἢ γὰρ παρὰ ἡδονῆς καὶ πόνου, καὶ τῆς πεινῆς καὶ ἐκασίας, καὶ περὶ δόξης, ἀδοξίας, θανάτου, ζωῆς ποιάδε τινα δόγματα ἔχεν, εἰδὲν θαυμάσων ἢ ξένον μοι δόξῃ, εἰάν τις δὲ τινα ποιῇ καὶ μεμνησμαι, οἷον ἂν ἀναγκάζεται ὥτως ποιεῖν.

14. Μέννησθ, ὅτι ὥσπερ αἰσχρὸν ξενίζεσθαι, εἰ ἡ σукὴ σῦκα φέρῃ, ὥτως εἰ ὁ κόσμος τὰδε τινα φέρει, ὧν ἐστὶ φοβός· καὶ ἰατρῶν ἢ καὶ κυβερνήτην αἰσχρὸν ξενίζεσθαι, εἰ πεπύρεχεν ἄνθρωπος, ἢ εἰ ἀντίπνοια γέγονεν.

15. Μέννησθ, ὅτι, ὥς τὸ μετατίθεσθαι καὶ ἐπιθεῖν τῷ διορθῶντι, ὁμοίως ἐλευθερὸν ἐστὶ. σὺ γὰρ ἐνέργεια κατὰ τὴν συνῶν ὁρμὴν καὶ κρίσιν, καὶ δὴ καὶ κατὰ τὴν τὸν σὸν πρᾶξι νομῶν.

16. Εἰ μὲν ἐπὶ σοί, τί αὐτὸ ποιεῖς; εἰ δὲ ἐπ' ἄλλῳ, τί νῦν μέμ-

nam habet de bonis malisque decreta? qui enim de voluptate ac dolore, & efficientibus utriusque, vel de fama & ignominia, morte & vita, decreta istiusmodi habeat, si huiusmodi fecerit, nihil mirum mihi novumque videbitur. simul & hoc succurret, necessario facere illum quæ facit.

15. Memineris, æque turpe esse mirari quenquam tanquam de re insueta, quod ea mundus, quorum ferax est, profert; ac mirari quenquam, quod ficus ficus ferat, aut mirari medicum, quod quis febricitaverit, gubernatorem, quod ventus adversus flaverit.

16. Memineris æque tibi liberum esse *sententiam* mutare & corrigenti parere, *atque in re capta ulla persistere*. etenim & hæc tua est operatio, *utpote* quæ juxta intentionem iudiciumque tuum, atque adeo ex animi etiam tui *sententia* perficiatur.

17. Si tui istud est arbitrii, cur facis? sin alterius, quem incusas?

1. Ἐχων *Gatak*. 2. Ita l. 10. 30. *βιάζεται*, cogitur facere quod facit. non a vi aliqua externa, sed a principio interno, falso nimirum dogmate, pravo perversoque iudicio. *Gatak*. 3. Æque liberum est, inquit, quodque animum ingenuum nihilo magis dedecet, verum docenti, ubi erraverit quis, obsequi, atque rectæ viæ, ubi eam certo iudicio elegerit, constanter libereque insistere. Corrigit nimirum vult absurdum quorundam errorem, qui quod semel imbibierint, nolunt deponere, (ut Cyprian. l. 2. ep. 1.) *ὑπερβολὴν καὶ ἀσυνέτην* loco habentes *rectiora momenti parere servile ducunt ac illiberalia*. *Gatak*. 4. *Lugd.* melius *ὅτι & σὺν*. deesse tamen forsitan videatur ἀπαραισῶν, aut tale quid. verum distinctio interjecta integram faciet sententiam. Lego igitur, *ὅτι γὰρ ἐνέργεια, κατὰ τὴν σὴν ὁρμὴν &c.* *tua enim est operatio & ista, utpote intentioni tue consentanea &c.* *Gatak*.

incufas? atomos, an Deos? infani utrumque est. nemo igitur est incufandus. si quidem enim potes, rem ipsam corrige. sin minus, quid tibi queri profuerit? nihil autem est agendum frustra.

18. Nihil, quod moritur, mundo excidit. istic autem si manet ac mutat, istic & in sua, quæ & mundi & tui eadem sunt, elementa resolvitur. atque hæc quoque mutant, nec murmurant tamen.

19. Ad opus aliquod natum est unumquodque, puta, equus, vitis. quid miraris? sol etiam ipse, Dique reliqui ad opus aliquod exsistere. tu ergo ad quid? nunquid ad oblectandum te? cogita tecum an sensus communis id ferat.

20. Natura rei cujusque rationem habet; tam ad finem, quam ortum & durationem: quemadmodum & is qui pilam mittit, *pila pariter rationem habet*. ecquid autem pilæ, vel fursum

Φη; τῆς ἀτόμοις, ἢ τῆς θεοῖς; ἀμφοτέρω μανιώδη. ἐδὲνὶ μέρε-
πλέον. 1 εἰ μὲν γὰρ δυνάσται, διόρ-
θωσιν τὸδε πρᾶγμα αὐτό. εἰ ᾗ
τῷ το μὴ δυνάσται, πρὸς τί ἐστι σὺ
Φέρῃ τὸ μέμψασθαι; εἰκὴ γὰρ ἐ-
δὲν ποιητέον.

ιη'. Εξω τῷ κόσμῳ τὸ δοξα-
νὸν ἐπιπῆ. εἰ ὥδε μέντ' ἐκ μετε-
βάλλει ὃ ἐκ διαλύει, εἰς ταῖς ἰδίας ἀ-
σχιθεῖς ἐστὶ ὁ κόσμος καὶ οὐκ αὐ-
τὰ δὲ μετεβάλλει, καὶ ἐργάζεσθαι.

ιβ'. Ἐκαστον πρὸς τι γέγονεν,
ἵπῳ, ἄμπελιν, ἢ θανυμά-
ζεις; 2 Ἐὐὸ ἡλίῳ ἐρεῖ, πρὸς τι
ἐργον γέγονα, καὶ οἱ λοιποὶ θεοί.
σὺ ἔν πρὸς τί; τὸ ἡδεσθαι;
ἴδε εἰ ἀνέχεται ἡ ἐννοία.

κ'. Ἡ φύσις ἐσώχασται ἐ-
κάστῳ, ἐδὲν ἡ ἐλασσον τῆς
δοξαλήξεως, ἢ τῆ ἀρχῆς πρὸς
διεξαγωγῆς, 4 ὥς ὁ ἀναβάλλ-
ων τὸ σφαῖραν· τί ἔν ἀνα-
δόν

1 Εἰ μὲν γὰρ δυνάσται, διόρθωσιν εἰ δὲ τῷ το μὴ δυνάσται, τὸ πρᾶγμα αὐτό. εἰ δὲ
μὴδὲ τῷ το, πρὸς τί ἐστι συμπίπτει τὸ μ. &c. ex MS. Hæschel. legit Casaub. quod &
Xylandrian in suo codice reperisse non sine causa putat, cum illius versio
ex hac ipsa lectione videtur expressa. 2 Καὶ ὁ ἡλίας ἀπὸ πρὸς τι ἐργον γέγονα.
Gatak. 3 Sidera nimirum, quæ animata esse putabant, & Deorum loco
habebant. v. l. 9. 35. Gatak. 4 Sejungunt ista à superioribus Xyland. &
Casaub. mihi continuanda prorsus videntur. quemadmodum, inquit, qui
pilam mittit, rationem apud se habet, non tantum quomodo motus ille
ineatur, sed qua feratur, & quo loco terminetur; sive qua permeet pila,
quo pertingat, ubi cadat; ad eundem modum natura consilium iniit,
non de ortu tantum, sed de obitu etiam ac progressu cujusque rei. sic
Plautus sensu non multum ab hoc abhorrenti, prolog. Capite. Enimvero
Di nos quasi pilas homines habens. Gatak.

θὸν τῷ σφαίρῳ ἀναφερομένῳ, ἢ κακὸν καταφερομένῳ, ἢ καὶ πλῆκός τι; τίς ἂν αἰσθῇ τῇ συμφορᾷ συνενόσῃ, ἢ κακὸν διαλυθείσης; τὰ ὅμοια δὲ ἐπὶ λύχνῳ.

καί. Εκκρεψόν, καὶ θιάσαι οἷόν ἐστι, γηράσαι δὲ οἷον γίνεσθαι, νοσήσαι δὲ, πορευθῆναι βραχύβιον δὲ καὶ ὁ ἐπαμῶν καὶ ὁ ἐπαινετός, καὶ ὁ μνημονεύων, καὶ ὁ μνημονόορος. προσέτι δὲ καὶ ἐν γωνίᾳ τέτρας κλίμαται, καὶ ἐδὲ ἐν ταῦθα πάντες συμφωνῶσι, καὶ ἐδὲ αὐτὸς ἵς ἐαυτῷ· καὶ ὅλη δὲ ἡ γῆ στήλη.

κβ. Πρόσεχε τῷ ὑποκείμενῳ, ἢ τῷ δόγματι, ἢ τῇ ἐργείᾳ, ἢ τῷ σημαινόμενῳ·³ δικαίως ταῦτα πείραξις· μᾶλλον δὲ θέλεις ἀγαθὸς αὐριοῦ γενέσθαι, ἢ σήμερον εἶναι.

κγ. Πράσσω ἡ; πράσσω ἐπ' ἀνθρώπων εὐπορίαν ἀναφέρειν· συμβαίνει τι μοι; δέχομαι, ἐπὶ τὰς θεὰς ἀναφέρειν, καὶ τῶν πάντων πηγῶν, ἀφ' ἧς πάντες τὰ γινόμενα συμμερίζεται.

κδ. Οποῖόν σοι φαίνεται τὸ

missæ boni, vel descendenti cadentique mali? ecquid & bulæ vel consistenti boni, vel subfidenti mali? de lucerna idem dictum sit.

21. Inverte corpus tuum, atque inspicere, quale sit, ubi senuerit; quale sit, ubi morbidum fuerit; quale sit, spiritum ubi efflaverit. brevis autem est vitæ & qui celebrat, & qui celebratur; & qui commemorat pariter, & qui commemoratur. ad hæc & in plagæ istius angulo duntaxat id geritur; ubi etiam neque omnes inter se consentiunt, neque quisquam sibi. denique terra omnis puncti instar habet.

22. Animum adverte præfenti vel decreto, vel facto, vel dicto. merito hæc pateris, qui bonus mavis cras fieri, quam esse hodie.

23. Facio quicquam? ita facio, ut ad homines juvandos referam. contingit mihi quicquam? ita excipio, ut ad Deos referam fontemque rerum omnium, à quo, quæcunque fiunt, ordine præstituto derivantur.

24. Ipsum lavari quale quid tibi

1 Νοσήσαι τι καὶ ἀποπνεῦσαι legit Gatak. 2 Monet ut ad id quod præmanibus est, sive decretum illud, sive factum sive dictum sit, animum sedulo advertamus. Gatak. 3 Separat ista à præcedentibus Casaub. possunt tamen ad idem argumentum pertinere. Merito multa pateris, quia ad id quod præmanibus est non attendis, sed de rebus futuris anxius, animique suspensus es, & quod præcipue te spectat differs. Gatak. 4 Haud integra satis videntur ista, forsitan scribendum, ὅτι μᾶλλον δὲ ut ratio reddatur quare tot molestiis conflictetur. Legi tamen possunt & ἐρωτηματικῶς, [π] ἡμῶν δὲ &c. Gatak.

tibi videtur? oleum, sudor, fordes, aqua, strigmentum; putida omnia. tale quiddam est & vitæ pars quævis, & materia subiecta quælibet.

25. Lucilla Verum extulit; mox & Lucilla ipsa elata est. Secunda Maximum; mox & Secunda. Epitynchanus Diotimum; mox & Epitynchanus. Antoninus Faustina; mox & Antoninus. Celer Hadrianum; mox & Celer. hujusmodi sunt omnia. quin & solertes illi, aut futurorum præscii, aut fastu inflati, ubinam jam sunt? solertes inquam, quales Charax, Demetrius Platonius, Eudæmon, & si quis alius ejusmodi. omnia caduca sunt, & jam olim morte sepulta sunt. alii nec brevem sui memoriam sunt consecuti; alii in fabulas abierunt; alii etiam è fabulis evanuerunt. horum ergo memineris, aut compagem tui dissipatum iri aut extinctum spiri-

λέεσθαι; ἔλαιον, ἰδρώς, ῥύπος, ὕδωρ, γλοιῶδες, πάντα σιχαντά. τοῖς τὸν πᾶν μέρος ἔβίς, καὶ πᾶν ὑποκείμενον.

κέ. ¹ Λέκιλλα Οὐήρον· εἶπε Λέκιλλα· Σέκωνδα ² Μάξιμον· εἶτα Σέκωνδα· ³ Επιτύγχανος Διότιμον· εἶτα Επιτύγχαν· ⁴ Φαυστίαν Αντωνίου· εἶτα Αντωνίος. τοιαῦτα πάντα. ⁵ Κέλερ Αδριανόν· εἶτα Κέλερ. οἱ δὲ δριμεῖς ἐκείνοι, ἢ περὶ γνωστικοὶ ἢ περὶ φωμῶδοι, πῆ; οἶον, δριμεῖς μὲν, ⁶ Χιάρᾳ καὶ ⁷ Δημήτριος ὁ Πλατωνικός, καὶ ⁸ Εὐδαίμων, καὶ εἰ τις τοῖς τὸν πᾶν μέρος, περὶ τῶν πάλαι· ἐνίοι μὲν ἔδῃ ἐπὶ ὀλίγον μνημονεύοντες· οἱ δὲ εἰς μύθους μεταβαλόντες· οἱ δὲ ἤδη ἐκ μύθων ἐξίτηλοι τῶν ἐν μνημονεύοντι δεήσῃ ἤτοι σκεδαοῦναι τὸ συγκριμάλιον σε, ἢ σκεδαοῦναι τὸ πνέ-

¹ In singulis subaudienda verba illa ἐξήνεγκας & ἐξηνέχθη. erat autem Lucilla Marci filia L. Vero imperii consorti nuptui data, eisdemque superstes. Vid. Capitolin. in Vero. Gatak. ² Maximus cujus mentio l. i. 15. inter Stoicos à Capitolino recensetur, quibus Marcus noster in disciplinam se dederit. Gatak. ³ Quis iste Epitynchanus & Diotimus cui is supervixerit & successerit, nescire me fateor. Gatak. ⁴ Annia Faustina Antonini Pii uxor. Vide Capitolin. in Pio. Gatak. ⁵ Caninius Celer orator sive Rhetor, quem & Marcus & Lucius audierant. vid. Capitol. Gatak. ⁶ Depravatum opinor. forsitan ἱερὰς. Hieracis enim apud Stobæum reperiuntur fragmenta. vel Χιάρᾳ etiam: siquidem Charax, Philosophus Pergamenus, Suida memoratur. & edit Lugd. Χιάρᾳ habet. Gatak. ⁷ Phalereum, puto, vult è familia Platonica, Theophrasti auditorem de quo Laert. l. 5. quanquam potest etiam Demetrius Byzantinus Peripateticus, cujus & Laert. ibidem meminit, Marco dictus intelligi. Verum illum potius. Gatak. ⁸ Eudemon inter Astrologos celebriores recensetur à Vitruvio l. 9. c. 7. Gatak.

πνόμενον, ἢ μετασῆναι, καὶ
ἀλλαχῇ κατὰ χθρῶναι

κς'. Εὐφροσύνη ἀνθρώπου,
ποιεῖν τὰ ἰδίᾳ ἀνθρώπου, ἴδιον ὃ
ἀνθρώπου εὐνοία πρὸς τὸ ὁμό-
φυλον, ὑπερόρασις τῇ ἀποθητικῶν
κινήσεων, διάκρισις τῇ παιδῶν
φαντασιῶν, ὀπιθεώρησις τῇ ὁ-
λων φύσει, ἐ τῶν κατ' αὐτὴν
γνωμένων.

κζ'. Τρεῖς χρέσεις· ἡ μὲν
πρὸς τὸ αἶπον τὸ περιεχόμενον·
ἡ δὲ πρὸς τὴν θείαν αἰτίαν, ἀφ'
ἧς συμβαίνει πᾶσιν πάντα· ἡ δὲ
πρὸς τὰς συμβιβάσας.

κη'. Ὁ πόντος ἦτοι τῷ σώμα-
τι κακόν· ἐκέν δὲ φαίνεται ὡς ἡ
τῇ ψυχῇ· ἀλλ' ἐξέστη αὐτῇ τὴν
ἰδίαν αἰθερίαν καὶ γαλήνην διὰ
φυλάσσειν, καὶ μὴ ὑπολαμβάνειν
ὅτι κακόν. πᾶσα γὰρ κρίσις,
καὶ ὁρμή, καὶ ὀρεξις, καὶ ἐκκλισις, ἐν-
δον, καὶ ἔξωθεν κακὸν ἔχει ἀναβαίνει.

κθ'. Εξάλαφε τὰς φαντα-
σίας, συνεχῶς σεαυτῷ λέγων·
νῦν ἐγὼ ἐμοί εἰμι, ἵνα ἐν ταύτῃ
τῇ ψυχῇ μηδεμία πονηρία ἦ,
μηδὲ ὀπιθυμία, μηδὲ ὁλως τα-
ραχή τις· ἀλλὰ βλέπων πάν-
τα ὅποιά εἰσι, χρεῶμαι ἐκά-
στῳ κατ' ἀξίαν. μέμνησο ταύ-
της τῇ ἐξουσίας κατὰ φύσιν.

λ'. Λαλεῖν, ἐν συγκλήτῳ,
καὶ πρὸς πάντ' ὄντιν' ἐν κοινῇ

tum aut migraturum, atque alibi
dispositum.

26. Homini volupe est, quæ
hominis propria sunt, facere.
proprium autem est hominis,
contribuli suo benevolum esse,
sensuum motus insuper habere,
visa probabilia discernere, uni-
versæ naturam, eaque quæ se-
cundum hanc fiunt, contem-
plari.

27. Affectiones singuli qui-
que tres habent; unam ad causam
ambientem, alteram, ad causam
divinam, à qua proveniunt om-
nibus omnia; tertiam, ad eos
quibuscum in hac versatur.

28. Dolor aut est corpori ma-
lum. quod si sit, corpus id cen-
seat. aut animæ. at illi licet
etiam inter dolores serenitatem
suam tranquillitatemque serva-
re, nec opinari malum esse. om-
ne enim iudicium, & impetus,
& appetitus, & aversatio intus
est; quo mali nihil ascendit.

29. Imaginationes dele; sæ-
pe tecum sic loquendo, In po-
testate mea nunc situm est, ut
nulla in hac anima existat im-
probitas, nulla cupiditas, nulla
omnino perturbatio: sed ut
omnibus qualia reapse sint per-
spectis, pro existimatione sua
singulis utar. memento pote-
statis hujus à natura tibi tri-
butæ.

30. Et in senatu, & apud
quemlibet privatim, curæ sit mo-
deste

desse potius quam diserte loqui. sano vero apud omnes sermone utare.

31. Augusti aula, uxor, filia, nepotes, privigni, soror, Agrippa, cognati, familiares, amici, Arius, Mæcenas, medici, popæ, aula tota morti concessit. tum ad alia te transfer; mortemque cogita, non unius hominis, sed gentis totius, Pompejorum puta. nec illud minus, quod tumulis inscribi solet, *Ultimus hic generis sui. dein reputa tecum, quam anxie egerint horum antecessores, ut successorem aliquem sibi superstitem relinquerent: cum necesse tamen fuerit, ut aliquis tandem ultimus existeret: atque hic rursus gentis totius mortem considera.*

μίως, ¹ μὴ περὶ τσανῶς ² ὑγίαι λόγῳ χρῆσθαι.

λα'. Αὐλὴ Αὐγέας, γυνή, θυγάτηρ, ἔχοντι, ³ πρόγονοι, ἀδελφῇ. Αὐγρίππας, συγγενής, οἰκῆοι, φίλοι, ⁴ Ἀρεῖ, Μακρήνας, ἰατροὶ, ⁵ θύπη, ὅλης αὐλῆς θάνατος. εἴτε ἐπιθι ⁶ ταῖς ἄλλαις, μὴ καθ' ἐνὸς ἀνθρώπου θάνατον, οἷον Πομπηίων· καὶ κεῖνο δὲ τὸ ὀππυγραφόμενον πῶς μνήμασιν, ἔχαστος ⁷ ἑἰς ἰδίαν γῆρας· ὀππυλογίζεσθαι, πῶς ἑκάστη αὐτῶν, ὡς ἀξιοδοχόν τινα καταλίπωσιν· εἴτε, ἀνάγκη ἕκαστον τινα γῆρας· ⁷ πάλιν ὥδε ὅλα γῆρας θάνατον.

λα'. Σωζέ.

I Sana oratione non est aperto semper utendum vertit Xyl. & Casaub. Verum alia videtur hic Marci mens. Ego malim κομῶς, μὴ περὶ τσανῶς. ὑγίαι [δι] λόγῳ χρῆσθαι. Et publice in Senatu & apud unquamque privatim, eam Sertionis rationem habeas, ut non tam diserte & eleganter, quam modeste & decenter loquaris. Oratione vero sana & salubri semper utaris. Siquidem κομῶς, περὶ τσανῶς, περιλάλει Suid. & Etymolog. Σταμύλιον, τὸ περὶ τσανῶς λέγειν. Alioqui τσανῶς, σαφές, i. e. clarum & perspicuum denotat: ut & ἀληθές, verum: quia veritate nihil clarius, certiusque. Verum pro diserto plerumque sumitur, eaque significatione apud Hellenistas, qui dici solent, etiam simplex τσανῶς reperitur. Auctor Sap. Solom. c. 10. v. 21. ὅτι ἡ σοφία ἡνοῖσι στόμα κομῶν, καὶ γλώσσας νεκρῶν ἔδωκε τσανῶς. Linguas infantium disertas reddit, ut vertit Jun. Interpretes Græci Esai. 35. 6. καὶ τσανῶν ἔσται γλώσσα μοιλάων. Gatak. 2 Sertione sano, i. e. vero. ὑγίαι λόγος verus, sincerus, simplex Sermo, cui opponitur νοσῶν λόγος apud Euripid. in Phœniss. sed & apud Sophoclem in Trachin. (sic restituente H. Stephano) Τὸ γὰρ νοσῶν τι λαρεῖν ἀνδρὸς ἐχρὶ σάφρονος, νοσῶν τι. i. e. νοσῶντα τινα λόγον, ut Euripides. Gatak. 3 Posteri vertit Xyland. forsan ἀπύρνοι, privigni. ita enim in iure quandoque dicuntur. Gatak. 4 Αὐρί Φιλοφῶν, cuius contubernio & amicitia usus est Augustus, meminit Sueton. l. 2. c. 89. Ut & Strabo. l. 14. Seneca ad Marc. c. 4. Plutarch. in Anton. & alii. Gatak. 5 Sacerdotes vertit Xyland. aruspices Casaub. Ego victimarii, popæ, Θύρας Æolice φύπας, popæ. Vid. Salmas. in Solin. Gatak. 6 Subintelligi hic putat Gatak. ὀππυλογίζεσθαι, ut ex versione ejus constat. Sed multo apertior, & facilius erit sensus, si repetatur

λβ'. Συνπιθέειν δὲ τῷ βίον, κα-
τὰ μίαν πράξιν· ἢ εἰ ἐκάστη τὸ ἐ-
αυτῆς παρέχει ὡς οἷόν τι, ἀρκεί-
αζ'· ἡ δὲ τὸ ἐαυτῆς ἀπέχῃ, ἢ δὲ
εἰς σε κωλύσῃ διώταται. ἀλλὰ
ἡσέταί τι ἐξωθεν; ἢ δὲν εἰς γε
τὸ δικαίως καὶ σωφρόνως καὶ
εὐλογίως· ἄλλο δὲ τι ἴσως
ἐνεργητικὸν κωλυθήσεται; ἀλ-
λὰ τῇ πρὸς αὐτὸ τὸ κώ-
λυμα εὐαρεσῇσαι, καὶ τῇ ἐ-
πὶ τὸ διδόμενον εὐγνώμονι
μεταβάσαι εὐθύς ἄλλῃ πρά-
ξις ἀντικαθίσταται. ἐναρ-
μόσασθαι εἰς τὸ σωφρονεῖν, πε-
ρὶ ἧς ὁ λόγος.

λγ'. Ἄποφας μὲν λαβεῖν,
εὐλύτως δὲ ἀφείναι.

λδ'. Εἴ ποτε εἶδες χεῖρα ἀ-
ποκεκομμένην, ἢ πόδα, ἢ κε-
φαλὴν ἀποτεμνημένην, χω-
ρὶς πᾶς ποτε ἀπὸ τῶ λοιπῆς σώ-
ματος κεκομμένην, τοῖς τὸν ἑαυτὸν
ποιεῖ, ὅσον ἐφ' ἑαυτῶ, ὁ μὴ θεί-
λων τὸ συμβαῖνον, ἢ ἀποχίζων
ἑαυτὸν, ἢ ὁ ἀκοινωνήτων ἢ πρᾶσ-
των ἀπερρίψαι πᾶς ποτε ἀπὸ τῆς
κατὰ φύσιν ἐνώσεως. ἐπεφύ-
κεις γὰρ μέρ'· νῦν σεαυτὸν
ἀπέκοψας. ἀλλ' ὥδε κομψὸν

32. In singulis actionibus vi-
tam componere oportet; ut si
unaquæque, quantum datur, quod
suum est tulerit, in eo acquies-
cas. quo minus autem ferat,
quicquid suum est, prohibere
nemo poterit. sed exterius ali-
quid obstat? nihil quicquam,
quo minus juste, sobrie, confide-
rate *in ea te geras*. sed alius ali-
cujus facultatis fortassis effectus
impedietur? atqui dum impedi-
mentum ipsum placide fers, &
ad id quod datur æquo animo
te transfers, alia statim prioris
vice actio emergit, quæ ad eam,
de qua sermo instituitur, *vita*
compositionem non minus ap-
te conducatur.

33. Sic accipe, ne fastuosus
fias; *sic posside*, ut dimittere
proclivis sis.

34. Si quando manum ab-
scissam vidisti, vel pedem, aut
caput etiam amputatum, & se-
orsim alicubi à reliquo corpo-
re situm; talem plane se facit,
quantum in ipso est, qui ab-
scindit sese, dum vel id quod
contingit non vult, vel adver-
sus societatis jus aliquid perpe-
trat. revulsum quodammodo ab-
jecisti te aliquo ab ea, quæ secun-
dum naturam est, unionem. pars
enim natura fueras: nunc vero
temet

repetatur illud membri prioris ἀνάγκη γαίᾳ, necesse est ut cujusque gentis ul-
tims tandem aliquis existat, atque adeo ut tota illa gens (ultimo ic. illo defuncto)
pereat necesse est. Ita accipere externa ista, live opes, live honores, &
consimilia à rerum omnium auctore tributa, ne accepis, quod plerique
solent, insolescas. μωρὸς γὰρ ὁ ἐν τέτοις φροῦμενος. l. 5. 23. *Gatak*.

temet abscidisti, cæterum istic illud scitum est, quod unire te denoulicet. hoc autem nulli alii parti est à Deo concessum, ut revulsa semel & præcisa denuo coalescat. Verum benignitatem ejus considera, qua hominem cohonestavit; cum & in ipso posuerit, ne primitus ab universo revelleretur; & facultatem tribuerit, ubi fuerit revulsus, redeundi, denuoque coalescendi, & partis ordinem, quem tenuerat, recuperandi.

35. Sicut reliquas facultates rationalium unusquisque fere ab universi natura accepit; ita hanc nos ab eadem facultatem accepimus: quod quemadmodum illa quicquid obstat & renititur, in usum suum circumvertit, & in fato disponit, atque ita partem sui facit; ita & animal rationale, ex impedimento omni materiam creare sibi possit, eoque uti ad illud quod intenderat, quodcunque tandem id fuerit.

36. Ne confundat te vitæ tuæ totius cogitatio: neque animo simul complectere, quot qualesque molestias superventuras esse tibi verisimile sit. sed ad præsentium unumquodque interroga te, quidnam hac in re est, quod subiri aut sustineri nequeat? confiteri namque eru-

κάννο, ὅτι ἔχεις σοι πάλιν ἐν-
σαι σταυτόν. τὸ τοῦ ἄλλου μέρος
ἰδὼν θεὸς ἐπέτρεψεν, χωρ-
ιδέντι ἐλθομένῳ, πάλιν συν-
ελθεῖν. ἀλλὰ σκέψαι τὴν χρη-
στότητα, ἣ τιμήθηκε τὸ ἀνθρώπου.
καὶ γὰρ ἡ αὐτὴ ἀρχὴν μὴ ἀπορραγῆ
ἀπὸ τοῦ ὅλου, ἐπ' αὐτῷ ἐποίησε.
καὶ ἀπορραγῆ πάλιν ἐπανελθεῖν,
καὶ συμφύσαι, καὶ τὸν ἑαυτοῦ μέρος
ταῖς ἀπαλαβῇς ἐποίησεν.

λέ. Ὡστερ πᾶς ἄλλος δύ-
νάμεις ἕκαστος τῶν λογικῶν
κεδὼν ὅσοι ἢ τῶν λογικῶν φύ-
σις, ἕτως καὶ ταύτην περὶ αὐ-
τῆς εὐλόγηται. ὅν προσποιεῖται
κάννη πᾶν τὸ ἐνταύθι καὶ ἀν-
τιβαῖνον ὅτι πᾶσι τρεῖς, ἑκα-
ταστάσι εἰς τὴν εἰμαρμένην, καὶ
μέρος ἑαυτοῦ ποιεῖ, ἕτως καὶ τὸ
λογικὸν (ζῶον διῦα) πᾶν νό-
ημα ὑλὴν ἐαυτοῦ ποιεῖ, καὶ χρη-
στὸν αὐτῷ ἐφ' οἷον αὐτὸν ὡς ὁρμησιν.

λέ. Μὴ σε συγχέτω ἡ ὅ-
λου βίβας φαντασία. μὴ συμπε-
ρανοῖς ἐπίπνοια ὅσα καὶ ὅσα π-
φανόν ὅτι πᾶσι τρεῖς, ἑκα-
στασι εἰς τὴν εἰμαρμένην, καὶ
μέρος ἑαυτοῦ ποιεῖ, ἕτως καὶ τὸ
λογικὸν (ζῶον διῦα) πᾶν νό-
ημα ὑλὴν ἐαυτοῦ ποιεῖ, καὶ χρη-
στὸν αὐτῷ ἐφ' οἷον αὐτὸν ὡς ὁρμησιν.

1 Απορραγνῆναι, & in fine periodi pro ἐπίπνοια, ἐπίπνευ ex Ml. Heschel. legit Casaub. 2 Τῆς τῶν ὅλων φύσεως Gatak. 3 Natura, inquit, universi, i. e. numen ipsum, sive potentia & providentia divina, obstantia & renitentia ac opponentia sese quæque circumducit quodammodo, & in usum suum convertit. Hoc est enim τὸ ἐπιπνεῖν. Gatak. 4 Malim ἐπιπνεῖν in futuro. Gatak.

ἦσθ' ἢ ὁμολογήσῃ. ἔπειτα ἀ-
ναμύμνησαι σαυτὸν, ὅτι ἔτι τὸ
μέλλον, ἔτι τὸ παρῶν κινεῖς βα-
ρύνει σε, ἀλλὰ αἰεὶ τὸ παρόν. τῷ
τὸ κατὰ σμικρύνεται, εἰάν αὐ-
τὸ μένον περιορίσῃς, ὥς ἀπὸ πλεον-
σχίας τὸ ἀβέβαιον, εἰ ποτε τῷ το
ψιλοῦ ἀντέχῃ μὴ διώκῃ.

λζ'. Μή τι νῦν ὡς ἀκαθάρτη
τῇ ἑκκυρίῃ σοφῶ, Πάνθηα, ἢ Πέρ-
γαμος; ἢ τῷ Ἀδριανῷ, ἢ Χαυ-
ρίας, ἢ Διότιμος; γελοῖον. τί τῷ εἰ
περικαθάρτη, ἔμελλον αἰσθάνε-
σθαι; τί τῷ εἰ ἡσθάνοντο, ἔμελλον
ἡσθίοντες; τί τῷ εἰ ἡδόντο, ἔμελ-
λον ἔτι αἰσθάνεσθαι εἶναι; ἢ ὡς ἰσ-
τῆς πρώτων μὲν γεραίης καὶ γερον-
ταίης γυναικὸς ἔτι αἰσθάνεσθαι, εἰ
ποθανεῖν; τί ἔτι ὕστερον ἔμελλον εἰ-
κῆνοι ποιεῖν ἰστέων δότοθανόντων;
ἢ γεραίῶν πᾶν τῷ, ὥς λυθρον
εἰ θολαῖα.

λη'. Εἰ διώσκῃ ὁ γὰρ βλέπει,
βλέπει ὁ κρίνων, φησὶ, σοφώτα-
ταις.

λθ'. Δικαιοσύνης κατὰ ξαναπα-
τικὴν ἀρετὴν ἔχει ὁρῶ ἐν τῇ ἰσ-
τορικῇ ζῶσιν καλίσκην ἡδονῆς τῷ
ὁρῶ, τῷ ἐγκράτειαν.

besces. tum cogitate cum, nec quod
futurum est, nec quod præteritum
est, sed id semper duntaxat quod
præsens est, molestiam tibi face-
sere. minuetur autem istud, si se-
orsim per se circumscriptum de-
deris, mentemque redargueris,
si ne huic quidem soli toleran-
do suffecerit.

37. Nunquid etiamnum Ve-
ri tumulto affidet Panthea,
aut Pergamus? nunquid Ha-
driani Chabrias, aut Dioti-
mus? ridiculum foret. verum,
si affiderent, nunquid ipsi
hoc sentirent? aut si senti-
rent, nunquid illos juvaret?
aut si eos juvaret, nunquid
hi immortales futuri essent?
annon & istis destinatum est,
ut primo senescant, tum mo-
riantur? ecquid ergo face-
rent illi, mortuis istis? foetor
est hoc omne, & sanies in
sacco.

38. Si acute cernere vales,
acumine tuo utere, inquit il-
le, in rebus eis, quæ sapien-
tiam maxime exigunt.

39. In animantis rationalis
constitutione virtutem nullam
video, quæ justitiæ se oppo-
nat: at voluptati quæ opponat
se, continentiam video.

40. Si

1 Ritum alludit sepulchris eorum, quos defunctos conditosque Inge-
bant, assidendi. *Gatak.* 2 Cum *Salmasio* legendum putat *Gatak.* Οὐδὲν,
cujus *Panthea* liberta, *Pergamus* libertus fuerit. 3 *Χαορίας* legunt *Xyland.*
Casaub. & *Gatak.* 4 *Γράσις* *Gatak.* 5 Locus depravatus, cui vario modo
opem ferre viri docti conantur. Videtur legere *Gatak.* κρίνων, φησὶ, [ἐν]
σοφώτατοις. conjicit autem *Salmas.* Κρίτων φησὶ σοφώτατος. vel Ζήνων φησὶ
σοφώτατος.

40. Si opinionem tuam ab eo, quod vexare te videtur, removeris, ipse in tutissimo mox confistes. quis ipse? Ratio. at non sum ratio. esto. ratio itaque ne vexet se. siquid autem aliud tibi male habet, id ipsum de hoc ipso, si poterit, opinetur.

41. Sensus impeditio, malum est naturæ animalis. motus impeditio itidem ejusdem est malum. est & aliud quod vegetativam conditionem pariter impediat, estque malum ejusdem. mentis quoque perinde impeditio, naturæ intellectivæ malum est. hæc jam tu omnia ad te transferas. dolor, voluptas attingit te? viderit sensus. aliquid molienti tibi obstitit quippiam? si citra exceptionem moliebaris, jam tuum, qua rationalis, malum est. at si id quod communiter fieri solet, tibi proponebas, nondum aut latus es, aut impeditus etiam. mentis utique propria quæ sunt, nemo alius impedire solet. hanc enim nec ignis, nec ferrum, nec tyrannus, nec vituperium, nec aliud quidlibet

μ'. Εὰν ἀφέλῃς τὸ σπῶν ὑπὸ ληψὶν παρὰ τὴν λυπῆν σε δοκῶντος, αὐτὸς ἐν τῷ ἀσφαλεστάτῳ ἔσηκας. τίς αὐτίς; ὁ λόγος. ἀλλ' ἐκ εἰμὶ λόγος. ἔγω. ἐκένον μὲν λόγος αὐτὸς ἑαυτὸν μὴ λυπεῖται. εἰ δὲ ἡ ἀλλοῖσι κακῶς ἐχθρὸν λαβείτω αὐτὸ περὶ αὐτῶ.

μα'. Ἐμποδισμὸς αἰσθήσεως, κακὸν ζῳικῆς φύσεως. ἔμποδισμὸς ὀρμῆς, ὁμοίως κακὸν ζῳικῆς φύσεως. ἐστὶ δὲ ἡ ἀλλοῖς ὁμοίως ἔμποδιστὸν ἔκ κακὸν τῆς φυτικῆς καὶ αἰσθητικῆς. ἔτασπεῖν ὑν ἔμποδισμὸς τῆς κακὸν νοεῖας φύσεως. πάλιν αὖτε ἐπὶ σεαυτὸν μετὰ φερε. πῶν θ', ἡδονὴ ἀπ' ἐπιπῆς σε; ὅψεται ἡ αἰσθησις. ὀρμήσαντι ἐνσημα ἐχθρὸς; εἰ μὲν ἀνυπεξαρτέτως ὥρμας, ἡδὴ ὡς λογικῶς κακόν. εἰ δὲ τὸ κακὸν λαμβάνεις, ἔγω βέβλαψαι. εἰ δὲ ἔμπεδισται. τὰ μὲν τοῖς τῶν ἰδία εἰδὲς ἀλλ' ἔγω θεν ἔμποδίζειν. τέττε γὰρ ἔπῳρ, ἔσίδηρθ', ἔτόραυνθ', ἔβλασφημία, ἔχ' ὅτιεν ἀπ' ἐπιπῆς. ὅταν γένηται

1 Cum mens aut animus σφαῖρος five σφαίροειδης semel est, idem semper est, nec ulla vel interna (τῶν πιδῶν,) vel externa fortunæ vi de statu suo deicitur. *Cassaub.* Verba hæc vertit *Γαλακ.* quasi sic essent concepta, ἀπ' ἐπιπῆς, ὅταν γένηται σφαῖρ' ὡς κυκλωτερής. Hæc autem imagine viri sapientis usus est *Horatius* Sat. 7. l. 2. — *In seipso totus seres atque rotundus, Externi ne quid valeat per læve morari.* at *Aristoteles* (l. 1. *Ethic. Nicom.*) virum bonum πετράζονον i. e. quadratum appellat, quod (ut ait l. 3. *Rhetor.*) nulla fortunæ vi everti possit, sed sibi ipsi semper constet, & quomodocunque volutatus, basim firmam habeat, instar cubi, qui non facile movetur, motus autem in seipsum recumbit,

μη)σφαῖρος, κυκλοσφῆρης ὡύφ.

μβ'. Οὐκ εἰμὶ ἀξιό. ἐμαυ-
τὸν λυπεῖν, ἐδὲ γὰρ ἄλλον πώπο-
τε ἐκὼν ἐλύπησιν.

μγ'. Εὐφραίνει ἄλλον, ἄλλο.
ἐμε γ', εἰάν ὕγιές ἔχω τὸ ἡρμο-
νικόν, μὴ ἀποσπερόμηνον, μήτε
ἄνθρωπόν τινα, ἢ μήτε τ' ἄν-
θρώποις συμβαίνοντων ἄλλα
πάν εὐμυρίσιν ὀφθαλμοῖς ὁ-
ρῶνται, καὶ δεχόμενον, καὶ χρώμε-
νον ἐκάστω κατ' ἀξίαν.

μδ'. Τῶτον ἰδὲ τ' χρόνον
σεαυτῷ χαρίζαι. οἱ τ' ὑπερ-
φημίαν μάλλον διακοντες, καὶ
λογίζονται, ὅτι ἄλλοι τοῖσιν
μέλλουσιν ἐκείνοι εἶναι, οἳ οἱ εἰσιν
ἔτι εἰς τ' βαρύνειν καὶ ἐκείνοι γ'
θνησκί. τί δὲ ὅλως πρὸς σέ, ἂν
ἐκείνοι φωναῖς τοιαύταις ἀπη-
χῶσιν, ἢ ἐπὶ ὀλῆσιν τοιαύτως
πρὸς σέ ἔχουσιν.

με'. Ἀρόν με καὶ βάλλει ὅπως
θέλεις. ἐκεῖ γὰρ ἔξω τ' ἐμὸν δαί-
μονα ἰλεων, τῶτ' ἔστιν, ἀρκέμε-
νον εἰ ἔχοι καὶ ἐνεργόη κατὰ τὸ
ἔξῃς τῇ ἰδίᾳ κατασκευῇ. ἀρα
τῶτον ἀξιόν, ἵνα δὲ αὐτὸ

attingit, ubi facta fuerit sphaeræ
instar, teres tota atque rotunda.

42. Indignum censeo, ut me
ipse vexem, qui neminem un-
quam volens vexarim.

43. Alia oblectant alios. me
vero, si mentem sanam habue-
rim, quæ nec hominem quen-
quam, aut humanum quic-
quam aversetur; sed quicquid
obvenit, oculo benigno as-
piciat excipiatque, & pro
fui existimatione singulis uta-
tur.

44. Hoc ipsum quod jam ad-
est, tempus tibi met fac im-
pertias. qui famam posthu-
mam affectant potius, non co-
gitant, alios quosdam ejusmo-
di fore posteros illos, quales
isti sunt, quos nunc gravatim
ferunt. sed & utrique sunt mor-
tales. quid autem tua interest
si vocibus istiusmodi adstrepu-
erint illi tibi, aut existimationem
hanc vel illam de te habuerint.

45. Tolle me, & quocunque
libuerit projice. etenim illic
quoque genium meum habiturus
sum propitium placidumque;
hoc nempe contentum, si pro
conditionis suæ officio habere
se agereque possit. num hoc tan-
ti

1 Melius Annotator Lugd. μέτι [π] ῥ. 2 Syntaxis poscit ὁρῶν, quia præ-
cesserat τὸ ἡρμονικόν. Gatak. ὁρῶν τε etiam edidit Casaub. 3 Malim, ἢ δ' ἡ. Ga-
tak. 4 Τὸ βαρύνειν, μεταβάλλειν, prout Marco istuc usurpatum haud temere
alibi deprehendes: ut nec hoc sensu secundum Schol. in illud Thucydidis l.
2. ἰσχυρόντο γ' καὶ χαλεπὸς ἔφειρον. & δέ, inquit, λίγην, ὅτι ἰσχυρόντο, ἀλλὰ βαρύνε-
μαι &c. Herodianus, tamen ἰσχυρόντο τε αὐτῶν τὴν ἐνέργειαν. Eorumque po-
tētiā egre, sive gravatim ferebant. Gatak.

ti est, ut hac de caussa anima mea male se habeat, ac deterior fiat, dum † deprimitur, extenditur, confunditur, consternatur? ecquid reperiam, quod tanti sit?

46. Nihil homini cuiquam contingere potest, quod non humanus sit casus; nec bovi, quod non bovis sit; nec viti, quod non vitis sit; nec lapidi, quod non lapidis ipsius sit. Si ergo contingit id cuique, quod & usui & naturæ ejus est consentaneum, quid est, ægre quod feras? neque enim quicquam tibi tulisset natura communis, quod ferri non posset.

47. Siqua te angit res externa, non est ea ipsa, quæ molestiam faceffit tibi, sed tuum ipsius de ea re iudicium. hoc autem statim delere in te situm est. siquid vero in *interna animi* dispositione te angit, quis prohibere potest, quo minus opinionem tuam corrigas? pari modo, si anxium te habet, quia hoc aut illud quod rectum tibi videtur, non facis, cur non facere potius quam angere velis? sed obstat, inquis, valentius aliquid. nihil est ergo quod anxius sis. neque enim non agendi caussa in te est. sed nec vivere tanti est, ni id fiat. excede er-

κακῶς με ἔχει ψυχῇ, καὶ χεῖρον αὐτῆς ἢ, πεπινεμένη, ὀρεγομένη, ² σπουδομένη, πύρομένη; ἔτι εὐρέως ἴαται ἄξιον;

μς'. Ανθρώπων ἔδενι συμβαίνοντι δύναται, ὃ ἔκ ἐστιν ἀνθρώπων σύμπτωμα· ἔδὲ βόι, ὃ ἔκ ἐστι βοϊκόν· ἔδὲ ἀμπέλω, ὃ ἔκ ἐστι ἀμπελικόν· ἔδὲ λίθω, ὃ ἔκ ἐστι λίθω ἴδιον. εἰ ἔν ἐκάστῳ συμβαίνει, ὃ καὶ εἴωθεν, καὶ πέφυκεν, τί αὖν δυσχεραίνεις; καὶ γὰρ ἀφόρητόν σοι ἔφερον ἡ κοινὴ φύσις.

μς'. Εἰ μὲν διὰ π τὸ ἐκ τῆς λυπῆς, ἔκ ἐκείνῳ σοι ἐνοχλεῖ, ἀλλὰ τὸ σὺν τοῖς αὐτοῖς κριμα. τὰ τοῦ ἡδὴ ἐξαλείψαι ὅτι σοι ἐστίν. εἰ δὲ λυπεῖ σέ π τὸ ἐν τῇ σῇ διανοῇ, τίς ὁ κωλύων διαρῶσαι τὸ δόγμα; ὁμοῦς δὲ καὶ εἰ λυπῇ, ὅτι ἔχει τὸ δὲ ἡ ενεργεῖς ὑμέας σοι φαινόμενον, τί ἔχει μάλλον ενεργεῖς, ἢ λυπῇ; ἀλλὰ ἰσχυρότερον ἡ ἐκείνηται· μὴ ἔν λυπῶ· καὶ γὰρ ὡς σε ἡ αἰτία τῶ μὴ ενεργεῖσθαι. ἀλλὰ ἔκ ἄξιον ζῆν, μὴ ενεργεῖσθαι τὰτα. ἀπὸ τοῦ ἔν ἐκ τῶ ζῆν

1 Ad morem demississime supplicantium alludit, opinor, Antoninus prioribus duobus verbis. Non enim solum in terram abicere se, sed & corpus totum porrigere soliti, qui demississime, ritu tamen non tam Romano vel Græco, quam barbaro, supplicabant. *Casaub.* 2 *Anxia* vertit *Χρῆλαν*. *confusa Casaub.* ut συγχυομένη, vel. συγχυομένη legisse videatur. quid si συνδυομένη legatur? una cum corpore constricta, & vinculis quodammodo obnoxia. *Gatake.* † Abiectus, prostratus (animus sc.) *Casaub.*

ζῆν εὐμυῖης, ἢ ἡ χὲ ὁ ἐνεργῶν
δοκίμησκει, ἅμα ἰλεως τοῖς
ἐνισχυμένοις.

μη'. Μέμνηται, ὅτι ἀκατα-
μάχηται γινέται τὸ ἡγεμονικόν,
ὅταν εἰς ἑαυτὴν συσπᾶται ἀρκε-
σθῇ ἑαυτῷ, μὴ ποιῇ τὸ μὴ
θελεῖν, καὶ ἀλόγως. ὡς
ταῖς ταῖς. τί ἔστι ὅταν χὲ μετὰ λό-
γῳ ὡς ἐπισκεμμένως κρίνῃ ὡς
πῶς; Διὰ τῆς ἀκρόπολιν
ἐστὶν ἡ ἐλπίς, ἡ παῖς, διὰ
νοῖα· ἐπὶ γὰρ ὁχυρώτερον ἔχει
ἀνδραπῶν, ἐφ' ὃ κατε-
φυγῶν ἀνάλωται λοιπὸν
αὐτῇ· ὁ μὲν ἔν μὴ ἐωρα-
κῶς τῆς, ἀμαθῆς· ὁ δὲ
ἐωρακῶς καὶ μὴ κατὰ φύ-
σιν, ἀτυχής.

μηθ'. Μηδὲν πλέον σωτῆ-
ρὸς, ὡς αἱ προσηγόμεναι φαν-
τασίαι ἀναγγέλλουσιν· ἡγέται,
ὅτι ὁ δὲ σὲ κακῶς λέγει. ἡγ-
γέται τῆς. τὸ ἦ, ὅτι βέλτα-
τον, ἐκ ἡγέτης· βλέπω, ὅτι νο-
σῇ τὸ παιδίον· βλέπω. ὅτι ἡ
διωρεῖ, ἐκ βλέπω. ἔτι ἔν μὲ-
ν αἰετῶν τῶν πρώτων φαντασιῶν,
ἐκ μηδὲν αὐτὸς ἐνδοθεν ἐπίλεγε,
ἐκ δὲ σὲ γινέται· μάλλον ἢ ἐπί-
λεγε, ὡς γνωρίζων ἑκάστη τῶν
τῶν κόσμῳ συμβαίνοντων.

è vita æquo animo, quo modo
excederes si id agere daretur, si-
mul etiam obstantibus ipsis pro-
pitius.

48. Memineris inexpugnabi-
lem fieri mentem, quando in
se contracta, ipsa se contenta
manet, dummodo nil faciat quod
ipsa nolit, tametsi non ratione,
sed obstinatione mera instructa
sit. quid ergo futurum est, si ra-
tione in consilium adhibita, con-
siderate de re aliqua senten-
tiam tulerit? propterea arx est
quædam mens perturbationibus
immunis. neque enim aliud
ullum habet homo hoc vali-
dus communitum præsidium, ad
quod ubi confugerit, in nul-
lius potestatem possit deinceps
venire. hoc qui non videt, im-
peritus; qui videt, nec eo re-
cipit se, infelix est.

49. Nihil ulterius tecum re-
puta, quam quod visa primario
renunciaverint. nunciatur tibi,
hunc vel illum tibi conviciat-
um. hoc nunciatum est. non
& illud, læsum esse te. video,
puerulum ægrotare, hoc video.
at periclitari, non video. hoc
igitur modo in primo visis con-
fiste semper, nec amplius quic-
quam eis à te intus adjicias, &
nihil tibi accidit, quod commoveat
te. vel adjicias potius aliquid,
ut qui rerum omnium, quæ in
mundo isto contingunt, naturam
perfectam habeas.

50. Amarus

1 Legendum opinor, ἢ ἡ χὲ ὁ ἐνεργῶν. discedas è vita εὐμυῖης i. e. placido animo,
quomodo et is solet discedere, qui id quod volebas asecutus est. Gatak. Vide ad
l. II. c. 3.

1 Fluere

50. *Amarus est cucumis :* mitte. vepres in via: declina. sufficit. ne pergas dicere, *Quare autem in mundo ista sint?* ludibrio enim futurus es homini scientiæ naturalis perito, perinde ac fabro aut futori, si huic vicio verteres, quod eorum quæ conficit ramenta ac segmenta in officina ejus cerneret. & illi tamen quo projiciant habent: cum universi natura nihil extra se habeat: sed, quod in hac ejus arte maxime mireris, cum se certis terminis circumscripserit, quicquid intra se corrumpi, senescere, ac inutile fieri videtur, in semet convertit, aliaque ex his ipsis nova producit. adeo ut nec materia extranea opus habeat, nec quo putrefacta projiciat, desideret. ita contenta manet & loco suo, & materia sua, & arte sibi propria.

51. Nec in actionibus languidus; nec in congressibus turbidus sis; nec in cogitationibus vagus; nec anima præceps abruptus & temere exfiliens; nec in vita multis implicitus negotiis. occidunt, concidunt, diris

ν'. Σίκυϑο πικρός ἄφες. βάτοι ἐν τῇ ὁδῷ ἐκκλινον. ἀρκεῖ. μὴ περισσεύειν, τί δὲ ἐργάζεται ἐν τῷ κόσμῳ; εἰ κατὰ γαλαδίσση ὑπὸ ἀνθρώπων φυσιολόγῃ, ὡς ὦν καὶ ὑπὸ τέκτονος καὶ σκυτεὺς γαλαδίσσης, κατὰ γνώσκων, ὅτι ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ ξίσματα καὶ περιμήματα τῇ καλῶς κεκοσμημένῃ οὐραῖ. καὶ τοὶ ἐκείνοί γε ἔχουσιν καὶ αὐτὰ ῥίψουσιν. ἢ τῷ ὅλῳ φύσιν, ἔξω ἐξὲν ἔχει. ἀλλὰ τὸ θαυμάζον τῇ τέχνῃ ταύτῃ ἐστίν, ὅτι περὶ ὁρᾷ αὐτὴν, πᾶν τὸ ἐνδόν διαφθείρεται καὶ γηράσκει καὶ ἀχρεῖται εἶναι δοκεῖν, εἰς αὐτὴν μεταβάλλει, καὶ ὅτι πάλιν ἀλλὰ νεαρόν ἐκ ἱστῶν αὐτῶν ποιεῖ ἵνα μήτε ἐστὶς ἔξωθεν χρήσῃ, μήτε ὅτι ἐκδοῦναι τὰ σωφρότερα περὶ δέξῃ. ἀρκεῖ ἐν καὶ χώρῃ τῇ αὐτῇ, ἐν ὅλῃ τῇ αὐτῇ, καὶ τέχνῃ τῇ ἰδίᾳ.

να'. Μήτε ἐν τῇ πράξει ἐπισύρῃ, μήτε ἐν τῇ ὁμιλίᾳ σύρῃ. μήτε ἐν τῇ φαντασίᾳ ἀλλοτρίᾳ, μήτε τῇ ψυχῇ καθάπαξ συνέλκεται ἢ ἐκθόρνυται. μήτε ἐν τῷ βίῳ ἀποχολοῖται, κτείνεσθαι, κρεανομεῖσθαι,

κατὰ

1 *Fluſſuare* vertit *Xyland.* tardum & remissionem esse *Casaub.* haud male. *ἐπισύρειν*, languide agere: tractum ab equis, qui *ἐπισύρειν* dicuntur, cum illa trahentes languide incedunt, τὰ ὀπίσθια ἐφίλκοντες ἐπὶ τῇ ἐμπρόσθιᾳ, καὶ ὑποφέροντες ὥστε ἀλλήλους συγκρούειν. uti *Aristot.* *histor. animal.* 1. 8. c. 24. *Gatakr.*

2 Τὸ κρεανομεῖν proprie de *Visceratione* usurpatur, in qua *κρέας* νιμνύται, *carnes* distribuantur. Verum *Marcus* noster istuc aliter accipit de immanium atque effera-

ρως ἐλαύνεσι. τί ἐν ταῖς παρῶν
τὰ δ' ἀγνοίαν μὲν κατάραν,
Φρενήρη, σὺ φρονα, δικαίαν ὄσον
ἐπὶ παραταῖς πηγῇ διαυγῇ καὶ
γλυκεῖα, βλασφημοῖα αὐτὴν, ἢ
ἢ παύει) πόλεμον ἀναβλύσαι
καὶ πηλὸν ἐμβάλη, καὶ κεπρί-
αν, τίχισκε Διόχοι δάσει αὐ-
τῇ, καὶ ἐκκλύσει, καὶ ἐδα-
μῶς βαφύσεται. πῶς ἐν πη-
γῇ ἀένναον ἔξῃ; καὶ μὴ φρέαρ;
φύς σεαυτὸν πύσης ὥρας
εἰς ἐλδύρεϊαν, μετὰ τῷ εὐ-
μυῶς, καὶ ἀπλῶς, καὶ αἰ-
δημόνως.

16. Ὁ μὲν μὴ εἰδὼς ὅτι ἐστὶ
κόσμος, καὶ οἶδεν ὅτι ἐστὶν. ὁ δὲ
μὴ εἰδὼς πρὸς ὃ, ἢ πέφυκεν, καὶ
οἶδεν ὅτι ἐστὶν, καὶ δὲ τί ἐστὶ
κόσμος. ὁ δὲ ἐν τῷ τῶν ἀπο-
λιπῶν, καὶ πρὸς ὃ, τι αὐτὸς
πέφυκεν εἶποι. τίς δ' αὖ φραίνε-

te deovent. quid hæc obstant,
quo minus mentem serves pu-
ram, prudentem, sobriam, ju-
stam? quemadmodum si quis fon-
ti affans limpido ac dulci, con-
viciis eum incesse, at ille ni-
hilominus laticem potui accom-
modum fundere non cessat.
quin & si lutum quis fimum-
que injecerit, disperget cito
dilugetque eum, nec eodem in-
quinabitur. quomodo ergo fie-
ri potest, ut fontem peretinem
in te, non puteum habeas? si
usu assiduo libertatem cum
æquanimirate, simplicitate, mo-
destia, quasi nativam tibi red-
dideris.

52. Qui nescit esse mundum,
ubi sit nescit. qui nescit, ad quid
natus sit, nec quis ipse, nec quid
mundus sit, novit. qui autem
in horum alterutro deficit, nec
ad quid ipse natus sit, dicere
potest. qualis ergo tibi vide-
tur is, qui vanos hominum
eorum

effectorum hominum truculentia, qui congeneres sibi mactant, ossaque
eorum diffingunt tanquam ad ollam, carnes in frustra secant, velut ad lebetem, ut
Michæas loquitur c. 3. v. 3. Quod & Cleoni minatur ille in Aristoph. Equis.
Περὶ γομῶν ἐκ οὐ συνδύσει. i. e. inquit Schol. κατὰ μέρος κατακόψει τὸ σῶμα.
Gatak. 1 Compose te vertit Xyland. gigne Casaub. [qui & φύς legit cum
φύομαι active sumi non putat] phrasis durisscula, & syntaxis insolens. I-
taque suspecta mihi lectio. quam tamen si retinere libuerit, quia alia
commoda non occurrunt; in alim vertere, congenitam & quasi nativam fac
vbi usu aique industria jugi libertatem. In hoc te assidue exerce, ut virtus quasi
in naturam transeat tibi. Gatak. 2 Quemquamne hominum rudem a-
deo & recordem esse, ut an mundus sit nesciat! Elementa sc. Terra, Co-
elum, ceteraque quibus compages hæc pulcherrima conficitur, sensus fu-
gere non possunt. Sed longe aliud voluit Ammonius. Scit nempe mun-
dum esse is unus, qui Unde fuerit, à Quo formatus olim & dispositus,
Cui sit etiamnum curæ, quem denique in hoc universo locum is ipse for-
tibus fuerit, & ad quid operis à Natura constitutatur, capit cogitatque.
Duplex enim ista notitia qua & Mundum noscis & teipsum, ita coheret
simul, ut hac parte dempta, illius etiam uti expertus sis necesse est. Dacier.

eorum plausus vel averfatur vel aucupatur, qui nec ubi fuit, nec qui fuit ipfi, norunt?

53. Num in votis habes ab eo laudari, qui intra horulæ spatium ter semet execratur? num ei ftudes placere, qui nec sibi ipse placet? aut quomodo sibi placet, quem omnium fere, quæ facit ipse, poenitet?

54. *Cura tibi deinceps fit*, non tam cum aëre ambiente te conspirare, quam menti cuncta ambienti consentire. neque enim minus vis illa intellectualis ubique diffusa est & permeat cuivis exposita, qui attrahere eam potest, quam aëria cuilibet qui respirationis est compos.

55. Generatim malitia mundo non obest. particulatim nec alteri cuiquam. huic tantum est noxia, cui concessum est ab ea immunem esse, quandocunque id ipse voluerit.

56. Arbitrio meo ex æquo res indifferens est arbitrium vicini mei, atque animula aut caruncula ejus. etiam si enim

πά σοι ὁ τ' ἡ κροθέντων ἐπαίμων
1 Φεύγων ἢ δίων, [ἢ] οἱ ἐδ' ἐπε
εἰσιν, ἐπεὶ αἱ λινές εἰσι γανώσκουσι;

γύ. Επαίμων δὲ θέλεις ὑπὸ ἀν-
θρώπων, τρεῖς τ' ὡρας ἐαυτῷ κα-
ταρωρόμεν; ἀρεσκὴν θέλεις ἀν-
θρώπων, ὅς ἐκ ἀρεσκῆς ἐαυτῷ;
ἀρεσκὴ ἐαυτῷ, ὁ μετ' αὐτῶν ἐφ' ἁ-
πασιν σχεδὸν οἷς πράσσει;

γδ'. Μηκέτι μένον συμπνεῖν
τῷ περιέχοντι αἶρα, ἀλλὰ ἡδὴ
καὶ συμφορεῖν τῷ περιέχοντι
πάντα νοεῶν. ὃ γδ' ἡττον² ἢ νοε-
ρεῖ δυνάμεις πάντη κέχυται καὶ
ἀπεφοίτηκε τῷ σπᾶσει δυ-
ναμῶν, ἥπερ ἡ αἰρώδης τῷ ἀ-
ναπνεύσει δυνάμει.

κε. Γενικῶς μὲν, ἢ κακία ἐδ' ἐν
βλάπῃ τ' κόσμον. ἢ ἢ κατὰ μέ-
ρος, ἐδ' ἐν βλάπῃ τ' ἑαυτόν. ³ μό-
νον ἢ βλαβερὰ ἐστὶ τῷ, ἢ ἐπι-
τετραπῆαι ἑαυτῷ ἀπὸ τῆς αὐτῆς
ὁποῦν πρῶτος ἔτος θελήσει.

νε'. Τῷ ἐμῷ περιαιρετικῷ τὸ
ἔκ πλησίου περιαιρετικὸν ἐπίσης
ἀλλ' ἀφορὸν ἐστίν, ὡς καὶ τὸ πνευ-
ματικὸν αὐτοῦ, ἑ τὸ σαρκικόν. καὶ
γδ'

1 Locus corruptus. vertit *Catak*, quasi legeretur *φεύγων ἢ δίων*, οἱ ἐδ' ἐπε &c. Verum *Marchum* scripsisse suspicatur, ὁ περ τῶν κροθέντων ἐπαίμων ἢ ἐπαίμων δίων, ut ex ἢ ἐπαίμων, illud *φεύγων ἢ* enatum sit: vel etiam ὁ τῶν κροθέντων ἢ [φεύγων] *φεύγων*, ἢ ἐπαίμων δίων, ut *φεύγων* interciderit, ἢ alterum in proximam clausulam transierit per exscriptoris oscitantiam. Primam lectionem sequitur *Casaub.* & *φεύγων* eleganti breviloquio subintelligi putat: eodem modo quo 1 Cor. 4. 5. καὶ περὶ ὁ ἐπαίμων γανώσκει ἐκάστῳ λαῷ. ὁ αὐτὸς ἴσως solius meminit *Apostolus*, cum ἐπαίμων; ἢ *φεύγων* sententia postulat. 2 *Animam* mundi vult, de qua ad 1. 4. 21. 3 Malitia sive vitium, habenti solummodo malum est, & domino suo duntaxat nocet. *Catak*.

ἢ εἰ ὅτι μάλιστα ἀλλήλων ἐνε-
κεν γεγονάμεν, ὅμως τὰ ἡγμε-
νικά ἡμῶν ἕκαστον τ' ἰδίαν κυρίαν
ἔχει· ἐπεὶ τοι ἐμελλεν ἡ δ' πλε-
στον κακία ἐμῶ κακὸν εἶναι· ὅ-
περ ἂν ἐδοξέτω θεῷ, ἵνα μὴ ἐπ'
ἄλλω ἢ τὸ ἐμὲ αὐτοχέιν.

Ἦ. Ο ἥλιος κατεκχεύεται
δοκεῖ, καὶ πάντῃ γε κέχυται, δ'
μὴν ἐκκεχυται. ἡ γὰρ χύσις αὐτῇ
τάσις ἐστίν. ἰ ἀκτῖνες γὰρ αἱ αὐ-
γαὶ αὐτῆς, ἀπὸ δ' ἐκλείνουσιν λέγου-
ν. ὁποῖον δὲ ἡ ἐστιακτὶς, ἰδοὺς αὖ
εἰ διὰ τινος σκευῆς εἰς ἐστιασμένον
οἶκον τὸ ἀφ' ἡλίου φῶς εἰσδύο-
μενον θεάσασθαι· γίνεται γὰρ κατ'
εὐθὺν, καὶ ὡς περ διαίρειται δὴ πρὸς
τὸ σφραγισμένον, ὅ, τι αὖ ἀπανήσῃ,
διαρρῶν τ' ἐπέκτα αἶρα· ἐνθαῦθα
δὲ ἔσῃ, καὶ δ' κατώλιδεν, δ'
δὲ ἔπεισε. τοιαύτῳ γὰρ τ' ἂν λύ-
σιν καὶ ἀλάχυσιν τῆς ἀλα-
νοίας εἶναι χρῆ, μηδ' αὖτως
ἐκχυσιν, ἀλλὰ τῶν, ἑ πρὸς
τὰ ἀπαντῶντων καλύματα, μὴ
βίαιον μηδὲ ραγδαίαν τ' ἐπί-
ρριπτον ποιεῖσθαι· μηδὲ μὲν κατα-

quam maxime alter alterius
causā mutuo nati sumus, men-
tium tamen nostrarum cuilibet
peculiaris sua constat potestas.
alioqui vicini mei malitia ma-
lum me faceret: id quod Deo
non est visum, ne alieni arbitrii
esset miserum me facere.

57. Sol defundi videtur, &
ubique quidem diffunditur, nec
effunditur tamen. illa enim dif-
fusio est extensio tantum. ita-
que ab extendendo radii ejus
nomen fortiti sunt. cujusmodi
vero res sit radius, perspicere
licet; si per angustum aliquod
foramen lumen à Sole profe-
ctum in domicilium tenebrico-
sum subingredi videris. recta e-
nim procedit, & † refringitur
quodammodo, ubi corpus ali-
quod solidum occurrerit, quod
aërem ultra non admittit: ibi
autem consistit, & nec delabi-
tur, nec decedit. talem ergo
mentis solutionem & diffusio-
nem esse oportet, non effusio-
nem utique, sed extensionem,
quæque adversus obvia quæ-
libet impedimenta non violen-
tam & impetuosam collisionem
adhibeat: nec etiam decadat,
sed

† In notationibus ludere, & conatu parum felici, Chrysippro Stoicisque so-
lennescit. Marcus istic ἀκτῖνας dici vult solis radios παρὰ τὸ ἐκτείνεσθαι ab exten-
dendo; minus probabiliter. Neque enim solent præpositiones in deductis
hac ratione immutari. Melius Grammatici παρὰ τὸ ἄγειν deducunt: ἄγω
ἄγω, ἡγῶ, ἡγῶμαι, ἀκτῖς. Neque enim Etymologo accedo derivanti παρὰ τὸ ἄγω,
τὸ φέρω, ὅτι πάντως ἐκτείνεσθαι (quod & Marcus istic) πάντῃ φέρεται. Malim παρὰ
τὸ ἄγειν ἢ τοὺς ἀγνῶντας, τὸ κλάειν. i.e. frangere: unde & ἀκτὴ litus, ad quod un-
dae allisæ franguntur, & ἀκτῖνες solis radii, quod πρὸς τὸ σφραγισμένον ut Marcus
loquitur, i. e. ad corpora solida refringantur. ‡ Foras χύσθαι. Editor Oxon.
† Dividitur Xyland, & Casanb.

sed consistat, & illustret quicquid eam admiserit. privabit enim semet splendore illius, si quis eam non transmiserit.

58. Qui mortem formidat, vel sensus extinctionem, vel aliusmodi aliquem sensum formidat. atqui, si sensum nullum prorsus habueris, nec mali quicquam sensurus es; si sensum aliusmodi, animal aliusmodi futurus es, nec vivere defines.

59. Homines alter alterius causa nati sumus. itaque aut doce, aut sustine.

60. Aliter sagitta, aliter mens fertur. mens enim tam cum cavet, quam cum considerat, recta fertur, nec minus ad scopum sibi propositum tendit.

61. In mentem alterius cuiusque descende: sed & in tuam ipsius descendere quemlibet patere.

1 Corpus opacum solis radios non admittendo, lucis beneficio se se privat, soli nihil detrahit. ita qui officium suum præstanti se opponunt, bono, quo frui poterant, se privant, auctori sive actori nihil obsunt. *Gatak.* 2 Frigidum sane, frivolumque nimis adversus mortis metum solamen; aut nullum es post mortem sensum habiturus, aut aliusmodi quam nunc habes. Hoc est, quod *Senec. epist. 82.* adversus mortem minuta jaculari; subula leonem excipere. potest enim & sensus, qui nunc est, manere, manebitque in improbis, ut tamen aliusmodi cruciatus perferant, quam dum hic viverent, unquam experti fuerint. *Gatak.* 3 *Ευλαδίζω* hic significat declinare, cause desistere. Mens inquit secus quam sagitta aut jaculum fertur. Sagitta namque non recta fertur, ubi a solidiore materia in quam inciderit, resiliit; sed nec cum scopum petit remotiorem, quam ut recta permeando assequi possit. Mens autem cum declinat aliquid, cum in rei alienius consideratione voluntatur, ad quam ea necessario requiritur, etiam tunc quoque ad scopum sibi propositum recta fertur nihilo minus, quam cum aut prosequitur aliquid, aut cum consideratione vel omissa, vel peracta, jam rem ipsam aggreditur. *Gatak.* 4 Legit *Gatak.* *φίρεται κατ' αὐτὸν ὅθεν ἦτορ ἐπὶ τῷ π.* 5 Legendum *παρίστα* cum *Boetio* & *Gatakero*. quod & edidit *Casaub.*

πίπλιν, ἀλλὰ ἔπειθε, καὶ ἐπλάμπεον τὸ δεχόμενον. αὐτὸ γὰρ ἐαυτὸ σπέρσει τῇ αὐγῇ, τὸ μὴ παρὰ πέμπον αὐτῷ.

νη. Οὐ τὸ θάνατον φοβέμενος, ἢ τοὶ ἀνασθησὶαν φοβέσθῃ, ἢ αἰσθησὶν ἑτεροίαν. ἀλλ' εἴτε καὶ αἰσθησὶν, ὅδε κακῶς τινὲς αἰσθήσῃ· εἴτε ἀλλοιοτέραν αἰσθησὶν κήσῃ, ἀλλοίον ζῶον ἔσῃ, καὶ ζῆν καὶ παύσῃ.

νθ. Οἱ ἄνθρωποι γεγονόσιν ἀλλήλων ἕνεκεν. διδάσκει ἕν, ἡ φέρε.

ξ. Ἀλλως βέλος, ἀλλως νῆς φέρεται. ὁ μὲν τοὶ νῆς, καὶ ὅταν εὐλαδῇ, καὶ ὅταν περὶ τὴν σκέψιν σπέρσει, φέρεται καὶ εὐθὺς εἰδὼν ἡ πόν, καὶ ἐπὶ τὸ παρὰ πέμπον.

ξα. Εἰσιέναι εἰς τὸ ἡγεμονικὸν ἐκάστω· παρέχεται καὶ ἑτέρω παντὶ εἰσιέναι εἰς τὸ ἐαυτοῦ ἡγεμονικόν.

BIBΛION θ'.

LIBER IX.

α'. **Ο** Αδίκων, ἀσεβῶν. ἡ γὰρ τῶν ὅλων φύσις κατασκευασμένη τὰ λογικὰ ζῶα ἐνεκεν ἀλλήλων, ὥστε ὠφελεῖν μὲν ἀλλήλα κατ' ἀξίαν, βλάπτειν δὲ μηδαμῶς· ὁ τὸ βέλλημα ταύτης ἀφαιρῶν, ἀσεβῶς δηλοῖται εἰς ¹ τὴν πρεσβυτάτην τῶν θεῶν. ² ἡ γὰρ τῶν ὅλων φύσις, ὄντων ἐστὶ φύσις. τὰ δὲ καὶ ὄντα πρὸς τὰ ³ ὑπάρχοντα πάντα οἰκείως ἔχει. ἐστὶ δὲ καὶ ἀλήθεια αὕτη ὀνομάζεσθαι, καὶ τῶν ἀληθῶν ἀπάντων πρώτη αἰτία ἐστίν. ὁ μὲν ἔν ἐκὼν ψευδόμενος ἀσεβῶς, καθόσον ἐξαπατῶν ἀδικεῖ· ὁ δὲ ἄκων, καθόσον διαφωνεῖ τῇ τῶν ὅλων φύσει, καὶ καθόσον ἀκρομῆς, μαχόμενος τῇ ὁμοκειμένῃ φύσει· μόχεται γὰρ ὁ ἐπὶ πάναντια τοῖς ἀληθεσι φερό-

1. **Ο** U I injuste agit, impie agit. cum enim universi natura animalia rationalia sui invicem gratia condiderit, ut sibi invicem pro cuiusque dignitate profint, nec ulla ratione sibi invicem obsint; qui naturæ placitum hoc violat, impie prorsus agit adversus numinum omnium antiquissimum. etenim universi natura, rerum est omnium natura. omnia autem quæ existunt, necessitudine quadam mutua sunt sibi invicem conjuncta. sed & eadem, quæ natura, veritas quoque nuncupatur; estque prima omnium, quæ vera sunt, causâ. itaque qui sciens volens mentitur, impie agit, in quantum fallendo injuste agit; qui nolens nesciusque, in quantum universi naturæ dissentit, & in quantum mundi ordinem pulchre compositum infringit, dum mundi naturæ adversatur. adversatur enim, qui, quantum in se est, ad ea quæ veritati adversa sunt, fertur.

1 Τὴν τῶν ὅλων φύσιν, quam & τὴν ἀλήθειαν postea vocat, καὶ τῶν ἄλλων ἀληθῶν ἀπάντων πρώτην αἰτίαν. *Gatax.* 2 Integram lineam quam hic deesse putat *Casaub.* ex MS. *Hæschel.* sic supplet; τὸ αὐτὸν [ἔστι δὲ ψευδόμενος διὰ τοῦτο ὅτι παρὰ τὴν αὐτὴν θεῶν] ἡ γὰρ &c. 3 *Hæc autem omnia inter se vertit Xyland.* ut idem prorsus valeat utrumque τὰ ὄντα & τὰ ὑπάρχοντα. at *Casaub.* quicquid nunc est ad id quod prius fuerat, initiumque illi dedit. ut τὸ ὑπάρχον hic idem sit quod τὸ ὑπάρξαν. sicut & τὸ ὑπάρχον usurpatur in *Demosthenis* oratione adversus *Neæram*. Οὐχ ὡς ὑπάρχων, ἀλλὰ πρῶτος, Non ut qui prior incipiat. &c. Utrumque constare potest; illud simplicius videtur. *Gatax.*

tur. à natura siquidem subsidia jam olim acceperat, quibus neglectis factum est, ut falsa à veris nunc dignoscere nequeat. Quin etiam, qui voluptates, tanquam quæ sint bona, sectatur, dolores, tanquam quæ mala sint, fugit, impie hic quoque agit. necesse est enim, ut is qui sic affectus fuerit, de rerum natura sæpe conqueratur, quasi ea bonis malisque præter meritum utriusque aliquid attribuat; cum mali sæpenumero voluptatibus diffluant, eisque rebus, quibus eæ comparantur, abundant; boni contra in dolore versentur, atque in casus ejusmodi, qui dolorem solent parere, incidant. adhæc, qui dolorem timet, eorum aliquid timebit, quæ in mundo necessario futura sunt: hoc est autem impium. & qui voluptatem sectatur, injuriam inferendo non abstinebit: hoc autem aperte impium. oportet autem, ad quæ rerum natura ex æquo se habet (nec fecisset utiq; utraq; nisi ad utraq; se ex æquo haberet) adversus hæc eadem eum pariter esse ex æquo affectum, qui naturæ ductum sequi desiderat, quo naturæ consentire possit. quicunque ergo adversus dolorem &

μὴ παρ' ἐαυτὸν. ἁφορμαὶς γὰρ περιλήφει ὡς τὸ τὸ φύσεως, ὡν ἀμελήσας ἔχ' οἷός τε ἐστὶ νῦν διακρίνειν τὰ ψαδῇ διὰ τὸ ἀληθῶν. καὶ μὴ ὁ πᾶς ἡδονὰς ὡς ἀρετὰς διώκων, τὰς ἢ πόνους ὡς κακὰ φεύγων, ἀσέβει. ἀνάγκη γὰρ τὸν πᾶσιν μέμφεσθαι πολλάκις τῇ κτηνῇ φύσει, ὡς παρ' ἀξίαν ἢ ἀπονεμάσῃ τῆς φάουλαις, ἢ τῆς σαρδαίοις. Διὰ τὸ πολλάκις τὰς μὲν φάυλας ἐν ἡδοναῖς εἶναι, καὶ τὰ ποιητικὰ τέτων κτεῖσθαι· τὰς ἢ σαρδαίους, πόνῳ, καὶ τῆς ποιητικοῖς τέτων περὶπίπτειν. ἐπὶ δὲ ὁ φοβήμενος τὰς πόνους, φοβηθήσεται πᾶσι τῶν ἐσμύμων ἢ ἐν τῷ κόσμῳ· τὰ τε ἢ ἡδὴ ἀσέβεις. ὁ, πὲρ διώκων τὰς ἡδονὰς, οὐκ ἀφέξεται τὰ ἀδικῶν· τὰ τε δὲ ἐναργῶς ἀσέβεις. χρὴ δὲ πρὸς αἱ ἢ κτηνῇ φύσει ὁπίσης ἔχει (ἢ γὰρ ἀμφοτέρω ἐπίσῃ, εἰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρω ὁπίσης εἶχε) πρὸς τῶν καὶ τὰς τῇ φύσει βελομύους ἐπεὶ ὁμογνώμονας ὄντας, ἐπίσης διακρίσθαι. ὅστις ἔν πρὸς πόνους, καὶ ἡδονὰς, ἢ

θανάτου

1 Occasiones vertit Xyl. instinctus & opportunitates Cas. malim, subsidia & adminicula à natura accepit; ita usurpavit Xenoph. œcon. ἐρῶ μὲρ ἐπισήμας πνῆας ἔχοντας καὶ ἀφορμαὶς, ἀφ' ὧν δύνανται αὐξάνειν τὰς οἰκίας & adminicula quedam unde rem familiarem augere possint. Demosth. χρημέστα δὲ ἔχοντα παρ' ὁμῶν, ἐδ' ἀφορμὴν ἐδεμίον τῷ πολέμῳ. Nec subsidium nullum ad bellum.

θάνατον ἢ ζῶν, ἢ δόξαν καὶ
ἀδοξίαν, οἷς ὀπίσθης ἢ τῶν ὀ-
λων φύσις χεῖρα, αὐτὸς οὐκ
ὀπίσθης ἔχει, δῆλον ὡς ἀσεβῶι.
λέγω ᾧ τὸ χεῖρα τέταρτος ὀπί-
σθης τ' κρινέω φύσιν, ἀντὶ δ'
κατὰ τὸ συμβαίνειν ὀπίσθης
κατὰ τὸ ἐξῆς γινωσκόμεναις, καὶ
ὀππρινωμένοις ὁρμῇ τινι ἀε-
χάει τῆς παρονοίας, καὶ δ' ἡ
λόγῳ τῷ αἰχρῆς ὥρμησεν
ἐπὶ τῇδε τ' ἀλασκήσῃ,
συλλαβῶν πικρὰς λόγους τῶν
ἐσομένων, καὶ δυνάμεις γο-
νίμους ἀφορίσασαι, ὑποσά-
σεων τε, καὶ μεταβολῶν, καὶ
ἀλασχεῶν πύτων.

β'. Ἰκαριεῖρα μὲν ἦν ἀνδρὸς
ἄγευσεν ψευδολογίας, καὶ πύτων
ὑποκρίσεως καὶ τευφῆς καὶ τύφῃς
γενόμενον ἐξ ἀνθρώπων ἀπελ-
θεῖν. τὸ δ' ἐν κεραιδέντῃ γελαίων
ἀποπνεύσας, δεύτερος πλῆξ, ἢ
προσηρῶς προσκαθῆδαι τῇ κα-
κίᾳ, καὶ ἔπειτα ἐπὶ τῇ πείρᾳ πείθῃ
φεύγειν οἷα δ' λοιμῶν, λοιμὸς γὰρ
διαφθορῇ ἀλαστοίας, πολλῶν γε
μᾶλλον ἢ περὶ ἧς τοῖς κεχυμένοις

voluptatem, vel mortem & vi-
tam, vel gloriam & ignomi-
niam, ad quæ rerum natura ex
æquo se habet, non ex æquo af-
ficitur, impie hunc agere liquido
constat. per hoc autem quod di-
citur universi naturam istis ex æ-
quo uti, intelligo ista ex æquo
evenire ex serie quadam re-
rum prodeuntium sibi que invi-
cem succedentium juxta anti-
quissimum quendam providen-
dentiae motum, quo à principio
illa ad hanc rerum omnium or-
dinationem & adornationem se
contulit, cum rationes quasdam
rerum futurarum apud se con-
cepisset, & facultates quasdam
existentiarum, transmutationi-
um, & successionum istiusmodi
fecundas disceverisset.

2. Gratius equidem foret, ut
prius defungeretur quispiam,
quam mendacitatem, simula-
tionem, luxum, fastum deli-
basset. secundus autem ab hoc
gradus, horum fatur saltem
ut emori præoptet quam, im-
probitati immorari: an non-
dum experientia tibi ipsa sua-
det, ut è peste ista profugias?
pestis est enim, mentis cor-
ruptio, & pernicioſa quidem
magis

1 Verit Xylend. quasi scriptum esset *Χαριεῖρα μὲν ἦν ἀνδρὸς* &c. quæ
fortasse vera lectio. *Casab.* 2 Formula proverbialis; a nautis desumpta:
πρῶτος πλῆξ dicitur, ὁ ἔριος, ἢ τοι ἐξ ἑρίας cum vento favente & adspirante,
navigatio instituitur. *δύττος* πλῆξ, ὅταν ἑρῆς δὲ πτυχόντες, κάποις πλείω
buando venio desitui, ad remigium se conferant, ut docet ex *Pausania Eustath.*
ad extremum *Odys.* 6. Usurpavit & *Plato in Phileb.* & *Aristot. Ethic.* l. 6.
c. 9. *Γαλακ.* 3 Προσηρῶς ἢ προσκαθῆδαι *Amator Lugd.* quem sequitur
Γαλακ.

magis ea, quam aëris hujus circumfusi intemperies & alteratio ejusmodi. hæc enim animalium, qua sunt animalia; illa hominum lues est, qua sunt homines.

3. Mortem noli contemnere, sed animo lubenti excipe, tanquam ex eorum quæ natura vult, numero quod sit. cujusmodi enim res est, adolescere, senescere, crescere, adultum esse, dentire, barbatum esse, canescere, ferere, prægnantem esse, parere, aliaque id genus opera naturalia, quæ vitæ tuæ secum ferunt ætates, ejusmodi plane res est & dissolvi. hominis est igitur considerati, nec temerarie, nec impetuose, nec fastuose adversus mortem se gerere: sed tanquam opus naturale, eam præstolari: quo modo nunc præstolaris, donec uxoris tuæ utero foetus prodeat, ita expectanda est hora, qua animula tua involucro isti excidet. si autem vulgare vis pharmacum, quod cor tamen attingat, morti facilem cum primis præstabit te, si consideraveris res subjectas à quibus morte divelleris, moresque homi-

τάτα πνεύματ' ὅτι πιάδέ τις δυσκρασία ἐ τροπῇ. αὐτὴ μὲν γὰρ ζώων λοιμός, καὶ δὲ ζῶα ἐστὶν ἐκείνη ἣ ἀνθρώπων, καὶ δὲ ἀνθρώποι εἰσιν.

γ. Μὴ κατὰφρόνει θανάτου, ἀλλὰ εὐαρέσθαι αὐτῷ, ὡς ἐῖτα ἐνὸς ὁῆτος, ὡν ἡ φύσις ἐθέλει. οἷον γάρ ἐστι τὸ νεῖσσαι, ἔ τὸ γηράσκει, καὶ τὸ αὐτῆσαι, καὶ τὸ αἰμαῖσαι, καὶ ὀδόντας, καὶ γήκειον, ἔ πολλὰς ἐνεργεῖν, καὶ ἀπείραι, καὶ κυφορῆσαι, ἔ δοποκῆσαι, καὶ τὰ ἄλλα τὰ φυσικὰ ἐνεργήματα, ὅσα αἱ εἰς σὲ βίαι ὥραι φέρουσιν, τοῖς τε καὶ τὸ ἀγαθὸν εἶναι. ἔ τὸ μὲν ἔν κατὰ ἀνθρώπων ἐστὶ λελογισμένοι, μὴ ὀλοαχερῶς, μηδὲ ὠσικῶς, μηδὲ ὑπερφάνως πρὸς τὸ θάνατον ἔχειν· ἀλλὰ περιμένειν ὡς μίαν τῶν φυσικῶν ἐνεργειῶν· ὡς νῦν περιμένεις, πότε ἐμβρυον ἐκ τῆς γυναικὸς σε ἐξέλθῃ, ἔ τὸς ἐκδέχεσθαι τὸ ὥραν ἐν ἣ τὸ ψυχάριόν σε ἐελύτρεα ἔ τὸς ἐκπύσειται. εἰ δὲ ἐιδωτικὸν ἢ παράπηγμα ἀψικάρδιον θέλεις, μάλιστα σε εὐκολον πρὸς τὸ θάνατον ποιήσῃ, ἢ ἐν μέλλῃς ἀφίστασθαι, καὶ μετ' οἷων ἢ θῶν

1. Παράπηγμα Suidas interpretatur κανόνα canonem, regulam: additque esse & εἰδὲς πὲρ ὁρῶν ἀπροσμεκῆ. quo modo usurpavit Vitarvius l. 9. c. 7. de quo videri poterint Turnebii adversar. l. 11. c. 3. hoc loco documentum reddit Xylend. remedium, Casaub. atque ita Marcus ipse l. 4. 44. ἐπὶ θῆμα. quam vim vocabuli si respicias, machinamentum potius sive admīnistratium dixeris. Casaub.

ἡθῶν ἐκείῃ ἔσται ἡ ἐμποφυρμία. *ωρεοσκόπειας μὲν ὃ αὐτοῖς ἡκίσα δ' εἶ, ἀλλὰ καὶ κήδεας καὶ πρῶτος φέρειν· μεμνηὼς μέντοι ὅτι ἔκ ἀπ' ἀνθρωπίνου μοδογματέων σοι ἡ ἀπαλλαγὴ ἔσται. τὰ τοιαῦτα γὰρ μόνον, εἰ περ ἄρα, ἀνθελκεν ἂν καὶ κατέχεν ἐν τῷ ζῆν, εἰ συζῆν ἐφείτο τοῖς τοιαῦτα δόγματα περιπεποιημένοις. νυνὶ ὅρα, ὅσος ὁ κόπος ἐν τῇ διαφωνίᾳ καὶ συμβιώσει, ὥστε εἰπὴν, θάπτεον ἔλθης, ὡ θάνατι, μή ποτε καὶ αὐτοῖς ὀπιλάθωμαι ἐμαυτῷ.*

δ'. Ο ἁμαρτάνων ἐαυτῷ ἁμαρτάνεις. ὁ ἀδικῶν ἐαυτὸν κακοῖ, κακὸν ἐαυτὸν ποιῶν.

ε'. Ἀδικεῖ πολλάκις ὁ μὴ ποιῶν τι, ἔ μόνον ὁ ποιῶν τι.

ς'. Ἀρκεῖ ἡ παρῶσα ὑπόληψις κατεληπτική, ἢ ἡ παρῶσα πρᾶξις κρινωνική, ἢ ἡ παρῶσα διάθεσις ευαρεστική πρὸς πᾶν τὸ ὡς τὸ ἐκ τῆς αἰτίας συμβαῖνον.

ζ'. Εξαλεῖψαι φαντασίαν· ἔσται ὁρμὴ· σέβειν ὅρε-

quales sint quibus anima tua ulterius non immiscebitur. etiamsi enim offendi eis te neutiquam oportet, sed curare eos, placideque ferre; meminisse tamen licuerit, quod ab hominibus haud idem quod tu sentientibus discessurus es. hoc enim solum, siquid aliud, nos retraheret & in vita retineret, si cum eadem sentientibus vitam degere daretur. nunc autem vides, quanta molestia, ex dissensu mutuo eorum quibuscum vivitur, oriatur. ut dicere liceat, Propere accedas & mors; nequando etiam ipse obliviscar mei.

4. Qui peccat, sibi met ipse peccat. qui injuste agit, sibi nocet, dum se malum facit.

5. Saepenumero contingit ut injuste agat, tam qui non facit aliquid, quam & qui facit.

6. Si adsit certa de rebus sententia, & actio societatem humanam spectans, & animus ira affectus, ut boni consulat omnia quae à suprema causa proficiuntur, sufficit.

7. Imaginationes absterge; motus compesce; appetitionem extin-

1 Forſan, ἡ [ψυχὴ] ἱμα. Gatak. 2 Legit Gatak. αὐτῷ. 3 Lego, vel ὡς πᾶν τὸ παρὸν, vel τὸ παρὰ τῆς, expunctis particulis illis τὸ καὶ illud praeſulerim. Gatak. Πρὸς πᾶν τὸ παρὰ τὴν ἐκτὸς αἰτίαν συμβαῖνον ſcribit Caſaub. quomodo infra c. 31. Αταραξία μὲν περὶ τὰ δὲ τῆς ἐκτὸς αἰτίας συμβαῖντα.

extingue; mentem in potestate sui contine.

8. In animantia irrationalia, anima una distribuitur; in rationalia vero anima una ratione prædita dispertitur quemadmodum & terrestrium omnium una est terra; unaque luce cernimus omnes, & aëre uno spiramus, quotquot visus vitæque participes sumus.

9. Quæcunque aliquid in commune participant, ad id quod est generis ejusdem prompte feruntur. ad terram mole sua fertur terrestre quodvis; in idem confluit humidum omne; & aëreum itidem quodcunque: ut necesse sit vi aliqua intercludi ea, *id ne faciant*. sursum fertur ignis ob ignem elementarem: cum omni vero, qui istic est, igni adeo simul accendi proclivis est, ut materia omnis siccior paulo incendi prompta admodum sit, eo quod minus sibi admixtum habeat. quod incendium prohibeat. proinde & quicquid naturæ intellectualis est in commune particeps, ad sibi cognatum pariter, vel multo magis etiam, prompte fertur. quo est enim rebus aliis præstantius, hoc est promptius ei quod sui generis est commisceri, & cum eo quodammodo coalescere. hinc apud irrationalia existunt examina, armenta, pullorum educa-

ξιν· ἐφ' αὐτῶ ἔχουσιν τὸ ἡγεμονικόν.

η'. Εἰς μὲν τὰ ἀλογα ζῶα, μία ψυχὴ διήρηται· εἰς δὲ τὰ λογικὰ μία νοερά ψυχὴ μεμερισται. ὥσπερ καὶ μία γῆ ἐστὶν ἀπάντων τῶ ζωδῶν, καὶ ἐνὶ φωτὶ ὁρώμεν, καὶ ἓνα αἶρα ἀναπνέομεν, ὅσα ὁρατικά καὶ ἑμψυχα πάντα.

θ'. Ὅσα κρινθὲν ἔχουσιν ματίαν, πρὸς τὸ ὁμογενὲς απεύδει. τὸ ζωδὲς πᾶν ῥέπει ἐπὶ γῆν, τὸ ὑγρὸν πᾶν σύρρειν, τὸ αἰρωδὲς ὁμοίως· ὥστε χρῆζειν τῶν διεργόντων καὶ βίας. τὸ πῦρ ἀνωφερὲς μὲν, διὰ τὸ σπικχωδὲς πῦρ παντὶ δὲ πυρὶ ἐσταῦθα πρὸς τὸ ζυωεζάπλεισθαι ἔτοιμον ἔσται, ὥστε καὶ πᾶν τὸ ὑλικὸν τὸ ὀλίγω ζήροπρον, εὐεξαπτον εἶναι, διὰ τὸ ἐλαττον ἐγκεκράσθαι αὐτῶ τὸ κωλυτικὸν πρὸς ἔξελξιν. καὶ τίνειν πᾶν τὸ κρινθὲς νοερᾶς φύσεως μέτοχον, πρὸς τὸ συγγενὲς ὁμοίως απεύδει, ἢ καὶ μάλλον. ὅσω γὰρ ἐστὶ κρεῖττον ὧσα τὰ ἄλλα, τοσάτω καὶ πρὸς τὸ συγκρινᾶσθαι τῷ οἰκείῳ καὶ συγκρίσθαι ἐπιμόπρον. εὐθύς γὰρ ἐπὶ μὲν τῶν ἀλόγων εὐρηθῇ σμηνή, καὶ αἰγέλαι, καὶ νεοσσ-

οστεοφίαι

ἢ Μανυλὲς *Casauib.* ὅσα ὁρατικά, ἑμψυχα. atque hic inchoata nova repetio lo πάντα ὅσα.

στροφίαι, καὶ ὅιον ἔρασις. ψυ-
χαὶ γὰρ ἡδὴ ἦσαν ἐν ταύτῃ, ἔ-
πε σπουδαγόν² ἐν τῷ κρείττο-
νι δ' ἀπὸ τοῦ μὲν εὐρίσκειτο, ὅιον
ἔπε ἐπὶ φυτῶν λῶν, ἔπε ἐπὶ λί-
θων, ἢ ξύλων. ἐπὶ δ' ἡ λογικῶν
ζώων, πολιτείας, καὶ φιλίας, καὶ
αἰσθητικῶν, καὶ σύλλογοι, καὶ ἐν πολεμικοῖς
συνθήκαι καὶ ἀνοχαί. ἐπὶ δ' ἡ
ἐπὶ κρείττονων, καὶ ἐν ἐκδοτικῶ-
των τρόποι πινὰ ἐνέσις ὑπέρη,
οἷα ἐπὶ τῷ ἄσφρων. ἔτι καὶ ἐπὶ τῷ
κρείττονι ἐπανάστασις συμπα-
θείαν, καὶ ἐν διασώσων ἐργασιαὶ
ἐδιδύμασαν. ὅρα ἂν τὸ νῦν γινόμε-
νον. μόνον γὰρ τὰ νοερά νῦν ἐπὶ
λησται τὸ πρὸς ἀλλήλα σπαραγῆς
καὶ συνκρούσεως, ἔπε τὸ σύρρην ὡδὲ
μόνον ἐν βλεπτοῦ. καὶ ἀλλ' ὅ-
μως καὶ τὰ φεύγοντες περικα-
ταλαμβάνοντες κρείττονι γὰρ
ἢ φύσις. ὅψαι δ' ὁ λέγω πα-
ραφυλάσων. θάσσον γὰρ ἐν-
ροι τις αὖν γινώδης τι μηδενός

tiones, & quasi amores quidam.
etenim istis animæ insunt; ita-
que in subjecto præstantiori vis
illa in unum conducendi concili-
andi;q; intensior reperitur, quâ in
stirpibus, lapidibus, aut lignis.
hinc & in rationalibus, res publi-
cæ, amicitia, familia, concilia;
item belli tempore fœdera, & induciæ.
quin & in præstantioribus adhuc,
licet modo quodam à se invicem diffitis,
in astris nempe, unio tamen quædam
existit. ita fortis præstantioris
eminentia etiam in distantibus
affectionem ad se invicem mu-
tuam producere valuit. vide in-
terim quo res redierit. sola e-
nim rationalia mutui hujus in
se invicem studii ac consensus
nunc sunt oblita: confluxusque
ille apud ista sola non cernitur.
veruntamen, fugiant licet hoc
homines, undique occupantur:
prævalet enim natura. obser-
vando autem id, quod loquor,
comperies. facilius enim quis
terreni quippiam terrenæ rei
nulli

1 Ex Stoicorum sententia, qui brutis animantibus affectus veros negabant, quasi affectus, nescio quos, concedebant. Senec. de ira l. 1. c. 3. *Multa animalia humanis affectibus carent, habent autem simile illis quosdam impulsus.* &c. Vide & Plutarchum & Porphyrum de abstinent. l. 3. *Gatak.* 2 Apud præstantiorem partem vertit Xyland. quali diceretur, propensionem ad societatem apud animalia ista in parte præstantiora h. e. anima deprehendi. cum hoc potius Marcus velit, in istis utpote præstantioribus, quia sunt animata, propensionem illam intensiorem existere, hoc est enim *ἐπιτεταμένον*, quod ille omisit. *Gatak.* 3 Sic supra l. 6. c. 43. *Τὸ δὲ τῶν ἄσφρων ἕκαστον, ἔχει διαφορά μὲν, σὺν τῇ δὲ πρὸς ταύτῃ.* Astra autem hominibus præstantiora dicit, quia illa pro Deis habebant Stoici. vid. infra. c. 35. 4 Hoc est quod Cicero de amicit. *Quin etiam siquid ea asperitas est, & immanitate naturæ, ut congressus & societatem hominum fugiat atque oderit, qualem fuisse Athenis Timonem nescio quem accepimus, tamen is pati non possit, ut non acquirat aliquem, apud quem evomas viri acerbitalis sue.* Vide & [Arrianum] Epictet. l. 2. c. 20. *Gatak.*

nulli adjunctum repererit, quam hominem ab homine *ομπι* prorsus sejunctum.

10. Fructum fert & homo, & Deus, & mundus: & in propria tempestate fert horum unumquodque. etiamsi autem usus formulam hanc loquendi vitii ac similibus præcipue attribuerit, nihil tamen hoc *obstat* quo minus *ὁ* de illis dicatur. ratio vero fructum habet & communem & proprium: oriunturque ex ea alia ejusmodi, cuiusmodi ipsa est ratio.

11. *Peccantem*, si potes, meliora doceto. si minus, memineris, hoc sine clementiam tibi datam esse; nam & Dii *ipsi* adversus tales clementer se gerunt. in quibusdam etiam opem eis porrigunt suam, ad sanitatem *nempe*, divitias, gloriam *consequendam*: adeo benigni existunt. *idem* & tibi licet *facere*: aut dicas, quis te prohibeat?

12. Laborem sustine, non ut miser, nec quo miserationi vel admirationi sis aliis. sed hoc unum velis, ita moveri motumve sistere, prout ratio civilis exigit.

13. Hodie molestia me omni exemi. vel potius molestiam à

μαώδους πρὸς τοὺς πόμους, ἢ περ ἄνθρωπον ἀνθρώπου ἀπεχισμὸν.

1. Φέρει καρπὸν, καὶ ἄνθρωπος, καὶ θεὸς, καὶ ὁ κόσμος. ὅς τ' οἰκείως ὥραιο ἕκαστα φέρει. εἰ δ' ἡ σωήθεια κυρίως ἵπτεροφεν ἐπὶ ἀμπελῶν καὶ τ' ὁμοίων, ἔθεν τὸτο. ὁ λόγος δ', καὶ κοινόν, καὶ ἴδιον καρπὸν ἔχει· καὶ γίνεσθαι ἐξ αὐτῶν τοιαῦτα ἔτιχα, ὁποῖόν τι αὐτὸς ἐστὶν ὁ λόγος.

1α. Εἰ μὲν δυνάσται, μετὰ διδάσκει. εἰ δ' μὴ, μέμνησο, ὅτι πρὸς τὸτο ἡ εὐμένειά σοι δέδοται· καὶ οἱ θεοὶ δ' εὐμενέες τοῖς τοῖσιν εἰσιν. εἰς ἓνα δὲ καὶ συνεργῶσιν, εἰς ὑγίαιαν, εἰς πλῆλον, εἰς δόξαν· ἔτως εἰς χρηστοί. ἔξῃσι δ' καὶ οἱ· 2 εἰ εἰπέ, τίς ὁ κωλύων.

1β. Πόνος μὴ ὡς ἄθλιος, μετὰ δὲ ὡς ἐλεεινός ἢ θαυμάσιος θέλων. ἀλλὰ μόνον ἐν θέλει, κινῆσαι καὶ ἰσχεῖσθαι, ὡς ὁ πολιτικὸς λόγος ἀξιοῖ.

1γ. Σήμερον ἐξῆλθον πάσης περιστάσεως· πολλοὶ δὲ ἐξέβαλον

1 Ita Basil. sed Lugd. melius τίτμον τινίσι. Sic Cicer. de fin. 1. 3. Remus nomina novarum, quæ nunc consuetudo diuturna trivis. Gatak. 2 Legendum cum Gatak. ἢ εἰπέ. 3 Περιστάσις vocabulum hic in sequiorem partem sumitur; pro ejusmodi casibus qui molestiam nobis aliquam faceffunt, quod frequenter fieri Budæus monet. Phrynichus, Περιστασις ἡ συμφορά. & Stoicis familiare esse eo sensu adnotat. Maxim. Tyr. in Titulo disert 35. Ὅτι ἔστι καὶ

λον πᾶσαν ὡφείσασιν. ἔγω γὰρ ἐκ
 αὐτῶν, ἀλλὰ ἐνδον ἐν ἐμοὶ ὑπολήψεται.

me omnem abjeci. neque enim
 extra, sed intra me, in opinione
 mea exsistebat.

ιδ'. Πάντα τὰ αὐτὰ συνήθη
 μὲν τῇ πέρας· ἐφ' ἡμέρας δὲ τῶ
 χρόνῳ· ῥυπαρὰ δὲ τῇ ὕλῃ. πᾶν-
 τα νῦν, οἷα ἐπ' ἐκείνων ἔς κα-
 τὰ φύσιν αὐτῶν.

14. Eadem sunt omnia, usu
 familiaria, tempore diaria, ma-
 teria sordida. præsentia omnia,
 qualia apud illos quos sepelivi-
 mus.

ιε'. Τὰ πράγματα ἔγω θυ-
 ρῶν ἔστηκα, αὐτὰ ἐφ' ἐαυτῶν, μὴ
 δὲν μήτε εἰδότες περὶ αὐτῶν, μή-
 τε ἀποφαινόμενα. τί ἔν ἀποφαί-
 νει περὶ αὐτῶν; τὸ ἡγεμονικόν.

15. Res ipse foris apud se-
 met consistunt; nec de se quic-
 quam aut norunt, aut narrant
 nobis. quid ergo de eis pronun-
 ciat? mens.

ις'. Οὐκ ἐν πέσει, ἀλλ' ἐν
 ενεργείᾳ τὸ ἔσθ' λογικῆς πολιτικῆς
 ζῶας κακὸν καὶ ἀγαθόν, ὥσπερ ἔ-
 σθ' ἡ ἀρετὴ καὶ κακία αὐτῆς ἐν
 πέσει, ἀλλὰ ἐνεργείᾳ.

16. Non in passione, sed a-
 ctione, situm est rationalis ac
 civilis animantis bonum ma-
 lumque; quo modo nec vir-
 tus vitiumve illius in passione,
 sed in actione consistit.

ιζ'. Τῷ ἀναρρίφθεντι λίθῳ ἔ-
 σθ' ἐν κακὸν τὸ κατανεχθῆναι, ἔσθ' ἐν
 ἀγαθόν τὸ ἀνενεχθῆναι.

17. Lapidi projecto nihil est
 mali, quod deorsum feratur;
 quod sursum, nihil boni.

ιη'. Διέλθε ἔσω εἰς τὰ ἡγεμο-
 νικὰ αὐτῶν, καὶ ὁψὲν τίνας κρι-
 τὰς φοβῆ, οἷος ἔστι περὶ αὐτῶν
 ὄντας κριτὰς.

18. Mentēs hominū peni-
 tius introspecte, & videbis, quos
 iudices pertimescas, quales etiam
 de semet iudices sint.

ιθ'. Πάντα ἐν μεταβολῇ, καὶ αὐ-
 τὸς σὺ ἐν δυνάμει ἀλλοιωσῇ, καὶ
 κατὰ τὴν φθορὰν καὶ ὁ κόσμος δὲ
 ὅλος.

19. In transmutatione uni-
 versa existunt. tu quoque in
 jugi alteratione, & corruptione
 quadam verlaris; & mun-
 dus tecum universus.

κ'. Τὸ ἄλλο ἀμάρτημα, ἐκεῖ
 δὲ κατὰ λιπὲν.

20. Quod alteri delictum
 est, apud eum relinquendum
 est.

καί. Ενεργείας δὲ πόληξ, 15,

21. Actionis terminatio, in-
 tentionis

ἐκ τῶν περιπέσειν ὡφείλας. Sic & apud Marcum nostrum l. 1. 15. ἐκ τῶν ἄλ-
 λαις περιπέσειν, καὶ ἐν ταῖς κρίσεσι. & alibi Gatak. 1 Ταῦτά. Gatak. 2 Legen-
 dum cum Gatak. αὐτῶν. 3 Legit αὐτῶν Gatak.

tentionis aut opinationis cessatio, mors eidem est quædam: *veruntamen nihil in se mali habes.* ad ætates transi, puerilem puta, adolescentiam, juvenilem, senilem. & harum mutatio omnis mors est quædam. *sed* nunquid grave? transi rursus ad ætatem sub avo, tum sub matre, mox sub patre transactam: cumque alias haud paucas differentias mutationesque deprehenderis, interroga te ecquid in his grave sit. pari igitur modo nec grave quicquam in vitæ totius terminatione, cessatione, mutatione.

22. Recurrito ad mentem tuam, ad universi, ad *delinquentis* cujusvis. ad tuam, ut ipsam justam exhibeas: ad universi, ut recorderis, cujusnam sis pars: ad delinquentis cujusvis, ut confideres; inscius an consulto deliquerit; cogitesque simul esse tibi cognatum.

23. Sicut ipse es ad cœtum civilem complendum constitutus, ita actio tua quævis ad

ὁρμῆς, ὑπολήψεως παῦλα, εἰς οἷον θάνατον, ἐδὲν κακόν. μέπιθι νῦν ἐπὶ ἡλικίᾳ, οἷον τὸ παιδικῶν, τὸ δ' μερῶν, τὸ νεότητος, τὸ γῆρας· καὶ γὰρ τὰς αὐτὰς μεταβολὰς, θάνατον μὴ δεινόν; μέπιθι νῦν ἐπὶ βίῳ, τὸ ὑπὸ τῷ πατρί, ἢ τῷ ὑπὸ τῇ μητρὶ, εἴπαι τὸ ὑπὸ τῷ πατρὶ· καὶ ἄλλας δὲ πᾶσας διαφορὰς μεταβολὰς καὶ ἀπολήξεις εὐρίσκων, ἐπερώτω σταυτὴν, μὴθι δεινόν. ἔτιως ποῖον ἐδὲ ἢ τὸ ὅλον βίον λῆξας, καὶ παῦλα, καὶ μεταβολή.

κβ. Τρέχει ἐπὶ τὸ σταυτὴν γεμονικὸν καὶ τὸ ἴδιον ὅλον, ἐπὶ τῷ τῷ μὲν σταυτῇ, ἵνα κἄν δικαίον αὐτὸ ποιήσῃ· τὸ δὲ ἴδιον ὅλον, ἵνα συμμνημονεύσῃς τοῦ μέρους· τὸ δὲ τῷ τῷ, ἵνα ἐπιστήσῃς ποτὶς ἀγνοίας, ἢ γνώμης, καὶ ἅμα λογίσῃ· ὅτι ἀσχημὲς.

κγ. Ὡς αὐτὸς σὺ πολλὰς συστήματι συμπληρωτικὸς εἶ, ἔτιως καὶ πῶς προξίς σε συμ-

I Forſan ὁρμῆς καὶ ὑπολήψεως παῦλα, οἷον θάνατος, ἐδὲν κακόν. poteſt tamen ſententia continuata legi ὁρμῆς, ὑπολήψεως παῦλα, εἰς οἷον θάνατος, ἐδὲν κακόν. Illud Caſaub. hoc Xyland. lecutus eſt. Gaſak. 2 Vult ut in offenſis injuriisſque ab alio nobis illatis reſpiciamus ad mentem triplicem; ad mentem propriam, quo eam in juſtitia tenore continueamus, nec nocentis odio innocentiam perdere velimus: prout alibi loquitur. ad mentem univerſi, cujus cum pars ſimus, æquo animo ferre debemus, quicquid illa diſpenſante nobis obigerit, & in illius etiam uſum bonumque ceſſerit. l. 2. 3. & l. 5. 8. & alibi. Ad mentem injuriarum ſervatis, ποτὶς ἀγνοίας (ita etiam legendum autumo) peccaverit l. 2. 1. & l. 3. 11. & alibi. ſubjicit etiam de cognatione communi monitum, quam & locis eiſdem ſedulo inculcat. Gaſak.

συμπληρωτικὴ ἔσω ζωῆς πολι-
τικῆς. ἥτις εἰν ἂν πρᾶξις συ-
μῆ ἐχρήσιν ἀναφορὰν, εἴτε ποσο-
εχῶς, εἴτε πύρρωθεν ἐπὶ τὸ κρι-
νωτικὸν τέλος, αὐτῇ διασπαρῇ τὸ
βίον, καὶ ἐκ εἰς ἕνα εἶναι, καὶ συμ-
σώδης εἶναι, ὡς περ ἐν δῆμῳ ὁ πὺς
καθ' αὐτὸν μέρος διίστατο, ἀ-
πὸ τῆς τριακτῆς συμφωνίας.

καδ'. Παιδίων ὄργου, καὶ παύ-
γναι, ἐκ πινυμάτων νεκρὸς βα-
σαύοντα, ὡς ἐν νεκρῶν ποσο-
ποσῶν τὸ τὸ νεκρῶς.

κα'. Ἰθι ἐπὶ τῇ ποιότητι τῆς αἰτίας,
καὶ δὸς τῇ ὑλικῇ αὐτὸ περιγρά-
ψας θεάσαι· οἷα ἐπὶ χρόνον
περιόρισεν, ὅσον πλείον ὑφίστα-
το πέφυκε ἔχει τὸ ἰδίως ποιόν.

vitam ejusmodi consummandam
referatur. quæcunque igitur a-
ctio tua ad finem hunc vel im-
mediate vel mediate non ten-
dit, ita vitam tuam divellit,
nec unam eandemque esse pa-
titur, & est seditiosa, perinde
ac in populo ille, qui factionis
sue homines à consensione
istiusmodi in partes trahit.

24. Puerulorum rixæ, & lu-
dicra, & animulæ cadavera ge-
stantes; ut vehementius affi-
ciat quod in Mortualibus exhi-
betur.

25. Formæ qualitatem ani-
mo adi; & à materia abstra-
ctam contemplare: tum & tem-
pus tecum definito ad quod plu-
rimum res sic affecta perdurare
possit.

26. Innumera

1 Audacter pariter & infelicer ἐάν delet *Annotator Lugd.* ex formula lo-
quendi non animadversa, ἥτις εἰν pro ἥτις ἂν quæcunque. sicut *Levit.* c. 20.
v. 2. ἀπὸ ὅς ἐάν λαὸν γυναικα. & *Matth.* c. 11. v. 36. πᾶν ῥήμα ἀργόν, ὃ ἐάν λα-
λῶσιν &c. *Gatak.* 2 Quæ ea quæ in *Necyæ*, five eorum quæ apud inferos haberi
existimantur, (unde *Odys.* l. 11. Νεκύας nomen adhaesit) representationem agunt,
efficacius peragantur, spectantiumque mentes vehementius afficiant (ita
Platonis de legib. περὶ τῶν πρὸς τοὺς νεκρῶν) Festi five solennitatis cuiusdam à
Græcis celebratæ meminit *Suidas*, quæ Νεκύας dicta fuerit; in qua specta-
cula forsan istiusmodi exhibebantur. Νεκύας, inquit, ἢ τῇ Νεκρῶν εὐγενί. Res
itaq; humanas & occupationes mortalium partim puerulorum lusibus dissi-
diisque, partim spectaculis vanis, quæ simpliciorum animos afficere solent,
conformes, imo pares plane pronunciat. *Gatak.* *Ulysses* ut ad Inferos descen-
derit, & quam cum mortuis consuetudinem habuerit, fusc in *Odysseidos* unde-
cimo depingi (cui Libro nomen etiam Νεκύας idcirco adhaesit) Lectorum ne-
mini non notum arbitror. Hinc itaq; suam quoque videtur Imaginem mutuo
sumplisse *Anonimus*. Quicquid utiq; rerum humanarum agitur, Scenam id
omne & Spectaculum esse tantum; nec tam res ipsas, quam rerum Representa-
tiones. Adeo ut nobis hæc cum Inferis conveniat, quod utrobique in con-
spectum exhibeantur Umbræ & Inania rerum Simulacra. Hoc uno tamen
dempto, quod nobis hic loci crassa & palpanda obveniunt, illic exilia, & quæ
tactum omnino fugiant. Et dixerat sane pridem in *Ajace Sophocles*.

Ὅρα γὰρ ἡμεῖς· εἶδεν ὅπως ἄλλο πλὴν
Ἰδὲν, ὅστις περ ζωὴν, ἢ κέρως σκιά. *Dacier.*

I Conjicit

26. Innumera perpeffus es, quia non didicisti mente tua contentus esse agente ea ad quæ condita est, sed ad alia eadem abuteris.

27. Ubi te alii vituperaverint, vel oderint, vel ejusmodi aliquid oblocuti fuerint, adi animulas eorum, penitius introspecte cujusmodi sint. *facile* videbis, nihil esse quod te angat, quicquid illi de te judicent. bene velle tamen illis oportet: sunt enim natura amici. quin & Dii ipsi omnimodam illis opem ferunt, per insomnia, per vaticinia, etiam in eis ad quæ feruntur illi.

28. Eadem plane sunt mundana omnia, sursum deorsum, à seculo ad seculum, in orbem redeuntia. mens autem universi vel ad singula quæque se promovet: quod si fuerit, ad quod illa se promoverit, tu excipe. vel semel operi se admovit; reliqua vero per consequentiam necessariam à primis illis ita profiunt, ut serie quadam continua unum quiddam constituent. vel atomi & corpora indivisibilia pro rerum principiis habenda erunt. deni-

κς'. Ανέτλης μυρία, διὰ τὸ μὴ ἀρκεῖσθαι τῷ ὧν ἡμῶνικω ποιεῖς τὰ ταῦτα ὡς κατὰ πρὸς αὐτῶν. ἀλλὰ ἄλλως. ἔ.

κς'. Όταν ἄλλος ψέγῃ σε, ἢ μισῇ, ἢ πταῖναι πινὰ ἐμφανῶσαι, ἔρχεσθαι πρὸς τὰ ψυχάρια αὐτῶν, διελθεῖς ἑσά, καὶ ἴδῃς πῶς ἴσως εἰσὶν ὅψιόν τι δέῃ σε ἀποδοῦναι. ἵνα τὰ πρὸς τὴν περὶ σε δοκῇ. εὐνοεῖν μὲν τὴν αὐτῶν δόξαν φύσιν γὰρ φίλοι. ὅτι οἱ θεοὶ ἢ πάντοτε αὐτοῖς βοηθεῖσι, δι' ἀνείρων, διὰ μανθάνων, πρὸς αὐτὰ μὲν τοι, πρὸς ἃ ἐκείνοι διαφέρονται.

κη'. Ταῦτά ἐστι τὰ τῷ κόσμῳ ἐγκύκλια, ἅνω κάτω, ἐξ αἰῶνος εἰς αἰῶνα. καὶ ἥτοι ἐφ' ἑκάστων ὁρμῶν ἢ τῷ ὅλῳ διάνοια· ὅπερ εἰ ἐστίν, ἀποδέχεσθαι τὸ ἐκείνης ὁρμῆς. ἢ ἀπαξ ὁρμῆς, τὰ ἢ λοιπὰ κατ' ἐπαγωγὴν. ἢ καὶ τί ἐν τῷ. τρέπον γάρ πινὰ ἄτομοι, ἢ ἀμερῆ.

1 Ποιῶντι legit Gatak, quod & exhibet Edit. Lugd. ut & Casaub. 2 Conjicit Gatak. ἀλλὰ ἄλλως ἔστω. Verum sufficiat quod hactenus hac in parte tibi ipse injurius fueris. quemadmodum infra c. 37. ἄλλως τῷ ἀδελφῷ βίη. vel etiam, ἀλλὰ ἄλλως, sed hæc satis. in versione tamen sequi videtur Bonii lectionem ἀλλ' ἀλλοίως. 3 Εμφανῶσαι vel πταῖναι πινὰ ἐμφανῶσαι vult Gatak. 4 Vid. ad lib. 6. 41. 5 Lego, ταῦτα vel τὰ αὐτά. Gatak. 6 Legendum videtur ἢ cum Gatak. 7 Conjicit Gatak. τρέπον γάρ πινὰ αἰετὶ πιν, vel ἔ. ἢ πιν τρέπον τινὰ ζῆνται, ἢ ἄτομοι καὶ ἀμερῆ. vel reliqua à primis illis pendens, atque ex serie hac continua unum quid confis, aut atomi atque infecabilia corpora pro rerum initiis substituenda erunt. atque in hanc suspensionem eo magis propendet Gatak. quia distributio illa Marco solens est. l. 4. 3. ἥτοι τρέπον ἢ ἄτομοι. vid. & l. 10. 6.

πὸ ὅλον, ἢ τις θεὸς, εὐ ἔχῃ
πάντα· ἔτι τὸ εἰκῇ, μὴ καὶ συ-
εἰκῇ· ἤδη πάντες ἡμᾶς γῆ κα-
λύψει· ἔπειτα ἔσται μετε-
βολαὶ· καὶ κῆνα εἰς ἀπειρον
μεταβολαὶ· ἔσται πάλιν ἐκείνα εἰς
ἀπειρον. τίς γὰρ ὁ πικρῶς
τάσεις τῶν μεταβολῶν καὶ
ἀλλοιωσέων ἐνθυμέμερός τις,
καὶ τὸ τάχιστα, πάντες θνη-
τὰ καταφρονήσει.

κθ'. Χρμαρῖος ἡ τ' ὅλων αἰ-
τία· πάντα φέρεται. ὡς εὐπλή-
γῃ ἔστι τὰ πολιτικὰ ταῦτα, καὶ,
ὡς οἶται, φιλοσόφως πρα-
κτικὰ· ἀνθρώπεια, ὡς μὲν
μεσῶν; ἀνθρώπει, τί ποτε ποιη-
σιν, ὃ νῦν ἡ φύσις ἀπατεῖ.

que si quis Deus est, omnia be-
ne se habent : sive temere *feramur*,
tu ne temere *feraris* : mox
futurum est ut tellus nos omnes
condat : dein & ipsa in alia mu-
tabitur : & ista in infinitum mu-
tabuntur : & ista rursus in in-
finitum. siquidem qui muta-
tiones & alterationes fluctuant
instar sibi invicem supervenien-
tes, & vicissitudinum harum ce-
leritatem consideraverit, nã il-
le mortale quicquid est despectui
habebit.

29. Torrentis est instar re-
rum natura : omnia *secum* ab-
ripit. quam viles autem sunt
& muci pleni, etiam politici
isti, &c, ut ipsis videtur, philo-
sophice se gerentes homunculi ?
id agas, o homo, quod nunc
te poscit natura. aggredere,
quatenus

1 Hic periocham hanc alii ordiuntur, prioribus istis ad periocham supe-
riorem rejectis, quo quidem pertinere videntur. 2 *Sophistas* Marcus hic per-
stringere videtur, de quibus *Julian*. Imperat. epist. 42. βέλωνται γὰρ αὐτοὶ τοῖς
ἀλλοῖς, καὶ λέγουσι μέγα ἴσως ὅτι εἶναι διδασκαλῶν καὶ τὸ κατὰ οὐκ εἶναι φασὶ τῶν πολι-
τικῶν φιλοσοφίας. vel (quod magis reor) *politicos* illos qui sapientiae nomine lan-
dari solent. *Gatak*. 3 Illud ὡς οἶται duplici ratione potest intelligi; vel,
ut ipsi de se opinantur, alioque volunt opinari, vel etiam ut aliis haud paucis,
salto tamen, videtur. *Gatak*. 4 Lego, ἀνθρώπει, nam ἀνθρώπειος *humana*. *Gatak*.
5 *Gravitate affectata* pleni vertit *Cassaub.* ut alluserit Marcus ad proverbium
illud, Βαβαὶ μῆτος, ἀπὸ τῆς χρηματικῆς καὶ μεγαλαυχίας, usurpatum *Suidae*,
de quo *Salmas.* ad *Tertull.* *Pall.* *deducunt*, inquit, *perperam* (*Suidam* notat) ὁ
Μυχο *Cereris* *sacerdos*. ut μῆτος est μὲν ὡς. & μῆτα, ἐλαττώ, κορυζα· κορυζας pro
timore, suberbia, jactantia dixere. sed & μῆτα pro eodem. inde μῆτος, ἀλαζών.
itaque arrogantia, & fastus pleni malim reddere. Cæterum habere locum
hic possit alter vocabuli istius usus etiam proverbialis, quo μὲν ὡς καὶ
ἐλαττώεις, & μῆτος live κορυζας μῆτοι, fatui stupideque dicuntur; & μῆτα li-
ve κορυζας pro stuporis indicio habetur. Latinis pariter *micidius* pro *stipido*,
stolido, *fatuo*, *Plaut.* *Epid.* homo es, *Qui me emicixisti micidium*, minimi pretii. inde
natum, ut sicut *emucille* naris hominem (quod de *Lucilio Flaccus* l. 1. Sat.
4.) pro acris ingenii exactique iudicii dicebant : ita contra naris *obese*,
quod idem *epod.* 12. usurpavit, pro stolido stupidoque in usu esset. Verum
contextus series illo potius inclinat, *Gatak*.

quatenus tibi datur; nec circumspice, num quis adsit, qui advertat: nec Platonis rempublicam exspecta. verum sufficiat tibi, si vel parum admodum res processerit; nec vel hoc ipsum parvum quiddam existimaveris. nam dogmata hominum quis mutaverit? & tamen absque his mutatis, quid aliud supererit, nisi ingemiscantium, dum obsequium simulant, servitus? age nunc, atque Alexandrum, Philippum, Demetrium Phalereum mihi refer. viderint illi, an quid natura communis poscat, norint, & ad hujus dictamen sese instituerint. sin tragice semet ostentarint, quis ad illorum imitationem me addixit? simplex quiddam & modestum

ὁρμησον, ἐὰν διδῶται, καὶ μὴ περιβλέπῃς, εἴ τις ἑσται·¹ μηδὲ τὴν Πλάτωνος πολιτείαν ἐλπίζῃς· ἀλλὰ ἀρκῇς, εἰ τὸ βραχύ τι πρὸς αὐτῇς· καὶ γὰρ αὐτὴ τὴν ἐκδοσιν,² ὥς ἔστι μικρὸν τί ἐστι, διανοῇς. δόγμα γὰρ αὐτῶν τίς μεταβάλλει; χωρὶς δὲ δογμάτων μεταβολῆς, τί ἄλλο ἢ δολοὺς γενόηων, καὶ πᾶσι τοῖς ποικιλοῦσι;³ ὕπαρχοντι καὶ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ Φίλιππῳ, καὶ Δημήτριῳ τὴν Φαληρέα μοι λέγε. ὁψονται, εἰ εἶδον, τί ἡ κακὴ φύσις ἤθελε, καὶ αὐτὰς ἐπαυδαγώγησιν. εἰ δὲ ἐτραγώδησιν, ἔδεις με κατακίεσκε μίμῳ.⁴ ἀπλᾶν ἐστὶ καὶ αἰδήμον τὸ

Φιλο-

1 Non possum erudito Interpreti Anglico assentiri qui ista cum sequentibus tanquam ex aliena persona à Marco prolata existimat. Sunt enim Marci ipsius, eum, quem alloquitur, invitantis ad id, quod est naturæ ipsius consentaneum, agendum & conandum, quantum in se est: monentisque simul animum ne despondeat, etiam si non possit hominum mores ita refingere ut reipublicæ Platonice inducendæ spes detur, aut eam hominum in bono promovendo conspirationem experiri, quæ in ea, quam Plato sibi finxit, republica exspectari poterat; sed successibus etiam leviusculis & processibus perexiguus contentus agat, pergatque nihilo minus in instituto. quod idem & de se, profectuque suo, cuique suadere conatur, l. 5. 9. *Gatak.* 2 Non est parum, inquit, si vel parum studio tuo proficere poteris, in tam ampla validaque hominum morumque corruptela; si vel supprimere saltem valeas, quod corrigere non datur. *Gatak.* 3 In his se jactare exemplis *Sophistarum* turbæ familiare erat; Viros suæ, quam præ se ferebant, artis regnandi peritos prædicare. Rem ad accuratius examen vocatam noluit *Antoninus*, ne quid in tanta nomina peccare videretur. Jubet tamen videant ipsi fuerintne quales existimari vellent maxime, & quotidianæ vitæ consuetudo an morum gravitati tantopere laudatæ congruerit. *Dacier.* 4 Hunc *Alexandro* & *Philippo* adjungit, quia & ipse reipub. regimen gloriose satis *Athenis* tractaverat. Vide *Laert.* l. 5. & *Diodor Sicul.* l. 18. sed & *Cicero*. de offic. l. 1. *Gatak.*

φιλοσοφίας ἔργον. μή με ἀπα-
γέ ἐπὶ ἡγεμονοσίαν.

Λ'. Αὐω γὰρ Ἰππικωρεῖν ἀγέ-
λας μυρίας, καὶ πλεῖστας μυρίας,
καὶ πλεον πάντων ἐν χειμῶσι καὶ
καλλιῶσι, καὶ ἀλαφοῖς γινε-
σθῶν, σὺν γινεσθῶν, ἀπογινε-
σθῶν. Ἰππικῶς ἔστι τὸ ἄλ-
λων πάλαι βεβιωμένων βίον,
τὸ μετὰ σε βιωθῆσθαι, καὶ τὸ
νῦν ἐν τοῖς βαρβαροῖς ἔθνε-
σι βιῶσθαι. Ἐπεὶ οἱ μὲν ἔθνε-
σι ὀνομάσθαι γινώσκουσιν, οἱ δὲ
παλαιὸι Ἰππικῶνται, οἱ δὲ ἐ-
παινεῖντες ἴσως νῦν σε τάχι-
στα ψέξουσιν καὶ ὥς ἔπειτα ἡ
μνήμη ἀξιόλογόν γε, ἔπειτα ἡ
δόξα, ἔπειτα ἄλλοι καὶ τὸ σύμ-
παν.

ΛΑ'. Αἰσχυρία μὲν, ὡς ἴα-
σθαι τὸ ἐκ τοῦ αἵματος συμβαί-
νοντα. δικαιοσύνης δὲ, ἐν τοῖς
ἐσθλοῖς τὸ ἐκ τῆς αἰτίας ἐπεργα-
σθῆναι, ὅρμη καὶ παρὰ τὴν
καὶ ἀλλήλων ἐπὶ αὐτὸ τὸ κοινῶ-
νικῶς πράττειν, ὥς τὸ τοῦ κα-
τὰ φύσιν ὄν.

ΛΒ'. Πολλὰ περιστάσιν ὡς ἐλεῖν
τὸ ἐνοχλεῖν σοι διώσας, ὅλα
ἐπὶ τῇ ὑπολήψει σε κείμηναι καὶ
πολλὴν εὐρυχωρίαν περιποιήσας
ἡδὴ σεαυτῷ, τὸ ὅλον κόσμον πε-

est philosophiae opus. noli me ad
factum insolentem abducere.

30. Intuere desuper armenta
innumerabilia, & ritus innu-
merabiles, & navigationis om-
ne genus, in procellis, in tran-
quillo mari, & rerum præte-
ritarum, præsentium, deceden-
tium differentias. considera &
vitam quæ sub aliis olim est
acta, quæ post te erit transigen-
da, quæque apud gentes bar-
baras jam agitur. & quam mul-
ti sint, qui nec norint nomen
tuum, quam multi, qui mox
eiusdem obliviscuntur; quam
multi, qui cum te hunc laudent;
mox vituperaturi sint. quod de-
nique, neque memoria, neque
gloria, neque ejusmodi quic-
quam æstimatione ulla dig-
num est.

31. Mentis tranquillitas tibi
sit in eis, quæ ab externa causa
profiscuntur. justitiæ ratio in
eis quæ ab interna efficiuntur.
hoc est, intentio tua actioque
omnis hunc solum sibi finem
propositum habeat, ut ad socie-
tatem humanam quod condu-
cat fecerit, utpote quod natu-
ræ tuæ consentaneum existat.

32. Supervacanea multa, quæ
molestiam tibi pariunt, præci-
dere, cum in opinione tua to-
ta sita sint, animumque angustius
exemptum plurimum dilatare
poteris, si mundum totum & se-
culum

1 Σαυωφία vocabulum vix alibi lectum, ἡ μετα τούτου τοῦ σμῆνους, sive
gravis quædam fastidiosa, Γαακ. 2 [Τῷ] τὸν Γαακ.

culum in quo degis, mente complexus fueris, & rei cuiusque sigillatim transmutationem celestem consideraveris, quamque exiguum temporis spatium inter ortum ejusdem & interitum intercedat; cum & immensum sit quod ortum præcesserit, & interminatum pariter, quod interitum sit consecuturum.

33. Corruptentur brevi, quæcunque vides: corruptentur brevi, & qui corrumpi hæc videat. & qui senectute extrema confectus moritur, in eundem statum redigetur cum eo, qui immaturus obiit.

34. Animulas hominum nudas intucere, ut videas, quales mentes gerant, quibus rebus studeant, & quarum causa alios diligunt ac honorent. tum quando vel vituperando obesse, vel laudando prodesse *cuiquam* videntur, quanto cum fastu id faciant.

35. Nihil est aliud amissio quam mutatio. hac autem gaudet natura, quæ nihil non recte facit. ab æterno ista pariter facta sunt; & in æternum alia ejusmodi fient. ecquis ergo dixerit omnia & facta fuisse, & semper factum iri mala? nec penes Deos, qui tot fuerint, po-

ρῆναι φέρεται τὴν γνώμην, ἀλλὰ τὴν ἰσθύναι αἰὶνα περιστρέφειν, ὥστε καὶ τὰ μέρη ἐκάστη πρὸς γὰρ μέρους καὶ χεῖρας μεταβολῶν ὁρῶσιν, ὡς βραχὺ μὲν τὸ δὸτὸ φέρειν καὶ χρεὶ διαλύσεως, ἀχαλῆς δὲ τὰ πρὸ τῆς φήσεως, ὡς ἐπὶ μετὰ τὴν διάλυσιν ὁμοίως ἀπαιροῦν.

λγ'. Πάντα, ὅσα ὁρᾷς, τὰ χεῖρα φθαρήσονται, καὶ οἱ φθαρόμενα αὐτὰ ἐπιδόντες, τὰ χεῖρα καὶ αὐτοὶ φθαρήσονται, καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς ζωῆς ἀπαλειφῶν εἰς ἴσον καταστήσει τὴν πρῶτον.

λδ'. Τίνα τὰ ἡγεμονικὰ τέτων, καὶ πρὸς αἰῶνα εὐδαιμονίᾳ, καὶ δι' αἰῶνα φιλοῦσι καὶ τιμῶσι; γυνὰ νόμιζε τὰ ψυχάρια αὐτῶν. ὅτι δοκῶσι βλάπτειν ψέγοντες, ἢ ὠφελεῖν ἐξυμνῶντες, ὅση αἰήσις.

λε'. Ἡ ἀποβολὴ ἔστιν ἄλλο ἔστι, ἢ μεταβολή. τέττω ἢ χαίρω ἢ ὅλων φύσις, καὶ τὸ πάντα καλῶς γινέται. ἐξ αἰῶνος ὁμοειδῶς ἐρίνετο, καὶ εἰς ἀπείρον πιαυθ' ἔτερος ἔσται. τί ἐν λέγεις, ὅτι ἐρίνετο τε πάντες, καὶ πάντες αἰὶ κακῶς ἔσται, καὶ πάντες θεοὶς ἐξαιρεῖται πρὸς τὴν διορθώ-

1 Αἰδῶν Casaub. 2 Χολῶσι Lugd. 3 Καὶ ὅτι πάντα Gatah. 4 Deum summum unicum agnoscebant Stoici, quem & Δία sive Ἰουὸν concupabant, gaundi istius conditorem πάντων δημιουργόν, καὶ ἀφῆκεν ῥῆμα. alios interim Deos

διερρώσκει ταῦτα, ἀλλὰ κατὰ
 νόμον τοῦ χάριτος ἐν ἀδελφείᾳ
 πίστεως κακοῦς (καὶ χαροῦς)

ὡς λαὸς τὸ σκεπτεῖν τὴν ἐκείνου
ὑπακοὴν μὲν τῆς ὕλης, ὕδατος, καὶ
ἀσπίδος, γράμματος καὶ πάλιν, πᾶσι
γῆς καὶ μαρμαραῖς· καὶ ὑπερεῖδ-
μεν ἃ χρυσοῦς, ἃ ἀργυροῦ· καὶ ἰ-
σχία ἡ ἐσθῆς· καὶ αἶμα ἡ πορφύρα·
ὧς ἅλλα πάντα τοιαῦτα· καὶ τὸ
πνευματικόν ὃ ἄλλοι πῶτερ· ἐκ
ἰσχύος ὡς ταῦτα μεταβάλλον.

ΑΨ. ΑΛΙΣ Ε΄ ΑΘΛΙΣ ΒΙΣ, Ε
 ΖΟΓΛΙΣ ΜΕ; ΚΥ⁴ ΠΗΓΙΣ ΜΕ. ΤΙ ΠΑ-
 ΡΑΟΣΗ; ΤΙ ΤΕΤΩΝ ΚΑΙΟΝ; ΤΙ ΣΕ
 ΕΞΙΣΗΣ; ΤΟ ΑΪΣΟΝ; ΙΔΕ ΑΥΤΟ.
 ΑΛΛ' Η ΎΛΗ; ΙΔΕ ΑΥΤΙΩ, ΕΞΩ Ή
 ΙΣΤΩΝ ΕΔΕΝ ΕΣΤΙΝ. ΑΛΛΑ ΚΥ⁵ ΑΡΕΣ
 ΤΕΣ ΓΕΕΣ ΗΔΗ ΠΟΤΕ ΑΠΛΗΣΤΕΡ
 Ε ΖΕΗΣΤΕΡ⁶ ΧΡΥΣ. ΊΣΟΝ ΤΟ Ε-

Deos inferiores statuebant φθιγγες, corruptelæ obnoxioe, sive (ut *Plur. de tom. notis.* eosdem deridens) γηκτὺς fusiles ὡς περ κηλὺς ἢ κελτερεῖς, tanquam si cerei aut stannei existerent. in his & astra ponebant. Ita *Plur. de Philos. placit. l. 1. c. 7.* Οὐδὲν δὲ ἐστὶ γῆρας, ἐστὶ δὲ ἀστὴρ, καὶ τὸ αὐτὸ γῆρας καὶ ἀστὴρ ἐστὶν αἰθέρι. Verum *Epiphan. hæres. lib. 1. hæres. 5.* Deum asserit Stoicos in hæc quasi membra quædam dispersitos. Μελέζοντες δὲ τῶν μίαν θεότητα εἰς πολλὰς μερίδας ὡς εἰς ψυχὴν, καὶ αἶμα, καὶ τὰ ἄλλα. *Gatak. 1.* Ἰποστάσιμην, sages sive sedimentum; *Hesych.* Ἰποστάσιμην, πρῶτον, πρῶτον & δεύτερον, ἢ γὰρ ὡς ἐστὶ τῶν χυτῶν; ἢ ὑποστάσιμην. ita enim locum illum integram censeo. *Gatak. 2* [Καὶ ὁ] *Gatak. 3* Τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον est formula sive quod forme rationem obtinet: Opponitur enim τῇ ὑποκειμένη ὕλη τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον, sicut τὸ ὕλη καὶ τὸ αἰθέρας, *l. 5. 13.* *Gatak. 4* Imitationis verūt. *Xyland. dissimulationis Casaub.* at *Suida* πῆνκισμοὶ sunt ἀπίται καὶ καλακίμματα; ex *Aristophan. in Equit.* ubi Cleon adversatio suo Οἱ μοι Τάλας, οἷος πῆνκισμοῖς με περιλαύνεις; & mox Ἀλλ' ἔχ' ὑπερβαλεῖς με θωπεύεις. & apud eundem in *Vesp. Tauris* ἰδὼν ὑπὸ τῇ μακρῇ ἐπιπῆκισσα. πανήλυτον adulatus *supr.* Verum *Marco* πῆνκισμον videtur esse simiarum more, quæ gesticulacionibus vanis ludos faciunt, nugari, quod *Apollodor. in Adelpi.* dixit ἐν πῆνκισμῳ ὅτ' αὖ δὲν πῆνκισσος ἐστίν. h. e. inter nugas nugas esse, sive pariter nugas meras agere. *Gatak. 5.* Πρὸς τῶν Θεῶν μὲντα adjurationis formula. *Antoninum* scripsisse putat *Casaub.* 6 Vertit *Xyland.* quasi ἰνὸν legere-
tur. at *Lugd. juss.* recte. quem & *Casaub.* secutus est. *Gatak.*

affectus sis. perinde habet annis centum an tribus ista noris.

38. Siquis deliquerit, penes ipsum est malum. fortassis autem nec deliquit.

39. Vel ab una mente, quasi fonte communi, tanquam uni corpori superveniunt universa: nec partem oportet de eis conquiri, quæ à toto fiunt: vel atomi *obtinent*, nec aliud est quicquam quam cinnus & dispersio temeraria. quid ergo perturbaris? num menti dices, mortua es, corrumparis, simulas, armentitia es, pecudis instar palceris, in feram belluam transiisti?

40. Aut nihil possunt Dii, aut possunt. si nihil possunt, cur precaris? si possunt, cur non hoc potius ab eis prece poscis, nequid horum cupias, nequid de horum ullo anxius sis, quam

κατὸν ἔπαι, καὶ τὸ τρισὶ ταῦτα ἰσχυρήσῃ.

λη'. Εἰ μὲν ἡμαρτιν, ἐκεῖ τὸ κακόν. τὰχα δὲ ἐκ ἡμαρτιν.

λθ'. Ἡτοι δὲ πὲρ μίας πηγῆς νοσεῖς πάντες, ὡς ἐν σώματι, ἐπισυμβαίνει· ἔε δὲ τὸ μέρ^{ος} τῆς ὑπὲρ τῆς ὅλης γνομονικῆς μέμψεις· ἡ ἄσπυμοι, ἔε δὲ ἄλλο, ἡ κυκεὼν καὶ σκεδασμός. τί ἐν ταράσῃ; τῷ ἡγεμονικῷ λέγεις, τί θνηκας, ἐφθάρσῃ, ὑποκρίνη, σωμαγιάζει, βόσκη;

μ'. Ἡτοι ἐδὲν δύναν^{τι} οἱ θεοὶ, ἡ [θηρίωσιν] δύναν^{τι}. εἰ μὲν ἐν μὴ δύναν^{τι}, τί εὐχῇ; εἰ δὲ δύναν^{τι}, διὰ τί ἐχὶ μάλλον εὐχῇ δόνααι αὐτούς, πὸ μήτε φοβεῖσθαι

1 Locus insigniter depravatus videtur. Casaub. legi vult ἀποκρίναι, βόσκει; & novum illa conficere ἐρώτημα, vult etiam ἀποκρίναι illud excrementi significatum habere. Sic enim vertit, Dicis parti illi ratione prædite, mortua es, corruptio apprehendit te? num & hæc excrementa egeris? num pecudum risu depascitur? ut nimirum corporis instar morti obnoxia sit à precedentibus denique illa τῷ ἡγεμονικῷ λέγεις &c. divellit, tanquam alio spectantia. Boetius autem hæc aliter distinguit. siquidem argumentum superius ad τῷ ἡγεμονικῷ claudit. tanquam si scriptum esset, τί ἐν ταράσῃ τῷ ἡγεμονικῷ; Quid mente tua conturbaris? inde autumat & ipse novam sequi materiam, cujus verba sic concipienda sint. Λέγεις, τιθῆσκας. ἐφθάρσῃ, ὑποκρίνη, &c. Dicis contemplatum, sive, in contemplatione versatum te. Verum corruptus es &c. Xylander vocabulum illud θηρίωσιν, quod in sequenti periocha nullo sensu legitur, huc retrahendum putat. & est prorsus: sed τῷ θηρίωσιν legendum, & ultimo loco collocandum. Salmasius de hoc loco per literas consultus de θηρίωσιν huc retrahendo consentit: periodum totam sic concinnandam censet. Τί ἐν ταράσῃ; μήτε τῷ ἡγεμονικῷ λέγεις, τί θνηκας, ἐφθάρσῃ, ὑποκρίνη, σωμαγιάζει, βόσκη, θηρίωσιν; vel sic etiam, Τί ἐν ταράσῃ; τί λέγεις; τῷ ἡγεμονικῷ τίθνηκας, ἐφθάρσῃ. &c. an τῷ ἡγεμονικῷ mortuus es, corruptus es? &c. hæc omnia non sunt τῷ ἡγεμονικῷ, ac divinæ particulae, sed brutæ materiæ. Gatak Casauboni lectionem sequitur Dacier. 2 Vocabulum hoc ad priora rejiciendum. vide notam superiorem.

θαί τι τέτων, μήτε ὀπιθυμῶν
 τινος τέτων, μήτε λυπεῖσθαι ἐ-
 πί τινος τέτων, μᾶλλον ἢ τῷ
 μὴ παρῆναι τι τέτων, ἢ τῷ πα-
 ρῆναι; πάντως γὰρ εἰ δύναται
 συνεργεῖν ἀνθρώποις, καὶ εἰς λαῶ-
 να δύναται συνεργεῖν. ἀλλὰ ἴ-
 σως ἐρεῖς, ὅτι ἐπὶ ἐμοὶ αὐτῷ οἱ
 θεοὶ ἐπέησαν. εἶτα, ὃ κρείσσον
 κηρῶς τοῖς ὀπίσσω μετ' ἐλευ-
 θείας, ἢ διαφύρεως πρὸς τὰ
 μὴ ἐπί σοι μετὰ δαλείας καὶ τα-
 πεινότητος; τίς δέ σοι εἶπεν, ὅ-
 τι ἐχὶ ἐκ εἰς τὰ ἐφ' ἡμῖν οἱ θεοὶ
 συλλαμβάνουσιν; ἀρξαι γὰρ πε-
 ρι τέτων εὐχεσθαι, καὶ ὁψεί. ἔ-
 τ' εὐχεται, πῶς κοιμηθῶ
 μετ' ἐκείνης; σὺ, πῶς μὴ ὀπιθυ-
 μήσω εὐ κοιμηθῆναι μετ' ἐκεί-
 νης; ἀλλ' εὐχεται, πῶς σεσηθῶ ἐ-
 κείνης; σὺ, πῶς μὴ χρηζῶ εὐ
 σεσηθῆναι; ἀλλ' εὐχεται, πῶς μὴ
 δοπεθάλω τὸ τεκνίον; σὺ, πῶς
 μὴ φοβηθῶ δοπεθαλεῖν; ὅλως
 ὥδε ἐπιτρέψον πᾶς εὐχάς, καὶ
 θεώρει τί γίνεῃ).

μα'. Ο Επικύρ' λέγει, ὅτι
 ἐν τῇ νόσῳ ἐκ ἧσάν μοι αἱ ὁμι-
 λῖαι περὶ τῶν εὐ σωματικῶν πα-
 θῶν, ὥδε πρὸς τὰς εἰσιούσας τοι-
 αῦτά τινα, φησὶν, ἐλάλουν. ἀλλὰ
 πρὸς τὴν προσηγορίαν φυσιολογῶν

ut horum quicquam vel eveniat
 vel non eveniat? siquidem enim
 omnino hominibus opem suam
 conferre possunt, etiam ad hæc
 possunt. sed dices fortasse, Deos
 ista in potestate tua posuisse.
 an non ergo potius fuerit eis,
 quæ in potestate tua sunt, cum
 libertate uti, quam ad ea quæ
 extra potestatem tuam sunt
 cum servitute animique abje-
 ctione anxie ferri? quamquam
 quis dixerit, Deos nobis opem
 non conferre ad ea etiam quæ
 in nobis sita sunt? ista ergo
 Deos prece poscere incipias; vi-
 debis *quid futurum sit*. orat hic,
 quomodo fiet, ut illius *mulier-
 culæ* concubitus obtineam? tu
ora, quomodo fiet, ut illius con-
 cubitus ne concupiscam? talius,
 quomodo illius *imperium* abji-
 ciam? tu quomodo ut ne ab-
 jicere opus habeam? alius,
 quomodo filiolum ne amittam?
 tu, quomodo ne amittere me-
 tuam? huc, inquam, omnino
 vota verte tua, & vide quid
 futurum sit.

41. Ego, cum decumberem,
 inquit Epicurus, non de corpo-
 ris affectionibus cum eis, qui
 invisebant me, colloquia habe-
 bam, nec istiusmodi sermoni-
 bus illos alloquebar. verum
 eis, quæ circa rerum naturam
 prius

1 Legendum videtur cum *Gataker* τῷ μὴ παρῆναι τι τέτων, ἢ τῷ παρῆναι.
 2 Quæ de rerum natura prius fueram medicatus. Ita se explicat ipse apud *Laert.*
 in epist. de quo *Marcus* illic, *Epicurus*; τῷ γρηγορῶν ἡμῖν διαλογισμῶν. At *Ca-*
saub. vertit *prestantiora*. cum *præterita*, *præcedentia*, *prægressa*, *priora*, *Epicurus*
vellet, *Gataker*, † Alius, ut certa re levetur, *Xyland.* I Ego

prius meditatus fueram, differebam: atque in hoc præcipue incumbebam, quo mens, etiam si motuum in corpusculo istiusmodi particeps, imperturbata confisteret *nihilominus*, bonumque suum retineret. sed nec medicis ita præbebam me, ut efferrent sefe, quasi magni quid agerent: sed vita mihi etiam tunc quam optime agebatur. eadem tu, quæ ille, siue in morbo, si contigerit, siue in alio quovis casu adverso, feceris. etenim hoc est sectæ cujusvis commune, in casibus quibuscunque à philosophia non abstinere. nec cum plebejis hominibus naturæ rerum imperitis una nugari: sed rei tantum præsentis agendæ intendere, & instrumento per quod fiat.

42. Quando alterius cujuspiam impudentia offenderis, statim sic percontare te, Fierine, ergo potest, ut impudentes in mundo ne sint? non potest. tu itaque quod non potest, ne possas. est enim hic impudentium illorum unus, quos in mundo esse necesse est. idem

διπλῶν, ἢ πρὸς αὐτὴν τὴν αἰσιν, πῶς ἡ Διόγεια συμπεσταλασμοβαίνουσι τὴν τῶν συμπεσταλασμοβαίνων κινήσεων ἀταραχίαν, τὸ ἴδιον ἀρᾶν τηρεῖται. ἡ δὲ τῶν ἰατρῶν ἐμπειρίχον, φησὶ, καὶ ἀφρατίτεσθαι, ὡς τι πηῖσαι, ἀλλ' ὁ βίβλ. 2 ἤρετο εὖ καὶ καλῶς. 3 ταῦτα εἰ ἐκέλευ, ἐν νόσῳ, ἐάν νοσῇς, καὶ ἐν ἄλλῃ τινὶ περὶ αἰσῶν. τὸ γὰρ μὴ ἀφισπασθαι φιλοσοφίας ἐν οἷς δηλοῖται τοῖς περὶ αἰσῶν, μὴ δὲ τῶν ἰδιώτη καὶ φιλοσοφῶν συμπεσταλασμοβαίνων ἀρᾶς καὶ νόσῳ, τὸ δὲ μόνον τῶν νῦν περὶ αἰσῶν εἶναι, καὶ τῶν ὁρῶν δι' ὅς περὶ αἰσῶν.

μὲν. ὅταν πινὸς ἀναγκασθῇ περὶ αἰσῶν, εὐθὺς πυνθανῶσιν αὐτῷ, δύναται ἔν ἐν τῷ κόσμῳ ἀναγκασθῇ μὴ εἶναι, ἢ δύναται μὴ ἔν ἀπαίτεται τὸ ἀδύνατον εἶναι γὰρ καὶ ἔτις ἐστὶν ἐκείνων τῶν ἀναγκασθῶν, ὅς ἀνάγκη ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἴδιον

1 Ego existimabam τὸ κατὰ φρατίαν ἵστιν esse munire corpus adversus vim morbi. Verum somnium istud excussit plane mihi Cl. Salmasius, dum legendum suggerit κατὰ φρατίαν, quo verbo usus est Marcus l. 7. 3. & l. 10. 13. unde & φράγμα pro festu μετὰ διπλῶν φραγμάτων l. 4. 42. Quod autem Marcus hic κατὰ φρατίαν, id in eodem plane argumento φρατίαν ἰπῶν [Atrian.] Epist. differt. l. 3. c. 10. τί ἐν καλακίῳ τῶν ἰατρῶν; τί λέγεις, ἐάν θίγῃς κύβητα, καλῶς ἐξω; τί περὶ αἰσῶν αὐτῶν ἀφρατίαν ἰπῶν φρατίαν; h. e. τῶν κατὰ φρατίαν. Gatac. 2 Boet. ἤρετο mavult. cui accedo. Gatac. 3 Lego, ταῦτα. Gatac. 4 Vide supra c. 13. 5 Καὶ [μὴ] φιλοσοφῶν, vel ἢ ἀφισπασθαι λόγον Marcum scripsisse suspicatur Gatac. 6 Μόνον [δι] τῷ Gatac.

ἐπὶ τῷ πνεύματι· ἐπὶ τῷ ἀπίστῳ,
καὶ πάντες ὅτι οὐκ ἀμαρτανίῳτες,
ἐσὼμεν πρόχρηστον. ἅμα οὖν τῷ
ὕμνησθῃ, ὅτι τὸ γένος τῶν
ὑπάρχοντων ἐσθλὸν ἐστὶ μὴ ὑπερ-
χρῆσθαι, ἐνδουλεύεσθαι ἐστὶ πρὸς τῆς
καθ' ἑαυτοῦ χρηστοῦ καὶ κεινοῦ
ἐν ὅσῳ, τίνα ἐδώκεν ἡ φύσις
τῷ ἀνθρώπῳ ἀρετὴν πρὸς τὴν
τὸ ἀμαρτανίαν ἐδώκεν γὰρ, ὡς ἀν-
τιφάρμακον, πρὸς μὲν τὴν ἀγνώ-
μοσιν τὴν περὶ τῆς, πρὸς τὴν ἀλ-
λῶν ἀλλήλων τινὰ δύναμιν. ὅλως
τὴν εἴησιν μεταδιδάσκον τὴν
παρατημένην. πᾶς τὸ ἀμαρτανί-
ων, ἀφ' ἀμαρτανίης ὡς περὶ
μὲν, καὶ περὶ τῆς. τί τὴν
καὶ βλάβαι; εὐρήσῃς γὰρ
μηδένα τῶν πρὸς ἑαυτοῦ παρο-
ξύνει, περὶ τῆς τὴν τῆς, ἐξ
ἧς ἡ ἀρετὴ τῶν χειρῶν ἐμὴν
ἡμῶν. τὸ τὴν κακὸν σὺ καὶ τὸ
βλαβερὸν, ἐν αὐτῇ πᾶσι τὴν
πίστεσιν ἔχει. τί τὴν κακὸν, ἡ ξένον
γένονεν, εἰ ὁ ἀπαχθὲς τῶν ἀ-
παχθῶν πρὸς τῶν ὅρα μὴ σαρ-
τῶν μᾶλλον ἐγκαλοῖν ὀφείλῃς,
ὅτι ὡς περὶ τῶν τῶν τῶν
ἀμαρτανίης. σὺ μὲν γὰρ καὶ ἀ-
φορμὰς ἐκ τῆς λόγῃ εἶχες
πρὸς τὸ ἐνδυμῆσαι, ὅτι εἰ-
κὸς ἐστὶ τῶν τῶν ἀμαρτανίης,
καὶ ὅμως ὁ πλάσθαι τῶν
μάστιγας εἰ ἡμῶν. μάλιστα
δὲ ὅτι ὡς ἀπίστῳ, ἡ ἀχαρίστῳ

in promptu tibi sit, de fraudulento, infido, delinquente quolibet. ubi enim recordatus fueris, fieri non posse, quin existat hoc genus hominum, mox erga singulos mitius te habiturus es. utile est admodum & ut apud te cogites, equam homini virtutem natura dederit adversus hoc vitium. dedit enim ea, tanquam antidotum, adversus stolidum mansuetudinem, adversus aliam aliam aliquam facultatem. omnino vero licet tibi deceptum melius edocere. quisquis enim delinquit, à proposito aberrat & deceptus est. tum tibi quid is obfuit? nihil enim horum, quibus succenses, quenquam fecisse deprehendes, quod mentem tuam deteriore reddat. tuum vero malum damnumque in hoc solo consistit. ecquid autem mali aut insueti sit, si ineruditus, quæ ineruditi sunt, fecerit? tu vide, annori te ipse potius incusare debeas, quod non expectaveris fore, ut hoc ille delinqueret; quodque cum ratio occasiones tibi iustas suppeditet cogitandi, probabile esse illum hoc esse admisurum, tum tamen hoc oblitus, admisisse illi miraris. præcipue vero quando, tanquam infidum aut ingratum aliquem incusas, in te met censuram converte. pecca-

ω μέμφη, εἰς ἑαυτὸν ἐπιστρέφ.

tum enim proculdubio est tuum, sive quod hominem sic affectum credidisti fidem tibi servaturum, sive beneficium cum dares, quod non absolute dedisti, nec tanquam qui totum actionis tuæ fructum jam statim percepisses. quid enim amplius velle debebas, ubi homini benefecerat? annon hoc ipsum tibi sufficit? quod est naturæ tuæ congruum ubi quid feceris, tum facti istiusmodi mercedem quæris? *hoc est perinde* ac si oculus visus mercedem poscat aut pedes incessus. quemadmodum enim *membra* ista ad munus aliquod obeundum condita sunt, quod ubi pro conditionis suæ ratione obie- rint, quicquid suum est adepta sunt; ita & homo cum ad benefaciendum natus sit, ubi beneficium quippiam, aut quod in commune conducit, egerit, illud fecit ad quod conditus est, & quod suum est obtinuit.

προδήλως γὰρ ὅτι τὸ ἀμάρτημα, εἴτε πρὸς τὴν πιαύτην τὴν διάθεσιν ἔχοντα ὁπίσθους, ὅτι τὸ πίστη φυλάξῃ, εἴτε τὸ χάριν διδὼς, μὴ καταληκτικῶς ἐδώ-
κας, μηδὲ ὥς ἐξ αὐτῆς, ὅς τῆς πράξεως εὐθὺς ἀπειληφέναι πάντα τὰ καρπία. τί γὰρ πλεον θέλεις εὐπαιήσαι ἄνθρωπον; ἐκ ἀρκείᾳ σοι; κατὰ φύσιν τὸ στέω τι ἐπραξας; τέττα μισθὸν ζη-
τεῖς; ὥς εἰ ὁ ὀφθαλμὸς ἀμοι- βέω ἀπήτη, ὅτι βλέπῃ ἢ οἱ πό-
δες, οἳ βαδίζουσιν. ὡσαύτῃ γὰρ ταῦτα πρὸς τὸδε τι γέγονεν, ἅ-
περ κατὰ τὴν ἰδίαν κατασκευὴν ἐνεργῶντα ἀπὲς τὸ ἴδιον ἕως
ὅ ἄνθρωπος ἐνεργητικὸς πε-
φυκῶς, ὁπότεν τι ἐνεργήκον, ἢ ἄλλως εἰς τὰ μέγα συνερ-
γήκον πράξῃ, πεπείηκε πρὸς
ὃ κατισπένδασθαι, καὶ ἔχει τὸ
ἑαυτῷ.

1 Phrasis notanda. καταληκτικῶς δίδοναι quis dicitur, quando actio dandi, sive doni collatio, in autō ὅ δίδουσαι καταλήγει, ut alibi loquitur; & cetera ἢ ὅρις ἀπολήγει, ut l. 5. 34. Nihil aliud spectat, nec ullum finem ulteriorem habet præfixum ac propositum sibi, nisi ut datum et largitum sit (quomodo Seneca de benef. l. 1. c. 2. dedi ut darem) & ὡς πάντα τὸν καρπὸν ἀπειληφέναι, ita ut omnem prorsus fructum donationis in eo ipso quod dederit, & posuerit qui dat, & accepisse se existimet. uti Marcus innox. Γαλακ. 2 Σοι [ῥτι] κ. Γαλακ. 3 Οὐκ Γαλακ.

ΒΙΒΛΙΟΝ Ι.

LIBER X.

α. **Ε**Ση ποτὲ ἀρ' ὦ ψυχὴ,
ἀγαθὴ, καὶ ἀπλὴ, καὶ
μία, Ἐγὼ μὲν, φανε-
ρωτέρα τῷ περικλυτῷ σοι σώ-
ματος; γέννη ποτὲ ἀρα τὸ Φι-
ληλικῆς καὶ Σερηλικῆς διαθέσεως;
ἔση ποτὲ ἀρα πλήρης, καὶ ἀνεν-
δεῆς, Ἐγὼ δὲ ἐπιποθεῖσαι, ἐγὼ δὲ ἐ-
πιθυμῶσαι ἐδῶς, ἔπειτα ψύχα,
ἔπειτα ἀψύχα πρὸς ἡδονῶν ἀπο-
λαύσεως; ἐγὼ δὲ χρόνα, ἐν ᾧ ἴπτι
μακρότερον ἀπολαύσεως; ἐγὼ δὲ τό-
πον, ἢ χώρας, ἢ αἰῶνος εὐκαιρίας,
ἐγὼ δὲ ἀνθρώπων εὐαρμοσίας; ἀλ-
λὰ ἀρκεωθήσῃ τῇ παρούσῃ κα-
ταστάσει, καὶ ἡσθήσῃ τοῖς παρῶσι
πάνσι, καὶ συμπέσεις σεαυτὴν ἐν
πάντα σοι πάρεσι, πάντα σοι εὖ
ἔχῃ, καὶ παρὰ θεῶν πάρεσι, Ἐγὼ
ἔξω ὅσα φίλον αὐτοῖς, καὶ ὅσα
μέλλουσι δώσειν ἴπτι σωτηρίᾳ τῇ
πλείῃ 3 ζῶς, τῷ ἀγαθῷ, καὶ

1. **E**Cquando futura es, o
anima, bona, simplex,
una, nuda, corpore te
ambiente dilucidior? ecquan-
do dispositionem dilectioni &
affectui genuino deditam de-
gustabis? ecquando futura es
plena, rei nullius indiga, nihil
desiderans ulterius, nihil expe-
tens vel animatum vel inani-
me, quo frui tibi volupe sit,
neque tempus, in quo diutius
fruaris, neque locum, aut re-
gionem, aut cœli blandam
temperiem, aut hominum a-
micam societatem? sed statu
præsenti acquiesces, & præs-
entibus oblectabere quibus-
que & persuasum habitura es,
cuncta tibi adesse, cuncta tibi
bene se habere; sed & à Diis
provenire, beneque habitura,
quæcunque ipsis concedere vi-
sum est, & quæcunque con-
cessuri sunt, utpote quæ ad
salutem

1 Eris, spero, aliquando; verum *Casaub.* Ego malim ἑρωτηματικῶς legere. *Erisne tandem aliquando?* expostulare siquidem videtur cum anima sua, quod ista nondum assecuta sit. *Gatak.* 2 *Casaub.* de affectibus & desideriiis ab exterioribus istis penitus abstractis exponit. Sed levicula mutatione lectio recta restituitur, *σερκτικῶς* rescribendo. dilectionem talem commendat sibi, qualis est *σεργή*, sive *naturalis affectio*, qua prolem suam parentes diligunt; hoc est veram, simplicem, gratuitam, non mercenariam, non fucatam, non effictam. *Gatak.* Verum *Casaub.* per *σερκτικῶς* (nam nec hoc ille improbavit) affectum illum animi, quo *φιλεῖν* & *σεργεῖν* τὰ παρόντα καὶ τὰ συμβαίνοντα (de quo toties *Antoninus*) dicimur, intelligit. 3 Mundi sc. sive Dei. vid. l. 4. 49. & alibi. *Gatak.*

salutem faciant animantis, perfecti, probi, iusti, honesti, quod cuncta ista, quæ ut alia similia indidem oriuntur, dissolvuntur, generet, contineat, ambiat, complectatur? ecquando ita affecta futura es, quo cum Deis hominibusque ita verferis, ut nec eos quicquam infimules, neque ab eis ipsa condemneris?

2. Observa quid natura tua exigat, quatenus à natura mera regitur. atque id facias & admittas, nisi natura tua, qua es animal, inde deterior futura sit. tum observa, quid natura, qua es animal, exposcat. & hoc quicquid est, concede tibi, nisi natura tua, qua es animal rationale, deterius inde se habitura sit. quod est autem rationale, protinus est & civile. his regulis usus, nihil ulterius sateris.

3. Quicquid contingit, vel ita contingit, ut id ferre natus sis, vel ut non sis. si contingit ita, ut ferre natus sis, ne gravatim te habeas, sed prout natus es, feras. *fin ita contingat*, ut ferre non natus sis, nec sic quidem graveris; ubi enim te

δικαίως, καὶ καλῶς, καὶ ἡνῶντι πάντα καὶ συνεχόντι, καὶ περιέχοντι, καὶ περιλαμβάνοντι διαλύμενα εἰς γένεσιν ἐν τέρων ὁμοίων; ἔση ποτὲ ἄρα τοιαύτη, οἷα θεοὶς τε καὶ ἀνθρώποις ἔτω συμπληρώεσθαι, ὥς μήτε μέμφεισθαι τι αὐτοῖς, μήτε καθαρνῶσκεισθαι αὐτῶν;

β. Παρατήρητί σε ἡ φύσις ἐπιζητεῖ, ὥς ἡ φύσις μόνον διοικημένη· εἴτα ποῖς αὐτὸ καὶ ποσοῖς, εἰ μὴ χεῖρον μέλλει διατρεσθαι σε ἢ ὥς ζῶς φύσις. ἐξῆς ἡ ὠρεακτησίον, τί ἐπιζητεῖ σε ἢ ὥς ζῶς φύσις. καὶ πᾶν τῶτο ὠρεακτησίον, εἰ μὴ χεῖρον μέλλει διατρεσθαι, ἢ ὥς ζῶς λογικῆ φύσις. ἐστὶ ἡ τὸ λογικὸν εὐθύς καὶ πολιτικόν. τέτοις δὲ κανόνι χρώμεν, μηδὲν περιεργάζεσθαι.

γ. Πᾶν τὸ συμβαῖνον, ἤτοι ἔτως συμβαίνει, ὥς πέφυκας αὐτὸ φέρειν, ἢ ὥς ἐπέφυκας αὐτὸ φέρειν. εἰ μὲν ἐν συμβαίνει σοι ὥς πέφυκας φέρειν, μὴ δυσχεραίνε· ἀλλ' ὥς πέφυκας, φέρε. εἰ δὲ ὥς μὴ πέφυκας φέρειν,

1 Quatenus gubernatur à natura mera i. e. anima vegetativa, quam φύσιν meram appellat sæpius Marcus. hoc est, quatenus nec sensu, ut bruta animalia, nec ratione, ut homo ducitur. *Permitte tibi*, inquit, & *admitte in te ea quæ natura tua* poscere videtur, *quæ est vegetativa sacritate prædita*; nisi si id tibi *quæ animal*, i. e. *vita tua sensitiva adversari videbitur*; tum quod *natura tua quæ es animal experere visa fuerit*, nisi id tibi *quæ es homo & virtutis rationali minus consentaneum existerit*. *Gravak*.

ρην, μὴ δυσχέραναι· ὁ φθαρῆς) γὰρ σε ἐπαυλῶσιν. μέμνησο μύθοι· ὅτι πέφυκας φέρειν πέν, πρὶν ἢ ὅτι τῇ ὑπολήψει ἐστὶ τῇ (ἢ φορητὴν ἔανεν τὴν αὐτὴν ποιῆσαι, κατὰ φαντασίαν ἢ συμφέρειν ἢ καθήκον σαυτῷ τὰ τοιοῦτα.

δ'. Εἰ μὲν σφάλλει, διδάσκειν ὑμῶν, καὶ τὸ παροράδιον δεικνύει· εἰ δ' ἀδυνατεῖς, σαυτὸν αἰτιάζῃς, ἢ μὴ δὲ σαυτὸν.

ε'. Οὐκ ἂν σοι συμβαίνει, τῷ τοι ἐξ αἰῶνος προκατασκευάζετο· καὶ ἡ ὁππλοκή τῶν αἰτίων συνέκλωθε τὴν τε σὺν ὑπόστασιν ἐξ αἰδῆς, καὶ τὴν τῶν σύμβασιν.

ς'. Εἰ τι ἄπομοι, εἴ τι² φύσεις, πρῶτον κείδω, ὅτι μέρος εἰμὶ τῶ ὅλων ὑπὸ φύσεως διοικημένα. ἔπειτα, ὅτι ἔχω πως οἰκείως πρὸς τὰ ὁμογενῆ μέρος. τῶν γὰρ μεμνημένων καθόλου μὲν μέρος εἰμὶ, ἔθεν δυοπαρήσω τὸ ἐκ τῶ ὅλων ἀπονεμομένων. ἔθεν γὰρ βλαβερόν τῷ μέρει, ὃ τῷ ὅλῳ συμφέρει. καὶ γὰρ ἔχει τι τὸ ὅλον, ὃ μὴ συμφέρει ἑαυτῷ. πασῶν μὲν φύσεων κοινὸν ἔχουσιν τὰ τοιαῦτα τῆς ἢ τῶ κόσμου πρὸς ἐπιφύτας, τὸ μὴ δὲ ὑποπινῶν ἔξωθεν αἰτίας ἀναγκάζεσθαι βλαβερόν ἢ ἑαυ-

absumpserit, & ipsum concidet. memineris tamen, natura esse comparatum te, ad quidlibet ferendum, quod in opinione tua situm est, ut tolerabile faciat, vel conducere tibi, vel officii esse, ut illud facias, censendo.

4. Siquis fallitur, docendo comiter huic errorem suum indica. aut hoc si nequeas, te culpa, vel nec te etiam.

5. Quicquid tibi contingit, ab æterno destinatum est tibi: causarumque series sibi invicem implexarum tui ipsius subsistentiam cum casu illo ab æterno conglomeravit.

6. Sive atomi obtinent, sive natura regit universa, hoc primo statuatur, partem esse me universi à natura administrati. deinde, necessitudine me quadam partibus generis ejusdem esse conjunctum. siquidem ista recordatus; quatenus pars sum totius, nihil ægre feram ab universo mihi attributum. neque enim parti potest esse noxium, quod universo conducit. neque habet quicquam universum, quod non sibi conducatur. cum hoc naturæ omnes in commune fortiantur: mundi vero natura & hoc amplius obtrineat, quod à nulla causâ externa cogi possit, ut sibi ipsi noxium quicquam

1 Sic supra l. 7. 33. Περὶ πάντων. τὸ μὲν ἀφορμεῖται, ἐξάγει. τὸ δὲ χραιζέει φορητὸν. 2 Omnino scribendum φύσις. Ita constanter Aristoteli ista opponit . II. 18. Εἰ μὴ ἄπομοι, φύσις ἢ τὰ ὅλα διοικῶνται. & alibi. Causa.

quicquam producat. ubi ergo meminerim, partem esse me universi istiusmodi, futurum est, ut quicquid evenerit, gratum mihi acceptumque sit. in quantum vero necessitudine quadam ejusdem generis partibus conjunctus sum, nihil facturum sum quod communionis jus violet: sed cognatorum potius rationem habebo, omnemque conatum meum ad id dirigam, quod in commune conducatur, & ab eo quod est huic contrarium, abstinere. his ita peractis, vita prospera mihi fluat necesse erit, quemadmodum civi illi vitam prospere fluere quis existimet, qui inactionibus, quæ civitatis secum ejusdem confortibus utiles sint, obeundis constanter perrexerit, & quicquid civitas ipsi attribuerit, gratanter acceperit.

7. Universi partes, quotquot, inquam, mundi ambitu continentur, corrumpi necesse est. corruptionis nomine alterationem intelligo. hoc autem, cum sit necessarium, si & malum illis fuerit, cum universo sane sequius ageretur, cum partes ejus in alteratione frequenti agerent, & ad corrumpendum multifariam essent comparatæ. nunquid autem dicemus, aut naturam ipsam instituisse partes suas malo afficere, & ita condidisse, ut in malum incidere non nata tantum essent, sed in malum etiam ne-

τῇ γυναικί. κατὰ μὲν δὴ τὸ μεμνηῖσθαι, ὅτι μέρ^{ος} εἰμι ὅλας τὰς τιὰς, εὐαρεσῆσθαι παντὶ τῷ ἀποδαίνοντι. καθόσον δὲ ἔχω πως εὐκείως πρὸς τὰ ὁμογενῆ μέρη, ἔδεν πράξω ἀκρίτως τῶν ὁμογενῶν· μᾶλλον δὲ σὺχάσμεθα τῶν ὁμογενῶν, καὶ πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον πᾶσαι ὁρμῇ ἐμαυτῶν ἄγω, καὶ διὰ τὴν ἀντιπρῶτον ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἀπὸ τῶν. τῶν δὲ ἔγωγε παρανομιῶν, ἀνάγκη τὸν βίον εὐροεῖν· ὥς ἂν καὶ πολίταις βίον εὖραν ὀπινότησεως, παρόντος διὰ πράξεων πῶς πολίταις λυσιπλῶν, καὶ ὅτι περ ἂν ἡ πόλις δυνάμενη, τῶν ἀσφαλτομένων.

ζ'. Τοῖς μέρεσι τῶν ὅλων, ὅσαι, Φημί, περιέχεται ὑπὸ τῶν κόσμων, ἀνάγκη φθίρειν· λέγει δὲ ἔστι τοιούτως τῶν ἀλλοιοῦσθαι εἰς (Φημί) κακὸν τι, καὶ ἀναγκαῖον ἐστὶ τῶν αὐτῶν, ἔκ τινος τοῦ ὅλου καλῶς διαξάγειτο, τῶν μερῶν εἰς ἄλλοτρίωσιν ὄντων, καὶ πρὸς τὸ φθίρειν διὰ φόβου κατασκευασμένων. πότερον γὰρ ἐπεχείρησεν ἡ φύσις αὐτὴ τὰ ἐαυτῆς μέρη κακῶν, καὶ περιπλοπικὰ τῷ κακῷ, καὶ ἐξ ἀνάγκης ἐμπιπτῶν εἰς τὸ κακὸν ποιεῖν, ἢ

perit. quanquam ponatur, illud ipsum te valde addicere huic peculiariter sic affecto, nihil tamen

κεν. ἰσχυρὰ δὲ, ὅτι ἐκείνῳ
σε λίαν ἐπιδραλῆκει τῷ ἰδίῳ
πνεύματι.

1 Locus perobscurus, in quo hærent Interpretes, nec sibi ipsi satisfaciunt, excepto Dacierio, qui sic scribit. *Dato, quod idem nobis exanimatum sit corpus, quod à parentibus traditum accepimus, at illud tamen iri nequis inficias, & crescere id & enutriri, & vivere non posse, nisi nova accedat materies, nisi & immutetur postquam accesseris, & ista mutatione labantem sustineat & renouet molem. Quin & illud elargiri oportet, & novam istam, & pristinam materiam, mutationem adhuc aliam manere; Mortem dico, quæ utramque mox in sua cuiusque elementa remissura est.* Sic Dacierius: cuius quidem interpretatio quomodo ex his verbis elici possit, non video: ut nec sensus (pace Viri Cl. dixerim) huic loco convenire videtur. Videamus igitur an commodius aliquid excogitari possit; quod non melius fiet, quam si primum investigemus verum & genuinum sensum verborum illorum τῷ ἰδίῳ πνεύματι, quæ Interpretibus non satis intellecta videntur. Τὸ ἰδίῳ πνεύματι, est qualitas illa sive potius qualitatum congeries (ut philosophi loquuntur) cuique propria & peculiaris, quæ à cæteris omnibus distinguitur: id vero ἐπιδραλῆκει τῷ ἰδίῳ πνεύματι à quo oritur peculiaris hæc cuique nota & character, quod quæque peculiari huic affectioni valde addicit, & eadem quasi implicitum tenet. Verba igitur in hunc sensum possint verti, *Dato vero, hoc esse id (materiam vult) quod te vehementer adeo addicit peculiari illi affectioni, quæ notæ, quæ à cæteris omnibus distinguitur, nihil tamen hoc obstat puto, quo minus verum sit quod jam dictum est, materiam sc. in horas mutari, & corpori cuiusvis novam quotidie accedere, decedere aliam. Occurrit enim hic illi, quod opponi solitum est huic de perpetuo materiæ in corporibus fluxu opinioni, propriam sc. hanc cuique notam & characterem à materia esse, ideoque non verisimile esse, cum illa non mutetur, hanc mutari.* Objectionem quidem hanc non diluit, quod fortasse festinanti non licuit, solummodo ait eam nullius esse apud se momenti. Huic explicationi non mediocriter forsitan pondus adjiciet Origenis locus apud Epiphanium (p. 536. Tom. 1. Edit. Par. 1622.) ubi hanc ipsam opinionem defendens Origenes, his utitur verbis, *Καὶ ἐπὶ τοῦτοις εἰ τίς ἐστιν ὁμοίον τούτῳ τὸ εἶδος, καὶ δὲ εἰδποιούται ὁ Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος, τὸ σωματικόν, ὃ εὖ τῇ ἀναστάσει περιτρέται πάλιν τῇ ψυχῇ, ἐπὶ τὸ πρῶτον μεταβάλλον, ἢ πάντως τοῦτο ἔτι ὑπάρχον μένον τὸ κατὰ τὴν πρώτην ὁμοιοκείμενον.* Adhæc licet similis corporea ista forma sit, quæ Petrus Paulusque potissimum constituitur, id ipsumque quod in resurrectione anima denuo tribuitur, sed in melius conversum, non tamen eadem est illa materia, quæ corpori primum insita fueris. Ubi observatu dignum est, eidem pene hic Origenem cui illic Marciam respondere objectioni; deinde quod Antonino τὸ ἰδίῳ πνεύματι, Origeni est εἶδος, καὶ δὲ εἰδποιούται ὁ Πέτρος &c. τὸ σωματικόν, corporea illa forma vel species, quæ constituitur Petrus, & à cæteris distinguitur: quam & paulo supra vocat τὸ εἶδος τὸ χαρακτηριστικόν τῶν σῶματι, & ibid. τὴν ΠΟΙΟΤΗΤΑ τῷ Πέτρῳ καὶ Παύλῳ σωματικῇ, καὶ ἢ ΠΟΙΟΤΗΤΑ & ἕλπι ἐκ παλαιῶν περιμένον τοῖς σῶματι καὶ ἕλπι πνεύματος ΙΔΙΟΜΑΤΑ. sequenti denique pagina verbo ad hanc rem utitur ex ipsis Marti verbis confictio, ubi peculiarem hanc cuique formam & characterem vocat τὸ ΙΔΙΟΠΟΙΟΥΝ τῇ σάρκι. Marcus etiam infra l. 12. 30. ἰδίῳ ποιεῖς σῶματι utitur pro corporibus peculiaribus his qualitatibus seu proprietatibus à se invicem distinctis.

ποιῶ, εἰδὼν ὅτι οἰμῶι πρὸς τὸ
νῦν λογιζομαι.

ἦ. Ονόματα θεῖμος σαυῶ
ταῦτα, ἀγαθὸς, αἰδήμων, α-
ληθής, ἔμφρων, σύμφρων,
ὑπέρφρων, ἐπὶ σέχῃ μῆποτε
μετανομάζῃ, καὶ ἀπολλύεις
ταῦτα τὰ ὀνόματα, καὶ ταχέως
ἐπὶ αὐτῶν μέμνησο, ὅτι
τὸ μὲν ἔμφρων, ἐξέλετό σοι ση-
μαίνειν τὸ ἐφ' ἑκάστῃ διαληπτι-
κῶν ὁρίεσθαι, καὶ τὸ ἀπαρενθύ-
μητον. τὸ δὲ σύμφρων, τὸ ἐκείνων
ἀποδέχιν τὸ ὑπὸ τῆς κοινῆς φύ-
σεως ἀπονεμομένων. τὸ δὲ ὑπέρ-
φρων, τὸ ὑπέρπεσιν ἢ φρονέειν
μοῖρα ὑπὲρ λείαν ἢ τραχεῖαν
κίνησιν τῆς σαρκὸς, καὶ τὸ δοῦν
εἶναι, καὶ τὸν ἴσασθαι, καὶ ὅσα
ταῦτα. εἰάν ἔν ὁριστῆς σεαυ-
τὸν ὡς τέτις τις ὀνόμασι, μὴ
γλιχόμεναι ἢ ὑπ' ἄλλων κα-
τὰ ταῦτα ὀνομάζεσθαι, ἔσθ' ἔ-
τι, καὶ εἰς βίον εἰσελεύσῃ ἐπι-
φρον. τὸ γὰρ ἐπὶ τοῖσιν εἶναι, οἷον
μέχρι νῦν γέγοναι, καὶ ἐν βίῳ
τοῖσιν ἀπαράσσεσθαι καὶ μολύνε-
σθαι, λείαν ἐστὶν ἀνακαθίστα ἢ φι-
λοψύχῃ, καὶ ὁμοίᾳ τοῖς ἡμι-
θρώτοις θηριομάχοις, οἱ πῖνες
μεσσητραυμάτων καὶ λύθρου, πα-

obstabit, quo minus verum sit
quod jam dictum est.

8. Nomina tibi ubi sumptis
ista, boni, modesti, veracis
prudentis, unanimis, magnani-
mi, cave nequando transnomi-
neris, & amittas denuo nomina
ista, celeriterque (*siquid tale
contigerit*) ad ea revertaris. me-
mineris autem, prudentis no-
men tibi denotare singularum
rerum considerationem, ani-
madversionemque sedulam. u-
nanimis nomen, exceptionem
eorum omnium spontaneam;
quæ à natura communi fuerint
assignata. magnanimi vero, sub-
vectionem mentis supra om-
nem lenem asperumve carnis
affectum, supra gloriolam, su-
pra mortem, & ejusmodi uni-
versa. Intra nomina igitur ista
si te continueris, nec, ut alii his
te titulis cohonestent, concupi-
veris, alius jam futurus es,
quam pridem fueras, aliamque
initurus vitæ rationem. etenim
talis persistere, qualis hæctenus
fueris, & in vita istiusmodi fœ-
de volutari ac discerpi, hominis
est sensus expertis plane, vitæ-
que nimis avidi, nec bestiaris
illis abfimilis, qui semiadefi,
vulneribus sanieque oppleti, in
diem

1 Scribo, καὶ ἀπολλύεις ταῦτα τὰ ὀνόματα, ταχέως &c. Casaub. 2 Animad-
versionem sedulam, à negligentia & inadvertentia immunem. i. e. ut nihil negli-
gat, & minus animadversum transmittat: ita μὴ περιγρημαίνω, non negligens,
non neglectum habens. l. 5. 5. [ubi vide] &c. l. 6. 50. γινώσκαι ἀπαρενθύμητος.
sedulo attendere, atque animum adhibere. Sunt autem vocabula ista porticus
peculiaris, quæque vix alibi reperias. Gatake 3 Vide ad l. 5. c. 26.

diem crastinum tamen reserva-
ri supplicant, iisdem unguibus
morsibusque iisdem iisdem pla-
ne obijciendi. tu vero in nomi-
na pauca hæc inde te. & siqui-
dem in illis persistere potes,
persistas, tanquam in fortunato-
rum insulas quasdam trajectus.
sin excidere, nec statum tueri
posse te senseris, in angulum
aliquem, ubi possis aliquid, au-
dacter te conferas. vel etiam
è vita omnino discedas, nec i-
ratus tamen, sed simpliciter, li-
bere, modeste, hoc unum dun-
taxat in vita *memoratu dignum*
exsecutus, quod è vita sic exieris.
ad nominum autem *istorum* re-
cordationem, multum conducet
meminisse Deorum, quodque
nolunt illi ratione præditos ip-
sis adulari, sed similes ipsis fie-
ri: *meminisse* &, ficum esse
quæ ea quæ ficus sunt facit: ca-
nem, quæ canis; apem, quæ
apis; & hominem pariter, qui
quæ hominis.

9. Mimus, bellum, terror, tor-
por, servitus, decreta illa sacra
tua, *πi caveas*, expungent quo-
tidie, quæcunque è studiosa
rerum naturæ contemplatione
concepta in mente recondis.

ρακαλῶσιν, ὅμως οἷς τ' αὐτίαν
φυλαχθῆναι, ὡς ἐβλήθηται
μυροὶ τοῖς τοῖς αὐτοῖς οὐκ
ἐδήγμασιν. ἐμείβασιν ἔν σαι-
τῇ οἷς τὰ ὀλίγα ταῦτα ὀνομάσ-
κων μὲν ἐπ' αὐτῶν μύροι δ' ὕλη,
μύρι, ὡς περ εἰς μακάριον ἱναῖς
ἡσυχίας μετὰ κτισμένους. εἰν ἡ αἰ-
σθη ὅτι ἐκπύπης, καὶ ἐπεκρά-
ταις, ἀπὸ θι διαρῶν εἰς γονίαν
ἱναῖ, ὅπως κρατήεις. ἡ καὶ παν-
τάπασιν ἔστι καὶ βίαι, μὴ ὀρ-
ζόμεναι, ἀλλὰ ἀπλῶς καὶ ἐ-
λαβίως, καὶ αἰδημότως, ἐν γὰρ
τῷ μόνον πράγας ἐν τῷ βίῳ,
τὸ ἔτος ἐξελθεῖν. πρὸς μὲν τι
τὸ μεμνησθ' ὅτι ὀνομάτων, μετὰ
λως συλλήψεται σοι, τὸ μεμνη-
σθ' θεῶν, ὅτι περ ἐκ κατακτείν-
σθ' ἔστι θέλωσιν, ἀλλὰ ἐξομοῦ-
σθαι ἑαυτοῖς τὰ λογικὰ πάντα
καὶ εἶναι, τ' μὲν συκὴν τὰ συκῆς
ποιῶσιν, τ' ἡ κινῶν, τὰ κυνὸς, τ'
δὲ μέλισσαν, τὰ μελίσσης, τ' ἡ
ἀνθρώπων, τὰ ἀνθρώπων.

θ'. Μίμος, ἡ πόλεμος, πρῶτα,
νάρκη, δαλῆα, καθ' ἡμέραν ἀ-
πολείψεται ἡ καὶ τὰ ἐπὶ ἐκείνῃ
δόγματα, ὅπως ὁ φυσιολογη-
τὸς φανταῖ καὶ παραπέμπεις.

δὲ

1. Πόλεμος mavult *Gatak* cum illud rex sequenti vocabulo irrepsisse pu-
tat. 2. Quid si *αφυσιολογίας* legerimus? ut sit *Marci* mens quæ absque natu-
ra ipsius contemplatione seria ac considerata, temere imaginariis, & citra exa-
men iustum actibus, hoc enim passum inculcat *Marcus* ut rei cuiusque natu-
ram sedulo investigemus, eamque probe perspectam habeamus, priusquam
de ea sententiam ullam censuramve feramus. Ita l. 2. 12. & l. 3. 11. &c.
Gatak.

I Apud

θῆ ἥ πᾶν ἔτω βλάβη καὶ πρᾶ-
 σθι ὥστε καὶ τὸ περιεσπικὸν ἄμα
 συντελεῖσθαι, καὶ ἄμα τὸ θεωρητι-
 κὸν ἐνεργεῖσθαι, καὶ τὸ ἐκ τ' ἐπι-
 κάσιων ἐπισήμης ὡς αὐθαδὲς σῶ-
 ζεσθαι λαμβάνον, καὶ κρυπτόμε-
 νοι. ὅτε γὰρ ἀπλότητος ἀπο-
 λαύσῃς, τότε ἡ σεμνότητος, τότε
 ἡ τ' ἐφ' ἐκάστη γνώριστος, τί τί
 ἐστι καὶ ὅτιαν, καὶ τίνα χώραν ἔ-
 χῃ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ὅτι πόσον
 πέφυκεν ὑφίστασθαι, καὶ ἐκ τίνων
 συγκέκριται, τίς δ' ὅτι δύναιτο ὑπέρ-
 χῃ, καὶ τίς δ' ὅτι αὐτὸ διδόναι
 τι καὶ ἀφαιρῆσθαι.

ἰ. Ἀράχινον μῦαν θηράσκει
μεγαφρονεί, ἄλλος ἢ λαγίδειν,
ἄλλ⓪ δὲ ὑποχῆ ἀφύην, ἄλ-
λ⓪ δὲ στίδια, ἄλλ⓪ δὲ ἀρκ-
τας, ἄλλ⓪ ⁶ Σαρμάπας. ὅ-

oportet autem unumquodque ita & considerare & agere, ut & activa facultas consummetur, & contemplativa simul exerceatur, & fiducia ex certa rei cujusque scientia orta servetur, latens quidem, nec abscondita tamen. tunc enim simplicitate, tunc gravitate frue- ris; tunc rei cujusque notitia distincta, quid ex natura sua existat, quem locum in mun- do habeat, quamdiu duratu- ra sit, ex quibus conflata sit, quibus possit obvenire, qui dare eam & auferre possint.

10. Aranea muscam ubi ceperit, se effert tanquam magni quid egerit; alius, ubi lepusculum, alius, ubi reticulo apuam ceperit; alius, ubi apros; alius, ubi urfos; alius, ubi Sar-
matas.

1 Apud Laetium. l. 7. τὴν μὲν εἶναι καὶ θήκοαν ἀνδρῶν ἀρετῶν τὴν δὲ ἀφροσύνην. καὶ ἀνδρῶν μὲν ἀρετῶν τῶνδε, ὑγίαιας ἐπιμελείσθαι ἐν αἰσθητικῶν, ἐν δὲ ἡμῶν. καὶ ἀφροσύνην δὲ, ἐν πᾶσι ἑαυτῶν, καὶ τῶν κτῆος διακρίπτειν. ut τὴν ἀφροσύνην sunt officia ea, quae molestiam aliquam adjunctam habeant. Verum Marcus istuc laxius usurpat pro quolibet negotio, quod muneris nostri existat. Gatak. 2 Αὐθαδὲς in meliorem partem istuc sumi videtur, (quod rarius opinor deprehendas) vel pro certa animi fiducia ex rerum naturalium contemplatione orta, de qua l. 3. 11. & infr. 11. vel pro animi affectu sibi placens acquiescensque in veritatis, quam adeptus est, cognitione; quod vocabuli notio, per se media, designat, liquidem ut Arist. Ethic. Mag. l. 1. c. 29. οὐδὲν αὐτῶν αὐτῶν καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς αὐτῶν ἀρετῶν. ita Senec. ep. 59 Ipse se confute, si per dies noctesque par & equalis animi tenor, erecti & placens sibi est: pervenisti ad humani boni summam. Gatak. 3 Quod. l. 3. 8. dixit, ἐν ἡμετέροις. Senec. ep. 43. regant non abscondant te parietes tui. Gatak. 4 Potest esse expositulatio qualem observavimus supra c. 1. ego tamen rim legere malim, & hic, & in sequentibus clausulis. Gatak. 5 Τροχὸν retis genus. Oppian. Αἰολοποιῶν l. 3. v. 18. ἡδ' ἵπποισι περιέρχεται, καὶ σιγῶν. unde figura rotundae fuisse videtur τροχὸν ista. Gatak. 6 Quibuscum tum Romanis cum primis res fuit. Itaque in Marti vita mentio fit Sarmatarum inter gentes ceteras ab eo debellatas. Ridere autem hic videtur illos, qui Sarmatis captis, tanquam re pulchre strenueque gesta, semetipfos efferebant. Quod Alex-

matas. nam & isti, qui hos capiunt, quid latronibus distant, si mentes ac decreta utrobique spectaveris?

II. Methodo contemplativa instructus sis, qua perspectum habeas, quomodo cuncta in se invicem mutant. huic jugiter attende, & in hac parte temet exerce. nihil enim ad animi celsitatem confert magis. corpus exuit, qui sic affectus est, reputansque secum, mox esse sibi, relictis his omnibus, ab hominibus discedendum, totum sese permittit justitiæ, in eis quæ ab ipso fiunt; universi naturæ, in eis quæ obveniunt ipsi. quid autem alius quispiam de ipso sive dicat, sive existimet, aut adversus ipsum faciat, ne cogitat quidem. utpote qui duobus hisce etiam contentus sit, quicquid impræsentiarum agit, justum præstare, & quicquid impræsentiarum sibi obvenit, diligere: negotiis vero studiisque reliquis omnibus missis, nihil aliud velit, quam recta juxta legem proficisci, rectaque proficiscentem Deum ipsum sequi.

12. Ecquis suspicionis usus

τοὶ γὰρ οὐ λήσαι, ἔαι τὰ δόγματα ἐξετάζης;

ια. Πῶς εἰς ἄλληλα πάντα μεταβάλλει, θεωρητικὴν μέθοδον κτήσῃ. καὶ διανεμῶς προσέχει, καὶ συγκυμνάσῃ περὶ τῆς τοῦ μέρους. ἔδεν γὰρ ἄτω μεγαλοφροσύνης πηληκόν. ἐξεδύσθη τὸ σῶμα, καὶ ἐνοήσας, ὅτι ὅσον ἔδεν πῶ πάντα ταῦτα καταλιπεῖν ἀπὸντι ἐξ ἀνθρώπων δέσας, ἀνῆκεν ὅλον ἑαυτὸν, δικαιοσύνη μὲν εἰς τὰ ὑφ' ἑαυτῶ ἐνεργεῖν, ἐν δὲ πῖς ἄλλοις συμβαίνουσι, τῇ τ' ὅλων φύσει. τί δὲ ἐρεῖ τις, ἡ ὑπλήψεν περὶ αὐτῶ, ἡ πράξεν κατ' αὐτῶ, ἔδεν εἰς τὸν βάλαντα. δύο τῶτοις ἀρχαῖς αὐτὸς, δικαιοπραγεῖν τὸ νῦν πραξόμενον, ἢ φιλεῖν τὸ νῦν ἀπνεμόμενον ἑαυτῶ ἀσολίας δὲ πάσας καὶ πᾶσας ἀφῆκεν, καὶ ἔδεν ἄλλο βάλαντα, ἡ εὐθεῖαν περαίνειν. διὰ τὰ νόμους, καὶ εὐθεῖαν περαίνοντι ἐπιδόχῃ τῇ θεῷ.

ιβ. Τίς ἐπινοίας χρειαῖ, παρὸν

andro Scythæ apud Qu. Cæcium. l. 7. c. 8. Τῷ, qui te gloriaris ad latrones persequendos venire, omnium genium, quas adisti, latro es. Sic etiam Pirata, Alexandro eidem quærenti quo scelere impulsus mare haberet infestum; Eodem inquit, quo in orbem terræ. Sed quia id ego exiguo navigio facio, latro vocor; quia in magna classe, imperator. Cicero de repub. l. 3. Gatak. I Interpres Anglicus frustra in duo membra sententiam continuari postulantem dissecuit. Quid inquit Marcus, est suspitione opus? sive cui tibi res aliqua suspecta sit, aut scrupulum animo ac trepidationem iniecerit, cum considerare liceat, vel praefecto sit iniuri, quid factu opus sit? hoc est enim παρὸς σκοπεῖν περὶ τῶν ποσῶν, & familia. Gatak.

πυρὸν σκοπεῖν τί δὲ πρᾶχθῆ-
ναι; καὶ μὲν σοφοῦς, εὐδυνῶς,
ἀμετασρεπτὶ ταύτῃ χωρῇ· εἰάν
ᾧ μὴ σοφοῦς, ἐπὶ χεῖν, καὶ συμ-
βηλοῖς τοῖς ἀρίστοις χρησάμε-
ναι καὶ ἐπὶ πᾶσι πρὸς ταῦτα
ἀντιβῶναι, περιεῖναι κατὰ τοὺς
περὶ αὐτῶν ἀφορμαὺς λελογισμέ-
νως, ἐχόμενον δὲ φαινομένην δὲ
καί. ἀριστὸν γὰρ καὶ τυγχάνειν
τάς. ἐπὶ τοῖς ἢ γὰρ δὲ πᾶσι
δὲ τὰς τῶν ἑσώ, ἀολαῖον τι ἔ-
στω· εὐκίνητον ἐστὶ, καὶ φαιδρὸν
ἀμα ἔστι συνεστακὸς, ὁ τῶν λόγων
κατὰ πᾶν ἐπὶ ἀντιβῶναι.

17. Πρωτὰ δὲ ἐκείνῃ, εὐθὺς
ἐξ ὑπνῶ γινώσκον, μή τι δόισαι
σοι, εἰάν ὑπὸ ἄλλῃ γῆρα καὶ δι-
καιᾷ καὶ καλῶς ἔχοντα; ἢ δόισ-
σι. μή τι ἐπιλέλησθαι, ὅτι ἔτι οἱ ἐν
τοῖς περὶ ἄλλων ἐπαίνους καὶ ψό-
γους φρουρήσονται, τοῖς τοῖς μὲν
ἐπὶ τῆς κλίνης εἰσὶ, τοῖς τοῖς ἔπὶ
τῆς τραπέζης, οἷα δὲ πῖναι,
οἷα ἢ φεύγειν, οἷα δὲ δῶκε-
ν, οἷα ἢ κλέπτειν, οἷα δὲ ἀρ-
πάσσειν, καὶ χερσὶ καὶ ποσὶν, ἀλλὰ
τῶν τιμωτάτων αὐτῶν μέρεσιν, ὧ

est, cum quid fieri oporteat con-
siderare præsto sit? & siquidem
id perspexeris, placide ac con-
stanter ea progredi; sin minus,
consistere, & optimos quosque
in consilium adhibere; deni-
que si aliud quippiam, quo mi-
nus ea procedas, obstiterit, prout
occasiones præsentēs se obtule-
rint, considerate progredi, ei,
quod iustum tibi visum fuerit,
adhærendo. hoc enim assequi,
ut iuste agas, optimum est: nec
nisi ab hoc aberrando excideris.
quietum quiddam, & agile ta-
men, alacre pariter & compo-
situm est, quisquis rationi per
omnia obsequitur.

13. Somno excussio statim per-
contare te, nunquid tua intere-
rit, si iusta bonaque ab alio a-
liquo fiant? nihil intererit. num-
quid oblitus sis, quales isti, qui
de aliis laudandis vituperandis-
que tantopere se efferunt, in
lecto sint, quales ad mensam,
quæ faciant, quæ fugiant, quæ
sectentur, quæ suffurentur, quæ
rapiant ad se, non manibus pe-
dibusque, quod dici solet, sed
parte sui pretiosissima, qua, ubi
libuerit,

1 Forfan legi debeat καὶ μὲν σοφοῦς εὐδυνῶς, sublata distinctione. Ver-
rum accedo potius Bootio nihil mutanti, sed copulativa tantum interjecta,
legenti καὶ μὲν σοφοῦς, εὐδυνῶς ἀμετασρεπτὶ &c. ita opponitur τὸ εὐδυνῶς, τὸ μὲν
ὑπονοίας. Gatak. 2. Eni legit Boot. ab hoc inquit iusto sc. utique & æquo aberrare,
lapsus nomen meretur. ego, si quis id exhiberet codex, ἀποτινέω, quam ἀποπτύω-
σιν malim, prout Marcus l. 43. ἀποτινέω dixit. Gatak. Βλασφῆμιαι ἐστὶ mavult Da-
cier. 3. Non mobile; quod τὸ τῆς γνώμης ἐκίνητον in plebe, Romana cum primis,
Herodiano l. 7. notatum, designet, unde & mobile vulgus: sed agile ad id quod
est officium suum aggrediendum agendumq; promptum & proclive; quodq;
in eisdem persequendis modo iusto debitoque moveatur. Gatak. 1. Id

libuerit, consequi liceat fidem, modestiam, veritatem, legem, genium denique bonum?

14. Cuncta danti pariter ac recipienti naturæ, homo probe institutus ac modestus dicet, *Da quod vis; repete quod vis.* nec elatus hoc dicet, sed obsequens tantum, & benevolus adversus eam affectu.

15. Exiguum est quod superest *vite tue.* vive tanquam in monte. nihil enim interest hic an illic, siquis ubicunque in orbe, tanquam in urbe, degat. viderint, norintque homines hominem verum, qui naturæ convenienter vivat. fin non sustinent, occidant. hoc enim factius est, quam ita vivere, *uti ipsi vivunt voluntque.*

16. Ne ulterius occupare totus, differendo qualis vir bonus sit, sed *emittendo* ut ipse sis.

17. Ævi totius, & naturæ totius cogitatio tibi crebro occurrat. quodque particularia omnia, substantiam quod attinet, milii sunt instar; tempus quod attinet, terebri circumvolutio.

γίνεσθαι, ὅταν θέλη, πῶς, αἰδώς, ἀληθεία, νόμος, ἀγαθὸς δαίμων;

ιδ'. Τῇ πάντα διδόνῃ καὶ ἀπαλαμβάνουσῃ φύσιν, ὁ πεπαιδευμένος καὶ αἰδέμενος λέγει δὲ ὁ θεός, δόξαλαβέ οὐ θήλεις λέγει ἡ ἔσθ' καὶ καθάραισιν ὁ μῦθος, ἀλλὰ πεφθαρῶν μόνον καὶ εὐνοῶν αὐτῇ.

ιε'. Ολίγον ἐστὶ τὸ ὑπολειπόμενον τῷ τοῦ ζῆσιν ὡς ἐσὶ ὅρει. ἔσθ' ἐν δὲ ἀφ' ὧν ἐκείνῃ ἢ ὡς, εἰάν τις πανταχῶς, ὡς ἐσὶ πόλιν, τῷ κόσμῳ. ἰδὲ τῶν αἰσιν, ἰσορησύν τῶν οἱ ἀνθρώποι ἀνθρώπων ἀληθινὸν κατὰ φύσιν ζῶνται. εἰ μὴ φέρονται, δόξα τενάτῶνται. κρείττον γὰρ, ἢ ἔσθ' ἡ ζῆν.

ισ'. Μηκέτ' ὅλως περὶ τῶ οἶόν τινα εἶναι τὸ ἀγαθὸν ἀνδρα διαλέμεσθ' ἀλλὰ εἶναι ποιῶν.

ιζ'. Τῷ ὅλῳ αἰῶνι, ἐστὶ ὅλης ἐξίσιας συνεχῶς φαντασία, καὶ ὅτι πάντα κατὰ μέρος, ὡς μὲν πρὸς ἐξίσια, περχομαι, ὡς δὲ πρὸς χρόνον, τρυπάνη περιστροφῇ.

ιη'. Εἰς

1 Id ni fallor vult. Ita esse cuique vivendum ac si quocunque degas in loco, is omnium & amcenissimus, & sibi exoptatissimus esset. Editiones enim loci, & domicilia in montium verticibus exstructa apud veteres præ cæteris magno habitū pretio. *Daciv.* Putat autem *Gatak.* *Marcum* voluisse, nihil locum a loco distare, ad animi tranquillitatem quod attinet. quomodo infra c. 23. & l. 4. 3. 2 Tanquam pistilli circumvolutio vertit *Casaub.* & sane ὑπὲρ περιστροφῇ, five περιστροφῇ i. e. pistilli circumvolutio proverbialiter usurpatur ἐπὶ τῶν καὶ αὐτὴ ποιῶντων, καὶ μὴ ἐν περὶ αὐτῶν. *Hesych.* *Suid.* &c. Verum τρυπάνη περιστροφῇ, i. e. terebrae vertigo, five circumversio *Marco* hic de spatio temporis brevissimo, *Gatak,*

17. Εἰς ἑκάστῳ τῷ ὑποκειμένῳ ἐφίσταται, ὅπως αὐτὸ ἤδη ἀβελωόμενον, καὶ ἐν μεταβολῇ καὶ οἷον σπῆναι ἢ σκεδάσθαι γινόμενον, ἢ καθότι ἑκάστῳ πέφυκεν, ὡς αὐτὸ φήσκει.

18. Οἷοί εἰσιν ἐσθιόντες, καθεύδοντες, ὀχεύοντες, ἀποπατῶντες, καὶ ἄλλα. εἴτα οἷοι ἂν ἀρονομέδμοι, καὶ γαυρέδμοι, ἢ χαλεπαίνοντες, καὶ ἐξ ὑπερχῆς ἐπαυλήτιοντες. ἐπεὶ ὀλίγα δὲ καὶ ἐδύλινον πόσοις, καὶ δι' οἷα καὶ μετ' ὀλίγου, ὥς ³ πλείστοις ἔσονται.

19. Συμφέρει ἑκάστῳ, ὃ φέρει ἑκάστῳ ἢ τῷ ὅλῳ φύσει. καὶ τοῦτο συμφέρει, ὅτι ἐκείνη φέρει.

20. Ἐρᾷ μὲν ὁμοῦ καὶ αἰῶνι ἔρᾳ δὲ ὁ σεμνὸς αἰθέρ· ἔρᾳ δὲ ὁ κόσμος ποιῆσαι ὃ ἂν μέλλῃ γενέσθαι. λέγω ἔν τῷ κόσμῳ,

18. Rerum praesentium unamquamque advertendo, considera eam jam dissolutam, & in mutatione & quasi putrefactione quadam, aut dissipatione, constitutam, sive ut mori quodammodo nata sit.

19. Cogita, quales sint homines velcentes, dormientes, cocuntes, excernentes, alia ejusmodi agentes. rursus, quales, ubi instantur, efferuntur, irascuntur, tanquam in sublimi siti aliquos increpant. paulo autem ante, quam multis & qua mercede inserviebant; & paulo post, quo in statu futuri sunt.

20. Confert cuique, quod fert cuique natura universi. & tum confert, quando illa fert.

21. Amat imbrem tellus. amat & almus aether. amat & mundus facere quicquid futurum est ut fiat. dico itaque mundo

1 Haec summis cum imis quibusque communia sunt; & conditionis mortalis & caducæ cumprimis nos admonent. *Gatak.* 2 Quanto cum fastu se efferant, ac si ne homines quidem aut mortali semine creti sint, ubi gloriantur, indignantur, interminantur &c. illud ἀνδρομέμενοι mihi suspectum habetur: cum alibi legisse non memini. aliis imperare vertit *Xyland.* ut sit hominibus leges ἐν παρὰ prescribere. Forſan ἀνδρομέμειν idem quod ἀνδρολογῆν fuerit, quod de delectu militari usurpatur: vel etiam quod κρατομεῖν, quod de viscerationibus sive de carnibus virisim distribuis adhibetur. in istis autem non sine fastu gerere se solent. qui eas exhibent. *Gatak.* Ἀνδρομέμενοι conjicit *Casaub.* ab ἀνδρομεμίδας *Agoranomi* live *Ædilis munere fungi.* *Ædilitatem* enim non splendidissimum tantum & latissimi per se imperii magistratum fuisse, sed & ad summos honores viam stravisse notum est. vid. *Dion. Halicarn.* l. 6. *Ædilitatem* etiam gerere proverbialiter à *Plauto* dictum alicubi pro imperioso esse. 3 Ομοίως *Gatak.* 4 *Euripidis* versus sunt ab *Aristotele* laudati *Ethic.* *Nicom.* l. 8. ut et *Athen.* *Deipnosoph.* l. 13. & *Sob.* *Tom.* 1. l. 1. tit. 12. apud quos duos novissimos integri habentur. Ἐρᾷ μὲν ἡμεῖς καὶ, ὅτ' αὖ ἐρᾷν πῶδε Ἀφροδίτην αὐχμῶν καὶ ἰδῶς ἔχει. Ἐρᾷ δ' ὁ σεμνὸς αἰθερὶς &c. *Gatak.*

mundo ipse, *ecquid tu amas?* *ilem ipse amo.* annon illud ita & fit & dicitur vulgo, *Amat hoc vel illud fieri?*

22. Vel istic vivis, & *vita hic jam assuevisti*; vel foris vadis, & hoc volebas; vel moreris, & munere defunctus es. præter ista nihil restat. bono itaque sis animo.

23. Illud tibi semper constet, ejusmodi quiddam agrum esse, cujusmodi est *locus* alius quilibet. eademque esse omnia istic *agentibus*, quæ eis qui in montium verticibus, vel in littorum crepidinibus, vel alibi ubicunque volueris, *versantur*. palam enim invenies Platonis illa, *Urbis muro, ut caulæ septo circumdatus*.

24. Quidnam est mihi nunc mens mea? vel qualem ego eam præsto? ad quidnam ea jam u-

ὅτι σοι σιωπῶ, μήτι δὲ ἄτῳ καί κείνο γίνεται καὶ λέγεται, ὅτι Φιλεῖ τὸτο γίνεσθαι;

κβ'. Ἡτοι ἐνταῦθα ζῆς, καὶ ἤδη εἴδικας· ἢ ἐξω ὑπάγεις, καὶ τὸτο ἠθέλεις· ἢ ἀπεθνήσκεις, καὶ ἀπλειτέρησιν. ὡς δὲ ταῦτα ἐδέν. ἐκέν εὐθύμει.

κγ'. Εναργὲς ἔσω αἰεὶ τὸ, ἐπι τοῖστο ἐκείνο ὁ ἀγρός ἐστι· Ἐπῶς πάντα ἐστὶ ταῦτα ἐνθάδε τοῖς ἐν ἄκρῳ τῷ ὄρει, ἢ ἐπὶ τῷ αἰγιαλῷ, ἢ ὅπου θέλεις. ἀντικρὺς γὰρ εὐρήσῃς τὰ ἑ Πλάτωνος, σηκὸν ἐν ἔρει, Φησὶ, περιβαλλόμενον· καὶ βάλλειν βλήματα.

κδ'. Τί ἐστὶ μοι τὸ ἡγεμονικόν; Ἐπῶς τι ἐγὼ αὐτὸ πυννῶ; Ἐπρὸς τί ποτε αὐτῷ νυνὶ χρώμεσθαι;

1 A vulgari sermonis usu argumentatur, argutius paulo Marcus in verbo *φιλεῖν* quod ἀντὶ τῷ πεφυκέναι ἡτοι εἰσδίδαι usurpatur; quomodo & Latinis *amas* pro solet; quod à Græcis tractum monuisse videtur Fabius instituit. l. 9. c. 3. *Gatak.* 2 Vitæ genus mutas: è privato in publicum. prodix: negotiis te immisces. *Gatak.* 3 Vitam hanc *λειτεργίαν* τινὰ esse vult. Inde *vite munerâ*, & defunctos mortuos, dicimus, utpote qui vitæ officia jam compleverint. hinc ἀπλειτέρησιν (quod alibi haud temere reperias) *munere defunctum* esse (ut ἀποθνήσκου, *vitam obijisse*) & ab eodem jam liberum & immunem fieri. *Gatak.* 4 Τοῖστο [τι, οἶον] ἐκείνο *Gatak.* 5 Ex Thæteito [p. 147. Edit. Serran.] Ἀγροῖκον καὶ ἀπαιδύσμενον ὑπὸ ἀρχολίας, ἐδέν ἥτιον τῶν νομίμων τὸν τοῖστον ἀναγκάσειν γινώσκειν σηκὸν ἐν ὄρει τὸ τῆχος περιβαλλόμενον. De sapiente sermo est, Philosophiæ studiis prorsus dedito, qui non secus in urbe conversatur quam si in monte aliquo ab hominum commercio sejunctus ageret, murisque civitatis perinde ac caulæ alicujus septo pastor rusticus inclusus teneretur. *Gatak.* 6 Ista quo pertineant, ego plane sum nescius. sequentibus adfigit *Cassaub.* & προβάλλειν προβλήματα legisse videtur, cum vertit *problemata* tibi proponere ista, *quidnam est mihi nunc mens mea* &c. Verum *Salmassius* exponenda censet; utpote quæ nec sensum ullum efficiant, nec in melius reformari possint. *Gatak.*

ἡρώμεαι; μήτε κενὸν ἔστι; μήτε
δοτόλυτον καὶ ἀποσπασμύμον κα-
νωρίας; μήτε ἀρροστηκὸς ἔσ-
τακεκραμμένον τῷ σαρκιδίῳ,
ὥς τε τῷ σωτρεπέπιδαι;

κε'. Οὐτὸ κύριον Φεύγων, δρα-
πέτης. κύριος ἦ ὁ νόμος. καὶ ὁ
ὡδρανομῶν, δραπέτης. ἅμα
ἔδ' οὐ λυπέμυμος, ἡ ὀργιζόμενος,
ἡ φοβέμενος, ἡ βέλταται π-
γερομένοι, ἡ γινώσκαι, τῶν ὑπὸ
τῷ πᾶσι δαίμονι π-
ταγμύμον, ὅς ἐστι νόμος, νέ-
μων ὅσοι ἐκάτω ἡπιδάλλαι.
ὁ ἀρεα φοβέμυμος, ἡ λυπέ-
μυμος, ἡ ὀργιζόμενος, δρα-
πέτης.

κς'. Σπέρμα εἰς μήτραν
ἀφείδ' ἀπαχώρησε, καὶ λοιπὸν
ἄλλη αἰτία ὡδραλαβῶσαι ἐργά-
ζεται, καὶ ἀποπλεῖ βρέφος ἐξ
οἷον; πάλιν τροφὴν διὰ φά-
ρυγος ἀφῆκε, ἔδ' λοιπὸν ἄλ-
λη αἰτία ὡδραλαβῶσαι, αἰσθη-
ται, καὶ ὀρμήν, καὶ πόλον, ζωὴν,
καὶ ῥώμην, καὶ ἄλλα (ὅσοι καὶ
οἷα;) ποιῇ. ταῦτα ἔν τῷ ἐν
ποιῶντι ἐγκαλύψει χυόμενα
θεωρεῖν, ἔδ' τὴν δύναμιν ἔτις ὀ-
ρεῖν, ὡς, καὶ τὴν βελήδουσαν,
καὶ τὴν ἀνωφερεῖν, ὀρώμεν, ἔ-

tor? nunquid est intellectu va-
cua? nunquid à societate com-
muni soluta & revulsa? nun-
quid carunculae ita agglutinatae
& permixtae, ut cum illa mute-
tur una?

25. Qui dominum fugit, fu-
gitivus est. dominus autem est
lex. ergo qui legem transgredi-
tur, fugitivus est. idem est &
qui ideo angitur, vel irascitur,
vel metuit, quod setus, quam
ipse velit, aut factum sit, aut
fiat, aut futurum sit eorum quic-
quam, quæ ab universi rectore
sunt constituta, qui est ipse lex
unicuique quod suum est tri-
buens. fugitivus est igitur, qui
metuit, vel angitur, vel ira-
scitur.

26. In uterum semen qui mi-
sit, abscedit. hoc alia deinceps
excipiens natura, foetum fabri-
cat & absolvit; ex quali qua-
lem? alimentum rursus *mater*
per gulam demittit; quod alia
insuper caussa ubi exceperit,
sensum, motumque, adeoque vi-
tam ac vires & alia (quot ea nu-
mero & qualia?) conficit. hæc,
tanta licet involvantur caligine,
contempla ri oportet, facultatem-
que ita intueri *quæ ista facit*,
prout vim eam cernimus, qua
vel deorsum, vel fursum corpo-
ra feruntur, non oculis quidem
exter-

1 Οτι βέλταται π γερομένοι legisse videntur *Xyland. & Casaub.* Verum ne-
gativa forsan particula intercidit: ut rescribendum sit ὁ [μὴ] βέλταται π γε-
ρομένοι. *Gataker.*

externis, sed nec minus clare tamen.

27. Cogita tecum jugiter, quælia nunc sunt omnia, talia prius æstitata; cogita & talia futura esse. propone tibi ob oculos, fabulas totas scenasque uniformes, quæcunque vel ex notitia tua, vel ex historia antiqua cognita habueris; aulam Hadriani totam, totam Antonini, illam item Philippi, Alexandri, Croesi. ejusdem plane modi fuerunt omnia illa, nisi quod per alios agebantur.

28. Hominem de re ulla dolentem atque ægre ferentem quicquam, similem habe porcello, qui dum mactatur, calcitrat & vociferatur: cujusmodi est & qui decumbens tacite secum deplorat, quod *fato nos omnes* illigati tenemur. *confidera* & rationali animali soli datum esse, ut eis, quæ eveniunt, sponte obsequi possit; cum sequi ipsum omnibus sit necessarium.

29 Considerata seorsim, quam instituis, re omni, percontare te, num ideo mors gravis habenda sit, quia ea te privet.

χὶ τῆς ὀφθαλμοῖς, ἀλλ' ἐκ ἡττον ἐναργῶς.

κζ'. Συναεχῶς θηνοῦν, πῶς πάντα ποιῶντα ὅπῃα νῦν γίνονται, καὶ πρόσθεν ἐγίνετο. Ἐθνηροῦν χρησόμενα. καὶ ὅλα δράματα καὶ σκηνὰς ὁμοειδεῖς, ἔσα ἐκ πέρας τῆς σῆς, ἢ τῆς πρεσβυτέρης ἱστορίας ἐγίγως, πρὸ ὁμιμάτων τίθεσθ'· ὅσον αὐλὴν ὀλὴν Ἀδριανῶν, Ἐ αὐλὴν ὀλὴν Ἀντωνίνων, καὶ αὐλὴν ὀλὴν Φιλίππων, Ἀλεξάνδρων, Κροίσων· πάντα γὰρ ἐκεῖνα ποιῶντα ἦν, μόνον δι' ἐτέρων.

κη'. φαντάζεσθαι πάντα τ' ἐφ' ὧπνιόν λυπέμενον, ἢ δυσάρεστα, ὅμοιον τῷ θυομύμῳ χοιρινῷ δοπολακίζοντι Ἐ κεκραγόντι. ὁμοιον Ἐ ὁ οἰμῶζων ὅπῃ ἔκλινιδις μόνος σιωπῇ τ' ἐνδεσιν ἡμῶν, καὶ ὅτι μόνῳ τῷ λογικῷ ζῶντι δέδοται, τὸ ἐκασίας ἐπιδοῦναι τοῖς γνωμένοις. τὸ δ' ἐπιδοῦναι ψιλόν, πᾶσιν ἀναγκαῖον.

κθ'. Κατὰ μέρος ἐφ' ἐκάστῳ ὧν ποιεῖς ἐφιστάνων, ἐρώτα σεαυτὸν, εἰ ὁ θάνατος δεινὸν διὰ τὸ τὰς ἐρεσθαι.

λ'. Ὅλα

1 Melius MS. Hæschel. ὁμοιος. Casaub. 2 Alligationem vertit Xyland. malim illigationem (nisi si vocabulum vitiatum sit, quod quis forsan suspicetur) ut indicetur necessitas illa, quæ fato nos illigatos & obstrictos habeat. Gatak. Animæ ad corpus alligationem intelligit Antonini, non tamen eo trahendus, quasi rideret illos quibus grave hoc fragilitatis humanæ iugum suspiria & querelas exprimit: sed illos qui queri contenti, & iniquitatem fati miserabiliter accusare, animo despondent ignavi, & auxilia à ratione & philosophia vera, quibus in libertatem se asserant, petenda nulla sibi provident. Casaub.

λ'. Όταν προσκόπῃς ἐπὶ π-
 νθ' ἀμαρτία, εὐθύς μεταβάς,
 ὁπιλογίζε, τί παρόμοιον ἀμαρ-
 τάνεις· οἷον, ἀργύριον ἀγαθὸν εἶ-
 ναι κρίνων, τ' ἡδονὴν, ἢ τὸ δοῦν ἄ-
 ριον, ἢ καὶ εἶδος. Ἰστῶ γὰρ ὁπ-
 βάλλων, ταχέως ἐπιλήσῃ τ' ὀρ-
 γῆς· συμπιπθὼς δ', ὅτι· βιά-
 ζεῖ· πῶς ποιήσει; ἢ εἰ δύνασται,
 ἀφ' ἐλε αὐτῷ τὸ βιάζομενον.

λα'. Σατύριονα² ἰδὼν Σω-
 κρατικόν, Φαντάζε ἢ Εὐτυχίῳ,
 ἢ Τυμνά. καὶ Εὐφράτῳ ἰδὼν,
 Εὐτυχίονα, ἢ Σιλβανόν Φαν-
 τάζε. καὶ Ἀλκίφρονα,³ Τρο-
 πασιφόρον Φαντάζε· καὶ Ξενο-
 φῶντα ἰδὼν, Κρίτωνα ἢ Σεύη-
 ρον Φαντάζε. καὶ εἰς ἑαυτὸν ἀ-
 πιδὼν, τ' Κασιτέρων πινά Φαν-
 τάζε, καὶ ἐφ' ἐκάστου τὸ ἀ-
 νάλογον. εἰτα συμπαρασπίντε-
 τω σι, πῶς ἔν' ἐκείνοι; ἔδα-
 μῶ· ἢ⁴ ὅπως δ'. ἔτως γὰρ συνε-
 χῶς θεάσῃ τὰ ἀνθρώπινα, κα-
 πνόν, καὶ τὸ μηδέν. μίλις τε εἰάν
 συμνημιμονεύσης, ὅτι τὸ ἀπαῖ-
 μεταβαλὼν⁵ ὁσέτι ἐστὶ ἐν

30. Ubi peccato alicujus of-
 fenderis, translatione facta per-
 pende tecum, annon ipse ejus-
 modi aliquid pecces. puta, ar-
 gentum in bonis habendo, vel
 voluptatem, vel gloriolam, vel
 aliud istiusmodi. hoc enim si ad-
 verteris, ira statim tibi excidet.
praesertim, si succurrerit una, co-
 gi hominem. quid enim face-
 ret? aut, si poteris, tu illum vi
 illa expedias.

31. Satyrionem ubi videris
 Socraticum, Eutychem cogita
 vel Hymenem. & Euphratem u-
 bi videris, Eutychem cogita
 vel Sylvanum. & Alciphronem vi-
 so, Tropæophorum cogita; &
 Xenophonte, Critonem vel Se-
 verum. & temet ubi respexeris,
 Cæsarum aliquem. & in quolibet
 cogitando, geminum ei quem-
 piam. tum mentem tibi subeat,
 Ubi nunc sunt illi? nusquam sa-
 ne: aut ubi tandem? ita enim
 perspectum jugiter habebis, hu-
 mana omnia fumum ac nihil esse.
praesertim, si simul fueris recor-
 datus, quicquid semel mutarit,
 per spatium temporis infinitum
 non

1 Vide ad l. 8. 14. 2 Τὸ ἰδὼν considerandi non conspiciendi significatum
 hic obtinet: cum Xenophon, qui seculis aliquot Marcum antecesserat, inter
 ceteros contemplandus proponitur. *Γατὰ*. 3 Deest ἰδὼν, vel librarii cul-
 pa deperditum; vel ὅτι τὸ κοινὸν supplendum. *Γατὰ*. 4 Lego ὅπως δὴ; *νυσ-
 quam*, aut ubi tandem? *Γατὰ*. 5 Visum est Stoicis, Mundum sapius vel
 potius semper repetitis vicibus refici, & renovari. [vide ad l. 5. 13. & l. 11.
 1.] Videatur tamen sensisse non eadem omnino, quæ nunc sunt, renasci-
 tura, sed illis tantum similia: non eundem v. g. Socratem, sed huic & vir-
 tute & fortuna geminum. *Dacier*.

non esse amplius futurum. tu vero spatii illius quantulum occupas? cur ergo tibi non sufficit spatium hoc tam breve, prout te decet, transigere? quam pulchram *bene agendi* materiam occasionemque subterfugis? quid enim sunt aliud hæc omnia, quam mentis, quæ, hac in vita quæ contingunt, naturam eorum rimata, accurate perspexerit, exercitationes? perfliste ergo, dum & ista tibi familiaria effeceris, quo modo stomachus robustus cuncta sibi accommodat, ignisque validus, quicquid ingesseris, flammam inde ac fulgorem edit.

32. Nulli liceat vere de te dicere, non esse te simplicem, aut non esse te bonum. sed mentiat, quisquis horum quicquam de te opinatus fuerit. hoc autem totum in te situm est. quis enim te bonum simplicemve esse prohibuerit? tu tantum statuas, nec ulterius vivere, quam talis futurus sis. neque enim ratio id poscit, ni talis sis.

33. Ecquid est, quod de materia ista rectissime vel fieri vel dici possit? quicquid enim hoc fuerit, vel facere id ipsum, vel dicere licet: nec obtendas impediri te. ante ingemiscere non desinas, quam eo te adgeris, ut quod voluptuariis hominibus est luxu diffuere, hoc tibi fuerit de subjecta quaque oblata tibi materia ea facere,

τῷ ἀπέρῳ χρόνῳ. Ὡς ἐν ἐστίν; τί δὲ σὺν ἀρκείῃ σοι τὸ βραχὺ τῆς κοσμίως διαπερασσεύ; οἷαν ὕλῃν καὶ ὑποδοχὴν φεύγεις; τί γὰρ ἐστὶ πάντα ταῦτα ἄλλο, πλὴν γυμνασμάτων λόγου ἐωρακότου ἀκριβῶς καὶ φυσιολόγως τὰ ἐν τῷ βίῳ; μένει οὖν, μέλει ἐξοικειώσεως ἑαυτῷ, καὶ ταῦτα ὡς ὁ ἐρρωμένους σωματικῶς πάντα ἐξοικειοῖ, ὡς τὸ λαμπρὸν πῦρ, ὃ, πᾶσι ἀνβάλλῃς, φλόγα ἐξ αὐτῆς καὶ αὐγλὴν ποιεῖ.

λβ'. Μηδεὶ ἐξέσωσιν ἀληθύνοντι ποιεῖς σε, ὅτι ἐχ' ἀπλῆς, ἢ ὅτι σὺν ἀγαθός· ἀλλὰ ψευδέω, ὅστις τῶν περὶ σε ὑπολήψεται· πᾶν γὰρ τῆς ἐπὶ σοι. τίς γὰρ ὁ κωλύων ἀγαθὸν εἶναι καὶ ἀπλῆς; σὺ μόνον κρινὸν μηκέτι ζῆν, εἰ μὴ ποιῇς ἑσθ. ἐδὲ γὰρ αἶρει λόγῳ μὴ ποιῆτον ὄντα.

λγ'. Τί ἐστὶ τὸ ἐπὶ ταύτης τῆς ὕλης διυμνήσας κατὰ τὸ ὑμέτερον περαχθῆναι, ἢ ῥηθῆναι; ὃ, πᾶσι γὰρ τῶν ἡ, ἔχειν αὐτὸ πρᾶξαι ἢ εἰπῆν· ἔμῃ περὶ σῆς, ὡς κωλύμενος· ἔμῃ περὶ παύσει σένων, πρὶν ἢ τῆς πᾶσι, ὅτι οἷόν ἐστι τῶν ἡδοναθῶσιν ἢ τρυφῇ, τῆς σοι τὸ ἐπὶ τῆς ὑποβαλλομένης καὶ ὑπο-

πιπτέσης

πηΐσης ὕλης ποιεῖν τὰ οἰκεία τῇ
 ἔ' ἀνθρώπῳ καὶ ἀσχευῇ ἀπ' αὐ-
 σιν γὰρ δὲ ὑπολαμβάνειν, πᾶν ὃ ἔ-
 στι κατὰ τὴν ἰδίαν φύσιν ενεργεῖν.
 πανταχῇ ὅ ἔστι, ὡς μὲν ἐν κύλιν-
 δρῳ ἐπανταχῇ διδοῖ φέρεται τὴν
 ἰδίαν κίνησιν, ἐδὲ τῷ ὕδατι, ἐδὲ
 πυρὶ, ἐδὲ τοῖς ἄλλοις, ὅσα ὑπὸ φύ-
 σεως ἢ ψυχῆς ἀλόγῃ διοικεῖται.
 τὰ γὰρ διερχόμενα καὶ ἐνιστάμενα
 πολλά, ὡς ὅτι καὶ λόγος διὰ παντὸς
 ἔ' ἀντιπίπτοντος ἕως περὶ ἑαυ-
 τὴν, ὡς πέφυκε, καὶ ὡς θέλει.
 ταύτην τὴν ῥασιώνην πρὸ ὁμμά-
 λων ὑθέμενος καθ' ἣν ἐνεχθήσε-
 ται ὁ λόγος διὰ πάντων, ὡς πῦρ
 αὐτῷ, ὡς λίθος κατὰ, ὡς κύλιν-
 δρος κατὰ πρᾶντος, μηχανῇ μη-
 δὲν ὀπιζήσῃ. τὰ γὰρ λοιπὰ ἐγ-
 κόμματα ἤτοι ἔ' σωματικὰ ἔστι
 ἔ' νεκρὰ, ἢ χωρὶς ὑπολήψεως, καὶ
 τῆς αὐτῆς ἔ' λόγῳ ἐνδόσεως, καὶ
 θραύσει ἐδὲ ποιεῖ κακὸν ἐδοῦν.
 ἐπεὶ τοι ἔ' ὁ πάσχων αὐτὸ, κα-
 κὸς ἀν' εὐθὺς ἐγένετο. ἐπὶ γὰρ τῇ
 ἄλλων καθ' ἀσχευασμάτων, πάν-
 των ὅ, ὡς ἀν' κακὸν ἵνι αὐτῶν
 συμβῇ, παρὰ τῷ τοῦ χειρὸς γίνεται
 αὐτὸ τὸ πάσχον ἐνταῦθα, εἰ
 δὲ εἴπω, καὶ κρείττων γίνεται ὁ
 ἀνθρώπος, καὶ ἐπαμεινέτωρος, ὁρ-
 θῶς χρώμενος τοῖς περὶ πᾶσι
 σιν. ὅπως ὅτι μέμνηται, ὅτι τὴν φύσιν πολιτῶν ἐδὲν βλάπτει, ὁ πόλιν καὶ

quæ humanæ constitutioni con-
 veniant: etenim pro oblectamen-
 to esse tibi debet, quicquid secun-
 dum naturam tuam agere tibi da-
 tur. datur autem hoc ubique. siqui-
 dem cylindro quidem non con-
 ceditur, ut motu proprio ubique
 feratur; sed nec aquæ nec igni
 nec alii rei cuiquam, quæ à natu-
 ra mera, vel anima regitur ir-
 rationali. quæ enim coerceant
 & obstant, multa sunt. verum
 mens & ratio per obstantia
 quælibet prout nata est, & prout
 vult ipsa, procedit. tu ergo ob
 oculos istud habens, rationem
 per omnia facilitate ferri eadem
 plane, qua ignis sursum, lapis
 deorsum, per declive cylindrus,
 nihil quæras ulterius. reliqua
 enim obstacula, vel sunt cor-
 poris, quod cadaveris *instar ha-*
bet, vel opinione, & rationis
 inclinatione semota, non infrin-
 gunt, aut mali quicquam effi-
 ciunt. alioqui ea qui patitur,
 malus fieret. atqui in aliis qui-
 dem operibus omnibus ita se
 habet, ut quicquid alicui ho-
 rum mali contigerit, deterius
 illud faciat, quod eo afficitur.
 istic vero, si ita dicere licuerit,
 præstantior fit homo ac lau-
 de dignior, dum eis quæ ob-
 jiciuntur, recte utitur. in sum-
 ma memineris, civem indige-
 nam nihil lædere, ni civita-

βλάπτει

tem lædat, civitatem nihil lædere ni legem lædat. horum autem, quæ infortunia dicimus, nihil legem lædit. quod autem legem non lædit, nec civitatem, nec civem læserit.

34. Qui decretis veris imbutus est, hunc dictum brevissimum & è trivio arreptum quodlibet commonere suffecerit de mœrore metuve pellendo, quale illud est,

Sternit humi frondes alias vis aspera venti:

Assi alias natura parat, quæ vere virefcent.

Sic hominum genus est: hic nascitur, occidit ille.

foliola sunt & filioli tui; foliola sunt & homunciones isti, qui tanto cum strepitu, tanquam fide digni, alios celebrant, vel è contrario diris devovent, vel clam vituperant & subfannant. foliola itidem, qui famam tui posthumam excepturi sunt. ista enim omnia verno tempore prodeunt; dein ventus ubi straverit, sylva horum vice nova

βλάβη, ἐὰν γὰρ πόλιν βλάβῃ, ὁ νόμος ἔβλαψεν τῶν τῆς καλῶν ἀκλήρημάτων ἔδεν βλάβῃ νόμον. ὁ πίνω νόμον ἔβλαψεν, ὅτι πόλιν, ὅτι πολίτην.

λδ'. τῶν δὲ δευγυρῶν ὑπὸ τῶν ἀληθῶν δογμάτων, ἀρκεῖ καὶ τὸ βραχύτατον, καὶ ἐν μέσῳ κείμενον εἰς ὑπόμνησιν ἀλυπίας ἐὰν φέρεται. οἷον,

ἡ φύλλα τὰ μὲν τ' ἀνεμος χαμαὶ δὲ χέει, ἀλλὰ δὲ θ' ὕλη τηλεθόσσει φύει, ἔαρος δ' ἐπιγίγνεται ὥρη· ὡς ἀνδρῶν γένεσις, ἡ μὲν φύει, ἡ δ' ἀπολήγει.

Φυλλάριον ἢ καὶ τὰ πικρία σὰ φυλλάρια ἢ καὶ ταῦτα τὰ ἐπιβοῶντα ἀξιοπίστως, καὶ ἐπιφημῶντα, ἢ ἐν τῇ ἐναντίῳ κατὰ ῥώμενά, ἢ ἡσυχῇ ψέγοντα, ἐχλωάζοντα· φυλλάρια δὲ ὁμοίως, καὶ ἀδιαδέξμενα τ' ὑπεροφημίαν. πάντα γὰρ ταῦτα ἔαρος ἐπιγίγνεται ὥρη· εἴτε ἀνεμος κατὰ βεβλήκεν ἔπειτα ἢ ὕλη ἔπειτα αὐτὴ

1 Ita Basil. at Lugd. διδωγμένῳ vertente Xyland. qui mortuus est à veris dogmatibus. tanquam qui à cane rabioso &c. inquit Casaub. Verum ego ista conquire non possum. Lego igitur, τῶν διδωμένων, εἰ qui veris dogmatibus imbutus est. Sicut βιωσμένον dixerat l. 3. 4. Gatak. 2. 1. 2. Ista non integra, sed concisa; nec tam versus ipsos, quam versus ἀποπαραμύτια duo repræsentat hic Edit. Lugd. & in versione sua reddidit Xyland. cum in Marci contextu tamen integros exhibuisset: nempe φύλλα τὰ μὲν τ' ἀνεμος χαμαὶ δὲ χέει. — & ὡς ἀνδρῶν γένεσις. — Nec est ab vero simile, Marci ista duntaxat posuisse, quia τὸ βραχύτατον prius dixerat; alium aliquem (Xylandrum forsitan ipsum) reliqua supplevisse. Sunt autem Homeri ex Iliad. ζ'. v. 147. Gatak. 3. Ms. Hæschel. ἐπεδοφημῶντα. Casaub. 1. 2.

ἀντὶ τῶν Φύει. τὸ ἥ ὀλιγοχρό-
νιον κοινὸν πάντων· ἀλλὰ σὺ πάν-
τας ὡς αἰώνια εἶσμενα, Φεύγεις,
καὶ διώκεις· μικρὸν καὶ καταμύσας·
τὸ ἥ ἐξενεγκόντες σε ἤδη, ἄλλος
δρῶνται.

λέ. Τὸν ὑγιαίνοντα ὀφθαλ-
μὸν πάντα ὁρᾷν δεῖ τὰ ὁρατὰ, ἔ-
μῃ λέγειν, τὰ χλωρὰ θέλω· τῶ-
το γὰρ ὀφθαλμίωντος ἐστὶ. καὶ τὸ ὑ-
γιαίνουσιν ἀκρόν, καὶ ὅσφρησιν εἰς
πάντα δεῖ τὰ ἀκροῦ· ἔς ὅφραν-
τα ἐπιμήν ἐῖναι. καὶ τὸ ὑγιαίνοντα
ἐσμάχον πρὸς πάντα τρέφειμα
ὁμοίως ἔχειν, ὡς μύλῳ πρὸς
πάντα ἴσα ἀλέσασθαι κατασκευ-
ασται· καὶ τίνυν τὸ ὑγιαίνουσιν διά-
νοιαν ὡς πάντα δεῖ τὰ συμβαί-
νοντα ἐπιμήν ἐῖναι. ἢ ἡ λέγουσα,
τὰ λευκὰ σωζέσθω, καὶ πάντα ὅ,
ὡς ἀνὰ πρᾶξιν ἐπαρνέτωσαν, ὀφ-
θαλμός ἐστὶ τὰ χλωρὰ ζήτων, ἢ
ὁδόντες τὰ ἀπαλά.

λς. Οὐδὲς ἐστὶν ἔτι εὐπο-
ρος, ὡς ἀποθνήσκοντι καὶ ὡς ἀσθεν-
οῦναι ἵναις ἀπαζόμενοι τοῦ συμ-
βαίνον κακόν. ἀσθενάει καὶ σοφὸς
λέ. μὴ τὸ πανύστατον ἔσται τις ὁ
καθ' αὐτὸν λέγων; ἢ ἀναπνεύ-
σω μὲν ποτε ἀπὸ τῆς ὁ πηδα-
γωγῆς. Χαλεπὸς μὲν ἔστιν ἡμῶν
ἦν. ἀλλὰ ἡδονόμην, ὅτι ἡσυχῇ
καταγινώσκῃ ἡμῶν. ταῦτα μὲν ἐν ὅπτι τῶ ἀσθενάει. ἐφ' ἡμῶν ἡ
ποτε

alia profert. commune autem
omnium est, breve existendi
spatium. at tu omnia, tanquam
æterna futura, fugis appetitive.
mora parvula, & lumina tibi
condentur; eumque qui te ex-
tulerit, alius aliquis lugebit.

35. Sani est oculi, cernere
visibilia quævis, nec dicere, *Vi-
ridia velim*. hoc etenim lip-
pientis est. sed & auditus ac ol-
factus est sani, ad sonos odo-
resve quovis percipiendos promp-
tum esse. & stomachi valentis,
adversus edulia quævis pariter-
se habere; sicut molam ad om-
nia, ad quæ molenda condi-
ta est. pari igitur ratione &
mentis est sanæ, ad obvenien-
tia quæque idoneam esse. quæ
vero dixerit *Liberos mihi salvos
velim*; & *Omnes quicquid fecero
laudent, velim*; oculi est instar
viridia poscentis, vel dentium
tenella postulantium.

36. Nemo quisquam adeo
felix est, cui morienti non ad-
stabant aliqui, qui præsentī læ-
tentur malo. bonus sapiensque
fuerit, annon ad extremum fu-
turus est qui de illo dicat? *Respi-
rabimus jam tandem à pædagogo
isto. non erat revera asper nostri
cuiquam: sensi tamen tacite illum
damnasse nos*. hæc igitur de vi-
ro bono. at ad nos quod atti-
nit

net, quam multa sunt alia, ob quæ à nobis liberari desiderent haud pauci? hoc si inter moriendum cogitaveris, libentius discedes; cum ita tecum rem putaveris, Ex ea vita discedo, in qua ipsi ejusdem mecum participes, pro quibus tam multa exantlavi, supplicavi, procuravi, illi, inquam ipsi elatum me optant tanquam qui levamen forsan hinc aliquod sperent. cur ergo diutius istic moram trahere quis cupiat? nec propterea tamen minus illis propitius discedas, sed moris tui tenax, amicus, benevolus, mitis. quin rursus nec tanquam vitæ avulsus, sed, prout eis, quibus mortis felicitas quædam obligit, animula à corpore leniter exsolvitur, talis & tua ab istis etiam esto discessio. eis enim te natura annexuit & conjunxit. at nunc disjungit. disjungor itaque tanquam à necessariis, non abstractus tamen, sed sponte discedens. nam & hoc ex eis est, quæ sunt secundum naturam.

37. Solenne tibi fit, in cuiusque (quoad ejus fieri potest) actione omni, apud te quærare. *Istud iste quo sine facit?* à temet autem auspicare, teque primo loco scrutare.

38. Memento illud quod te velut fidiculis citar, esse intra

πίσαι ἄλλα ἐστὶ, δι' ἃ πολλὸς ὁ ἀπαλλακτικῶν ἡμῶν; τὰτα ἔν' ἐννοήσῃς δὸποθήσκειν, καὶ εὐχολώπρον ἐξελεύσῃ; λογίζομενος, ὅτι πᾶντα βίᾳ ἀπερχομαι, ἐν ᾧ αὐτοὶ οἱ κρινωνοὶ, ὑπὲρ ὧν τὰ τοσαῦτα ἡγωνισάμην, ἡυξάμην, ἐφρόντισαι, αὐτοὶ ἐκεῖνοι ἐθέλκοί με ὑπάρχειν, ἄλλην τιὰ τοχὸν ἐκ τῆς ρασιῶν ἐλπίζοντες. τί ἂν ἔν' ἵς ἀντίχοιτο τ' ἐν αὐτῷ μακροτέρως διαβίῃς; μὴ μὲν τοὶ διὰ τῆς ἐλαττοῦ εὐμενῆς αὐτοῖς ἀπιδί, ἀλλὰ τὸ ἴδιον ἔθος διασωζῶν, φίλος, καὶ εὖναι, καὶ ἰλεως, καὶ μὴ πάλιν ὡς δὸποπώμενος· ἀλλ', ὡς περὶ ὅτι ἔ' εὐθανάξοντες εὐχολῶς τὸ ψυχάριον δὸτ' ἔ' σώματος ἐξέλῃ, ποιῶν αὐτὴν ἔ' τ' δὸτ' ὅτων δὸτοχώρησιν δὲ ἡμέαδ' καὶ γὰρ τῆς φύσεως συνήψι, καὶ συνέκρινεν. ἀλλὰ νῦν διαλύει; διαλύομαι, ὡς δὸτ' οἰκείων μὲν, καὶ μὴν ἀνθελόμενοι, ἀλλ' ἀδίασας· ἐν γὰρ ἔ' τῆς τ' καὶ φύσιν.

λζ'. Εἴθισιν ὅτι παντὸς, ὡς οἷόν τι, τῆς πρᾶσομένης ὑπὸ πῖτος, ὅτι ζῆταιν κατὰ σαυτὸν, ἔπας τῆς ὅτι τίνα φέρει; ἀρχὴ ὅτ' ὅτ' σαυτῆς, ἔ' σαυτὴν πρῶτον ἐξέταξι.

λη'. Μέμνησο, ὅτι τὸ νόρον πασας ἐν ἐκείνῳ, τὸ ἐνδον ἐγκέ-

ἐγκεκρυμμένον· ἵκεῖνο ῥητο-
ρεία, ἐκείνο ζωὴ, ἐκείνο, εἰ δ' εἰ-
παῖν, ἀνθρώπος. μηδέποτε συμπε-
ριφαιάξῃς το πεικείμενον αὐ-
γῶδες, καὶ τὰ ὀργάνια ταῦτα τὰ
πεπλάσμενα. ὁμοία γάρ ἐ-
στι σκεπάρνω. μόνον δ' ἀμφέ-
ροντα, καὶ ὅτι περὶ φύσιν ἐ-
παίτοι ἔμᾶλλον τι τέτων ὁ-
φελός ἐστι τ' μορίων, χωρὶς δ' κί-
νῆσης ἢ ἰσχύος αὐτὰ αἰτίας, ἢ
τ' κερκίδος, τῇ ὑφαντρίᾳ, καὶ τῷ
καλάμῳ τῷ γραφοντὶ, καὶ τῷ
μαστιγῇ τῷ ἡνιόχῳ.

te reconditum quiddam. illud
est suadela, illud vita, illud (si
fas dicere) homo est. nec cum il-
lo junctim contempleris un-
quam circumjectum, vasis in-
star, conceptaculum hoc, & in-
strumenta hæc undique ex eo-
dem efficta. sunt enim ascixæ si-
milia ista. hoc tantum interest,
quod agnata sint. siquidem
membrorum istorum, absque
forma quæ ea cieat sistatque,
non magis usus est, quam ra-
dii textrici, aut scriptori cala-
mi, aut aurigæ flagelli.

¶ Hoc vult Antoninus, dogmata & opiniones cujusq; ῥητορίᾳ recte posse
nuncupari, ut quæ plus possint ad impellendos in hanc vel illam partem a-
nimos, quam ῥητορεία quævis. *Cassiod.*

LIBER XI.

BIBΛION ια'.

1. **H**Æ sunt animæ ratione præditæ proprietates. se cernit, se fingit artatque, ut lubet, qualemque vult ipsa, facit: fructum, quem profert, ipsa carpit. cum arborum fructus, quodque istis in animalibus responderet, alij carpant. finem semper suum assequitur, ubicunque constiterit vitæ terminus. neque enim sic se habet, quo modo in saltando aut in fabulam agendo aliis ejusmodi, in quibus, si quid incideris, actio tota fit mutata; sed in quacunque parte, & ubicunque deprehensa fuerit, quod præcessit plenum prorsus & perfectum sibi facit: ut dicere liceat, *Ego quæ mea sunt, omnia habeo*. adhæc mundum tetum pervagatur, &, quod ambit hunc, vacuum, figuramque ejusdem contemplatur, & in ævi immensitatem se porrigit, &

α. **T**Α ἰδιατ' λογικῆς ψυχῆς. ἐαυτῷ ὁρᾷ, ἐαυτὴν διαρθροῖ, ἐαυτὴν ὅποιαν αὐτὴ βέληται ποιεῖ, τὸ καρπὸν ὃν φέρει αὐτὴ καρπῶται. (τὰς γὰρ τῶν φυτῶν καρπῶς, καὶ τὸ ἀνάλογον ὅπῃ τῶν ζώων, ἄλλοι καρπῶνται.) τῷ ἰδίῳ τέλος τυγχάνει, ὅπῃ αὐτὴ τὸ τῷ βίῃ πέρας ὁρίσῃ. ἐχ' ὥστε ἐπὶ ὀρχήσεως ἔς ὑπερίσσεως ἔς τ' ἰσχυρῶν ἀτελὲς γίνεσθαι ἢ ὅλην προᾶξιν, εἰάν τι ἐγκόψῃ· ἀλλ' ἐπὶ παντὸς μέρους, καὶ ὅπῃ αὐτὴ καταληφθῇ, πλήρες, ἔς ἀπροσδιέως ἐαυτῇ τὸ περὶθεῖν ποιεῖ· ὥστε εἰπεῖν, ἐγὼ ἀπὶ χωρὶς ἐμῶν. ἐπὶ ᾧ περὶέρχεται τὸ ἔλον κόσμον, καὶ τὸ περὶ αὐτὸν κενόν, καὶ τὸ ὁλόν αὐτῷ, καὶ εἰς τὸ ἀπείριστον τῷ αἰῶνι ἔκτείνεται, καὶ τὸ περὶοδικόν

1 Vide ad l. 5. 13. *Aristoteles* apud *Eusebium* præpar. l. 15. ex *Stoicorum* sententia; καὶ τὴν εἰμαρμένην ἔς ὁρισμένους χρόνους ἐκπερῶσθαι τὸν σύμπαντον κόσμον. & ibid. ex eorundem mente *Nimemus*, post ἀνάστασιν five *eversionem* rerum ejusmodi ἀποκαταστασὶν πάλιν γίνεσθαι, fieri de novo *restitutionem*, five *restauracionem*; quam & τὴν ὅλην ἀναγενεσίαν, *universæ regenerationem* ibidem *Eusebius* nuncupat. eodem vocabulo de re eadem, ut *Stoicis* familiari, usus est *Philo* *Jud.* de mund. immortal. *Gaal.*

δικλῶ παλιγενεσίᾳ τῶν ὅλων
ἐμπεριλαμβάνει, καὶ ὠεινοῖ,
καὶ θεωρεῖ, ὅτι ἔδεν νεώτερον ὄ-
ψονται οἱ μεθ' ἡμᾶς, ἔδ' ἐπε-
ριτότερον ἔδον οἱ παρ' ἡμῶν·
ἀλλὰ τρόπον τινα ὁ ποταρα-
κοντάτης, εἰάν νῦν ὁποσύν ἔ-
χη, πάντα τὰ γιγνόμενα, καὶ
τὰ ἐσόμενα ὥρακε κατὰ τὸ
ὁμοειδές. ἴδιον δὲ λογικῆς
ψυχῆς, καὶ τὸ φιλεῖν τὰς
πλησίον, καὶ ἀλήθεια, καὶ
αἰδώς, καὶ τὸ μηδὲν ἑαυτῆς
προσιμαῖν, ὅπερ ἴδιον καὶ νό-
μου· ἕτως ἄρ' ἔδεν διωέγε-
κε λόγος ὀρθός, καὶ λόγος δι-
καιοσύνης.

Β'. Ωδῆς Ὀπτιπεπῆς, καὶ
ὀρχήσεως, καὶ παγκρατίος καὶ α-
φρονήσεως, εἰάν τ' μὲν ἐμμελῆ
φωνῶν καὶ αἰμερίσης εἰς ἕκαστον
τ' φθόγων, καὶ καθ' ἓνα πύ-
θην σκαυῖα, εἰ τὰς ἡπίων εἰ-
διπραπήσῃ γὰρ. ἐπὶ δὲ ὀρ-
χήσεως τὸ ἀνάλογον ποιήσας
καθ' ἕκαστον κίνησιν ἢ ὀρεσιν.
τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῇ παγ-
κρατίᾳ. ὅλως ἔν χαρὲς ἀρετῆς
καὶ τ' ἀπ' ἀρετῆς, μέμνησθ' ἐ-
πὶ τὰ κατὰ μέρος τρέχειν,
καὶ τῇ αἰμερίσῃ αὐτῶν εἰς κα-
ταφρονήσιν ἵεναι· τὸ δ' αὐτὸ
καὶ ἐπὶ τὴν βίον ὅλων μετα-
φερε.

universi per intervalla certa re-
novationem comprehendit &
considerat; videtque *simul*, quod
nihil novi visuri sint posterius
nostri, sicut nec amplius quicquam
viderunt antecessores nostri: sed
ita fit quodammodo, ut quadra-
ginta annos qui egerit, men-
tem modo aliquam habuerit, &
res gestas animadverterit, ex
uniformitatis ratione, & præ-
terita omnia & futura viderit.
propria sunt animæ rationalis
& ista; proximos diligere, ve-
racem & verecundam esse, nihil
sibi præferre, quod & legis est
proprium: ita inter rectam ra-
tionem & justitiæ rationem ni-
hil interest.

2. Cantilenam jucundam, sal-
tationem, pancratium contem-
nes, si voce concinna in sonos
singulos divisa de his sigillatim
te percontatus fueris, *Num istud
me victum habet?* erubescas e-
nim *id fateri*. de saltationis mo-
tibus gestibusque singulis, de
pancratio itidem, si gemina fe-
ceris, futurum est ut pari mo-
do adversus hæc afficiaris, ita-
que virtute sola excepta & vir-
tutis actionibus, in reliquis o-
mnibus ad particulas seorsim
consideratas recurrere memen-
to, ut ab harum disjunctione
res ipsas contemptum eas. hoc
autem ipsum & ad vitam to-
tam transferas.

3. Qualis est anima ea, quæ parata est jam statim, si oportuerit, è corpore emigrare, & vel exstingui, vel dispergi, vel permanere? ita paratum dico, ut à judicio peculiari promptitudo hæc profluat, non ab obstinatione mera, pro Christianorum more: *ut mortem o-beas* confiderate, compositæ, citra tumultum, quo & aliis idem suadere possis.

4. Nunquid feci, quod in commune conducatur? beneficium hoc ipso accepi. hoc tibi semper succurrat: nec definas unquam.

5. Quam artem profiteris? bene vivendi. hoc quo modo melius fit, quam documentorum ope, quorum alia sint de universi natura, alia de hominis conditione propria.

6. Primo tragicodiæ invec-tæ

γ'. Οἷα ἐστὶν ἡ ψυχὴ ἡ ἔτοιμῃ, εἰὰν ἤδη ἀπολυθῇαι δέη & σώματι, ἡ ἔτοι σβεδῆναι ἡ σκεδαθῆναι, ἡ συμμεῖναι; τὸ ἔτοιμον τῆτο, ἵνα ἀπὸ ἰδ-κῆς κρίσεως ἐρχεται, μὴ κατὰ ψιλῶ ² παράταξιν, ὡς ³ οἱ Χριστιανοὶ, ἀλλὰ λελογισμένως, καὶ σεμνῶς, καὶ ὥστε καὶ ἄλλων πεί-σαι, ἀτραγῶδως.

δ'. Πεποιήκα τι κοινωνικῶς; ἔκῃν ὠφέλημα. τῆτο ἵνα αἰεὶ πρόχειρον ἀπαντᾷ. καὶ μηδαμῆ παύσ.

ε'. Τίς σὺ ἡ τέχνη; ἀγαθὸν εἶναι. τῆτο ἵ πῶς καλῶς γίνε), ἡ ἐκ θεωρημάτων, τῷ μὲν ὡς καὶ ὅλα φύσεως, τῷ ὡς δὲ τῆ-δίας ἔ ἀνθρώπων κατασκευῆς;

ς'. Πρῶτον αἰ τραγωδίας πα-ρήχησται

1 Malim, ἡ ἔτοιμος, εἰὰν ἤδη δέη, ἀπολυθῆναι &c. vel ἡ ἔτοιμος, εἰὰν δέη, ἡδὲ ἀπολυθῆναι &c. ut ἔτοιμος ad ἀπολυθῆναι saltem, vel etiam ad ἡδὲ ἀπολυθῆναι, referatur. Gatac. 2 Παράταξις, πόλεμος ἐμπαράσκινος. Suid. Estque iste vocabuli usus frequentissimus. Verum hic, pro obstinatione prout & Xyland. optime vertit, singulariter à Marco usurpatum. sic etiam supra l. 8. 48. καὶ φιλόμας παρατάξεται. Gatac. 3 Obstinationem meram judicio inanem in per- fessionibus suis, Christianis affingit Marcus; quemadmodum eidem, sed Galileorum nomine designatis, amentiam, animique obfirmationem usu solo ac- quisitam, [Arrian. in] Epictet. & Plinius min. l. 10. ep. 97. etiam si Christianos crimine omni immunes prorsus pronunciet; tamen non dubitandum, inquit, qualescunque esset quod faveretur, pervicaciam certe & inflexibilem obstinationem debere puniri. fuerant alii similis amentia &c. Vide & Tertullian. Apolog. c. 27. ad nation. l. 1. c. 17. & alibi. Ita cum nihil aliud, Christianis quod ob- jicere poterant haberent, obstinationem & amentiam obiciebant. Non est au- tem vero ab simile, quod Casaub. autumat, respexisse Marcum ad fervorem sui temporis Christianorum, qui tanta animi aviditate sese ad quæstiones & supplicia offerebant & ingerebant. Verum Clemens Strom. l. 4. negat id fuisse è disciplina Christiana. τέτυς, inquit, ἐξάγει αὐτὸς ἀμαρτύρους λέγε- μεν, καὶ δημοσίᾳ καλᾶζονται. θανάτω δὲ αὐτοὺς ἐπιτίθειται κινή, &c. Gatac.

ρήχθησαν ὑπομηνησικαὶ τῇ συμ-
βαινόντων, καὶ ὅτι ταῦτα ἔγωγε πε-
φυκε γνώεσθαι, καὶ ὅτι οἷς ἐπὶ τῇ σκη-
νῇ ψυχαγωγῶντι, τέτοις μὴ
ἄχθεσθαι, ἀλλὰ τῷ μέζονος σκηνῇ.
ὁρατὶ γὰρ, ὅτι ἔγωγε δὲ πάντα πε-
ραίνεσθαι, καὶ ὅτι φέρουσιν αὐτὰ καὶ
οἱ κεκραγότες, ἰὼ κιθαρώων. καὶ
λέγουσι δὲ πᾶσι τοῖς τὰ δρά-
ματα ποιήσαν χρησίμως. οἷον
ἐστὶν ἐκείνο μάλιστα.

² Εἰ δὲ ἐμελήθηεν ἐκ θεῶν καὶ
παῖδ' ἐμῶν, ἐχθρὸν λόγον καὶ
τῷ.

Καὶ πάλιν,

³ Τοῖς πράγμασιν γὰρ ἐχθρὸν
θυμῶσθαι. --- Καὶ,

⁴ Βίβη θείζεις, ὥστε κάρπι-
μον σάχυν.

καὶ οὕτω ποιεῖται. ⁵ μετὰ τῇ τρά-
γωδιᾷ ἡ ἀρχαία κωμῶδιος πε-
ρήχθη, παιδαγωγικὴν παρρη-
σίαν ἔχουσα, καὶ τῷ αὐτοφίας ἐκ αἰ-
χρήσεως δι' αὐτῆς τῷ εὐθυρήμο-
σιώς ὑπομιμνήσκουσα πρὸς
οἷον τι καὶ Διογένης ταυτὶ παρε-
λάμβανε. μετὰ ταῦτα τις ἡ μέ-

sunt quæ casuum & eventuum
homines commonefacerent, quo
& ista sic fieri nata moneren-
tur; nec quibus in scena oble-
tarentur, ea in scena majori,
gravatim sustinerent: cum vi-
derint non posse hæc aliter
transigi, & quod perferant
ea etiam illi qui exclamant,
Eheu, Cithæron. & revera di-
cuntur à dramaticis poetis u-
tiliter nonnulla. quale illud est
imprimis;

*Si me meosque liberos Diis
negligunt, Hujus etiam con-
stat ratio.*

Et rursus,

*Nam neutiquam hominum rebus
irasci decet. Et,*

*Spicas velut frugiferas, sic vi-
tam meti.*

& cætera quæ sunt ejusmodi.
tragoediæ successit vetus co-
mœdia, quæ libertate magistra-
li instructa, nec obliqua sed di-
serta oratione usa, factum deji-
cere non inepte satagebat: quo
fine & Diogenes ex his quæ-
dam adhibuit. considera & quæ
deinceps fuerit media comœdia,
&

¹ Oedipodis verba sunt ex *Sophoclis Oedipo Rege*. Hoc vult *Marcus*, vel istius-
modi perpeti reges & tyrannos, non plebejos duntaxat; immo illos ipsos
multo magis. Vel (quod potius opinor) eos quoque qui cum indignatio-
ne animi ejulationeque ea ferunt, perferre tamen nihilominus, necessita-
te cogente, ad quæ tantopere indignantur. *Cithæron* autem *Beotie* mons
Oedipo exposito, *Pemtheo* discerpto, aliisque id genus facinoribus illustris,
an infamis. *Gatake*. ² Vide ad l. 7. c. 41. ³ Vide ad l. 7. 38. ⁴ *Bib* le-
gendum ut l. 7. 40. ubi vide. ⁵ Comœdia vetus eo usque perduravit,
donec *Lysander Athenis* rerum esset potitus: Media ad *Alexandri Magni*
tempora pertigit: Nova etiamdum locum obtinet. *Dacier*. Vide etiam
Scaliger. Poet. l. 1. c. 7. & *Dacier*. in *Horat.* de Art. Poet. v. 281. &c.

& quorsum tandem introducta fit nova, quæ in mimicum artificium paulatim defluxit. (nam & ab istis utilia dici nonnulla, nemo est qui nesciat.) sed & quo spectet totum hoc poetis hujusmodi & fabularum agendi institutum.

7. Quam liquido compertum habes, nullum aliud vitæ institutum ad philosophandum magis esse idoneum, quam hoc. in quo jam versaris?

ση κωμῳδία, καὶ λοιπὴν ἡ νέα
 πρὸς τί ποτε παρείληπται, ἢ
 καὶ ὀλίγον ἐπὶ τῷ ἐκ μιμήσεως
 φιλοποχίαν ὑπερῶν, ἐπίσησον.
 ὅτι μὲν γὰρ λέγει καὶ ὑπὸ τῶν
 πᾶν χρησίμα, ἐκ ἀγνοεῖ. ἀλλὰ
 ἢ ὅλη ἐπιβολὴ τῆς τοιαύτης
 ποιήσεως καὶ δραματικῆς πρὸς
 τίνα ποτε σκοπὸν ἀπέβλεψε.

Ζ'. 4. Πῶς ἐναργὲς πρὸς σίησιν
 τὴν μὴ εἶναι ἀλλὰ βίαν ὑποθεσιν
 εἰς τὸ φιλοσοφεῖν ἔως ἐπιτή-
 δεον, ὡς ταύτῃ ἐν ἡνὶ ὡν
 τυγχάνεις;

η'. Κλαδῶ

1 Legit *Gatak.* 2 In Comœdia quidem tum *Væri*, tum *Media* nihil inerat Mimici. Ista enim nec in Personis, nec in Rebus ipsis ficti quid in se admisit. Nominibus quidem confictis usa est, & Civium præstantiorum Mores exhibuit populo spectandos; sed has extra Conditiones, à veritate vel latum unguem deflectere religio erat. *Nova* autem eadem premere vestigia dedignata, & plus sibi rata licuisse, de Veritate parum sollicita, & Nomina & Materiam de integro effinxit sibi. jure igitur in Mimicum hæc delapsa artificium perhibetur, cum non sit jam Vitæ communis Narratio, sed velut Umbra quædam & Species tantum. *Dacier.* 3 *Veteri* & *Mediæ* finem nunquam fuisse utilem haud diffinitur; cum istius generis Comœdiæ moribus emendandis prodesse maxime; *Nova* non itidem; utpote quæ populo non tam corrigendo, quam oblectando, & inani ducendo specie (*Antonino* Judice) studeat. Sed & illud ut animo advertat monendus est Lector, Comœdiam nec *Veterem* nec *Mediam* absolute & per se laudari, sed tantum cum *Novis* comparatas. Nec enim *Marci* aut Ingenio convenit, aut Disciplinæ, hominum ut vitia proferantur palam, & Spectantibus ludu jocoque fiant; Quod & Divinis & humanis legibus adeo repugnare, ut nihil supra, Nostrum minime omnium sefellit. Id utique tibi dedit negotij, *Novam* ut ostenderet Comœdiam culpæ haud minus, imo multo magis obnoxiam quam *Vetustiora* Dramatis exempla, quæ tamen ut Theatro indigna, Ætas præsens amandaverat. Quin & ipsam etiam Tragediam longe est ut ab omni eximat censura; liquidem *Marco*, affectibus modum poni, parum videbatur, nisi & cum Stoicis, eliminandos eos evellendosque pectoribus humanis, vel (quod eodem fere recidit) otiosos omnino & inertes esse debere decerneret. Quæ huc faciunt plura Lectori occurrant, inter Animadversiones in *Aristotelis* de Poesi Libellum. *Dacier.* 4 Foras nullum certum vitæ institutum designatum hic vult *Marcus*; sed hoc monitum duntaxat, statum præsentem, quicumque tandem is sit, esse cuique ad philosophiæ vel studium, vel exercitium eidem maxime idoneum. *Gatak.*

ἡ. ΚλάδⓈ τῃ πρῶτῃ
 κλάδῃ ἀποκεκμησῖ, ἔδωκα
 μὴ καὶ τῇ ὅλῃ φυτῇ ἀποκεκμη-
 θῇ. ἔγω δὲ καὶ ἄνθρωπος, ἐ-
 νὸς ἀνθρώπου ἀποκεκμησῖ, ὅλης
 τῇ κρινῶν ἀποκεκμησῖ. κλά-
 δον μὲν ἔτι ἄλλος ἀποκεκμησῖ ἄν-
 ῥωπος ἢ αὐτὸς ἑαυτὸν τῇ πλη-
 σίον χωρίζει, μισήσας καὶ ἀπο-
 τραφεῖς. ἀγνοεῖ ἢ ὅτι καὶ τῇ ὅλῃ
 πολιτεύματⓈ ἅμα ἀποπέ-
 λμηκεν ἑαυτὸν. πλὴν ἐκείνῳ γε
 δῶρον τῇ συνησχημένῃ τῇ κρι-
 νῶν Διός. ἔξῃ γὰρ πάλιν ἡ-
 μῖν συμφύει τῷ πρῶτῳ, καὶ
 πάλιν τῇ ὅλῃ συμπληρωτικῶς
 γίνεσθαι. πλεονάκει μὲν ποιη-
 νόμῳ τὸ κατὰ τὴν αὐτὴν διαί-
 ρεσιν, δυσανῶντι ἢ δυσανῶντι
 πρῶτον πρῶτον ποιεῖ. ὅλως τε
 ἐχόμεναι ὁ κλάδος ὁ ἄνω ἀρ-
 χῇ συμβλασθήσας, καὶ σύμπλη-
 ρως, τῷ μετὰ τὴν ἀπο-
 κεκμησῖ αὐτῇ ἐγκεντρίθεντι.
 ὁ, τί ποτε λέγουσι οἱ φυτοερ-
 γοί, ὁμοθαμνῶν μὲν, μὴ ὁμο-
 δογματῶν δέ.

θ'. Οἱ ἐνιστάμενοι πρὸς τὴν
κατὰ τὸ ὀρθὸν λόγον, ὡς περ ἀπὸ τοῦ
ὑγῆς πράξεως ἀποτρέψαι σε
καὶ δυνήσονται, ἕτως μηδὲν πρὸς

† Rusticorum dictum vulgare, sed depravatum, opinor. quid enim ἰμορρηματῆς fuerit ad plantas translatum? *Boetius* suspicatur posse ἰμορραῖς, vel ἰμορραδῆς legi. *Salmasius* ἰμορρηματῆς mavult. Ego nihil scripturam vulgatam propius comminisci possum, quam ἰμορρηματῆς. ut sit, *pariter fructuari, sed non configurari*; non figuram speciemque eandem cum ramis reliquis obtinere. *Gatah.*

8. Ramus à ramo, cui proxime adhæsit, abscissus, non potest non à stirpe tota abscindi. ad eundem modum ergo & homo ab homine quovis rescissus, communitate tota excidit. porro rammum alius abscindit; homo vero se ipse à proximo suo separat, dum eum odit & averfatur: nec advertit interim, quod una semet à societate civili tota absciderit. veruntamen hoc à societatis hujusce conditore Jove indultum sibi habet, quod ei liceat denuo coalescere, cui prius adhæserat, & ad universi complementum locum recuperare suum. quanquam hoc frequentius si fiat, diffociatio istiusmodi & difficilior resarcitur, & restitutio ægre procedere consuevit. omnino denique non pariter se habent furculi duo, quorum alter à prima germinatione cohæsit, & cum stirpe reliqua constanter quasi conspiravit; alter post abscissionem insertus est: quem plantarum cultores dicere solent *confruticari* quidem, sed non *configurari*.

9. Qui ad rationis rectæ normam progredienti obstitunt tibi, ficut à recte agendo avertere te nequeunt, ita nec benevolum erga

erga illos affectum excuriant tibi. sed ad utrumque horum teneas te, ut & in judicio actioneque constanti persistas, & in mansuetudine erga illos, qui vel impedire te conantur, vel alio modo quopiam molesti tibi sunt. etenim tam hoc imbecillis est animi, succensere istis, quam ab actione desistere, & consternatum succumbere. uterque enim ex æquo stationis desertæ reus est, & qui metu percussus, & qui natura cognatum sibi atque amicum fuerit averfatus.

10. Nulla natura arte inferior est. naturam enim imitantur artes. hoc si datur, sequetur, naturam eam quæ est consummatissima, cæteraſq; omnes in se complectitur, artificis solertię neutiquam concedere. atqui in artibus omnibus deteriora quæque præstantiorum gratia sunt; à communi ergo natura hoc idem fit. atque hinc sane justitia oritur: ab hac vero reliquæ nascuntur virtutes. neque enim quod est justum æquumque servabitur, si vel ad res medias anxie feramur, vel deceptu faciles & temerarii & inconstantes fuerimus.

11. Si, quarum persecutio &

αὐτὰς εὐμενείας ἐκκρετέωσαν· ἀλλὰ φύλασσε αὐτὸν ἐπ' ἀμφοτέρων ὁμοίως, μὴ μόνον ὅτι τ' εὐσεβὲς κρίσεως καὶ πράξεως, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τ' πρὸς ἑἰς καλὸν ἐπιχειρῶντας, ἢ ἄλλως διαχειρίοντας προύχοντα. καὶ γὰρ τὰ τοιαῦτα, τὸ χαλεπώτερον αὐτοῖς, ὥσπερ τὸ ἀποσπῆσαι τῆς πράξεως, καὶ ἐνδύναμι καταπαλίσματα· ἀμφοτέροι γὰρ ὅτι τῆς λιποτάκτης, ὁ μὲν ὑποτρέσας, ὁ δ' ἀλλοθριωθεὶς πρὸς τὸ φύσει ζυγεῖν, καὶ φίλον.

1. Οὐκ ἐστὶ χείρων ἐδεμία φύσει τέχνης· καὶ γὰρ αἱ τέχναι τὰς φύσεις μιμνῶνται· εἰ δὲ τὰ τοιαῦτα ἢ πασῶν τ' ἄλλων τελειωτάτη ἐπεριληπτικωτάτη φύσις, ὅσα ἂν ἀπολείποιτο τῆς τεχνικῆς εὐμηχανίας· πᾶσαι δὲ καὶ τέχναι τὰ κρῖτόνων ἐνεκεν τῇ χείρῳ ποιῶσιν· ἐκὼν καὶ ἡ κοινὴ φύσις· 1. ὅτι εὐθεν μὲν γίνεσθαι δικαιοσύνης, 2. ἀπὸ δὲ ταύτης αἱ λοιπαὶ ἀρεταὶ ὑφίστανται· καὶ γὰρ τηρηθῆσθαι τὸ δίκαιον, εἴαν ἦτοι 3. ἀλαφροῦμεθα πρὸς τὰ μέγα, ἢ εὐεξάπατατοι καὶ πρῶτοντοι καὶ μετὰ πρῶτοντοι ὧν.

1a. Εἰ ἐκέρχεται ἐπὶ σε τὰ πράγ-

1 Hoc enim jus fasque exigere videtur, ut præstantioribus deteriora inserviant. Vide *Aristot. polit. l. 1. Gatak. Sed & Dionys. Halicarn. p. 5. Edit. Oxon. φύσις γὰρ δὴ νόμος ἅπασιν κοινός, ὃν ἐδὲς καταλύσει χρόνος, ἄρχοντες αἱ τ' ἡπλινοὶ τὰς κρείττους.* de hac autem re vide *Puffendorf de jure natur. & gent. l. 3 c. 2.* 2 Sic *Aristot. Ethic. Nichom. l. 5. παρορμητικῶν φησὶ, ἐν δὲ δικαιοσύνη συνήθειαν πᾶσι ἀρετὴ ἢ Gatak. 3 Vide ad l. 9. 27.*

πράγματα, ὧν αἱ διώξεις καὶ
φυγαὶ θορυβοῦσί σε, ἀλλὰ τρέ-
πον πρὸς αὐτὸς ἐπ' ἐκείνα ἐρχή-
τὸ γὰρ κρίμα τὸ περὶ αὐλῶν, ἡσυχ-
αζέτω, καὶ κείνα μὲν ἀτρε-
μέντα, καὶ ἔτι διώκων ἔτι φεύ-
γων ὁφθῇ.

16. Σφαῖρα ψυχῆς ἀν-
τειδῆς, ὅταν μήτε ἐκτείνῃ
ἐπὶ τι, μήτε ἔσω σιωτρήσῃ, μή-
τε συνιζάνῃ, ἀλλὰ φωτὶ λάμ-
πηται, ὡς τὴν ἀλήθειαν ὁρᾷ τῶν
πάντων, καὶ τὸ ἐν αὐτῇ.

17. Καταφρονήσῃ με τίς;
ὄψεται. ἐγὼ δ' ὄψομαι ὥστε μή-
τε καταφρονήσεως ἄξιον πρᾶσ-
σων, ἢ λέγων εὐρίσκωμαι. μι-
σήσῃ; ὄψεται. ἀλλὰ ἐγὼ εὖ-
μυδῆς καὶ εὐνὴς παντὶ, καὶ τῷ
αὐτῷ ἐπιμος τὸ παρορώμυρον
δείξαι, ὥστε ὁνειδιστικῶς, ἔδῃ ὡς
καταπιδεικνύμενος ὅτι ἀνέχο-
μαι, ἀλλὰ γνησίως καὶ χρήσας,
οἷον ὁ Φωκίων ἐκείνῳ, ἔγωγε
μὴ ἐπιδεικνύω. πρὸς ἔσω γὰρ δὲ
ποιεῖται εἶναι, καὶ ὑπὸ τῶν θεῶν ἐλέ-
πεσθαι ἀνθρώπων πρὸς μηδὲν ἀ-
γαπητικῶς διατιθέμενον, μη-
δὲ δεινοπαθεῖν. τί γάρ σοι κα-
κόν, εἰ αὐτὸς νῦν ποιεῖ τὸ ἐπὶ

fuga perturbat te, res ex ad te
non accedunt; sed ad illas ipse
quodammodo accedis, cum ip-
sæ interim immotæ maneant;
judicium proinde tuum de eis
quiescat, easque nec prosequer-
is amplius, nec fugies.

12. Uniformis prorsus est a-
nimæ sphaera, cum nec ad ex-
terius quicquam se extendit, nec
cum eodem ullo intus concur-
rit, nec confidit & comprimitur,
sed lumine illo illustratur,
quo veritatem, tum rerum om-
nium cæterarum, tum & in ipsa
sitam cernit.

13. Contemnit me quisquam?
ipse viderit. ego mihi cavebo,
nequid contemptu dignum vel
egisse vel dixisse deprehendam.
odit me quisquam? ipse viderit.
at ego mitis esse ac benevolus
cuique pergam; & huic etiam
ipsi, errorem ostendere prom-
ptus; neque id contumeliose, ne-
que ut qui patientiam osten-
tare cupiam, sed ingenue, be-
nigne, quo modo Phocion ille,
nisi si simulate agebat. interius
enim ita affectum esse oportet,
ut ipsi Dii videant, hominem
esse te, qui nihil quicquam in-
digne ægreve ferat. quid enim
tibi mali contigerit, modo quod
naturæ tuæ conveniat, id ipse
facias

1 Ista post ἐρχη interserenda autumo: quo dictionis series felicius ac fa-
cilius fluat. *Gatak.* 2 Legit *Gatak.* αὐτῇ. 3 *Valer. Max.* l. 3. c. 8. *Placidi* &
misericores, & liberales, omnique suavitate temperati mores *Phocionis*, quos opti-
me profecto consensus omnium bonitatis cognomine decorandos censuit: bonitatis
autem hujus specimina videas apud *Plutarchum* in *Phocion.* in *Præcept. polit.*
& in *Apotecheg.* 4 Assentior *Casaubano* πρὸς legenti. *Gatak.* 5 *Eni* illud
forsan inducendum fuerit. *Gatak.*

facias? annon amplecteris, quod universi naturæ nunc est tempestivum, cum homo sis ad hoc compositus positusque, ut id fieri, quocunque tandem modo, *velis*, quod in commune conducatur?

14. Qui se invicem contemnant, iidem & sibi invicem assentantur: quique se invicem transcendere cupiunt, sibi invicem se submittunt.

15. Quam putidus & insincerus est, qui dicit, *Ego simpliciter tecum agere statui*. quid facis, mi homo? quid prædicere opus est? res ipsa appareat. fronti inscriptam statim oportuit vocem hanc, in oculis ipsis relucere statim, *quomodo animus se habeat*: sicut in amantis oculo cuncta statim dignoscit amasius. talem plane virum simplicem bonumque oportet esse, qualis is qui hircum olet; ut qui astiterit, simulac accesserit, velit nolit ipse, protinus perentificat. simplicitatis vero affectatio tortuosa est. amicitia lupina nihil est foedius. hoc omnium

τῇ φύσιν σε οἰκείον; ἔδῃ τὸ νῦν τῇ τῶν ἑλῶν φύσει ἑκαίρον, ἀνθρώπων τε πεποιημένον πρὸς τὸ γίνεσθαι δι' ἑτοῦ δὴ τὸ κοινῇ συμφέρον;

ιδ'. Ἀλλήλων καταφρονέοντες, ἀλλήλοις ἀρεσκεύοντες, καὶ ἀλλήλων ὑπερέχον θέλοντες, ἀλλήλοις ὑποκατακλίνονται.

ιδ'. Ὡς σοι πρὸς ἐκείνῳ ἄλλῳ λέγων, ἐγὼ πενήτην ἀπλῶς σοι πωρσφένω; τί ποιεῖς ἀνθρώπων; τὰ τοιαῦτα πωρσφένω. αὐτὸς φανήσῃ. ἐπὶ τῷ μετώπῳ γεγράφται ὁ φείδ' εὐθύς ἡ φωνή. τοῖς τοῖς ἔχει, εὐθύς ἐν τοῖς ὀμμασιν ἔχει. ὡς τὸ ἐρασῶν ἐν τῷ βλέμματι πάντας εὐθύς γνωρίζῃ ὁ ἐρώμενος. τοῖς τοῖς ἑλῶς δὲ τὸ ἀπλῶν καὶ ἀγαθὸν εἶναι, οἷον γράσωνα, ὡς ὁ πωρσφένω, ἀμα τῷ πωρσφένῳ, θέλῃ ἔχει, αἰδοῦν. ὁ πωρσφένω δὲ πωρσφένω ἡ ἀπλοῦς 3 σκαλμὴ ἐστίν. ἐδὲν ἐστὶν αἰσχίον 4 λυκοφιλίας. πάντων

1. Ἀπὸ τοῦ λέγει debere suspicatur *Gatak*. 2. Forſan, ὅποῖον ἔχει, εὐθύς ἐν τοῖς ὀμμασιν ἔχει *quomodo se habet*, statim in oculis exſtat. vel, τοῖς τοῖς ἔχει; εὐθύς &c. ita se habet? in oculis &c. Forſan autem, τοῖς τοῖς ἔχει, ſive εἶναι, εὐθύς &c. talem eſſe, ſive ſic affectum eſſe, in oculis ſe ſtatim prodiſ. *Gatak*. 3. Cum *Salmaſio* legit *Gatak*. σκαμὸν ἐστίν. Σκαμὸν, autem, διαſτραμμένη *Suid*. Verum receptam lectionem σκαλμὴ retinet *Casaub.* quod ex *Heſych.* & *Polluc.* gladio aut pugione interpretatur. *Antoninum* autem ſimulationem ſimplicitatis pugionem vocaſſe putat, morem illorum reſpicientem, qui inſidias aliis molientes pugionem circumferabant. 4. Quid ſit *λυκοφιλία* explicat *Euſtath.* ad *Il.* κ'. *λυκοφιλίας*, ἀπὸ τοῦ ὅτι πῶς, ὑπὸ λῶς, *λυκοφιλίας* & *ἀκοινωνίας* conjunxit etiam *Plato*. Alluditur hoc vocabulo ad fabulam de induciis ſive foederibus, quæ cum ovibus lupi aliquando inire volebant, canibus gregis conſtodibus obſidum

μάλις τε τῷ Φεύγῃ. ὁ ἀγαθὸς, καὶ ἀπλῆς, ἔστι εὐμενὴς, ἐν ταῖς ὁμμασιν ἔχασιν ταῦτα, καὶ ἔστι λαθάνει.

15. Καλλιέει ἡ ζῆν, δύναμις αὐτὴ ἐν τῇ ψυχῇ, ἐὰν πρὸς τὰ ἀδιαφορὰ ἀδιαφορῇ. ἀδιαφορῇ δὲ ἐὰν ἑκάστην αὐτῶν θεωρῇ διηρημένως καὶ ὁλικῶς. καὶ μεμνημένῳ, ὅτι ἔστιν αὐτῶν ὑπόληψιν ποιεῖ, ὅτε αὐτῶν ἡμῖν ἐμποιεῖ, ὅτε ἔρχεται. ἐφ' ἡμᾶς ἀλλὰ τὰ μὲν ἀπρεμεῖ ἡμᾶς ἡ ἐσμὲν, οἱ ταῖς περὶ αὐτῶν κρίσεις ἡγνῶντες, καὶ οἷον γράφοντες ἐαυτοῖς ἔχον μὲν μὴ γράφειν, ἔχον δὲ καὶ πρὸς λάθῃ, εὐθὺς ἐξαλείφει. ὅτι ὁλίγη χρόνος ἐστὶν ἡ τοιαύτη προσοχή, καὶ λοιπὸν πεπαύσει ὁ βίος. τί μὲν οὖν δύσκολον καλῶς ἔχειν ταῦτα; εἰ μὲν γὰρ κατὰ φύσιν ἐστὶ, χαῖρε αὐτοῖς, ἔστι δὲ ἔσῳ σοι. εἰ δὲ κατὰ φύσιν, ζήτησὶ τί ἐστὶ σοι κατὰ τὸ σὺν φύσιν. ἔστι δὲ τὰ πρὸς αὐτῷ, καὶ ἀδοξον ἢ παντὶ γὰρ συνήνῃ τὸ ἴδιον ἀγαθὸν ζητῶντι.

16. Πόθεν ἐλήλυθεν ἑκάστη, ἔστι τῶν ἑκάστην ὑποκειμένων, καὶ εἰς τί μεταβάλλει, ἔστι οἷον ἔσται μεταβάλλον, καὶ ὥς ὅτε καὶ πρὸς αὐτῷ.

maxime fugias. vir bonus, simplex, benevolus ita in oculis gerit hæc, ut neutiquam lateat.

16. Optime vivendi facultas hæc est in anima sita, si adversus res indifferentes indifferenter se habeat. indifferenter autem se habebit, si divisim & integre earum unamquamque consideraverit, simulque recordatus fuerit, quod nihil horum cogere nos potest, ut hoc vel illud de ipso opinemur; nec accedit ad nos, sed quiescit; nos autem sumus qui judicia de his proferimus atque nobis ipsis inscribimus, cum nec inscribere in nobis situm sit, & si clanculum irreperint, statim obliterare: quodque ad breve admodum tempus opus futurum est cautela hac; tum vita terminabitur. ecquid est autem in his difficile? siquidem enim naturæ congrua sunt, eis oblecta te, & facilia futura sunt. sin præter naturam, investiga, quid sit naturæ tuæ congruum, & ad hoc te accinge, etiam si minus gloriosum sit. venia enim cuique *habenda est*, qui bonum suum sectatur.

17. Cogita tecum, unde prodierit unumquodque, & ex quibus consistat, & in quid mutet, & ubi mutaverit, quare futurum sit, & quod *mutando* mali nil patitur.

18 De

obsidum loco sibi traditis, quorum loco sc. catulos suos ipsi darent, quo liberius deinceps grassarentur in greges. *Gaiak.* 1 Forlan, διαζῆν. est enim novi argumenti exordium. *Gaiak.* 2 Forlan, ἵστα. *Gaiak.*

18. *De eis qui adversus te delinquunt cogita*: Primo, quam relationem ad illos habeas. quodque alteri alterius causa nati sumus. tu autem speciali quadam ratione etiam illis praefectus, ut gregi aries, armento taurus. quin & altius rem repete: vel atomos *obtinere*, vel naturam universa disponere. hoc si est, deteriora *constat* praestantiorum *causa esse condita*, praestantiora sui invicem.

Secundo *cogita*, quales sint ad mensam, in lectulo, alibi. praefertim vero, quas à decretis intus sitis necessitates perpetuantur: quantaque cum prudentiae opinione haec ipsa, *in quibus delinquunt*, agant.

Tertio, quod, si haec recte faciunt, ægre ferre non oportet: sin minus, nolentes utique & nescientes *agunt*. omnis etenim anima, prout veritate privatur invita, sic etiam erga quemque pro dignitate cujusque gerendi se peritia. itaque injustos, ingratos, avaros, vicinis injurios dici se non fustinent.

Quarto, quod & ipse multa peccas, & alius ejusmodi es pla-

ισ. ¹ [Καὶ] πρῶτον, τίς ἡ πρὸς αὐτοὺς μοι σχέση. καὶ ὅτι ἀλλήλων ἐνεκεν γεγοναμένοι. καὶ κατ' ἐπὶ λόγον, περυσόμενοι αὐτῶν γέγονα, ὡς πρὸς πίμνης, ἢ ταύρου ἀγέλης. ἀνωθεν δὲ ἐπιθί, ὁπότε τῷ, εἰ μὴ ἄπομοι, φύσις ἢ πᾶ ὅλα δοικῆσαι. εἰ τὰτα, πᾶ χείρονα τῶν κρείττονων ἐνεκεν ταῦτα δὲ ἀλλήλων.

Δεύτερον δ', ὁποῖοί τινες εἰσιν ἐπὶ τῷ τραπέζῃ, ἐν τῷ κλινεῖῳ, πύλλα. μάλιστα δ', οἷας ἀνάγκας δογμάτων κειμένων ἔχουσιν. Ἐ αὐτὰ δ' ταῦτα μὲν οἷα τύφει πιῖσι.

Τρίτον, ὅτι εἰ μὲν ὀρθῶς λαμβάνει πιῖσιν, ἔδει θυχεραίνειν. εἰ δ' ἔκ ὀρθῶς, ² δηλονότι ἀκοντες καὶ ἀγνοῦντες. πάντοι γὰρ ψυχὴ ἀκῶσαι εἴρεται, ὡς περ τῷ ἀληθῶς, ἔτι καὶ τῷ κατ' αἰσάν. ἐκάστω προσφερῶτα. ἀχθόνται γὰρ ἀκῶντες ἄδικοι, καὶ ἀγνώμονες, καὶ πλεονέκται, καὶ καθάπαξ ἀμαρτητικοὶ περὶ τὰς πλησίον.

Τέταρτον, ὅτι καὶ αὐτὸς πολλὰ ἀμαρτάνεις, καὶ ³ ἀλλοιοποιεῖς.

¹ Καὶ illud περιέλαον videtur. Proponit varias considerationes, quibus animi impetus, ad offensionem & iracundiam in injuriis illatis proclivis, reprimatur, & in affectione placida & tranquilla contineatur. eas a libi saepe prius inculcatas, hoc loco simul uno quasi fasciculo comprehensas, veluti per synopsis quandam, ob oculos constituere visum est. *Γαῖα* ² Δύλον ὅτι margini adscriptis *Γαῖα* ³ Forlan, *ἄλλος* legendum. *alias* sive, *aliis in rebus*, ipse paria peccas. *Γαῖα* ¹ Malim

πιστῶ. εἰ. Ἐάν πινῃ ἡ ἀμαρ-
τημάτων ἀπέχη, ἀλλὰ τὰ
μη ἔστιν ποιητικῶν ἔχεις, εἰ
καὶ διὰ δειλίαν, ἢ δόλοσκοπίαν,
ἢ τοιούτῃ τι κακὸν ἀπέχη τῶν
ὁμοίων ἀμαρτημάτων.

Πέμπτον, ὅτι ἂν εἰ ἀμαρ-
τάνους κατέλιπας. πολλὰ γὰρ
κατ' οἰκονομίαν γίνεται. καὶ ὅ-
λως πολλὰ δεῖ πρότερον μαθεῖν,
ἵνα τις περὶ ἀλλοτρίας πρά-
ξεως καταληπτικῶς τι δοτοφῇ-
νηται.

Ἐκτον, ὅτι ὅταν λίαν ἀγα-
νακίης, ἢ καὶ δυσπαθῆς, ἀ-
καριαῖος ὁ ἀνθρώπινος βίος, καὶ
μετ' ὀλίγον πάντως ἐξετάθημεν.

Ἑβδομον, ὅτι ἂν αἱ πράξεις
αὐτῶν ἐνοχλῶσιν ἡμῖν. ἐκείναι
γὰρ εἰσιν ἐν ταῖς ἐκείνων ἡγεμο-
νικαῖς. ἀλλὰ αἱ ἡμέτεραι ὑπο-
λήψαι. ἄρτι γὰρ, ἔθελον
ἀφαιρῆναι τὸ ὡς περὶ δεῦν κρί-
σιν, καὶ ἀπῆλθεν ἡ ὀργή. πῶς
ἔν ἀρῶ; λογιζόμεν, ὅτι
οὐκ αἰσχρόν. εἰν γὰρ μὴ μόνον
ἢ τὸ αἰσχρόν κακόν, ἀνάγκη
καὶ σε πολλὰ ἀμαρτάνειν, καὶ
λήσιν καὶ πανόμοιον γινέσθαι.

Ὀγδοον, ὅσῳ χαλεπώτερα

ne, quales illi sunt. atque e-
tiam si peccatis quibusdam absti-
neas, habes tamen intra te ha-
bitum talia perpetrare procli-
vum, licet vel ignaviae, vel fa-
mae, vel alius alicujus ratione
à peccatis paribus te cohibeas.

Quinto, quod nec an pecca-
verint etiam, nosti satis. mul-
ta enim, per dispensationem
geruntur. atque omnino multa
prius edocearis oportet, quam
de facto alieno certi quicquam
statuere possis.

Sexto, quando quam maxi-
me indignaris, vel ægre fers,
memineris momentaneam esse vi-
tam humanam, omnesque nos
brevi componendos fore.

Septimo, non esse actiones
aliorum, quæ nos conturbant;
sunt enim hæ in mentibus ip-
sorum sitæ: sed opiniones tan-
tum nostras. istas igitur tolle,
missoque de re ipsa, tanquam
grave quiddam sit, iudicio, ira
protinus evanescet. sed quomo-
do tollam? reputando nihil ti-
bi inhonestum contigisse. nisi e-
nim malum id sit duntaxat quod
inhonestum est, necesse futu-
rum est, ut & tu multa pecces,
& latro, vel quidlibet etiam, fias.

Octavo, cogita quanto gravio-

12

1 Malim, ἔχεις. atque ita reddit interpres uterque. 2 Κατ' οἰ-
κονομίαν fieri aliquid dicitur, cum aliud quippiam specie tenuis geritur, quam
quod vel intenditur, vel revera subest. Inde fit, ut quædam mali speciem
præ se ferant, quæ tamen cum alio fine, aliaque ratione peragantur, quam
primo aspectu videri possit, culpa omni prorsus carere videntur. Vide Wol-
fium in [Arrian.] Epictet. l. 3. c. 14. Gatak.

ra patiamur ex iracundia ac moestitia, quam de istis concipimus, quam ex eis ipsis, quorum causa succensemus & angimur.

Nono, mansuetudinem insuperabilem esse, si genuina fuerit, non personata & fucata. quid enim fecerit tibi, qui vel maxime contumeliosus. est, si mansuete adversus illum te gerere perrexeris, & si occasio tulerit, placide illum admonueris, & eodem ipso, quo te laedere molitur, tempore quietus ipse hominem meliora docueris? *Noli sic agere, mi fili; ad aliud nati sumus. mihi quidem noceri nequit. sed ipse laederis, mi fili.* monstraveris etiam scite, & generatim ostenderis, nec apes ita se gerere, nec eorum ullum, quæ gregatim agere nata sunt, animantium. quin neque irrisorie faciendum hoc, neque contumeliose, sed cum genuino amoris affectu; neque animo

ἡπιφύεσθαι αἱ ὀργαὶ καὶ λύπαι αἱ
ἡπὶ τοῖς τοῖς τοῖς, ἢ περ αὐτὰ ἐ-
στὶν ἐφ' οἷς ὀργιζόμεθα καὶ λυ-
πέμεθα.

Εκατον, ὅτι τὸ εὐμνῆς ἀνί-
κητον, εἰάν γνήσιον ἢ καὶ μὴ ἴσ-
τηρὸς, μηδὲ ὑπὸ κρίσει. τί γάρ
σοι ποιήσει ὁ ὑβριστικώτατος;
εἰάν Διαιτῆς εὐμνῆς αὐτῷ, καὶ
εἰ ἔτιως ἔτυχε, πρῶτος ὡς δι-
νῆς καὶ μεταδιδασκῆς ὁ εὐχολῶν
περὶ αὐτὸν ἐκείνους τὸ καιρὸν, ὅ-
τε κακὰ ποιεῖν σε ἡπιχρήσει; μὴ
τίκνεις πρὸς ἄλλο πεφύκαμεν.
ἐγὼ μὲν καὶ μὴ βλαβῶ, σὺ δὲ
βλάβπη, τίκνεις. Ἐδεικνύω
καὶ εὐαφῶς καὶ ὀλικῶς, ὅτι τῷ
ἐτιως ἔχει, ὅτι ἐδὲ μέλισ-
σαι αὐτὸ ποιοῦσιν, ἐδὲ ὅσοι συν-
αγελαστικὰ πέφυκε. δεῖ ὃ μὴ
τε εἰρωνικῶς αὐτὸ ποιεῖν, μῆτε
ὀνειδιστικῶς, ἀλλὰ φιλοσφύργως
καὶ ἀδὴκτως τῇ ψυχῇ. Ἐ μὴ
ὡς

1 Ab eis tractum qui vultu renident, dum animus tamen interim angitur & exæstuat. vide ad I. I. 15. *Gatak.* 2 Vacuas huic rei vertit *Xylant.* immo, placide, imperturbate se habens. [*Arrian.*] *Ephes.* I. 3. c. 2. *Ευχολῶν*, ἡ συχίαν ἀγῶ. & c. 9. *εὐχολῶν*. ἢ περισσῶταί με ἡ δόξα. *Gatak.* 3 Efficaciter vertit *Casaub.* aperte *Xylant.* malim aperte, scite, dextre, affabre. *Lucian.* ὑποδάσκει τὰς δακτύλους εὐαφῶς, scite digitos subicere. tractum à praxi Chirurgica in qua multum refert, qua manu vulnera colliganda, vel ossa restituenda, tractentur. *Gatak.* 4 Malim, ἀδὴκτως τῇ ψυχῇ, nec de reprehensi, sed de reprehendentis animo acceperim. ne ita vel redarguat, vel admoneat, ut animi injuriæ allatæ apprehensione attacti & exculcerati indicium præ se ferat. hoc est enim quod postea de succensente dicit *τίτρωται*, vulneratus est. Quanquam potest & ἀδὴκτως τῇ ψυχῇ exponi, animo non mordaci. quomodo *Dioscoridi*, I. I. c. 28. *ἐλασιν ἀδὴκτον* dicitur i. e. quod non mordeas. & *Plutarch.* de adulat. *ἀδὴκτον ὁμιλίαν* dicit, quæ nihil mordax habeat. Verum prius illud artidet magis. *Gatak.*

ὥς ἢ ἐν σχολῇ, μηδὲ ἵνα ἄλλ-
 λῶ παρὰ τοὺς θαυμάσιον ἄλλ-
 ἢ ἦτοί πρὸς μόνον, καὶ ἐὰν
 ἄλλοι τινες παρὲς ἴκωνται.

Τῶν τ' ἐνέα κεφαλαίων
 μέμνηται, ὥς παρὰ τῶν Μισθῶν
 δῶρα εἰληφώς, καὶ ἀρχαί πο-
 τε ἀνδρῶν εἶναι, ἕως ζῆς.
 Φυλακτέον ἢ ἐπίσης τῷ ὀργῇ
 ζῶναι αὐτοῖς, τὸ κολακεύειν
 αὐτούς. ἀμφοτέρω γὰρ ἀκοινώ-
 νηται, καὶ πρὸς βλάβειν φέρει.
 πρόχειρον ἢ ἐν τῷ ὀργῇ, ὅτι
 ἔχει τὸ θυμῶν ἀνδρῶν, ἀλ-
 λά τὸ πρᾶον καὶ ἡμερον, ὥστε
 ἀνδρῶν κώτερον, ἔτι καὶ ἀρ-
 ρηνικώτερον καὶ ἰσχυρὸν καὶ
 νεύρων καὶ ἀνδρείας τῶν μέ-
 πων, ἔχει τῷ ἀνδρῶν καὶ
 δυσχερῶν. ὅτε γὰρ ἀπαθεία
 τῶν οἰκώτερον, τοῦ τῶν καὶ δυ-
 νάμει. ὥστε τε ἡ λύπη ἀ-
 φενῶς ἔτι καὶ ἡ ὀργή. ἀμ-
 φότεροι γὰρ πέτρωνται, καὶ ἐν-
 δεδωκασιν.

Εἰ ἢ βέλτε, καὶ δέκατον παρὰ τῶν

quasi attracto & exulcerato, ne-
 que tanquam in schola, neque
 ut astanti alicui sis admirationi:
 sed ita semper, ut cum solo agas,
 etiamsi alii forsan circumstiterint
 nonnulli.

Capita novem ista in mente
 reposita habeas, tanquam dona
 quædam à Musis accepta; at-
 que incipias tandem homo esse,
 dum vivis. Veruntamen ex æ-
 quo cavendum, sicut ne irasca-
 ris eis, ita etiam ne adule-
 ris. utrumque enim societatis
 jus violat, & ad damnum ten-
 dit. adversus iram vero præsto
 sit illud; irasci haud virile esse;
 sed mansuetum placidumque a-
 nimi affectum, ut humanius
 quiddam, ita & masculum ma-
 gis: atque is certe, qui ita affe-
 ctus est, robur animi nervos-
 que & fortitudinem penes se
 habet, non autem is qui indig-
 natur & offenditur. quo enim
 propius hoc ad immunitatem ab
 affectibus omnem prorsus, eo
 etiam ad potentiam propius ac-
 cedit. quemadmodum autem tri-
 stitia, sic & ira imbecillis est ani-
 mi. utraque enim vulnus acce-
 pit, & succubuit.

Quod si volueris, etiam deci-
 mum

1 Tanquam in Schola, h. e. vel, ὡς παρὰ τοὺς τοὺς πædagogi cuiusdam infar,
 qui imperiose cum agat, molestus esse solet, & gravis habetur. unde παρὰ τοὺς
 παρὰ τοὺς τοὺς supra c. 6. vel etiam, tanquam in Schola, ubi ingenii exercen-
 di ostentandique causa fieri assolent oratiunculæ. hoc est enim quod se-
 quitur, μηδὲ ἵνα ἄλλος παρὰ τοὺς θαυμάσιον. Gatak. 2 Vertit Casaub. quasi le-
 geretur αἰς τοῖς, quod probat Gatak. 3 Herculem vult Casaub. & certo He-
 culem Eumenius in orat. pro Schol. restaurand. Musagetem, hoc est, comitem
 ducemque Musarum esse, accepisse, ait, Fulvium illum nobiliorem, cum in Græcia
 esset imperator. Verum apud Græcos Apollinis potius Musagete titulus iste.
 Pausanias de nat. deor. c. 32. Ἀπ' αὐτῆς δὲ τῆς ἀρχῆς ἔκαστος τῆς οὐλῆς, &
 Pausan. in Attic. Ἀπὸ τῶν τοὺς μισθῶν καλεῖται. Gatak.

num à Musarum præside donum accipe. velle improbi ne peccent, infantiæ est. id enim quod fieri non potest, appetit. tum concedere, ut adversus alios tales sint, sed ne in te peccent postulare, & stolidum est & tyrannicum etiam.

19. Mentis † affectiones quatuor potissimum sunt jugiter cavendæ, & ubi deprehensæ fuerint, confestim inducendæ, de singulis earum sic censendo: cogitatio ista non est necessaria; ista societatis inimica; istud non à te dicturus es, aliquid enim non à teipso dicere, in rerum absurdissimarum numero habeto. quartum esto, quicquid conscientia tibi dictaverit, fore per illud, ut pars tui diviniore devicta succumbat viliori, corpori nempe mortali ejusque crassis voluptatibus.

20. Quicquid aëreum & igneum immixtum est tibi, etiam si natura sursum feratur, utrumque ut tamen universi dispositioni obsequatur, in massa composita istic detinetur. quicquid itidem in te terreum &

μυσηγέτω δῶρον λάβε' ὅτι τὸ μὴ ἀξίῃν ἀμαρτάνειν τῆς Φαύλης μανικῆν. ἀδυνατέω γὰρ ἐφίεταί· τὸ δὲ συγχωρεῖν ἄλλοις μὲν εἶναι τοιαύτας, ἀξίων δὲ μὴ εἶς σὲ ἀμαρτάνειν, ἀγνώμων καὶ τυραννικόν.

19. ² Τέσσαρας μάλιστ' ἱστοῦσ' ἡ γαμονικὴ παραφυλακτικὸν διανεκῶς, καὶ ἐπειδὴν Φωρίσσης, ἀπαλειπῆρον, Πιλέγοντα ἐφ' ἐκάστῃ ὅτως· τὸ τὸ φάντασμα ἐκ ἀναγκαῖον· τὸ τὸ λυτικὸν κοινωνίας· τὸ τὸ ³ ἐκ δὲ τοῦ σαυτῷ μέλλεις λέγειν· τὸ γὰρ μὴ ἀφ' ἐαυτοῦ λέγειν ἐν ταῖς ἀποπταῖσι νόμιζε. τίταρτον δὲ ἐστὶ, καὶ ὁ σαυτῷ ὀνειδιῆς, ὅτι τὸ τὸ ἡττωμένους ἐστὶ καὶ ὑποκατακλινομένους· ἔν σοι ἰσχυρότερος μέρεστί τῃ ἀπμώλερα ἐθνητῇ μοίρᾳ τῇ δὲ σώματι, καὶ ταῖς τέτῃ παχέαις ἡδοναῖς.

20. Τὸ μὴ πνευμάτιόν σε, καὶ τὸ πυρῶδες πᾶν ὅσον ἐγκέκραται, καί τοι φύσιν ἀνωφερῇ ὄντα, ὅμως πρὸς ὁρμητῇ τ' ὅλων διαπίπτει, παρακρατεῖ ἐν αὐθιᾷ ἐπὶ συγκρίματος. Ἐ τὸ γεῶδες δὲ π

1 Sensus exigit ut legatur τὸ ἀξίῃν μὴ. *Gatah*. 2 Affectiones istæ, quantum ego conjicio, sunt Suspicio, Maledicentia, Dissimulatio sive Mendacium, & Intemperantia. *Dacier*. 3 Ex *Marci* mente, non à se loquitur, qui non ab animo, non à mente sua. *Ὁμοῦ υποκρινήται, ἔ ἐπὶ πλάσσει καὶ ἀναλύσει π καὶ ἡ λέγει π. l. 2. 16.* quæ huic loco commentarii vicem præbent. *Gatah*. 4 Malim, *συνιδίως* *Gatah*, † Conversiones *Cassaub*.

ἐν σοὶ πᾶν, καὶ τὸ ὕψος, καὶ τὰ
καλωφρεῖν ὄντα, ὅμως ἐγγήματα
ἔστηκε τ' ἐκ ἐαυτῶν φυσικῶν
στάσι. ἔτις ἄρα ἔτι στοιχεῖα
ὑπάρχοντες τοῖς ἔλοις, ἐπειδὴν πρὸς
καταχθῆσιν βία, μεθυσία, μέ-
χρ' ἂν ἐκείθεν πάλιν τὸ ἐνδύο-
μον τ' ἀναλύσεως σημήνη. ὁ δὲ
νὸν ἐν μόνον τὸ νοερόν οὐ μέρος
ἀπ' αὐτοῦ εἶναι καὶ ἀρρακλῆσιν τῇ
ἐαυτῆς χώρᾳ; καὶ τοὶ ἔδεν γε
βίαιον τ' ἐπὶ ἐπιτάσσει, ἅλλα
μόνα, κατὰ φύσιν ἐστὶν αὐτῶν. ὁ
μὲν τοὶ ἀνέχεσθαι, ἀλλὰ τ' ἐναν-
τίαν φέρε. ἡ γὰρ ἐπὶ τὰ ἀδική-
ματα καὶ τὰ ἀκολασήματα, καὶ
ταῖς λύπαις, ἔτις οὖτος κίνη-
σις, ἔδεν ἄλλο ἐστὶν, ἢ ἀφισκεμύ-
τ' φύσεως. ἔτις ὅταν δέ τι τ' συμ-
βαινόντων δυσχεραίνει τὸ ἡγεμονι-
κόν, καταλείπει καὶ τότε τ' ἐαυτῆς
χώραν. πρὸς ἱσότητα γὰρ καὶ θεο-
σεβείαν κατασκευάζει, ἐκ ἡπιοῦ ἢ
πρὸς δικαιοσύνην. ἔτις αὐτὰ ἐν
εἰδὲ ἐστὶ τ' εὐκοινωνήσιας, μάλ-
λον γὰρ πρὸς εὐταρίαν τ' δικαιο-
πραγμάτων.

1 Legendum vel, ἀλλ' ἂν μόνον, vel ἀλλὰ μόνον α. *Gatak*. 2 Scribe, ἱσότητα. Ο-
σιότης καὶ δικαιοσύνη hic ἰσοδυναμοῦσι: quibus ἡ δικαιοσύνη non ut adversa sed di-
versa opponitur; ut l. 12. 1. πρὸς ἱσότητα καὶ δικαιοσύνη. *Casarb.* 3 Εὐκοι-
νωσία vocabulum, quod haud temere alibi reperias, affectionem illam desi-
gnans proprie, qua quis est εὐκοινωνήτος ut *Aristot. ethic. l. 4. c. 1.* sive εὐμετα-
δοτός καὶ κοινωνικός, ut *1. Tim.* Communicare ac largiri sua proclivis. Verum
Marco hic affectum eum denotat, quo promptus quis est ad communem salutem
legem subeundam, eaque omnia aequo animo perpetuenda, quae ad universi
rationes conducere videbuntur. *Gatak.* 4 *Antiquior*, inquit, *justitia* ipsa
est pietas & δικαιοσύνη. cum tamen *Ispra c. 10.* antiquissimum omnium esse
iustitiam, utpote ex qua reliquae virtutes universae procedunt, asserat. Verum
ibi iustitiam latiori sensu accepit, prout eam virtutem designat, qua suum
cuique

21. Cui

21. Cui non unus idemque semper vitæ scopus est, hic unus idemque per vitam totam esse non potest. non satis est quod dixi, nisi illud etiam adjeceris, qualis scopus hic esse debeat. quemadmodum enim opinio eadem non est de omnibus quæ vulgo hominum quoquo modo bona videntur, sed de certis quibusdam, communibus nempe : ad eundem modum & scopum illum qui est civilis & communioni congruus proponi oportet. qui enim ad istum conatus suos omnes direxerit, is actiones suas omnes sibi similes præstabit, & hoc modo semper idem futurus est.

22. Murem agrestem & domesticum *cogita*, hujusque pavorem ac trepidationem.

23. Socrates plurimorum decreta *lamias* appellabat, puerulorum terriculamenta.

24. Lacedæmonii in specta-

κα'. Ω μὴ εἰς ὁ αὐτὸς ἐστὶν αἰὲ τῇ βίᾳ σκοπὸς, ἔτι εἰς καὶ ὁ αὐτὸς δι' ὅλη τῇ βίᾳ εἶναι ἔδύναται. ὅσον ἀρκεῖ πείρημύμων, εἰὰν μὴ καίκεται ὡρεσθῆς, ὁποῖον εἶναι δεῖ τῶν σκοπῶν. ὥστε γὰρ ἔχῃ ἡ πάντων τῶν ὁποσὲν πλείοσι δοκάντων ἀγαθῶν ὑπολήψις ὁμοία ἐστίν, ἀλλ' ἡ τῶν τοιῶνδ' ἐπινῶν, τῶν τῶν θινῶν· ἔτι καὶ τὸ σκοπὸν δεῖ τὸ κοινωνικὸν ἔχει πολιτικὸν ὑποστήσασθαι. ὁ γὰρ εἰς τῶν πλείους τὰς ἰδίας ὁρμὰς ἀπώθυών, πλείους τὰς πράξεις ὁμοίας δοποδῶσθαι, καὶ κατὰ τῶν αἰὲ ὁ αὐτὸς ἐστίν.

κβ'. Τὸν μὲν τὸ ὀρεῖνόν, καὶ τὸ κατωκίδιον, καὶ τὸ πρῶτον τῶν καὶ διὰσέβησιν.

κγ'. Ὁ Σωκράτης καὶ τὰ τὰ πολλῶν δόγματα, λαμίας ἐκάλεσθαι, παρδίων δέμαται.

κδ'. Ὁ Λακεδαιμόνιοι τοῖς μὲν

cuique sive Deo sive homini tribuitur; hic strictiore, qua homini quod est suum elargitur, & pietati quæ erga Deum est ἀντιμαρτυρεῖται. *Gatak.* 1 Socrates certe apud Platonem in Critone multis ostendit, τὰς τῶν παιδῶν δόξας, esse nihili faciendas. Videtur tamen non plebis dogmata lamias larvisque contulisse, sed idiotas eorumque dogmata puerilis; externa ista quæ illos terre re solent, larvis. Sic in Phædone ait plerisque τὸν ἴδιον τὸν φροῦδον, ὡς αὐτὸς οἱ παῖδες τὰ μερμερλύνει. & [*Arrian.* in.] Εἰπέτε. eodem, opinor, respicient. 2 Ταῦτα δὲ ὁ Σωκράτης καλῶς πᾶσι μερμερλύνει ἐκάλεσθαι γὰρ τοῖς παιδαῖς τὰ ὡρεσθῆναι φάνηται δεῖν καὶ φοβεῖσθαι δι' ἀπειρίαν, τῶν τῶν καὶ ἡμεῖς παῖδες. ὡς αὐτὸς τὰ πράγματα, δι' ἔδον ἄλλοι, ἢ ὡς αὐτὸς καὶ τὰ παιδία ὡς αὐτὸς τὰ μερμερλύνει & c. *Gatak.* 2 Scilicet peregrinis advenisque indulgebant ea Spartani, quæ concessa nolebant suis. Verum istud ævi inferioris fuisse videtur, siquidem primis reipub. istius temporibus advenas minime admittisse videtur. *Plutarch.* in *insitiis.* *Lacon.* Στρατιώταις δὲ εἰσφύλασσον, (de *Lychgo* sermo h. ubetur) ὅπως οἱ παρεισφύοντες μὴ διδόντες καὶ τοῖς τοῖς

μὲν ξένοις ἐπὶ θεαρίαις ὑπὸ τῇ
σκιᾷ τὰ βάθρα ἐτίθεισαν· αὐτοὶ
δ' ἐπέτυχεν ἐκαθέζοντο.

κε'. Τῷ Περδικκᾷ ὁ Σωκράτης
περὶ δ' μὴ ἐρχεσθαι παρ' αὐτὸν, ἰ-
να, ἔφη, μὴ τῷ κακίῳ ὀλέθρου
δοσὶλῶμαι, τῷ τέστι, μὴ εὖ πα-
θῶν ἐδυνήθῳ ἀντεπιῆσαι.

κς'. Ἐν τοῖς τῶν Ἐφεσίων
γράμμασι, ὡς ἀγγελέμαί ἐκειτο,
συνεχῶς ὑπομιμνήσκουσιν τῷ
παλαιῶν πινος τῇ ἀρετῇ χρησι-
μῶν.

κζ'. Οἱ Πυθαγόρειοι, ἔωθον οἷς
τὸ ἔρανον ἀφοραῖν, ἵν' ὑπομι-
μνησκώμεθα τῷ αἰετῷ αὐτὰ καὶ
ὡσαύτως τὸ αὐτῶν ἔργον διὰ
νούντων, καὶ τῷ πάθει, καὶ τῷ κα-
θάρω, καὶ τῇ γυμνότητι.
ἂν δὲν γὰρ περικαλυμμεν ἄσπετον.

κη'. Οἱ δ' ὁ Σωκράτης τὸ

culis suis, peregrinis in um-
bra sedilia collocabant; ipsi, u-
bicunque obtigerat, confide-
bant.

25. Perdiccæ accersenti ex-
cusabat se Socrates; *ne pessimo,*
inquit, *exitio peream, cum gra-*
tiam collatam referre nequeam.

26. In scriptis Epicureis præ-
cipitur, ut in mente ac memo-
ria semper habeamus antiquo-
rum aliquem eorum, qui vir-
tutem coluerint.

27. Pythagorei mane cælum
susplicere præcipiebant, quo eo-
rum commoneamur, quæ eun-
dem perpetuo cursum servant,
eodemque modo peragunt opus
suum; utque ordinem eorundem
observemus & puritatem, & nu-
ditatem. astri siquidem vela-
mentum nullum est.

28. Cogita Socrates qui fue-
rit

τοῖς πολιταῖς ὑπάρχοντι, *Gatak.* Vide & Nic. Crægium de repub. *Lacedæm.* l. 3. c. 3. ubi, festis diebus peregrinos urbe non abigi probat ex *Plutarcho* & *Xenophonte*. 1 Quod de Perdiccæ *Marcus*, de *Archelao* *Seneca* de benef. l. 5. c. 6. *Archelaus* rex *Socratem* rogavit, ut ad se veniret: dixisse *Socratem* traditur, nolle se ad eum venire, à quo acciperet beneficia, cum reddere illi paria non posset. *Gatak.* 2 Forfan *Marcus* scripserat *Επικυρεῖον* sive τῷ *Επικύρε* γράμματι. In-
de enim istiusmodi aliquid adducit *Seneca* epist. l. 1. *Aliquis* vir bonus nobis eli-
gendus est, ac semper ante oculos habendus, ut sic tanquam illo spectante vivamus,
et omnia tanquam illo videntur faciamus. Hoc *Epicurus* præcepit: custodem no-
bis et pedagogum dedis: &c. vide & epist. 25. *Gatak.* 3 Historiam nusquam
legisse memini. At contra *Ælianus* hist. var. l. 7. c. 9, 10. *Phocionis* uxorem
narrat mariti veste solâ indutam, nullo alio vel amictu, vel ornatu adjecto,
in publicum sæpe prodixisse. quod & ille *σωφρονιστὴς μεγάλως* indicium facit.
Xanthippen vero *Socratis* ad pompam spectandam viri veste amictam prodire
recusasse; illumque dixisse, *Ὅπως, ὅς ἐστι θεῖος οὖτος, θεμετησθῆναι δὲ μάλα βα-*
δίζεις. vides te non tam spectandam, quam spectandam proficisci. Ea interim vi-
detur fors fuisse *Socratis*, quæ & *Epaminonda* fuerat: quem l. 5. c. 5. narrat
Ælianus in ἐπὶ τῷ *ἄνθρωπῳ*, unum tantummodo pallium habuisse, quod cum ad ful-
lōnem opus esset mundandum mittere, domi interim coactum sese continere.
sc. Gatak.

rit pelle fuccinctus, quando Xanthippe veste ipsius sumpta foras se proripuerat. quæque amicis suis dixerit, pudore suffusis pedemque retrahentibus, cum sic indutum illum conspicerentur.

29. Nec in scribendo, nec in legendo aliis præcipias, nisi prius præceptum fuerit tibi. in vita multo magis sic se habet.

30. Cum liber haud sis, jus loquendi non habes.

31. — at cor carum mihi risit.

32. Dura suos fundendo incessent verba parentes.

33. Infani est, ficum hyeme quærere. assidet huic, qui puerulum requirit, cum non amplius conceditur.

34. Filiolum deosculanti præcipiebat Epictetus, intus apud

κώδιον ὑπεζώσµενος, ὅτι ἡ Ξανθίππη λαβῶσαι τὸ ἱμάτιον ἔβω πρὸς ἡλθε. ¹ Ἐὰ εἶπεν ὁ Σωκράτης τῆς τοῦς ἐταίρους ἀνδραγαθίας καὶ ἀναχωρήσας, ὅτι αὐτὸν εἶδον ἔτως ἐσαλειµένον.

κδ'. Εν τῷ γραφῆν ἢ ἀναγνώσκῆν, ἢ πρότερον ἀρχῆς, πρὶν ἀρχθῆς. τὰ το πολλῶ μάλλον ἐν τῷ βίῳ.

λ'. ² Δὲλος πέφυκας, ἢ μέτι σοι λόγος.

λα'. — ³ Εμὸν δὲ ἐγάλασε φίλον κῆρ.

λβ'. ⁴ Μέµψονται δὲ ἀρετὴν χαλεπῶς βιάζοντες ἔπαισιν.

λγ'. Σῦκον χειµῶνος ζῆϊν, µυνοµένον τοῖς τοῖς ὁ παρδίων ζήτων, ὅτι ἐκ ἐπὶ δίδονται.

λδ'. Καταφιλέντα τὸ παιδίον, ἔλεγεν ὁ ⁶ Ἐπίκτητος, ἐνδον

Ἰπποφθέγεαζ

¹ Socrati nimirum solenne fuit, festivo aliquo commento eludere, quas alii ægre ferebant, uxoris suæ in se admissas procacitates & protervias. B. iusmodi enim fuerat, quod quærenti quomodo Xanthippe rixas & convitia sustinere posset, καὶ οὐ μὴ χλευῶν βιώντων ἀνίχθ'· quomodo tu, inquit, anserum tuorum strepitus; illoque subjiciente, ac illi mihi οὐα pullosque parvius; regeffit Socrates, ex illa mihi liberos. Laert. l. 2. Gatak. ² Iambus est à Philone adductus in lib. de liberr. viri boni. Poetica autem ista segmenta in usum suum chartis suis illevisse videtur Marcus, quod utilius, ac sublimius aliquid meditandi aut commentandi ansam atque occasionem dare posse viderentur. Gatak. ³ Ex Odyss. l. v. 413. Ulyssis sunt verba narrantis, ut corditus riserit, secum animo reputans quam felici astu, nomine confictio, Cyclopem illum immanem fefellisset. Gatak. ⁴ Hesiodi videtur, ex oper. l. 1. v. 184. verum ibi legitur, Μέµψονται δὲ ἀρεὰς — τοῖς τοῖς sc. de quibus versu præcedente. Aut exscriptor itaque Marci scripturam depravavit, cum sensum idoneum è verbis elicere nequiret, aut Marcus ipse cum inflexione aliqua extulit. Gatak. ⁵ His forsan locum dederat filius ejus Verus inter Medicorum manus præmatura abreptus morte. Dacier. ⁶ Attian. in Epictet. l. 3. c. 24.

Ἰπποφάγγελος, αὐρίον ἴσως ἀποθανῇ. δύσφημα ταῦτα; ἔδεν δύσφημον, ἔφη, Φυσικῶς πινθεῖ ἔργα σημαπτικόν. ἢ ἔ τὸ σάχυας περιθλῦαι, δύσφημον.

λε'. Ομφαξ, σαφυλή, σαφίς. πᾶν τὸ μεταβολαῖ, ἢ εἰς τὸ μὴ ὄν, ἀλλ' εἰς τὸ νῦν μὴ ὄν.

λς'. Ἀηστὴς παραιρέσεως ἔγινεταί, τὸ ἔπισημότης.

λς'. Τέχνῳ ἢ ἔφη παρὰ τὸ συγκατατίθεσθαι εὐρεῖν. ἢ ἐν τῷ παρὰ τὰς ὁρμὰς τόπω τὸ παρὰ ἐκπικὸν φυλάσσειν, ἢ μετ' ὑπεξαρέσεως, ἢ καὶ κοινωνικαί, ἢ κατ' αἰτίαν. ἢ ὁρέξεως μὲν παντὶ πασὶν ἀπέχεσθαι ἢ ἐκκλίσει ἢ παρὰ μὴδὲν τῶν ὅσα ἐφ' ἡμῖν χρῆσθαι.

λη'. Οὐ περὶ ἔπισημότητος ἔν, ἔφη, ἐστὶν ὁ ἀγών, ἀλλὰ περὶ ἔπισημότητος, ἢ εἰ μὴ.

λθ'. Ὁ Σωκράτης ἔλεγε· τί θέλετε; λογικῶν ψυχῶν ἔχον, ἢ ἀλόγων; λογικῶν. τίτων λογικῶν; ὑγιῶν ἢ φαύλων; ὑγιῶν. τί ἔν ζητεῖτε; ὅτι ἔχον. τί ἔν μάχεσθαι ἢ ἀμαρτύνεσθαι;

se diceret, *Cras forsitan moriturus est.* at male ominata sunt ista. mali ominis nihil est, quod munus naturale ullum designat. alioqui spicas etiam demeti infausum fuerit.

35. Uva acerba, matura, passa; mutationes sunt omnia ista, non in id quod non est, sed in id quod nondum est.

36. *Voluntatis latro nullus est.* inquit Epictetus.

37. Artem assensum præbendi inveniendam idem monebat. & conatus ita cohibendos esse, ut cum exceptione fiant, ut societatis jus spectent, ut pro rei cuiusque dignitate adhibeantur. & appetitu quidem abstinendum prorsus: aversationem vero in re nulla adhibendam esse, quæ nostri juris non sit.

38. Non est itaque, inquit, de re vulgari certamen, sed de eo, utrum insaniamus, necne.

39. Socratis dictum. Quid vultis? rationalium, an irrationalium animas habere? rationalium. quorumnam rationalium? sanorum an pravorum? sanorum. quare ergo non quaeritis? quia jam habemus. cur ergo pugnat et contenditis invicem?

1 Ibid. l. 3. c. 22. 2 Epicteti Enchir. c. 7. 3 Hoc est, sc. Stoicorum placitum, ὅτι πάντες οἱ μὲν οἱ μὲν οἱ μὲν οἱ μὲν. Cicero paradox. 4. & Laert. in Zenone. Gatak. 4 Legendum cum Gatakero ἢ μὴ. 5 Ubi ista Socratis reperiantur ignoro. nec possum certo statuere, an scriptum fuerit ὅτι ὁ Σωκράτης ἔλεγε; & priora illa istud respiciat. Socrates certe in Platon. Alcibiad. 2. Πάντας αὖ ἐν φάντι ἀφροσύνην μαίνεται, ἐξ ὧν αὖ φαίνεται. Gatak. 6 Legendum, τί ἐν ἐν ἐν; ita & interpret. uterque. Gatak.

LIBER XII.

BIBAIION 16.

I. **I** Sta omnia, quæ per ambages assequi contendis, jam consequi potes, ni tibi ipse inideas. hoc autem fiet, si præteritum omne missum feceris, futurum omne providentiæ divinæ permiseris, & quod præsens est tantum ad pietatis ac justitiæ normam direxeris: ad pietatis normam; dum quicquid destinatur tibi diligis; cum & tibi hoc natura tulerit, & huic te: ad justitiæ, dum libere & sine ambage ulla quæ vera sunt proloqueris, & quæ legi consentanea ac pro rei cuiusque dignitate sunt, facis: nec impediverit te, quo minus sic te geras, aut aliena sive vitiofitas, sive opinio sive sermo, aut sensus etiam cingentis te massæ istius carneæ. viderit enim id

α'. **Π** Ἀντα ὁκείνα ἐφ' ᾧ
 Διὰ περίοδοις εὐχῇ
 ἐλθεῖν, ἥδη ἔχαι
 δύνασαι, εἰάν μὴ σαυτῷ φθοῆς.
 τὸ το δὲ ἐστὶν, εἰάν πᾶν τὸ παρελ-
 θὸν κατὰ λίπης, καὶ τὸ μέλλον ἐπι-
 τρέψης τῇ σεβασίᾳ, ἔτι τὸ πα-
 ρὸν μόνον ἀποδύνης πρὸς ὁσιό-
 τητα ἔτι δικαιοσύνην. ὁσιότητα μὲν,
 ἵνα Φιλῆς τὸ ἀπνεμόμενον· σὶ γὰρ
 αὐτὸ ἡ φύσις ἔφερε, καὶ σε ἴστω·
 δικαιοσύνην δ', ἵνα ἐλευθέρως καὶ
 χωρὶς περιπλοκῆς λέγῃς τι πα-
 ληθῇ, καὶ πράσῃς τὰ κατὰ νόμον,
 καὶ κατὰ ἀξίαν. μὴ ἐμποδίσῃ δέ
 σε, μήτε κακία ἀλλοτρία, μήτε
 ὑπόληψις, μήτε φωνή, μηδὲ
 μὲν αἰσθησις ἢ περὶ θραμμέ-
 νος σοι σαρκιδίου. ὅψεται γὰρ τὸ
 πάχος.

I. Illa scriptura si retineatur, malim vertere *concrete* & *circum* *fo* *carnis*. Siquidem τὸ πρέφειν grammatici volunt aliquando significare τὸ πηγνύειν. & inde Hesych. Περιτρίφεται, περιπνέσσει. habetur illud Odyss. ε'. v. 477. ubi de nive, quæ scutis adhærebat, conglaciata περιτρίφεται κρυσταλῶς. Sed & Iliad. ε'. v. 903. Ὡς δ' ὅτ' ἵππος γάλα λαοκὸν ἐπαισθόμενος συνέπλησεν, Ἴγρ' αὖτο, μέλα δ' ὄψα περιτρίφεται κυκλῶντα. Eam enim scripturam Hierodotus restituit, & Eusebiius approbat. Cæterum, si quis, cui περιτρίφεται istud mere poeticum videtur, περιττράμειναι potius legere voluerit, redditum malim quæ circum te mutationibus obnoxia est, carnis. ut sit τὸ πετράμεινον, τὸ ἐν ταῖς τροπῇς συνελθὺς ὢν. quod corpori cum primis competit. Γαλᾶ.

πύλον. εἰν' ὅτι δήποτε πρὸς
ἐξόδου γῆν, πάντα τὰ ἄλλα κα-
ταλιπὼν, μόνον τὸ ἡγεμονικόν σε
καὶ τὸ ἐν σοὶ θεῖον ἡμῆσης, καὶ τὸ
μὴ παύσεσθαι ποτε ζῆν φοβηθῆς,
ἀλλὰ τίμη μηδέποτε ἀρχαῶται
κατὰ φύσιν ζῆν· ἵση ἀνθρώπου
ἀξία· ὃ γενήσωντος κόσμου, καὶ
παύσει ξένου ὡν τ' πατρίδος,
καὶ θαυμάζων ὡς ἀπερσδόκητα
τὰ καθ' ἡμέραν γινόμενα, καὶ
κρεμνύμενος ἐκ τῆς δειῆς τῆς δειῆς.

Β'. Ο θεὸς πάντα τὰ ἡγεμονι-
κά, γυμνά τ' ὑλικῶν ἀγχιῶν ἐ
φλοῖων καὶ καταρμάτων ὄρα.
μόνῳ γὰρ τῷ ἑαυτοῦ νοεῶν· μόνων
ἀπ' ἐξ τ' ἐξ ἑαυτοῦ εἰς ταῦτα ἐρ-
ρηκοῦτων καὶ ἀπώχσει μύμων.
εἰν' ὃ καὶ σὺ τῷ ἐπίσης πρῶτον, τ'
πολλῷ περισσασμὸν σεαυτὲ πε-
ριαιρήσῃς, ὃ γὰρ μὴ τὰ περιεμύμνα
κρεῖσθαι ὄρων, ² ἢ πρὸς ἐοδῆτα,
καὶ οἰκίαν, καὶ δόξαν καὶ τ' τριαύτην
περιβολῇ ἐ σκηπὴν θεῶν μύμνος,
ἀρχολήσεται.

Γ'. Τρία εἰν' ἐξ ὧν συνέστηκας,
σώματιον, πνευματικόν, καὶ τῶν
τῶν ἄλλα μέχρι τῆς ὀπτιμελῆ-
ας δειν, οἱ εἰν' τὸ ὅ τρίτον μόν-
ον κυρίως σὺν. ³ ὃ εἰν' χωρίσης
δοτὶ σεαυτὲ, τῶν τῶν, ἀπὸ τ' σῆς
Διανοίας, ⁴ ὅσοι ἄλλα ποιῶσιν, ἢ
λεγοῦσιν, ἢ ὅσοι αὐτὸς ἐπιποιῶσιν

id quod patitur. si igitur, cum
in exitu fere jam sis, missis cæ-
teris omnibus, id duntaxat,
quod in te principatum gerit
& divinum est, in pretio ac
honore habueris; nec hoc me-
tueris, ne vivere desinas aliquan-
do, sed ne secundum naturam
vivere tandem occipias; mun-
do qui te protulit, dignum te
præstabis, desinesque in patria
tua peregrinus esse, eaque quæ
quotidie eveniunt tanquam ino-
pinata admirari, & ex hac vel
illa re suspensus teneri.

2. Mentēs omnes, vasis his-
ce corporeis, & corticibus, &
fordibus, Deus denudatas intue-
tur. sola enim mente sua, illas à
sefe dimanantes, & derivatas at-
tingit. hoc idem tu si feceris, mul-
ta temet molestia liberabis. qui
enim circumjectam sibi carnem
non respexerit, ne de vestitu,
domicillio, fama, aut apparatu
instructuque reliquo cogitando,
negotium ullum facesset si-
bi.

3. Tria sunt, ex quibus con-
stas, corpusculum, animula,
mens. horum priora duo hæcte-
nus sunt tua, utpote quorum
cura commissā est tibi: tertium
tantummodo proprie tuum est.
proinde si à te, hoc est, à men-
te tua sejunxeris quæcunque al-
li dicunt faciuntque; & quæcun-
que

1 Legendum transpositis vocalibus καὶ μὴ τὸ π. Γαλακ. 2 Μήνυς legit Γα-
λακ. 3 Lege διὰ Γαλακ. 4 Legendum ὅτι ἄλλοι. Γαλακ.

que ipse aliquando dixeris fecerisque, & quæcunque te tanquam futura conturbant, & quæcunq; vel circumdati tibi corpusculi, vel huic coalitæ animulæ, arbitrii tui non sunt; denique quæcunque externa rerum vertigo jugis volvit, ita ut mens tua rebus fato obvenientibus exempta, pura ac libera apud se vivat, iusta faciens, destinata volens, ac vera proloquens, si à mente, inquam, tua hæc sejunxeris, quæ ex affectu vehementiore ei adhærere solent, & temporis quicquid vel præteritum vel futurum est; fecerisque te talem qualis *mundus hic* Empedocli dicitur,

Orbis habens instar jugi vertiginis gaudens.

illudque tantummodo, quod vis, hoc est, quod impræsentiarum adest, vivere sategeris; poteris tandem, quod superest vitæ tuæ, ad mortem usque, tranquille, generose, genioque tuo propitius transigere.

4. Sæpenumero sum miratus, qui fiat, ut cum sese præ cæteris omnibus diligit unusquisque, suam tamen de se estimationem minoris faciat, quam alienam. itaque si vel Deus vel præceptor prudens quis astans præceperit cuiquam, ne quid a-

ἡ εἶπας, καὶ ὅσοι ὡς μέλλοντα ἴα-
ράσῃς, καὶ ὅσοι ἴδ' ὡς ἐκδηλοῦνται σοι
σώματις, ἢ ἴδ' συμφύτε πνευ-
ματίς, ἀποβαίρετα πρὸς σε, καὶ
ὅσοι ἡ ἐξωθεν περιρέεσθαι δύναν-
ται, ὥστε τὴ συνήμαρτον ἐξ-
ηρμένην καθαρὰν τὴ νοερὰν δύνα-
μιν ² ἀπόλυτον, ἐφ' ἑαυτῆς ζῆν,
ποιῶσιν ἴα δίκαια, καὶ θελοῦσιν ἴα
συμβαίνειν ἴα, καὶ λέγασθαι ἴα ἀλη-
θῆ, εἰάν χωρίσης, Φημί, τῷ ἡγε-
μονικῷ τὰς τὰς πρὸς σοφὴν ἐκείνην
ἐκ πρὸς αὐθιγίας, καὶ ἴδ' χρόνῳ ἴα
ἐπέκεινα, ἢ τὰ παρωχηκότα,
ποιήσης τε ἑαυτὸν, οἷον ὁ Εμ-
πεδοκλῆς,

³ Σφαῖρ' οὐ κυκλοτερὴς κενὴ
ὡς ἐκείνη γαίω.

μόνον τὴ ζῆν ἐκ μελετήσης δ' ἴδ' ἴδ',
τὰς τῆς, τὸ παρὸν διωκῶν τὴν
μέχρι τῷ ἀποθανεῖν ἐπολι-
πιδμον, ἀτράκτως καὶ εὐγε-
νῶς, καὶ ἴδ' ὡς τῷ σωτὴρι δαί-
μονι διαβίωται.

δ'. Πολλὰ κίς ἐθαύμασται, πῶς
ἑαυτὸν μὲν ἑκάστος μάλλον πάν-
των φιλεῖ, τὴ ἑαυτῷ πρὸς αὐτὸν ὁ-
πλήσει ἐν ἐλάττω λόγῳ πρὸς
τὴν τὴν ἄλλων. εἰάν γὰρ πρὸς θεὸς
ἐπίσται, ἢ διδάσκαλος ἐμφρων,
κελευσῇ, μὴ δὲν κατ' ἑαυτὸν ἐν-

θυμῶνται

¹ Ταρσίονι σε Γαλακ. ² Desiderari videtur copula, ut sit [καὶ] ἀπόλυτον. Γα-
λακ. ³ Versus hic apud Stobæum tom. I. I. tit. 18. fæde depravatum sic
legitur, Σφαῖρος κυκλοτερὴς, μὴ κίς ὡς ἐκείνη γαίω. Verum Γαλακίου ex sua
& Salmasii emendatione sic legit, Σφαῖρ' ὡς κυκλοτερὴς δὴν ἐκείνη γαίω.

θυμῶν δὲ ἀνανοῦσθαι, ὃ μὴ ἀ-
μα γὰρ γινώσκων ἐξοίσει, ἔδδ' ἔ-
πρὸς μίαν ἡμέραν τὸ ἐπιμενεῖν.
ἔτω τὰς πέλας μᾶλλον αἰδῶ-
μεθα τί ποτε πρὸς ἡμῶν φρονή-
σεται, ἢ ἐαυτοὺς.

ε'. Πῶς ποτε πάντα καλῶς καὶ
φιλανθρώπως διαβιᾶσθαι οἱ
θεοὶ, τὰ πο μόνον παρῆδον, τὸ
εἶναι τῶν ἀνθρώπων καὶ πάντων
χρηστὰς, καὶ πλεῖστον πρὸς τὸ
θεῖον ὡς περ συμβόλαια θεμέ-
ναι, καὶ ὅτι πλεῖστον δι' ἔργων ὁ-
σίαν καὶ ἱερουργῶν συνήθαι τῷ
θεῷ γενόμεναι, ἐπειδὴν ἀπὸ
δοποθάνωσι, μηκέτι αὐτοὶ γινε-
σθαι, ἀλλ' εἰς τὸ παντελὲς ἀ-
ποσθηνέειν; τὸτο ὃ ἔπερ καὶ
ἔτως ἔχει, εὖ ἴσθι, ὅτι εἰ [ὡς]
ἐπ' ὧς ἔχειν ἔδει, ἐποίησαν αὐτ. εἰ
γὰρ δίκαιον ἔω, ἔω δὲ καὶ δυνατὸν
καὶ εἰ κατὰ φύσιν, ἡνεγκεν αὐτὸ
αὐτὸ ἡ φύσις, ἐκ δὲ ἡ μὴ ἔτως
ἔχειν, ἔπερ ἔχ' ἔτως ἔχει, πῶς
ἔσθαι οἱ τὸ μὴ δεῖσθαι ἔτω
γινεσθαι. ὁρᾷς γὰρ καὶ αὐτοὺς, ὅ-
τι τὸτο πρὸς τὴν δικαιολο-
γίαν πρὸς τὸ θεῖον. οὐκ ἂν δι' ἔ-
τω διελεζόμεθα πῶς θεοῖς, εἰ
μὴ ἀρίστοι καὶ δικαιοτάτοι εἰσιν. εἰ
ὅτι τὸτο, ἐκ αὐτῶν περιῆδον ἀδύ-
κως καὶ ἀλόγως ἡμελημένον τὸ
εἶναι τῇ διακρομήσει.

ς'. Εἰδὲ καὶ ὅσαι δοποθάνω-
σκει. καὶ γὰρ ἡ χεὶρ ἡ ἀριστερά,

pud se cogitet menteve agitet,
quod non simul ac conceperit
proferat, ne ad dieculam qui-
dem id sustineret. ita proximos
magis, quid de nobis sentiant,
veremur, quam nos ipsos.

5. Qui fit, ut Dii, qui pul-
cre ac cum singulari erga genus
humanum amore disposuerunt
universa, hoc unum neglexe-
rint, *curare nempe*, ne homi-
nes, boni cum primis, quique
frequentissima cum ipsis quasi
commercia habuerint, atque per
opera pia sacraque ministeria
quam maxime familiares ipsis
existiterint, ubi semel defuncti
sunt, non existerent amplius,
sed omnino exstinguerentur?
hoc vero siquidem sic se habet,
pro certo scias, aliter facturos
eos fuisse, si aliter fieri oportet-
ret. Si enim justum erat, & fieri
poterat; & si juxta naturā, id na-
tura protulisset. vel hinc ergo
quod aliter se habet, si aliter sal-
tem se habet, compertum habeas
fieri non oportuisse. vides enim,
quod in hujus rei indagatione
de jure cum Deo disceptas. non
autem de jure cum Deo discep-
tarem, nisi optimi illi ac ju-
stissimi forent. qui sunt autem
istiusmodi, nihil in mundi dis-
positione injuste atque irratio-
nabiliter neglectum insuper ha-
buissent.

6. Illis etiam assuesce, quæ fi-
eri posse desperas. nam & fini-
F f ita

stra manus, cum ad alia opera per defuetudinem inepta fit, frænum quam dextra validius tenet; quia huic operi affuevit.

7. Cogita qualem te, tum corpore tum anima, à morte deprehendi oporteat: vitæ etiam huius brevitatem; ævi retrorsum prorsumque vastitatem immensam; materiæ denique cujusque imbecillitatem.

8. Formas corticibus nudatas contemplare: actionum item intentiones: quid dolor; quid voluptas; quid mors; quid gloria: quis cuique molestiarum auctor: quo modo nemo ab alio quopiam impediatur. quod denique opinione constant omnia.

9. In decretorum usu, pugili, non gladiatori similem esse te oportet. iste enim ense, quo utitur, posito, statim interficitur. ille autem manum semper præsto habet, qua vibrata duntaxat opus est.

10. Res ipsas quales sint in tuere, in materiam, formam, finem dividendo.

11. Quanta est hominis potentia, in cuius situm est arbitrio, ut nihil faciat, nisi quod Deus ipse comprobaturus est, & quicquid Deus illi assignaverit, libens excipiat?

12. Quicquid naturæ consen-

πρὸς τὰ ἄλλα διὰ τὸ ἀνέδισα
ἀργὸς εἶσαι, & χαλινὸν ἑρῶ μὲν
στερον ἢ ἡ δεξιὰ κρατεῖ. τὰτο γὰρ
ἐνδισται.

ζ'. Οποῖον δὲ καταληφθῆ-
ναι ὑπὸ τῶ θανάτου καὶ σώματι
καὶ ψυχῇ. τὸ βραχύτητα τῆ βίης,
τὸ αχάριαν τὴ ὀπίσω καὶ πρό-
σω αἰῶν, τὸ ἀδένειαν πίσεως
ὑλης.

η'. Γυμνὰ τὴ φλοιῶν θεάσα-
σθαι τὰ αἰτιώδη τὰς ἀναφορὰς
τῶ πράξεων. τί πίνῃ. τί ἡδονή.
τί θάνατος. τί δόξα. τίς ὁ ἐ-
αυτῷ ἀσχολίας αἶτις. πῶς
ἐδεῖς ὑπὸ ἄλλου ἐμποδίζεσθαι.
ὅτι πάντα ὑπολήψῃς.

θ'. Ομοῖον δὲ εἶναι δὲ ἐν τῇ τῶ
δογματῶν χρήσει, παγκρατια-
στῇ, ἐκὶ μονομάχῳ. ὁ μὲν γὰρ τὸ
ἐξίφῃ, ὃ χρῆται, δοσιτίθεται καὶ
ἀναιρεῖται. ὁ δὲ τὴ χεῖρα αἰε-
χει, καὶ ἐδὲν ἄλλο ἢ συσρέψαι
αὐτὴν δέει.

ι'. Τοιαῦτα τὰ πράγματα
ὁρᾶν, διαιρῶντα εἰς ὕλην, αἵ-
πνον, ἀναφοράν.

ια'. Ἠλίκην ἐξέσταν ἔχει ἄν-
θρωπος, μὴ ποιεῖν ἄλλο, ἢ ὅ-
τι μελλεῖ ὁ θεὸς ἐπαμνεῖν, καὶ
δέχεσθαι πᾶν ὃ ἂν νέμῃ αὐτῷ ὁ
θεός.

ιβ'. Τὸ ἐξῆς τῇ φύσει, μήτε
θεοῖς

1 Forſan [πῶς πᾶς] πς, vel [ὅτι πᾶς] πς. quia ſequitur, πῶς ἐδεῖς ἐπ' ἄλλου
ἐμποδίζεſται. Γαλακ. 2 Lege πῶς αὐτὸς τὰς πράγματι. Γαλακ.

θεοῖς μεμπύκειν· ἐδὲν γὰρ ἐκόν-
τες ἢ ἀκόντες ἀμαρτάνουσιν· μήτε
ἀνθρώποις· ἐδὲν γὰρ οὐχὶ ἀκόν-
τες. ὥς ἐδὲν μεμπύκειν.

ιγ'. Πῶς γέλοιον καὶ ξέ-
νον, ὁ θαυμάζων ὅτι ἐν τῶν ἐν
τῷ βίῳ γινόμενον·

ιδ'. Ἡτοι ἀνάγκη εἰμαρμέ-
νη, ἡ ἀπαράβατος τάξις, ἡ πρό-
νοια ἰλασμοῦ, ἡ θυρμὸς εἰ-
καρότητος ἀπροσέτιτος. εἰ μὲν
ἀπαράβατος ἀνάγκη, τί ἀντι-
ταίης; εἰ δὲ πρόνοια ὁπιδεχο-
μένη τὸ ἰλάσκεται, ἄξιον αὐ-
τὴν ποίησιν ὅτι ἐκ τῆς θεῆς βοη-
θείας. εἰ δὲ θυρμὸς ἀνηγεμόν-
τος, ἀσμένιζε, ὅτι ἐν τοῖς τῷ
τῷ κλυδωνι αὐτὸς ἔχεις ἐν στυ-
γῇ τινὰ νέον ἡγεμονικόν. καὶ πε-
ριφέρει σε ὁ κλυδων, παραφέρει-
τω τὸ σαρκίδιον, τὸ πνεύματιον,
τάλλα. τὸ γὰρ νέον ἐπαροίσει.

ιε'. Ἡ τὸ μὲν εἰς λύχνη φῶς
μέχρι σβέδει. φαίνει, καὶ τὸ αὐ-
γλὴν ἐκ ἀποβάλλει· ἡ δὲ ἐν σοὶ
ἀληθεία καὶ δικαιοσύνη, καὶ σω-
φροσύνη ἀεὶ ἀποσβέσεται;

ις'. Ἐπὶ δὲ φαντασίαν ὡς ἀ-
χόντος, ὅτι ἡμαρτή· τί δαὶ σί-
δα, εἰ τὸ ἀμαρτήμα; εἰ δὲ καὶ
ἡμαρτεν· ὅτι κατέκρινεν αὐτὸς

taneum contingit, de eo nec Dii
sunt incusandi; nihil enim vel
sponte vel inviti peccant: nec
homines: nihil enim & ipsi
sponte. nulli ergo sunt incusandi.

13. Quam ridiculus & pere-
grinus est, qui quicquam eo-
rum quæ in vita hac sunt, mi-
ratur?

14. Aut est necessitas fatalis,
& ordo inviolabilis, aut pro-
videntia placabilis, aut confu-
sio temeraria, & rectoris orba.
si necessitas inviolabilis, quor-
sum reniteris? si providentia,
quæ placari possit, auxilio divi-
no dignum te præsta. si deni-
que confusio rectoris orba, sat
habe, quod in æstu istiusmo-
di reatricem quandam intra te
mentem habes. quod si te æ-
stus corripuerit, carunculam,
animulam, cætera alia abripiat:
mentem duntaxat ne abripiat.

15. An cum lucernæ lumen,
usquedum exstinguatur, luceat,
nec splendorem amittat suum;
tu admissurus es, ut in te veri-
tas, justitia, temperantia ante
extinctum temet exstinguatur?

16. Ubi obrepserit tibi cogi-
tatio, peccasse aliquem, hæc tu
tibi. Unde novi, an pecca-
tum hoc sit; aut si peccavit,
an peccati ipse se reum per-
egerit?

1 Legit *Gatak* [καὶ] ἀπαράβατος. 2 Forſan, ἡμαρτεῖς. ut ne exſcriptori
minus cauto exciderit, dum in π, quod proxime ſequēbatur, oculum in-
tendit. *Gatak*. 3 Scribo, ὅτι κατέκρινεν, & ad internos malæ conſcientiæ a-
culeos refero, quibus nihilo optari poſſet infelicius. *Seneca de ira*, c. 26.
*Maxima eſt factæ impietatis poena, feciſſe, nec quiſquam gravius afficitur, quam qui
ad ſupplicium poenitentiae trahitur.* *Cassiod.*

egerit? hoc enim perinde est, ac si faciem sibi dilacerasset. *tum illud memineris*, eum qui improbos delinquere non vult, parem esse illi, qui ficum in ficubus succum acrem gerere, & infantes vagire, & equum hinnire, aliaque ejusmodi quæ necessaria sunt, nolit. quid enim fecerit, qui sic affectus fuerit? hunc tu, † si tantum posse te putas, sana.

17. Ni decorum sit, ne feceris; ni verum sit, ne dixeris. ad ista enim duo semper intentio tua tendat.

18. Considera semper, quid illud sit, quod cogitationem tuam afficit; curæque sit tibi hoc ipsum in formam, materiam, finem, & tempus, intra quod desitutum sit, distinguendo explicare.

19. Sentias tandem aliquando, aliquid esse in te præstantius ac divinius eis quæ affectus in te excitant, & quasi fidiculis quibusdam distrahunt te. quæ mihi, *nunc dicas tibi*, mens est? num metus? num suspicio? num libido? num aliud aliquid istiusmodi?

1 Hoc est τί ποιήσῃ. Sic Lucian. ad eum qui dixerit Prometheus es. τί γάρ πύθοιμι. ἐμμένειτον γάρ οἱς ἀπαῖς προειλομένη. Quid enim faciam? &c. Idemque in *speculantibus*. τί γάρ ἂν πᾶδοι τις, ὅποτε φίλος ἀνὴρ ἐπιάζοιτο; quid enim faciat quis? &c. His & aliis exemplis à Gatakero adductis addas licet & illud Euripidis in *Hecuba* v. 614. τί γάρ πᾶδω; i. e. inquit Schol. τί ποιήσω; ἐπεὶ δὴ ὁ ποίων τι, πᾶχει τρόπον πᾶς, κατ' αὐτὸ τὸ ποιεῖν. 2 Vertit Casaub. ac si scriberetur, ἡ ὁρμή σε αἰείατος ἔστω. Coniicit Gatak. ἡ γὰρ ὁρμή σε ἔστω εἰς [ὧδε] πᾶντι. conatus tuus ad ista, τὸ καθήκον sc. καὶ τὸ ἀληθές, σπουδὴ tendat. vel etiam, si αἰείατος illud admittendum sit. ἡ ὁρμή σε αἰείατος εἰς τὸ πᾶν. vide l. 10. c. 33. 3 Ποῖν hoc à ποίω non ποίω duci putat Gatak. ideoque vertit, quod afficit, ut l. 3. c. 11. † Si acutus & eloquens es, Casaub.

ἐαυτὴν; καὶ ἔτως ὁμοιον τῷ πῶ κατεδρύπτειν τ' ἐαυτῇ ὁ ψυ. ὅτι ὁ μὴ θέλων τ' Φαῦλον ἀμαρτάνειν, ὁμοιος τῷ μὴ θέλοντι τ' συνελῶ ὅπῃ ἐν τοῖς σύκοις φέρειν, καὶ τὰ βρέφη κλαυθμυρίζεσθαι, ἢ τ' ἵππον χρηματίζεσθαι, καὶ ὅσα ἀλλὰ ἀναγκαῖα. 1 τί γὰρ πάθῃ τ' ἐξῆν ἔχων ποιᾶν; εἰ ἐν γοργὸς εἰ, ταύτην θεράπευσον.

15. Εἰ μὴ καθήκει, μὴ πράξις· εἰ μὴ ἀληθές ἐστὶ, μὴ ἐπιπύξις. 2 ἡ γὰρ ὁρμή σε ἔστω.

16. Εἰς τὸ πᾶν αἰὲ ὁρᾶν, τί ἐστὶν αὐτὸ ὁ καῖνο τὸ τ' Φαῖσσαν σοι; ποῖν, ἢ ἀναπύσσειν διαίρωνται, εἰς τὸ αἵτιον, εἰς τὸ ὑλικόν, εἰς τ' ἀναφορὰν, εἰς τ' χρόνον, ἐν τοῖς δ' πεπραυῶσιν αὐτὸ δεήσει.

17. Αἰδοῦ ποτε, ὅτι κρεῖττον καὶ καυμωτότερον ἔχεις ἐν συντάξει τῶν πᾶν ποιόντων, καὶ κατὰ πᾶς τῶν νεοροσασάντων σε. τί με νῦν ἐστὶν ἡ Διόνοια; μὴ φόβος; μὴ ὑποψία; μὴ ὕπνισμός; μὴ ἄλλο τι ποῖν;

κ'. Πρῶ-

κ'. Πρῶτον, τὸ μὴ εἰκῆ, μηδὲ ἀνευ ἀναφορᾶς. δεύτερον, τὸ μὴ ἐπ' ἄλλό τι, ἢ ἐπὶ τὸ κοινῶν τέλος ἢ τὴν ἀναγωγὴν ποιεῖσθαι.

κα'. Οἱ μὲν ἔτι πολὺ, ἔδεις ἔδαμῃ ἔσθι, ἔδὲ τέτων πᾶν τῶν βλέπεις, ἔδὲ τέτων τις τῶν βίοντων. πάντα γὰρ μεταβάλλειν καὶ τρεπεῖσθαι καὶ φθίρεισθαι πέφυκεν, ἵνα ἕτερα ἐφεξῆς γίνηται.

κε'. Οἱ πάντες ἡ ὑπόληψις· καὶ αὐτὴ ὅτι σι. ἄρον ἔν, ὅτε θέλεις, τὴν ὑπόληψιν, ὥστε ὡς κάμψαντι τὴν ἄκραν γαλήνην, σταθερὰ πάντα, ὥστε ἀκύμων.

κγ'. Μία ὡς ἡσυχία ἐν ἐργῶν κατὰ καιρὸν παυσαμένη, ἔδὲν κακὸν πᾶσι, καθὼς πέπαι· ἔδὲ ὁ πράξας ἢ τὴν πράξιν αὐτὴν, καὶ αὐτὸ ἔσθι, καθὼς πέπαι, κακὸν τι πέπονθεν. ὁμοίως ἔν τὸ ἐκ πασῶν τῶν πράξεων σύστημα, ὅπερ ἔστιν ὁ βίος, εἰς ἕνα καιρὸν παύσθαι, ἔδὲν κακὸν πᾶσι καὶ αὐτὸ τῆς, καθὼς πέπαι· ἔδὲ ὁ κατὰ παύσας ἐν καιρῷ τῶν εἰρημὸν ἔσθι, κακῶς διετέθη. τὸ γὰρ καιρὸν, καὶ τὸ ὅρον δίδωσιν ἡ φύσις, ποτε μὲν καὶ ἡ ἰδία, ὅταν ἐν γήρα, πάντως γὰρ

20. Primo *vide* nequid temere, aut absque certo aliquo fine. secundo, ne ad ullum alium finem, quam qui societati conducatur, referatur.

21. *Cogita tecum*, brevi fore, ut nec ipse ullus usquam futurus sis, nec quicquam eorum quæ vides, nec horum quicquam qui nunc vivunt. omnia enim mutare ac verti & interire nata sunt, ut nova alia serie perpetua producantur.

22. Omnia in opinione sita sunt : & hæc ipsa in te. quodcumque ergo volueris, opinionem tolle, & sicut promontorium prætervecto tranquillitas, sic stabilia tibi futura sunt omnia, & sinus æstu immunis.

23. Operatio unaquæque, quæ tempore suo definit, nihil inde mali patitur, quia desinit; nec auctori ejus, cessationis hujus ratione, mali quicquam contingit. pari ergo modo actionum omnium complexio, quæ vita dicitur, si tempore suo defierit, nihil inde quicquam mali patitur, quia desinit: nec qui tempore opportuna seriem hanc terminavit, male ideo afficitur. tempus autem & terminum assignat natura: eaque quandoque peculiaris, ut in senectute fit;

semper

I *Ακρα* sive *ἀκρωτήριον* καὶ *ἄκρον*, *promontorium* sive *prætervehii*. nos dicimus *eo double the cape*. Solent autem prominentia loca istiusmodi plus aliis esse undis infesta, ventis expolita, procellis obnoxia, eoque nomine magis periculosa: unde proverbium de *Maleo*, sive *Maleis* Laconico promontorio. *Μαλειῶν δὲ καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν οὐρανῶν*. *Galat.*

Similis

semper vero communis; cujus partibus assidue mutantibus novus perpetuo vegetusque mundus permanet universus. bonum autem semper ac tempestivum est, quod universo conducit. proinde vitæ cessatio non est malum cuiquam, quia nec inhonestum: siquidem nec optionis sit nostræ, nec communitatis legibus adversetur. imo bonum est; siquidem universo tempestivum, eidemque conducens & congruum. ita numine divino fertur, qui eadem, qua Deus, via fertur, menteque sua ad eadem fertur.

24. Tria hæc in promptu habenda sunt. in eis quæ agis, nequid frustra, aut secus fiat, quam jus ipsum fecisset. in eis vero quæ extrinsecus eveniunt, vel forte fortuna quodq; vel providentia obvenire. atqui nec de fortuna conquerendum est, nec providentia inculpanda. secundum, qualenam unumquodque sit à satione usque ad animationem, ab animatione usque ad animam emissam. item ex quibus conflatur, & in quænam resolvitur. tertium, si in sublime subvectus res humanas

τῷ ὅλῳ· ἥς τῷ μερῶν μεταβαλλόντων, νεαρὸς αἰεὶ ἔσται ἀκαμάτος ὁ ζῦμπας κόσμος διαμένει. καλὸν δὲ αἰεὶ πᾶν ἔσται ὡραῖον τὸ συμφέρον τῷ ὅλῳ· ἢ ἐν κατὰ πᾶσις ἔστι βίη, ἐκάστῳ ἔσται κακὸν μὲν ὅτι ἐστὶ αἰχρὸν· ἔπειτα ἔσται ἀποσφαίρειται, καὶ σὺν ἀκρινῶν ἄνθρωποι. ἀγαθὸν ᾗ, ἔπειτα τῷ ὅλῳ καίριον· ἔσται συμφέρον, καὶ συμφερόμενον. ἔσται γὰρ ἔσται θεοφόρητον, ὁ φερόμενος κατὰ ταῦτα θεῷ, καὶ ὅτι ταῦτα τῇ γνώμῃ φερόμενος.

καὶ τρία ταῦτα δεῖ πρόχειρα ἔχειν. ὅτι μὲν ὧν ποιεῖς, εἴ μὴτε εἰκὴ μὴδὲ ἀλλῶς ἢ ὡς ἂν ἡ δίκη αὐτῇ ἐνέηργηται. ὅτι ᾗ τῷ ἐξῶθεν συμβαινόντων, ὅτι ἡτοῖ κατὰ ὁπτιτυχίαν, ἢ κατὰ πρόνοιαν ἔστι τῇ ὁπτιτυχίᾳ μεμπεῖον, ἔστι ἢ ὡς νοεῖα ἐγκλητὸν. δεῦπρον, τὸ ὁπτιον ἐκάστον διὰ τὸ σπέρματος μέχρι ψυχώσεως, καὶ διὰ ψυχώσεως μέχρι τῆς ψυχῆς διδομένης. καὶ ἐξ οὗ ὡς ἡ σύγκρισις, καὶ εἰς οὗ ἡ λύσις. τρίτον, εἰ ἂν ὡς μετέωρος ἐξαρθεῖς κατισκέψαιο τὰ ἀνθρώπων.

1 Similis fere locutio l. 3. 4. συμφέρεται, καὶ συμφέρι, ubi vide. putat autem *Cassiodorus* συμφερόμενον esse id, quod à Deo, vel fato longa causarum serie ab initio constitutum est. 2 Σπέρματος, omnino legendum cenico. vel, si cui id minus arridet ἀπειρήματος quod propius accedit ad scripturam priorem, & apud *Nicandrum* reperitur (si pro semine sumi, quod quidam censent, compertum haberetur) vel σποροῦματος etiam, siue ἀπειρήματος, ut τῇ ψυχῇ respondeat ἡ σπέρματος. *Cassiodorus*

ἀνθρώπων, καὶ τὴν πολυτροπίαν
ὅση κατανοήσῃς· σιωπῶν ἄμα,
καὶ ὅσον τὸ πᾶσι κοινόν, ἰσοθερίων
καὶ ἰσοαιθερίων. ² [καὶ] ὅτι
σακίς ἂν ἐξαρθῇς, ταῦτά ὅ-
ψει, τὸ ὁμοειδές, τὸ ὀλιγο-
χρόνιον. ὅτι τῆς, ὁ τύ-
φος.

καὶ. Βάλε ἔξω τὴν ὑπόληψιν,
σέσωσται. τίς ἐν ὁ κωλύων ἐκ-
βάλλειν;

καὶ. Ὅταν δυσφορῇς ὅτι τι,
ἐπελάθῃς τῆς, ὅτι πάντα κατὰ
τὴν τῶν ὅλων φύσιν γίνεται. καὶ
τῆς, ὅτι τὸ ἁμαρτανόμῳ ἀλ-
λότριον. Ἐπὶ τῆς, ὅτι
πάν τὸ γινόμενον ἔτις αἰετὶς ἐγί-
νετο, Ἐγίγνετο, καὶ νῦν πάντα
καὶ γίνεται. τῆς, ὅση ἡ συγγένεια
ἀνθρώπων πρὸς πᾶν τὸ ἀνθρώ-
πιν γένος· καὶ αἱματις ἢ σπέρ-
ματις, ἀλλὰ καὶ κινήσει. ἐπε-
λάθῃς δὲ καὶ τῆς, ὅτι ὁ ἐκάς καὶ νῆς
θεός, καὶ ἐκείθεν ἐρρύηκε. Ἰδὲ, ὅτι
δὲν ἴδιον ἐδένος· ἀλλὰ καὶ τὸ πικ-
νόν, Ἐπὶ σωματικόν, καὶ αὐτὸ τὸ
ψυχάριον ἐκείθεν ἐλήλυθεν. τῆς,
ὅτι πάνθ' ὑπόληψις. Ἰδὲ, ὅτι τὸ
παρὸν μόνον ἐκάστος ζῇ. Ἐπὶ τῆς
ἀποβάλλει.

despiceres, ubi varietatem earum
quanta esset perspexisses, simul-
que uno conspectu comprehen-
deres, quantum undiquaq; ærio-
rum & ætheriorum sedes suas ha-
beat, quod quotiescunque subve-
ctus esses, eadem semper occur-
rerent. ejusdem enim generis sunt
omnia, & ævi brevis. & de his
tamen insolescimus.

25. Opinionem ejice; sal-
vus es. ejicere autem ecquis im-
pediat?

26. Quando moleste fers quic-
quam; oblitus es, omnia secun-
dum universi naturam fieri. i-
tem peccatum alterius nihil ad
te. adhæc, quicquid fit, ita sem-
per factum, semperque futurum,
& nunc etiam ubique fieri. por-
ro, quæ homini cuivis cum toto
genere humano intercedat cog-
natio. neque enim tam sangui-
nis aut seminis, quam mentis
exsistit communio. oblitus es,
& mentem cujusque Deum esse,
& divinitus defluxisse. & nihil
esse cujusquam proprium; sed
& filiolum, & corpusculum, &
animulam ipsam inde prodiisse.
sed &, opinione constare cun-
cta. & quod tempus denique
præsens tantum cuique & vi-
vitur & amittitur.

27. Eos

I Universas mundi totius regiones, ætheriam, æriam, aquatilem, terre-
stem incolis suis refertas centebant cum Stoici, tum & Platonici. *Atinous de*
doctrin. Platon. Εἰσι δὲ ἑκατὸν δαίμονες, καὶ καλοῖν αὐτοὺς ζωητὲς θεοὶ, καὶ ἑ-
κάστον ποιῶν. οἱ μὲν οὐρατοὶ, οἱ δὲ ἀέρατοι, ἐν τῇ ἀέρι καὶ πυρὶ καὶ ὕδατι. &c. &
Porphyr. de abstinent. l. 3. ζῶα λογικὰ distribuit in quatuor classes, ἰσαίθερα,
ἐκαιοῖρα, ἐνδρα, ἐπιγνα. Gatak. 2. Καὶ istud παραίτα, & inducendum vi-
detur. nam ὅτι ad τρίτην refertur. Gatak. 3. Vide l. 2. 14.

27. Eos apud te crebro recolas, qui de re aliqua vehementer indignati fuerint, qui vel in summa gloria, vel in insigni miseria, inimicitia, fortuna qualibet exsistere. tum sciscitare, *ubi ista nunc sunt omnia?* fumus utiq; sunt, & cinis & fabula, vel ne fabula quidem. succurrat tibi simul & quicquid est ejusmodi, quale est Fabius Catulinus in agro, Lucius Lupus & Stertinius Bais, Tiberius Capreis, & Velius Rufus; omnisque omnino cum existimatione in re ulla eminentia. quamque vile sit omne in quod studium tantopere impenditur. quantoque sit Philosophiæ magis consentaneum in oblata sibi materia justum,

κζ. Συνεχῶς ἀναπολεῖν, ἢ ἐπὶ τινὶ λίσαν ἀγανακτήσαντας, τὰς ἐν μεγίσταις δόξαις, ἢ συμφοραῖς, ἢ ἐχθραῖς, ἢ ὁποιασὲν τύχαις ἀκμασάντας. εἶτα ἐφιστάνειν, πᾶ νῦν πάντα ἐκείνα; καπνὸς, καὶ σποδὸς, καὶ μῦθος, ἢ ἐδὲ μῦθος. συμπρασιπτότω ἢ ἔ τοιοῦτο πᾶν, οἷον, ὁ Φάβιος Κατῶλινος ἐπ' ἀγρῶ, ὁ Ἀῤῥόσιος Ἀδριανὸς καὶ ὁ Στερτίνιος ἐν Βαίαις, καὶ ὁ Τιῤῆριος ἐν Καπρείαις, καὶ ὁ Οὐήλιος Ρῆφος, καὶ ὁ ὅλως ἢ πρὸς ὅπῃν μετ' οἰήσεως Διὰφορέ. καὶ ὡς εὐτελὲς πᾶν τὸ καλὸν ἐν νόμῳ. καὶ ὡς φιλοσοφώπρον, τὸ ὅτι τῆς δοθείσης ὕλης ἐαυτὸν

1 Q. Fabius Catullinus sub Adriano Consul reperitur in Fastis ad annum U. C. 883. quanquam in Græcis à Scaligero editis, non Κατῶλινος sed Κατελινος is dicitur. Gatak. 2 Lucius Lupus Xyl. & Cas. ut sit legendum Λῆκος. Xyl. Lucius Lupus in hortis obiit. ἐν κηποῖς. at Cas. Lucius Lupus & Stertinius Bais. nec necessarium est istic illud, obiit. Cæterum lectionem receptam adserit Isa. Cas. ad Spartiani Hadrian. (ubi mentio Lusii cujusdam Senatus jussu, vel Hadriani etiam, ut Dio vult, in itinere occisi) sed ita, ut de Lusio Lupo isto parum sibi liquere profiteatur. Gatak. 3 Stertinius, qui per Tiberii tempora sub Germanico copias duxit, meminit Tacitus annal. lib. 2. verum utrum is sit quem Marcus velit, aut quid is Bais, mihi plane incertum. Stertinius item Philosophus Stoicus sub Augusto floruit. meminit hujus Flaccus l. 2. epist. 12. — an Stertini delires acumen. & serm. lib. 2. sat. 3. sapientum obstavum, ludibundus appellat. verum nec istum istic designatum crediderim. Gatak. 4 Καπρείαις; potius Capreis. Capree insula, primum millium fredo ab extremis Surrentini promontorii disjuncta. Tacit. Annal. lib. 4. Tiberii principis arce nobilis; Plin. hist. nat. lib. 3. c. 6. qui eo fecerant, quo libidinis suis indulgeret liberius. unde & palam ac vulgo ab insula illius nomine Capreius dicebatur. Sueton. l. 3. c. 42, 43. ita enim malim, quam Caprium, vel Caprinum; quorum alterum saltem pro Caprino repositum vult Casaub. Gatak. 5 Ρῆσι Helvii, qui miles gregarius cum esset, coronam civicam sub Tiberio meruit, meminit Tacit. Annal. lib. 3. Vetus etiam Ruffi, qui sub Marco ad annum U. C. 931. consulatum gessit, Fasti meminere. Verum Velius Rufus iste quis existat, mihi nondum occurrit. Sed nec locus satis integer videtur, cum nec ubi Stertinius aut Rufus iste egerint, quod in reliquis diserte expressum est, quicquam dicitur. Gatak.

ἐαυτὸν δίκαιον, σώφρονα, θεοῖς ἐπιμνημον ἀφελῶς παρέχην. ὁ γὰρ ἰπὸ ἀτυφίας τύφος τυφόμενος, πάντων χαλεπώτατος.

κη. Πρὸς τὰς Ὀπισθητάς, πᾶς γὰρ ἰδὼν τὰς θεάς, ἢ πόθεν κατελεγεῖται ὅτι εἰσιν, ἔτω σεβείς; πρῶτον μὲν ὅτι οὐ φαίνεται εἰσιν. ἔπειτα μὲν τοῖς εἰδέναι τὴν ψυχὴν τὴν ἐμαυτῆς εἶρακα, καὶ ὁμῶς τιμῶ. ἔτι δὲ καὶ τὰς θεάς, ἐξ ὧν τῆς δυνάμεως αὐτῶν ἐκαστὴ πειρῶμαι, ἐκ τούτων ὅτι τί εἰσι καταλαμβάνω, ὅτι αἰδέομαι.

κθ. Σωτηρία βίη, ἐκαστὴν δι' ὅλης αὐτὴ τί ἐστιν ὁρᾷ, τί μὲν αὐτῇ τὸ ὑλικόν, τί δὲ αὐτῇ τὸ αἰτιώδες· ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς τὰ δίκαια ποιεῖν, καὶ τὰ ληθῆ λέγειν· τί λοιπὸν ἢ δόπολαύειν τῇ ζῇ, συνάπτοντα ἄλλο ἐπ' ἄλλω ἀγαθόν, ὥστε μηδὲ τὸ βραχύτατον διαίτημα δόπολαύειν;

λ. Ἐν φῶς ἡλίου, καὶ διείργηται τοῖς τοῖς, ὅρεσιν, ἄλλοις μυρίοις. ὅτι μία ὅσα κρινῇ, καὶ διείργηται ἰδίως ποιοῖς σώμασι μυρίοις. μία ψυχὴ, καὶ

temperantem, Deis obsequentem se simpliciter præstare. factus dein de factus contemptu inflatus omnium est maxime intolerabilis.

28. Interrogantibus, ubi Deos conspicatus, aut unde esse comperit habens, hos ita veneraris, *responsum sit*: Primo etiam visu percipi possunt. deinde, animam meam, cum nullus unquam viderim, sin honore tamen habeo. pari igitur ratione & Deos, cum eorum potentiam jugiter experiar, propterea & esse comperit habeo & veneror.

29. In hoc vitæ salus sita est, ut unumquodque quid sit in universum discernas; quidq; materiæ, quid formæ habeat. atque ex animo toto justa facias, & vera dicas. quid enim superest, nisi vita frui, bonum bono ita adnectendo, ut ne minimum quidem intervallum bono vacuum relinquatur?

30. Unum solis est lumen, licet parietibus, montibus, aliis innumerabilibus dispescatur. una materia communis, etiamsi corporibus peculiaribus affectionibus distinctis innumerabilibus dispescatur. una anima, etiamsi

naturis

1 Ἰπὸ ἀτυφίας, vel potius ἐπὶ ἀτυφίᾳ emendat Gatak. 2 Dii nimirum Stoicorum sunt visui etiam corporeo obvii. Siquidem *mundum* ipsum pro Deo habebant. vide ad l. 4. 23. *corpora cælestia* etiam in *Deorum* numero ponebant. vide ad l. 9. 35. Gatak. 3 Id agit ut Proximi dilectionem ita naturæ consentaneam ostendat, ut Appetitus quo in illam Anima fertur Rationalis, major sit, & vehementior, quam cui Impetum possis compescere, nisi & ingenio tuo vim simul interas, & cum Natura bellum geras. *Dacier*. 4 Ad mentem Stoicorum, vide supra l. 4. 40. & alibi.

naturis innumerabilibus, & circumfcriptionibus peculiaribus dispescatur. una anima rationalis, etiamfi dirimi videatur. aliae ergo rerum dictarum particulæ, formæ nempe & materiæ sensus expertes, necessitudinis vinculo non connectuntur sibi invicem. & ista tamen mens universi continet, & facultas illa, cujus vi eodem loci feruntur. intellectus vero adversus contribulem suum peculiariter afficitur, eidemque consociatur, nec potest communionis appetitus prorsus revelli.

31. Quid expetis? num existere? num sentire, movere, crescere, denasci? an rursus voce uti, cogitare? ecquid horum tibi desideratu dignum videtur? si ergo contemptu digna satis ista videntur omnia, ad illud perge,

φύσει διείρηται μυρίας. καὶ ἰδίαις περιγραφαῖς. μία νοερὰ ψυχὴ, καὶ διακεκρίσται δοκῇ. τὰ μὲν ἔν ἄλλα μέρη τῶν εἰρημύων, οἷον ¹ πνεύματα καὶ ὑποκείμενα, ἀναϊσθήα καὶ ἀνοικέωτα ἀλλήλοις· καὶ τοὶ καὶ κεῖνα ² τὴν νῦν συνέχει καὶ τὸ ἔπειτα αὐτὰ βρῖθον. ³ Διανοία δὲ ἰδίως ἐπὶ τὸ ὁμόφυλον γίνε-ται, ἔσυνίσταται, καὶ οὐ διείρηται τὸ κοινωνικὸν πάθος.

λα'. Τί ὀπιζητεῖς; τὸ Δι-γίνεσθαι; ἀλλὰ τὸ αἰσθάνεσθαι; τὸ ὀρμαῖν; τὸ αὐξεσθαι; ⁴ τὸ λέγειν αὐθις; τὸ φωνῇ χρῆσθαι; τὸ Διανοεῖσθαι; τί τέτων ποθεοῖ ἄξιον δοκεῖ; εἰ ἡ ἐκαστο εὐκαταφρόνητα, περὶ οὗ ἐπὶ τελευταῖον,

1 Ab interpunctione locum laborare opinor; & post ἀναϊσθήα collo-
candam distinctionem, ut series dictionis sic procedat; reliquæ dictationem re-
rum partes, formæ sc. & materiæ sensus expertes, sunt etiam à necessitudine mutua
aliene. Spiritus hic pro forma; sic l. 9. 36. ἡ ὑποκείμενη ὕλη & τὸ πνευματικόν
Marco ἀντιδιακρίνται. Gatak. 2 Lego κεκείμενα τὸ νοῦν συνέχει, ἔ τὸ ἐπὶ τὰ αὐτὰ
βρῖθον. & tamen ista etiam (licet sensus & rationis experta) μενι (universi
sc.) continet, & facultas interior, sive forma illa, cujus vi eodem loci feruntur. τὸ
νοῦν autem αἰντ τῷ νῦς, mens, anima mundi, i. e. Deus de quo l. 10. 1.
συνέχει πάντα. Cicero de nat. Deor. l. 2. Natura est, quæ continet mundum
entem, atque ea quidem non sine sensu & ratione. & rursus: Mundum & ejus
partes natura sentiente teneri, in qua ratio perfecta insit. quam vim animum esse di-
cunt mundi. eandemque esse mentem sapientiamque divinam. Habes hic aperte
Marci τὸ νοῦν. Idem de divin. l. 2. Totam mundi hujus molem, inquit, mens
divina continet, ut anima corpus. Gatak. 3 Homo magis ad sibi congenerem
fertur, tum quia liberam habet electionem, tum qui τὸ νοῦν illud peculia-
rem in homine operationem exercet, exseritque. Laert. in Zenon. Εἰς ἅπαν
τῶν ἡσυχίου μέγιστος δὲ ἵκεται ὁ νῦς, καθάπερ ἐφ' ἡμῶν ἡ ψυχὴ. ἀλλ' ἡ δὲ δι' ἃν μὲν μέλλει,
δι' ἃν δὲ ἡτοῦν. &c. Gatak. 4 Cum quid hic sibi velit λέγειν αὐθις non asse-
quitur Casaub. scripsisse Antoninum putat τὸ λεγόντως δὲ Sermocinari, consabuli-
ari. & quod sequitur τὸ φωνῇ χρῆσθαι ut merum hujus glossema expungen-
dum censet.

λῦταϊον, τὸ ἐπειδὴ τῷ λόγῳ
ἢ τῷ θείῳ. ἀλλὰ μάχεται τῷ
πᾶσι ταῦτα, τὸ ἀχθεῖσθαι, ἢ
ἀλλ' τῷ πεινηθῆναι περιήσεται
τις αὐτῶν.

λβ'. Πόσον μέγ' τῷ ἀπεί-
ρῳ ἢ ἀχανῆς αἰῶν' ὅσοι με-
μέρισται ἐκάσῳ; τὰ χίσε' γ' ἐνα-
ναφανίζε' τῷ αἰδίῳ. πόσον ἢ
τῆς ὅλης ὥσας; πόσον ἢ τῆς
ὅλης ψυχῆς; ἐν πόσῳ ἢ βω-
λαρίῳ τῆς ὅλης γῆς ἔρπεις;
πάντα ταῦτα ἐνθυμέμεν',
μηδὲν μέγα φαντάζε', ἢ τὸ ὡς
μὲν ἢ σὴ φύσις ἄγει, ποιεῖν,
πάσχειν δέ, ὡς ἡ κοινὴ φύσις
φέρει.

λγ'. Πῶς ἐαυτῷ χρη' τὸ ἡγε-
μονικόν. ἐν γ' τῷ τῶν πᾶν ἐστ'
τὰ ἢ λοιπὰ, εἰ περιαίρεται ἐστ', ἢ
ἀπεραίρετα, νεκρὰ ἢ καπνός.

λδ'. Πρὸς θανάτῳ κατε-
φρόνησιν ἐγερτικώτατον, ὅτι καὶ
οἱ τῶν ἡδονῶν ἀγαθὸν ἐπὶ τὸν
πόνον κακὸν κρίνοντες, ὁμῶς ἴ-
τε κατεφρόνησιν.

λε'. Ὡς εὐκαίρῳ μόνον ἀγα-
θόν, ἢ ὡς τὸ πλείους κατὰ λό-
γον ὁρθὸν πράξεις ἀποδῆναι τῷ

quod ultimum restat, Deo nem-
pe ac rationi obsequi. atqui in-
stituto huic repugnat, si quis æ-
gre ferat, quod istis morte pri-
vandus sit.

32. Quantula pars infiniti ac
immeni ævi unicuique assigna-
tur? ab interminato enim quam
celerrime absorbetur. quantula
item totius materiæ? quantu-
lam & animæ universæ? in
quantula etiam telluris totius
glebula repis? hæc omnia cum
cogitaveris, nihil magnum re-
puta, hoc solo excepto, ut ea
facias ad quæ natura tua te du-
cit, ea sustineas quæ natura com-
munis infert.

33. Vide, quo modo se mens
utatur tua. in hoc enim sunt
omnia. reliqua, siue arbitrii tui
sint, siue non sint, cadavera
sunt & fumus.

34. Nihil magis ad mortem
contemnendam incitaverit, quæ
si consideres, etiam eos qui vo-
luptatem in bonis, dolorem in
malis habent, eam tamen con-
tempnissæ.

35. Cui illud tantummodo
quod tempestivum est, bonum
habetur; nec interesse putat, plu-
res an pauciores rationi rectæ
consentaneas

1 Legendum εἰ ἀλλ' τῷ, ut sensus exigit. Gatak. 2 Epicureos notat, qui
summum bonum etiam si in voluptate, summum malum in dolore consti-
tuerant, mortis tamen contemptum profitebantur, & prædicabant. vid. E-
picuri epistolam ad Menæceum Laert. l. 10. Μὲν γὰρ πρὸς ἡμᾶς εἶναι τὸν θάνατον.
ἐπεὶ πάντες ἀγαθὸν καὶ κακὸν ἐν αἰσθήσει. σίμῳ δὲ ἐστὶν ἀδίστατος ὁ θνήσκων. &c. &
Laert. l. 3. Nil igitur mors est, ad nos neque pertinet hilum. Gatak.

consentaneas actiones ediderit, mundumque longiori an breviori temporis spatio contemplatus sit; huic nec mors formidabilis esse poterit.

36. In hac magna civitate versatus es homo: quid tua refert, si quinque duntaxat annos? etenim quod secundum leges fit, id omnibus æquale est. ecquid igitur grave pateris, si te non tyrannus, nec iudex iniquus, sed natura quæ induxit, emittat? perinde ac si histrionem prætor qui conduxerat, ex scena dimitteret. sed actus fabulæ quinque nondum absolvi. recte dicis. cæterum in vita etiam tres actus fabulam integram faciunt. terminat enim hanc, qui ejusdem olim componendæ cum fuerit, nunc & dissolvendæ auctor est. neutrum autem horum à te est. discede ergo propitius. nam & qui te dimittit, propitius est.

ὀλιγοτέρας ἐν ἴσῳ ἐστὶ, ἢ τὸν κόσμον θεωρήσας πλείονι ἢ ἐλάσσονι χρόνῳ & Διαφέρει, τὰ τῶ ἐδὲ ὁ θάνατος φοβερόν.

λς'. Ἀνθρώπε, ἐπολιεύσω ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ πόλει· τί σοι Διαφέρει εἰ πάντε ἐπίσι; ἡ τὸ ἡδὲ κατὰ τὰς νόμους, ἴσον ἑκάστω. τί ἂν δεινόν, εἰ τῆς πόλεως διποτέμῃ σε & τύραννος, ἐδὲ δικαστὴς ἀδικῶν, ἀλλ' ἡ φύσις, εἰσιραγᾶσαι; οἷον εἰ κωμωδὸν διπολύει τῆς σκλῆρῆς ὁ παραλαβὼν στρατηγός. ἀλλ' οὐκ εἶπον τὰ πάντε μέρη, ἀλλὰ τὰ τρία. καλῶς εἶπας. ἐν μὲν τοι τῶ βίῳ τὰ τρία ὅλον τὸ δράμά ἐστι. ἡ δὲ τέλειον ἐκείνος ὀρίζῃ ὁ τότε μὲν τῆς συγκρίσεως, νῦν δὲ τῆς διαλύσεως αἶψα· σὺ ἡ ἀναίτιος ἀμφοτέρων ἀπὸ τοῦ ἐν ἡλικίᾳ. ἢ ἡδὲ ὁ διπολύων ἡλικίᾳ.

1 Vide l. 7, 31. & l. 8, 5, 6. & l. 10, 6:

Finis duodecim librorum Antonini.

τέλος τῶν τῷ Ἀντωνίνῳ βιβλίων.

Ἀσιωτῶν πρὸς τὸ κοινὸν τῆς
Ἀσίας ὑπερβολὴ περὶ τῆς
καθ' ἡμᾶς λόγῳ.

*Epistola Antonini ad com-
mune Asiæ de religione
nostra.*

ΑΓΟΚΡΑΤΩΡ ΚΑΪΣΑΡ
ΜΑΡΚΟΣ ΑΥΡΗΛΙΟΣ ΑΥ-
ΓΟΥΣΤΙΝΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΣ, ΑΡ-
ΜΕΝΙΟΣ, ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΜΕΓΙΣΤΟΣ, ΔΗ-
ΜΑΡΧΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ Τὸ ΠΕΜΠΛΟΝ
Ἐ ΔΕΚΑΤΟΝ, ΥΠΑΤΟΣ Τὸ ΤΡΙΤΟΝ, Τῷ
ἑκοντῷ τῆς Ἀσίας χαίρειν. Ε-
γὼ μὲν οἶδα ὅτι καὶ τοῖς θεοῖς ἐ-
πιμελές ἐστὶ μὴ λανθάνειν τὰς
πίστεως. πολὺ γὰρ μᾶλλον ἐκεί-
νοι κολλάσσειεν ἂν τὰς μὴ θαλο-
μένους αὐτὰς προσκυθεῖν, ἢ ὑ-
μεῖς· ὅς τις εἰς ταραχὴν ἐμβάλλε-
τε, βεβαίωντες τὴν γνώμην αὐτῶν
ἢν περ ἔχουσιν, ὡς ἀθέων κατηγο-
ρεῖντες. εἴη δ' ἂν καὶ κείνοις αἰ-
ρετῶν τὸ δοκεῖν κατηγορευμένοις
τεθνάναι μᾶλλον, ἢ ζῆν, ὑπὲρ τῶν
οἰκείων θεῶν. ὅθεν καὶ νικῶσι, περὶ
μένοι τοῖς ἑαυτῶν ψυχὰς, ἢ περ περὶ θόμενοι οἷς ἀξιοῦτε πράττειν
αὐτοὺς. ὡεὶ δὲ τῶν σισυμῶν τῶν γερονότων, καὶ γινομένων,

IMperator Cæsar M. Aure-
lius Antoninus Aug. Arme-
nicus, Pontifex Maximus,
Tribunicæ potestatis xv. Consul
III. Communi Asiæ S. Equidem
scio Diis ipsis curæ esse, ne hu-
jusmodi homines lateant. Multo
enim magis illis convenit punire
eos qui colere ipsos recusant,
quam vobis : qui eorum, adver-
sus quos tumultuamini, senten-
tiam ac propositum amplius con-
firmatis, dum eos accusatis tan-
quam impios. illis autem longe
optabilius fuerit, ut in jus vocati
mortem oppetere videantur pro
Deo suo, quam ut incolumes re-
maneant. Ita victores evadunt,
animas suas potius projicientes,
quam ut ea facere quæ vos ju-
betis, in animum suum inducant.
Ceterum de terræ motibus qui
vel facti sunt vel etiamnum fiunt,
non

1 Desumpta est hæc epistola ex Eusebii Histor. Eccles. l. 4. c. 13. Existat & apud Justinum Martyr. in calce Apologetici, verbis licet non plane iisdem. Hanc Antonino Pio ab Eusebio tributam Marco nostro asserit Valesius in not. ad locum. 2 Ita Cicero Commune Milyadum & Commune totius Siciliæ in Verri-
niis dixit. Porro cum κοινὴ Ἀσίας dicitur, subaudiendum est συνέδριον. Ha-
bebant enim Asiani commune Concilium totius gentis, quo singulæ civi-
tates Legatos seu synedros mittebant, ut docet Aristid. in 4. orat. Sac. Va-
lesius.

non absurdum videtur vos com-
monere, qui & animos abjici-
tis quories hujusmodi casus con-
tingunt, & vestra cum illorum
institutis comparatis. Atqui il-
li quidem majorem tunc fidu-
ciam in Deo collocant: vos
vero per omne illud tempus
quo præ imperitia labi mihi vi-
demini, Deos negligitis: & tum
alias caeremonias insuper habetis,
tum cultum Immortalis illius.
Et Christianos qui illum veneran-
tur, expellitis, & ad mortem uf-
que infestius perurgetis. Porro
de his hominibus plurimi pro-
vinciarum rectores, Divo patri
nostro antea scripserunt: quibus
ille rescripsit; ejusmodi homi-
nes nulla molestia afficiendos
esse, nisi forte contra statum im-
perii Romani aliquid moliri vi-
derentur. Sed & multi ad me
de illis retulerunt: quibus ego
patris mei constitutionem secu-
tus respondi. Quod si quis ad-
huc pergit cuiquam illorum ne-
gotium facessere ex eo quod
Christianus sit, delatus quidem
crimine absolvatur, tametsi con-
eum stet reipsa Christianum esse.
Delator autem ipse pœnas luat.

ὅσα ἄτοπον ὑμᾶς ὑπομνήσαι
ἀθυμῶντας μὲν ὅταν πρὸς ὧσι,
ᾤξιν ἀλλοτρίους ἢ τὰς ἡμέτερας
πρὸς τὰς ἐκείνων. οἱ μὲν ἐν εὐπαρ-
ρήσιας ὅτι τοι γίνονται πρὸς τὸν
Θεόν· ὑμεῖς ἢ ᾤξιν πάντας τὸν
Χρόνον καθ' ὃν ἀγνοεῖν δοκεῖτε,
τὸ περ Θεῶν ἔτι ἄλλων ἀμελεῖτε,
καὶ τῆς θρησκείας τῆς πρὸς τὸ ἀ-
θάνατον· ὃν δὲ τὰς Χριστιανὰς
θρησκευόντας ἐλαύνετε ἔτι διώ-
κετε ἕως θανάτου. ὑπὲρ ἢ τὸ λαι-
λῶν, ἥδη καὶ πολλοὶ τὸ πρὸς τὰς ἐ-
παρχίας ἡγεμόνων καὶ τῶν Θειοτά-
των ἡμῶν ἐγράψαν πατρί· οἷς
ἔτι ἀντίγραφε μηδὲν ἐνοχλεῖν
τοῖς τοιαῖς, εἰ μὴ φαίνοντο ἡ
πρὸς τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν ἐγ-
χειρῶντες. καὶ ἐμοὶ δὲ περὶ τῶν
τοιαύτων πολλοὶ ἐσήμειναν· οἷς
δὲ καὶ ἀντίγραφα κατακελε-
θῶν τῇ ἑκατέρωθεν γνώμῃ· εἰ δὲ
ἡμεῖς ἐπιμένειν τινα τῶν τοιαύτων εἰς
πράγματα φέρον ὥς δὲ τοιαύ-
τον, ἐκεῖνος ὁ καὶ ἀφερόμενος ἀπο-
λελύσθω ὅτι ἐγκλημάτος, καὶ ἐὰν
φαίνηται τοιαύτος ὢν· ὃ καὶ ἀφε-
ρων ἐνοχος ἐστὶ δίκης.

Optime *Langus*, doctus *Nicophori* interpretes hunc locum ita vertit. De
terra quibus autem qui vel suare vel finis adhuc: non importunum fuerit vos qui
ea de causa animam despondidistis, admonere, ut scilicet res vestras cum rebus illorum
conferatis. Igitur *Langus* locum ita legit. ὅσα ἄτοπον ὑμᾶς ὑπομνήσαι ἀ-
θυμῶντας ὅταν πρὸς ὧσι παρὰ ἄλλοτρίους τὰς ἡμέτερας πρὸς τὰς ἐκείνων, quæ quidem scrip-
tura mihi vehementer placet. *Kalesi* *Langi* tamen versio neutiquam probatur
doctissimo *Grabe*, qui ultimam clausulam sic vertit: ac vestra importuna illis
importatis.

Ἡ Μάρκου βασιλέως ἑπιστολὴ
πρὸς τὸ σύγκλητον, ἐν ἧ μαρ-
τυρεῖ, Χριστιανὸς αἰτίης γε-
γενῆσθαι τὴν νόκον αὐτῶν.

*Marci Imperatoris Epistola
ad Senatum: qua testa-
tur Christianos victoriæ eo-
rum (Romanorum contra
barbaros) causam fuisse.*

Α Τὸ κράτος Καῖσας Μάρ-
κος Αὐρήλιος Αἰλιανὸς,
Γερμανικὸς, Παρθικὸς, Σαρμα-
τικὸς, δὴ μὲν Ῥωμαίων καὶ τῇ ἱερᾷ
συνκλητῷ χαίρειν. Φανερὰ ὑμῖν
ἐποίησα τὰ ἐμὰ σκοπεῖς μεγέ-
θη, ὅποια ἐν τῇ Γερμανίᾳ ἐκ πε-
ριπέσεως διὰ περιβολῆς ἐπακο-
λαθήματα ἐποίησα ἐν τῇ μεθο-
ρίᾳ καμῶν καὶ παρθῶν, ἐν Κοτῶν
καταλαμβανομένης μετ' ὑπὸ δρα-
κόνων ἐδομήκοντα Ἰεσάρων ἀ-
πὸ μελίων ἐνέει. Ἰσχυομένων δ' αὐ-
τῶν ἐγγὺς ἡμῶν, ἐξ ὧν ῥά τω-
ρες ἐμήνυσαν ἡμῖν, καὶ Πομπηία-
νὸς ὁ ἡμέτερος πόλεμαρχος ἐδή-
λωσεν ἡμῖν ἅπανα εἰδομεν (κα-
ταλαμβανομένης δ' ἡμῖν ἐν με-
γέθει πλήθους ἀμίκτου, στρατωμάτων λεγεῶν) πρίμας,

Imperator Cæsar M. Aure-
lius Antoninus, Germani-
cus, Parthicus, Sarmati-
cus, populo Romano & sacro
Senatui salutem. De magnitu-
dine propositi mei certiores
vos feci, quales ad confinia Ger-
manicæ ex discrimine inter cir-
cumfusa *hostium* castra me affli-
xerint defatigationes atque mo-
lestiæ, cincto me à septuaginta
cohortibus novem miliarium
spatio in Cotino. Qui cum
non longe abessent, explorato-
res id nobis indicarunt: &
Pompejanus copiarum nostra-
rum militarium præfectus ea
significavit, quæ prius nobis co-
gnita erant: (cinctus autem e-
ram magna eaque immani mul-
titudine copiarum legionis pri-
mæ,

1 Hanc epistolam spuriam, & à recentiori quodam Græco, rerum Ro-
manarum ignaro, confictam esse affirmat, & probare contendit Scaliger
in Animadversionibus ad Euseb. An. MMCLXXXIX. *Grabe.* 2 *Sylburgius* hæc
verba corrupta, quasi populorum nomina accipit, ac reponi vult Καίδων
καὶ Σαρματῶν. Sed cum Lango & Scaligero, καμῶν καὶ παρθῶν legere malo.
Idem. 3 Εὐ Καρῆτον legere amat Scaliger loco citato. *Idem.* 4 Δρύκων in
locum δρακόντων substituit Scaliger, notans, vocem *Drumgus* significare co-
hortem, eamque à barbaris seculo *Diocletiani* ad Latinos, & ab his ad Græ-
cos transmissam esse. Sed *Salmasius* in Not. ad *Julianum Capitolinum* de Vi-
ta *Antonini*, cap. 24. retinendam docet vocem *δρακόντων*, utpote quæ sig-
num militare denotat. *Idem.* 5 Hanc vocem sub imperio Græcorum Con-
stantinopolitano demum usurpari coëptam, notat Scaliger loco citato. *Idem.*

mae, decimae, geminae, ferentiorum) exercitum mistum ex omni turba conferta non-gentorum septuaginta millium adesse. Ipse igitur vires meas inquirens, & copiarum numerum cum multitudine barbarorum atque hostium conferens, ad preces diis patriis fundendas properavi. Sed ab iis neglectus, & copias meas in angustum redactas cernens, evocavi, qui apud nos dicuntur, Christianos, ac per inquisitionem magnum eorum inveni numerum: acriusque in eos infremui: quod quidem minime factum oportuit, propter eam, quam in illis postea comperi, virtutem. Unde illi pugnam, non à telorum armorumque expeditione, neque à tubarum classico exorti sunt: quod tale quid adversum eis sit, propter Deum, quem secum in conscientia gestant: (quapropter æquum est, quos atheos esse suspicati sumus, ut eos norimus

δεκάτης, ¹ γεμίνα φρεντησία) ² μίγμα κατηριθμημένων πλήθη παρείναι παμμίκτη ὄχλῳ χιλιάδων ἐννακοσίων ἐδομηκέναι πῶ. ἐξετίας ἐν ἐμαυτὸν καὶ τὸ πλήθος τὸ ἐμὸν πρὸς τὸ μέγεθος τῶ βαρβάρων ἐπλεμίων, κατέδραμον εἰς τὸ θεοῖς εὐχεσθαι πατράοις. αἰμελέμνος ᾧ ὑπ' αὐτῶν, καὶ τὴν σενοχωρίαν μεθεωρήσεις τὴν δυνάμεως, παρεκάλεισθε σὺν παρ' ἡμῖν λεγόμενος Χριστιανός· καὶ ἐπερώησεις, εὐρον πλήθος καὶ μέγεθος αὐτῶν, ³ καὶ ἐμβριμησάμενος εἰς αὐτὰς· ὥστε ἐπρεπε, διὰ τὸ ὕπερον ἐπεγνωκεῖναι μετὰ τὴν δύναμιν αὐτῶν. ὁθεν ἀρξάμενοι, ⁴ οὐ βελῶν ὡρμήτησιν, οὔτε ὅπλων, ἔτε σελπίγων, ἀλλὰ τὸ ἐχθρὸν εἶναι τὸ ποιεῖτο αὐτοῖς, ἀλλὰ τὸν θεὸν ὃν φοροῦσι κατὰ ζωείδῃσιν· (εἰκὸς οὖν εἶναι, οὗς ὑπολαμβάνομεν ἀθέους εἶναι,

¹ Θεόν

¹ Γεμίνας, φρεντησίας reposuit Scaliger. Cui quoad priorem vocem consentit Salmasius; quoad posteriorem vero monet, φρεντησίας legendum esse, non φρεντησίας. Sic enim Græcos solere enunciare hæc nomina *frentense*, *φρεντησιον*, ut *castrense*, *καστρήσιον*. &c. Grabe. ² Scaliger hæc ita emendat: *μίγμα ἀκαταριθμημένων πλήθους παρείναι*, notatque insuper *ἀκαταριθμημένων* ineptissime dictum esse ἀντὶ τῶ ἀκαταριθμητων. Idem. ³ Sylburg. monet, καὶ pro καὶ accipiendum videri, atque ita vertendum etiamsi adversus eos infremuisset. Sed fortasse Imperator tunc etiam in Christianos infremuit, inque eos inquisivit, ut ab exercitu removeret, ratus illorum causa se in has angustias redactum, & à Diis neglectum esse. Idem. ⁴ Sensus est, Christianos in præsentī periculo pugnam non ab armorum paratura vel classici cantu sed à precibus ad Deum incepisse. Idem. ⁵ Cum βελῶν παρμήτησιν subaudiendum *μηχανῶνται* vel simile quid. SYLBURG. Sed nihil deest, si parenthesis interponatur. Idem.

Θεὸν ἔχουσιν ἀντίματι ἐν ἡ συν-
 ῥήσῃ τῆς χριστιανότητος) ῥήσαντες
 ἡδ' ἐαυτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν, ἐχ' ὑπὲρ
 ἐμὲ μόνον ἐδεήθησαν, ἀλλὰ ἔ-
 πὲρ τῶ παρόντος στρατεύματος,
 πικρὴ γοῖα ἡμεῶν δι' ἡμεῶν καὶ λι-
 μὲς τῆς παύσεως. περὶ αὐτοὺς γὰρ
 ὕδωρ οὐκ εἰλήφειμεν. Διὸ τὸ
 μὴ παρῆναι. ἡμεῖς γὰρ ἐν τῷ με-
 σσημῷ τῆς Γερμανίας, καὶ τοῖς
 ὄροις αὐτῶν ἅμα δι' τῶν τετρα-
 ῖν ἐπὶ τὴν γῆν ἐαυτοὺς, καὶ εὐ-
 χεσθαι θεῷ, ὡς ἐγὼ ἠγνόουν, εὐ-
 θέως ὕδωρ ἠελοῦσθαι ἐρανίσθαι,
 ἐπὶ μὲν ἡμᾶς ψυχρότατον, ἐπὶ
 ἡ δὲ ῥωμαίων 3 ἡμεῶν, καὶ
 χαλαρὰ πυρώδης. ἀλλὰ καὶ εὐ-
 θὺ θεὸς παρῆναι ἐν εὐχῇ γι-
 νομένην ὡς αὐτὴν, ὡς ἀντι-
 ῥήσας καὶ 4 ἀκαταλύτως. αὐτο-
 θεν ἐν ἀρχαῖς, συγχωρήσαν-
 τος πῶς τοῖς τοῖς εἶναι Χριστι-
 νοῖς, ἵνα μὴ καθ' ἡμῶν τι τοῖς τῶ
 αἰτησάμενοι ὅτι, ἐπιτύχωσι.
 ἡ τοῖς τῶν συμβεβλημένων, διὰ τὸ τοῖς
 εἶναι Χριστιανῶν, καὶ ἐν κα-

Deum in conscientia quasi in-
 clusum habere sponte facientem
 quæ desiderant) nam projicien-
 tes se in terram, non pro me
 tantum, sed & pro exercitu, qui
 tum ibi aderat, precati sunt,
 ita ut solatio nobis essent in
 præsentī fame & siti. in quā-
 tum enim jam diem aquam,
 quum ea haud præsto esset, non
 ceperamus. Nam in medietate
 Germaniæ, & in finibus ho-
 stium eramus. Simul atque ve-
 ro illi in terram sunt provolu-
 ti, atque Deum precati, quæm
 ego ignorabam, confestim aqua
 de cælo est consequuta; in
 nos illa quidem frigidissima, in
 Romanorum vero hostes gran-
 do ignea. Sed & cum oratio-
 ne ipsa illico præsentia DEI
 affuit, tanquam insuperabilis
 & invicti. Inde igitur in-
 cipientes, permitramus hiis,
 Christianos esse, ut ne simile
 telum adversus nos precibus
 impetrantes, voti compotes fiant.
 Hominem igitur huiusmodi, eo
 quod Christianus sit, haud in-
 jus

1 Voculam ὅτι hic desiderari, iterum notavit Sylburg. Sed hoc loco plura desiderantur, quæ sensum in versione à nobis expressum expleant. Grabe. 2 Παρρησιαν reposuit Scaliger, ita ut ad Deum referatur. Idem. 3 Hæc vox optime respondet textui Julii Capitolini in Vita M. Antonini cap. 24. scribentis: Fulmen de celo precibus suis contra hostium machinamentum extorsit. Ubi Salmasius in Notis hostium machinamentum, cum ἐπιβόλῃς confert, ac primum quidem, quale illud machinamentum fuerit, se ignorare profitetur; postea vero id ex Dionis Epitome expiscatur, nempe quod Barbari, pugnam detrectantes, Romanos æstu sitique interituros speraverint, locis omnibus, unde aquam consequi possent, occupatis. Idem. 4 Post ἀκαταλύτως deest συν-
 ἰδμεν aut aliud consimile verbum. SYLBURG.

ius vocandum statuo. Si quis autem inveniat Christianum, propterea quod Christianus sit, deferre; delatum ipsum Christianum, nullo alio crimine accusatum quam quod Christianus sit, ubi hoc confessus fuerit, manifesto se talem gerere, delatorem vero ipsum vivum comburi volo. At Christianum confessum, ac eo nomine ab omni periculo liberum, is cui provincia praefectura credita est, ad poenitentiam ejusmodi professionis & statum illiberalem non traducet. Haec vero etiam Senatusconsulto confirmari volo: & constitutionem hanc meam in foro Trajani proponi jubeo, ut legi possit. Illam quoque in provincias quasque mittendum curabit Verasius Pollio praefectus. Quicumque autem hac uti, & habere (exemplar ejus) voluerit, ne id ex eo, quod à nobis propositum est, *descriptum* accipere prohibeatur.

λεῖδῃ. εἰ δὲ εὐρεθῇ τις ἐγκαλῶν τῷ Χριστιανῷ ὅτι Χριστιανός ἐστι, τὸ μὴ προσωρόμηνον Χριστιανὸν πρόδηλον εἶναι βέλομαι· γίνεσθαι ὁμολογήσαντα τῷ τοῦ, ἀλλὰ ἔπειτα μὴδὲν ἐγκαλέμενον, ἢ ὅτι Χριστιανός ἐστι μόνον· τὸ προσωρόμηνον δὲ τῶν ζῶντων καίει· τὸ δὲ Χριστιανὸν ὁμολογήσαντα, καὶ συνασφαλισμένον περὶ τὰ τοιαῦτα, τὸ πεπιστευμένον τὴν ἐπαρχίαν εἰς μετάνοιαν καὶ ἀνελευθερίαν ποιῶν μὴ μετῴχῃ. ταῦτα δὲ καὶ τὸ συγκλήτῃ δόγματι κυρωθῆναι βέλομαι, καὶ κελεύω τὰ τίμα τὸ Διάταγμα ἐν τῷ Φόρῳ Τραιανῆς προσθῆναι, πρὸς τὴν δύνασθαι ἀναγιγνώσκεσθαι. Φροντίσει ὁ πραιφεκτὸς Βηράσιος Πολλίων εἰς τὰς πέρας ἐπαρχίας πεμφθῆναι. πάντα δὲ τὸν βουλόμενον χρεῖσθαι καὶ ἔχειν, μὴ καλύεσθαι λαμβάνειν ἐκ τῶν προσωρόμηνων παρ' ἡμῶν.

1 Hoc verbum redundare notat Sylburg. quia praecessit εἶναι. Sed simul ad προσωρόμηνον, atque γίνεσθαι ad ὁμολογήσαντα referri potest. Grabe. 2 Particulas δὲ καὶ post hoc verbum desiderat Sylburg.

Epistola

*Epistola Marci ad præfectum suum, qua eum certio-
rem facit, se Avidio Cassio Syriacas legiones commisisse.*

AVIDIO Cassio legiones Syriacas dedi, diffuentes luxuria, & ¹ Daphnicis moribus agentes, quas totas ² ex-caldantes se reperisse Cæsonius Vestilianus scripsit. & puto me non errasse, siquidem & tu notum habeas Cassium, hominem Cassianæ severitatis & disciplinæ. neque enim milites regi possunt nisi vetere disciplina. Scis enim versum ⁴ à bono poëta dictum & omnibus frequen-
tum, *Moribus antiquis res stat Romana virisque.* tu tantum fac adfuit legionibus abunde commeatus. quos (si bene Avidium novi) scio non perituros.

Responsio præfecti ad Marcum.

RECTE consuluisti, mi domine, quod Cassium præfecisti Syriacis legionibus. Nihil enim tam expedit quam homo severior ³ Græcanicis militibus. Ille sane omnes ex-caldationes, omnes flores de capite, collo & sinu militi excutiet. Annona militaris omnis parata est, neque quicquam deest sub bono duce: non enim multum aut quæritur aut impenditur.

Epistola Veri ad M. Antoninum.

AVIDIUS Cassius avidus est imperii, quantum & mihi videtur, & jam inde sub avo meo patre tuo innouit, quem velim observari jubeas. Omnia ei nostra displicent, opes non mediocres parat, literas nostras ridet. te philoso-

¹ Hæc & quæ sequuntur epistolæ existant apud *Vulcatium Gallicanum* in *Avidio Cassio*. ² *Daphne* suburbium *Antiochia*: locus ita infamis voluptatibus, ut modestioribus ac frugi prope inaccessum scribat *Chrysostomus*, sermone in *Babylam* martyrem. Natum ex eo Proverbium, *Daphnicis moribus agere*. *Casaub.* ³ *Excaldationes*, *διεργαλίαι* &

excaldare se, est *διεργαλίαν*. *Salm.* ⁴ *Reg. ab uno poëta*. fortasse verius sit ab *Ennio* poëta nam versum esse *Ennii*, certum ex *Augustini* de *Civitate Dei*, libro 2. cap. 21. *Casaub.* & Romani munditiem & delicias Græcis ferebant acceptas. *Trebellius* de *Herode*: homo omnium delicatissimus, & prorsus orientalis & Græcæ luxuriæ. Idem.

philosopham aniculam, me luxuriosum morionem vocat. vide quid agendum sit: ego hominem non odi: sed vide ne tibi & liberis tuis non bene consulat, quum tales inter ¹ præcinctos habeas quales milites libenter audiunt, libenter vident.

Rescriptum Marci de Avidio Cassio.

EPISTOLAM tuam legi, & sollicitam potius quam imperatoriam, ² & non nostri temporis. Nam si ei divinitus debetur imperium, non poterimus interficere, etiamsi velimus. Scis enim proavi tui dictum, *Succesorem suum nullus occidit.* fin minus, ipse sponte sine nostra crudelitate fatales laqueos inciderit. Adde quod non possumus reum facere quem nullus accusat, & (ut ipse dicis) milites amant. Deinde in causis majestatis hæc natura est, ut videantur vim pati etiam ³ quibus probatur. Scis enim ipse quid avus tuus Adrianus dixerit, *Misera conditio imperatorum, quibus de affectata tyrannide nisi occisis non potest credi.* Ejus autem exemplum ponere, quam Domitiani qui hoc primus dixisse fertur, malui. Tyrannorum enim etiam bona dicta non habent tantum auctoritatis, quantum debent. Sibi ergo habeat suos mores, maxime cum bonus dux sit & severus, & fortis & Reip. necessarius. Nam quod dicis, liberis meis cavendum esse morte illius, plane liberi mei pereant si magis amari merebitur Avidius quam illi, & si Reipub. expediet Cassium vivere quam liberos Marci.

Epistola Marci ad Faustinam Imperatricem.

VERUS mihi de Avidio verum scripserat, quod cuperet imperare. Audisse enim te arbitror quod ⁴ æruscatores

¹ Cincti & præcincti sunt & dicuntur milites. Petronius *“Qui pelago credit, magno se fenore tollit, “Qui pingnas & casira petis præcingitur auro.* propter pecuniam, quam Zona gestabant milites. Salmas. ² Hoc vult: Sollicitum esse & meticulosum non est imperatoris: certe meum non est, qui bonis artibus ad imperium access-

si, & nullius facti mihi sum conscius cur odio cujusquam sim dignus. Casaub. ³ Ut sæpe in libris juris actor causam suam judici probare vel adprobare dicitur, cum illi rationibus suis facit satis: sic reo sua accusatio probatur, quando ille certis argumentis convictus tenetur. Idem. ⁴ Ex *Æriscatores*, quod habet *Pat. Veri Stato-*

tores de eo nuntiarent. veni igitur in Albanum, ut tractemus omnia diis volentibus, nihil timens.

Epistola Faustinae ad Marcum.

IPSA in Albanum cras, ut jubes, mox veniam: tamen jam hortor, ut si amas liberos tuos, istos rebelliones acerrime prosequaris. Male enim afflueverunt & duces & milites: qui nisi opprimuntur, opprimunt.

Alia Epistola ejusdem Faustinae ad Marcum.

MA TER mea Faustina patrem tuum Pium ejusdem in defectione Celsi sic hortata est, ut pietatem primum circa suos servaret, sic circa alienos. Non enim pius est imperator qui non cogitat uxorem & filios. Commodus noster vides in qua ætate sit: Pompejanus gener & senior est & peregrinus. Vide quid agas de Avidio Cassio & de ejus consensu. Noli parcere hominibus qui tibi non pepercerunt: & nec mihi nec filiis nostris parcerent, si vicissent. Ipsa iter tuum mox consequor: quia Fadilla nostra ægrotabat, in Formianum venire non potui. sed si te Formis invenire non potero, assequar Capuam: quæ civitas & meam & filiorum nostrorum ægritudinem poterit adjuvare. Soteridam medicum in Formianum ut dimittas rogo. Ego autem Pifitheo nihil credo, qui puellæ virgini curationem nescit adhibere. Signatas mihi literas Calphurnius dedit, ad quas rescribam si tardavero, per Cæcilium senem spadonem, hominem (ut scis) fidelem: cui verbo mandabo quid uxor Avidii Cassii, & filii, & gener de te jactare dicantur.

Antonini Responsio.

TU quidem mea Faustina religiose pro marito & pro nostris liberis agis. Nam relegi Epistolam tuam in Formiano, qua me hortaris ut in Avidii conscios vindicem. Ego vero & ejus liberis parcam, & genero, & uxori, &

res conjicit Sabas. quodnam autem fuerit Satoris munus notum ex Ciceron. Ep. litteræ à te mihi siator tuus red-

didis & Ibid. præsto mihi fuit siator ejus cum litteris. I Scribe ex Regio persequaris. Casaub.

ad Senatum scribam, ne aut proscriptio gravior sit, aut poena crudelior. Non enim quicquam est quod imperatorem Romanum melius commendet gentibus quam clementia. Hæc Cæsarem Deum fecit; hæc Augustum consecravit, hæc patrem tuum imprimis Pii nomine ornavit. Denique si ex mea sententia de bello judicatum esset, nec Avidius esset occisus. Esto igitur secura, Dii me tuentur, diis pietas mea cordi est. Pompejanum nostrum in annum sequentem consulem dixi.

Ex Oratione M. Antonini quam ad Senatum misit.

HABETIS igitur P.C. pro gratulatione victoriæ generum meum consulem. Pompejanum dico: cujus ætas olim remuneranda fuerat consulatu, nisi viri fortes intervenissent, quibus reddi debuit quod à republ. debebatur. Nunc quod ad defectionem Cassianam pertinet, vos oro atque obsecro P.C. ut censura vestra deposita meam pietatem clementiamque servetis, imo vestram: neque quemquam ullum senatus occidat. Nemo senatorum puniatur, nullus fundatur viri nobilis sanguis: deportati redeant, proscripti bona recipiant. Utinam possem multos etiam ab inferis excitare. Non enim unquam placet in imperatore vindicta sui doloris: quæ etsi justior fuerit, acrior videtur. Quare filiis Avidii Cassi & genero & uxori veniam dabit. Et quid dico veniam? quum illi nihil fecerint. Vivant igitur securi, scientes sub Marco se vivere. Vivant in patrimonio parentum pro parte donato: auro, argento, vestibus fruantur: sint divites, sint securi, sint vagi & liberi, & per ora omnium ubique populorum circumferant meæ, circumferant vestræ pietatis exemplum. Nec magna hæc est P. C. clementia, veniam proscriptorum liberis & conjugibus dari. Ego vero à vobis peto ut conscios senatorii ordinis & equestris à cæde, à proscriptione, à timore, ab infamia, ab invidia, & postremo ab omni vindicetis injuria: detisque hoc meis temporibus, ut in causa tyrannidis; qui in tumultu cecidit, probetur occisus.

INDEX

Vocum & locutionum memorabilium, quæ in duodecim Antonini libris occurrunt. Numerus Romanus librum, Barbarus sectionem denotat.

A

A Δρακτε, ἀδίκτως. XI, 18.
 Αδυσωπησι. I, 16.
 Αδιωρηται ὁ οἰόμενος. I, 9.
 Αἰεὶν λόγος. II, 5.
 Αἰπώδης. IV, 21. VII, 29. VIII, 11, XII, 10, 29.
 Αἰσχάτος. V, 18.
 Ακλήρημος. X, 33.
 Αχρηστικὸς ὁρμη. II, 2.
 Ακτής. VIII, 57.
 Αλκοτρίσις. X, 7.
 Αμντακτατός. V, 10.
 Αναδιδόμαι. V, 26.
 Αναίδητος ποτήριος. III, 4.
 Ανακληπῶν. III, 5.
 Αναμφισβήτη ἀκούσιτος. I, 8.
 Αναλογισμένος. IV, 3.
 Αναπῶν. IV, 3.
 Αναπνοσόμενος. IV, 3.
 Αναπολητός. IV, 32.
 Ανδρογόνος. III, 16.
 Ανδρομαμένης. X, 9.
 Ανέπαφος ὕψους. III, 4.
 Ανάγκης. VI, 42.
 Ανυπηγὸς δόσι. VII, 60.
 Ανυπηγὸς δόσις ἀπιδάμι. I, 16.
 Ανύχλιος. IV, 20.
 Ανηγμένοντος. XII, 14.
 Ανδύρτοι κρήναι. VII, 51.
 Ανρικτός. VII, 64.
 Αντιμολογία. VI, 10. VII, 50.
 Αντιπυλὶς αἰδήνη. VI, 28.
 Αντιπυλὶς ὁρμη. VIII, 41.
 Ανυπεδῶσις. V, 8.
 Απαιδεύσις. II, 4.

Απαιτήματα ἀδράκη. V, 15.
 Απαρμελεδῆτος ὅτις ἰσχυρῶν. II, 16.
 Απαρμελεδῆτος. V, 6.
 Απαρμελεδῆτος ἀποπληκτικός. I, 16.
 Απαρμεδῆτος. II, 8.
 Απαρμεδῆτος γήνητος. VI, 53.
 Απείριον. V, 5.
 Απείριον. III, 8.
 Αποπληκτικός. VIII, 31.
 Αποπληκτικός. IV, 32. V, 9.
 Αποπληκτικός. VI, 30.
 Αποπληκτικός. X, 22.
 Αποπληκτικός. VII, 33.
 Αποπληκτικός. X, 12.
 Αποπληκτικός. III, 4. IV, 22.
 Αποπληκτικός. II, 16. IV, 29.
 Αποπληκτικός. IV, 49.
 Αποπληκτικός. V, 28.
 Αποπληκτικός. III, 9.
 Αποπληκτικός. VII, 54.
 Αποπληκτικός. XII, 14.
 Αποπληκτικός. I, 16.
 Αποπληκτικός. V, 5.
 Αποπληκτικός. IV, 3.
 Αποπληκτικός. IX, 41.
 Αποπληκτικός. I, 16.
 Αποπληκτικός. X, 9.
 Αποπληκτικός. IV, 32.
 Αποπληκτικός. III, 11.
 Αποπληκτικός. V, 5.
 Αποπληκτικός. IX, 1, 42.
 Αποπληκτικός. X, 10.
 Αποπληκτικός. VII, 3.
 Αποπληκτικός. III, 4.
 Αποπληκτικός. IX, 3.
 Αποπληκτικός. I, 16.

INDEX.

B

- Βάπτισθαι ὑπὸ τῶ φρασησίων. V, 16. δι-
κασιότη. III, 4.
Βαρεῖν. VIII, 36.
Βαρεῖσθαι. VIII, 44.
Βιντικισίς. I, 5.
Βλακικόν. IV, 28.
Βόλῳ. III, 3.
Βαλκίλιον. VI, 36.

Γ

- Γενίος ἐν τρεσῇ. III, 7.
Γλυχοθεσθαι. V, 5.
Γλυχρῆς ἐνδυσθῆναι τῷ ζῳ. IV, 10.
Γλοιώδης. VIII, 24.
Γλυσσημύση. IV, 35.
Γερίση. VIII, 37.
Γερίσην. V, 28. XI, 15.
Γυναικίση. V, 11.

Δ

- Διδυμῖος, seu διδύμῖος ὑπὸ τῶν ἁ-
ληδῶν δογμάτων. X, 34.
Διενρύφισι. IV, 20.
Διέσμεναι. VII, 3.
Δόσπερος πλῆ. IX, 2.
Δηλητήριον. VI, 36.
Δημοκρεπικόν. I, 16.
Διαγωγή πλεσιπικῆ. I, 3.
Διαδορεθίζω. IV, 3.
Διαδρατισμοί. VII, 3.
Διαδραμύσση. III, 8.
Διάνοις. I, 17.
Διαλεκτικὸς θεσθαι. VIII, 13.
Διαπύσιος θεσθαι. IV, 39.
Διαπύση. III, 1. XI, 1.
Διασώσης. XI, 22.
Διασυνίσθαι. III, 2.
Διαφύσιος. V, 35. VI, 3, 23, 32. IX,
27, 40. X, 10.
Διαφορεῖ. VI, 41. XII, 27.
Διελημμένα λελογίχ. I, 16.
Διέξαγιθαι. X, 7.
Διέξαγιθ. VIII, 20.
Διέξωδος διασηπτικῆ. VI, 28.
Δοξακοπία. XI, 18.
Δραστήριον. VI, 48.

- Δρυπητός vel δρυπητός. III, 2.
Δύναμις ἀναφύσης. X, 26. βρίθουσι. Ibid.
Δυσμύταχρῆσι. VII, 68.
Δυσπαρακαλεσθέντες. V, 5.

E

- Εγναταχόνημα. VII, 10.
Εγνακία. IX, 28.
Εισφύσειν αὐτῶν. IV, 33.
Ελαττωθῆς εἰς τὰ μέλα. V, 36.
Ελαττωτικός αὐτῶ ἐν τῷ. V, 15.
Ελυτῶν. IX, 3.
Ευδακηνότα. IX, 9.
Ευθάρσυνθαι. VIII, 51.
Ευθυμῖος. VI, 4.
Ευδελον. V, 36.
Ευφραντίζομαι. II, 12.
Ευφιλανθῶν. V, 5.
Ευφροσύνη. VII, 54.
Ευφραντίζομαι. II, 12.
Ευδίσχης. I, 16.
Ευδισίς. X, 28.
Ευδίσμιον. XI, 20.
Ευδοτικῶς ἔχειν πρὸς τί. I, 16.
Ευήρημα. IV, 2.
Ευήρητικόν. I, 7.
Εξαμμάτως. IV, 21.
Εξακτίον. III, 1.
Εξίς. VI, 14.
Επισγινώσκω. III, 9. V, 15.
Επιστηγόν. III, 2.
Επακαλεσθῆναι. III, 2.
Επαφροδίτην. III, 2.
Επηρεαζέσθαι. IV, 32.
Επιδιαμότη. IV, 21.
Επιδήμιον. I, 16.
Επικότον τῷ πρῶτῳ. VII, 24.
Επικυμῶσιν τῶν μεταβολῶν. IX, 28.
Επιλαβὴν ἔχειν. I, 17.
Επιστημῖος. VI, 20.
Επισκοπῶν λεόντος. III, 2.
Επισύρειν. VIII, 51.
Επιτιμῶμεν. IX, 9.
Επτοῖος. I, 6. IV, 19.
Εργαίς. VI, 20.
Εχάτονη. IX, 33.
Εὐστακίης ἀλκίος. I, 7.
Εὐσφῆς. XI, 18.
Εὐδιδάκτως διανέμω. I, 7.

INDEX.

Εὐδοίαν τῷ προσώπῳ. VI, 30.
 Εὐκίνητος. X, 12.
 Εὐκλήρημος. V, 12.
 Εὐκοιανησία. XII, 20.
 Εὐλαβεία. VIII, 60.
 Εὐπαρεστώτης. V, 33.
 Εὐταδεῖν. V, 18.
 Εὐχολεῖν. XI, 18.
 Εὐφημεῖν. I, 9, 13.
 Εὐχαριστησιάζειν. I, 15.
 Εὐχαρὶς ἀπλῶς ἢ ἐκωδύρεται. V, 7.
 Εφικτὴν. VI, 19.
 Ἐχθρὸς ὡς ἐπείγεται. III, 4.
 Ἐχθρὸς ἢ τρίτη ἡμέρα. X, 7.

Z

Ζῆλος σοφιστικός. I, 7.
 Ζητητικὸν ἀκρεβές. I, 16.

H

Ηγεμονικόν. II, 2. III, 9. & πασι.
 Ηγέμενα. IV, 1.
 Ημίγυμος. IV, 30.

Θ

Θιωδός. II, 5.
 Θιοφόρος. XII, 23.
 Θιωρήμα συμπληρωτικὸν τῷ τέλει. IV, 2.
 Θιριόμοχοι. X, 8.
 Θύλακος. VIII, 37.
 Θύται. VIII, 13.

I

Ιδίως πῶς. IX, 25. X, 7.
 Ιδιώται. I, 9. VI, 35.
 Ιδιωτικόν. IV, 3. 50. IX, 3.
 Ικνυμένως εἰρημαζόμενον. V, 12.
 Ιλιχίζειν. I, 17.
 Ιππασία. V, 8.

K

Καθολικός. VII, 52.
 Κάμπτου ἀκροῦ. XII, 22.
 Καπηλικόν. IV, 28.
 Κατ' ἐπικαλύψην. VI, 36. IX, 28. συμ-
 βάσει. VI, 44.
 Κατὰ ψιλόν. IV, 46. VI, 14.
 Καταμόνοσι. V, 9.
 Κατακόρος εὐχαρι. I, 16.
 Καταληκτικὸς διδόναι. IX, 42.
 Καταληκτικὸς τι δόξαται. XI, 18. ὑ-
 φραίνα. VII, 13. ἔξωρικόν. I, 9.

Κατάκλιος. V, 8. VII, 2.
 Καταμύσας, *conni vere, oculos claudere pro*
tori. X, 34.
 Κατάπασμος. V, 9.
 Καταφράττουσιν vel (ut legit *Gatak.*)
καταφραττίσθαι. IX, 41.
 Κατατάξις. IV, 32.
 Κατατιπιδά. IV, 3. VI, 26. XII, 27.
 Καταξεία. V, 15.
 Καυματίζω. VII, 64.
 Κακμηκοῖς τῷ δῶ. II, 7.
 Κινεσπυδία. VII, 3.
 Κίνησις λεία. V, 26. X, 8. τεχνία. *Ibid.*
 Κλαυθμυρίζουσα. XII, 16.
 Κανονισμοσύνη. I, 16.
 Καμψία. III, 5.
 Κριατομεῖν. VIII, 51.
 Κεῖμα. IV, 3.
 Κροκύφαιτοι. II, 2.
 Κυκλῶν. IV, 27.

A

Δαμπαδός. I, 17.
 Διολογισμός, *consideratus.* IX, 3.
 Λόγος απειρωτικός. IV, 14, 21.
 Λύθρος. II, 2.
 Λύθρον. VIII, 37.
 Λυκοφιλία. XI, 15.
 Λυσσώδης. VI, 57.

M

Μαγγανισμός. VII, 51.
 Μαχαίριον. IV, 20.
 Μισπητικόν. XI, 10.
 Μίσπητση. V, 10.
 Μισπομίζω. X, 8.
 Μυσταγίτης. XI, 18.
 Μυσταγίος. IV, 48.
 Μυζών μεσί. IX, 29.

N

Νεκήα. IX, 24.
 Νόροσπασία ὁρητική. VI, 28.
 Νόροσπασία. II, 2. III, 16.
 Νόροσπασία. VII, 29.
 Νόροσπασία. IX, 9.
 Νόστιμον, *Snave.* II, 15.

O

Οδὴ ἐξευρετικόν. I, 9.
 Οξοσμός. V, 28.

I

Οικογενής

I N D E X.

Οἰκογενής. I, 16.
 Οἰκονομία. IV, 19, 51. XI, 18.
 Οἰόμενοι. I, 9.
 Ολιγόχρονα. V, 10.
 Ολαχρεῖς. I, 7. V, 36. IX, 3.
 Ομωδουμμετίν. XI, 9.
 Ομωδουμμετίν. XI, 9.
 Ομωδουμ. I, 14.
 Ορμα. III, 7.
 Ορμητός. VI, 24.
 Ορμητοσφείν. I, 6.
 Ουρακλος. I, 16.
 Οφρύς σουπασα. IV, 48.

Π

Πάθη, pro ποιήση. XII, 16.
 Παθολογείν. VIII, 13.
 Παυδουμμετίν. IX, 29.
 Παλιγινεσία περιδική. XI, 1.
 Παλμυλάριος. I, 5.
 Παρμενίμης χρησάσθαι. I, 16.
 Παρμενίμης. II, 8. V, 6. VII, 3, 4.
 Παρμενίμης τῶν παρμενίμης. III, 1.
 Παρμενίμης δυνάμεις. V, 9.
 Παρμενίμης. VI, 42.
 Παρμενίμης. II, 17.
 Παρμενίμης. IX, 3.
 Παρμενίμης. III, 2.
 Παρμενίμης. VI, 21.
 Παρμενίμης. VIII, 48.
 Παρμενίμης. XI, 3.
 Παρμενίμης. V, 23.
 Παρμενίμης. I, 15.
 Παρμενίμης. V, 6.
 Παρμενίμης. III, 11.
 Παρμενίμης. V, 5. VI, 20.
 Παρμενίμης. I, 10.
 Παρμενίμης. II, 1. καὶ. II, 11.
 Παρμενίμης. VIII, 48.
 Παρμενίμης. IV, 39.
 Παρμενίμης. III, 4.
 Παρμενίμης. I, 7.
 Παρμενίμης. XI, 19.
 Παρμενίμης. IV, 28.
 Παρμενίμης. XII, 2.
 Παρμενίμης. I, 15. IX, 9, 41.
 Παρμενίμης. X, 9.
 Παρμενίμης. VII, 68. παρ-
 μενίμης. XII, 1.
 Παρμενίμης. VIII, 30.

Περιμενίμης. V, 5.
 Περιμενίμης. III, 2.
 Περιμενίμης. IX, 37.
 Περιμενίμης. XII, 29.
 Περιμενίμης. IX, 36.
 Περιμενίμης. XII, 24.
 Περιμενίμης. VIII, 20.
 Περιμενίμης. IV, 50. V, 29.
 Περιμενίμης. I, 5.
 Περιμενίμης. V, 20.
 Περιμενίμης. V, 20. VII, 55. IX, 41.
 Περιμενίμης. XI, 10.
 Περιμενίμης. VI, 20.
 Περιμενίμης. VII, 64.
 Περιμενίμης. VI, 46.
 Περιμενίμης. XII, 3.
 Περιμενίμης. V, 1.
 Περιμενίμης. IX, 24.
 Περιμενίμης. X, 7.
 Περιμενίμης. I, 15.
 Περιμενίμης. IV, 21.
 Περιμενίμης. V, 19.
 Περιμενίμης. VII, 24.
 Περιμενίμης. III, 8.
 Περιμενίμης. VI, 17.

Ρ

Ρέμενίμης. II, 7.
 Ρέμενίμης. II, 17.
 Ρέμενίμης. X, 38.
 Ρέμενίμης. I, 16.
 Ρέμενίμης. V, 36.

Σ

Σαμνοτιφία. IX, 29.
 Σαμνοτιφία. XI, 18.
 Σαμνοτιφία. I, 17.
 Σαμνοτιφία. IV, 3.
 Σαμνοτιφία. VIII, 50.
 Σαμνοτιφία. V, 9.
 Σαμνοτιφία. VIII, 24.
 Σαμνοτιφία, vel, ut legit Gatac. σαμ-
 νοτιφία. XI, 15.
 Σαμνοτιφία. I, 6.
 Σαμνοτιφία, vel, ut legit Lips. σαμ-
 νοτιφία. I, 5.
 Σαμνοτιφία. IV, 20.
 Σαμνοτιφία. V, 9.
 Σαμνοτιφία. VIII, 57. X, 7.

Σαμνοτιφία,

INDEX.

Σπικνται, vel, ut legit Gatac. σπικ-
κται διάδοσις. X, 1.

Σπικται σπικται πολέμου. VI, 41.

Σπικνται. IV, 3.

Σπικ. I, 7, 16.

Σπικνται τῶν φίλων. I, 9.

Σπικται. IV, 51.

Σπικνται. V, 1.

Σπικνται. V, 1.

Σπικνται. V, 20.

Σπικνται σπικνται τῶν φίλων. V, 1.

Σπικνται. III, 16.

Σπικνται. II, 3. III, 11.

Σπικνται. I, 15.

Σπικ. V, 27.

Σπικ. III, 11.

Σπικνται. XII, 5.

Σπικνται. VIII, 23.

Σπικνται. III, 11.

Σπικνται. IV, 40.

Σπικνται. X, 1.

Σπικνται. XII, 23.

Σπικνται. IX, 39.

Σπικνται. IX, 9.

Σπικνται. VII, 24.

Σπικνται. I, 10.

Σπικνται, vel, ut legit Gatac. σπικν-
ται. VIII, 45.

Σπικνται τῇ ψυχῇ. VIII, 51.

Σπικνται, σπικνται. III, 4.

Σπικνται. III, 2.

Σπικνται, sese contrahere, & compri-
mi. XI, 12.

Σπικνται. IV, 34.

Σπικνται. IV, 40.

Σπικνται. V, 8.

Σπικνται. III, 11.

Σπικνται. XI, 12.

Σπικ. II, 10.

Σπικ. VIII, 41.

Σπικ. VII, 43, 68.

Σπικ. V, 23.

Σπικ. I, 15.

Σπικ. I, 16.

Σπικ. I, 16.

T

Ταμνται. I, 16.

Ταμν. V, 8.

Ταμν. IV, 3.

Ταμν. VII, 17.

Ταμν. IX, 29.

Ταμν. XI, 6. Ταμν. ταμν.
gice se gerere. III, 7.

Ταμν. V, 28.

Ταμν. IV, 50.

Ταμν. X, 17.

Ταμν. III, 16.

Ταμν. II, 17. VI, 13.

Y

Υαμν. VIII, 31.

Υαμν. IX, 1.

Υαμν. V, 23.

Υαμν. IV, 1. V, 20. VI, 59.

Υαμν. X, 8.

Υαμν. X, 8.

Υαμν. XI, 14.

Υαμν. VII, 16.

Υαμν. I, 17.

Υαμν. IX, 36.

Υαμν. III, 8.

Υαμν. X, 10.

Υαμν. II, 17. III, 10. IV, 19.

Φ

Φαμν. I, 7.

Φαμν. III, 4.

Φαμν. III, 11.

Φαμν. I, 16.

Φαμν. X, 21.

Φαμν. VII, 46.

Φαμν. VII, 3.

Φαμν. IV, 48.

Φαμν. II, 16.

Φαμν. VIII, 51.

Φαμν. III, 4.

Φαμν. XII, 14.

Φαμν. VI, 14.

Φαμν. V, 1.

X

Χαμν. IV, 17.

Χαμν. III, 6.

Χαμν. IV, 25.

+

Ψαμν. VI, 30.

Ψαμν. III, 2.

Ψαμν. V, 8.

Ω

Ωαμν. IX, 3.

Ωαμν. I, 3.

INDEX

- A** Drinnus. IV, 33. VIII, 5, 21, 37. X, 27.
 Agrippa. VIII, 31.
 Alciphron. X, 31.
 Alexander, *Grammaticus*. I, 10.
 Alexander, *Magnus*. III, 3. VI, 24. VIII, 3. IX, 29. X, 27.
 Alexander, *Platonius*. I, 12.
 Andro. I, 6.
 Antoninus. IV, 33. VI, 30. VIII, 21. X, 27.
 Apollonius. I, 8, 17.
 Archimedes. VI, 47.
 Arius. VIII, 31.
 Augustus. IV, 33. VIII, 5, 31.
 Bacchius. I, 6.
 Benedicta. I, 17.
 Brutus. I, 14.
 Cadicianus, vel Cæcilianus. IV, 50.
 C. Cæsar. III, 3. VIII, 3.
 Cæso. IV, 33.
 Camillus. IV, 33.
 Cato. IV, 33.
 Catulus. I, 13.
 Celer. VIII, 25.
 Chabrias. VIII, 37.
 Chiarax, vel Charax. VIII, 25.
 Chrysippus. VI, 42. VII, 19.
 Crates. VI, 13.
 Crito. X, 31.
 Croesus. X, 27.
 Demetrius. VIII, 25. IX, 29.
 Democritus. III, 3.
 Diogenes. VIII, 3.
 Diognetus. I, 6.
 Dion. I, 14.
 Diotimus. VIII, 25, 32.
 Epictetus. VII, 19. XI, 34, 36.
 Epicurus. IX, 41.
 Epitynchanus. VIII, 25.
 Eudæmon. VIII, 25.
 Euphrates. X, 31.
 Eutyches. X, 31.
 Eutychnon. X, 31.
 Eutychnus. I, 6.
 Fabius. IV, 20. XII, 27.
 Faustina. VIII, 25.
 Fronto. I, 11.
 Helvidius. I, 14.
 Heraclitus. III, 3, 6, 42, 48. VIII, 3.
 Hipparchus. VI, 47.
 Hippocrates. III, 3.
 Hymen. X, 31.
 Julianus. IV, 50.
 Leonnatus. IV, 33.
 Lepidus. IV, 40.
 Lucilla. VIII, 27.
 Lupus. XII, 37.
 Mæcenas. VIII, 31.
 Marcianus, vel Mæcianus. I, 6.
 Maximus. I, 17.
 Menippus. VI, 47.
 Monimus, *Cynicus*. II, 15.
 Nero. III, 16.
 Origanio. VI, 47.
 Panthea. VIII, 37.
 Perdiccas. II, 25.
 Pergamus. VIII, 37.
 Phalaris. III, 16.
 Philippus. IX, 29. X, 27.
 Philistio. VI, 47.
 Phocion. II, 13.
 Phœbus. VI, 47.
 Plato. VII, 48. IX, 29. X, 23.
 Pompejus. III, 3. VIII, 3.
 Pythagoras. VI, 47.
 Rusticus. I, 7, 17.
 Satyrio, *Socraticus*. X, 31.
 Scipio. IV, 33.
 Secunda. VIII, 25.
 Severus. I, 14. X, 31.
 Sextus. I, 9.
 Socrates. III, 3, 6. VI, 47. VII, 19, 66. VIII, 3. XI, 23, 25, 28, 29.
 Stertinius. XII, 27.
 Sylvanus. X, 31.
 Tandafides. I, 6.
 Telauges. VII, 66.
 Theodotus. I, 17.
 Theophrastus. II, 10.
 Thraſcas. I, 14.
 Tiberius. XII, 27.
 Trajanus. IV, 32.
 Tropæophorus. X, 31.
 Velius Rufus. XII, 27.
 Verus, *Marci avus*. I, 1. VIII, 37.
 Verus, *Marci frater adoptione*. VIII, 25.
 Vespasianus. IV, 32.
 Voleſus. IV, 33.
 Xanthippe. XI, 28.
 Xenocrates. VI, 13.
 Xenophon. X, 31.